CHARLES DICKENS

PRIETENUL NOSTRU COMUN

2

Coperta de *Val Munteanu*

CHARLES DICKENS
OUR MUTUAL FRIEND
London, Oxford University Press, 1967
THE OXFORD ILLUSTRATED DICKENS

CHARLES DICKENS

PRIETENUL NOSTRU COMUN

★★

Traducere, cuvînt înainte și note
de
NICULAI POPESCU

EDITURA CARTEA ROMÂNEASCĂ

CALE LUNGĂ

Capitolul I

OAMENI STRÎNŞI CU UŞA

Era o zi cu ceaţă la Londra, o ceaţă densă şi întunecoasă. Londra vie, cu ochi congestionaţi şi respiraţie şuierătoare, clipea, gîfîia şi se sufoca ; Londra neînsufleţită părea un spectru de funingine, cînd vizibil, cînd invizibil, dar nu pe de-a-ntregul, şi într-un caz şi-n altul. În prăvălii, lămpile de gaz pîlpîiau buimace şi amărîte, ştiind că sînt creaturi nocturne şi că n-au ce căuta afară, la soare. Cît despre soarele însuşi, cînd se arăta vag pentru cîteva minute prin perdelele norilor ai fi zis că s-a stins şi că se prăvale searbăd şi rece.

Chiar şi în regiunea din preajmă era o zi cu ceaţă, dar acolo ceaţa se vedea cenuşie, pe cîtă vreme la Londra, pînă prin dreptul barierei era galben-închis, iar cu cît înaintai spre inima oraşului, din ce în ce mai brună, pînă ce în centru — care se numeşte Saint Mary Axe — ajungea să fie ruginie spre negru. Din orice punct de pe şiragul de coline dinspre nord, se putea desluşi cum cele mai semeţe clădiri se străduiau să-şi salte capetele deasupra oceanului de ceaţă şi mai cu seamă cum turla vastă a bisericii Saint Paul îşi dădea parcă sufletul anevoie ; dar nimic din toate astea nu se zărea de pe străzile de la picioarele lor, unde întreaga metropolă era o îngrămădeală de aburi împovăraţi de uruitul înfundat al roţilor şi vălătucind un guturai uriaş.

La ora nouă, într-o asemenea dimineaţă, casa de afaceri *Pubsey & Comp.* — fereastra birourilor cu lampa ei de gaz sughiţînd, în primejdie ca şuvoiul de ceaţă care se furişa, aidoma unui spărgător prin gaura cheii de la uşa principală,

să n-o sugrume — nu era locul cel mai însufleţit, mai cu seamă în Saint Mary Axe, care şi aşa nu-i un cartier prea animat. Deodată însă, lumina se stinse, uşa principală fu deschisă, şi Riah apăru cu o boccea sub braţ.

De cum trecu pragul, Riah intră în ceaţă şi se făcu nevăzut ochilor Sfintei Maria Axe. Dar ochii acestei povestiri îl pot urmări spre soare-apune, pe Cornhill, Cheapside, Fleet Street şi pe Strand, către Piccadilly şi Albany. Ajuns acolo, cu bastonul în mînă şi redingota pînă la călcîie, el mergea cu un pas grav şi măsurat ; şi nu numai un cap se întorcea să privească îndărăt figura lui venerabilă, pierdută în pîclă, luată drept un om ca toţi oamenii, învăluit în neguri, pe care închipuirea şi ceaţa îl prefăcuseră în arătarea aceea mergînd fără să se oprească.

Cînd se văzu în dreptul casei unde, la etajul doi, locuia stăpînul lui, Riah urcă scările şi zăbovi la uşa Fascinantului Fledgeby. Neîngăduindu-şi libertatea de a folosi nici clopotul, nici ciocănaşul, el lovea în uşă cu capătul bastonului, şi după ce trase cu urechea se aşeză pe prag. Supus şi resemnat ca de obicei, el se cuibări pe palierul rece şi întunecos la fel cum mulţi poate dintre strămoşii lui se cuibăriseră prin temniţe.

După o vreme, cînd se făcuse atît de frig încît trebui să-şi sufle în degete, se ridică şi bătu din nou cu bastonul, din nou trase cu urechea şi apoi din nou se aşeză să aştepte. De trei ori repetă acest lanţ de mişcări pînă ce urechile să prindă glasul lui Fledgeby, care striga din pat :

— Opreşte ciocănitul !... Vin numaidecît să deschid uşa !

Dar în loc să vină numaidecît, se întoarse pe partea cealaltă şi mai trase un puişor de somn, încă vreun sfert de oră, iar de-a lungul acestui interval sporit de timp, Riah aştepta cu o răbdare de înger, aşezat mai departe pe scară.

Într-un tîrziu, uşa se deschise, după care domnul Fledgeby, în îmbrăcăminte de noapte, dispăru repede din nou în pat. Venind în urma lui la distanţa cuvenită, Riah intră în odaia de dormit, unde un foc aprins de cîtva timp ardea cu flacără.

— Păi, cît să fie ceasul, e încă noapte ? — întrebă Fledgeby, înfăşurîndu-se iarăşi în scutece şi lăsînd pradă ochilor bătrînului înfrigurat o cuirasă de umeri bine înfofoliţi.

— E trecut, domle, de zece jumate dimineaţa.

— Pe naiba ! Atunci, trebuie să fie o ceaţă tare groasă.

— E ceață mare, domle.

— O fi și frig ?

— Un frig amarnic — spuse Riah, scoțîndu-și batista și ștergîndu-și umezeala din barbă și de pe părul lung și cărunt ; stătea pe marginea covorului, cu ochii la focul înviorător.

Fledgeby se cufundă și mai tihnit sub pătură, cu vădită plăcere.

— E și zăpadă, zloată, ori polei, sau ceva asemănător ? — mai întrebă.

— Nu, domnule, nu. Nu-i chiar așa rău. E destul de curat pe stradă.

— Lasă, nu te mai lăuda cu asta — îi întoarse vorba Fledgeby, dezamăgit în dorința de a mări contrastul dintre pat și stradă. — Totdeauna te lauzi cu cîte ceva. Acolo ai adus registrele ?

— Aici sînt, domle.

— Bun. O să depăn un minut, două lucrurile în minte, iar între timp poți goli sacul și să te pregătești.

Din nou înfășurîndu-se bine, domnul Fledgeby adormi iarăși. Bătrînul, după ce dădu ascultare poruncii, se așeză pe marginea unui scaun și, împreunîndu-și mîinile în față, cedă treptat-treptat influenței căldurii și ațipi. Îl trezi domnul Fledgeby, care apăru la picioarele patului, în papuci turcești, pantaloni turcești de culoare trandafirie (căpătați aproape pe nimic de la cineva, care păcălise la rîndu-i pe altcineva), cu halat și tichie asortată.

— Hei, moșule — strigă Fascinantul, făcînd puțin haz — ce matrapazlîc mai pui la cale, stînd acolo cu ochii închiși ? Te pomenești că dormi ! Cine a mai văzut nevăstuică și evreu să doarmă !

— Chiar așa, domle, mi se pare c-am moțăit — spuse bătrînul.

— Ți-ai găsit și cine ! — răspunse Fledgeby, privindu-l cu șiretenie. — Ți-o fi mergînd cu alții, dar cu mine să știi că n-ai nimerit-o, eu sînt cu ochii-n patru. Nu te-ai gîndit rău, ai vrut să pari nepăsător la încheierea unui tîrg. Ah, ce vulpe vicleană mai ești !

Bătrînul clătină din cap, vrînd să se împotrivească, delicat, învinuirii aduse, și își stăpîni un oftat ; se apropie de masă, unde Fledgeby tocmai atunci își turna o ceașcă de cafea, din

care ieșeau aburi și o aromă îmbietoare, dintr-un vas pregătit anume și pus lîngă foc. Era un spectacol instructiv — tînărul în fotoliu sorbindu-și cafeaua, iar bătrînul cu capul plecat asistînd, în picioare, la desfătarea lui.

— Ia să vedem ! — zise Fledgeby. — Vino încoace cu bilanțul și dovedește-mi prin cifre cum faci de nu ies mai mulți bani. Dar mai întîi de toate, aprinde lumînarea aceea.

Riah se supuse, apoi scoase un săculeț de la piept și numără banii pe masă, în funcție de sumele de care răspundea, însemnate în registru. Fledgeby numără încă o dată cu mare grijă și controlă fiecare piesă de aur după sunet.

— Cred — spuse el, luînd una din piese și privind-o îndeaproape — că n-ai ușurat nici un ban din cei de-aici... voi vă pricepeți bine la așa ceva. *Dumneata* știi ce înseamnă să „storci vlaga dintr-o liră", nu ?

— La fel de bine ca și dumneavoastră, domle — răspunse bătrînul, cu mîinile vîrîte una în mînjeta celeilalte, stînd în picioare lîngă masă, cu privirile ațintite, respectuos, pe chipul stăpînului. — Îmi dați voie să spun ceva ?

— Spune — Fledgeby catadicsi să-i îngăduie.

— Nu vi se-ntîmplă, domle... fără voie, firește, fără voie... să amestecați uneori poziția pe care-o ocup de fapt în slujba dumneavoastră cu rolul pe care socotiți dumneavoastră că ar trebui să-l joc ?

— Nu merită să despic firul în patru — replică Fascinantul, cu răceală.

— Nici chiar din respect pentru corectitudine ?

— Corectitudine, aiurea ! — exclamă Fledgeby.

— Nici din mărinimie ?

— Evreu și mărinimos ! — se miră Fledgeby. — Bine-ai mai brodit-o ! Adu-mi mai bine actele încoace și nu mai îndruga palavre de la Ierusalim.

Acesta aduse actele, și în următoarea jumătate de oră domnul Fledgeby își concentră sublima lui atenție asupra lor. Totul a fost găsit corect, așa că registrele și actele își reluară locul în traistă.

— Acum — adăugă Fledgeby — în legătură cu latura financiară a chestiunii, asta-mi place îndeosebi. Ce naiba cambii trebuie procurate și la ce sume ? Ai lista cu prețurile pieței ?

— O listă lungă, domle — replică Riah, scoțind un portofel de unde extrase o hîrtie împăturită, care despăturită era o coală de hîrtie acoperită cu un scris mărunt.

— Hiu ! — fluieră Fledgeby cînd luă hîrtia în mînă. — Are balta pește, nimic de zis ! Va trebui să vindem totul, ăștia toți sînt faliți, separat, nu-i așa ?

— Se va vinde fie separat, după cum stă scris aici — replică bătrînul, privind peste umărul stăpînului său — fie cu toptanul.

— Cu toptanul — reluă Fledgeby — jumătate o să fie lucruri fără valoare, se știe asta dinainte. Ai putea obține totul la preț de lucruri fără valoare ? Aici e problema.

Riah clătină din cap, și Fledgeby își aruncă ochii lui mici pe listă, citind-o mai departe. Ochii începură acum să-i scînteieze, și de îndată ce-și dădu seama de acest lucru întoarse privirile peste umăr la chipul grav de lîngă el și se duse spre foc. Făcînd din cămin un fel de pupitru, rămase acolo cu spatele spre bătrîn ; își încălzea genunchii și citea lista pe îndelete revenind adesea la unele rînduri, de parcă ar fi prezentat cine știe ce interes deosebit. Totodată, furișa priviri în oglinda căminului, ca să vadă cu ce ochi se uită bătrînul la el. Dar acesta nici nu se sinchisea, cel puțin în aparență ; conștient însă că era suspectat de patron, stătea cu privirile pironite în pămînt.

Pe cînd Fledgeby era astfel angajat în acea treabă plăcută se auziră pași la ușa de afară și chiar cum cineva o deschide grăbit.

— Ascultă ! Asta-i opera dumitale, podoabă izraelită ! — zise Fledgeby. — Ai lăsat ușa deschisă.

Pașii se auziră apoi înăuntru, și Alfred Lammle strigă în gura mare :

— Ești undeva pe-aici, Fledgeby ?

La care Fledgeby, după ce îl făcu atent pe Riah să ia lucrurile așa cum i le prezenta el, răspunse :

— Aici sînt ! — și deschise ușa odăii de dormit. — Poftim — îl îmbie Fledgeby. — Dumnealui e de la firma *Pubsey & Comp.*, din Saint Mary Axe ; încerc să pun la punct cu el afacerile unui prieten la ananghie, legate de niște polițe fără acoperire. Dar firma *Pubsey & Comp.* este într-adevăr atît de severă cu debitorii ei și așa de greu de manevrat, încît mi se

pare că-mi pierd vremea degeaba. N-aş putea obţine din partea dumitale, domnule Riah, o amînare pentru prietenul meu ?

— Eu nu fac decît să reprezint pe altcineva, domle — replică evreul, cu glas scăzut. — Fac şi eu ce-mi cere şeful meu. Capitalul investit în afaceri nu-mi aparţine. Profitul care iese de-aici la fel nu-mi aparţine.

— Ha-ha ! — rîse Fledgeby. — Ce zici, Lammle ?

— Ha-ha ! — rîse Lammle. — Da, desigur. Se ştie asta.

— Al naibii de bine, ce zici, Lammle ? întrebă Fledgeby, care se amuza pe înfundate de gluma lui tăinuită.

— Acelaşi lucru totdeauna, acelaşi lucru totdeauna ! — exclamă Lammle. Domnul... ?

— Riah, *Pubsey & Comp.*, Saint Mary Axe — interveni Fledgeby, ştergîndu-şi lacrimile în care-i erau scăldaţi ochii, atît de copios se amuza de gluma lui ţinută în secret.

— Domnul Riah — continuă Lammle — trebuie să respecte negreşit formele, făcute anume şi prevăzute pentru asemenea cazuri.

— El este doar reprezentantul altcuiva ! — strigă Fledgeby. — Face ceea ce-i spune şeful lui ! Nu-i al lui capitalul investit în afaceri. Oh, asta-i straşnică ! Ha-ha-ha-ha !

Domnul Lammle îi ţinu isonul la rîs şi afişă o expresie plină de şiretenie, dar cu cît mai abitir le face pe amîndouă, cu atît mai desfătătoare devine gluma tăinuită a lui Fledgeby.

— Oricum... dacă o să continuăm în felul ăsta — rosti Fascinantul domn, din nou ştergîndu-se la ochi — vom da aproape impresia că rîdem de domnul Riah, sau de *Pubsey & Comp.*, Saint Mary Axe, sau de altcineva, ceea ce nici pe departe nu e intenţia noastră. Domnule Riah, te-aş ruga să ai amabilitatea de a trece în odaia de alături pentru cîteva clipe pînă discut eu aici cu domnul Lammle; înainte de plecare, am să încerc din nou să ne punem de acord.

Bătrînul, care nu ridicase niciodată ochii tot timpul cît a durat gluma de afaceri a domnului Fledgeby, se înclină tăcut şi ieşi pe uşa deschisă pentru el. După ce o închise în urma lui, Fledgeby se întoarse la Lammle, aflat în picioare, cu spatele la foc, cu o mînă în buzunar, sub pulpana redingotei, iar cu cealaltă mîngîindu-şi favoriţii.

— Aşa ! — rosti Fledgeby. — E ceva care nu merge bine ?

— Dar nu-nţeleg, de unde ştii ? — întrebă Lammle.

— Cum să nu știu, te mai întreb ? — răspunse Fledgeby, și replicile lor aveau o cadență neintenționată. — Se citește pe chipul dumitale.

— Ei bine, atunci — spuse Lammle — află că așa este ; da, e ceva care nu merge bine. Toată povestea merge aiurea.

— Mi-am închipuit eu ! — rosti foarte lent Fascinantul, pe un ton dojenitor ; se așeză, își puse mîinile pe genunchi și se uită atent la prietenul lui încruntat, care stătea cu spatele la foc.

— Da, Fledgeby... toată povestea merge aiurea — repetă Lammle, descriind o curbă cu brațul drept. — Jocul a luat sfîrșit.

— Ce joc a luat sfîrșit ? — întrebă Fledgeby, la fel de lent ca mai înainte, dar mai răspicat.

— Jocul. Jocul nostru. Citește asta.

Fledgeby luă hîrtia pe care acesta i-o înmînă și citi cu glas tare :

Domniei-sale domnului Alfred Lammle.

Domnule,

Vă rog să-i îngăduiți doamnei Podsnap și mie să ne exprimăm gratitudinea pentru amabilele atenții ale doamnei Lammle și ale dumneavoastră față de fiica noastră Georgiana. De asemenea, îngăduiți-ne ca pe viitor să le înlăturăm, comunicîndu-vă dorința noastră definitivă, și anume ca familiile noastre să devină absolut străine una față de cealaltă.

Am onoarea de a fi, domnule, preasupusul și umilul dumneavoastră servitor.

JOHN PODSNAP

Fledgeby cercetă din priviri spațiile goale de pe hîrtie, la fel de îndelung și de serios ca și partea scrisă, apoi se uită la Lammle, care făcu din nou o curbă cu brațul drept, fără să spună nimic.

— A cui operă a fost asta ? — rosti Fledgeby.

— Habar n-am — răspunse Lammle.

— Poate — sugeră Fledgeby, după ce reflectă, luînd o înfățișare foarte nemulțumită — te-a vorbit cineva de rău.

— Ori pe dumneata — zise Lammle și mai încruntat.

Domnul Fledgeby, pare-se, avea pe limbă cine știe ce expresii incendiare cînd, întîmplător, își atinse nasul cu mîna.

Cum însă o anumită amintire legată de această parte a feței îl preveni la timp, el își prinse bărbia între degetul mare și arătător și căzu pe gînduri ; în timpul ăsta, Lammle se uita la el pe furiș.

— Mda ! — făcu Fledgeby. — Stînd de vorbă, nu schimbăm nimic în bine. Dac-am afla cine ne-a tras clapa, atunci am avea noi grijă de persoana aceea. Nu mai e nimic de adăugat, în afară doar că ai întreprins ceva în dezacord cu împrejurările.

— Și că împrejurările ar fi fost favorabile dacă ai fi profitat la timp de ele — spuse Lammle printre dinți.

— Ha ! Asta-i părerea dumitale — rosti Fledgeby, cu mîinile în buzunarele șalvarilor.

— Domnule Fledgeby — zise Lammle răstit — îmi dai cumva de înțeles că nu ești mulțumit, într-un fel sau altul, de conduita mea în această chestiune ?

— Nu — tăgădui Fledgeby — cu condiția să fi adus nota provizorie semnată de mine și să mi-o fi înmînat.

Lammle scoase din buzunar hîrtia și i-o dădu, nu fără împotrivire. Fledgeby se uită la ea, o identifică, o mototoli și o aruncă în foc. Amîndoi se uitau cum se aprinde, cum e mistuită de flăcări, zburînd pe hogeac în fumigei de cenușă.

— Și *acum,* domnule Fledgeby — spuse Lammle ca mai înainte — îmi dai cumva de înțeles că nu ești mulțumit, într-un fel sau altul, de conduita mea în această chestiune ?

— Nu — zise Fledgeby.

— Răspunsul acesta e definitiv și fără nici un fel de rezerve ?

— Da.

— Ține mîna mea, Fledgeby.

Domnul Fledgeby îi luă mîna, spunînd :

— Și dacă aflăm cine ne-a făcut pocinogul, vom ști cu cine să ne răfuim. Dă-mi voie să adaug, în modul cel mai prietenesc : nu cunosc situația dumitale financiară și nici nu-ți pun întrebări în acest sens. Faptul că afacerea nu și-a urmat cursul a însemnat pentru dumneata un prejudiciu. Mulți oameni ajung să aibă dificultăți bănești uneori, și s-ar putea să ai și dumneata... poate da, poate nu. Dar orice s-ar întîmpla, Lammle, nu care cumva... nu, te rog, nu care cumva... să încapi pe mîinile lui *Pubsey* & *Comp.*, din odaia învecinată,

pentru că ăştia nu te lasă pînă nu te aduc la sapă de lemn. Pur şi simplu iau pielea de pe om şi-l aduc la sapă de lemn, dragă Lammle — repetă Fledgeby cu o deosebită plăcere — şi pe dumneata or să te jupoaie pe îndelete, din vîrful capului şi pînă-n tălpile picioarelor, şi-or să-ţi macine pielea bucăţică cu bucăţică, pîn-or face-o praf pentru frecat dinţii. Ai văzut cine e domnul Riah. Să nu-i cazi, Lammle, niciodată în mîini, te rog, ca un prieten.

Vădit alarmat de solemnitatea acestor rugăminţi stăruitoare şi afectuoase, domnul Lammle întrebă de ce naiba să cadă pe mîinile lui *Pubsey & Comp.*

— Îţi spun drept — rosti Fledgeby, cu candoare — nu prea mi-a plăcut felul în care bătrînul ăsta s-a uitat la dumneata cînd ţi-a auzit numele. Privirea lui mi-a displăcut. Desigur, s-ar putea să fie teama închipuită a prietenului, care din afecţiune se alarmează prea repede. Firesc, dacă eşti sigur că nu te-ai angajat în afaceri de pe urma cărora să rămîi cu datorii, respectîndu-ţi cuvîntul, şi să nu încapi pe mîna lui, atunci au fost temeri închipuite din partea mea. Şi totuşi, privirea lui mi-a displăcut.

Lammle, dus pe gînduri, cu nişte pete albe care se iveau şi dispăreau pe nasul lui în tremur, parcă ar fi fost chinuit de un demon care-l ciupea. Fledgeby urmărindu-l din ochi, cu chipul lui josnic, schimonosit de un fel de zîmbet, semăna foarte mult cu demonul care-l chinuia.

— Dar să nu-l ţin s-aştepte prea mult — spuse Fledgeby — căci atunci se răzbună pe nefericitul meu prieten. Ce mai face inteligenta şi agreabila dumitale soţie ? Ştie că a căzut baltă planul nostru ?

— I-am arătat scrisoarea.

— A fost foarte surprinsă ? — întrebă Fledgeby.

— Cred c-ar fi fost şi mai surprinsă — răspunse Lammle — dacă *te* purtai mai energic !

— Aha !... Atunci e de părere că vina-i a mea ?

— Domnule Fledgeby, nu permit să mi se răstălmăcească vorbele.

— Nu-ţi pierde cumpătul, Lammle — stărui Fledgeby, plin de supunere — pentru că nu-i cazul. Am pus o întrebare doar. Atunci, nu dă vina pe mine ? Ca să mai pun o întrebare.

— Nu, domnule.

— Foarte bine — spuse Fledgeby, deşi în sinea lui era convins de contrariul. — Complimentele mele doamnei. La revedere!

Îşi dădură mîna, după care Lammle plecă, cufundat în gînduri. Fledgeby îl văzu pierzîndu-se în ceaţă; cînd se întoarse la foc, se aşeză cu faţa spre cămin, îşi întinse picioarele, în şalvarii de culoare trandafirie, răşchirîndu-le mult; şi, meditînd, îndoi genunchii de parcă ar fi vrut să se lase pe ei.

„Ai nişte favoriţi, Lammle, care nu mi-au plăcut niciodată — murmură Fledgeby — şi care nu fac nici două parale; te umfli în pene cu manierele şi darul tău de a întreţine o conversaţie; ai vrut să mă duci de nas şi m-ai vîrît într-o treabă dinainte sortită eşecului, iar nevastă-ta zice că eu sînt de vină. Am să te fac una cu pămîntul. Aşa va fi, deşi n-am favoriţi — în clipa asta se frecă pe locul unde ar fi trebuit să aibă — nici maniere, nici darul de-a întreţine o conversaţie!"

După ce-şi vărsă astfel focul, uşurîndu-şi mintea sa nobilă, îşi adună picioarele înveşmîntate în şalvari, şi le îndreptă din genunchi şi-l strigă pe Riah din odaia vecină:

— Hei, domnule! — Văzîndu-l pe bătrîn că intră cu o gentileţe în contrast izbitor cu firea pe care i-o atribuia el, domnul Fledgeby găsea totul atît de hazliu, încît exclamă, rîzînd: — E bună! E grozav de bună! Pe legea mea, e nemaipomenit de bună!... ei, moşneagule — adăugă el cînd isprăvi de rîs — ai să-mi cumperi toate loturile pe care le însemn eu cu creionul... ăsta, ăsta, ăsta.. şi-acum pun rămăşag că o să continui să-i storci pe creştinii ăştia, ca un adevărat evreu ce eşti. Bineînţeles, ai să-mi ceri şi un cec... ori ai să spui că vrei un cec, deşi deţii capital destul undeva, cine ştie unde, dar mai curînd te-ai lăsa dat cu piper şi cu sare şi pus la fript pe grătar decît să spui... ei da, am să-ţi scriu un cec.

Descuie un sertar şi luă o cheie de acolo ca să deschidă alt sertar, unde era altă cheie, cu care descuie un alt sertar, unde era o altă cheie cu care descuie un alt sertar, unde era carnetul de cecuri; şi după ce scrise cecul şi apoi reluă în sens invers procesul, punîndu-şi carnetul de cecuri din nou

în siguranță, făcu semn bătrînului cu cecul împăturit să vină să și-l ia.

— Moșule — spuse Fledgeby îndată ce bătrînul îl așeză în portofel, și pe acesta în buzunarul de la piept al redingotei — ne oprim aici deocamdată cu afacerile mele. Acum, să-ți mai suflu o vorbă despre treburi care nu-s ale mele... Unde e ea?

Riah nu-și retrăsese încă mîna de la piept unde vîrîse portofelul — tresări și rămase nemișcat.

— Aha! — exclamă Fledgeby. — Nu te-ai așteptat. Unde-ai ascuns-o?

Văzînd că e luat prin surprindere, bătrînul se uită la jupînul lui oarecum tulburat, și jupînului nu-i scăpă acest lucru și se înveseli strașnic.

— O fi în casa de pe Saint Mary Axe, pentru care plătesc impozite și chirie? — întrebă Fledgeby.

— Nu, domle.

— O fi în grădina dumitale de pe acoperișul casei aceleia, ca să-și pună capăt zilelor sau mai știu și eu...

— Nu, domle.

— Atunci, unde-i?

Riah coborî ochii în pămînt, întrebîndu-se, pare-se, dacă putea răspunde fără să-și calce cuvîntul, apoi și-i înălță, fixîndu-i pe chipul lui Fledgeby, ca și cum n-ar fi putut.

— Hai! — zise Fledgeby. — Nu vreau să te presez. Dar vreau să aflu asta — și am să aflu, ține minte. Ce urmărești?

Bătrînul, făcînd o mișcare din cap și din mîini ca și cum și-ar fi cerut scuze că nu pricepe ce vrea să spună stăpînul său, îi adresă o privire mută, iscoditoare.

— Ești un șmecher fără pereche — spuse Fledgeby. — Dar vai de capul dumitale, știi... cunoști versul acela... „și tremurînd din toate mădularele, el se ducea..." ecetera. Dumneata ești un patriarh, un hodorog bătrîn care abia se mai ține pe picioare, așa că nu se poate să te fi îndrăgostit de Lizzie asta!

— Oh, domle! — exclamă, pe un ton de dojană. — Vai de mine și de mine, domle!

— Atunci — replică Fledgeby, roșind ușor — de ce nu dai cărțile pe față și nu destăinui la urma urmelor motivul care te-a făcut să te amesteci?

— Domle, am să vă spun adevărul adevărat. Dar (îmi cer iertare pentru condiția asta) să rămînă numai și numai între noi, pe cuvînt de cinste.

— Auzi, cinste ! — strigă Fledgeby, în zeflemea. — Evreu și cinste ! Bun. Dă-i drumul.

— Ați spus pe cuvînt de cinste, domle — precizâ celălalt cu o fermitate respectuoasă.

— Aa, desigur. Pe cinstea cea mai curată — spuse Fledgeby.

Bătrînul, care nu fusese îmbiat niciodată să ia loc, stătea serios, cu o mînă pe speteaza jilțului unde se afla tînărul. Tînărul se uită la foc, atent și curios, gata oricînd să-l pună la punct dacă-l prindea că o ia razna.

— Dă-i drumul — stărui Fledgeby. — Spune motivul.

— Domle, n-am avut nici un motiv, ci doar am vrut să dau o mînă de ajutor cuiva fără sprijin.

Domnul Fledgeby nu-și putea exprima altfel simțămîntul izvorît din această declarație de necrezut decît printr-un smiorcăit batjocoritor și grozav de prelung.

— Cum de-am ajuns s-o cunosc pe domnișoara asta, s-o stimez și s-o prețuiesc din ce în ce mai mult — rosti evreul — v-am spus atunci cînd ați văzut-o în biata mea grădină de pe acoperișul casei.

— Mi-ai spus ? — se miră Fledgeby, neîncrezător. — Bun, să zicem, deși...

— Cu cît o cunoșteam mai bine, cu atît simțeam că mă preocupă soarta ei. Dar a avut loc o ciocnire. Am găsit-o copleșită de mîhnire din pricina unui frate nerecunoscător, din pricina unui pretendent pe care nu-l voia, din pricina cursei întinse de un altul mai puternic, copleșită de renghiurile jucate de propria ei inimă chiar.

— Atunci, s-a îndrăgostit de unul din cei doi inși.

— Domle, era cît se poate de firesc să încline spre el, căci prezenta multe avantaje frumoase. El însă nu era de aceeași condiție cu ea și nu se gîndea la însurătoare. Primejdii o înconjurau din toate părțile, și cercul se strîngea tot mai mult, cînd... eu fiind, după cum ziceți, domle, prea bătrîn și dărîmat ca să fiu bănuit că aș avea alte simțăminte decît acelea de tată... am intervenit și am sfătuit-o să se îndepărteze. I-am spus : „Fata mea, sînt momente de primejdie morală cînd

cea mai grea hotărîre plină de virtute este să fugi, cînd curajul cel mai eroic este fuga". Ea mi-a răspuns că se și gîndise la asta ; dar că nu știa unde să fugă, fără nici un sprijin, și că n-avea cui cere ajutor. I-am arătat că există cineva s-o ajute, și acel cineva sînt eu. Acum e plecată.

— Ce-ai făcut cu ea ? — întrebă Fledgeby, pipăindu-și obrajii.

— Am trimis-o departe... — spuse bătrînul, descriind grav și domol o curbă mare către spate, cu amîndouă mîinile, atît cît îi îngăduia lungimea brațelor — ...departe, la niște oameni din neamul meu, unde are să trăiască din muncă sîrguincioasă, pe care s-o poată depune în nădejdea că nu-i stînjenită în vreun fel.

Ochii lui Fledgeby părăsiră focul ca să urmărească gestul mîinilor lui cînd spunea „departe". Fledgeby încerca acum (dar absolut fără succes) să imite gestul și, clătinînd din cap, spuse :

— Ai trimis-o în direcția asta, nu-i așa ? Ah, diavol împielițat !

Ținînd o mînă de-a curmezișul pieptului și cealaltă pe fotoliu, Riah, fără să aducă vreo justificare, aștepta să i se mai pună și alte întrebări. Dar Fledgeby, cu ochii lui mici, prea apropiați unul de celălalt, își dădea pe deplin seama că ar fi fost inutil să-l mai întrebe ceva asupra acestui punct anume.

— Lizzie... — spuse Fledgeby, privind din nou în foc, și apoi uitîndu-se în sus — ...Hm... Lizzie... Nu mi-ai spus ălălalt nume al ei în grădina dumitale de pe acoperiș. Am să fiu mai comunicativ cu dumneata. Ălălalt nume este Hexam.

Riah încuviință din cap.

— Uite ce, domnule — continuă Fledgeby. Mi se pare mie că știu cîte ceva despre cumătrul ăsta seducător, despre cel la care are ea cîrlig. Nu cumva e om de lege ?

— După nume, cred că asta-i este meseria.

— Mi-am închipuit eu. Îl cheamă parcă Lightwood ?

— Nu, domle, nici vorbă.

— Hai, moșneagule — spuse Fledgeby, făcîndu-i cu ochiul — spune-mi numele.

— Wrayburn.

— Pe Dumnezeul meu ! — strigă Fledgeby. — Așa e ? Eu credeam că-i celălalt, nici prin gînd nu mi-a trecut că ar fi

ăsta. N-aș avea nimic împotrivă dacă ai pune beţe-n roate vreunuia din ei, vulpoi bătrîn, căci amîndoi sînt îngîmfaţi berechet. Asta de care zici e însă un mușteriu obraznic cum altul nu mi-a mai fost dat să-ntîlnesc. Și unde mai pui, are și barbă, și cine-i ca el ? E bine făcut, moșule ! Dă-i drumul și noroc !

Înveselit de această laudă neașteptată, Riah îl întrebă dacă mai are să-i dea vreo dispoziţie.

— Nu — spuse Fledgeby — acum poţi s-o iei din loc, Iuda, și caută să faci tiptil-tiptil ce ţi-am poruncit.

Lăsîndu-l să plece cu aceste cuvinte plăcute, bătrînul își luă pălăria cu gardini largi și bastonul și își părăsi augustul jupîn : parcă ar fi fost mai mult cine știe ce mutră simandicoasă, binecuvîntîndu-l benevolent pe domnul Fledgeby, decît ce era, un biet om dependent pe care acesta îl ţinea sub călcîi. Rămas singur, domnul Fledgeby încuie ușa care dădea afară și se întoarse la foc.

„Bine ai mai jucat, măi ! își spuse Fascinantul. Încet poate, dar sigur !"

Repetă aceste cuvinte de două sau de trei ori cu multă satisfacţie, în vreme ce-și rășchira picioarele înveșmîntate în șalvari, îndoindu-le din genunchi.

„Straşnică lovitură, mi-aduc singur laude ! — continuă el să vorbească de unul singur. Am prins de nas și-un evreu cu ocazia asta ! Cînd am auzit pomenindu-se de întreaga poveste la Lammle, nu m-am repezit pînă la Riah. Nu, nici vorbă... am ajuns la el pe îndelete."

Aici avea perfectă dreptate ; nu obișnuia să ia lucrurile cu otuzbiru, să se repeadă, să dea buzna, să se năpustească, oricare ar fi fost situaţia în viaţă, ci totdeauna se furișa ca un șarpe.

„L-am înhăţat — continuă Fledgeby, pipăindu-și barba, nu care cumva îi crescuse încetul cu încetul. — Dacă acești Lammle sau Lightwood ai voștri ar fi dat cine știe cum de Riah, i-ar fi pus întrebarea dacă nu avea nimic de-a face cu dispariţia fetei. Cunosc eu o cale mai bună de a-mi atinge ţinta. Mă duc după tufiș și-l trag la lumină ; îl iau la ochi și-l dobor dintr-o lovitură. Oh ! Nu contează prea mult că el e evreu cînd mă are adversar pe *mine !*"

O altă strîmbătură în loc de zîmbet îi schimonosi chipul.

„Cît despre voi ceilalți — adăugă Fledgeby — fiți cu băgare de seamă, mai ales cînd sînteți la ananghie! Acum, că am cale liberă, o să fie cu cîntec. Pe voi, care vă credeți vicleni nevoie-mare, am să vă strîng cu ușa și habar n-o s-aveți, încît aproape că o să merite banii băgați în treaba asta. Dar cînd e vorba să mai storci și ceva profit de pe urma voastră, așa afacere mai zic și eu!"

Cu această apostrofare, domnul Fledgeby — după cum era și cazul — se apucă să se dezbrace de veșmintele turcești și să-și pună pe el un costum de creștin. Îndeplini această operație, dar nu înainte de a face baia de dimineață și de a se unge cu cea mai nouă alifie infailibilă pentru creșterea luxuriantă și strălucitoare a bărbii pe chipul omenesc (șarlatanii fiind singurii înțelepți în care avea el încredere, alături de zarafi). Dacă negura sumbră care-l învăluia îl strîngea în îmbrățișarea ei de funingine și nu-i mai dădea drumul în vecii vecilor, lumea n-ar fi avut o pierdere ireparabilă, ci l-ar fi putut lesne înlocui din rezervele ei aflate la îndemînă!

Capitolul II

UN PRIETEN RESPECTAT ÎNTR-O LUMINĂ NOUĂ

În seara aceleiași zile ceţoase, cînd storurile galbene de la *Pubsey & Comp.* fuseseră trase peste truda cotidiană, Riah ieşi din nou din Saint Mary Axe. De astă dată nu avea însă nici o traistă cu el şi nu se mai ocupa de afacerile stăpînului său. Trecu Podul Londrei şi reveni la malul Tamisei înspre Middlesex după ce străbătu Podul Westminster, şi ajunse astfel, tot luptîndu-se cu ceaţa, la uşa croitoresei de păpuşi.

Domnişoara Wren îl aştepta. O putea vedea pe fereastră, la lumina focului slab — stăvilit grijuliu cu cenuşă umedă, ca să dureze mai îndelung şi să consume mai puţin cît timp lipsea — cu pălăria pe cap, aşteptîndu-l nerăbdătoare. Bătaia lui uşoară în geam o trezi, singură şi cufundată în gînduri cum stătea ; dădu fuga la uşă să-i deschidă, ajutîndu-se de bastonul ei micuţ în formă de cîrjă.

— Bună seara, naşă ! — îl întîmpină domnişoara Jenny Wren.

Bătrînul începu să rîdă şi-i oferi braţul drept sprijin.

— N-ai vrea să intri să te-ncălzeşti puţin, năşico ? — întrebă domnişoara Jenny Wren.

— Dacă eşti gata, nu, draga mea Cenuşăreasă.

— Bine ! — exclamă domnişoara Wren, încîntată. — Acum ESTI un flăcău bătrîn şi deştept ! Dacă am da premii în casa asta (dar noi n-avem decît bilete albe necîştigătoare), dumneata ai obţine medalia de argint, că m-ai luat aşa repede.

În timp ce vorbea, domnişoara Wren scoase cheia din broască şi o vîrî în buzunar, apoi se grăbi să închidă uşa, şi controlă să vadă dacă se ferecase, pe cînd amîndoi se aflau pe treptele de la intrare. Satisfăcută că locuinţa ei era în si

guranță, își petrecu o mînă pe după brațul bătrînului, și cu cealaltă se pregătea să folosească bastonul în formă de cîrjă. Dar cheia era un instrument de proporții uriașe, încît înainte de a porni la drum, Riah propuse s-o ducă el.

— Nu, nu, nu ! O duc singură — se împotrivi domnișoara Wren. Sînt îngrozitor de strîmbă, știi, și plasată în buzunar îmi restabilește echilibrul. Am să-ți spun un secret, naș㎠. De aceea port eu buzunarul în partea de sus.

Și astfel porniră ei la drum, încet-încet, prin ceață.

— Da, a fost într-adevăr foarte iscusit din partea dumitale c: m-ai înțeles, năș㎠— reluă domnișoara Wren pe un ton de deplină aprobare. — Dumneata semeni așa de mult cu zînele bune din cărticelele frumoase de basme ! Dumneata *ești* așa de deosebit față de ceilalți oameni ; parcă te-ai fi schimbat și ai luat formă chiar acum, și asta ca să faci o faptă bună. Bau ! — strigă fata, apropiindu-și obrazul de al bătrînului. — Îți recunosc chipul și sub barbă, zînă bună.

— Fantezia ta merge atît de departe încît să pot schimba și alte obiecte, Jenny ?

— Aa ! Sigur că da ! Dacă te-ai folosi de bastonul meu și ai bate în trotuar... pe piatra asta murdară unde calc acum... ar apărea numaidecît o trăsură cu șase telegari. Da, Da ! Hai să ne-nchipuim că-i așa !

— Din toată inima — răspunse bătrînul, binevoitor.

— Și-am să-ți spun ce-ți mai cer să faci negreșit, zînă bună. Îți cer neapărat să fii așa de bună și să-l atingi pe copilul meu și să-l schimbi întru totul. Oh, copilul meu a devenit atît de rău, rău de tot în ultima vreme ! Îmi vine aproape să-mi iau cîmpii : zilele astea zece din urmă n-a mișcat un deget. Mai are și vedenii urîte, a visat că patru oameni cu piele arămie, îmbrăcați în roșu, au vrut să-l arunce într-un cuptor încins.

— Dar asta-i periculos, Jenny.

— Periculos, zînă bună ? Copilul meu cel rău totdeauna e periculos, mai mult sau mai puțin. Chiar și în clipa asta ar fi în stare — aici, mica făptură își înalță ochii spre cer, privind peste umăr — să pună foc la casă. Nu știu cum de-și mai poate dori cineva copil, din partea mea... N-ajută la nimic să-l zgîlțîi. L-am zgîlțîit pînă mi-a venit amețeala. „De ce nu vrei, flăcău bătrîn și neascultător, să urmezi cele zece

porunci și să-ți cinstești părinții ?" — i-am spus eu mereu. Dar nu făcea decît să geamă și să se holbeze la mine.

— Ce se mai poate schimba în cazul lui ? — întrebă Riah, cu un glas glumeț care trăda mila.

— Pe cuvîntul meu, zînă bună, mi-e teamă c-o să ți se pară că sînt egoistă dacă am să te rog să-mi îndrepți spatele și picioarele. Nu-i mare lucru pentru puterea dumitale, zînă bună, dar pentru mine, o biată ființă slabă și suferindă, e foarte important.

Cuvintele ei n-aveau nimic plîngăreț, dar nici nu erau mai puțin înduioșătoare din această pricină.

— Și pe urmă ?

— Pe urmă... știi *dumneata*, zînă bună... sărim, urcăm în trăsura cu șase telegari și ne ducem la Lizzie. Asta-mi aduce aminte, zînă bună, să-ți pun o întrebare serioasă. Dumneata ești cît se poate de înțelept (dat fiind că ai primit învățătura de la zîne) și ai putea să-mi spui : este mai bine să fii în posesia unui lucru și să-l pierzi, sau să nu-l fi avut niciodată ?

— Cum adică, fata mea ?

— Mă simt mult mai singură și mai neajutorată acum, fără Lizzie, decît eram înainte s-o fi cunoscut. (Spunînd aceasta, ochii i se umplură de lacrimi.)

— Aproape nu există om care să nu piardă ceva scump în viață, draga mea — spuse Riah. Eu mi-am pierdut soția, o fiică frumoasă și un fecior care promitea mult... dar fericit tot am fost.

— Ah ! — exclamă domnișoara Wren gînditoare, cîtuși de puțin convinsă, în felul ei abrupt și tăios. — Atunci, am să-ți arăt cu ce schimbare ar fi mai bine să-ncepi, zînă bună. Schimbă mai bine prezentul în trecut și trecutul în prezent și lasă lucrurile să rămînă astfel.

— Ți-ar sluji asta la ceva ? Atunci n-ai mai avea mereu dureri ? — întrebă duios bătrînul.

— Ai dreptate ! — exclamă domnișoara Wren, pe același ton abrupt. — Ai făcut din mine o fată mai înțeleaptă, zînă bună... Pentru asta — adăugă ea, cu mișcarea aceea ciudată din ochi și bărbie — nu-i nevoie să fii zîna bună din basme.

Tot vorbind, trecură Podul Westminster și străbăteau același drum pe care Riah îl mai făcuse nu de mult ; merseră și o bucată nouă, căci parcurgînd iarăși Podul Londrei, peste

Tamisa, o luară în jos pe lîngă fluviu și o tot ținură așa prin locuri și mai cețoase.

Dar pînă să ajungă acolo, Jenny îl trase la o parte pe venerabilul ei prieten în fața vitrinei splendid luminate a unei prăvălii de jucării, și-i spuse :

— Uite-aici ! Toate sînt opera mea !

Aceste cuvinte se refereau la un minunat semicerc alcătuit din păpuși de toate culorile curcubeului, în toalete de prezentare la curte, de mers la bal, de călătorie, de călărie, de plimbare pe jos, în rochii de mireasă, de nuntă, la măritișul altor păpuși — pentru tot felul de evenimente vesele.

— Drăguțe, drăguțe, drăguțe ! — rosti bătrînul, bătînd din palme. — Făcute cu mult gust.

— Mă bucur că-ți plac — replică domnișoara Wren, cu mîndrie. — Dar hazul cel mare a fost cînd le-am făcut pe doamnele astea simandicoase să probeze toaletele. E partea cea mai grea a trebii ăsteia și ar fi așa, chiar dacă n-aș suferi de spate și n-aș avea picioarele betege.

Se uită la ea ca și cum n-ar fi priceput ce spune.

— Dumnezeu să te binecuvînteze. zînă bună — continuă domnișoara Wren. — Trebuie să umblu prin oraș tot timpul. Dac-aș sta la băncuța mea de lucru numai să croiesc și să cos, ar fi o treabă destul de ușoară, dar proba cu doamnele simandicoase, asta mă istovește.

— Cum adică proba ? întrebă Riah.

— Vai de mine, ce zînă prostuță mai ești ! — replică domnișoara Wren. — Păi uite cum. E o zi de recepție la curte sau o festivitate în parc, sau o expoziție de flori, sau o serbare, ori ce vrei dumneata. Foarte bine. Mă strecor prin lume și mă uit în jurul meu. Cînd văd cîte-o doamnă simandicoasă care se potrivește cu treburile mele, spun : „Las'pe mine, draga mea !" și fac o schiță ; apoi mă duc acasă, croiesc modelul după ea și-l însăilez. Apoi, în altă zi mă întorc ca să fac proba, și iarăși notez totul cu băgare de seamă. Uneori parcă o aud zicînd „Cum se uită creatura asta micuță !" și cîteodată îi place, alteori nu, dar mult mai adesea da decît nu. Tot timpul nu-mi spun altceva decît : „Aici trebuie să răscroiesc puțin, dincolo trebuie să dau drumul", și pînă la urmă fac din ea o adevărată sclavă, tot probînd rochiile păpușilor mele. Seratele sînt o treabă mai grea pentru mine, pentru că nu există decît o intrare unde se vede bine, și ce

te faci cînd schiopătezi printre roţile trăsurilor şi printre picioarele cailor... mare minune să nu dea peste mine într-o noapte. Totuşi, le văd, şi mai mult nici nu vreau. Cînd trec în paşi mărunţi de la trăsură spre vestibul şi mă zăresc pe mine aşa micuţă şi înghesuită pe după mantaua de ploaie a vreunui poliţist, mi se pare că-şi spun că mă minunez şi le admir cu ochii şi cu inima, dar nu prea cred că-şi închipuie că lucrează pentru păpuşile mele ! O dată am văzut-o pe lady Belinda Whitrose. Mi-a fost de ajutor de două ori în această seară. Cînd s-a dat jos din trăsură am spus : „*Las*' pe mine, draga mea !" Mă duc întins acasă, croiesc rochia şi-o însăilez. Mă întorc şi aştept dinapoia celor care chemau trăsura. Ce mai noapte aprigă, pe deasupra. Pînă la urmă, „Trăsura doamnei Belinda Whitrose ! Lady Belinda Whitrose coboară scările !" Iar eu fac proba... oh ! Şi cu cîtă trudă... pînă să se aşeze ! Uite-o colo pe lady Belinda, atîrnată de talie, mult prea aproape de lampă pentru o păpuşă din ceară... cea cu picioarele întoarse înăuntru.

Cînd merseră un timp de-a lungul fluviului, împreună, Riah întrebă de drumul spre un anume birt care se cheamă La cei şase hamali veseli. Urmînd direcţia indicată, ajunseră — după ce se mai opriră de două sau trei ori, ca să se consulte şi să se mai uite nesiguri jur împrejur — la uşa domeniilor domnişoarei Abbey Potterson. O ocheadă prin partea cu geam a uşii le dezvălui splendorile barului şi pe domnişoara Abbey în persoană, care trona în ungherul ei tihnit, citind ziarul. Ei i se prezentară, cuviincioşi.

Ridicînd ochii din ziar ori făcînd o pauză în lectură, cu o expresie de încordare întipărită pe chip ca şi cum ar fi trebuit să-şi termine paragraful înainte de a trece la oricare altă treabă, domnişoara Abbey întrebă, cu puţină asprime parcă :

— Dumneavoastră ce doriţi ?

— Am putea vorbi cu domnişoara Potterson ? — întrebă Riah, luîndu-şi pălăria de pe cap.

— Nu numai că aţi putea, ci puteţi, căci asta şi faceţi — răspunse stăpîna birtului.

— Ne îngăduiţi să stăm puţin de vorbă, doamnă ?

Între timp, domnişoara Potterson dădu cu ochii de făptura delicată a fetei. Ca s-o poată vedea mai bine, puse deo-

parte ziarul, se ridică în picioare și privi prin ușița barului. Bastonul-cîrjă părea să ceară voie ca stăpîna lui să vină înăuntru și să se odihnească lîngă foc : domnișoara Abbey deschise ușița și spuse, răspunzînd parcă bastonului-cîrjă :

— Da, vino înăuntru și odihnește-te lîngă foc.

— Numele meu este Riah — spuse bătrînul, cuviincios — și am slujbă în centrul comercial al Londrei. Dînsa mă însoțește...

— Stai puțin — interveni domnișoara Wren. — Am să-i dau doamnei cartea mea de vizită.

Scoase din buzunar un cartonaș, după ce se luptă cu cheia uriașă de la ușa camerei, așezată chiar peste el. Domnișoara Abbey, dînd semne evidente de mirare, luă documentul minuscul, pe care descoperi următoarea indicație scurtă.

D-ra JENNY WREN

Croitoreasă de păpuși

Se deplasează și la domiciliul păpușilor

— Sfinte Dumnezeule ! — exclamă domnișoara Potterson, mirată, și lăsă să-i cadă cartea de vizită.

— Ne-am îngăduit să venim, doamnă — spuse Riah — tînăra mea însoțitoare și cu mine, în legătură cu Lizzie Hexam.

Domnișoara Potterson se aplecă să deznoade șnururile de la pălăriuța fetei. Se uită în jur cam supărată și spuse :

— Lizzie Hexam e o fată foarte mîndră.

— Era atît de mîndră de buna dumneavoastră părere despre ea — rosti Riah cu abilitate — încît înainte de a părăsi Londra ca să se ducă...

— Unde să se ducă, spre Capul Bunei Speranțe ? — îl întrerupse domnișoara Potterson, crezînd că emigrase.

— La țară — răspunse acesta precaut. — Ne-a cerut să-i făgăduim că vom veni să vă arătăm o hîrtie, lăsată în grija noastră anume pentru asta. Sînt un prieten dezinteresat de-al

ei ; am cunoscut-o după ce a plecat din cartierul ăsta. A locuit un timp cu tînăra mea însoțitoare... i-a fost o prietenă de nădejde, care a sărit totdeauna pentru ea la nevoie. De un mare ajutor, doamnă — adăugă el, cu un glas mai scăzut. — Credeți-mă... dac-ați ști totul... de mare ajutor.

— Îmi închipui — spuse domnișoara Abbey, cu o privire mai bănuitoare către micuța creatură.

— Și dacă mîndrie înseamnă să ai o inimă care niciodată nu se-năsprește, o răbdare care niciodată nu cedează și o mînă care niciodată nu rănește — interveni domnișoara Wren, îmbujorîndu-se — atunci ea e mîndră, iar dacă nici ea nu-i mîndră, nici că mai există mîndrie pe lume !

Felul ei deschis și direct în care o înfruntă pe domnișoara Abbey, nici pe departe s-o supere pe această teribilă autoritate, ci dimpotrivă, o făcu să-i zîmbească delicat.

— Ai dreptate, copila mea — spuse domnișoara Abbey — să-i vorbești de bine pe cei care merită.

— Dreptate sau nedreptate — murmură domnișoara Wren nedeslușit, smucind vizibil bărbia — țin neapărat să fac acest lucru. Puteți fi sigură de *asta,* doamnă.

— Iată hîrtia, doamnă — spuse evreul, înmînînd domnișoarei Potterson documentul original, întocmit de Rokesmith și semnat de Riderhood. — Vreți să citiți ?

— Dar mai înainte — spuse domnișoara Abbey — ai gustat pînă acum *shrub*[1], fetițo ?

Domnișoara Wren clătină din cap.

— Ți-ar plăcea să bei ?

— Da, dacă-i bun — replică domnișoara Wren.

— Să guști. Și dacă ți se pare o băutură bună, îți fac un amestec cu apă fierbinte. Așază-ți piciorușele în cenușar. E o seară rece, rece de tot, și umezeala te pătrunde pînă la oase... — În timp ce domnișoara Abbey o ajuta să-și întoarcă scaunul, pălăriuța pe care i-o dezlegase căzu pe dușumea. — Aa, ce păr minunat ! — strigă domnișoara Abbey. — Și destul de bogat ca să facă peruci pentru toate păpușile din lume... Ce mult păr ai !

— Vi se pare mult ? — replică domnișoara Wren. — Ha ! Dar ce-o să spuneți de restul ?

[1] Băutură preparată din suc de lămîie cu stafide, zmeură, zahăr și alcool, de obicei rom.

Pe cînd vorbea, își desfăcu o bentiță, și șuvoiul auriu se resfiră peste umeri și peste scaun, revărsîndu-se pînă la pămînt. Admirația domnișoarei Abbey părea mai mare decît uimirea. Cînd aduse sticla cu shrub dintr-o nișă îi făcu semn lui Riah să vină lîngă ea și-l întrebă în șoaptă :

— E copil, sau fată în toată firea ?

— Copil ca vîrstă — a fost răspunsul — dar matură ca seriozitate și prin cîte a trecut.

„Vorbiți despre mine, oameni buni... — gîndi domnișoara Jenny, instalîndu-se în umbrarul ei de aur ca să-și încălzească picioarele. — Nu pot auzi ce spuneți, dar cunosc *eu* trucurile și apucăturile voastre !"

Deoarece băutura gustată cu o linguriță era întru totul pe placul domnișoarei Jenny, stăpîna birtului îi pregăti îndemînatică un amestec, într-o cantitate apreciabilă, din care și Riah avu partea sa. După aceste preliminarii, domnișoara Abbey începu să citească documentul ; și de cîte ori ridica din sprîncene, domnișoara Jenny, care o urmărea din ochi, sorbea zdravăn tot de atîtea ori din amestecul cu apă.

— Din cele scrise aici — rosti domnișoara Potterson după ce citi hîrtia de mai multe ori, chibzuind — reiese (și nu era nevoie de prea multe dovezi ca să fie așa) că Rogue Riderhood e un ticălos. Mă îndoiesc însă că el ar fi săvîrșit singur ticăloșia asta, dar deocamdată nu mă aștept ca aceste îndoieli să mi se confirme. S-ar putea să fi fost nedreaptă cu tatăl lui Lizzie, niciodată însă cu Lizzie în persoană, pentru că atunci cînd lucrurile se agravaseră am avut perfectă încredere în ea, am încercat s-o conving să-și caute adăpost la mine. Îmi pare rău dacă am făcut rău unui om, mai ales cînd acest rău nu mai poate fi reparat. Fii așa de bun și transmite lui Lizzie cele spuse de mine ; nu uita să-i spui că dacă va veni cumva la Cei șase hamali... ce-a fost a trecut... are să găsească aici un cămin și prieteni. Ea mă cunoaște de mult, amintește-i că știe despre ce cămin și despre ce prieteni este vorba și ce fel de viață ar duce. În general mă port cam iute, dar sînt bună... sau îs iute și rea, după împrejurări, părerile sînt împărțite... — adăugă domnișoara Abbey — ...asta-i cam tot ce-am avut de spus, și-i destul.

Dar înainte ca băutura amestecată cu apă să fi fost sorbită pînă la fund, domnișoara Abbey se gîndi că nu era rău să păstreze la ea o copie după hîrtia aceea.

— Nu e mare, domnule — îi spuse ea lui Riah — şi poate că n-aveţi nimic împotrivă să mi-o transcrieţi.

Bătrînul se grăbi să-şi pună ochelarii şi, aşezat la pupitrul scund dintr-un colţ unde domnişoara Abbey îşi ţinea chitanţele şi sticluţele de probă (conturile pentru clienţi erau interzise de administraţia birtului), copie textul cu un scris frumos şi rotund. Semăna cu un scrib din vechime cum stătea acolo, aplecat asupra lucrului pe care-l îndeplinea metodic ; şi micuţa croitoreasă de păpuşi, instalată în umbrarul ei de aur din faţa focului... domnişoara Abbey nu era sigură dacă nu visează cumva că vede cele două făpturi în barul birtului. La şase hamali veseli... ? Oare căzîndu-i capul în piept n-avea să se deştepte în clipa următoare, iar ei nicăieri ?

Domnişoara Abbey închise şi deschise ochii în două rînduri în chip de experiment, dar de fiecare dată îi regăsi acolo, cînd în salonul birtului auzi, ca prin vis, zarvă mare. Ea tresări şi toţi trei se uitară unul la altul — deslusea o larmă de glasuri gălăgioase şi tîrşîit de paşi ; apoi se auzi cum toate ferestrele fură larg deschise, iar zgomotul de zbierete şi ţipete venind dinspre fluviu năvălea în casă. Nu trecu mult şi apăru Bob Gliddery, clămpănindu-şi pe culoar cuiele din talpa cizmelor, toate laolaltă şi fiecare în parte.

— Ce este ? — întrebă domnişoara Abbey.

— O nenorocire, coană — răspunse Bob. — S-a dus mulţi la fluviu.

— Spune oamenilor să pună ceaunele cu apă la foc ! — strigă domnişoara Abbey. — Ai grijă să fie plin vasul cu apă caldă. Pregăteşte cada pentru baie. Încălzeşte iute pături la foc şi nişte ploşti de piatră. Şi voi, fetelor de acolo (se adresa celor două slujnice), nu vă pierdeţi mintea, puneţi-o la contribuţie.

În vreme ce domnişoara Abbey adresa aceste porunci, parte lui Bob, pe care-l apucase de păr şi-l zgîlţîia, lovindu-l cu capul de perete ca să-l facă să fie cu ochii-n patru şi să aibă prezenţă de spirit, parte celor din bucătărie, lumea din salonul birtului, înghesuindu-se, dădu buzna afară, la dig ; afară, larma sporea din ce în ce.

— Veniţi să vedeţi — spuse domnişoara Abbey musafirilor.

Se grăbiră să se ducă împreună în salonul birtului şi se apropiară de una din ferestrele verandei de lemn, cu vedere la fluviu.

— Hei, cei de jos, ştie cineva ce s-a întîmplat ? — întrebă domnişoara Abbey, cu glasul ei autoritar.

— E un vapor, domşoară Abbey — răspunse cineva care abia se zărea prin ceaţă.

— De fiecare dată e cîte-un vapor, domşoară Abbey — strigă cineva.

— Luminile alea, domşoară Abbey, care clipeşte colo-n depărtare — mai spuse un altul.

— Scoate abur afară, domnişoară Abbey, şi de-aia ceaţa se-nteţeşte, da şi zgomotu înţelegeţi ?! — exclamă cineva

Bărcile se puseră în mişcare, se aprindeau torţe, lumea se năpustea vociferînd la ţărm. Cîţiva căzură bîldîbîc în apă şi erau scoşi în hohote de rîs. Fură aduse drage. Cineva strigă să se arunce un colac de salvare, şi strigătul trecu din gură-n gură.

Cu neputinţă de aflat ce se petrecea pe fluviu, pentru că fiecare barcă venind dinspre mal se pierdea în ceaţă. Nu se mai vedea la o depărtare mai mare decît lungimea unei bărci. Nimic nu era clar, doar că vaporul cu pricina fusese asaltat cu reproşuri din toate părţile. Era numit „Ucigaşul" în drum spre „Golful spînzuraţilor", „Criminalul" în drum spre „Locul de execuţie" ; căpitanul vasului se cuvenea să fie pedepsit cu moartea ; că echipajul răsturna cu plăcere oamenii din bărcile cu vîsle ; că vaporul îi zdrobea cu paletele pe încărcătorii de pe Tamisa ; că dădea foc la case cu scînteile care ieşeau pe coş ; că totdeauna a fost şi va fi totdeauna pentru cineva sau pentru ceva o adevărată pacoste, căci ăsta-i era felul.

Ceaţa, în toată imensitatea ei, vuia de astfel de mustrări, rostite în general pe tonuri joase şi răguşite. Cînd şi cînd, luminile de pe vas se mişcau puţin, fantomatic, aşa cum stătea ancorat, aşteptînd rezultatul unui accident care avusese loc. Deodată, începură să se vadă licăriri albastre, care făceau în jurul vasului o pată luminoasă, de parcă ar fi dat foc ceţii, iar pe pata aceea strigătele căpătară un alt ton, din ce în ce mai violente, mai tulburi — umbre de oameni, de bărci se vedeau trecînd, şi se auzeau zbierete :

— Colo !
— Ba dincolo !
— Mai dă două-trei vîsle !
— Uraa !
— Ia seama !
— Ţine-o aşa înainte !
— Trage la mal !...

Şi aşa mai departe. În cele din urmă, ţîşniră cîteva mănunchiuri de lumini albastre, după care bezna acoperi din nou totul, roţile vapoarelor se auzeau rostogolindu-se, iar luminile lor lunecau domol înspre mare.

Domnişoarei Abbey şi celor doi musafiri ai săi li se părea că trecuse o bucată bună de vreme. Acum, oamenii veneau înapoi buluc, aşa cum porniseră mai înainte de acolo, şi abia cînd a tras la mal prima barcă s-a aflat ce se întîmplase.

— Dacă-i Tom Tootle — tună domnişoara Abbey, pe tonul ei cel mai poruncitor — să se prezinte numaidecît !

Supus, Tom se înfiinţă imediat, însoţit de gloată.

— Ce s-a-ntîmplat, Tootle ? — întrebă domnişoara Abbey.

— Un vapor străin, domşoară, a răsturnat o luntre.

— Cîţi erau în luntre ?

— Unu singur, domşoară.

— L-au găsit ?

— Da. A stat multă vreme sub apă, domşoară, dar am dat de cadavru.

— Să-l aducă aici... Ascultă, Bob Gliddery, închide uşa de-afară, stai acolo şi nu lăsa pe nimeni înăuntru... nu cumva să deschizi pînă nu-ţi spun eu. A venit şi poliţia ?

— Sînt aici, domşoară Abbey — se auzi glasul oficialităţii.

— După ce-or aduce cadavrul, te rog să ţii lumea afară ! Şi să-l ajuţi pe Bob Gliddery să nu intre cineva.

— În ordine, domşoară Abbey !

Autocratica stăpînă a birtului se retrase în casă împreună cu Riah şi domnişoara Jenny şi desfăşură aceste forţe de o parte şi de alta a ei, înăuntrul uşiţei de la bar, ca îndărătul unui parapet.

— Să staţi aici — spuse domnişoara Abbey — şi n-o să păţiţi nimic ; veţi vedea cînd are să-l aducă. Bob, tu rămîi lîngă uşă.

Santinela se supuse, după ce își mai răsuci o dată mînecile sumese pînă aproape de umăr.

Zgomot de glasuri care se apropie, zgomot de pași care se apropie. Tropăit și sporovăială afară. O pauză vremelnică. Două bătăi ciudate pe înfundate, ca niște bușituri, ca și cum mortul, întins pe spate, lovea în ușă cu tălpile picioarelor lui înțepenite.

— Asta-i brancarda, sau oblonul folosit ca targă, una din două — spuse domnișoara Abbey, avînd o ureche încercată. — Deschide, măi Bob !

Ușa se deschide. Pași grei de oameni împovărați. Se opresc. Îmbulzeală. Trece și îmbulzeala. Ușa se închide. Strigăte furioase ale celor rămași afară.

— Haideți, oameni buni ! — zise domnișoara Abbey ; căci atîta autoritate avea asupra supușilor, încît pînă și în aceste împrejurări, cei care purtau targa așteptau o încuviințare din partea ei. — La primul cat.

Intrarea și treptele fiind joase, ridicară povara, pe care o puseseră pe dușumea, nu prea sus, ca să poată trece. Cel de pe targă, cînd îl aduseră, ajungea aproape pînă la înălțimea ușiței.

Dînd cu ochii de el, domnișoara Abbey se retrase cîțiva pași înapoi.

— Păi, Dumnezeule ! — exclamă, întorcîndu-se către cei doi oaspeți. — Asta-i tocmai omul cu declarația pe care am avut-o chiar acum în mînă. Asta-i Riderhood !

Capitolul III

ACELAȘI PRIETEN RESPECTAT ȘI ÎN ALTE IPOSTAZE

Așadar, este Riderhood și nu altcineva, sau mai degrabă carcasa, cochilia lui Riderhood și nu a altcuiva e adusă în dormitorul domnișoarei Abbey de la catul întîi. Oricît de mlădios în mișcări ar fi Rogue, acum e destul de țeapăn: ei ajung sus nu fără multă trudă și nesiguranță pe picioare din partea celor care-l purtau pe targă, cînd încoace, cînd încolo, amenințați la tot pasul să alunece și să-l scape peste balustradă.

— Chemați un doctor — zise domnișoara Abbey. Și apoi: — Chemați-o pe fiică-sa.

Pentru îndeplinirea acestor două porunci, porniră numaidecît soli. Cel plecat după doctor dă de doctor la jumătatea drumului, venind într-acolo escortat de un polițist. Doctorul examinează corpul umed și rece și se pronunță, nu cu prea multe speranțe, că merită să se facă încercări de reanimare. Cele mai bune mijloace sînt îndată puse în acțiune, și fiecare dintre oamenii de față dă o mînă de ajutor cu multă însuflețire. Nimeni nu are considerație pentru acest om; toți fugiseră de el scîrbiți, pentru toți fusese un subiect de suspiciune, dar scînteia de viață din el se detașează curios acum de ființa lui, și sînt profund interesați, *fiind* vorba de viață, iar ei trăiesc și cîndva vor trebui să moară.

La întrebarea doctorului despre cum s-au petrecut lucrurile și dacă e de vină cineva, Tom Tootle hotărăște că accidentul a fost inevitabil și că nimeni nu se face vinovat, în afară de victimă.

— Umbla cu barca pe furiș — precizează Tom — ca de obicei pe furiș, dar să nu vorbesc de rău un mort... cînd,

deodată, vine taman de-a curmezişu în prora vaporului, şi despicătura a fost în două.

Domnul Tootle vorbeşte la figurat despre despicătură ; el se gîndeşte la barcă, nu la om. De altfel, omul zace întreg înaintea lor.

Căpitanul Joey, unul dintre clienţii obişnuiţi, cu nas borcănat, care poartă pălărie lăcuită, face parte din multrespectata şcoală veche (s-a strecurat în cameră făcînd importantul servici de a aduce legătura de gît a înecatului) şi-l onorează pe doctor cu un sfat ingenios, de pe vremuri, şi anume : să atîrne corpul cu capul în jos.

— Aşa cum atîrnaţi berbecii la măcelărie — adaugă el.

Apoi nu mai rămînea decît să i se facă unele manevre pentru a-i înlesni respiraţia, adică să fie rostogolit pe butoaie. Aceste crîmpeie de înţelepciune ancestrală ale căpitanului sînt primite cu o indignare mută de către domnişoara Abbey, şi, fără un cuvînt măcar, ea îl înşfacă de guler, şi pînă ce el să se dezmeticească, îl şi aruncă pe uşă afară.

Ca să-i ajute pe doctor şi pe Tom, rămîn acolo, în sfîrşit, numai clienţii obişnuiţi : Bob Glamour, William Williams şi Jonathan (numele de familie al acestuia din urmă, dacă avea cumva, era necunoscut lumii), destul de mulţi. După ce mai aruncă o privire înăuntru ca să fie sigură că nu lipseşte nimic, coboară în bar şi aşteaptă acolo rezultatul, împreună cu evreul binevoitor şi domnişoara Jenny Wren.

Dacă nu te-ai curăţat de-a binelea, domnule Riderhood, ar fi ceva să ştim unde te ascunzi în clipa de faţă. Mormanul ăsta inert de mortăciune cu care ne batem capul atît de răbdători şi de perseverenţi nu dă nici un semn despre tine. Dacă te-ai curăţat de-a binelea, Rogue, atunci momentul e solemn ; dar dacă vii înapoi, nu e de loc totuna. Da, în incertitudinea şi misterul acestei a doua întrebări, şi anume : unde te-oi fi găsind acum, există, ca un adaos la cea în legătură cu moartea, o solemnitate, care ne face pe noi cei de aici să ne fie teamă să te privim sau să întoarcem privirile de la tine, iar pe cei care rămăseseră jos — să tresară la cel mai slab scîrţîit al duşumelei.

„Uite ! Nu cumva i-a tremurat pleoapa aceea ?"

Astfel se întrebă doctorul, ţinîndu şi respiraţia şi stînd cu ochii ţintă asupra lui.

„Nu."

„Dar nara aceea n-a zvîcnit ?"

„Nu."

„După ce am încetat respirația artificială, mi se pare, sau se simte o palpitație slabă cînd pun mîna pe pieptul lui ?"

„Nu."

„Mereu și mereu nu, nu. Dar încearcă totuși fără întrerupere."

„Iată. Dă semne de viață ! Semne neîndoielnice de viață !"

„Scînteia asta s-ar putea să sclipească și să se stingă, ori s-ar putea să se înteţească și să ardă cu flăcări, dar uitați-vă !"

Cele patru ajutoare ale doctorului, oameni robuști, se uită și li se umplu ochii de lacrimi. Nici Riderhood din lumea asta, nici Riderhood din lumea cealaltă n-ar fi putut să le smulgă lacrimi, dar un suflet de om care se zbate între viață și moarte poate face lesne acest lucru.

Se luptă să vină înapoi. Acum, aproape că-i aici, acum din nou e departe. Acum se luptă mai aprig să vină înapoi. Și totuși, ca fiecare dintre noi cînd leșinăm, ca mai toți cînd ne trezim dimineață de dimineață, se împotrivește, instinctiv, să revină la trezia acestei existențe și ar dori să fie lăsat să doarmă mai departe, dacă s-ar putea.

Bob Gliddery se întoarce cu Pleasant Riderhood, care nu era acasă cînd fusese căutată și a fost greu de găsit. Are un șal pe cap, iar primul lucru pe care-l face cînd și-l dă la o parte, plîngînd, și după ce o salută pe domnișoara Abbey, este să-și aranjeze părul.

— Mulțumesc, domnișoară Abbey, că l-ați adus pe tata aici.

— Trebuie să-ți spun, fetițo, n-am știut cine era — răspunse domnișoara Abbey — dar cred că la fel aș fi procedat dacă știam.

Biata Pleasant, după ce se mai întări puțin cu o dușcă de rachiu, este condusă în odaia de la primul cat. Dacă i s-ar fi cerut să spună cîteva cuvinte la înmormîntarea lui, n-ar fi putut exprima cine știe ce recunoștință, dar e înduioșată mai mult ca oricînd. Plînge cu amărăciune cînd vede că tatăl ei zace inconștient și i se adresează doctorului, frîngîndu-și mîinile :

— Nu mai e nici o speranță, domnule ? Oh, bietul tata ! Sărmanul meu tată e mort ?

La care doctorul, într-un genunchi lîngă pat, preocupat și tot timpul cu ochii asupra lui, îi răspunde fără să se întoarcă :

— Uite ce, fetițo dragă, dacă nu ai atîta stăpînire de sine ca să stai absolut liniștită, atunci nu-ți pot îngădui să mai rămîi în odaia asta.

În consecință, Pleasant își șterge ochii cu o viță de păr adus din spate ; acum, părul din nou are nevoie să fie aranjat, și după ce și-l strînge, urmărește din priviri, îngrozită, tot ce se petrece. Cu priceperea ei înnăscută, curînd sare să dea o mînă de ajutor. Anticipînd că doctorul voia cutare sau cutare lucru, ea i le pune liniștită la îndemînă, și astfel, încetul cu încetul, i se încredințează sarcina de a susține pe brat capul tatălui.

Pentru Pleasant este ceva atît de nou să-l vadă pe tatăl ei înconjurat cu simpatie și interes, să descopere că există cineva pe lumea asta care să-i tolereze prezența, ca să nu spunem că-l imploră stăruitor, cu duioșie, să rămînă aici, încît acest lucru îi dă o senzație nemaicunoscută pînă atunci. Un gînd imprecis îi umblă prin minte, și anume : de cumva situația aceasta s-ar prelungi astfel pentru multă vreme, atunci s-ar petrece o schimbare binevenită. Gîndul vag, de asemeni, că vechea lui meteahnă s-ar fi înecat în adîncuri și că dacă din fericire ar reveni să ocupe iarăși învelișul acesta gol în care zace pe pat, spiritul lui n-ar mai fi același. În starea asta sufletească, ea îi sărută buzele înțepenite și crede cu tărie că mîna inertă pe care o freacă într-ale ei va recăpăta viață și va fi bună, dacă îi va fi dat cîndva să reînvie.

Dulce amăgire pentru Pleasant Riderhood ! Dar ei îl îngrijesc cu un interes nemaipomenit, temerile lor sînt atît de puternice, atenția lor atît de mare, bucuria lor atît de vie cînd semnele de viață se întețesc încît cum să reziste, biata fată ? Acum, el începe să respire normal, se mișcă, și doctorul declară că a revenit din acea călătorie inexplicabilă pe a cărei cale întunecată s-a oprit ca să fie aici.

Tom Tootle, care se afla cel mai aproape de doctor cînd i-a spune aceste lucruri, îl apucă de mînă și-l strînge cu tărie. Bob Glamour, William Williams și Jonathan fără nume de familie, toți dau mîna unii cu alții, și apoi cu doctorul. Bob Glamour își suflă nasul, iar Jonathan fără nume de familie e cît pe-aci să facă și el același lucru, dar lipsindu-i batista

renunță la modul ăsta de a-și da frîu liber emoției. Pleasant varsă lacrimi de bucurie, și dulcea ei amăgire atinge culmea.

Ochii lui se limpezesc. Vrea să pună o întrebare. Întreabă unde se află. I se spune :

— Tată, ai fost răsturnat în fluviu, și acum ești în casa domnișoarei Abbey Potterson.

Se holbează la fiică-sa, se holbează peste tot jur împrejur, închide ochii, și ațipește cu capul pe brațul ei.

Scurta amăgire începe să pălească. Chipul josnic, rău, nepăsător iese la suprafață din adîncul fluviului sau cine știe din ce alte adîncuri. În timp ce el se încălzește, pe doctor, pe cei patru bărbați îi ia cu frig. În timp ce trăsăturile i se destind, recăpătînd viață, chipurile și mîinile lor se împietresc în fața lui.

— Are să-și revină — zice doctorul, spălîndu-și mîinile și uitîndu-se la pacient cu tot mai mare antipatie.

— Altu mai bun ca el — intervine Tom Tootle pe un ton moralizator și scuturînd capul amărît — n-ar fi avut bafta lui.

— Să sperăm c-o să-și întrebuințeze viața mai cu rost — spune Bob Glamour — decît mă aștept eu.

— Sau decît mai înainte ! — adaugă William Williams.

— Da de unde... asta nu, nici vorbă ! — exclamă Jonathan cel fără nume de familie, încheind cvartetul.

Vorbeau încet, din pricina fiică-si, dar fata își dă seama că s-au retras într-un grup, la celălalt capăt al odăii, ferindu-se de el. Ar fi prea de tot să-i suspectăm că le-ar părea acum rău că n-a murit, după ce se zbătuseră atîta să trăiască, dar cert este că ar fi preferat să aibă pe cineva mai bun pentru care să-și fi dat osteneala. I-ar trimite vorbă domnișoarei Abbey în bar, care apare din nou în scenă și privește de la distanță, discutînd pe șoptite cu doctorul. Atîta vreme cît scînteia vieții licărea nesigură, stîrnise un interes profund, dar acum, cînd viața punea iarăși stăpînire pe domnul Riderhood, dorința generală pare a fi că asta mai bine se întîmpla oricui altcineva decît lui.

— În orice caz — spune domnișoara Abbey, dîndu-le curaj — v-ați îndeplinit datoria ca niște oameni buni și adevărați ; acum faceți bine și coborîți ca să luați ceva pe cheltuiala Hamalilor.

Ceea ce cu toţii şi fac, lăsînd-o pe fată să-şi vegheze tatăl. În lipsa lor, se prezintă Bob Gliddery.

— Arată cam rău, nu-i aşa? — spune Bob după ce inspectează pacientul.

Pleasant dă uşor din cap.

— Şi o s-arate şi mai rău cînd s-o trezi, nu-i aşa? — continuă Bob.

Pleasant speră să nu fie aşa. De ce?

— Cînd s-o pomeni aici, ştiţi... explică Bob. — ...Fiindcă domşoara Abbey i-a interzis să mai calce în casa asta şi i-a poruncit să-şi ia tălpăşiţa. Cînd colo, a fost sortit să vină din nou. Aici e-aici... nu-i aşa?

— N-ar fi venit de bunăvoie — îi spune biata Pleasant, făcînd un efort să fie cît de cît mîndră.

— Nu — zice Bob — nici nu era lăsat să pună piciorul aici, chiar dacă-ncerca.

Scurta amăgire se iroseşte complet. Aşa cum îşi dă pe deplin seama că bătrînul său tată zace acum pe braţul ei, într-o stare de loc ameliorată, la fel de bine înţelege Pleasant că toţi îl vor ocoli cînd are să-şi revină.

„O să-l iau de-aici cît de repede pot" — îşi spune Pleasant în gînd, cu un oftat. Acasă are să se simtă cel mai bine."

Se întoarce cu toţii, şi acum aşteaptă să-şi recapete cunoştinţa, bucuroşi că or să scape de el. Îi sînt aduse alte haine pe care să le îmbrace (ale lui erau leoarcă de apă), în momentul de faţă el fiind înfăşurat în pături.

Simţindu-se din ce în ce mai rău — ca şi cum aversiunea generală îl descoperise undeva în somn şi-i dezvăluia repulsia inspirată de el — pacientul deschide larg ochii în cele din urmă, şi fiica lui îl ajută să se aşeze în capul oaselor pe pat.

— Eh, Riderhood! — exclamă doctorul. — Cum te mai simţi?

— Nu cine ştie ce! — răspunde el, ursuz.

Revenea la viaţă, de fapt, neobişnuit de morocănos.

— Nu vreau să te dăscălesc — continuă doctorul, grav, clătinînd capul — dar, Riderhood, sper ca salvarea asta să aibă un efect bun asupra dumitale.

Mormăiala de nemulţumire a pacientului, drept răspuns, este nedesluşită; totuşi, fiica lui ar putea-o interpreta, dacă ar dori, prin: „N-are chef să-l bîrîie la cap".

Domnul Riderhood cere apoi o cămașă, pe care și-o trage peste cap (cu ajutorul fiică-si) întocmai ca și cum s-ar fi încăierat cu cineva.

— Nu cumva a fost un vapor ? — întreabă el, oprindu-se o clipă din îmbrăcat.

— Ba da, tată.

— Am să-l dau în judecată, naiba să-l ia ! Și-o să-l fac să plătească pentru asta.

Pe urmă își încheie cămașa, bosumflat, de două sau trei ori se întrerupe ca să se uite cu atenție la brațe și la mîini, vrînd parcă să vadă cu ce se alesese din încăierare. Apoi cere, posac, restul lucrurilor, pe care le îmbracă agale, cu un aer de mare dușmănie adresată acestui din urmă potrivnic și tuturor celor care existau. I se pare că-i curge sînge din nas, și de cîteva ori se controlează cu dosul palmei ca să se încredințeze, iar gestul pe care-l face ca un pugilist subliniază substanțial această asemănare absurdă.

— Unde-mi e căciula ? — întreabă el răstit, după ce cu chiu, cu vai termină îmbrăcatul.

— În fluviu — răspunde cineva.

— Și nu s-a găsit nici un om cinstit s-o scoată ?... Ba bine că nu, și pormă a șters-o cu ea. Ce marfă bună-mi mai sînteți, cu toții...

Spunînd aceste cuvinte, domnul Riderhood apucă repezit o șapcă de împrumut din mîinile fiică-si și mormăie ceva în timp ce și-o trage peste urechi. Se ridică nesigur pe picioare, sprijinindu-se greoi pe ea, și bombăne :

— Ține-mă bine, ce, nu poți ? Parcă văd că acu-acu te-mpleticești...

Și apoi coboară de pe ring, unde avusese o mică răfuială cu moartea

Capitolul IV

LA MULȚI ANI FERICIȚI

Domnul și doamna Wilfer trăiseră cu un sfert de veac bătut pe muchie mai multe aniversări ale căsătoriei lor decît domnul și doamna Lammle, dar ei tot mai sărbătoreau această zi în sînul familiei. Nu care cumva să se creadă că sărbătorile astea fuseseră ceva deosebit de agreabil sau că familia a fost vreodată dezamăgită de faptul că fericita zi era așteptată cu prea mare bucurie. Era prăznuită mai mult prin post decît prin fast, prilej pentru doamna Wilfer să dezvăluie o măreție sumbră, prin care această femeie sensibilă își putea da în vileag culorile favorite.

Atitudinea nobilei doamne în aceste minunate ocazii era un amestec de resemnare eroică și de eroică toleranță. Ideea unei căsătorii mai bune pe care ar fi putut-o face sfîrteca bezna groaznică a întregii ei ființe cu niște luciri palide, arătîndu-l pe heruvim, cînd și cînd, în postura unui mic monstru nespus de favorizat de soartă, care a căpătat o binecuvîntare pentru care mulți pretendenți superiori lui s-au luptat în zadar. Poziția lui față de comoara asta era atît de temeinic consolidată, că ziua aniversării îl găsea totdeauna cerîndu-și scuze. Nu-i exclus ca în modestia lui plină de căință să fi mers atît de departe încît să-și reproșeze cu severitate că și-a îngăduit libertatea de a face dintr-o asemenea personalitate sublimă soția sa.

Cît despre copiii născuți din această unire, experiența aniversărilor ăstora a fost destul de neplăcută ca să-i fi îndemnat să dorească an de an — cînd au mai crescut — ori ca mama să se fi măritat cu altcineva decît cu preacicălitul tata, ori ca tata să fi ales pe altcineva în locul mamei. Cînd veni

vremea să rămînă acasă numai cele două surori, Bella, în cuezanța ei, uimită la culme, se întreba, îndată după ce avea oc evenimentul, înciudată, dar nu fără oarecare haz : „Ce Dumnezeu o fi văzut tata la mama ca să-i sucească în așa nal capul încît s-o ceară în căsătorie ?"

Timpul trecuse, și la ziua cuvenită Bella veni cu trăsura Boffinilor ca să ia parte la sărbătorire. Obiceiul casei era ca n ziua cu pricina să se jertfească o pereche de lighioane pe ltarul lui Hymeneu[1], și Bella trimise un bilețel dinainte ca să-și anunțe părinții că ea va aduce ofranda hărăzită. Așadar, Bella și lighioanele au fost depuse la ușa casei părintești prin forța unită a doi cai, doi bărbați, patru roți și a unui câine ca o budincă de prune cu un guler incomod, de parcă era George IV. Acolo au fost primite de doamna Wilfer în persoană, a cărei demnitate acum, ca în toate ocaziile mai speciale, era sporită de o tainică durere de măsele.

— Deseară n-am nevoie de trăsură — spuse Bella. Mă ntorc pe jos.

Servitorul doamnei Boffin duse mîna la pălărie, și în momentul plecării primi din partea doamnei Wilfer o căutătură maiestuoasă, cu scopul de a sădi în sufletu-i dîrz asigurarea că, oricare ar fi fost bănuielile din sinea lui, servitorii în livrea nu constituiau o raritate pe acolo.

— Bine te-am găsit, mamă — o întîmpină Bella. — Ce mai faci ?

— Mă simt bine, Bella — răspunse doamna Wilfer — atît ît e de așteptat.

— Vai de mine, mamă — reluă Bella — vorbești de parcă acum chiar ai fi născut un copil !

— Întocmai așa e de azi-dimineață — interveni Lavvy, adresîndu-se peste umărul maică-si. — Îți vine să rîzi, Bella, dar ar fi cu neputință de închipuit ceva mai exasperant.

Doamna Wilfer, cu o privire prea maiestuoasă ca să mai fie însoțită de vreun cuvînt, veni în urma fiicelor ei la bucătărie, unde trebuia pregătită jertfa.

— Domnul Rokesmith — spuse ea, resemnată — a avut amabilitatea să ne pună astăzi la dispoziție salonul său. De aceea, Bella, în umila locuință a părinților tăi, așa de deose-

[1] *Hymen* sau *Hymeneu* — în mitologia greacă zeul căsătoriei, fiul lui Apollo, reprezentat ca un adolescent.

bită față de modul tău de viață din prezent, pentru primirea ta va fi un salon și o sufragerie. Tatăl tău l-a invitat pe domnul Rokesmith să ia parte la modesta noastră masă. Scuzîndu-se că are o anumită obligație de îndeplinit, și-a oferit apartamentul spre folosire.

Întîmplător, Bella știa că n-avea nici un fel de obligație de îndeplinit și că de fapt rămînea în biroul său din casa domnului Boffin ; ei însă îi convenea lipsa lui.

„Am fi fost foarte încurcați unul față de celălalt — gîndi ea ; asta se întîmplă destul de des și așa."

Era totuși îndeajuns de curioasă să-i vadă camera, să alerge neîntîrziat pînă acolo și să facă o inspecție amănunțită a conținutului. Avea un mobilier ales cu gust, deși economicos și foarte frumos aranjat. Peste tot rafturi și etajere cu cărți englezești, franțuzești și italiene, iar într-o mapă de pe masa de scris se aflau teancuri de hîrtii cu însemnări și calcule, evident, în legătură cu averea lui Boffin. Pe aceeași masă, lipit cu grijă pe pînză, lustruit, montat și rulat ca o hartă, era afișul conținînd descrierea uciderii unui om venit de departe ca să-i fie soț. Se cutremură de această surpriză fantomatică și o trecură fiori reci în timp ce înfășura afișul și-l prindea la loc. Răscolind în stînga și-n dreapta, dădu de o gravură, capul gingaș al unei femei drăgălașe, înrămat elegant, atîrnînd într-un colț, lîngă fotoliu.

„Aa, de ăștia-mi ești, domnule ! — spuse Bella, după ce se opri să chibzuiască. — Aa, de-ăștia-mi ești, domnule ! Îmi închipui că ghicesc cu *cine* crezi că seamănă. Dar am să-ți spun cu cine seamănă mai bine... Cu neobrăzarea dumitale !"

Cu aceste cuvinte, ea plecă ; nu numai pentru că se simțea ofensată, ci și pentru că nu mai avea la ce să se uite.

— Mamă — zise Bella apărînd din nou în bucătărie cu urme de roșeață pe obraz — dumneata și Lavvy totdeauna v-ați închipuit că nu-s bună de absolut nimic, dar acum vreau să vă dovedesc contrariul. Astăzi vreau să fac bucătărie.

— Imposibil ! — sări maiestuoasa ei mamă. — Nu pot permite una ca asta. Să faci bucătărie într-o astfel de rochie !

— Rochia, mamă — replică Bella, scotocind veselă într-un sertar — am s-o acopăr în față cu un șorț și un șervet, iar de permisiunea dumitale pot să mă lipsesc.

— *Tu* și bucătărie ? ! — se miră doamna Wilfer. — *Tu*, care niciodată n-ai intrat în bucătărie cînd erai acasă ?

— Da, mamă — rosti Bella — așa e cum spui dumneata.

Își prinse un șorț alb, iar cu niște șnururi și ace adăugă și partea de sus, care-i ajungea chiar sub bărbie, de parcă ar fi luat-o pe după gît s-o sărute. Ce putea fi mai încîntător decît să-i privești gropițele din bărbie și din obraji, întreaga ei figură drăgălașă ?

— Acum, mamă — rosti Bella îndreptîndu-și cu amîndouă mîinile părul spre spate. — Ce fac mai întîi ?

— Mai întîi — îi explică doamna Wilfer, solemn — dacă stărui în ceea ce eu n-aș putea privi altfel decît o purtare absolut incompatibilă cu echipajul în care ai venit...

— Stărui, mamă.

— Bun, atunci mai întîi pui păsările la foc.

— Bine-în-țe-les ! — strigă Bella. — Trebuie date prin făină, întoarse și gata ! — Le răsucea cu multă iuțeală. — Și apoi ce urmează, mamă ?

— Apoi — îi explică doamna Wilfer, fluturînd mănușile, ca și cum voia să spună că abdică de la tronul culinar, dar protestează — aș recomanda să controlezi cu ajutorul unei furculițe dacă slăninuța și cartofii din cuptor s-au făcut. Pe urmă va fi necesar să te ocupi și de legume dacă persiști în această purtare nelalocul ei.

— Ceea ce fireşte voi face, mamă.

Dat fiind că stăruia, Bella își concentră atenția asupra unui lucru și uită de un altul, se concentră asupra altuia și uită de un al treilea, și amintindu-și de al treilea era atrasă de al patrulea, și ori de cîte ori făcea ceva pe dos, încerca să repare lucrurile și mai învîrtea o dată păsările de la frigare, fapt care atrăgea după sine ca șansele de reușită ale fripturii să fie extrem de îndoielnice. Dar era și un fel hazliu de a face bucătărie. Între timp, domnișoara Lavinia pendula între bucătărie și odaia opusă unde punea masa. Această treabă (totdeauna se ocupa de gospodărie în grabă și fără tragere de inimă) o făcea cu tot soiul de gesturi surprinzătoare, bruște și pline de stîngăcie ; așeza fața de masă ca și cum s-ar fi iscat o furtună, punea paharele și solnițele de parcă bătea cineva la ușă, zăngănea cuțitele și furculițele de-ai fi zis că are loc o luptă cu floreta.

— Ia uită-te la mama — spuse în șoaptă Lavinia Bellei, după ce totul era pregătit, și acum se aflau lîngă păsările puse

la fript. — Să fii şi cel mai ascultător copil din lume (firește, în mare, sperăm, e şi cazul nostru), şi tot îţi vine s-o iei cu o joardă cînd o vezi cum stă, ţeapănă, în ungherul acela.

— Şi acum, închipuie-ţi — rosti Bella — că bietul tata ar sta şi el, ţeapăn, într-un alt ungher.

— Draga mea, el n-ar putea face asta — spuse Lavvy. — El s-ar tolăni numaidecît. Dar, zău, nu cred să mai existe vreo fiinţă pe lume care să poată sta aşa ţeapănă ca mama, ori să-ţi cadă în spinare ca dînsa ! Ce s-a-ntîmplat, mamă, nu te simţi bine ?

— Mă simt firește foarte bine — răspunse doamna Wilfer, îndreptîndu-şi ochii spre mezină, energic şi cu dispreţ. — Ce-aş putea să am ?

— Nu pari prea fîşneaţă, mamă — zise Lavvy cea impertinentă.

— Fîşneaţă ? — repetă mama. — Fîşneaţă ? De unde-ai mai scos şi expresia asta vulgară, Lavinia ?... Dacă eu nu mă plîng, dacă-mi îndur soarta fără să crîcnesc, familia mea ar trebui să fie mulţumită.

— Ei, mamă — reluă Lavvy, — fiindcă mă sileşti, îmi voi îngădui cu tot respectul să-ţi spun că familia trebuie să-ţi fie desigur foarte recunoscătoare pentru durerea dumitale anuală de dinţi din ziua nunţii, un lucru cît se poate de dezinteresat din partea dumitale, şi pentru noi o adevărată fericire. De aceea, în mare, chiar şi isprava asta ar putea fi un motiv de lăudăroşenie.

— Cum îndrăzneşti, nerușinato — rosti doamna Wilfer — să-mi vorbeşti în felul acesta ? Şi din toate zilele anului, tocmai astăzi ţi-ai găsit ? Ştii, mă rog, ce s-ar fi ales de tine dacă în ziua accea nu-i acordam mîna lui R.W., tatăl tău ?

— Nu, mamă — răspunse Lavvy — habar n-am, într-adevăr, şi, cu tot respectul pe care-l datorez priceperii şi cunoştinţelor dumitale, tare mă îndoiesc că ai şti pînă şi dumneata.

Dacă acest atac viguros, îndreptat asupra unui punct slab din platoşa de apărare a doamnei Wilfer, ar fi putut s-o deruteze sau nu pe eroica femeie în momentul de faţă, faptul rămîne incert, dată fiind apariţia unei flamuri a păcii în persoana domnului George Sampson, poftit la sindrofie ca prieten al familiei, ale cărui sentimente, pare-se, erau pe cale să se

transfere de la Bella la Lavinia şi pe care Lavinia îl ţinea numai în împunsături.

— Vă felicit, doamnă Wilfer — spuse domnul George Sampson, care îşi pregătise graţiosul discurs pe drum, venind încoace — cu prilejul acestei zile.

Doamna Wilfer îi mulţumi cu un oftat mărinimos şi din nou căzu fără împotrivire pradă acelei cumplite dureri de dinţi.

— Sînt surprins — adăugă domnul Sampson abia îngăimat — că domnişoara Bella binevoieşte să facă bucătărie.

Aici, domnişoara Lavinia se năpusti asupra nefericitului domn cu o replică zdrobitoare, că asta în orice caz nu era treaba lui. Această punere la punct îl făcu pe domnul Sampson să se refugieze într-o dispoziţie melancolică pînă la sosirea heruvimului, uimit la culme de îndeletnicirea minunatei femeiuşti.

Totuşi, ea stăruia nu numai să pregătească masa, ci s-o şi servească. Apoi îşi lepădă şorţul şi şervetul de la gît şi se aşeză să ia parte la ospăţ, ca un oaspete ilustru, după ce, mai întîi, doamna Wilfer spuse în încheierea rugăciunii rostite cu veselie de soţul ei: — „Pentru cele ce le vom primi..." un „Amin" sepulcral, calculat să domolească pînă şi cea mai vîrtoasă poftă de mîncare.

— Ia uite — zise Bella în timp ce urmărea din ochi tranşarea fripturii de pasăre — înăuntru carnea e roz. Ce-o fi, tată, aşa-i rasa lor?

— Nu, nu cred că din cauza rasei, draga mea — răspunse tatăl. — Cred mai degrabă că nu-s făcute.

— Ar trebui să fie — zise Bella.

— Ştiu, sînt convins că ar trebui să fie, draga mea, dar nu-s.

Grătarul a fost pus în funcţiune, şi binevoitorul heruvim, care adesea era folosit în familie la treburi neserafice, mai ceva ca la stăpîn, se apucă să frigă lighioanele.

La drept vorbind, în afară de a se uita în juru-i (o parte din serviciul public la care este supus heruvimul pictat), heruvimul gospodar se ocupa cu multe îndeletniciri deopotrivă ca şi prototipul său; cu deosebirea, să zicem, că el mînuia peria de ghete pe încălţările familiei în loc să mînuiască in-

strumente uriașe de suflat sau viole și că se grăbea să ducă pînă la capăt, vesel, treburile în scopuri utile în loc să rămînă suspendat în văzduh, absolut inutil.

Bella îl ajuta în timp ce el bucătărea suplimentar, făcîndu-l să se simtă foarte fericit, dar l-au trecut și fiori reci de moarte întrebîndu-l, cînd își reluară locurile, cum crede el că erau fripți puii la Greenwich, și că dacă își închipuie că acolo se lua masa chiar așa de bine după cum pretinde lumea. Drept răspuns, semnele din cap și din ochi, în secret, ca să-i atragă atenția, o făcură pe strengărița de Bella să rîdă în hohote, apoi Lavinia a fost nevoită să-i dea o palmă peste spate, dar ea se porni pe rîs și mai și.

Mama ei însă, la celălalt capăt al mesei, păstra un excelent echilibru ; din cînd în cînd, tatăl ei se adresa cu nevinovăția bunătății lui :

— Draga mea, mă tem că nu te prea distrezi.

— Cum așa, R.W. ? — răspunse, cu un glas sonor.

— Pentru că, draga mea, se pare că nu prea ești în apele tale.

— Ba de loc — răspunse, pe același ton ca mai înainte.

— Ai vrea să iei o bucată de piept, draga mea ?

— Mulțumesc, o să iau ce-ți face ție plăcere, R.W.

— Mda, draga mea, dar îți place ?

— N-am nici o preferință, R.W.

Atunci, maiestuoasa doamnă, ca și cum se jertfea în chip meritoriu pentru binele obștesc, continuă masa de parcă din motive superioare de ordin public ar fi hrănit pe altcineva.

Bella adusese, de asemenea, desert și două sticle de vin, din care pricină sindrofia căpătă o splendoare fără precedent. Doamna Wilfer făcu onorurile de a închina primul pahar, cu cuvintele :

— R.W., beau în sănătatea ta.

— Mulțumesc, draga mea. Iar eu beau în sănătatea ta.

— Pentru tata și mama ! — zise Bella.

— Dă-mi voie — interveni doamna Wilfer, cu mănușa întinsă. — Nu, nu cred că-i bine astfel. Eu am închinat în sănătatea tatălui vostru. Dacă insiști totuși să mă înglobezi și pe mine, n-am să mă împotrivesc, din recunoștință.

— Păi, Doamne sfinte, mamă — se amestecă și Lavvy cea impertinentă — nu-i oare asta ziua cînd voi doi v-ați unit ? Simt că-mi pierd răbdarea.

— Oricare-ar fi faptul care marchează această zi, nu-i în orice caz cea în care voi permite, Lavinia, ca unul dintre copiii mei să se răstească la mine. Te rog... ba nu, îți poruncesc !... Să nu te mai răsteşti. R.W., ar fi momentul să amintesc că tu eşti cel care porunceşte, iar eu cea care se supune. E casa ta şi eşti stăpîn la masa ta. În sănătatea amîndurora !

Închină, bînd cu o îngrozitoare rigiditate.

— Drept să-ți spun, mi-e puțin teamă, draga mea — se auzi glasul heruvimului abia rostit — că nu eşti în apele tale.

— Dimpotrivă — replică doamna Wilfer — mă simt perfect. Şi de ce nu m-aş simți ?

— Mă gîndeam, draga mea, că poate pe fața ta...

— Pe fața mea s-ar putea citi martiriul ; ei, şi ce importanță are, sau cine şi-ar da seama de asta dacă zîmbesc eu ?

Şi într-adevăr zîmbea, făcînd pur şi simplu să-i îngheațe domnului Sampson sîngele în vine. Căci în clipa în care tînărul văzu cum îi zîmbesc ochii, a fost atît de înspăimîntat de expresia lor, încît se chinuia în gînd să afle ce anume făcuse ca să atragă privirile ei asupra lui.

— Într-o zi ca aceasta — reluă doamna Wilfer — fără voie mintea cade într-un soi de... să spun visare, ori, să spun, se cufundă în amintirile trecutului ?

Lavvy, stînd dispreţuitoare cu braţele încrucişate, răspunse (dar nu cu glas tare) :

„Pentru numele lui Dumnezeu, spune una din două, mamă, care-ți place mai mult, şi isprăveşte odată !"

— Mintea — continuă doamna Wilfer pe un ton declamator — se îndreaptă fără voie la tata şi mama... aici mă refer la părinții mei... într-o epocă anterioară zilei pe care o prăznuim acum. Treceam drept înaltă ? Poate că şi eram. Tata şi mama erau în orice caz înalți. Rar am văzut o femeie mai frumoasă decît mama, însă ca tata, niciodată.

Neînduplecata Lavvy spuse cu glas tare :

— Oricum ar fi fost bunicul, femeie nu era.

— Bunicul tău — îi întoarse vorba doamna Wilfer, fulgerînd-o din priviri, şi pe un ton impunător — a fost aşa cum l-am descris eu şi ar fi făcut una cu pămîntul pe oricare dintre strănepoții care ar fi îndrăznit să se îndoiască de acest lucru. Una din speranțele cele mai dragi ale mamei era să mă mărit cu un bărbat înalt din lumea bună. Poate ar fi fost o

slăbiciune, dar dacă-i așa, atunci aceasta era și slăbiciunea regelui Frederic cel Mare al Prusiei. — Deoarece aceste observații erau adresate domnului George Sampson, care nu se încumeta să pornească o luptă dreaptă, ci se făcea mic de tot, cu pieptul cufundat sub masă și ochii aruncați în pămînt, doamna Wilfer continuă pe un ton din ce în ce mai serios și mai răspicat, ca să-l determine pe cel care se eschiva să depună armele : — S-ar părea că mama a presimțit vag cele ce aveau să se întîmple mai tîrziu, căci deseori îmi spunea : „Să nu iei un bărbat scund. Promite-mi, copila mea, să nu iei un bărbat scund !" Pe de altă parte, și tata mă tot dăscălea (avea un haz extraordinar) : „O familie de balene nu face niciodată casă bună cu sardelele". Toată lumea se bătea după el, se înțelege de la sine, și anume oamenii de spirit din vremea aceea, iar casa noastră era în mod frecvent locul lor de întîlnire. Am cunoscut acolo nu mai puțin de trei gravori schimbînd între ei replici de duh dintre cele mai încîntătoare. (Aici, domnul Sampson se predă, și spuse, mișcîndu-se stînjenit în scaun, că trei era un număr mare, și că întîlnirile lor trebuie să fi fost foarte amuzante.) Printre membrii cei mai proeminenți din acest cerc distins, se afla și un domn măsurînd șase picioare și patru degete înălțime. *El* nu *era* gravor...

— Desigur că nu — interveni domnul Sampson, fără nici un fel de logică.

— ...Acest domn era atît de amabil, încît mă onora cu atenții, pe care nu se putea să nu le iau în seamă. (Aici, domnul Sampson murmură că de vreme ce se ajunsese pînă acolo, era lesne de înțeles.) Eu numaidecît i-am anunțat pe amîndoi părinții că atențiile aceluia sînt deplasate și că nu pot răspunde solicitudinii lui. Am fost întrebată dacă e cumva prea înalt. Am răspuns că nu statura, ci intelectul e prea înalt... În casa noastră, spuneam, dăinuia un ton prea strălucit, un spirit prea avîntat ca eu, o simplă femeie, să-l pot menține în viața de toate zilele. Îmi aduc bine aminte cum mama și-a împreunat mîinile, exclamînd : „Asta va sfîrși cu un om scund". (Aici, domnul Sampson aruncă o privire spre amfitrioană și clătină abătut din cap.) Ea a mers după aceea atît de departe, încît să prevadă că va sfîrși cu un om scund, a cărui minte avea să fie submediocră, dar asta era, aș spune, culmea dezamăgirii ei materne. După o lună — continuă doamna Wilfer coborînd glasul, de parcă ar fi relatat o poveste teribilă cu

strigoi — după o lună l-am văzut pentru prima oară pe R.W., soțul meu. După un an m-am măritat cu el. E firesc ca într-o zi ca cea în care ne aflăm să-ți amintești de asemenea coincidențe sumbre.

Domnul Sampson, eliberat în sfîrșit din privirea stăruitoare a doamnei Wilfer, răsuflă acum adînc și făcu observația originală și surprinzătoare că asemenea presimțiri sînt inexplicabile. R.W. se scărpină în creștetul capului și își roti ochii în jurul mesei, cerîndu-și parcă scuze, pînă ce ajunse la nevastă-sa, pe care văzînd-o înfășurată oarecum într-un văl și mai întunecat ca înainte zise din nou :

— Draga mea, tare mi-e teamă că nu te bucuri cu adevărat !

— Dimpotrivă, R.W. Mă bucur grozav.

Poziția nefericitului domn Sampson la această sindrofie agreabilă era într-adevăr demnă de milă. Căci nu numai că se afla expus fără apărare hărțuielilor doamnei Wilfer, ci pe deasupra mai trebuia să îndure și cele mai teribile înțepături de la Lavinia, în parte deoarece voia să-i arate Bellei că ea (Lavinia) putea face ce-i plăcea cu el, și în parte tratîndu-l ca pe-un cîine ca să se răzbune pentru admirația lui încă evidentă față de frumusețea Bellei. Plasat între elocvența maiestuoasă a doamnei Wilfer, care îl scălda în lumină, și altminteri umbrit de răfuielile și fruntea mereu încrețită a tinerei domnișoare căreia el se devotase, părăsit cum era, asistînd la chinurile acestui tînăr domn ți se rupea inima. Că mintea i se încovoia în momentele acelea, copleșită de povara lor, nu-i de mirare, cu atît mai mult cu cît el totdeauna fusese slab de înger, iar mintea lui nu se prea ținea bine pe picioare de la natură ; i se tăia de la genunchi.

Astfel se perindau ceasuri trandafirii, pînă cînd veni timpul ca Bella să fie condusă înapoi de tatăl ei. Gropițele o dată prinse între panglicile pălăriuței, după cuviință, iar cuvintele de rămas bun schimbate, au ieșit la aer, și heruvimul răsuflă adînc, să se mai învioreze.

— Ei bine, dragă tată — rosti Bella — aniversarea s-ar putea spune că s-a terminat.

— Da, draga mea — replică heruvimul — a mai trecut una.

Bella își petrecu mai strîns brațul lui pe după al ei și deseori îl bătea ușor, în chip de consolare. Porniră la drum.

— Mulțumesc, draga mea — spuse el, ca și cum fata i-ar fi vorbit. — Mă simt bine, draga mea. Dar tu, Bella, cum o duci ?

— În cazul meu, nu s-a schimbat nimic în bine, tată.

— Serios ?

— Nu, tată. Dimpotrivă, în rău.

— Dumnezeule ! — exclamă heruvimul.

— E mai rău, tată. Fac atîtea calcule ca să știu cît de mult trebuie să am pe an cînd mă căsătoresc și care ar fi cea mai mică sumă cu care m-aș putea descurca, încît au început să-mi apară crețuri pe nas. Le vezi, tată ?

Pentru că tata se porni pe rîs, Bella îl zgîlțîi de două sau trei ori.

— N-o să-ți mai ardă de rîs, domnule, cînd ai să vezi cum femeiușca minunată se sluțește. Îți spun eu : ai face mai bine să te pregătești din vreme. N-am să mai fiu mult în stare să-mi apăr ochii ca să nu se citească în ei pofta de bani, iar cînd dumneata o să-ți dai seama de asta, are să-ți pară rău, și așa-ți trebuie, pentru că n-ai vrut să te lași prevenit. Ei, și fiindcă am ajuns la confidențe, ai ceva să-mi împărtășești ?

— Eu credeam că tu, scumpa mea, ai avea ceva să-mi împărtășești.

— Oh ! Într-adevăr, domnule ? Atunci, de ce nu m-ai întrebat de cum am ieșit ? Confidențele unei femeiuști minunate nu trebuie luate în șagă. Eh, de astă dată te iert totuși, dar uite, tată — Bella puse degetul arătător înmănușat al mîinii drepte pe buze și apoi pe buzele tatălui ei — un sărut pentru dumneata. Și acum am să-ți spun cu seriozitate... ia să văd cîte... patru secrete. Bagă de seamă ! Niște secrete serioase, grave, copleșitoare, care trebuie să rămînă cu strictețe numai între noi doi !

— Numărul unu, draga mea ? — rosti tatăl ei, așezîndu-i brațul mai bine, în chip mai confidențial.

— Numărul unu — zise Bella — are să te uimească, tată. Cine crezi că mi-a cerut mîna ?

Era puțin încurcată, cu toată veselia de la început.

Tatăl ei o privi în față, coborî ochii, din nou o privi în față și declară că n-ar putea ghici nicidecum.

— Domnul Rokesmith.

— Nu mai spune, draga mea !

— Dom-nul Roke-smith, tată — repetă Bella, despărțind cuvintele în silabe ca să accentueze și mai mult. — Ce zici de *asta* ?

Tatăl ei răspunse liniștit cu o întrebare :

— Ce-ai zis *tu* de asta, scumpa mea ?

— Am zis nu — răspunse Bella, tăios. — Bineînțeles.

— Da, bineînțeles — încuviință tatăl ei, dus pe gînduri.

— I-am spus și de ce am socotit asta un abuz de încredere din partea lui, și pentru mine un afront — adăugă Bella.

— Da. Desigur. Sînt mirat, pe drept cuvînt. Mă-ntreb cum de s-a trădat înainte de a vedea ce șanse are. Acum, cînd mă gîndesc la asta, mi se pare că totdeauna te-a admirat, draga mea.

— Și un birjar poate să mă admire — remarcă Bella, cu un grăunte din trufia maică-si.

— Tot ce se poate, scumpa mea... Numărul doi, draga mea ?

— Numărul doi, tată, este aproape despre același lucru, deși nu la fel de absurd. Domnul Lightwood mi-ar face o propunere dacă i-aș da voie.

— După cum înțeleg, draga mea, n-ai de gînd să-i dai voie !

Bella din nou spuse, răspicat, ca mai înainte :

— Păi, firește că nu !

— Firește că nu ! — se simți tatăl ei îndemnat să repete, ca un ecou.

— Nu-mi place — adăugă Bella.

— Asta-i de-ajuns — interveni tatăl ei.

— Nu, tată, *nu-i* de-ajuns — replică Bella, din nou zgîlțîindu-l o dată sau de două ori. — Nu ți-am spus eu în ce hal de avidă după bani am devenit ? E de-ajuns numai că n-are bani, nici clientelă, nici perspective... nimic altceva decît datorii.

— Ha ! — făcu heruvimul, puțin necăjit. — Numărul trei, draga mea ?

— Numărul trei, tată, e un lucru mai plăcut. Ceva generos, nobil, ceva încîntător. Doamna Boffin mi-a spus chiar ea, în taină, cu gura ei... și nu există om mai sincer pe lumea asta, sînt sigură... că vor să mă vadă căsătorită în condiții bune, și că dacă mă voi căsători cu consimțămîntul lor or să-mi facă o zestre cît se poate de frumoasă.

Spunînd aceste cuvinte, plină de recunoştinţă, fata izbucni într-un plîns în hohote.

— Nu plînge, drăguţa mea — spuse tatăl, ducînd mîna la ochi — pentru mine-i scuzabil să fiu puţin emoţionat aflînd că fetiţa mea favorită şi dragă, după atîtea dezamăgiri, va fi astfel ferită de griji şi se va impune astfel în lume... dar *nu* plînge, *nu* plînge. Sînt foarte recunoscător. Te felicit din toată inima, draga mea.

Acest om micuţ şi cumsecade se şterse iarăşi la ochi şi aruncîndu-şi braţele pe după gîtul lui, Bella îl sărută cu duioşie în plină stradă. Îi spuse, înflăcărată, că e cel mai bun tată, cel mai bun dintre toţi prietenii şi că în ziua nunţii ei are să îngenuncheze dinaintea lui şi o să-l roage s-o ierte dacă l-a necăjit vreodată sau dacă a fost insensibilă faţă de calităţile unui tată aşa de răbdător, de generos, de blînd, cu o inimă atît de tînără şi de vioaie. La fiecare epitet, ea dubla sărutările, şi pînă la urmă, de atîta sărutat, îi trînti pălăria pe jos ; apoi se prăpădi de rîs cînd vîntul îi luă pălăria, iar el fugea să o prindă.

După ce îşi recăpătă pălăria şi răsuflarea, pornind din nou la drum, el îi spuse :

— Numărul patru, draga mea ?

Chipul Bellei se întunecă în toiul veseliei.

— La urma urmelor, tată, ar fi mai bine să renunţ la numărul patru. Dă-mi voie, chiar dacă numai pentru scurtă vreme, să sper că nu asta e realitatea.

Schimbarea petrecută cu ea îi stîrni şi mai mult curiozitatea heruvimului pentru numărul patru.

— Nu asta e realitatea, draga mea ? — întrebă el, liniştit.

— Cum adică, draga mea ?

Bella se uită la el gînditoare şi clătină din cap.

— Şi totuşi, ştiu foarte bine, tată, că aşa este. Ştiu prea bine.

— Scumpa mea — replică tatăl ei — mă faci să mă simt tare prost Ai mai spus şi altcuiva nu, draga mea ?

— Nu, tată.

— Atunci, ai spune cuiva da ? — sugeră el, ridicînd din sprîncene.

— Nu, tată.

— Mai există cineva, draga mea, care ar dori să-şi încerce norocul între da şi nu, dacă i-ai îngădui ?

— Nu, tată. După cîte știu eu.

— N-o fi oare cineva care nu îndrăznește să-și încerce norocul pînă nu-i îngădui tu ? — întrebă heruvimul, epuizînd și ultima resursă.

— Ah, bineînțeles că nu, tată — răspunse Bella, și-l mai zgîlțîi o dată sau de două ori.

— Nu, bineînțeles că nu... — repetă el. — Bella, draga mea, cred că n-o să pot închide ochii toată noaptea dacă nu-mi destăinui și numărul patru.

— Oh, tată, numărul patru n-are nimic plăcut ! Îmi pare rău, nu-mi vine de loc să cred, am încercat din răsputeri să trec cu vederea, încît mi-e foarte greu să vorbesc despre asta, chiar și cu dumneata... Domnul Boffin însă se schimbă pe zi ce trece, averea l-a stricat.

— Dragă Bella, sper și am credința că nu e așa.

— Și eu am sperat, și eu am avut această credință, tată, dar cu fiecare zi se schimbă din rău în mai rău. Nu față de mine... cu mine se poartă totdeauna la fel, dar cu ceilalți din preajma lui. Îl văd cu ochii cum devine din ce în ce mai bănuitor, mai capricios, mai aspru, mai nedrept. Dacă a existat vreodată un om bun care să fi fost mișcat de avere, atunci acesta este binefăcătorul meu. Și totuși, tată, gîndește-te puțin ce teribilă trebuie să fie fascinația banului ! Eu văd acest lucru, îl detest și mi-e teamă și nu știu dacă banul nu m-ar schimba pe mine încă și mai rău... Cu toate astea, gîndurile mele, dorințele mele se leagă numai de bani ; în viață eu nu văd decît un singur lucru : bani, bani, bani și ceea ce banii ar putea face din viață !

Capitolul V

GUNOIERUL DE AUR ÎNCAPE PE MÎINI RELE

Oare Bella cu perspicacitatea ei se înşela sau cumva Gunoierul de aur trecînd prin cuptorul de probă rămăsese numai zgură ? Veştile proaste circulă iute. Vom afla curînd.

Chiar în seara cînd se întoarse de la sindrofia aniversară se întîmplă ceva la care Bella asistă, ceva văzut şi auzit cu ochii şi urechile ei proprii. În reşedinţa domnului Boffin exista o încăpere cunoscută drept camera domnului Boffin. Cu mult mai mică decît restul casei, era în schimb infinit mai confortabilă pentru că aici domnea o anumită tihnă, efectul simplităţii, de unde despotismul tapiţerului fusese izgonit — nu fără împotriviri acerbe, la stăruinţele domnului Boffin de îndurare — spre deosebire de toate celelalte odăi. Aşadar, deşi modestă ca aşezare, căci ferestrele dădeau în străduţa la colţul căreia, odinioară, era instalat Silas Wegg, lipsită cu desăvîrşire de pretenţii la catifea, atlaz sau aurire, această încăpere cîştigase în casă o poziţie analogă celei pe care o are un capot comod sau o pereche de papuci ; şi ori de cîte ori familia dorea să se bucure de o seară deosebit de plăcută la gura focului, camera domnului Boffin îndeplinea întru totul această dorinţă, de parcă numai aşa trebuia să fie.

La întoarcerea Bellei în seara aceea, i se spuse că domnul şi doamna Boffin se aflau în odaia asta. Intrînd acolo, dădu cu ochii şi de secretar, ocupat pare-se cu treburi oficiale, căci era în picioare, cu nişte hîrtii în mînă, la o masă unde ardeau nişte lumînări cu apărătoare, dinaintea căreia domnul Boffin stătea rezemat pe spate în jilţul său.

— Sînteţi ocupat, domnule... — spuse Bella, din uşă, şovăind.

— Cîtuşi de puţin, draga mea, cîtuşi de puţin. Faci parte dintre ai noştri. Nu te-am socotit niciodată musafir. Poftim înăuntru, poftim înăuntru. Bătrînica mea stă-n ungheru ei obişnuit.

Deoarece doamna Boffin adăugă la cuvintele domnului Boffin un semn din cap şi un zîmbet de bun venit, Bella îşi luă cartea şi se aşeză pe un scaun lîngă foc, în dreptul mesei de lucru a doamnei Boffin. Domnul Boffin se afla de partea cealaltă.

— Ia să vedem, Rokesmith — rosti Gunoierul de aur, şi bătu atît de puternic în masă ca să-l facă atent, încît Bella, care răsfoia cartea, tresări — unde am rămas ?

— Tocmai spuneaţi, domnule — replică secretarul cu oarecare împotrivire şi aruncînd o privire spre cei care erau de faţă — spuneaţi că a venit timpul să-mi fixaţi un salariu.

— Zi-i şi mneata onorar, omule — îl apostrofă domnul Boffin, iritat. — Ce naiba ? Eu nu vorbeam niciodată despre *salar* cînd eram în servici.

— Onorariu, spuse secretarul, corectîndu-se.

— Rokesmith, sper că nu umbli cu nasu pe sus ? — îl întrebă domnul Boffin privindu-l pieziş.

— Sper că nu, domnule.

— Fincă eu n-am umblat niciodată cînd eram sărac — mai spuse domnul Boffin. — Sărăcia şi orgoliu nu se potriveşte împreună. Ţine minte asta. Cum să se potrivească împreună ? Păi e clar ca lumina zilei. Un om sărac n-are nimic cu ce se mîndri. Asta-i o neghiobie.

Cu o uşoară înclinare din cap şi puţin surprins, secretarul păru să fie de acord, modelînd din buze silabele cuvîntului „neghiobie".

— Ei, şi-acu să vedem ce-i şi cu onoraru — continuă domnul Boffin. — Ia loc.

Secretarul luă loc.

— De ce n-ai stat jos înainte ? — întrebă domnul Boffin, neîncrezător. — Nu cumva din mîndrie ?... Da în legătură cu onoraru. Am chibzuit bine chestiunea şi zic două sute de lire sterline pe an. Ce părere ai ? Crezi că-i destul ?

— Vă mulţumesc. E o propunere frumoasă.

— Ştii, eu nu zic — explică domnul Boffin — că-i mai mult decît de-ajuns. Şi-am să-ţi spun de ce, Rokesmith. Un

om bogat ca mine trebe să țină seama de prețu pieții. La-nceput nu m-am ocupat de asta cum s-ar fi cuvenit... da de-atunci am făcut cunoștință și cu alți oameni bogați și-am aflat îndatoririle pe care le impune averea. Eu n-am dreptu să ridic prețu pieții dacă din întîmplare la mine banu nu joacă nici un rol. O oaie valorează atît pe piață, iar eu atît trebe să plătesc, nu mai mult. Un secretar valorează atît pe piață, iar eu atît trebe să plătesc, nu mai mult. Totuși, în cazu mneatale nu mă dau în lături să ofer ceva în plus.

— Domnule Boffin, sînteți foarte bun — replică secretarul, cu un efort.

— Atunci, stabilim suma — precizâ domnul Boffin — la două sute de lire pe an. Așa că ne-am învoit. Acu să ne-nțelegem : ce cumpăr eu pentru două sute de lire pe an ? Dacă achit costul unei oi, o cumpăr pe de-a-ntregu. Tot așa, dacă achit costu unui secretar, *îl* cumpăr pe de-a-ntregu.

— Cu alte cuvinte, dumneavoastră cumpărați tot timpul meu ?

— Întocmai, firește. Uite ce — adăugă domnul Boffin — nu că aș vrea să te țin ocupat tot timpu ; poți lua o carte pentru un minut, două cînd n-ai altceva mai bun de făcut, deși cred că o să găsești totdeauna ceva folositor să faci. Da, vreau să te am la-ndemînă. Pentru mine-i comod să te am în casă oricînd la dispoziție. De-aia, între gustarea de dimineață și cină... aș vrea să fii tot timpu în casă.

Secretarul se înclină.

— Pe vremuri, cînd aveam și eu servici — reluă domnul Boffin — nu puteam umbla după bunu meu plac, și mneata să nu te-aștepți c-ai să poți umbla după bunu-ți plac. În ultima vreme te-ai cam obișnuit așa ; da poate că asta a fost din cauză că nu lămurisem lucrurile între noi. Acuma ne-am lămurit, și să fie așa. Cînd vrei să pleci undeva, îmi ceri voie.

Secretarul se înclină din nou. Era stînjenit și surprins și avea un sentiment de umilință.

— O să-mi pun un clopoțel — mai spuse domnul Boffin — care să lege camera asta de cea a mneatale, și cînd am nevoie de mneata, te sun. Deocamdată, cred că nu mai am nimic de adăugat.

Secretarul se ridică, își strînse hîrtiile și ieși din încăpere. Ochii Bellei îl urmăriră pînă la ușă, apoi se opriră asupra

domnului Boffin, care stătea, plin de sine, răsturnat în jilț, pe urmă se cufundă în lectura cărții.

— L-am lăsat pe băiatu ăsta — spuse domnul Boffin, pornind să se plimbe prin odaie în sus și-n jos, cu pasul lui mărunt — pe tînăru meu, să cam sară peste cal. Da nu merge-așa. Trebe să-l aduc la matcă. Un om bogat are îndatoriri față de cei deopotrivă cu el și trebe să-și țină bine-n frîu subalternii.

Bella simți că doamna Boffin era stînjenită și că binevoitoarea ființă căuta, avînd ochii fixați pe chipul fetei, în ce măsură ascultase convorbirea și ce impresie făcuse asupra ei. Din care pricină, Bella se concentră și mai mult, întorcînd paginile ca și cum ar fi fost extrem de absorbită de lectură.

— Noddy... — rosti doamna Boffin, făcînd o pauză în lucrul ei, gînditoare.

— Da, draga mea — răspunse Gunoierul de aur, oprindu-se scurt din plimbare.

— Scuză-mă că mă amestec în treburile tale, Noddy, da zău, n-ai fost în seara asta puțin prea sever cu domnul Rokesmith ? N-ai fost oleacă... doar olecuță... altfel decît ești de obicei ?

— Păi, sper asta, cocoană — rosti domnul Boffin, vesel, dacă nu chiar umflîndu-se în pene.

— Speri, dragu meu ?

— Ce-a fost a fost, cocoană. Încă nu ți-ai dat seama ? Felu nostru vechi de-a fi nu mai slujește acu la nimic, decît poate să te trezești înșelat și furat. Altădată nu eram bogați ; acu sîntem, și-i o mare deosebire.

— Ah ! — făcu doamna Boffin, oprindu-se iarăși din lucru, încetișor, ca să-și tragă răsuflarea și să se uite la foc. — Mare deosebire...

— De-aia noi trebe să facem față deosebirii ăsteia — continuă el — trebe să fim în pas cu schimbarea... asta trebe să facem noi. Acu trebe să fim cu ochii-n patru la avutu nostru, să-l apărăm împotriva tuturor (căci mîinile tuturor sînt întinse, gata-gata să fie vîrîte-n buzunarele noastre), și să ne-amintim că banii fac bani, așa după cum fac și orice alteeva.

— Pentru că ai adus vorba de amintit — rosti doamna Boffin, lăsînd lucrul la o parte, cu ochii la foc și cu bărbia

prijinită în mînă — îți mai amintești, Noddy, cum i-ai spus domnului Rokesmith cînd ne-a vizitat prima oară la Boschet și cînd l-ai angajat... cum îi spuseseși că dacă s-ar îndura ceru să-l trimită pe John Harmon și să-l pună în posesia averii, teafăr, ne-am putea mulțumi cu o singură movilă, cea care ne-a fost lăsată moștenire, și că nu ne pasă de rest?

— Da, da, îmi amintesc, cocoană. Da pe-atunci, noi nici nu știam ce-nseamnă să ai restu. Pantofii cei noi ajunseseră acasă, da noi nici nu-i pusesem încă. Acuma-i purtăm, îi purtăm iac-așa, și trebe să ne potrivim mereu după ei.

Doamna Boffin reluă lucrul și cosea mai departe, în tăcere.

— Cît despre tînăru ăsta al meu, Rokesmith — spuse domnul Boffin, coborînd glasul și întorcînd ochii spre ușă, de parcă se temea să nu fie auzit de cineva care trăgea cu urechea pe acolo — e la fel ca și cu servitorii, mi-am dat seama că trebe să-i ții la respect. Altminteri te țin ei pe tine. Dacă nu ești sever cu ei nu te socot cu nimic mai bun ca ei și te vîră-n ciorba lor, că se iau după vorbe (cele mai multe, minciuni) auzite despre începuturile noastre. Și-atunci, ori te faci scorțos, ori dacă nu, te trezești aruncat cît colo, poți fi sigură de asta, cocoană, ascultă ce-ți spun.

Bella se încumetă să se uite la el pe furiș, pe sub gene, și descoperi chipul acela altădată atît de deschis, acum umbrit de un nor de suspiciune, lăcomie și îngîmfare.

— În orice caz — rosti el — toate astea n-au nimic amuzant pentru domnișoara Bella. Nu-i așa?

Era o adevărată prefăcătorie să se uite la el cu acel aer absent și preocupat, ca și cum gîndurile i-ar fi fost numai la carte și n-ar fi auzit nici un singur cuvînt!

— Mai bine-ai făcut că n-ai fost atentă — spuse domnul Boffin. — Așa e, așa e. Mai cu seamă, draga mea, că nu-i nevoie să te-nvețe nimeni cît de mult prețuiești.

— Sper, domnule, că nu mă credeți vanitoasă — zise Bella, roșind puțin în urma acestui compliment.

— De loc, draga mea — rosti domnul Boffin. — Eu cred doar că-i foarte lăudabil din partea ta, la vîrsta asta, să fii în pas cu lumea și să știi încotro s-o apuci. Ai dreptate. Fă din bani un scop în viață, scumpa mea. Banii sînt totu. Ai să faci bani cu frumusețea ta, iar cu banii pe care doamna Boffin și cu mine o s-avem bucuria să-i punem pe numele

tău, ai să-ți duci viața în bogăție și tot astfel o să sfîrșești zilele. Așa trebuie să trăiești și să mori ! — adăugă domnul Boffin cu căldură. — În bo-gă-ție !

Chipul doamnei Boffin exprima tristețe. După ce îl ascultă pe soțul ei, se întoarse spre fiica lor adoptivă și spuse:

— Nu-l lua în serios, Bella, draga mea !

— Cum ? — strigă domnul Boffin. — Ce-i aia nu-l lua în serios ?

— Am vrut să zic — explică doamna Buffin, îngrijorată — am vrut să zic, nu-l lua altfel decît ca pe-un om bun și generos, Bella, pentru că-i pîinea lu Dumnezeu. Da măcar atîta, și tot trebe să spun, Noddy. Totdeauna ești pîinea lu Dumnezeu.

Făcuse această declarație ca și cum el ar fi încercat să i se împotrivească, și bineînțeles nu era cazul.

— Cît despre tine, draga mea Bella — continuă doamna Boffin, încă tristă — e așa legat de tine, orice-ar spune, că propriu-ți tată nu-ți poartă mai mult de grijă și nu știu dacă ține mai mult la tine decît el.

— Auzi ! — strigă domnul Boffin. — Orice-ar spune ! Păi, taman asta spun, și încă deschis... Sărută-mă, copila mea, noapte bună și lasă-mă să repet ce-a zis cocoana mea. Țin foarte mult la tine, draga mea, și gîndesc întru totu ca tine, și-o să am grijă să fii bogată. Frumusețea asta a ta (de care ai avea oarecum dreptu să fii mîndră, draga mea, deși nu ești, după cum se pare) valorează bani și va trebui să faci bani din ea. Banii pe care-o să-i ai o să fie o sumă bună, și va trebui să faci bani și din suma asta. Ai la picioarele tale un bulgăre de aur. Noapte bună, draga mea.

Fără să-și dea seama de ce, Bella nu se simțea prea bucuroasă, cum s-ar fi cuvenit, de asigurările și perspectiva pe care o avea în față. Cînd o îmbrățișă pe doamna Boffin și-i spuse noapte bună, ea încercă sentimentul lipsei de demnitate sugerat de chipul înnourat al acestei femei binevoitoare, care căutase în mod vădit să-și scuze soțul.

„De ce e nevoie să-l mai scuzi ? — gîndi Bella, așezîndu-se într-un jilț din camera ei. Ce spunea el era într-adevăr foarte logic și foarte cinstit, sînt sigură. Și-atunci, tot nu-mi place ? Nu, nu-mi place și, deși el e binefăcătorul mărinimos, a scăzut în ochii mei. Atunci, mă rog — își spuse Bella, punîndu-și în-

trebarea aceasta cu asprime, în oglindă, cum făcea adesea — asta ce mai înseamnă, ființă nestatornică ce ești ?"

Deoarece oglinda rugată astfel stăruitor să-i dea explicații păstra o tăcere ministerială discretă, Bella se duse la culcare obosită, o oboseală care era mai mult decît nevoia de somn. A doua zi dimineață, din nou vru să vadă dacă norul de pe chipul Gunoierului de aur se mai întunecase încă.

Pe atunci începuse să-l însoțească adesea în hoinăreala lui matinală pe străzi și tot pe atunci o făcuse să ia parte la o îndeletnicire ciudată. Dat fiind că el toată viața muncise din greu într-un loc plicticos, se bucura ca un copil privind vitrinele prăvăliilor. Asta fusese una din primele curiozități și plăceri datorate libertății lui, o desfătare și pentru nevasta-sa deopotrivă. Ani în șir, singurele lor plimbări aveau loc numai duminica, atunci cînd prăvăliile erau închise. Cînd însă fiecare zi din săptămînă devenise o sărbătoare pentru ei, varietatea, frumusețea, fantezia cu care erau expuse lucrurile în vitrine le prilejuiau o bucurie de-a dreptul inepuizabilă. Ca și cum străzile principale ar fi fost un teatru uriaș, iar piesele jucate, copilăros de noi pentru ei — domnul și doamna Boffin, de cînd Bella făcea parte din casa lor, ocupau totdeauna primul rînd, încîntați de tot ce vedeau și aplaudînd din răsputeri. Acum însă interesul domnului Boffin se concentra asupra prăvăliilor de cărți, și mai mult decît atît — pentru că asta n-ar fi fost mare lucru — asupra unui gen deosebit de cărți.

— Uită-te aici, draga mea — spunea domnul Boffin în fața unei vitrine de cărți, prinzînd-o de braț — tu poți citi de departe ; ai niște ochi pe cît de ageri, pe atît de luminoși. Ei, uită-te bine peste tot, draga mea, și spune-mi cînd dai cu ochii de vreo carte despre zgîrciți.

Dacă Bella vedea o asemenea carte, domnul Boffin numaidecît dădea buzna în prăvălie și o cumpăra. Și cînd nu găseau într-un loc, treceau pe la altă librărie, iar domnul Boffin spunea :

— Acu... ia uită-te bine în juru tău, draga mea, caută viața unui zgîrcit sau orice carte de soiu ăsta ; oricare carte despre viața unor oameni ciudați care să fi fost zgîrciți.

Astfel condusă, Bella cerceta vitrinele cu cea mai mare atenție, în timp ce domnul Boffin își ținea privirile pironite pe chipul ei. În clipa în care ea făcea semn către o carte

intitulată *Viețile oamenilor excentrici, Istorisiri despre persoane ciudate, Date despre figuri remarcabile,* sau orice carte pe această temă, chipul domnului Boffin se lumina și imediat se năpustea înăuntru ca s-o cumpere. Prețul și aspectul exterior nu jucau nici un rol. Orice carte care părea să promită o idee măcar despre viața vreunui avar, domnul Boffin o cumpăra fără nici un minut de zăbavă și o ducea acasă. Informat din întîmplare de către un librar că o parte din *Amuar* era consacrată amănuntelor biografice, domnul Boffin cumpără numaidecît o serie întreagă din această lucrare inferioară, pe care o ducea acasă bucată cu bucată, încredințînd un volum Bellei, și alte trei le lua el. Pentru această treabă le-au fost necesare cam două săptămîni, după care, pofta domnului Boffin pentru avari accentuîndu-se în loc să se potolească, porni din nou cercetările.

Foarte curînd, n-a mai fost necesar să-i spună Bellei ce să caute ; între ea și domnul Boffin se stabilise o înțelegere, potrivit căreia fata trebuia să fie cu ochii-n patru după viețile avarilor. Dimineață de dimineață hoinăreau împreună prin oraș în urmărirea acestui unic scop. Deoarece literatura despre avari nu era prea numeroasă, proporția execurilor față de succese poate să fi fost de o sută la unu ; totuși, domnul Boffin nepregetînd să tot caute, rămăsese la fel de zgîrcit cu avarii precum fusese la începutul începu'ului Dar, lucru curios : Bella nu văzuse niciodată cărțile astea pe acasă și nici nu-l auzise pe domnul Boffin pomenind un cuvînt despre conținutul lor. Părea să-și pună deoparte cărțile despre avari așa cum aceștia își puneau deoparte banii. Păstrîndu-le în taină, ascunzîndu-le cu aceeași lăcomie cu care ei păstrau banii în taină și-i doseau. Dar un fapt nu se putea trece cu vederea, fără îndoială, și a fost observat foarte limpede de Bella, anume că pe vremea cînd umbla după volumele acelea odioase cu înflăcărarea lui Don Quijote pentru cărțile lui cavalerești, el începuse să facă economie la bani, nu mai era mînă spartă. Adesea, ieșind dintr-o librărie cu vreo lucrare nouă despre zănaticii aceia afurisiți, ea tresărea de chicotitul lui sec, șiret, cînd o lua iarăși de braț și plecau.

Doamna Boffin nu știa, pare-se, nimic despre această predilecție a lui, la care el nu făcea aluzie decît în plimbările lor matinale, cînd rămînea totdeauna numai cu Bella ; fata păstra aceeași rezervă, parte din pricină că el îi acordase în-

ir-ascuns această încredere și parte amintindu-și de chipul îngrijorat al doamnei Boffin din seara aceea.

Tocmai pe atunci, doamna Lammle făcea descoperirea că Bella are o puternică înrîurire asupra ei. Soții Lammle, prezentați inițial de către dragii de Veneeringi, i-au vizitat pe Boffini în toate ocaziile însemnate, dar doamna Lammle nu făcuse această descoperire înainte, ci abia acum, și cu totul pe neașteptate. A fost un adevărat eveniment (îi spunea ea doamnei Boffin) ; era extrem de susceptibilă la forța frumuseții ; dar nu numai atît, totdeauna fusese atrasă de grația firească ; dar nu numai atît, mai mult chiar, nu găsea cuvinte să descrie în ce măsură se simțea vrăjită de această fată încîntătoare.

Doamna Boffin, care nu era doar mîndră de Bella văzînd-o atît de admirată, dar ar fi făcut orice pe lume ca să-i fie agreabilă, îi repetă aceste cuvinte, iar încîntătoarea fată recunoscu, bineînțeles, în doamna Lammle o femeie pătrunzătoare și cu gust. Ea răspunse sentimentelor doamnei Lammle făcîndu-i o primire cît se poate de prietenească, oferindu-i prilejul să-și arate însușirile, așa încît prețuirea ajunse să fie reciprocă, deși Bella părea totdeauna mai sobră, față de Sophronia atît de entuziastă. Astfel, ele erau așa de mult împreună, că un timp trăsura familiei Boffin o transporta mai des pe doamna Lammle decît pe doamna Boffin — preferință față de care această respectabilă doamnă nu era cîtuși de puțin invidioasă, ci doar remarca liniștită :

— Doamna Lammle e mai tînără ca mine, mai aproape de vîrsta ei, și, Doamne, mai în pas cu moda.

Dar între Bella Wilfer și Georgiana Podsnap exista deosebirea, alături de multe altele, că Bella nu era în primejdie să fie cucerită de Alfred. N-avea încredere în omul ăsta și i displăcea. Datorită perspicacității ei atît de prompte, spiritului de observație atît de pătrunzător, pînă la urmă nici nevastă-sa nu-i inspira încredere, deși, tulburată de vanitate și cu multă voință, ca își alungă neîncrederea într-un colțișor al minții și o ferecă acolo.

Doamna Lammle se interesa cît se poate de afectuos ca Bella să facă o partidă bună. Doamna Lammle spunea, într-un fel glumeț, că într-adevăr trebuie să-i arate frumoasei

Bella toți inșii bogați pe care ea și Alfred îi aveau la îndemînă și care i-ar fi căzut la picioare ca un singur om, înrobiți. De îndată ce s-a oferit ocazia potrivită, doamna Lammle în consecință scoase la iveală pe cei mai acceptabili dintre domnii aceia pasionați, lăudăroși, nespus de liberi, care își făceau veacul prin centrul orașului pentru chestiuni de bursă, se ocupau de acțiuni grecești, spaniole, indiene și mexicane, de prețuri nominale și cu dobîndă, de rabat în valoare de trei pătrimi și șapte optimi. Aceștia, în felul lor agreabil, îi adresau omagii Bellei ca și cum ea ar fi fost o combinație între o fată frumoasă, un cal pursînge, o caleașcă bine construită și o lulea pe cinste — dar fără nici un efect, chiar și cînd erau aruncate în balanță atracțiile domnului Fledgeby.

— Mă tem, dragă Bella — îi spuse doamna Lammle într-o zi în trăsură — că va fi foarte greu să-ți placă cineva.

— Nici nu aștept, draga mea, să-mi placă vreunul — rosti Bella, privind-o nepăsătoare.

— Zău, scumpa mea — replică Sophronia, clătinînd din cap și zîmbind cît putea ea de frumos — n-o să fie prea ușor să găsești un bărbat demn de farmecul tău.

— Aici nu e vorba de bărbat, draga mea — spuse Bella cu răceală — ci de căpătuire.

— Scumpa mea ! — exclamă doamna Lammle mirată — înțelepciunea ta mă uimește... unde ai *studiat* viața atît de bine ?... da, ai dreptate ! În situația ta, important este să te căpătuiești convenabil. Din casa lui Boffin nu poți coborî într-una mai prejos, și chiar dacă numai frumusețea n-ar fi de-ajuns, se presupune că domnul și doamna Boffin vor...

— Oh ! Au și făcut acest lucru — o întrerupse Bella.

— Nu mai spune ! Chiar au făcut-o ?

Puțin vexată de impresia că vorbise prea iute și totodată sfidînd întrucîtva propria ei supărare, Bella hotărî să nu se dea bătută.

— Adică — explică ea — mi-au spus că vor să pună pe numele meu o parte din avere, fiind copilul lor adoptiv, dacă la asta te referi. Dar nu vorbești cu nimeni...

— Să vorbesc ! — exclamă doamna Lammle, oarecum revoltată la ideea unei asemenea imposibilități. — Să vor-besc !

— Nu mă dau în lături să-ți destăinui, doamnă Lammle... începu iarăși Bella.

— Scumpa mea, spune-mi Sophronia, altfel nu-ţi mai spun nici eu Bella.

Cu un „Oh !" scurt şi iritat, Bella se supuse.

— Oh !... Sophronia atunci... nu mă dau în lături să-ţi destăinui convingerea că sînt lipsită de inimă, cum zice lumea ; şi aş adăuga că-i o prostie să ai inimă, după părerea mea.

— Admirabilă fată ! — murmură doamna Lammle.

— Aşadar — continuă Bella — eu nu caut pe cineva care să-mi placă, nu ; decît în sensul în care ţi-am vorbit. Altminteri, sînt indiferentă.

— Dar tu trebuie să placi altora, Bella, n-ai încotro — rosti doamna Lammle, privind-o cu maliţiozitate şi zîmbindu-i cît putea ea de frumos — n-ai încotro, ce poţi face dacă soţul tău va fi mîndru de tine şi te va admira ? S-ar putea să-ţi fie totuna că-i placi sau nu, dar nu eşti liberă în privinţa asta ; placi pentru că nu se poate altfel, în ciuda voinţei tale, draga mea ; şi atunci, n-ar fi mai bine, dacă poţi, să te împaci cu gîndul ăsta ?

Cuvintele acestea cu tot dinadinsul măgulitoare erau o dovadă pentru Bella că de fapt plăcea cuiva împotriva propriei voinţe. Îşi dădu seama că nu proceda bine — şi cu toate că avea vaga presimţire că lucrurile n-ar putea să iasă prost, nu se prea gîndea la consecinţele care eventual ar decurge de aici şi continuă să-i facă unele mărturisiri.

— Să nu mai aud, draga mea, despre a plăcea cuiva împotriva propriei voinţe — spuse Bella. — Îmi ajunge !

— Cum ? — strigă doamna Lammle. — Ai şi început să fii de acord cu mine ?

— Lasă, Sophronia, să nu mai vorbim despre asta. Nu-mi mai pune întrebări în acest sens.

Deoarece asta însemna „Pune-mi întrebări în acest sens", doamna Lammle făcu aşa cum i se cerea.

— Spune-mi, Bella... Hai, draga mea. Ce scaiete nepoftit s-a agăţat stînjenitor de poalele fustei tale adorabile şi de care abia te-ai putut lepăda ?

— Nepoftit, bine zis ! — sublinie Bella. — Şi unde mai pui, un scaiete puţin măgulitor ! Dar nu mă mai întreba.

— Îmi dai voie să ghicesc ?

— N-ai să ghiceşti niciodată. Ce-ai zice dac-ar fi secretarul nostru ?

— Draga mea! Pustnicul ăla care se furișează pe scara de din dos, și nu-l vezi niciodată?

— Despre furișatul lui pe scara din dos — spuse Bella cam în zeflemea — știu doar atît: că el nu face una ca asta; cît despre „nu-l vezi niciodată", m-aș bucura să nu-l fi văzut niciodată, deși poate fi văzut la fel de mult ca și dumneata. Eu însă *i-am* plăcut (spre ispășirea păcatelor mele) și a avut îndrăzneala să-mi spună acest lucru.

— Omul ăsta nu ți-a făcut niciodată declarații de dragoste, draga mea?

— Ești sigură de așa ceva, Sophronia? — întrebă Bella. — *Eu* una nu sînt. Dimpotrivă.

— Omul ăsta parcă n-ar fi în toate mințile — rosti doamna Lammle, cu un aer resemnat.

— Părea să fie în toate mințile — replică Bella, smucind capul — ba chiar se apăra în fel și chip; eu i-am spus ce cred despre declarația și despre purtarea lui și l-am poftit să plece. Desigur, toate astea au fost foarte neplăcute pentru mine, cît se poate de dezagreabile. Lucrurile au rămas un secret, totuși... Cuvîntul acesta îmi atrage atenția, Sophronia, că fără să vreau ți-am mărturisit secretul și că mă bizui pe tine că n-o să vorbești cu nimeni.

— Să vorbesc! — repetă doamna Lammle cu același simțămînt ca mai înainte. — Să vor-besc!

De astă dată, Sophronia nu glumea de loc, așa că socoti necesar să se aplece în trăsură și să o sărute pe Bella. Sărutul lui Iuda, căci își spunea sieși după aceea, cînd încă mai ținea mîna Bellei într-a ei: „După cum mi te-ai dezvăluit, ființă vanitoasă și lipsită de inimă, ridicată în slăvi prin nesăbuința îndrăcită a unui gunoier, o să mă port cu *tine* fără milă. Dacă soțul meu, care mă trimite aici, va plănui să *te* prindă în cursă, desigur n-am să mă mai împotrivesc."

Chiar în clipele acelea, Bella își spunea în sinea ei: „De ce trebuie totdeauna să am remușcări? De ce i-am spus, de parcă aș fi fost silită, ceea ce știam tot timpul că trebuia să țin numai pentru mine? De ce mă împrietenesc cu femeia asta de lîngă mine, deși în inima mea aud tot felul de șoapte împotriva ei?"

Ca de obicei, nu căpătă nici un răspuns de la oglindă, cînd, o dată ajunsă acasă, îi puse aceste întrebări. Poate consultînd

un oracol mai bun, rezultatul ar fi fost mai satisfăcător ; dar n-a făcut asta, şi lucrurile şi-au urmat cursul lor.

Era foarte curioasă asupra unui punct în legătură cu studierea domnului Boffin, şi anume, îşi punea întrebarea dacă şi secretarul îl ţinea sub observaţie, ca şi ea, urmărind transformarea sigură şi continuă care se petrecea cu acest om. Relaţiile ei cu domnul Rokesmith nu-i îngăduiau să se convingă ; ele se limitau acum doar la cîteva fraze banale schimbate de formă, aflată în prezenţa domnului şi a doamnei Boffin, iar cînd Bella şi secretarul rămîneau din întîmplare singuri, el se retrăgea numaidecît. Bella îi privea cu atenţie chipul de fiecare dată cînd putea face asta fără ca el să observe, în timp ce ea lucra sau citea, însă nimic nu putea descoperi. Părea deprimat, dar cîştigase totuşi o mare putere de stăpînire, şi ori de cîte ori domnul Boffin vorbea cu el cînd Bella era de faţă sau orice destăinuire ar fi făcut domnul Boffin despre sine, trăsăturile secretarului rămîneau la fel de neschimbate ca un zid. O frunte uşor încreţită, care nu exprima nimic altceva decît o atenţie aproape mecanică, iar buzele strînse, o pavăză poate împotriva unui zîmbet dispreţuitor — iată ce vedea Bella de dimineaţă pînă seara, zi de zi, săptămînă de săptămînă, pe chipul lui monoton, neschimbat, fix ca o stană de piatră.

Dar, culmea, în felul acesta, pe nesimţite — şi Bella se plîngea de asta sieşi, într-un mod năvalnic, ca de obicei — iscodirea din priviri asupra domnului Boffin ajunse să se răsfrîngă tot timpul şi asupra domnului Rokesmith.

„*Asta* o să-l facă oare să se uite ?... E cu putinţă să nu-i stîrnească nici o impresie ?"

Acestea erau întrebările pe care şi le punea mereu, mereu. Cu neputinţă de aflat. Totdeauna aceeaşi faţă împietrită.

„Să fi fost el oare atît de nedemn încît să-şi vîndă întreaga lui natură pe două sute de lire anual ?" gîndea Bella. Şi apoi : „De ce nu ? Chiar şi pentru alţii, asta nu-i decît pur şi simplu o chestiune de preţ. Cred că şi eu mi-aş vinde firea dacă aş căpăta destui bani în schimb." Astfel ajungea ca să se războiască iarăşi cu sine.

Chiar şi chipul domnului Boffin devenise întrucîtva indescifrabil — dar într-un fel deosebit. Vechea lui simplitate de expresie era acum marcată de o anumită şiretenie, care-i aco-

perea pînă și buna lui dispoziție. Avea un zîmbet viclean, studiat parcă după portretele avarilor lui. Cu excepția cîtorva accese de nerăbdare uneori, sau a clipelor cînd își dădea aere de stăpîn, îi rămăsese buna dispoziție, dar îmbibată cu constanța sordidă a neîncrederii. Chiar și cînd ochii îi scînteiau și rîdea cu toată fața, el se prindea în propriile-și brațe și mereu trebuia să se retragă pizmaș într-o poziție defensivă.

Tot urmărind aceste două chipuri și conștientă că preocuparea asta tainică avea să-și întipărească stigmatul pe trăsăturile ei, Bella ajunse curînd să-și spună că dintre ei toți, singura figură deschisă și plină de naturalețe rămînea doamna Boffin — deși cu mult mai puțin radioasă ca odinioară, dar oglindind totdeauna cu fidelitate în neliniștea și tristețea ei fiecare schimbare, oricît de mică, de pe chipul Gunoierului de aur.

— Rokesmith — spuse domnul Boffin într-o seară, aflați cu toții din nou în camera lui, iar el și secretarul ocupați să verifice niște conturi — cheltuiesc prea mulți bani. Sau cel puțin, mneata cheltuiești prea mulți bani în numele meu.

— Sînteți un om bogat, domnule.

— Ba nu — răspunse domnul Boffin.

Prin tonul tăios al acestei replici voia aproape să spună că secretarul mințea. Dar nu se produse nici o schimbare în trăsăturile feței lui împietrite.

— Îți spun că nu sînt bogat — repetă domnul Boffin — și nici nu vreau să fiu.

— Dumneavoastră nu sînteți bogat, domnule? — repetă secretarul, în cuvinte măsurate.

— Ei, și?! — exclamă domnul Boffin. — Chiar dac-aș fi, asta-i treaba mea. N-o să cheltuiesc eu banii în halu ăsta numai ca să-ți fac mneatale plăcere sau altcuiva. Dac-ar fi banii mneatale, la fel nu ți-ar plăcea.

— Chiar în cazul acesta, care e o imposibilitate, domnule...

— Tacă-ți gura! — strigă domnul Boffin. — Nu ți-ar conveni nicidecum. Poftim! N-am vrut să fiu aspru, da m-ai scos din sărite, și apoi, eu sînt stăpîn aici. N-aș fi vrut să-ți spun să-ți ții gura. Te rog să mă scuzi. Nu-ți ține gura. Da nu mă mai contrazice. Ai citit cumva povestea vieții domnului Elwes?

În sfîrșit, făcea o aluzie la subiectul lui preferat.

— Avarul ?

— Ah ! Lumea-i zice avar. Todeauna lumea dă altora fel de fel de nume. Ai citit ceva despre el ?

— Cred că da.

— El niciodată n-a recunoscut că-i bogat, şi totuşi avea de două ori mai mulţi bani ca mine. Ai auzit vreodată despre Daniel Dancer ?

— Un alt avar ? Da.

— Era un om de treabă — spuse domnul Boffin — şi avea o soră demnă de el. Nici ei nu zicea niciodată că ar fi bogaţi. Dac-ar *fi zis* vreodată că-s bogaţi, atunci pesemne că nici nu erau.

— Au trăit şi-au murit în mizerie, nu-i aşa, domnule ?

— Nu, nu ştiu să fi fost aşa — răspunse domnul Boffin, scurt.

— Atunci, nu-s avarii la care mă refer eu. Nenorociţii ăia abjecţi...

— Fără cuvinte de ocară, Rokesmith — interveni domnul Boffin.

— ...Cele două exemplare de care vorbesc eu, frate şi soră, au trăit şi au murit în cea mai jalnică şi mai neagră degradare.

— Aşa le plăcea lor — spuse domnul Boffin — şi poate că nu s-ar fi simţit mai bine dacă îşi iroseau banii. În orice caz, eu n-am de gînd să-i arunc pe fereastră. Micşorează cheltuielile. Fapt e că mneata, Rokesmith, nu prea eşti de găsit pe-aici. Trebe supravegheate fără-ntrerupere pînă şi lucrurile cele mai mărunte. Mîine-poimîine te trezeşti că mori în azil.

— Aşa credeau şi cei despre care am vorbit, domnule — remarcă secretarul — dacă nu mă-nşel.

— Asta le făcea cinste — zise domnul Boffin. — Un fel foarte descuiat de a gîndi ! Da să-i mai lăsăm deocamdată. Ai anunţat că părăseşti locuinţa ?

— Da, la ordinul dumneavoastră, domnule !

— Atunci, o să-ţi spun ceva — continuă domnul Boffin — plăteşte chiria pe trei luni... plăteşte chiria pe trei luni, cel mai convenabil lucru pînă la urmă... şi mută-te aici numaidecît, ca să fii tot timpu prezent, zi şi noapte, şi micşorează cheltuielile. Să-mi socoteşti mie cele trei luni de chirie şi trebe să-ncercăm să scoatem banii din altă parte. Mneata ai ceva mobilă frumoasă, nu-i aşa ?

— Mobila din odaia mea îmi aparține.

— Atunci, n-o să fie nevoie să-ți mai cumpăr alta. În caz că te gîndești — adăugă domnul Boffin cu o mină deosebit de șireată — că ar fi cinstit din partea mneatale să-mi lași mie mobila asta, drept garanție pentru cele trei luni de chirie plătită, să nu te dai în lături, fă lucru ăsta. Eu unu nu-ți cer, da n-o să-ți stau în cale dacă te-ai gîndi că-i nimerit să faci așa ceva. Cît despre odaia mneatale, caută-ți una liberă la etaj.

— Oricare odaie liberă e bună pentru mine — spuse secretarul.

— Poți s-alegi — zise domnul Boffin — și-o să ai opt pîn-la zece șilingi pe săptămînă adăugați la venitu mneatale. N-o să ți-i socotesc ; mă gîndesc doar că ai să-i scoți berechet micșorînd cheltuielile. Ei, și-acu, dacă iei o lumînare, o să vin în camera mneatale de lucru, ca să-ntocmim o scrisoare, două.

Cît timp dură dialogul, pe figura sinceră, generoasă a doamnei Boffin, Bella deslușì semne de mare neliniște ; rămase singure, nici nu avea curaj să ridice ochii. Prefăcîndu-se că e absorbită de broderia ei, continuă să lucreze cu hărnicie, pînă cînd fu oprită de doarana Boffin, care-și așeză ușor o mînă peste a ei. La această atingere, întrerupse lucrul și simți cum acest suflet bun îi duce mîna la buze și cum o lacrimă îi cade pe degete.

— Oh, iubitu meu soț ! — exclamă doamna Boffin. — Ce greu e să vezi și s-auzi toate astea ! Da crede-mă, dragă Bella, în ciuda schimbării care s-a petrecut cu el, e cel mai bun om.

Tocmai cînd Bella îi luase mîna într-ale ei, ca s-o mai consoleze, reveni și domnul Boffin în încăpere.

— Eh ! — făcu el, cu un aer bănuitor, din ușă. — Ce-ți spunea ?

— Nu face decît să vă laude, domnule — rosti Bella.

— Să mă laude ? Ești sigură ? Nu cumva mă ocărăște fiindcă mă apăr contra unei șleahte de pungași, care-ar vrea să mă stoarcă de vlagă strop cu strop ? Nu cumva mă ocărăște fiindcă încerc să strîng o mică avere ?

Se apropie, și doamna Boffin își încrucișă brațele pe umerii lui și clătină din cap, înainte de a-și lăsa obrazul pe mîini.

— Măi-măi-măi ! — zise domnul Boffin, binevoitor. — Nu le mai pune și tu toate la inimă, cocoană !

— Da nu pot suporta să te văd în felu ăsta, dragu meu.

— Copilării ! Bagă de seamă, noi nu mai sîntem ca înainte. Nu uita : trebuie să strivim dacă nu vrem să fim striviţi. Nu uita : trebuie să ne apărăm avutu. Nu uita : banii face bani. Nu te neliniști, Bella, fetiţa mea ; să nu-ţi fie teamă. Cu cît agonisesc mai mult, cu atît o să ai şi tu mai mult.

Bella se gîndi că era bine pentru doamna Boffin că stătea cu faţa ei afectuoasă pe umărul lui ; căci, în vreme ce rostise toate astea, în ochii lui licărea o rază de viclenie care parcă făcea şi mai neplăcut vizibilă schimbarea petrecută cu el, punînd-o într-o lumină şi mai urîtă din punct de vedere moral.

Capitolul VI

GUNOIERUL DE AUR CADE DIN LAC ÎN PUȚ

Lucrurile au decurs în așa fel încît în ultima vreme domnul Silas Wegg rareori se întîmpla să-l viziteze la el acasă pe răsfățatul soartei, pe viermele de un ceas ; primise instrucțiuni ca în general să-l aștepte în anumite ore la Boschet. Domnul Wegg nu privea de loc cu ochi buni acest aranjament, deoarece orele cu pricina erau la timpul serii, considerate de el prețioase pentru propășirea descoperirilor sale. Nici nu se putea altfel... — remarcase el cu amărăciune, adresîndu-se domnului Venus — ca parvenitul care călcase în picioare niște ființe eminente ca domnișoara Elizabeth, domnișorul George, mătușa Jane și nenea Parker să nu-l persecute și pe literat.

Dat fiind că Imperiul Roman ajunsese la ruina finală, domnul Boffin apăru într-o birjă cu *Istoria antică* de Rollin, operă valoroasă, pe care, descoperind că avea însușiri soporifice, a abandonat-o cam pe vremea cînd grosul armatei lui Alexandru Macedon (numărînd pe atunci vreo patruzeci de mii de viteji) izbucnise în lacrimi ca un singur om, văzînd că pe acesta îl apucase tremuriciul după baie. Războaiele iudeilor de asemenea începînd sub comanda domnului Wegg, domnul Boffin sosi într-o altă birjă cu *Viețile* lui Plutarh, pe care le găsi în consecință extrem de amuzante, deși, spera, Plutarh nu-și închipuia cumva că el avea să le creadă pe toate. Ce să creadă era pentru domnul Boffin cea mai spinoasă dificultate literară în timpul lecturii, căci uneori șovăia între jumătate, tot sau nimic ; în cele din urmă, cînd se hotărî, ca un om cumpătat, să se rezume la jumătate, rămînea totuși întrebarea : care jumătate ? Și acest bolovan niciodată nu l-a urnit din cale.

Într-o seară, după ce se obișnuise să-și vadă stăpînul sosind într-o brișcă însoțit de cine știe ce istoric păgîn, încărcat cu tot soiul de nume, cu neputință de pronunțat, ale unor popoare necunoscute, cu origini fabuloase, care purtau războaie de-a lungul unui număr nesfîrșit de ani și silabe și aduceau cu cea mai mare ușurință nenumărați ostateci și bogății fără seamăn, călcînd peste orice granițe geografice — într-o seară, trecuse de orele fixate și nici picior de stăpîn. După ce mai așteptă o jumătate de oră, domnul Wegg se îndreptă spre poartă și ajuns acolo dădu un fluierat, doar-doar l-o auzi domnul Venus, dacă se întîmpla să fie prin preajmă, semn că e acasă și că n-are nici o treabă. Numaidecît, domnul Venus își și făcu apariția, dincolo de zidul vecin.

— Frați de arme, salut — îl întîmpină domnul Wegg, într-o excelentă dispoziție.

Drept răspuns, domnul Venus îi dădu un bună seara scurt.

— Poftim înăuntru, frate — mai spuse Silas, bătîndu-l pe umăr — vino și ia-ți locu lîngă foc... cum zice cîntecu :

Aici nu-i vrăjmășie de care să te temi, domle,
Nici vorbe-ascunse de care să-ți fie frică,
Ci adevăru care mă desfată, dom Venus,
Și-am să uit să mă mai plîng, la o adică.
Li tudl di em di
Și conduși vom fi
Spre colțu meu de lîngă foc.
Spre colțu meu de lîngă foc.

După această recitare (a cărei frumusețe consta mai mult în atmosfera ei decît în cuvinte), domnul Wegg își conduse oaspetele aproape de foc.

— Și mneatale, frate — reluă domnul Wegg cu o caldă ospitalitate — mneatale semeni cu nu știu ce... ca două picături de apă... de ezact... cu nimbu ăsta de jur împrejur.

— Ce fel de nimb ? — întrebă domnul Venus.

— Speranța, domle ! — răspunse Silas. — Asta-i nimbu *mneatale.*

Domnul Venus nu prea părea convins de acest lucru și se uita la foc cu un aer cam posomorît.

— O să-nchinăm seara asta, frate — rosti Wegg — pentru a pune-n aplicare planu nostru pretinesc. Şi după aia ciocnim un pahar... adică mă gîndesc la nişte rom îndoit cu apă... în sănătatea amîndurora. Ştii cum zice poetul ?

Nu e nevoie, domn Venus, să-ţi mai aduci sticla cea neagră doară,
Căci am să viu cu-a mea.
Noi un pahar c-o feliuţă de lămîie precum îţi place-om bea,
Ca-n vremile de-odinioară.

Acest val de recitări şi ospitalitate din partea lui Wegg era semn că Venus nu-i părea tocmai în apele sale.

— Păi, în privinţa planului pretinesc — zise oaspetele, frecîndu-şi ursuz genunchii — una din obecţiile mele este că *nu* merge.

— Roma, frate — replică Wegg — un oraş care (faptul s-ar putea să nu fie cunoscut de toată lumea) îşi are originea în doi gemeni şi o lupoaică şi a sfîrşit cu o marmură imperială, n-a fost clădită într-o singură zi.

— Da ce, am zis eu asta ? — întrebă Venus.

— Nu, n-ai zis, frate. Ai dreptate.

— Da acu-ţi spun — continuă Venus — că am fost luat de la trofeele mele de anatomie şi pus să-mi schimb pesele mele omeneşti pe nişte cenuşă de tot soiu pur şi simplu, şi tot nimic nu iese de-aici. Cred că trebuie să las totu baltă.

— Nu, domle ! — se împotrivi Wegg, aprins. — Nu, domle !

Încearcă, Chester, încearcă !
Dă-i zor, domn Venus, dă-i zor.

— Să nu mai spui niciodată aşa ceva. Un om ca mneata !

— Nu că spun, da nu mai vreau să fac — replică domnul Venus. — Şi fiincă am început şi ştiu cum e nu-mi pot îngădui să pierd timpu şi să tot scormonesc de-a surda prin cenuşă.

— Da gîndeşte-te, domnle, la urma urmelor, ce puţin timp ai jertfit pentru planu ăsta pretinesc. Adună serile pe care le-am petrecut împreună şi-o să vezi ce puţin face ! Şi mneata, care-ai mers todeauna mînă-n mînă cu mine în păreri, vederi şi simţire... mneata, care-ai avut răbdare să-njghebezi din

sîrmă întreg grindișu socetății... vreau să zic scheletu omenesc... tocmai mneata să lași acu totu baltă ? !

— Nu-mi place treaba asta — spuse domnul Venus supărat, și își așeză capul între genunchi și începu să-și resfire părul prăfos. — Și pormă, la ce bun, dacă nimic nu-mi dă ghes ?

— Nici chiar movilele alea nu-ți dă ghes ? — întrebă mirat domnul Wegg, întinzînd mîna dreaptă, ca la o judecată solemnă. — Nici chiar movilele alea care se uită acum spre noi, în jos ?

— Alea-s prea mari — mormăi Venus. — Zgîrii ici, scormonești colo, iei o lopată din locu ăla, sapi dincoace, ei și ? De-altminteri, ce-am găsit noi ?

— *Ce-am* găsit noi ? — strigă Wegg, încîntat că puteau fi de acord — Ah ! Aici mă-nchin, camarade. Nimic. Da din contra, nu-ntrebi, camarade, *ce-o* să găsim ? Atunci o să te-nchini mneata : toate celea.

— Nu, nu-mi place treaba asta — repetă Venus, la fel de supărat ca mai înainte. — M-am vîrît și eu fără să fi chibzuit de-ajuns. Și de-altminteri, iarăși, ce, domn Boffin al mneatale nu cunoaște el bine movilele ? Nu-l cunoaște el bine de tot pe răposat și apucăturile lui ? A dat el cîndva de-nțeles că speră să găsească ceva ?

În clipa aceea se auzi un uruit de roți.

— Eh, aș fi avut remușcări — spuse domnul Wegg, cu un aer jignit și plin de toleranță — ponegrindu-l într-atît încît să cred că-i în stare să vină așa de tîrziu... Și pîn' la urmă, tot el e.

Se auzi clopoțelul de la poarta curții.

— *El* e — zise Wegg, e-n stare să facă una ca asta ! Îmi pare rău, aș fi vrut să păstrez o fărîmă de stimă pentru el.

De la poartă, domnul Boffin se auzea strigînd în gura mare :

— Aaloo, Wegg ! Aaloo !

— Stai pe loc, domn Venus — zise Wegg — S-ar putea să nu rămînă. — Apoi răspunse, strigînd : — Aaloo, domle ! Aaloo ! Acu, acu vin, domn Boffin ! Într-o juma de minut. Vin, domle, cît de repede m-o aduce picioru !

Astfel, șchiopătă pe ușă-afară, cu o lumînare în mînă, vesel, în graba mare, spre poartă ; acolo, îl zări prin portiera

trăsurii pe domnul Boffin, înconjurat din toate părțile de cărți, că nici nu putea coborî.

— Aici ! Dă-mi o mînă de ajutor, Wegg— strigă domnul Boffin nervos — nu pot ieși de-aici pînă nu se face puțin loc. Asta-i *Registru anoal,* Wegg, o trăsură plină de volume. Îl știi ?

— Dacă știu *Registru animal,* domle ? — replică impostorul, care prinsese greșit titlul. — Pun rămășag, domn Boffin, că pot găsi orice animal dintr-însu și cu ochii închiși.

— Și ăsta-i *Muzeu minunilor* de Kirby — continuă domnul Boffin — și *Caracterele* lu Caulfield și-a lu Wilson. Ce mai caractere, Wegg, ce mai caractere ! Trebuie să-mi citești una sau două din povestirile astea cele mai bune, chiar acu... E nemaipomenit în ce locuri ascundeau gologanii de aur, înfășurați în zdrențe... Ține bine teancu ăla de volume, Wegg, să nu se răstoarne și să cadă în noroi. Mai e cineva pe-aici, să ne dea o mînă de-ajutor ?

— Mai e un pretin de-al meu, domle, cu care-aveam de gînd să-mi petrec seara cînd am văzut că nu mai veniți... spre marea mea părere de rău... astăzi.

— Cheamă-l încoace să ne-ajute — strigă domnul Boffin, zorit. — Să nu scapi cartea aia de sub braț. E Dancer. El și cu soră-sa au făcut plăcinte dintr-o oaie moartă găsită cînd se plimbau. Unde ți-e pretinu ? Aa, uite-l. Ai vrea să fii atît de bun să-l ajuți pe Wegg și pe mine la cărțile astea ? Da nu-l lua pe Jemmy Taylor din Southwark, nici pe Jemmy Wood din Gloucester. Aștia-s ăi doi Jemmy. Îi duc singur.

Domnul Boffin îi tot dădea zor, sporovăind ; conducea foarte agitat transportul și aranjarea cărților și nu se potoli decît cînd toate au fost date jos, și birja lăsată să plece.

— Așa ! — exclamă domnul Boffin, sorbindu-le din priviri. — Ia te uită, sînt ca cei douăspatru de scripcari — toți într-un rînd. Pune-ți ochelarii, Wegg. Știu eu unde le găsim pe ale mai bune și-o să facem o probă numaidecît din ce avem aici. Cum îl cheamă pe pretinu mneatale ?

Domnul Wegg își prezentă prietenul ca fiind domnul Venus.

— Aha ! — strigă domnul Boffin, auzind numele. — Din Clerkenwell ?

— Din Clerkenwell, domle — răspunse domnul Venus.

— Păi, am auzit de mneata — rosti domnul Boffin. — Am

auzit de mneata pe vremea cînd trăia bătrînu. L-ai cunoscut. Ai cumpărat vreodată ceva de la el ?

Pusese această întrebare curios la culme.

— Nu, domle — răspunse Venus.

— Da ţi-a arătat unele lucruri, nu-i aşa ?

Domnul Venus, aruncînd o privire spre prietenul său, răspunse afirmativ.

— Ce ţi-a arătat ? — întrebă domnul Boffin, punîndu-şi mîinile la spate şi ciulind urechile, nerăbdător. — Ţi-a arătat cutii, dulăpaşe, cărţi de buzunar, pachete, cîte ceva încuiat şi sigilat, cîte ceva legat cu sfoară ?

Domnul Venus clătină din cap.

— Te pricepi la porţelan ?

Domnul Venus iarăşi clătină din cap.

— Fincă dacă ţi-a arătat un ceainic aş fi bucuros să aflu asta — zise domnul Boffin. Apoi, cu mîna dreaptă la buze, repetă dus pe gînduri : — Un ceainic, un ceainic — şi se uita la cărţile de pe jos, ca şi cum ar fi ştiut că prin ele există ceva interesant în legătură cu un ceainic.

Domnul Wegg şi domnul Venus se priviră miraţi unul pe altul, iar după ce domnul Wegg îşi potrivi ochelarii pe nas, deschise ochii larg pe deasupra ramelor şi se lovi uşor pe o nară, vrînd să-l facă atent pe Venus nu care cumva să nu stea tot timpul treaz.

— Un ceainic — repetă domnul Boffin, continuînd să supravegheze cărţile, gînditor. — Un ceainic, un ceainic. Eşti gata, Wegg ?

— La ordinele mneavoastră, domle — răspunse Silas, luînd locul lui obişnuit pe bancă şi vîrîndu-şi piciorul de lemn sub masa care se afla dinainte.

— Domn Venus, n-ai vrea să fii şi mneata de folos cu ceva ? Trage un scaun lîngă mine, domle, şi ai grijă de lumînări.

Venus se conformă invitaţiei chiar înainte de a fi fost rostită în întregime ; Silas îl atinse cu piciorul de lemn ca să-l facă atent la domnul Boffin, care stătea pe gînduri în faţa focului, în spaţiul dintre cele două bănci.

— Hm! Ahm ! — îşi drese domnul Wegg glasul ca să-i atragă atenţia stăpînului său. — Aţi dori să-ncep cu un animal, domle... din *Registru* ?

— Nu — răspunse domnul Boffin — nu, Wegg. — Scoase apoi o carte din buzunarul de la piept, i-o înmînă cu mare grijă literatului și întrebă : — Cum îi zici mneata ăsteia, Wegg ?

— Asta, domle... — răspunse Silas, așezîndu-și ochelarii mai bine și citind titlul — ... este *Despre avari... biografii și anecdote*, de Merryweather. Domle Venus, n-ai vrea să fii și mneata de folos cu ceva ? Adu lumînările alea puțintel mai aproape.

În felul acesta putea să-l vadă mai bine pe camaradul său.

— Care din ei îi ai acolo ? — întrebă domnul Boffin. — Ai putea să-mi spui fără multă bătaie de cap ?

— Păi, domle... — răspunse Silas, întorcînd paginile la tabla de materii și răsfoind domol cartea... — eu aș spune că sînt cam toate aici, domle ; e-o culegere bogată, domle... iată, mi-a căzut sub ochi John Overs, domle, John Little, domle, Dick Jarrel, John Elwes, sfinția-sa domn Jones de Blewbury, Vulture Hopkins, Daniel Dancer...

— Dă la Dancer, Wegg — stărui domnul Boffin.

După ce se mai uită o dată la camaradul său, Silas căută și găsi locul.

— E la pagina o sută nouă, domn Boffin. Capitolu opt. Sumaru capitolului : „Nașterea și familia. Veșminte și ficsonomie. Domnișoara Dancer și farmecu ei feminin. Reședința avarului. Descoperirea unei comori. Întîmplarea cu plăcinta de gaie. Un avar se gîndește la moarte. Bob, cățelu avarului. Griffith și jupînu lui. Cum se cîștigă banu. În loc de foc. Avantajele unei tabachere cu tutun de prizat. Avaru moare fără cămașă pe el. Comoara dintr-o movilă de gunoi"...

— Cum ? Ce-ai zis ? — întrebă domnul Boffin.

— Comoara, domle... — repetă Silas, citind foarte deslușit — ... dintr-o movilă de gunoi. — Domn Venus, domle, dă-mi te rog cleștele pentru lumînări.

Asta ca să-i atragă atenția la cuvîntul „movile", rostit numai din buze.

Domnul Boffin trase un jilț în locul unde se afla și spuse, așezîndu-se și frecîndu-și șiret mîinile :

— Dă la Dancer.

Domnul Wegg începu biografia acelui personaj vestit și o urmări de-a lungul diferitelor faze de avariție și mizerie, pre-

cum : moartea domnișoarei Dancer din pricina unui regim alcătuit din găluști reci ; obiceiul lui Dancer de a-și aduna zdrențele pe corp cu o funie de fîn, de a-și încălzi mîncarea așezîndu-se pe ea, pînă în momentul cînd a murit împăcat, gol pușcă, înfășurat într-un sac. După care citi cele ce urmează :

— „Casa, sau mai bine zis mormanu de ruine unde a trăit domnul Dancer și care la moartea lui a rămas căpitanului Holmes, era o coșmelie păcătoasă și dărăpănată, căci nu fusese reparată de mai bine de juma de veac."

(Aici, domnul Wegg aruncă o ocheadă spre camaradul lui și jur împrejur, în odaia unde se aflau, de multă vreme nereparată.)

— „Dar deși sărăcăcioasă pe din afară, coșmelia era foarte bogată înăuntru. Au trecut multe săptămîni de scotocit peste tot pînă să vadă ce conține, iar căpitanu Holmes considera o treabă foarte plăcută să cotrobăiască după comorile ascunse ale avarului."

(Aici, domnul Wegg repetă „comorile ascunse", și din nou îl face atent cu piciorul de lemn pe camaradul său.)

— „Una din cele mai bogate ascunzători a fost găsită într-un morman de gunoi din staulu vacilor. Suma de aproape două mii cinci sute de lire se afla dosită în bălegar, iar într-o haină veche, prinsă zdravăn în cuie în fundu ieslei — mai mult de cinci sute de lire în bancnote și monezi de aur."

(Aici, piciorul de lemn al domnului Wegg înaintă sub masă și se ridică ușor în timpul lecturii.)

— „S-a găsit mai multe vase pline cu monezi de aur, și în cîteva rînduri, căutînd prin cotloanele casei, au dat de diferite pachete de bancnote. Unele era vîrîte în crăpăturile pereților."

(Aici, domnul Venus se uită pe pereți.)

— „Prin perne și pe sub husele fotoliilor era ascunse teancuri de bancnote."

(Aici, domnul Venus se uită sub el, pe banchetă.)

— „Teancuri de bani zăcea frumușel la fundu sertarelor, iar altele, ajungînd pînă la șase sute de lire, s-a dat de ele, bănișor împăturite, înăuntru unui ceainic. În grajd, căpitanu a mai găsit ulcioare pline cu dolari vechi și șilingi. Căminu n-a scăpat necotrobăit și au fost foarte bine răsplătiți pentru strădanie, căci în nouăspe găuri diferite, umplute cu funingine,

s-a găsit anumite sume de bani, ajungînd în total la mai mult de două sute de lire."

În calea spre acest punct culminant, piciorul de lemn al domnului Wegg se ridica din ce în ce mai mult ; el îl înghiontea pe domnul Venus cu cotul, din partea opusă, tot mai abitir, pînă cînd, în cele din urmă, păstrarea echilibrului ajunse incompatibilă cu cele două mişcări şi căzu într-o rînă peste acest domn, apăsîndu-l de marginea banchetei. Nici unul, nici celălalt, timp de cîteva secunde, nu făcu vreun efort ca să se ridice ; amîndoi rămăseseră într-un soi de extaz pecuniar.

Cînd îl văzu însă pe domnul Boffin cum stătea în jilţ, cu braţele strînse la piept şi cu ochii spre foc, aceasta îl făcu să-şi revină. Prefăcîndu-se că strănută ca să-şi mascheze mişcările, domnul Wegg, cu un „hapciu" spasmodic, se ridică pe sine şi apoi pe domnul Venus cu un gest magistral.

— Încă ceva, te rog — spuse domnul Boffin avid.

— Următoarea povestire este John Elwes, domle. V-ar face plăcere ?

— Ah ! — exclamă domnul Boffin. — Hai, s-auzim ce-a mai făcut şi John Elwes.

Acesta nu părea să fi ascuns ceva, aşa că lectura era cam plicticoasă. Dar o doamnă, un exemplu de femeie, pe nume Wilcocks, dosise aur şi argint într-un borcan de murături pus în cutia unui orologiu, într-o cutie de tablă pentru ceai o comoară, ascunsă într-o gaură sub scară, şi o sumă mare de bani ascunsă într-o capcană de şobolani — toate acestea le stîrniră din nou interesul.

Urmă o altă doamnă, oare se dădea drept cerşetoare, a cărei avere a fost găsită înfăşurată în petece de hîrtie şi zdrenţe vechi. Apoi o altă doamnă, vînzătoare de mere, care strînsese o avere de zece mii de lire sterline, bani ascunşi „ici-colo, prin crăpăturile zidurilor şi prin unghere, pe după cărămizi şi sub duşumea". Veni la rînd un francez, care îndesase în hogeac o valiză de piele — şi bineînţeles stînjenea soba la tras — „conţinînd douăzeci de mii de franci, în monezi de aur, şi o mare cantitate de pietre preţioase", descoperită de un hornar după moartea francezului. Astfel ajunse domnul Wegg la acest ultim exemplu de cotoşănie omenească :

— „Cu mulţi ani în urmă, trăia la Cambridge o pereche de avari bătrîni numiţi Jardine, cu doi copii. Tatăl era un avar

desăvîrşit, şi la moartea lui s-au găsit o mie de gologani de aur ascunşi în pat. Cei doi fii au crescut la fel de zgîrciţi ca şi părintele lor. Cam pe la douăzeci şi cinci de ani au început să facă negoţ la Cambridge ca vînzători de textile şi au continuat aşa pînă la sfîrşitu vieţii. Prăvălia domnilor Jardine era cea mai murdară dugheană din tot oraşu Cambridge. Rareori intra acolo vreun client ca să cumpere ceva, poate din curiozitate numai. Cei doi fraţi arătau ca vai de capu. lor, căci, deşi înconjuraţi de tot soiu de stofe plăcute la vedere, ei erau îmbrăcaţi în cele mai jalnice zdrenţe. Se spune că n-aveau nici pat, şi ca să economisească bani dormeau pe un morman de cîrpe cu care fuseseră împachetate baloturile, sub tejghea. În gospodăria lor domnea o sărăcie cu lustru. De douăzeci de ani, pe masa lor nu apăruse o bucată de carne. Cînd primu dintre fraţi îşi dădu duhu, celălalt, spre marea lui surprindere, găsi sume importante de bani, ascunse chiar şi de el."

— Poftim ! — strigă domnul Boffin. — Chiar şi de el, vedeţi ? Erau numai ei doi, şi cu toate astea, unu s-ascundea de ălălalt.

Domnului Venus, care din momentul cînd îi fusese prezentat francezul se aplecase să privească în hogeac, i-a fost atrasă atenţia de ultima frază şi-şi îngădui libertatea s-o repete.

— Îţi place ? — întrebă domnul Boffin, întorcîndu-se brusc.

— Ce-aţi spus, vă rog, domnule ?

— Îţi place ce-a citit Wegg ?

Domnul Venus îi răspunse că i se pare extrem de interesant.

— Atunci, mai vino — îl îmbie domnul Boffin — să mai auzi şi altele. Vino cînd ai plăcere ; vino poimîine, juma de oră mai devreme. Mai sînt o mulţime, niciodată nu se isprăveşte.

Domnul Venus mulţumi şi acceptă invitaţia.

— Este nemaipomenit ce s-a mai putut ascunde cînd şi cînd — zise domnul Boffin, dus pe gînduri — zău, nemaipomenit !

— Bani vreţi să spuneţi, domle ? — interveni Wegg, cu bunăvoinţă, ca să-l tragă de limbă, şi făcînd din nou semn cu piciorul pentru a-i atrage atenţia prietenului şi fratelui său.

— Bani — răspunse Boffin — da, şi hîrtii.

Domnul Wegg, într-o stare de toropeală, căzu la așa : este domnul Venus, și revenindu-și își masca emoția cu un strănut.

— Hapciu! Ați mai spus hîrtii, domle? Că au fost ascunse, domle ?

— Ascunse și uitate — încuviință domnul Boffin. — Păi, libraru care mi-a vîndut *Muzeu minunilor*... da unde-i *Muzeu minunilor* ?

Numaidecît se lăsă în genunchi pe duşumea, bîjbîind lacom printre cărți.

— Pot să v-ajut, domle ? — întrebă Wegg.

— Nu, am găsit-o ; uite, aici e — spuse domnul Boffin, ștergînd cartea de praf cu mîneca hainei. — Volumu patru. Știu că era volumu patru din care mi-a citit libraru. Ia uită-te, Wegg.

Silas luă cartea și o răsfoi.

— *Remarcabila împietrire*, domle ?

— Nu, nu-i asta — spuse Boffin — nici să n-aud de împietrire.

— Memoriile generalului John Reid, domle, îndeobște cunoscut sub numele de Opaiț ambulant ? Are și potretu.

— Nu, încă nu — se împotrivi domnul Boffin.

— Cazu ciudat al unuia care a-nghițit un gologan, domle ?

— Ca să-l ascundă ? — întrebă domnul Boffin.

— Aa, nu, domle — răspunse Wegg, cercetînd textul — se pare că din întîmplare. Oo ! Următoarea povestire trebe să fie *Descoperirea estraordinară a unui testament, pierdut douăș-unu de ani.*

— Asta-i ! — strigă domnul Boffin. — Citește asta.

— „Un caz estraordinar — citi tare Silas Wegg — s-a judecat recent la tribunalu din Maryborough, în Irlanda. Iată pe scurt despre ce este vorba. În martie 1782, Robert Baldwin și-a făcut testamentu prin care își împărțea pămînturile, acuma în litigiu, copiilor fiului său mai mic ; curînd după aceea și-a pierdut facultățile mintale, devenise foarte copilăros, și a murit în vîrstă de peste optzeci de ani. Reclamantu, fiu cel mai mare, puțin mai apoi pretindea că tatăl lui ar fi distrus testamentu, și deoarece nu mai ezista testament, intră în posesia pămînturilor în litigiu. Și astfel a rămas lucrurile vreme de douăzeci de ani, în toată această perioadă familia crezînd că bătrînu murise fără să lase un testament. Dar după

douăzeci de ani, murind soția reclamantului, iar el numaidecît după aceea, la vîrsta de șaptezeci și opt de ani, însurîndu-se cu o femeie foarte tînără, cei doi fii ai săi fură neliniștiți. Aceștia și-a esprimat sentimentele într-un mod violent, fapt care l-a ezasperat pe tatăl lor, încît în furia lui întocmi un testament prin care îl dezmoștenea pe fiu mai mare. În culmea mîniei, arătă documentu celui de-al doilea fiu, care îndată se gîndi să pună mîna pe el și să-l distrugă, pentru ca propetatea să rămînă pe numele fratelui lui. Zis și făcut, descuie cu forța birou tatălui său, unde găsi nu testamentu tatălui, pe care-l căuta, ci testamentu bunicului, pe atunci complet uitat de toată familia."

— Poftim ! — exclamă domnul Boffin. — Vedeți cum oamenii ascund și uită, cu intenția de a distruge, și pîn' la urmă nu izbutesc ! — Apoi adăugă pe un ton scăzut : — Ui-mi-tor !

Deoarece el dădu ocol din priviri odăii, Wegg și Venus dădură de asemenea ocol din priviri odăii. Apoi, numai Wegg își pironi ochii pe domnul Boffin, care din nou se uita la foc, de parcă ar fi vrut să tabere asupra lui și să-i ceară gîndurile — sau viața.

— Eh, ajunge pentru seara asta — rosti domnul Boffin, fluturînd din mînă după o clipă de tăcere. — Poimîine, mai mult. Așază cărțile pe prichici, Wegg. Poate că domn Venus are să fie atît de bun să te-ajute.

În timp ce vorbea, își vîrî o mînă în buzunarul de la piept al pardesiului și se căznea să scoată un obiect prea mare ca să poată fi lesne scos. Ce s-au mai mirat cei doi prieteni asociați cînd obiectul, în sfîrșit dat la iveală, se dovedi a fi un felinar cu pavăză, hîrbuit !

Fără să observe cît de puțin efectul produs de acest mic instrument, domnul Boffin puse felinarul pe genunchi și, scoțînd o cutie de chibrituri, aprinse tacticos feștila felinarului, suflă în chibritul care ardea și aruncă în foc ce mai rămăsese.

— Am plecat, Wegg — îl vesti el apoi — vreau să dau o raită prin curte. N-am nevoie de mneata. Eu și cu felinaru ăsta de colea am făcut împreună sute... mii... de asemenea ocoluri, pe vremuri.

— Da n-aș putea să vă las, domle... în nici un caz, nu, n-aș putea... — stărui Wegg politicos, dar domnul Boffin,

care se ridicase în picioare și se îndreptă spre ușă, îl întrerupse :

— Ți-am spus o dată, Wegg, n-am nevoie de mneata !

Wegg era preocupat de un gînd care parcă îi veni în minte pe neașteptate, stîrnit de această împrejurare. N-avea ce face, trebui să-l lase să plece și închise ușa în urma lui. Dar în clipa cînd acesta ieși, Wegg îl apucă pe Venus cu amîndouă mîinile și-i spuse în șoaptă, întretăiat, parcă sugrumat :

— Domn Venus, trebe urmărit, trebe să-l pîndim, nu trebe pierdut din ochi nici o clipă !

— Da de ce nu ? — întrebă Venus, gîtuit și el.

— Păi, n-ai văzut, camarade, că eram puțin întors cînd ai venit astă-seară ? Am găsit ceva !

— Ce-ai găsit ? — întrebă Venus, apucîndu-l cu amîndouă mîinile, așa că stăteau încleștați ca doi gladiatori bezmetici.

— Acu nu-i momentu să-ți spun. Cred că s-a dus să scotocească. Trebe să stăm tot timpu cu ochii pe el.

Eliberîndu-se unul pe altul, se strecurară spre ușă, o deschiseră binișor, uitîndu-se afară. Era o noapte cu cerul acoperit de nori, iar umbra neagră a movilelor făcea curtea cufundată în întuneric și mai întunecoasă.

— Auzi, ce escroc pînă-n măduva oaselor ! — zise în șoaptă Wegg. — S-aducă el un felinar cu pavăză ! Dacă lua unu obișnuit îl puteam vedea. Încet, p-aici.

Cei doi se furișară după el, cu grijă, de-a lungul potecii, care era mărginită de cioburi de faianță îngropate în cenușă. Îi puteau auzi tropăitul lui special, sfărîmînd sub picioare cărbunii arși, întîlniți răzleț în cale.

— Cunoaște locu cu ochii închiși — bolborosi Silas — nici nu mai are nevoie de felinar, naiba să-l ia !

Dar aproape în clipa aceea ridică felinarul și lăsă să-i cadă lumina pe prima movilă.

— Asta-i locu ? — întrebă Venus în șoaptă.

— E aproape — spuse Silas pe același ton. — E foarte aproape. Chiar acolo. Cred că pentru asta a și venit. Da ce mai are în mînă ?

— O lopată — răspunse Venus. — Și se pricepe s-o folosească, nu uita, de cinzeci de ori mai bine ca noi.

— Dacă a venit în căutare și nu găsește — sugeră Wegg — noi ce facem atunci ?

— Mai întîi de toate să vedem ce face el — spuse Venus.

Un sfat bun, pentru că el își acoperi din nou felinarul, iar movila rămase cufundată în întuneric.

După cîteva clipe, deodată făcu iarăși lumină, și rămase în picioare, la poalele celei de-a doua movile, ridicînd treptat-treptat felinarul atît cît îi permitea brațul întins, de parcă examina situația întregii suprafețe.

— S-ar putea să fie aici locu — spuse Venus.

— Nu — zise Wegg — nici vorbă.

— Poate că vrea să afle — mai spuse Venus în șoaptă — dacă a mai umblat cineva pe-aici.

— Sst — făcu Wegg — se-ndepărtează din ce în ce !... Acu a luat-o razna !

Scoase această exclamație după ce domnul Boffin făcuse lumină și acoperise felinarul în repetate rînduri, așa încît îl văzuse stînd la piciorul movilei a treia.

— Uite că se urcă acolo ! — glăsui Venus.

— Cu lopată cu tot ! — precizâ Wegg.

Porni într-un tropăit mai sprinten, ca și cum lopata purtată pe umăr îl înviora, aducîndu-i aminte de trecut ; domnul Boffin urca poteca în serpentină, în susul movilei despre care îi povestise lui Silas la începutul căderii Imperiului Roman. Tot înaintînd, își acoperi felinarul. Cei doi îl urmăreau, aplecîndu-se, ca nu cumva siluetele lor să se profileze pe cer în cazul cînd el avea să lumineze din nou cu felinarul. Domnul Venus mergea înainte, trăgîndu-l pe domnul Wegg în urma lui, pentru ca pîrdalnicul de picior să poată fi numaidecît scos din vreo groapă săpată chiar de el. Tocmai atunci și-au dat seama că Gunoierul de aur se oprise ca să-și tragă răsuflarea. Desigur, și ei s-au oprit imediat.

— Asta-i movila lui propie — rosti Wegg în șoaptă, luînd aer în piept. — Asta de ici.

— Ei cum, toate trei îs ale lui ? replică Venus.

— Așa crede el, da pe asta are el obicei s-o numească a lui, fincă-i prima pe care i-a lăsat-o ; numai p-asta i-a dat-o moștenire prin testament.

— Cînd o face iar lumină — spuse Venus, stînd tot timpul cu ochii țintă la silueta întunecată — apleacă-te mai mult și vino mai aproape.

Boffin porni din nou, iar ei din nou îl urmăreau. Ajungînd în vîrful movilei, făcu lumină — dar numai parțial — și puse felinarul jos.

O simplă prăjină hîită într-o parte, bătută de vînt și ploaie fusese înfiptă în mijlocul movilei de gunoi, de ani și ani de zile. Își așeză felinarul chiar lîngă acest par, luminînd o bucată din partea de jos și jur împrejur puțin din suprafața de cenușă — lăsînd o dîră mică de lumină, inutilă, în văzduh.

— N-o să poată smulge prăjina nicicum! — rosti în șoaptă Venus, ghemuindu-se mai mult și ținîndu-se pe-aproape.

— Poate că-i goală și-i umplută cu ceva — șopti Wegg.

Oricare ar fi fost scopul, el avea de gînd să sape, căci își sufleca mînecile, își scuipă în palme și se porni pe lucru, ca vechi săpător ce era. Nu voia să urnească parul din loc, doar că înainte de a începe măsură lungimea unei lopeți de la bază ; nu intenționa nici să sape prea adînc. Cîteva duzini de lopeți de expert îi fură suficiente. Apoi se opri, se uită în groapa făcută, se aplecă și scoase ceva de forma unei sticle obișnuite cu patru colțuri ; una din sticlele acelea îndesate, cu umeri înalți și gît scurt, din care, se zice, olandezul bea ca să prindă curaj. De îndată ce făcu acest lucru, acoperi felinarul ; se auzea cum aruncă înapoi gunoiul, pe întuneric, umplînd din nou groapa săpată. Deoarece el muncea cu îndemînare, cei care spionau se grăbiră să-și ia tălpășița la timp. Așa că domnul Venus se lăsă să alunece înaintea domnului Wegg și-l trase în jos după el. Dar coborîrea domnului Wegg a decurs nu fără unele neajunsuri personale, căci piciorul lui răzvrătit se înfundă în cenușă cam pînă la jumătate.

Domnul Venus își îngădui atunci libertatea să-l smulgă cu violență, să-l tîrîie de guler ca de un pripon, și astfel acesta făcu restul drumului lunecînd pe spate, cu capul înfășurat în pulpanele hainei sale, iar piciorul de lemn venind la urmă, ca o grapă. Atît de buimăcit a fost domnul Wegg de acest mod de a coborî panta, încît atunci cînd ajunse pe teren neted, ridicîndu-se la verticală, nu știa pe ce lume se află, habar n-avea încotro îi era locuința, dacă domnul Venus nu-l trăgea într-acolo. Chiar și atunci se tot clătina, rotindu-se în loc, se holba în jur neajutorat, pînă cînd domnul Venus, cu o perie aspră, îl readuse la simțire, periindu-l pe el și praful de pe el.

Domnul Boffin coborî pe îndelete, în care timp periatul fusese îndeplinit, domnul Venus avînd vreme să răsufle și el

puțin înainte să fi reapărut. Că avea sticla undeva asupra lui, de asta nu mai încăpea nici o îndoială ; unde anume, nu era clar. Purta o haină largă și groasă, încheiată pînă sus, și putea fi într-unul din cele șase buzunare.

— Ce s-a-ntîmplat, Wegg ? — îl întrebă domnul Boffin. Ești galben la față ca luminarea.

Domnul Wegg îi răspunse cu o meticuloasă exactitate că se simte ca și cum ar fi avut o criză.

— Ficatu — spuse domnul Boffin ; suflă în felinar și-l stinse, puse apărătoarea la loc și-l vîrî iarăși în buzunarul de la pieptul hainei ca mai înainte. — Suferi de ficat, Wegg ?

Domnul Wegg răspunse din nou, fără să abdice de la adevăr, că nu crede să mai fi resimțit vreodată așa ceva la cap, în orice caz nu atît de puternic.

— Ia mîine niscai leacuri, Wegg — zise domnul Boffin — ca să fii în formă seara. Aa, bine că mi-am adus aminte : cartieru are să sufere o pierdere, Wegg.

— O pierdere, domle ?

— Are să piardă movilele.

Cei doi prieteni asociați făceau eforturi atît de vizibile ca nu cumva să se uite unul la altul, încît mai bine s-ar fi privit nestînjeniți.

— Le-ați vîndut, domn Boffin ? — întrebă Silas.

— Da... se duc. Movila mea e ca și dusă.

— Vreți să spuneți a mai mică din trei, cu prăjina-n vîrf, domle ?

— Da — răspunse domnul Boffin, frecîndu-și urechea cum făcea pe vremuri, dar și mai șiret ca odinioară. — Și-a găsit un mușteriu. Mîine începe căratu.

— Ați fost afară să vă luați rămas bun de la vechea mneavoastră pretină ? întrebă Silas, în glumă.

— Nu — tăgădui domnul Boffin. — Cine naiba ți-a mai vîrît și asta-n cap ?

Se răstise atît de rău, că Wegg, care îi tot dădea tîrcoale apropiindu-se din ce în ce mai mult de pulpanele hainei lui, bîjbîind cu dosul palmei, ca un explorator într-o expediție, doar-doar o nimeri în suprafața sticlei, făcu doi-trei pași înapoi.

— Nu vă fie cu supărare, domle — spuse Wegg umil. — Nu vă fie cu supărare.

Domnul Boffin se uita la el cum s-ar uita un cîine la un altul care vrea să-i ia ciolanul : şi chiar îi răspunse, cum ar fi făcut şi cîinele, cu un mîrîit gros.

— Noapte bună — spuse el, după ce se cufundă într-o tăcere posomorîtă, cu mîinile strînse la spate şi plimbîndu-şi ochii, bănuitor, asupra lui Wegg. — ...Nu ! Stai aici, cunosc drumu şi n-am nevoie de lumină.

Avariţia şi poveştile citite seara despre zgîrie-brînză, precum şi efectul biciuitor al celor văzute de el şi poate valul de sînge rău năvălit la cap în timpul coborîşului stîrniră în Silas Wegg asemenea poftă nestăvilită, încît cînd uşa se închise dădu buzna spre ea, trăgîndu-l şi pe Venus după sine.

— Nu trebe să plece ! — strigă el. — Nu trebe să-l lăsăm să plece ! A luat sticla ceia cu el. Trebe să punem mîna pe sticlă.

— Ei, doar n-o să i-o iei cu forţa ! — spuse Venus, reţinîndu-l.

— N-o să i-o iau ? Ba am să i-o iau. Am să i-o iau cu forţa. O să pun mîna pe ea cu orice preţ. Eşti aşa de speriat de-un moşneag, laşule, încît să-i dai voie să plece ?

— Sînt speriat de mneata, încît n-o să *te* las să pleci — murmură Venus, apucîndu-l cu braţele, neînduplecat.

— Păi nu l-ai auzit ? — se împotrivi Wegg. Nu l-ai auzit spunînd că-i hotărît să ne spulbere speranţele ? Nu l-ai auzit spunînd, jigăritule, că o să cureţe locu de movile, şi atunci fără-ndoială, o să se scotocească peste tot ? Dacă nu eşti în stare să-ţi aperi drepturile nici cît un şoarece, eu sînt ; dă-mi voie să mă duc după el.

Deoarece se zbătea furios, domnul Venus găsi nimerit să-l înşface, să-l doboare şi să cadă cu el, ştiind prea bine că, o dată la pămînt, nu va putea să se ridice de jos lesne, cu piciorul lui de lemn. Aşa că se rostogoliră împreună pe duşumea, iar în timpul acesta, domnul Boffin ieşea, închizînd poarta în urma lui.

Capitolul VII

PRIETENII ASOCIAȚI, TARI PE POZIȚIE

După ce domnul Boffin trînti poarta și plecă, cei doi prieteni asociați se așezară în capul oaselor pe jos, gîfîind și uitîndu-se pieziș unul la celălalt. În ochii vlăguiți ai lui Venus, în fiecare viță ruginie și prăfoasă din chica lui de păr se deslușea limpede neîncrederea față de Wegg și pornirea vie de a se arunca asupra lui, la cel mai neînsemnat prilej. Fața aspră a lui Wegg, trupul butucănos și țeapăn (arăta ca o păpușă germană de lemn) exprimau o dorință de împăcare calculată, fără nimic spontan. Din pricina încăierării, amîndoi erau înfierbîntați, nervoși, cu îmbrăcămintea mototolită ; iar Wegg cînd se prăvălise la pămînt se alesese cu o lovitură zdravănă în partea dindărăt a brațului său arămiu, din care cauză se mai freca încă, de parcă ar fi fost grozav — dar neplăcut — de nedumerit. Și unul, și altul păstră un timp tăcerea, lăsîndu-l fiecare pe celălalt să deschidă vorba.

— Frate — rosti Wegg, destrămînd în sfîrșit tăcerea — mneata ai avut dreptate, iar eu am greșit. Mi-am pierdut capu.

Domnul Venus își zbîrli, șiret, ciuful de păr, gîndind, pare-se, că domnul Wegg fusese el însuși și își dăduse arama pe față.

— Da, camarade — continuă Wegg — nu ți-a fost dat să-i cunoști pe domșoara Elizabeth, pe domșoru George, pe tanti Jane, pe nea Parker... și pace.

Domnul Venus încuviință că nu cunoscuse acești oameni distinși și adăugă că de fapt nici nu prea dorise să-i cunoască.

— Nu spune asta, camarade... — replică Wegg — ... nu, nu spune asta, fincă fără să-i fi cunoscut, niciodată n-ai să poţi şti pe deplin ce-nseamnă să-ţi ieşi din minţi numai văzîndu-l pe uzurpator.

Oferindu-i aceste scuze, ca şi cum i-ar fi făcut mare cinste, domnul Wegg se tîrî pe mîini pînă la un scaun dintr-un ungher al odăii, unde, după mai multe încercări stîngace, care stîrneau rîsul, izbuti să se ridice de jos. Domnul Venus făcu acelaşi lucru.

— Camarade — spuse Wegg — ia loc. Camarade, ce chip espresiv ai !

Fără să vrea, domnul Venus îşi trecu mîna peste obraz şi îşi privi mîna, ca să vadă, parcă, dacă nu i se luase pe degete vreuna din însuşirile lui expresive.

— Căci, vezi mneata, eu ştiu sigur — continuă Wegg, subliniind cuvintele cu degetul — ştiu sigur ce întrebare-mi pune trăsăturile mneatale espresive.

— Ce-ntrebare ? — se miră Venus.

— Întrebarea — răspunse Wegg, cu un soi de veselie prietenoasă — de ce n-am pomenit mai demult c-am găsit ceva. Iată ce-mi spune chipu mneatale espresiv : „De ce nu m-ai înştiinţat despre asta cînd am venit aici în prima seară ? De ce-ai păstrat într-ascuns pînă ce-ai crezut că domnu Boffin a venit pentru lucru ăla ?" Chipu mneatale espresiv — adăugă Wegg — mă face să pricep mai abitir ca vorbele, ei, ş-acu, nu poţi citi pe faţa mea răspunsu pe care-l dau ?

— Nu, nu pot — mărturisi Venus.

— Ştiam eu ! Şi de ce nu ? — se burzului Wegg, cu aceeaşi candoare jovială. — Fincă eu nu pretind că am un chip espresiv. Fincă eu-mi cunosc prea bine metehnele. Nu toţi oamenii-s la fel de-nzestraţi. Da eu pot să-ţi răspund în cuvinte. Şi în ce cuvinte ? În astea : am vrut să-ţi pregătesc o minunată sup-pri-IZĂ !

După ce lungi şi sublinie astfel cuvîntul surpriză, domnul Wegg strînse amîndouă mîinile prietenului şi fratelui său, apoi îl bătu pe amîndoi genunchii ca un protector afectuos care te roagă să nu mai spui nimic despre un serviciu mărunt, făcut datorită fericitei sale poziţii privilegiate.

— Deoarece chipu mneatale espresiv — rosti Wegg — a căpătat un răspuns mulțumitor, atunci mai întreabă doar atîta : „Ce-ai găsit ?“ Păi, urechile mele parcă-l aude vorbind :

— Ei ? — exclamă Venus, pus pe harță, după ce aștepță în zadar. — Dacă auzi cum vorbește, de ce nu-ntrebi ?

— Ascultă-mă pîn'la capăt ! Omule, frate, părtaș la simțăminte ca și la treburi și acțiuni... am găsit o casetă de bani.

— Unde ?

— Ascultă-mă pîn'la capăt !... — repetă Wegg. Încerca să se dea după deget pe cît posibil și ori de cîte ori era silit să dezvăluie ceva împotriva voinței lui, apela la un nou „Ascultă-mă pîn'la capăt“, rostit cu mult entuziasm.) — ...Într-o bună zi, domle...

— Cînd ? — îl întrerupse Venus, fără menajamente.

— N-nu — replică Wegg, scuturînd capul deodată, iscoditor, dus pe gînduri, glumeț. — Nu, domle ! Asta nu-i chipu mneatale espresiv care pune întrebarea asta. Asta-i glasu mneatale, propiu mneatale glas. Mai departe... Într-o bună zi, domle, se brodise să fac o plimbare pîn curte... dădeam raita mea de unu singur... cum ar zice un pretin al propiei mele famelii, autoru lu *Totu-i bine*, care a arenjat un duet :

Părăsit — cum o să-ți amînteșți, domn Venus —
de luna ce pălește,
Cînd stelele — asta o știi înainte să ți-o mai spun eu —
al nopții trist miez vestește.
În turn, în port, pe un teren de corturi plin,
Străjeru-și face rondu singur și cu chin,
Străjeru-și face rondu.“

...în împrejurările-astea, domle, se brodise să-mi fac plimbarea prin curte într-o după-masă, devreme, și se-ntîmpla să am în mînă o rangă de fier, cu care-aveam uneori obiceiu să alung monotonia, cînd o lovesc de un obiect care nu mai e nevoie să te necăjesc spunîndu-ți că se cheamă...

— Ba e nevoie. Ce obiect ? — întrebă Venus pe un ton mînios.

— Ascultă-mă pîn'la capăt ! — rosti Wegg. — Pompă... Cînd am lovit cu ranga în pompă, am descoperit nu numai că partea de sus era desfăcută și capacu deschis, ci și că înăuntru

foşnea ceva. Acest ceva, camarade, am văzut că era o casetă de bani lunguiaţă şi teşită. Trebe să-ţi mai spun că era al naibii, supărător de uşoară ?

— Acolo erau hîrtii ? — întrebă Venus.

— Acum vorbeşte cu adevărat chipu mneatale espresiv ! strigă Wegg. — O hîrtie. Caseta era încuiată, legată şi sigilată, iar pe din afară se afla o etichetă de pergament pe care stătea scris :

TESTAMENTUL MEU, JOHN HARMON, DEPUS AICI VREMELNIC.

— Trebe să cunoaştem conţinutu — spuse Venus.

— Ascultă-mă pîn'la capăt ! — strigă Wegg. — Şi eu am zis aşijderi şi-am spart caseta.

— Fără să fi venit la mine ! — exclamă Venus.

— Exact aşa cum spun ! — replică Wegg, prietenos şi cu vioiciune. — Văd că-mi dai dreptate. Bravo, bravo, bravo ! Hotărît, după cum pricepi numaidecît cu deşteptăciunea mneatale pătrunzătoare, că dacă era să-ţi fac o sup-pri-IZĂ, atunci să fie una desăvîrşită ! Ei bine, domle... Aşa că, după cum m-ai onorat spunînd dinainte, am cercetat docomentu. E foarte scurt, întocmit după tipic, semnat legal. Deoarece el nu şi-a făcut niciodată pretini, şi că avea o famelie todeauna răzvrătită împotriva lui, el, John Harmon, îi dă lu Nicodemus Boffin movila cea mai mică, destul pentru el, lăsînd toată averea ce mai rămînea Coroanei.

— Trebe să vedem dinainte data — remarcă Venus. — Nu cumva să fie mai încoace decît a ăstuia.

— Ascultă-mă pîn'la capăt ! — strigă Wegg. — Aşa am zis şi eu. Am plătit un şiling (să nu-ţi pară rău că dai jumate din sumă) ca să pot vedea testamentu ăla. Testamentu ăla e datat cu luni de zile înaintea ăstuia... Şi-acu — adăugă Wegg cu blîndeţe, luîndu-i din nou amîndouă mîinile şi lovindu-l peste amîndoi genunchii iarăşi — mneata, ca semen de-al meu, ca părtaş la o înţelegere pretinească, spune, oare mi-am îndeplinit eu sarcina pretineşte întru mulţumirea mneatale şi eşti sup-pri-INS ?

Domnul Venus îşi privi ţintă semenul şi părtaşul, cu nişte ochi bănuitori, şi apoi spuse pe un ton acru :

— Astea-s noutăţi mari, adevărat, domn Wegg. Nu mai începe tăgadă. Da aş fi vrut să-mi fi spus înainte de sperietura mneatale de astă-seară, şi ca asociat al mneatale aş fi

vrut să mă fi întrebat şi pe mine cum să facem, las'că era şi o datorie să împarţi cu mine răspunderea.

— Ascultă-mă pîn'la capăt ! — strigă Wegg. — Ştiam c-ai să spui aşa. Singur m-am chinuit cu grija asta, singur trag ponoasele !

Rostise aceste cuvinte cu supremă abnegaţie.

— Acu — spuse Venus — hai să vedem testamentu ăsta şi caseta.

— Am înţeles eu bine, frate — zise Wegg, dînd din colţ în colţ — vrei să vezi testamentu şi... ?

Domnul Venus lovi cu mîna în masă.

— Stai binişor ! — exclamă Wegg. — Stai binişor ! Mă duc să le-aduc.

După un răstimp de observaţii, ca şi cum în lăcomia lui cu greu putea lua hotărîrea de a-şi arăta asociatului său comoara, se întoarse cu o cutie veche de pălării făcută din piele, în care pusese caseta ca să salveze aparenţele şi să înlăture orice bănuieli.

— Da nu prea-mi vine s-o deschid aici — spuse Silas, cu glas scăzut şi privind în jur — ar putea să se-ntoarcă, poate că nici n-a plecat, cu ăsta nu ştii la ce te mai poţi aştepta, după cele întîmplate.

— Asta cam aşa e — încuviinţă Venus. — Vino la mine-acasă.

Wegg şovăia, neîndurîndu-se să dea din mînă caseta şi totodată fiindu-i teamă s-o deschidă în împrejurările acelea.

— Hai, vino-ţi spun — repetă Venus, înfierbîntîndu-se — vino la mine-acasă.

Neştiind prea bine cum să facă să-l refuze, domnul Wegg izbucni :

— Stai, stai puţin... desigur.

Aşadar, încuie Boschetul şi plecară, domnul Venus luîndu-l de braţ şi tîrîndu-l zdravăn de tot.

Găsiră aceeaşi lumînare firavă care pîlpîia la vitrina prăvăliei domnului Venus, dezvăluind neclar publicului obişnuita pereche de broaşte împăiate, care, cu sabia în mînă, încă nu-şi dăduseră satisfacţie. Domnul Venus încuiase uşa la plecare, şi acum o descuie şi o încuie la loc, o dată aflaţi înăuntru, dar nu înainte de a trage şi fereca obloanele de la vitrină.

— Nu se vede nimic de-afară — spuse el apoi — nicăieri nu putem sta mai în tihnă ca aici.

Așa că strînse cenușa, caldă încă, în cenușarul ruginit, făcu focul și curăță mucul lumînării de pe tejghea. Cînd focul începu să lumineze puțin cîte puțin pereții întunecați și slinoși, copilul hindus, copilul african, copilul englez înjghebat din bucățele, colecția de cranii și restul obiectelor expuse se iviră succesiv, parcă toate fuseseră plecate ca și stăpînul lor, și acum veniseră punctuale la întîlnirea generală, ca să asiste la dezvăluirea tainei. Gentilomul francez crescuse considerabil de cînd îl văzuse domnul Wegg ultima oară, fiind acum înzestrat cu o pereche de picioare și un corp, doar cu brațele rămînînd în perspectivă. Oare cui aparținuse la origine ? Silas Wegg socotea că i s-ar fi făcut un hatîr dacă nu-și mai arăta chiar așa de mulți dinți.

Silas luă locul lui în tăcere pe lada dinaintea focului, iar Venus se trînti pe un taburet, scoase de printre scheletele de mîini tava cu ceștile de ceai și puse ceainicul la fiert. În sinea lui, Silas aproba aceste pregătiri, în nădejdea că vor mai potoli mintea înfierbîntată a domnului Venus.

— Acu, domle — rosti Venus — totu e sigur și uhnit. Hai să vedem descoperirea.

Încă șovăind și nu fără să-și arunce în cîteva rînduri ochii spre scheletele de mîini, nesigur parcă dacă nu cumva vreo două dintre ele n-aveau să sară și să înșface documentul, Wegg deschise cutia de pălării și scoase la iveală caseta, deschise caseta și dădu la iveală testamentul. El îl ținea bine de un colț, în vreme ce Venus, apucînd de celălalt colț, îl citi atent, punct cu punct.

— Ți-am relatat corect conținutu, camarade ? — întrebă Wegg în cele din urmă.

— Da, camarade, așa este — răspunse domnul Venus.

Domnul Wegg făcu atunci o mișcare simplă, plină de grație, ca și cum ar fi vrut să împăturească documentul ; domnul Venus însă continua să-l țină de colțul lui.

— Nu, domle — spuse domnul Venus, clipind din ochii lui osteniți și clătinînd capul. — Nu, camarade. Acu se pune chestiunea : cine să aibă grijă de actu ăsta. Și știi cine o să aibă grijă de el, camarade ?

— Eu, zise Wegg.

— Vai de mine, nu, camarade — replică Venus. — Greșeală. *Eu* o să am grijă. Uite ce, domn Wegg. Nu vreau să am discuții cu mneata și cu atît mai puțin pe chestii anatomice.

— Cum adică ? — întrebă repede Wegg.

— Adică — răspunse Venus, agale — eu nu prea cred să existe om pe lumea asta mai însufleţit de simţăminte pretenești faţă de un altu, ca mine faţă de mneata în prezent. Şi mai sînt aici şi pe teren propriu, înconjurat de trofeele artei mele, iar uneltele-mi e la-ndemînă.

— Cum adică, domn Venus ? — întrebă Wegg din nou.

— Sînt îngrijorat, după cum spuneam — continuă domnul Venus, indiferent — de trofeele artei mele. Sînt numeroase, stocu meu de diferite oase omeneşti e mare, prăvălia geme de ele, şi de aia nu mai am nevoie de trofee noi. Da să ştii că-mi iubesc meseria şi ştiu s-o fac.

— Mai bine ca oricine — încuviinţă domnul Wegg, puţin tulburat.

— În lada pe care stai — spuse domnul Venus — poate că nici n-o să-ţi vină să crezi, e bucăţi de la diferite specimene omeneşti. Bucăţi de la diferite specimene omeneşti e în montaju de după uşă... — făcînd un semn către gentilomul francez —... iar el mai are nevoie şi de braţe. *Nu* vreau să zic că m-aş grăbi cumva.

— Ai cam luat-o razna, camarade — îl dojeni Silas.

— Acuză-mă dacă am luat-o razna — rosti Venus. — Uneori mă apucă aşa... Îmi iubesc meseria şi ştiu s-o fac şi vreau să păstrez eu docomentu ăla.

— Da ce legătură are asta, camarade, cu meseria mneatale ? — întrebă Wegg, cu subînţeles.

Domnul Venus clipi deodată din amîndoi ochii, care sufereau de oboseală cronică, şi potrivind ceainicul pe foc rosti ca pentru sine, cu o voce surdă :

— Fierbe-n două minute.

Silas Wegg se uită la ceainic, se uită la rafturi, se uită la gentilomul francez din dosul uşii şi se dădu puţin înapoi cînd se uită şi la domnul Venus, care clipea din ochii lui injectaţi, iar cu mîna liberă, umbla în buzunarul de la jiletcă, după lanţetă parcă. El şi Venus erau foarte aproape unul de celălalt, bineînţeles, pentru că fiecare ţinea de cîte-un colţ documentul, o simplă bucată de hîrtie de altminteri.

— Camarade — spuse Wegg şi mai cu subînţeles ca înainte — propun să-l tăiem în două, şi fiecare să păstreze cîte-o jumate.

Venus își scutură iar chica de păr cînd răspunse :

— N-are rost să-l ciopîrțim, camarade. Te pomenești că se-anulează.

— Camarade — reluă Wegg după cîteva clipe de tăcere, în care timp se uitau unul la altul — chipu mneatale espresiv nu te-ndeamnă să găsești o cale de mijloc ?

Venus își scutură din nou chica de păr cînd răspunse :

— Camarade, ai ascuns o dată hîrtia asta de mine. De-acu încolo n-ai s-o mai ascunzi niciodată de mine. Îți ofer cutia și eticheta să ai grijă de ele, însă eu o să am grijă de act.

Silas se mai codi puțin, și apoi, dînd bruse drumul colțului pe care-l avea în mînă și reluînd atitudinea vioaie și binevoitoare de mai înainte, exclamă :

— Ce-ar fi viața fără încredere ? Ce se face omu fără onoare ? Păstrează-l sănătos, camarade, cu cinste și încredere.

Continuînd să clipească din amîndoi ochii injectați deodată — ca pentru sine și fără să manifeste nici cel mai mic semn de izbîndă — domnul Venus împături hîrtia cu care rămăsese acum în mînă, o încuie într-un sertar aflat îndărătul lui și vîrî cheia în buzunar. Apoi îl îmbie :

— O ceașcă de ceai, camarade ?

La care domnul Wegg răspunse :

— Mulțumesc, camarade.

Ceaiul fu îndată pregătit și turnat.

— Pormă — zise Venus, sufiînd în ceaiul din farfurioară, peste care își privea prietenul fidel — vine chestia : cum facem mai departe ?

La acest punct, Silas Wegg avea multe de zis. El spuse că ar vrea să-l roage pe camaradul, pe fratele, pe tovarășul lui să-și amintească de pasajele emoționante citite de ei în seara aceea ; de paralela clară din mintea domnului Boffin dintre ele și răposatul proprietar al Boschetului și situația actuală a Boschetului, în sfîrșit, de sticlă și de casetă. Cum că fericirea fratelui și camaradului său și a lui însuși era evident deplină, în așa fel încît nu le mai rămînea alteeva de făcut decît să fixeze un preț asupra documentelor, care preț să-l primească de la răsfățatul soartei și îmbogățitul peste noapte, acum mai puțin răsfățat de soartă parcă și mai mult îmbogățit peste noapte decît s-ar fi putut crede vreodată pînă atunci. Cum că i se părea limpede că acest preț putea fi exprimat în puține cuvinte și anume : „Averea, juma-juma". Cum că mai rămăsese

o singură problemă : cînd să ceară „juma-juma" ? Cum că el avea un plan de acţiune de propus, cu o clauză precisă. Cum că planul de acţiune era : răbdare şi să îngăduie ca movilele să fie rînd pe rînd cărate, lor rămînîndu-le acum doar prilejul să asiste la acest proces — prin care, după cît îşi dădea el seama, cazna şi cheltuiala săpatului şi scormonitului în timpul zilei cădea în spinarea altcuiva, iar ei noaptea puteau scotoci nestînjeniţi gunoaiele, în scopul propriilor lor investigaţii particulare ; şi o dată movilele transportate, o dată posibilităţile — numai în propriul lor folos laolaltă — speculate, abia atunci, şi nu înainte, aveau să-l arunce în aer pe răsfăţat şi pe îmbogăţit. A urmat apoi clauza, iar pentru aceasta el l-a rugat pe camaradul, fratele şi tovarăşul lui să-i acorde o atenţie specială. Nu trebuia să admită ca răsfăţatul şi îmbogăţitul să care vreuna din proprietăţile acelea, privite acum drept propriul lor avut. Cînd el, domnul Wegg, l-a văzut pe răsfăţat luîndu-şi tălpăşiţa pe furiş cu sticla aceea al cărei conţinut preţios îi era necunoscut, el l-a considerat pur şi simplu hoţ şi ca atare l-ar fi deposedat de un bun însuşit ilegal dacă nu intervenea în chip judicios camaradul, fratele şi tovarăşul lui. De aceea, clauza propusă de el era : dacă răsfăţatul se mai întorcea într-ascuns ca ultima dată şi dacă urmărit îndeaproape şi-ar fi însuşit vreun obiect, n-are importanţă ce anume, i s-ar fi arătat numaidecît sabia ascuţită care atîrna deasupra capului lui şi trebuia examinat cu stricteţe în legătură cu ce ştia sau bănuia, trebuia întrebat cu severitate de către ei, stăpînii lui, şi ar fi trebuit ţinut într-o stare înjositoare de robie morală, pînă cînd vor socoti ei nimerit să-i dea voie să-şi răscumpere libertatea la preţul de jumătate din averea lui. Dacă el — spuse domnul Wegg în toiul peroraţiei — se înşela cerînd numai „jumate", avea încredere în camaradul, fratele şi tovarăşul lui să nu şovăie şi să pună lucrurile la punct, atrăgîndu-i atenţia asupra slăbiciunii sale. Poate că ar fi mai drept să spună două treimi, poate că ar fi mai drept să spună trei pătrimi. În privinţa asta, era oricînd gata să se corecteze.

Domnul Venus, a cărui atenţie de-a lungul acestui discurs fusese stimulată prin trei farfurioare de ceai băute una după alta, îşi manifestă încuviinţarea faţă de punctele de vedere prezentate. Astfel încurajat, domnul Wegg întinse mîna dreaptă şi declară că e o mînă care niciodată... Fără a intra

în amănunte, domnul Venus, absorbit de ceai, își exprimă credința, în forma de politețe cuvenită, că *era* o mînă care niciodată... Dar se mulțumi să o privească și nu și-o duse la piept.

— Frate — rosti Wegg după ce această înțelegere fericită fusese stabilită — aș dori să te-ntreb ceva. Îți mai amintești de seara cînd m-am făcut pentru întîia oară aici și te-am găsit înecîndu-ți mintea viguroasă în ceai ?

Încă sorbind cu nesaț din ceai, domnul Venus aprobă din cap.

— Acolo stăteai, domle — continuă Wegg, cu un aer de admirație contemplativă — de parcă n-ai mai fi părăsit de-atunci locu ăsta ! Acolo stăteai, domle, de parcă aveai o capacitate nemărginită de-a asimila acest lichid aromat ! Acolo stăteai, domle, în mijlocu operelor mneatale, și dădeai impresia că cineva ți-ar fi cerut să cînți într-o societate *Patrie Dulce Patrie !*

Izgonit din patrie, zadarnic ceru lucește ;
O, dați-mi înapoi ce-atît mă înrobește.
Păsările nu-ți mai ascultă chemarea așa de gingaș împăiate,
O, dați-mi-le, o dată cu pacea sufletească mai scumpă decît toate.
Patrie, patrie, patrie, dulce patrie.

...Și-oricum ar fi — adăugă domnul Wegg în proză, uitîndu-se prin prăvălie — oricît de-nspăimîntător ar fi cu toate lucrurile astea de-aici, nicăieri nu-i ca acasă.

— Spuneai c-ai vrea să mă-ntrebi ceva, da nu m-ai întrebat — observă domnul Venus, într-un fel foarte puțin îmbietor.

— Pacea mneatale sufletească — zise Wegg, pe un ton compătimitor — pacea mneatale sufletească era cam zdruncinată în seara asta. *Cum* mai merge ! *S-a* mai restabilit cît de cît ?

— Ea nu vrea — răspunse domnul Venus, cu un amestec hazliu de indignare, îndărătnicie și tristețe duioasă — ea nu vrea să se privească și nici să fie privită din punctu ăsta anume de vedere. Și nu mai e nimic de adăugat.

— Vai de mine și de mine ! — exclamă Wegg cu un oftat, dar uitîndu-se la el, în timp ce se prefăcea că-i ține tovărășie

în a se uita la foc — asta-i femeia ! Și-mi aduc aminte că mi-ai spus în seara aceea. stăteai colo, iar eu stăteam aici... mi-ai spus, în momentu cînd pacea dumitale sufletească a fost serios zdruncinată, că te interesează treburile astea. Ce coincidență !

— Tat-su e amestecat și el — reluă Venus, și apoi se opri să mai bea ceva ceai.

— Mi se pare că nu-i pomenișeși numele, domle — observă Wegg, gînditor. — Nu, nu, în seara aia nu-i i-am pomenit numele.

— Pleasant Riderhood.

— Nu mai spune ! — strigă Wegg. — Pleasant Riderhood. Numele ăsta are ceva care te mișcă. Pleasant. Vai de mine ! Are să esprime tocmai ce ar fi fost dacă nu făcea observația aia neplăcută... și ceea ce nu este, tocmai pentru că a făcut-o. Oare n-ar fi să-ți torn balsam peste rană, domn Venus, întrebîndu-te cum ai cunoscut-o ?

— Asta s-a-ntîmplat la țărmu apei... — povesti Venus, și mai trase o dușcă de ceai, clipind posomorît, cu ochii la foc — umblam după papagali... — mai trase o dușcă și se opri.

Domnul Wegg interveni, ca să-l smulgă din visare :

— Nu prea poți vîna papagali în clima asta britanică, nu-i așa, domle ?

— Nu, nu, nu ! — se împotrivi Venus, supărat. — Mă aflam la țărmu apei și umblam după papagali aduși aici de marinari. Voiam să cumpăr pentru împăiat.

— Așa, așa, domle !

— ...Căutam și o pereche frumoasă de șerpi cu clopoței, ca să-i pregătesc pentru un muzeu... cînd mi-a fost dat să-mi iasă-n cale și să mă tîrgui cu ea. Era tocmai în momentu cînd tat-su făcuse descoperirea în fluviu cu trupu ăla tras la mal. Am profitat de hărmălaia iscată ca să mă întorc la ea s-o cunosc mai bine, și de-atunci n-am mai fost niciodată omu dinainte. Chiar și oasele mi s-au muiat tot gîndindu-mă și răzgîndindu-mă. Dacă mi s-ar fi adus bucată cu bucată, să le înjghebez, nu prea aș fi avut curaju să zic că erau ale mele. În halu ăsta mă dădusem la fund.

Domnul Wegg, mai puțin curios ca mai înainte, se uita la un anumit raft cufundat în întuneric.

— Păi, îmi aduc aminte, domn Venus — spuse el pe un ton de compătimire prietenească (fincă nu uit nici o vorbuliță din cele rostite de mneata) — îmi aduc aminte cum spuneai în seara aia că aveai acolo sus... da apoi a urmat cuvintele „să lăsăm asta..."

— ...Papagalu cumpărat de la ea — precizâ Venus, ridicînd trist ochii și pe urmă lăsîndu-i în jos. — Da, acolo zace, în partea aia, uscat ; în afar' de pene, la fel ca și mine. Nu m-a tras inima să-l prepar, și nici n-o să mă tragă vreodată.

Dezamăgit, Silas expedie papagalul acesta în regiuni mai mult decît tropicale și, deocamdată neavînd parcă forța să împărtășească necazurile domnului Venus, își legă bine piciorul de lemn — semn că se pregătea de plecare — care avusese tare mult de suferit de pe urma exercițiilor de gimnastică din seara aceea.

Cînd Silas părăsi dugheana cu cutia de pălării în mînă, lăsîndu-l pe domnul Venus să caute uitarea în fundul ceainicului, îl rodea amarnic gîndul în general că se asociase cu artistul ăsta ; că exagerase la început agățîndu-se de Venus, care pînă la urmă s-a arătat a fi doar un fir de pai. Tot chibzuind la modul, mijloacele prin care să rupă această legătură fără să iroseascâ bani, reproșîndu-și că se înșelase încredințîndu-i o taină și felicitîndu-se grozav pentru norocul care-i ieșise în cale pur și simplu întîmplător, el străbătuse fără să-și dea seama distanța dintre Clerkenwell și reședința Gunoierului de aur.

Pentru că Silas Wegg simțea că i-ar fi fost absolut cu neputință să pună tihnit capul pe pernă fără ca mai întîi să dea tîrcoale casei domnului Boffin, învăluită în geniul răului. Puterea (doar dacă nu-i vorba de puterea intelectului și a virtuții) totdeauna are cea mai mare atracție în cazul ființelor celor mai josnice. Simpla amenințare a zidurilor mute de la fațada casei, că el ar avea puterea să smulgă acoperișul sub care se adăpostea familia, așa cum ai smulge acoperișul unei case făcute din cărți de joc, era o bucurie plină de farmec pentru Silas Wegg.

Tot dînd vesel tîrcoale pe partea cealaltă a străzii, trăsura opri la scară.

— Încă puţin, şi s-a zis cu tine — rosti Wegg, ameninţînd vehiculul cu cutia de pălării. — Spoiala ta se duce.

Doamna Boffin coborî şi intră în casă.

— Te-aşteaptă prăbuşirea, coană gunoier — adăugă Wegg.

Bella coborî iute şi alergă înăuntru după ea.

— Ce sprintenă sîntem ! — mai spuse Wegg. — Spre casa ta veche şi dărăpănată n-alergi aşa de veselă, fetiţo, şi cu toate astea o să te-ntorci acolo.

După o clipă apăru şi secretarul.

— Din cauza ta am rămas cu pe din afară. Da n-ar strica, tinere, să-ţi cauţi un alt rost.

Umbra domnului Boffin trecu peste perdelele celor trei ferestre largi, în timp ce mergea cu paşi mărunţi dintr-un capăt în celălalt al încăperii.

— Ia te uită ! — strigă Wegg. — Aici mi-erai, va să zică ? Unde-i sticla ? O să-mi dai sticla în schimbu cutiei, gunoierule !

Acum, că-şi descărcase sufletul, se putea întoarce acasă să tragă un pui de somn. Atît de lacom era individul ăsta, încît mintea îi zburase dincolo de jumătate, două treimi, trei pătrimi, direct spre prădarea în totalitate.

„Da asta nu prea merge — gîndi el, răcorindu-se pe măsură ce se îndepărta. — Asta o să i se întîmple dacă nu ne cumpără cu bani grei. N-o să ne-alegem cu nimic pînă la urmă."

Sîntem înclinaţi să-i judecăm pe alţii după noi înşine, aşa încît lui Silas Wegg nu-i venise în minte că Boffin n-o să-i cumpere cu bani grei şi că poate se dovedea a fi cinstit şi prefera să rămînă sărac. Gîndul ăsta îl făcu să tresară uşor, dar foarte uşor, căci repede se şi risipi.

„Prea ţine mult la bani ca să facă asta — îşi spuse Wegg — prea ţine mult la bani ca să facă asta."

Vorbele acestea se prefăcură într-un refren melodios în timp ce şchiopăta pe caldarîm. Tot drumul spre casă îl repetă în ritmul pasului care răsuna pe străzi, *piano* pe un picior şi *forte* pe piciorul de lemn. „PREA ŢINE MULT LA BANI CA SĂ FACĂ ASTA."

Chiar şi a doua zi se mîngîia singur cu acest refren melodios, în zori, cînd a fost chemat din pat să deschidă poarta, să

între șirul de care și cai ce veniseră pentru transportatul movilei mici. Toată ziulica, urmărind fără întrerupere munca domoală care promitea să dureze multe zile și săptămîni, își croi o potecuță în acest scop (ca să nu-l înece praful), ferită, unde putea patrula, și fără să-i piardă din ochi pe săpători, repeta refrenul într-una :

„PREA ȚINE MULT LA BANI CA SĂ FACĂ ASTA, PREA ȚINE MULT LA BANI..."

Capitolul VIII

SFÎRŞITUL UNEI LUNGI CĂLĂTORII

Caravana de căruţe şi cai venea şi pleca zilnic din zori şi pînă la căderea întunericului, şi cu toate că la capătul zilei urmele lăsate în mormanul de gunoaie erau mici sau chiar imperceptibile, totuşi, pe măsură ce trecea timpul, se vedea cum movila scădea treptat. Lorzi, gentlemeni şi onoraţi ministeriabili, cînd şi dumneavoastră, în cursul curăţirii colbului şi a cenuşii, aţi adunat un munte de resturi pretenţioase, pentru transportarea lor trebuie să vă lepădaţi de hainele dumneavoastră onorabile şi să vă apucaţi de treabă, cu puterea tuturor cailor reginei şi ai tuturor supuşilor reginei, ori dacă nu, se vor surpa şi ne-or îngropa de vii.

Da, într-adevăr, lorzi, gentlemeni şi onoraţi ministeriabili, aplicaţi-vă catehismul şi, cu ajutorul lui Dumnezeu, porniţi negreşit la treabă. Cînd lucrurile ajung atît de departe încît avînd o avere uriaşă la dispoziţie pentru a-i oblădui pe săraci, vedem cum cei mai buni dintre ei detestă mila noastră, îşi ascund capetele de noi şi ne dezonorează murind printre noi de foame, iată o situaţie de propăşire imposibilă, imposibil să dureze. Poate că lucrurile astea nu stau scrise în Biblia podsnapismului ; s-ar putea să nu „găsiţi aceste cuvinte" în textul de predică, în Rapoartele Ministerului de Comerţ, dar ele reprezintă adevărul de la începuturile universului şi vor reprezenta adevărul pînă cînd Ziditorul va zdruncina acest univers din temelii. Lucrarea asta ieşită din mîinile noastre, de care sîntem atît de mîndri, nu trezeşte nici un grăunte de spaimă în cerşetorul de profesie şi nici în spărgătorul îndărătnic sau în bătăuşul sălbatic, îl loveşte cu cruzime pe cel ce suferă cumplit şi-l înjoseşte pe cel demn de stima noastră şi pe ne-

fericit. Trebuie să îndreptăm starea asta de lucruri, lorzi, gentlemeni şi onoraţi ministeriabili, ori dacă nu, într-un ceas rău vom fi cu toţii făcuţi una cu pămîntul.

Bătrîna Betty îşi vedea de pelerinajul ei, aşa cum se întîmpla cu multe fiinţe absolut cinstite, femei şi bărbaţi, care umblau pe făgaşul lor trudnic de pe căile vieţii. Năzuinţa pămînteasc㠄 cea mai aprigă era să-şi cîştige răbdătoare o pîine amară şi să moară în tihnă, neatinsă de mîinile azilului.

De cînd plecase, nu se mai auzea nimic despre ea în casa domnului Boffin. Vremea fusese aspră, şi drumurile anevoioase, dar nu-şi pierduse curajul. Un suflet mai puţin dîrz ar fi fost îngenuncheat dînd piept cu atîtea influenţe potrivnice ; dar încă nu restituise suma împrumutată ca să-şi înjghebeze un mic negoţ, pentru că i-a mers mai rău decît prevăzuse, şi acum trebuia să se dezvinovăţească şi să-şi păstreze independenţa.

Ce fiinţă cinstită ! Cînd i-a vorbit secretarului despre „amorţeala" pe care o simţea uneori, a avut tăria să facă din asta o nimica toată. Dar senzaţia de sfîrşeală ajunsese din ce în ce mai frecventă, tot mai apăsătoare şi întunecată, ca umbra morţii care se apropia. Această umbră deasă chiar de la început, ca umbra unei prezenţe aievea, era supusă legilor lumii fizice, fiindcă orice rază de lumină care cădea asupra bătrînei Betty Higden venea de pe tărîmul morţii.

Sărmana femeie pornise pe malul Tamisei în sus — în general aceasta era direcţia ei, într-acolo locuise ultima dată — regiunea pe care o iubea şi o cunoscuse cel mai bine. A întîrziat scurtă vreme prin preajma casei părinteşti, a vîndut cîte ceva, a tricotat, a vîndut şi a plecat mai departe. În plăcutele oraşe Chertsey, Walton, Kingston şi Staines, figura ei ajunsese bine cunoscută timp de cîteva săptămîni — puţine la număr — apoi din nou şi-a văzut de drum. În zilele de tîrg se instala la locul ei în piaţă, acolo unde existau pieţe ; uneori se aşeza în punctele cele mai umblate (care rareori erau foarte umblate) de pe Strada Mare, mică şi liniştită ; alteori, bătea şoselele mărginaşe în căutare de case spaţioase şi cerea voie la poartă să intre cu coşul, dar nu totdeauna i se îngăduia. Doamnele care treceau cu trăsura însă deseori cumpărau cîte ceva din lucrişoarele ei şi erau plăcut impresionate de ochii ei luminoşi şi de felul optimist în care vorbea. De aceea şi datorită îmbrăcămintei ei curate, începuse să circule zvonul că-i mergea

bine — se putea spune chiar că era bogată, pentru o femeie în situaţia ei. Deoarece persoana în chestiune este pusă la adăpost, fără să coste nimic pe nimeni, genul ăsta de zvon a dăinuit multă vreme.

În orăşelele acelea plăcute de pe Tamisa se poate auzi căderea apei peste stăvilare, sau chiar, pe vreme liniştită, foşnet de păpuriş, iar de pe pod se vede tînărul fluviu, cu gropiţe, ca un copilaş, lunecînd jucăuş printre copaci, neîntinat de impurităţile care-l aşteaptă în cale, departe totuşi de mugetul mării. Nimeni n-ar putea pretinde că Betty ar fi avut asemenea gînduri ; nu, dar auzea molcom fluviul şoptind multora ca ea : „Vino la mine, vino la mine ! Dacă ruşinea cumplită şi spaima de care atît ai fugit te vor copleşi, vino la mine ! Eu sînt un liman al celor nenorociţi, împuternicit cu zapis veşnic să-mi duc munca, altminteri nu mai sînt preţuit dacă n-o fac. Pieptul meu e mai dulce ca sînul unei doice de sărac, în braţele mele moartea e mai senină decît la azil. Vino la mine !"

În mintea ei nepervertită ar fi destul loc şi pentru închipuiri mai delicate. Oamenii aceia înstăriţi şi copiii lor, dinăuntrul caselor ălora frumoase, îşi puteau oare imagina cînd se uitau afară la ea ce înseamnă să-ţi fie într-adevăr foame şi frig ? Făceau şi ei unele presupuneri despre ea, aşa cum făcea ea despre ei ? Binecuvîntaţi fie-le copiii ! Ce veseli şi drăguţi erau ! Dacă-l puteau vedea pe Johnny bolnav în braţele ei, ar fi plîns oare de milă ? Dacă-l puteau vedea pe Johnny mort pe pătuţul acela, ar fi înţeles ei oare ? În orice caz, binecuvîntaţi fie-le copiii lor dragi, în memoria lui !

La fel gîndea şi despre casele mai umile de pe străzile înguste, unde focul dinăuntru lumina geamurile pe măsură ce afară amurgul se întetea. Cînd cei din familie se adunau pentru noapte, ce nebunie din partea ei să-i pară rău în clipa în care închideau obloanele, iar flacăra focului se întuneca !

Deopotrivă cu vitrinele luminate, se întreba dacă stăpînul şi stăpîna aşezaţi într-un salonaş retras să ia ceaiul — nu prea departe, încît aroma de ceai şi pîine prăjită să iasă afară, în stradă, amestecată cu văpaia de lumină — mîncau şi beau, sau purtau lucrurile vîndute tot de ei cu mai multă desfătare, numai pentru că se aflau în ambianţa aceea.

Trecînd pe lîngă cimitirul de pe o ramificaţie a drumului singuratic care ducea spre locul de veşnică odihnă, îşi spunea :

„Vai de mine! Parcă numai morții și cu mine ne-am afla singuri-singurei pe întunericul și pe vremea asta! Cu atît mai bine pentru toți cei care stau acasă la căldură." Biata femeie nu invidia pe nimeni cu amărăciune și nimănui nu lua nimic în nume de rău.

Dar vechea ei oroare față de cerșit sporea pe măsură ce puterile îi slăbeau și avea nevoie de mai multă hrană decît în peregrinările ei. Ea întîlnea chipul, spectrul rușinos al unei ființe părăsite — sau vreun grup nenorocit de bărbați sau femei, ori de bărbați și femei, în zdrențe, printre ei cu copii înghesuiți unii într-alții ca vermina, căutînd să se încălzească — stînd mereu-mereu pe treptele de la intrarea în vreo casă, în timp ce funcționarul delăsător de la ajutorul public își face meseria murdară de-a le chinui răbdarea și astfel de a se debarasa de ei. Ba nimerea la vreo persoană cumsecade ca și ea, pornită într-un pelerinaj de multe mile anevoioase, să vadă cine știe ce rudă prăpădită sau prieten, prinși cu arcanul din milă și ținuți într-o casă de muncă, atît de departe de cămin precum temnița districtuală (a cărei depărtare este totdeauna cea mai grea pedeapsă pentru micii infractori de la țară), iar ca hrană, ca locuință, îngrijire a bolnavilor, este un penitenciar mult mai ceva decît celelalte. Uneori auzea citindu-se un ziar și afla raportul grefierului general despre numărul celor care au murit ultima săptămînă de lipsuri și frig: acest înger păzitor părea să aibă locul lui special, ca și cum ar fi fost vorba de banii lui proprii. Ea auzea discutîndu-se toate aceste lucruri, pe care noi, lorzii mei, gentlemeni și onorați ministeriabili, în sublima noastră grandoare niciodată nu le-am auzit, și peste toate asemenea lucruri ea zbura pe aripile unei disperări înfiorătoare.

Acestea nu trebuie luate drept o figură de stil. Bătrîna Betty Higden, oricît de obosită, oricît de mari dureri ar fi avut în picioare, tot pleca mai departe, hăituită de spaima care se trezea într-însa că ar putea să cadă în ghearele milosteniei. Un progres creștinesc remarcabil este acela de a fi făcut din bunul samaritean o furie a persecuției; dar așa era în cazul acesta, și tipic pentru multe, multe altele.

Două incidente veniră să sporească această teamă veche și ilogică — am spus mai înainte că e ilogică deoarece oamenii

ăştia sînt totdeauna lipsiţi de logică şi în mod onorabil şi-au statornicit o lege din a scoate fum fără să facă foc.

Într-o bună zi, bătrîna stătea pe o bancă afară, în faţa unui han din piaţă, cu lucrurile ei de vînzare, cînd amorţeala cu care lupta o cuprinse atît de puternic, încît totul îi dispăru dinaintea ochilor. Cînd îşi mai reveni puţin, se trezi că era întinsă pe pămînt, cu capul sprijinit de o precupeaţă cumsecade, înconjurată de cîţiva curioşi.

— Te simţi mai bine, măicuţă ? — întrebă una dintre femei. — Crezi că ţi-ai revenit acu ?

— Va să zică am fost bolnavă... — vru să afle bătrîna Betty.

— Ai avut un leşin — răspunse cineva — sau o criză. La-nceput te-ai zbătut, măicuţă, pormă ai devenit ţeapănă şi ai amorţit.

— Ah ! — făcu Betty, recăpătîndu-şi memoria. — Amorţeala ! Da. Mă cuprinde cînd şi cînd.

— Şi ţi-a trecut ? — o întrebau femeile.

— Acu mi-a trecut — spuse Betty. — O să fiu mai tare ca înainte. Mii de mulţumiri, dragele mele, şi cînd o s-ajungeţi la vîrsta mea să v-ajute şi pe dumneavoastră alţii, ca pe mine !

O ajutară să se ridice, dar încă nu se putea ţine pe picioare şi o sprijiniră să se aşeze din nou pe bancă.

— Capu mi-e ceva mai uşor, da picioarele-s cam grele — mai spuse bătrîna Betty, lăsîndu-şi obrazul pe pieptul femeii care vorbise mai înainte. — Da amîndouă o să se-nzdrăvenească într-o clipă. Şi n-o să mai am nimic.

— Întreab-o — interveniră cîţiva fermieri care-şi lăsaseră mîncarea şi ieşiseră din han — dacă are rude.

— Ai familie, măicuţă ? — spuse femeia.

— Da, desigur — răspunse Betty. — L-am auzit pe domnu întrebînd, da n-am avut putere să-i răspund destul de repede. Am o droaie de rude. Nu vă faceţi griji din pricina mea, draga mea.

— Da sînt vreunele pe-aici prin preajmă ? — se auziră vocile bărbaţilor ; glasurile de femei interveniră repetînd întrebarea.

— Foarte aproape — spuse Betty, ridicîndu-se de jos. — Nu vă faceţi griji pentru mine, oameni buni.

— Da nu eşti în stare să porneşti la drum. Încotro mergi ? — se auzi din nou corul glasurilor compătimitoare.

— Merg la Londra, după ce vînd tot — rosti Betty, abia ridicîndu-se. — Am prieteni buni la Londra. Nu duc lipsă de nimic. N-o să mi se întîmple nici un rău. Mulţumesc. Nu vă fie teamă din pricina mea.

Un bărbat binevoitor, cu jambiere galbene şi stacojiu la chip, spuse răguşit peste legătura roşie de la gît, cînd ea se ridică în picioare, că „n-ar trebui lăsată să plece".

— Pentru numele lui Dumnezeu, nu-mi staţi în cale! — strigă bătrîna Betty, copleşită de griji. — Mă simt destul de bine acu, şi trebuie să plec în clipa asta.

În timp ce vorbea, îşi luă coşul şi dădu să plece, cu paşi nesiguri, dar acelaşi bărbat o opri şi, punîndu-i mîna pe braţ, stărui să vină împreună cu el la medicul parohiei. Adunîndu-şi puterile într-un ultim efort de voinţă, biata făptură, tremurînd, îl dădu la o parte, aproape furioasă, şi plecă în fugă. Nu se simţi în siguranţă pînă nu făcu o milă sau două pe un drum lăturalnic, departe de tîrg ; în cele din urmă se furişă într-un crîng, ca un animal hăituit, unde se ascunse ca să-şi tragă răsuflarea. Abia atunci se încumetă să-şi aducă aminte că privise peste umăr înapoi, înainte de a ieşi din oraş, şi că văzuse firma La leul alb care atîrna deasupra, pe stradă, apoi tarabele din piaţa răscolită de vînt, biserica veche, cenuşie şi grupul acela restrîns de oameni care se uitau după ea, dar n-au urmărit-o.

Al doilea incident care o băgase în sperieţi a fost acesta. I s-a mai făcut o dată tot aşa de rău şi de cîteva zile îi era mai bine şi mergea pe partea drumului care dădea spre fluviu, unde se revărsaseră apele, ca de obicei în anotimpul ploios, încît fusese nevoie să se bată nişte ţăruşi albi, înalţi, pentru a se marca drumul. O barcă luneca greu spre mal, şi bătrîna se aşeză pe ţărm ca să se odihnească şi să se uite la ea. Deoarece otgonul de remorcă se desfăcuse la un cot al fluviului şi se cufundă în apă, în clipa aceea mintea i se tulbură Avea impresia că vede chipurile copiilor şi ale strănepoţilor ei morţi umplînd barca şi că-i făceau cu mîna într-un fel so-

lemn. Apoi, cînd otgonul se întinse și se ridică la suprafață, lăsînd să cadă ploaie de diamante, i se păru că se despică în două frînghii paralele, care o loveau cu un zbîrnîit, deși era departe. Cînd deschise ochii din nou, barca nu se mai afla acolo, nici fluviul, se întunecase, și un bărbat pe care nu-l mai văzuse niciodată pînă atunci ținea o lumînare aprinsă chiar lîngă obrazul ei.

— Ei, și-acu, coană — spuse el — de unde vii și un'-te duci ?

Biata bătrînă, buimăcită, răspunse cu o întrebare, vrînd să știe unde anume se afla.

— Eu sînt paznicu stăvilarului — spuse acesta.

— Paznic ?

— Adicătelea țin locu pazniculuí, și asta-i baraca lui. Paznic sau înlocuitor de paznic e totuna, fincă omu ăsta-i în spital. Din ce parohie ești ?

— Parohie !...

Se ridică numaidecît de pe patul improvizat, bîjbîind înnebunită după coș și privindu-l speriată.

— O să te-ntrebe asta acolo, în oraș — mai spuse necunoscutul. — N-o să te lase cu una, cu două. O să te-ntrebe unde locuiești, coană, cît ai bate din palme. În halu-n care ești n-o să te lase să umbli dintr-o parohie într-alta.

— Iar am amorțit ! — murmură Betty Higden, ținînd mîna la cap.

— Ai amorțit, nu mai încape îndoială — replică acesta. — Da eu mă gîndesc că amorțit e-un cuvînt prea slab pentru așa ceva dacă mi-ar fi fost spus cînd te-am adus aici. Ai pretini, coană ?

— Pretinii ăi mai buni, jupîne.

— Eu unu ți-aș spune să-i cauți dacă crezi c-ar putea să te-ajute — îi propuse locțiitorul de paznic. — Ai ceva bani ?

— Am, domle, ceva, acolo.

— Vrei să ți-i păstrezi ?

— Bineînțeles că da !

— Păi, știi.... — spuse locțiitorul de paznic, ridicînd din umeri, cu mîinile în buzunare și clătinînd capul cu un aer prevestitor de rău — autoritățile de la parohie din oraș o să ți-i ia dacă ajungi pe mîna lor, pot să jur asta.

— Atunci, o să caut să nu ajung pe mîna lor.

— O să te pună să plăteşti pîn' la ultimu gologan — continuă locţiitorul — ca să-ţi dea drumul să pleci în parohia mneatale.

— Mulţumesc frumos, jupîne, că m-ai prevenit, mulţumesc de adăpost şi noapte bună.

— Stai puţin — spuse locţiitorul, şi se aşează între ea şi uşă. — De ce tremuri şi de ce te grăbeşti aşa ?

— Oh, jupîne, jupîne — răspunse Betty Higden. — Todeauna m-am ferit de parohie şi am fugit de ea, de cînd mă ştiu, şi vreau să mor fără să am de-a face cu ea !

— Nu ştiu dac-ar trebui să te las să pleci — zise locţiitorul de paznic. — Eu-s cinstit şi-mi cîştig pîinea din sudoarea frunţii, s-ar putea să am încurcături dacă te las să pleci. Am mai avut eu încurcături şi-nainte, pe Dumnezeu meu, şi ştiu ce-nseamnă asta, de aia-s cu ochii-n patru. Te pomeneşti că te-apucă iar amorţeala, după vo juma de milă sau mai ştiu eu... după vo juma de sfert de milă... şi pormă mă-ntreabă pe mine. De ce-a lăsat-o să plece ăl de ţine locu paznicului şi n-a predat-o teafără la parohie ? Aşa face un om cumsecade, are să zică ei — adăugă locţiitorul de paznic, căutînd să profite că bătrînei îi era teamă — o predă teafără la parohie. Aşa se cuvine să facă un om cu meritele lui.

În vreme ce el stătea în uşă, sărmana bătrînă, chinuită de griji şi de oboseală, izbucni în plîns şi, împreunîndu-şi mîinile, îl ruga de parcă ar fi fost în pragul morţii.

— După cum ţi-am mai spus, jupîne, am ăi mai buni pretini. Scrisoarea asta o să-ţi arate că spun adevăru şi o să fie recunoscători pentru ce se va face spre binele meu.

Locţiitorul de paznic despături scrisoarea cu o expresie gravă întipărită pe faţă, dar care nu se schimbă în timp ce privea rîndurile scrise. Desigur, ar fi fost surprins dacă ar fi putut să le citească.

— Cît mărunţiş, coană — spuse el cu un aer absent, după ce stătu puţin pe gînduri — numeşti mneata ceva bani ?

Golindu-şi iute buzunarele, bătrîna Betty puse pe masă un şiling, două piese de şase *penny* şi cîţiva *pence*.

— Dac-ar fi să-ţi dau drumu să pleci în loc să te predau teafără la parohie... — reluă acesta, numărînd banii din ochi — ...mi i-ai lăsa de bunăvoie ?

— Ia-i, jupîne, ia-i, ți-i las bucuroasă și cu recunoștință !

— Eu-s un om — explică locțiitorul de paznic, dîndu-i scrisoarea înapoi și vîrînd monezile în buzunar, una cîte una — care-și cîștigă pîinea cu sudoarea frunții — spunînd aceste cuvinte, își trecu mîna peste frunte, ca și cum părticica asta de cîștig umil ar fi fost pur și simplu rezultatul unei munci trudnice, al unei virtuoase hărnicii — și n-am să-ți stau în cale. Du-te încotro ți-o place.

Ea plecă din casa paznicului de la stăvilar de îndată ce acesta îi dădu voie ; astfel, femeia se afla din nou pe drum, mergînd cu un pas nesigur. Dar pentru că îi era teamă să se întoarcă și-i era teamă s-o ia înainte, căci vedea ceea ce o făcuse să fugă în reflexul luminilor pe cer al orășelului din fața ei și simțind în urmă-i pretutindeni pe unde trecea o spaimă tulbure, de parcă fiecare piatră din fiecare piață ar fi însemnat o amenințare pentru ea, porni pe căi lăturalnice, pe unde se rătăci și nu mai știu încotro s-o apuce. În noaptea aceea ea se refugie de samaritean și de ultima lui formă recunoscută de milostenie sub o căpiță de fîn a unui fermier, și dacă samariteanul — poate merită să ne gîndim la asta, creștinii mei — trecea în noaptea aceea tristă, pe partea cealaltă, ar fi mulțumit cerului din toată inima că a scăpat de el.

Dimineața o găsi iarăși pe drum, dar cu mintea tulbure, deși neclintită în hotărîrea ei. Simțind că o părăsesc puterile și că lupta ei cu viața ajunsese aproape la capăt, ea nu numai că nu știa cum să facă să se întoarcă la protectorii ei, dar nici gîndurile nu și le putea aduna.

În mintea ei întunecată nu mai avea decît două impresii deslușite : teama cumplită și hotărîrea dîrză, izvorîtă de aici, de a muri neîntinată. Susținută numai de conștiința că trebuia să învingă în lupta cu viața, ea porni mai departe.

Venise și ceasul cînd nevoile vieții ăsteia scurte pentru ea nu mai existau. Putea să nu mai mănînce nimic, chiar dacă s-ar fi întins o masă pentru ea anume, pe cîmpul din preajmă. Vremea era rece și umedă, dar ea nu prea își dădea seama de acest lucru. Se furișa, sărmana, ca un răufăcător căruia îi era frică să nu fie prins, iar altă senzație nu mai avea în afară de aceea de spaima ca nu cumva să cadă în timpul zilei și să

fie găsită încă în viață. Nu-și făcu grijă că o să mai supraviețuiască încă o noapte.

Banii pentru înmormîntare îi avea neatinși, cusuți la pieptul rochiei. Dacă o mai putea duce și ziua aceea, și apoi să se întindă avînd ca pavăză întunericul, ar fi murit independentă. Dacă o prindeau înainte, banii îi erau luați ca unei cerșetoare care nu are dreptul la ei și ar fi fost dusă la blestematul de azil. Dîndu-și sfîrșitul, scrisoarea urma să fie găsită la piept, împreună cu banii, iar cînd le va fi restituită, oamenii aceia cumsecade vor spune: „A prețuit-o, bătrîna Betty Higden a fost credincioasă, și cît a trăit n-a lăsat-o să cadă în mîinile celor pe care i-a urît."

Cît se poate de nesăbuit, de inconsecvent, de încîlcit, totuși călătorii din valea unde străjuie umbra morții dau semne de confuzie; apoi, bătrînii vlăguiți, din lumea de jos, au obiceiul să judece lucrurile cu aceeași nepăsare în care își duc viața și, fără îndoială, ar aprecia legea pentru săraci mai filozofic dacă ar avea un venit anual de zece mii lire sterline.

Așadar, ținîndu-se prin locuri dosnice, bătrîna aceasta chinuită se ascundea ferindu-se să se apropie de oameni și își tîra pașii de-a lungul zilei mohorîte. Ea se asemăna atît de puțin însă cu vagabonzii în general, care umblau pe furiș, încît uneori, pe măsură ce ziua se perinda, ochii ei deveneau mai aprinși, și inima slăbită îi bătea mai iute, ca și cum și-ar fi zis bucuroasă: „Domnul e cu mine!"

Ce mîini de vis o conduceau în timpul acestei călătorii ca să scape de samaritean? Ce gînduri amuțite păreau să-i vorbească din mormînt?... Cum își închipuia că poartă din nou în brațe copilul stins din viață, și de cîte ori nu-și potrivea șalul ca să-l acopere; ce uriașă varietate de forme luau copacii, de turle, de acoperișuri, de clopotnițe... ce mulți călăreți furioși dădeau pinteni cailor în urma ei, urlînd: „Iat-o acolo! Stai! Stai, Betty Higden! și cînd să vină aproape se făceau nevăzuți... dar mai bine să rămînă pradă uitării aceste lucruri. Mergea mai departe și iar se ascundea, se ascundea și pornea mai departe, sărmana făptură inofensivă, de parcă ar fi fost o ucigașă, și întreaga țară era pe urmele ei... și așa trecea ziua, și noaptea venea.

Zăvoi scăldat de apă sau ceva asemănător — murmura cîteodată, în peregrinările din timpul acelei zile, cînd înălța

capul şi îşi dădea seama de obiectele reale în juru-i. Deodată, răsări în întuneric o clădire masivă, cu sumedenie de ferestre luminate. Fumul ieşea dintr-un hogeac semeţ, aşezat în partea dindărăt, iar de undeva lateral se auzea zgomotul unei roţi de apă. Între ea şi clădire se afla un petec de apă, în care se oglindeau ferestrele luminate, iar din marginea cea mai apropiată se întindea o livadă de pomi.

— Îţi mulţumesc umil, ţie, putere şi glorie — spuse Betty Higden, ridicîndu-şi mîinile uscate — că am ajuns la capătul călătoriei !

Se tîrî pe sub copaci pînă la un trunchi de copac, de unde putea vedea, printre ramuri, ferestrele luminate şi oglindirea lor în apă. Îşi puse coşuleţul curat deoparte şi se lăsă să cadă pe pămînt, sprijinindu-se de copac. Asta îi aduse aminte de piciorul crucii şi se încredinţă Celui care murise pe cruce. Mai avu atîta putere să-şi aranjeze în aşa fel scrisoarea la piept încît să se vadă numaidecît că e o hîrtie acolo. După ce făcu asta, puterile o părăsiră.

„Aici sînt la adăpost — a fost ultimul ei gînd, ca prin ceaţă. M-or găsi neînsufleţită la piciorul crucii nişte oameni de teapa mea, nişte oameni care muncesc acolo unde se văd luminile. Acu nu mai pot vedea ferestrele luminate, dar tot acolo sînt. Mulţumesc pentru tot !"

*

* *

Întunericul se risipise, şi un obraz se aplecă deasupra ei.

— N-o fi oare fata momoasă ?

— Nu înţeleg ce spui. Lasă-mă să-ţi umezesc puţin buzele cu acest rachiu. M-am dus anume să-l aduc. Crezi c-am întîrziat prea mult ?

Pare chipul unei femei, umbrit de un păr bogat, negru. Este chipul serios al unei femei tinere şi frumoase.

— ...Dar totu s-a sfîrşit cu mine pe pămînt... trebuie să fie un înger. Oare de mult am murit ?

— Nu înţeleg ce spui. Lasă-mă să-ţi mai umezesc o dată buzele. M-am grăbit cît am putut de mult, şi n-am adus pe nimeni cu mine, ca să nu mori de teama străinilor.

— Da n-am murit ?

— Nu înțeleg ce spui. Vorbești așa de încet și de întretăiat, că nu te pot auzi. Dumneata mă auzi ?

— Da.

— Vrei să spui, da ?

— Da.

— Chiar acum am ieșit de la atelier, mă-ntorceam pe o străduță lăturalnică (ieri am lucrat în tură de noapte) și am auzit un geamăt, iar pe dumneata te-am găsit zăcînd aici.

— Și unde lucrezi, drăguță ?

— M-ai întrebat unde lucrez ? Într-o fabrică de hîrtie.

— Unde anume ?

— Ești cu fața îndreptată spre cer și n-ai cum s-o vezi. E pe-aproape. Poți să-mi vezi chipul aici, între dumneata și cer ?

— Da.

— Pot să te ridic ?

— Încă nu.

— Nici măcar capul, să-l pun pe brațul meu ? Am să fac acest lucru ușor de tot. Nici n-ai să simți aproape.

— Nu încă. Hîrtie... Scrisoare.

— Hîrtia de la pieptul dumitale ?

— Fii binecuvîntată !

— Lasă-mă să-ți mai umezesc buzele. Pot să deschid scrisoarea ? S-o citesc ?

— Fii binecuvîntată !

Ea o citi mirată și se uită în jos, cu o nouă expresie și mai mare curiozitate, la chipul neclintit în apropierea căruia stătea îngenuncheată.

— Cunosc numele astea. Le-am auzit deseori pomenite.

— Vrei s-o expediezi, draga mea ?

— Nu pot înțelege. Lasă-mă să-ți umezesc iarăși buzele și fruntea. Așa. O, sărmană, sărmană ! — Rostea aceste cuvinte printre lacrimile care-i curgeau șiroaie. — Ce m-ai întrebat ? Așteaptă să vin cu urechea mai aproape.

— Ai s-o expediezi, draga mea ?

— S-o expediez celor care-au scris-o ? Asta dorești ? Da, desigur.

— N-ai s-o dai nimănui altcuiva decît lor.

— Nu.

— Tot așa de sigur precum e de sigur că într-o zi ai să-naintezi în vîrstă și-o să mori, draga mea, n-o vei da altcuiva ?

— Nu, promit solemn !

— N-o vei da în orice caz parohiei ? — spuse, cu un suprem efort.

— Nu. Promit solemn !

— Și nici n-ai să-i lași pe cei de la parohie să mă atingă, nici măcar să se uite la mine ? — din nou cu un efort.

— Nu. Îți jur.

O expresie triumfătoare și plină de recunoștință lumină fața chinuită a bătrînei. Ochii întunecați care erau țintiți spre cer se întoarseră cu afecțiune către chipul înduioșat de pe care se prelingeau lacrimile ; un surîs miji pe buzele ofilite cînd întrebă :

— Cum te cheamă, draga nea ?

— Mă cheamă Lizzie Hexam.

— Trebuie că-s desfigurată rău de tot. Ți-e teamă să mă săruți ?

Drept răspuns, fata își lipi buzele de gura rece, dar zîmbitoare.

— Fii binecuvîntată ! *Acum* ridică-mă, scumpo !

Lizzie Hexam înălță ușurel capul alb, peste care vremea își lăsase stigmatul, sus, sus de tot, pînă la cer.

Capitolul IX

CINEVA AJUNGE SUBIECTUL UNEI PREZICERI

„NOI ȚI MULȚUMIM DIN INIMĂ CĂ TE-AI ÎNDURAT SĂ O ELIBEREZI PE SORA ACEASTA A NOASTRĂ DIN MIZERIA LUMII ĂSTEIA PĂCĂTOASE". Astfel citea reverendul Frank Milvey, cu o voce nu lipsită de emoție, căci inima lui îi spunea că între noi și sora noastră nu fusese totul așa cum ar fi trebuit să fie și că uneori aceste cuvinte pronunțate la mormîntul semenilor noștri au un înțeles sumbru.

Cît despre Sloppy — căruia nobila defunctă niciodată nu-i întorsese spatele pînă în momentul cînd se retrăsese de lîngă el, dîndu-și seama că altfel băiatul nu s-ar fi putut despărți de ea — Sloppy nu izbutea să găsească în conștiința lui recunoștința sinceră care se aștepta din partea sa. Era o dovadă de egoism scuzabil la Sloppy, să nădăjduim cu toată umilința, căci sora noastră fusese pentru el mai mult decît o mamă.

Cuvintele erau citite la rămășițele pămînteşti ale lui Betty Higden, într-un ungher al cimitirului, lîngă fluviu, într-un cimitir atît de modest, unde altceva nu se vedea decît mușuroaie acoperite de iarbă — nici măcar o singură piatră de mormînt. Poate că într-o epocă în care totul se înregistrează n-ar fi o grijă prea mare în plus pentru groparii și cioplitorii în piatră dacă am prevedea și numele pe mormintele făcute de ei, la prețul obișnuit, pentru ca generațiile viitoare să știe măcar cine este îngropat în cutare sau cutare parte — așa încît soldatul, marinarul, emigrantul venind acasă să fie în stare să identifice locul de odihnă veșnică al tatălui, mamei, prietenului din copilărie sau al logodnicei. Căci noi spunem, îndreptînd ochii spre cer, că sîntem cu toții egali la moarte,

dar mai bine ne-am coborî ochii și am aplica spusele noastre și la cei vii din lumea asta. Ni se pare sentimental, poate? Dar credeți oare, lorzi, gentlemeni și onorații mei ministeriabili, că dacă am cerceta cu atenție lumea din jur n-am găsi suficient loc liber și pentru puțin sentiment?

Lîngă reverendul Frank Milvey, în timp ce citea, se aflau micuța lui soție, secretarul John Rokesmith și Bella Wilfer. Aceștia, în afară de Sloppy, alcătuiau cortegiul funebru la mormîntul modest. Nu se mai adăugase nici o lețcaie în afara banilor cusuți la rochia ei, așa încît, ceea ce de multă vreme plănuise în cugetul ei cinstit i-a fost îndeplinit.

— Mi-a intrat în cap — spuse Sloppy, neconsolat, cu fruntea sprijinită de ușa bisericii, după ce se termină slujba — mi-a intrat în capu ăsta nenorocit că trebuia să fi dat mai cu hărnicie la manivela calandrului pentru ea... mi se rupe inima cînd mă gîndesc acu.

Reverendul Frank Milvey, vrînd să-l mîngîie, căuta să-l facă a înțelege că pînă și cei mai buni dintre noi sîntem uneori nepăsători cînd e vorba de manivelele noastre respective — unii dintre noi, chiar foarte nepăsători — că toți sîntem o turmă de oameni șovăitori, supuși greșelii, slabi și nestatornici.

— *Ea* n-a fost așa, domle — zise Sloppy, privind cu ochi destul de răi această mîngîiere spirituală la adresa binefăcătoarei lui răposate. — Asta se aplică numai la noi. Ea și-a făcut datoria față de mine, și-a făcut datoria față de copiii luați în grijă, și-a făcut datoria față de ea însăși, și-a făcut datoria față de toate celea. Oh, coană Higden, coană Higden, ai fost pentru mine o mamă și o stăpînă de calandru cum alta nu mai găsești într-un milion de milioane.

După ce rosti aceste cuvinte izvorîte din adîncul inimii, Sloppy își ridică fruntea lipită de ușa bisericii, se duse din nou la mormîntul dintr-un capăt al cimitirului și, așezîndu-și capul pe mormînt, începu să plîngă.

— Acesta nu-i un mormînt sărăcăcios — spuse reverendul Frank Milvey, ștergîndu-se la ochi — cred că statuile din Westminster Abbey au mai puțin preț alături de cea care se vede acum acolo.

Îl lăsară, fără să-l stînjenească, și ieșiră pe portiță. Roata de apă de la fabrica de hîrtie se auzea uruind surd și părea să îndulcească întrucîtva priveliștea aspră de iarnă.

Sosiseră cu puţin înainte, şi acum Lizzie Hexam le povesti puţinul ce-l mai putea adăuga faţă de scrisoarea pusă alături de cea a domnului Rokesmith şi în care cerea unele indicaţii. Ea povesti cum auzise un geamăt şi cele petrecute mai apoi, cum obţinuse îngăduinţa să depună corpul neînsufleţit în depozitul acela gol, curat, luminos al fabricii de unde tocmai o însoţiseră la cimitir şi cum ultima ei dorinţă fusese respectată cu sfinţenie.

— Singură n-aş fi putut face totul sau aproape totul — spuse Lizzie. — Nu pentru că n-aş fi vrut, ci pentru că nu aveam putere, dacă nu era directorul nostru.

— Desigur, nu evreul care ne-a întîmpinat — rosti doamna Milvey.

(— De ce nu, draga mea ? — spuse soţul ei între paranteze.)

— Într-adevăr, directorul este evreu — preciză Lizzie — iar soţia lui evreică şi tot un evreu m-a recomandat. Şi nu cred să existe oameni mai cumsecade ca ei pe lume.

— Dar să presupunem că ar încerca să te convertească ! — îşi dădu părerea doamna Milvey, burzuluindu-se în felul ei binevoitor, ca soţie de pastor.

— Ce să facă, doamnă ? — întrebă Lizzie, zîmbind cu modestie.

— Să te facă să-ţi schimbi religia — spuse doamna Milvey.

Lizzie clătină din cap, zîmbind încă.

— Niciodată nu m-au întrebat ce religie am. Mi-au cerut numai să le povestesc viaţa mea, şi le-am povestit-o. Mi-au cerut să fiu vrednică şi cinstită, şi le-am făgăduit că voi fi astfel. Ei îşi fac datoria cît se poate de binevoitor şi de prietenos faţă de noi toţi care muncim aici, iar noi încercăm să ne-o facem pe a noastră faţă de ei. Ei fac, la drept vorbind, cu mult mai mult decît sînt datori, căci în multe privinţe se poartă cu noi grozav de cumsecade.

— Se vede bine că te protejează, draga mea — spuse micuţa doamnă Milvey, nu prea mulţumită.

— Ar fi o mare lipsă de recunoştinţă din partea mea dacă aş tăgădui acest lucru — replică Lizzie — pentru că m-au ridicat într-un post de încredere. Dar asta nu-i opreşte ca ei să-şi vadă de religia lor, iar pe noi să ne lase cu a noastră. Nu ne-au vorbit niciodată despre religia lor şi nici despre a noastră. Dacă eram ultima în fabrică n-ar fi fost de loc

altfel. Niciodată nu m-au întrebat ce religie avea sărmana bătrînă.

— Dragul meu — spuse doamna Milvey, luîndu-l deoparte pe reverendul Frank — aș vrea să stai de vorbă cu ea.

— Draga mea — răspunse reverendul Frank, adresîndu-se, deoparte, micuței și bunei lui soții — cred că voi lăsa asta în grija altcuiva. Acum nu prea este momentul. Sînt o sumedenie de astfel de oameni care mișună pe-aici, draga mea, și curînd o să găsească ea pe cineva.

În timpul acestei convorbiri, Bella și secretarul o priveau pe Lizzie Hexam cu mare atenție. Adus pentru întîia oară față în față cu fiica presupusului său ucigaș, era natural ca John Harmon să fi avut motivele lui tainice pentru a-i cerceta cu grijă chipul și gesturile. Bella știa că tatăl lui Lizzie fusese pe nedrept învinuit de crima care avusese o atît de mare înrîurire asupra vieții și destinului ei, iar curiozitatea fetei, deși fără resorturi secrete ca aceea a secretarului, era deopotrivă de firească. Amîndoi așteptau să vadă ceva cu totul diferit decît adevărata Lizzie Hexam, și astfel, din întîmplare, fata ajunse fără să-și dea seama un mijloc de a-i face să se apropie.

Căci atunci cînd ei se îndreptau împreună cu ea spre casa din satul curat de lîngă fabrica de nîrtie, unde locuia Lizzie, la o familie de oameni mai vîrstnici, lucrători în această întreprindere, și cînd doamna Milvey și Bella se duseră sus să-i vadă camera și apoi coborîră, se auzi bătînd clopotul fabricii, și Lizzie trebui să plece. Secretarul și Bella rămaseră în picioare ținuți locului, pe străduța aceea, destul de stînjeniți; doamna Milvey era ocupată să-i urmărească pe copiii din sat și totodată făcea investigații dacă nu cumva se aflau în primejdie de a ajunge fii ai Izraelului, iar reverendul Frank avea grijă — pentru a spune adevărul — vrînd să scape de această datorie apostolică, să se îndepărteze pe furiș.

În cele din urmă, Bella zise :

— N-ar fi mai bine, domnule Rokesmith, să vorbim despre sarcina pe care trebuie s-o ducem la bun sfîrșit ?

— Neapărat — încuviință secretarul.

— Presupun — îngăimă Bella — că *avem* amîndoi aceeași treabă, altfel cum de am fi împreună aici ?

— Cred și eu — a fost răspunsul secretarului.

— Cînd am propus să vin cu domnul și doamna Milvey — spuse Bella — doamna Boffin a insistat să fac acest lucru, ca s-o pot ține la curent prin relatările mele asupra lui Lizzie Hexam... care n-au cine știe ce valoare, domnule Rokesmith, doar atît, că vin din partea unei femei... un motiv în plus pentru dumneata să nu aibă nici o valoare...

— Pentru același scop — zise secretarul — m-a trimis și pe mine doamna Boffin.

În timp ce vorbeau, părăsiră străduța și ajunseră în păduricea de pe malul fluviului.

— Ai o părere bună despre Lizzie Hexam, domnule Rokesmith ? — adăugă Bella, conștientă că făcea primii pași.

— Am o părere excelentă despre fata asta.

— Îmi pare așa de bine că spui acest lucru ! Frumusețea ei are atîta noblețe, nu-i așa ?

— Te izbește apariția ei.

— Are o nuanță de tristețe care e de-a dreptul emoționantă. Cel puțin asta-i impresia pe care mi-o face mie... nu vreau să-mi impun părerile, știi, domnule Rokesmith — se scuză Bella, explicîndu-se într-un mod drăgălaș și cu sfială — aș dori să cunosc părerea dumitale.

— Am observat și eu această tristețe — spuse secretarul, coborînd glasul. — Sper să nu fie din pricina falsei invinuiri, care a fost retractată.

Făcuse cîțiva pași fără să vorbească ; după ce se uită o dată sau de două ori la secretar, într-ascuns, Bella spuse brusc :

— Oh, domnule Rokesmith, nu fi aspru cu mine, nu fi grav cu mine ; fii generos ! Aș vrea să stau de vorbă cu dumneata de la egal la egal.

Tot atît de brusc, secretarul se lumină la față și-i răspunse :

— Nu mă gîndeam decît la dumneata, pe cuvînt de onoare. M-am silit să iau atitudinea asta severă de teamă să nu interpretezi greșit felul meu mai natural de a fi.

— Mulțumesc — rosti Bella, și-i întinse mîna ei micuță. Iartă-mă !

— Nu ! — exclamă secretarul, cu căldură. — Dumneata să mă ierți pe *mine !*

Fata avea lacrimi în ochi, care pentru el erau mai frumoase (deși le simțea și ca pe un repros) decît orice diamante din lume.

— Voiai să-mi vorbeşti despre Lizzie Hexam — zise secretarul după alţi cîţiva paşi, destrămînd norul care stăruia atît de mult asupra lui. — Şi eu aş fi vrut asta, dar nu ştiam cum să încep.

— Acum, că ai ştiut cum să începi, domnule — replică Bella, cu o expresie prin care parcă sublinia cuvîntul „ştiut" cu una din gropiţele ei — ce voiai să spui ?

— Îţi aminteşti, desigur, că în scrisoarea ei scurtă adresată doamnei Boffin... scurtă, dar cuprinzînd esenţialul... pomenea de faptul că doreşte să ţină cu stricteţe în secret faţă de noi atît numele ei cît şi domiciliul.

Bella încuviinţă din cap.

— Este de datoria mea să aflu motivul acestei dorinţe. Doamna Boffin mi-a cerut să descopăr acest lucru şi vreau şi eu foarte mult să aflu dacă învinuirea aceasta, deşi retractată, nu mai apasă totuşi în vreun fel asupra ei. Prin urmare, dacă nu cumva o pune într-o poziţie dezavantajoasă faţă de cineva, chiar şi faţă de ea însăşi.

— Da — spuse Bella, dînd din cap, gînditoare — înţeleg. Mi se pare înţelept şi foarte nimerit.

— S-ar putea să nu fi observat, domnişoară Wilfer, că manifestă acelaşi interes faţă de dumneata pe care-l ai şi dumneata faţă de ea. La fel cum dumneata te simţi atrasă de frum... de aspectul exterior şi de manierele ei, tot aşa şi ea este atrasă de dumneata.

— Fireşte, *n-am* observat — replică Bella, din nou subliniind cuvîntul cu o gropiţă — dar credeam că are...

Secretarul, zîmbind, ridică mîna ca s-o împiedice să adauge „mai mult gust", încît Bella roşi de această cochetărie neînsemnată de la care a fost împiedicată.

— Aşa că — reluă secretarul — dacă ai sta de vorbă cu ea înainte de a pleca de-aici, sînt sigur că se va stabili între dumneavoastră relaţii bazate pe încredere. Natural, nu ţi se va cere s-o trădezi şi sînt sigur că n-ai face asta, nici chiar dacă ţi s-ar cere. Dar dacă n-ai avea nimic împotrivă să-i pui această întrebare... să ne lămurim care e poziţia ei în situaţia cu pricina... dumneata ai putea face asta cu rezultate mult mai bune decît mine sau oricine altul. Domnul Boffin stă ca pe jăratec în privinţa aceasta. La fel şi eu — adăugă secretarul după o clipă — din anumite motive, da, da, stă ca pe jăratec.

— M-aș simți fericită, domnule Rokesmith — replică Bella — să fiu cît de cît utilă, căci am impresia, după scena gravă de astăzi, că sînt destul de inutilă pe lumea asta.

— Nu spune una ca asta — o rugă secretarul.

— Oh, dar asta-i părerea mea — zise Bella, ridicînd din sprîncene.

— Nimeni nu-i inutil pe lumea asta — îi întoarse vorba secretarul — nimeni care înlesnește povara altuia în viață.

— Dar te asigur, domnule Rokesmith, eu *nu* fac acest lucru — rosti Bella, aproape plîngînd.

— Nici chiar pentru tatăl dumitale ?

— Bunul meu tată, generos și modest ! Aa, da ! El așa crede.

— Este de-ajuns ca numai el să creadă — mai spuse secretarul. — Iartă-mă că te-am întrerupt, dar nu-mi place să te-aud disprețuindu-te.

„Dar cîndva și *dumneata,* domnule, *m-ai* disprețuit — gîndi Bella bosumflată — și-acum sper că ești mulțumit de consecințele atrase asupră-ți !"

Totuși, ea nu spuse nimic în această chestiune, ci adăugă ceva în cu totul altă ordine de idei.

— Domnule Rokesmith, mi se pare că a trecut așa mult timp de cînd n-am mai discutat nestînjeniți, încît îmi vine greu să aduc vorba despre altceva. Domnul Boffin. Știi bine cît de recunoscătoare îi sînt, nu-i așa ? Știi, nu-i așa, că-i port sincer respect și că mă simt atașată de el prin legăturile trainice ale generozității lui.

— Fără îndoială. De asemenea, că ești favorita lui în societate.

— Tocmai de aceea — spuse Bella — mi-e greu să vorbesc despre el. Dar... se poartă frumos cu dumneata ?

— Păi, ai văzut foarte bine cum mă tratează — răspunse secretarul pe un ton potolit, dar cu accent de mîndrie în glas.

— Da, și văd cu durere — spuse Bella foarte energic.

Secretarul îi aruncă o privire atît de radioasă, încît dacă i-ar fi mulțumit de o sută de ori, vorbele n-ar fi putut spune deopotrivă de mult cît spunea această privire.

— Văd cu durere — repetă Bella — și adesea mă simt nefericită. Nefericită pentru că nu pot suporta să se creadă că sînt de acord sau că indirect am vreun amestec aici. Nefericită

pentru că nu pot suporta să fiu silită să admit în sinea mea că averea îl strică pe domnul Boffin.

— Domnişoară Wilfer — rosti secretarul cu însufleţire — dacă ai putea şti cu ce plăcere am făcut constatarea că averea pe dumneata nu *te* strică, ţi-ai da seama că aceasta depăşeşte neplăcerile care mi s-ar pricinui din oricare alte părţi.

— Oh, nu vorbi despre *mine* — spuse Bella, lovindu-se uşor, nervoasă, cu mănuşa. — Nu mă cunoşti la fel de bine precum...

— Precum te cunoşti dumneata însăţi ? — completă secretarul, cînd ea se oprise. — *Dumneata* te cunoşti ?

— Mă cunosc destul de bine — zise Bella, cu aerul încîntător că nu vrea să facă de loc caz de persoana ei — şi n-am cîştigat mare lucru din asta. Dar să revenim la domnul Boffin.

— Trebuie să admitem — rosti secretarul — că atitudinea lui faţă de mine, sau consideraţia lui în ce mă priveşte, nu mai este aceeaşi ca odinioară. Iată ceva prea evident ca să mai poată fi tăgăduit.

— Ai fi dispus să tăgăduieşti, domnule Rokesmith ? — întrebă Bella, privindu-l mirată.

— Crezi că n-aş face-o bucuros dacă ar fi posibil, şi dacă ar depinde numai de voinţa mea ?

— Într-adevăr — replică Bella — asta trebuie să fie pentru dumneata o foarte grea încercare şi... promite-mi, te rog, domnule Rokesmith, că n-ai să-mi iei în nume de rău ceea ce îţi voi spune.

— Îţi promit din toată inima.

— ... Şi cred că uneori — spuse Bella, şovăind — acest lucru te face să scazi în propriii dumitale ochi ?

Încuviinţînd cu o mişcare din cap, deşi nu arăta de loc să fie aşa, secretarul răspunse :

— Am motive foarte puternice, domnişoară Wilfer, să mă supun neajunsurilor care decurg din poziţia mea în casa unde amîndoi locuim. Crede-mă, nu toţi sînt ahtiaţi după bani ; cît despre mine, din pricina unui lanţ întreg de întîmplări ciudate şi nefaste, m-am îndepărtat de la locul meu din viaţă. Şi dacă cele remarcate de dumneata cu atîta bunăvoinţă şi simpatie au avut rostul să-mi aţîţe orgoliul, mai sînt şi alte consideraţii (şi pe acestea, dumneata nu le-ai deslușit) care

mă îndeamnă să rabd totul cu calm. Acestea din urmă sînt cu mult mai puternice.

— Cred că am băgat de seamă, domnule Rokesmith — spuse Bella, privindu-l plină de curiozitate, ca şi cum nu l-ar fi înţeles pe deplin — că-ţi impui, că te sileşti să adopţi o atitudine pasivă.

— Ai dreptate. Îmi impun, mă silesc să adopt o atitudine pasivă. Şi nu din tembelism mă supun. Am un anumit scop.

— Şi, să sperăm, unul bun — zise Bella.

— Şi, să sperăm, unul bun — răspunse el, uitîndu-se ţintă la ea.

— M-am gîndit uneori, domnule — rosti Bella, întorcînd ochii în altă parte — că marea dumitale consideraţie pe care o ai pentru doamna Boffin înseamnă pentru dumneata un motiv foarte puternic.

— Şi aici ai dreptate, aşa este. Aş face orice pentru ea, aş îndura orice pentru ea. Nu găsesc cuvinte să exprim cît de mult o stimez pe această femeie deosebit de bună.

— La fel şi cu mine ! Pot să te mai întreb încă ceva, domnule Rokesmith ?

— Orice doreşti.

— Ai observat, desigur, ce mult suferă văzîndu-l pe domnul Boffin cum se schimbă ?

— Zilnic observ acest lucru, după cum şi dumneata îl observi ; îmi pare sincer rău că o fac să sufere atît.

— Că o faci să sufere atît ? — Bella repetă iute aceste cuvinte.

— În general, eu sînt cauza nefericită a suferinţelor ei.

— Pare că-ţi spune şi dumitale, aşa cum adesea îmi spune şi mie, că e omul cel mai cumsecade, cu toate astea.

— În devoţiunea ei onestă şi frumoasă pentru el, deseori o aud spunîndu-ţi acest lucru — replică secretarul, cu aceeaşi căutătură fixă — dar n-aş putea afirma că mi-a spus şi mie vreodată aşa ceva.

Bella răspunse căutăturii fixe a secretarului printr-o privire scurtă, melancolică, visătoare, tipică pentru ea, şi apoi — dînd din căpşorul ei frumos de mai multe ori, ca un filozof cu gropiţe în obraji (şi încă din cea mai bună şcoală), care împărţea sfaturi moralizatoare despre viaţă — scoase un oftat micuţ şi lăsă lucrurile în plata Domnului, aşa cum procedase mai înainte cînd fusese vorba de ea.

Făcuseră însă o plimbare foarte plăcută. Copacii erau desfrunziți, iar fluviul era lipsit de nuferi, dar cerul nu-și pierduse frumusețea albastră, oglindită în apă ; un vînt plăcut zbura pe luciul apei, unduindu-i suprafața. Poate că nu există oglindă, făcută de mîna omului, pe a cărei suprafață dacă s-ar putea perinda din nou toate imaginile reflectate în timp să nu dezvăluie vreo scenă sumbră, de groază. Dar oglinda mare și senină a fluviului parcă reproducea tot ce reflectase vreodată între malurile acelea placide și nu aducea altceva la lumină decît ceea ce era pașnic, pastoral și încărcat de floare.

S-au tot plimbat așa, vorbind despre mormîntul proaspăt acoperit, despre Johnny și despre multe lucruri. La întoarcere, se întîlniră cu vioaia doamnă Milvey, care venise în căutarea lor. Așa că reveniră în sat tocmai cînd Lizzie Hexam ieșea de la fabrica de hîrtie ; Bella se despărți de ceilalți ca să stea de vorbă cu Lizzie, acasă la ea.

— Mă tem că o să ți se pară o odaie sărăcăcioasă — spuse Lizzie, cu un zîmbet de bun sosit, oferindu-i locul de cinste lîngă foc.

— Nu așa de sărăcăcioasă cum crezi, draga mea... — o asigură Bella — ...dacă le-ai cunoaște pe toate...

Într-adevăr, deși se ajungea acolo pe o scară grozav de îngustă și întortocheată, care părea lucrată într-un hogeac alb și curat, cu toate că odaia avea un tavan foarte jos și podeaua foarte accidentată și părea cam zbanghie în privința ferestrei cu zăbrele, era totuși mai plăcută decît încăperea urîcioasă de acasă, unde Bella a deplîns la început nenorocirea de a fi fost siliți să ia chiriași.

Ziua era pe sfîrșite cînd cele două fete se uitau una la alta în preajma focului. Camera cufundată în întuneric nu primea altă lumină decît cea de la foc. Soba trebuie că era vechiul godin, iar jăratecul se afla, probabil, în scorbura de lîngă flacăra care abia pîlpîia, de odinioară.

— Este ceva cu totul nou pentru mine — mărturisi Lizzie — să fiu vizitată de o domnișoară din înalta societate, atît de apropiată de mine ca vîrstă și atît de frumoasă ca dumneata. Pentru mine e o adevărată plăcere să te privesc.

— Nu mai am cu ce începe — rosti Bella, roșind — fiindcă voiam să-ți spun că e o plăcere pentru mine să mă uit la

dumneata, Lizzie. Dar am putea începe și fără început, nu-i așa ?

Lizzie luă mîna mică și delicată întinsă spre ea cu o cordialitate la fel de delicată.

— Ei, și-acum, dragă — spuse Bella, trăgîndu-și scaunul puțin mai aproape și luînd-o pe Lizzie de braț, de parcă ar fi plecat la plimbare — mi s-a dat însărcinarea să-ți spun ceva și mi-e teamă că o să-ți spun greșit acel ceva. Dar am să caut să nu fie așa. E în legătură cu scrisoarea dumitale adresată domnului și doamnei Boffin... asta este. Ia să văd. Da, da ! Asta este.

Cu această introducere, Bella ajunse la rugămintea lui Lizzie de a se păstra totul în taină și vorbi cu tact despre falsa învinuire și despre retractarea ei ; apoi o întrebă dacă-i dă voie să se informeze de cumva aceasta a avut vreo înrîurire, mai mult sau mai puțin, asupra rugăminții în sine.

— Am impresia, draga mea — continuă Bella, de-a dreptul uimită de felul oficial în care discuta — că acest subiect trebuie să-ți fie penibil, dar sînt și eu amestecată ; căci... nu știu dacă ești la curent cu asta sau dacă măcar bănuiești... că eu sînt cea desemnată în testament să se mărite cu tînărul acela nefericit, dacă el era de acord. Așa că m-am văzut tîrîtă în această afacere fără voia mea, iar dumneata ai fi fost de asemenea tîrîtă fără voia dumitale, astfel noi sîntem cam în aceeași situație.

— Desigur — spuse Lizzie — dumneata ești domnișoara Wilfer, despre care auzeam pomenindu-se de atîtea ori. Ai putea să-mi spui care-i prietenul meu necunoscut ?

— Prietenul necunoscut, draga mea ? — se miră Bella.

— Cel care a obținut retractarea învinuirii împotriva bietului tata și care mi-a trimis înștiințarea aceasta în scris.

Bella habar nu avea despre un asemenea om. Nici nu aflase despre așa ceva.

— Aș fi fost bucuroasă să-i pot mulțumi — adăugă Lizzie. A făcut foarte mult în sprijinul meu. Sper ca într-o zi să-i pot mulțumi. M-ai întrebat dacă există vreo legătură...

— Între învinuire sau retractarea în sine... — interveni Bella.

— Da. Dacă există vreo legătură între acestea și dorința mea de a trăi aici retrasă și în taină ? Nu, nu există.

Pe cînd Lizzie Hexam clătina din cap dînd acest răspuns şi se uita la foc, în felul ei de a ţine mîinile încrucişate era o hotărîre liniştită care nu scăpă ochilor luminoşi ai Bellei.

— Ai stat multă vreme singură ? — întrebă Bella.

— Da. Asta nu-i ceva nou pentru mine. Cînd trăia bietul tata, eram de obicei singură ore în şir, zi şi noapte.

— Ai un frate, după cum mi s-a spus ?

— Am un frate,dar nu se poartă frumos cu mine. Totuşi, e un băiat foarte bun şi s-a ridicat prin propriile lui strădanii. Nu vreau să mă plîng de el.

Spunînd aceste cuvinte, cu ochii la jarul din sobă, o umbră fugară de tristeţe trecu peste chipul ei. Bella folosi prilejul şi-i atinse mîna.

— Lizzie, aş vrea să-mi spui dacă ai vreo prietenă de vîrsta dumitale.

— Am dus totdeauna o viaţă atît de singură, încît n-am avut nici o prietenă de cînd mă ştiu — a fost răspunsul.

— Nici eu n-am avut — se destăinui Bella. — Nu pentru că aş fi dus o viaţă singuratică... uneori doream să fiu mai singură, în loc s-o văd pe mama purtîndu-şi paşii maiestuoasă, pe la colţuri, ca o muză tragică, schimonosită de durere, şi să suport toanele lui Lavvy... deşi, bineînţeles, ţin foarte mult la amîndouă. Aş vrea să fiu prietena dumitale, Lizzie. Crezi că ar fi posibil ? N-am mai mult caracter, draga mea, decît un canar, cum se zice... Dar ştiu că se poate avea încredere în mine.

Fiinţa asta nestatornică, veselă dar cu suflet, zăpăcită din pricină că-i lipsea un ţel călăuzitor şi capricioasă pentru că se ţinea totdeauna numai de fleacuri, era totuşi fermecătoare. În ochii lui Lizzie avea atîta prospeţime, atîta drăgălăşenie, o îmbinare de feminitate şi candoare de copil, încît îi cîştigă întreaga ei simpatie. Iar cînd Bella repetă :

— Crezi că ar fi posibil, Lizzie ? — cu sprîncenele ridicate, cu capul lăsat într-o parte, exprimînd nedumerire şi cu o ciudată îndoiala în suflet, Lizzie îi arătă, într-un fel fără echivoc, că socotea posibil. — Spune-mi, draga mea — adăugă Bella — cum stau lucrurile şi de ce trăieşti astfel ?

Lizzie începu cu o introducere.

— Dumneata trebuie să ai mulţi admiratori...

Dar Bella o întrerupse, cu un strigăt scurt de mirare :

— Draga mea, n-am nici unul !

— Nici unul ?

— Eh, poate unul — zise Bella ! Sigur nu știu. Am *avut* unul, dar cum s-ar purta astăzi, n-aș putea spune. Hai să spunem, o jumătate de admirator (firește, nu-l pun la socoteală pe nătărăul acela, George Sampson). Dar să lăsăm astea, nu de mine-i vorba. Aș vrea să aflu cîte ceva despre dumneata.

— Există un bărbat — rosti Lizzie — un om pătimaș și violent, care spune că mă iubește și trebuie să-l cred. E prieten cu fratele meu. Cînd frate-meu l-a adus prima oară la mine, am simțit repulsie față de omul ăsta, dar ultima dată cînd l-am întîlnit nu-ți pot spune ce frică mi-a fost de el.

Se opri.

— Ai venit aici ca să scapi de el, Lizzie ?

— Am venit aici îndată după ce m-a speriat așa de rău.

— Aici îți mai e teamă de el ?

— În general nu sînt timidă, dar de el mi-e totdeauna teamă. Mă tem să-mi arunc ochii într-un ziar sau să ascult povestindu-se întîmplări de la Londra, ca nu cumva să aflu că a săvîrșit cine știe ce act de violență.

— Atunci, nu pentru dumneata, dragă, ți-e teamă de el ? ! — exclamă Bella, după ce chibzuise asupra cuvintelor rostite.

— Chiar și pentru mine mi-ar fi teamă, dacă l-aș întîlni pe aici. Mă uit mereu în jur cînd umblu noaptea, nu care cumva să apară de undeva.

— Ți-e teamă, draga mea, că ar putea să-și pricinuiască sieși vreun rău, la Londra ?

— Nu. E destul de aprig ca să-și facă lui vreun rău, dar nici nu mă gîndesc la asta.

— Dragă, atunci s-ar părea — spuse Bella, ageră — că trebuie să mai fie un altul.

Înainte de a răspunde, Lizzie își ascunse o clipă fața în mîini.

— Am tot timpul cuvintele lui în auz și nu-mi iese din minte felul cum a dat cu pumnul într-un perete de piatră cînd le-a rostit. M-am străduit deseori să-mi spun că nu merită să-mi mai amintesc de toate astea, dar nu pot lua lucrurile cu atîta ușurință. Sîngele i se prelingea de pe mînă cînd mi-a spus ! „Atunci, sper să nu-l mai ucid !"

Bella tresări ; își petrecu mîinile pe după talia lui Lizzie, împreunîndu-le, și apoi întrebă liniștită, cu glas molcom, în timp ce amîndouă priveau focul :

— Să-l ucidă ! E chiar așa de gelos omul ăsta ?

— Pe un domn... — zise Lizzie — ...nici nu știu cum să-ți spun... pe un domn cu mult mai presus ca mine și modul meu de viață, care mi-a adus vestea morții tatălui meu și care de atunci mi-a arătat interes.

— Te iubește ?

Lizzie clătină din cap.

— Are admirație pentru dumneata ?

Lizzie încetă să mai clatine capul și apăsă mîna care o încingea ca o centură.

— Datorită lui ai venit aici ?

— Aa, nu ! Pentru nimic în lume n-aș vrea să afle, și nici n-aș vrea să-i dau vreun indiciu despre unde m-ar putea găsi.

— Lizzie dragă ! De ce ? — întrebă Bella, uimită de ieșirea ei. Dar apoi, repede, adăugă, văzînd chipul fetei : — Nu, nu spune de ce. Ce întrebare stupidă am pus și eu ! Îmi dau seama...

Se așternu tăcerea. Lizzie, cu capul aplecat, se uita la jarul din sobă, care-i hrănise primele închipuiri, un refugiu din viața chinuită de unde-l smulsese pe fratele ei, deși prevăzuse răsplata ce avea s-o primească.

— Acum știi tot — reluă, privind-o în ochi pe Bella. — N-a rămas nimic nespus. Asta-i cauza pentru care trăiesc aici, în taină, ajutată de un bătrîn cumsecade, care-mi este adevărat prieten. De-a lungul unei scurte perioade din viața mea acasă, cu tata, s-au petrecut unele lucruri — nu mă-ntreba ce anume — cărora m-am împotrivit și-am încercat să le pun capăt. Nu cred că aș fi putut face mult mai mult atunci fără a-mi pierde influența asupra tatei ; dar acele lucruri îmi împovărează conștiința. Sper să mă despovărez dacă voi acționa avînd în față numai binele.

— Despovărează-te, Lizzie — spuse Bella, binevoitoare — și de meteahna de a avea slăbiciune pentru un om care nu merită.

— Nu, asta nu — răspunse repede. — Nu vreau să cred și nici nu cred că el nu merită. N-aș avea nimic de cîștigat și nici de pierdut prin asta !

Sprîncenele subțiri și expresive ale Bellei făcură mustrări focului, pentru scurt timp, înainte de a relua discuția.

— Să nu-ți închipui cumva, Lizzie, că aș vrea să te silesc, dar n-ai avea oare de cîștigat ca liniște, speranțe și chiar ca libertate ? N-ar fi mai bine să nu mai duci o viață secretă, ascunsă și să fii astfel ruptă de perspectivele dumitale de viitor, firești și temeinice ? Iartă-mă că te-ntreb, n-ai avea de cîștigat ?

— Oare o inimă de femeie care... care are o asemenea slăbiciune — replică Lizzie — mai caută să cîștige ceva ?

Întrebarea era atît de diametral opusă principiilor de viață ale Bellei, așa cum fuseseră expuse tatălui ei, încît își spuse în gînd : „Ascultă bine ce spune, mic monstru al lăcomiei după bani ! Ai auzit ? Nu ți-e rușine de tine însăți ?“

Își desfăcu brațele petrecute în jurul mijlocului lui Lizzie, anume ca să-și dea singură, drept pedeapsă, un ghiont în coaste.

— Dar parcă ziceai, Lizzie — continuă Bella, revenind la subiect, după ce-și administrase sancțiunea — că ești dispusă să pierzi, la urma urmelor. N-ai vrea să-mi spui, Lizzie, la ce te gîndeai că o să pierzi ?

— Aș pierde o parte din cele mai plăcute amintiri, îndemnurile și scopurile cele mai dragi, pe care le port cu mine zi de zi în viață. Aș pierde credința că dacă eram deopotrivă cu el, iar el mă iubea, aș fi încercat din toate puterile să-l fac mai bun, mai fericit, așa cum și el m-ar fi făcut pe mine. Aș pierde aproape toată prețuirea întemeiată pe bura mea de învățătură datorată numai lui, învingînd piedicile din cale ca nu cumva să creadă că a făcut un sacrificiu inutil. Aș pierde un fel de icoană a lui sau a ceea ce putea fi dacă eu eram o fată din lumea bună, iar el m-ar fi iubit — icoană pe care o am tot timpul înaintea ochilor și față de care n-aș face nimic urît ori nedrept. Aș înceta să mai apreciez amintirea că nu mi-a făcut decît bine de cînd l-am cunoscut și că a prilejuit o schimbare în mine ca... ca schimbarea din pielea acestor mîini care erau grosolane, crăpate, aspre și arse de soare cînd dădeam la vîsle pe fluviu cu tata, iar acum sînt moi, delicate datorită muncii ăsteia noi, așa cum le vezi acum.

Mîinile îi tremurau cînd i le arătă, dar nu de slăbiciune.

— Înţelege-mă, draga mea — continuă ea. — Niciodată n-am visat că el ar putea fi pentru mine pe lumea asta altceva decît acea imagine pe care ştiu că nu ţi-aş putea-o explica, dacă această explicaţie nu se află dinainte în inima ta. Nici n-am mai visat că aş putea să-i fiu soţie, aşa cum nici el n-a visat... ce cuvinte ar putea exprima aceste lucruri cu mai multă forţă? Şi totuşi, îl iubesc. Îl iubesc atît de mult, atît de profund, iar cînd mă gîndesc uneori că viaţa mea n-ar putea fi altfel decît tristă şi searbădă, sînt mîndră şi mă bucur. Sînt mîndră şi mă bucur că sufăr pentru el, chiar dacă lui nu-i ajută la nimic, şi că n-o să ştie niciodată sau că n-are să se sinchisească de asta.

Bella rămase încîntată de pasiunea profundă şi dezinteresată a fetei acesteia de aceeaşi vîrstă cu ea, care i se destăinuise, curajoasă, avînd încredere în puterea ei de înţelegere intuitivă a întregului adevăr. Şi totuşi, ea nu trăise niciodată ceva asemănător, nici nu se gîndise că ar fi cu putinţă ceva asemănător.

— Era tîrziu, într-o seară îngrozitoare — continuă Lizzie — cînd m-a văzut pentru prima dată, în locuinţa noastră de pe malul fluviului, foarte deosebită de aceasta. N-are să mă mai vadă poate niciodată. Aş dori... sper să nu mă mai vadă niciodată. Dar n-aş vrea să fiu lipsită în viaţă de lumina ochilor lui, nu, pentru nimic în lume. Acum ţi-am spus tot, draga mea. Şi nu regret că m-am destăinuit, chiar dacă mi s-a părut puţin ciudat. O clipă înainte de a veni aici, nu voiam să împărtăşesc nici un cuvînt din toate astea, dar ai venit înăuntru şi m-am răzgîndit.

Bella o sărută pe obraz şi-i mulţumi călduros pentru încrederea ei.

— Atît aş vrea doar — spuse Bella — s-o fi meritat mai din plin.

— S-o fi meritat mai din plin? — repetă Lizzie, cu un zîmbet de nedumerire.

— Nu mă refeream la păstrarea secretului — îi explică Bella — căci de m-ar tăia bucăţele, şi tot n-aş spune un cuvînt din cele auzite... deşi nu-i mare lucru, pentru că sînt încăpăţînată din fire ca un catîr. Mă gîndeam, Lizzie, că eu sînt o simplă egoistă impertinentă, încît mă faci să-mi fie ruşine.

Lizzie ridică părul frumos, castaniu, despletit din pricina energiei cu care Bella își smucise capul, dojenind-o cu un:

— Vai, draga mea!

— E foarte bine că-mi spui draga mea — rosti Bella, cu un scîncet afectat — și mă bucur că-mi spui așa, deși nu prea merit. EU SÎNT atît de urîcioasă!

— Draga mea! — o dojeni Lizzie din nou.

— De superficială, rece, interesată, mărginită, o mică brută! — exclamă Bella, rostind epitetele în așa fel încît ultimul să culmineze ca forță.

— Crezi că nu știu eu mai bine? — întrebă Lizzie, cu un surîs liniștit, părul fiind pus acum la adăpost.

— Serios, *știi* mai bine? — se miră Bella. — Crezi într-adevăr că știi mai bine? Oo, m-aș bucura să știi mai bine, tare mi-e teamă însă că tot eu știu cel mai bine!

Lizzie o întrebă, rîzînd dinainte, dacă și-a văzut vreodată chipul și dacă și-a auzit glasul.

— Cred și eu — răspunse Bella — nu fac altceva decît să mă uit în oglindă și să piui ca o coțofană.

— Mie în orice caz mi-a fost de-ajuns să-ți văd chipul și să-ți aud glasul ca să-ți spun — și sînt sigură că n-am făcut o greșeală — ceea ce nu mi-aș fi închipuit vreodată că aș putea spune cuiva. Ai cumva impresia că n-am procedat bine?

— Nu, sper că nu — răspunse Bella bosumflată, rîzînd mînzește.

— Altădată aveam obiceiul să văd imagini în foc — zise Lizzie, veselă — ca să-l distrez pe fratele meu. Să-ți spun ce văd acolo, unde flacăra e mai mare?

Se ridicară și stăteau în picioare lîngă sobă — venise timpul să se despartă. Își petrecură brațele una în jurul celeilalte ca să-și ia rămas bun.

— Să-ți spun ce văd acolo? — întrebă Lizzie.

„O brută mică și mărginită" — își spuse Bella, înălțînd din sprîncene.

— O inimă care merită să fie cîștigată și chiar este cîștigată. O inimă care, o dată cîștigată, trece prin foc și apă pentru cel care a cîștigat-o, și care niciodată nu se schimbă și nici nu se va descuraja cîndva.

— O inimă de fată? — întrebă Bella, cu același joc al sprîncenelor.

Lizzie încuviință din cap.

— Şi figura căreia aparţine...

— Este a dumitale — sugeră Bella.

— Nu. A dumitale, absolut deslușit şi sigur.

Astfel, întîlnirea lor luă sfîrşit cu amabilităţi de amîndouă părţile.

— Nu uita că sîntem prietene — îi spuse Bella.

Rămăsese stabilit să se mai întîlnească în acelaşi loc, nu după mult timp. Lizzie se întoarse la îndeletnicirile ei, iar Bella alergă peste drum la micuţul han, ducîndu-se la cei care o însoţiseră aici.

— Ce eşti aşa serioasă, domnişoară Wilfer ? — întrebă secretarul de cum dădu cu ochii de ea.

— Eu sînt serioasă din fire — îi întoarse vorba domnişoara Wilfer.

Nu avea altceva să-i spună decît că destăinuirile lui Lizzie Hexam n-aveau nici o legătură cu învinuirea cumplită şi nici cu retractarea în sine.

— Aa, ba da totuşi ! — îşi amintise Bella. — Mai trebuie să menţionez ceva, anume că Lizzie doreşte foarte mult să mulţumească prietenului necunoscut care obţinuse retractarea trimisă ei.

— Serios ?

— A, nu ştii cine-ar putea fi prietenul necunoscut ? — întrebă Bella.

El n-avea însă nici cea mai vagă idee.

Se aflau la bariera regiunii Oxfordshire — atît de departe pribegise biata bătrînă Betty Higden.. Urmau să revină cu trenul, şi deoarece gara era la cîţiva paşi, reverendul Frank Milvey, doamna Milvey, Sloppy, Bella şi secretarul porniră întracolo. Potecile sătești atît de late încît să încapă toţi cinci erau puţine la număr, aşa că Bella şi secretarul rămaseră îndărăt.

— Nu ştiu dacă mă crezi, domnule Rokesmith — spuse Bella — dar mi se pare că au trecut ani întregi de cînd am fost în căsuţa lui Lizzie Hexam.

— Am avut o zi foarte încărcată — rosti el — iar la cimitir erai foarte mişcată. Trebuie să fii extrem de obosită.

— Nu, nu sînt de loc obosită. Nu m-am exprimat prea bine. N-am vrut să spun că a trecut o perioadă lungă de timp, ci că am impresia că s-au perindat o sumedenie de întîmplări... în ce mă priveşte, bineînţeles.

— Plăcute, sper.

— Sper şi eu.

— Ţi-e frig, am simţit că tremuri. Te rog, lasă-mă să-ţi pun pledul ăsta al meu. Pot să ţi-l aşez pe umeri fără să-ţi botesc rochia ? Acum o să-ţi fie prea greu şi e cam lung. Îngăduie-mi să duc capătul ăsta pe mînă, pentru că nu-mi poţi da braţul.

Totuşi, avea un braţ liber ; cum l-o fi scos, înfofolită cum era, Dumnezeu ştie — fapt este că l-a scos cumva... iată-l... şi şi-l petrecu pe după braţul secretarului.

— Am avut o convorbire îndelungată şi interesantă cu Lizzie, domnule Rokesmith, şi mi-a acordat întreaga ei încredere.

— Nici nu s-ar fi putut altfel — rosti secretarul.

— Mă întreb cum se face că mi-ai spus — se miră Bella, oprindu-se locului şi privindu-l — acelaşi lucru pe care mi l-a spus şi ea !

— Trebuie să fie din pricină că simt exact ce a simţit şi ea în direcţia asta.

— Şi ce anume simţi, mă rog ? — întrebă Bella, mergînd mai departe.

— Dacă voiai să-i cîştigi încrederea... a ei sau a oricui... puteai fi sigură că vei izbuti.

Pentru că tocmai atunci calea ferată închidea, vicleană, un ochi verde şi deschidea altul roşu, a trebuit să o ia la fugă. Deoarece Bella nu putea fugi lesne, înfăşurată cum era, secretarul o ajută.

Cînd luă loc în faţa lui, într-un colţ al vagonului, obrazul îmbujorat al Bellei era atît de fermecător, încît tot să-l priveşti — de aceea la exclamaţia ei : „Ce frumoase-s stelele şi ce noapte minunată !“, secretarul răspunse :

— Da...

Însă prefera să privească noaptea şi stelele prin chipul ei fermecător decît să se uite pe fereastră.

„O, momoaso... eşti o fată nemaipomenit de momoasă ! De-aş fi eu executorul testamentar legal al celor lăsate cu limbă de moarte de către Johnny ! De-aş avea eu dreptul să plătesc această împuternicire şi să capăt în schimb recipisa !...

Asemenea gînd se pierdea desigur în vuietul trenului gonind prin gările care toate, viclene, închideau cîte-un ochi verde şi deschideau altul roşu atunci cînd se pregăteau s-o lase pe fata cea momoasă să treacă.

Capitolul X

ISCOADA

— Aşadar, domnişoară Wren — spuse domnul Eugene Wrayburn — nu te pot convinge să-mi îmbraci o păpuşă ?

— Nu, dacă vrei aşa ceva — răspunse domnişoara Wren, pusă pe harţă — n-ai decît să-ţi cumperi una de la prăvălie.

— Şi drăgălaşa mea fină din Hertfordshire... — se plînse domnul Wrayburn.

(„Din *Fleacshire*, mi se pare că vrei să spui" — îl întrerupse în gînd domnişoara Wren.)

— ...va fi nevoită să facă la fel ca lumea de rînd şi nu se va bucura de nici un hatîr din partea cunoştinţei mele, croitoreasa de la curte ?

— Dacă e să i se facă vreun hatîr finei dumitale drăgălaşe, şi, măi, ce mai naş i-a fost dat să aibă ! — replică domnişoara Wren, împungînd aerul cu acul înspre el — atunci să i se aducă la cunoştinţă că croitoreasa curţii îţi ştie toate trucurile şi apucăturile... poţi să-i spui asta prin poştă, împreună cu complimentele de la mine.

Domnişoara Wren cosea de zor la lumina luminării, iar domnul Wrayburn, jumătate amuzat, jumătate jignit, stătea în picioare lîngă băncuţa ei, inutil, fără să-i poată fi de vreun folos, şi o privea lucrînd. Copilul domnişoarei Wren, pornit pe căi greşite, se afla în dizgraţie într-un ungher al odăii, ca vai de capul lui, pleoştit şi tremurînd ca varga din pricina băuturii.

— Uh, urîciosule ! — exclamă domnişoara Wren cînd îl auzi clănţănind din dinţi. Aş vrea să-ţi cadă toate măselele pe beregată-n jos şi să-ţi joace zaruri în burtă ! Buh, copil afurisit ! Beee, oaie răpănoasă !

Pentru că fata însoţea fiecare dojană cu cîte-o lovitură de ameninţare din picior în duşumea, nenorocitul protestă văicărindu-se.

— Zău, am să cheltuiesc cinci şilingi pe pielea ta ! — continuă domnişoara Wren. — Cîte ore crezi că muncesc ca să cîştig cinci şilingi, băiat parşiv ce eşti ? Nu te mai văita aşa, altfel arunc cu o păpuşă în tine. Zău, am să dau cinci şilingi pe tine. Cred că n-aş avea decît de cîştigat ! O să-i dau cinci şilingi gunoierului să te ducă de aici în cotiga de gunoi.

— Nu, nu — se ruga creatura aceea ajunsă de rîsul lumii. — Te rog !

— Băiatul ăsta ar putea frînge inima maică-si — spuse domnişoara Wren, adresîndu-se oarecum şi lui Eugene. — Mai bine nu l-aş fi crescut. Ar fi fost mai ascuţit ca un dinte de şarpe dacă nu era aşa prost ca noaptea. Uită-te la el ; halal mutră pentru un ochi de mamă !

Desigur, în starea lui mai jalnică decît a unui porc (pentru că porcii cel puţin pun osînză pe ei de atîta îndopat şi sînt buni la gust), merita să fie privit de oricine.

— Bătrîn ajuns în mintea copiilor, beţivan scîrbos ! — îl ocărî domnişoara Wren cu multă asprime. — Nu este bun de nimic, doar să fie ţinut în rachiul care-l distruge şi pus într-un borcan mare la vedere pentru alţi beţivani de teapa lui... dacă n-are pic de grijă pentru ficatul lui, atunci n-are nici pentru maică-sa ?

— Da... g... rijă, ah, lasă ! — strigă cel căruia i se adresau aceste mustrări furioase.

— Ah lasă, ah lasă ! — îl îngînă domnişoara Wren. — Atîta ştii să spui, şi pormă o iei iar de la capăt !

— Altă dată nu mai fac. Zău, nu mai fac. Te rog !

— Aşa ! — spuse domnişoara Wren, acoperindu-şi ochii cu mîna. — Îmi faci silă cînd te privesc. Du-te sus şi adu-mi pălăria şi şalul. Fă-te util într-un fel, copil rău ce eşti, şi lasă-mă să răsuflu cîteva clipe fără să te am în preajmă.

Se supuse şi ieşi clătinîndu-se pe picioare ; Eugene Wrayburn deslusi lacrimi care se prelingeau printre degetele micuţei creaturi în timp ce ţinea mîna la ochi. Îi părea rău, dar mila aceasta nu izbuti să-i îndemne nepăsarea către altceva decît spre păreri de rău.

— Mă duc la Opera italiană să-mi probez rochiile — spuse domnişoara Wren, dînd mîna la o parte, după o clipă, şi rîse

zeflemitor ca să ascundă că plînsese. — Dar înainte de a pleca, aș vrea să te văd că închizi ușa pe din afară, domnule Wrayburn. În primul rînd, dă-mi voie să-ți spun, o dată pentru totdeauna, că n-are rost să mai vii pe-aici. N-ai să capeți ceea ce vrei de la mine, nu, nici chiar dac-ai aduce un clește cu dumneata să smulgi taina, de aflat tot n-ai să afli.

— Ești chiar atît de îndărătnică în privința rochiei pentru păpușa finei mele ?

— Ah ! — făcu domnișoara Wren, smucindu-și bărbia. — Chiar atît de îndărătnică sînt. În orice caz, cînd e vorba de îmbrăcămintea unei păpuși... sau de o adresă... și una, și alta. Haide, lasă-te păgubaș.

Amărîtul ei de tată se întorsese ; stătea în picioare, cu pălăria și șalul dinapoia fetei.

— Dă-mi-le și du-te iarăși în colțul tău, arîțenia pămîntului ! — exclamă domnișoara Wren, întorcîndu-se spre el și urmărindu-l. — Nu, nu, n-am nevoie de ajutorul tău. Du-te în colțul tău, chiar în clipa asta.

Nenorocitul, frecîndu-și molîu dosul mîinilor care-i tremurau, mai jos de încheietură, își tîrșîi picioarele către locul de osîndă, dar nu fără să se uite nedumerit la Eugene cînd trecu pe lîngă el, căutătură însoțită și de un soi de gest făcut din cot, dacă vreunul dintre membrele sau încheieturile lui mai răspundea cumva impulsurilor. Eugene nu-l luă în seamă, doar atît : se retrase instinctiv, ferindu-se de această atingere neplăcută și cu o plecăciune lenevoasă către domnișoara Wren, ceru voie să-și aprindă țigara de foi, și apoi plecă.

— Ei, și-acum, fiu risipitor ce ești — spuse Jenny scuturînd capul și degetul arătător cu energie spre pacostea asta de om — să stai acolo pîn' mă-ntorc. Dacă ai să te miști din colțul acela numai pentru o clipă cît îs eu plecată, o să ai de furcă cu mine !

După această mustruluială, suflă în lumînările pe care le folosise la lucru, lăsîndu-l numai cu lumina focului, și după ce-și luă în buzunar cheia uriașă de la intrare și bastonul-cîrjă ieși pe ușă afară.

Eugene pornise agale spre Temple, fumîndu-și țigarea de foi, dar n-o mai văzu pe croitoreasa de păpuși, pentru că, din întîmplare, nu mergeau pe aceeași parte a trotuarului.

El își purta încet pașii ; se opri la Charing Cross, ca să privească mulțimea de oameni, cît se poate de nepăsător, porni iarăși, încet, cînd o apariție cu totul neașteptată îi atrase privirea. Această apariție nu era altcineva decît urîciosul de băiat al domnișoarei Wren, care nu izbutea să-și ia inima-n dinți ca să treacă strada.

Nici că se putea un spectacol mai caraghios și mai demn de milă decît cel în care nenorocitul acela, abia ținîndu-se pe picioare, se trudea, clătinîndu-se, să pornească, și din nou se întorcea, poticnit, alungat înapoi de teama de vehiculele venind din toate părțile și de nicăieri. Mereu-mereu, cînd strada era absolut liberă, pornea, făcea drumul cam pînă la jumătate, apoi, descriind o curbă, se întorcea din nou, și de fapt ar fi putut să treacă și să răstreacă de cîteva ori pînă atunci. Pe urmă stătea la marginea trotuarului tremurînd : se uita în susul străzii, se uita în josul ei, iar zeci și zeci de oameni îl înghionteau în stînga și-n dreapta, treceau strada și-și vedeau de drum. Îndemnat, cu timpul, la vederea atîtora care izbuteau să traverseze, mai pornea o dată, făcea din nou o curbă, ajungea aproape să pună piciorul pe celălalt trotuar, vedea sau i se năzărea că se întîmplă ceva și se întorcea iarăși, împleticindu-se, de unde plecase. Acolo făcea pregătiri spasmodice pentru un mare salt, și pînă la urmă se hotăra să pornească tocmai cînd nu trebuia ; atunci, vizitiii zbierau la el și din nou bătea în retragere și revenea, clătinîndu-se, la vechiul punct, și lua totul de la capăt.

„Mi se pare mie — își spuse Eugene cu răceală, după ce-l urmări din priviri cîteva minute — mi se pare mie că prietenul meu o să cam întîrzie dacă are vreo întîlnire."

După această observație, își văzu de drum și nu se mai gîndi la el.

Cînd sosi la locuința lui, dădu cu ochii de Lightwood, care cinase singur acasă. Eugene trase un jilț lîngă foc, unde prietenul lui citea ziarul de seară, la un pahar de vin, și își turnă și el ca să-i țină tovărășie.

— Dragă Mortimer, tu întruchipezi imaginea desăvîrșită a unei hărnicii neistovite, odihnindu-te (și pe bună dreptate) după truda virtuoasă a zilei.

— Dragă Eugene, tu întruchipezi imaginea desăvîrșită a unei lenevii neistovite, și nu te odihnești de loc. Unde ai fost ?

— Am fost... — răspunse Wrayburn — ...prin oraș. Aci, m-am întors cu intenția să mă consult cu preainteligentul și multrespectatul meu avocat despre cum merg treburile mele.

— Preainteligentul și mult respectatul tău avocat este de părere că treburile tale merg prost, Eugene.

— Deși rămîne o chestiune deschisă — spuse Eugene, dus pe gînduri — dacă acesta este un răspuns inteligent dat despre afacerile unui client care n-are nimic de pierdut și care nu poate fi făcut nicidecum să plătească...

— Ai încăput pe mîna unor păgîni, Eugene.

— Dragă băiete — îi întoarse vorba, foarte calm, debitorul, ridicînd paharul — deoarece înainte am încăput pe mîna unor creștini, acum pot rezista cu stoicism.

— Eugene, astăzi am avut o convorbire cu un evreu, care pare hotărît să facă puternice presiuni asupra noastră. Un adevărat Shylock [1] și în același timp un patriarh. Un evreu bătrîn plin de pitoresc, cu păr cărunt și barbă sură, care poartă pălărie cu gardini largi și anteriu.

— Nu — se împotrivi Eugene, oprindu-se ca să pună jos paharul — desigur, nu poate fi vorba de venerabilul meu prieten, domnul Aaron !

— El își spune domnul Riah.

— Apropo — rosti Eugene — acum mi-aduc aminte că *eu* i-am dat numele de Aaron, fără îndoială din dorința instinctivă de a-l primi în sînul bisericii noastre.

— Eugene, Eugene — replică Lightwood — ești mai caraghios ca niciodată. Lămurește ce vrei să spui.

— Pur și simplu, băiete dragă, că am avut cinstea și plăcerea să fac cunoștință și să vorbesc cu un astfel de patriarh, cum îi zici tu, și că m-am adresat lui cu „domnule Aaron", deoarece mi se pare un nume ebraic, expresiv, potrivit și măgulitor. Dar independent de aceste motive puternice, totuși nu ăsta-i numele lui.

— Am impresia că ești omul cel mai absurd de pe fața pămîntului — îl dojeni Lightwood, rîzînd.

— Ba de loc, te asigur. A pomenit ceva că mă cunoaște ?

— Nu. A spus doar că așteaptă niște bani de la tine.

---

[1] Personajul principal din comedia shakespeariană *Negustătorul din Veneția*, prototipul zarafului rapace și al creditorului neînduplecat.

— Ceea ce pare să însemne — remarcă Eugene, cu multă gravitate — că *nici* nu m-ar cunoaşte. Eu sper să nu fie venerabilul meu prieten, domnul Aaron, deoarece, drept să-ţi spun, Mortimer, mă-ndoiesc că ar putea avea ceva cu mine. Tare mi-e teamă însă că e mîna lui în dispariţia lui Lizzie!

— Faci ce faci — replică Lightwood, nerăbdător — pare-se, şi ca prin minune ajungi tot la Lizzie. „Prin oraş", cum spuneai acum, înseamnă pe la Lizzie, aşadar, Eugene.

— Avocatul meu, trebuie să ştiţi — zise Eugene, întorcîndu-se spre mobile — este un om cum nu se poate mai ager la minte.

— Am dreptate, Eugene?

— Da, ai, Mortimer.

— Şi totuşi, Eugene, ştii foarte bine că n-o iubeşti cu adevărat.

Eugene Wrayburn se ridică, vîrî mîinile în buzunare şi, cu un picior în cenuşar, îşi legăna nepăsător trupul, privind focul. După o pauză îndelungată, răspunse:

— Asta nu ştiu. Te-aş ruga să nu mai vorbeşti despre acest lucru ca despre ceva de la sine înţeles.

— Păi dac-ai iubi-o, atunci cu atît mai mult ai lăsa-o în pace.

După o pauză ca mai înainte, Eugene reluă:

— Nu ştiu nici asta. Dar ia spune-mi: M-ai mai văzut tu perpelindu-mă vreodată atît de mult ca pentru dispariţia ei? Te-ntreb, cu titlu informativ.

— Dragul meu Eugene, tare-aş fi vrut, crede-mă!

— Uite că n-a fost aşa. Întocmai. Tu confirmi impresia pe care o am eu. Nu cumva pare că eu ţineam la ea? Te-ntreb, cu titlu de informaţie.

— Eu *te-am* întrebat cu titlu de informaţie, Eugene — îi atrase atenţia Mortimer, pe un ton dojenitor.

— Dragă băiete, ştiu, dar nu-ţi pot da un răspuns. Sînt avid de informaţii. Şi asta ce dovedeşte? Faptul că mă perpelesc atît să dau de ea nu înseamnă că ţin la ea... ce altceva înseamnă?

Deşi rostise aceste cuvinte cu o nuanţă de veselie, strecurase totodată o notă de uimire şi de profundă curiozitate, ca şi cum n-ar fi ştiut de fapt ce să se facă.

— Gîndește-te la ce va urma... — îi atrase atenția Lightwood, dar celălalt îl întrerupse spunînd :

— Ah! Vezi! Iată tocmai ceea ce n-aș putea face. Ce iscusit ești, Mortimer, în a-mi descoperi părțile slabe ! Cînd eram împreună la școală, îmi învățam lecția în ultima clipă — de pe o zi pe alta, rînd cu rînd, iar acum, că ne aflăm amîndoi în viață, *fac* la fel. În situația de față, habar n-am ce urmează... Sînt hotărît s-o găsesc pe Lizzie, trebuie s-o găsesc și voi folosi toate mijloacele care mi se oferă — cinstite sau necinstite, mi-e totuna. Te-ntreb... cu titlu informativ... ce înseamnă asta ? După ce o voi găsi am să-ntreb... tot cu titlu informativ... ce urmărește ? Dar deocamdată va fi prematur, și de felul meu nu procedez așa.

Atitudinea prin care înfățișa el lucrurile îl făcu pe Lightwood să clatine din cap — o atitudine ciudat de deschisă și de logică, înlăturînd aproape cu totul impresia de superficialitate pe care o avusese mai înainte — cînd se auzi zgomot de pași la ușa de afară și apoi un ciocănit nesigur, ca și cum cineva bîjbîia după ciocănaș.

— Tînărul și zvăpăiatul nostru vecin — spuse Eugene — pe care l-aș azvîrli bucuros de la această înălțime în cimitirul de jos, fără alte ceremonii intermediare, a stins probabil lampa. Astăzi sînt cu de servici și am să mă duc la ușă.

Prietenul lui abia avu timpul să-și amintească de nemaipomenitul licăr de hotărîre cu care acesta vorbise despre regăsirea fetei și care se stinsese o dată cu rostirea acelor cuvinte, cînd Eugene se și întoarse, lăsînd să intre spectrul cît se poate de dizgrațios al unui bărbat care se bîțîia din cap pînă-n picioare, îmbrăcat în niște gioarse slinoase, ca vai de ele.

— Acest domn interesant — spuse Eugene — este fiul... cîteodată sîcîitor, pentru că are și el metehnele lui... unei cunoștințe de-a mea. Dragă Mortimer... domnul Păpușă.

Eugene habar n-avea care poate fi numele lui, știind că cel al micuței croitorese de păpuși e fantezist, și atunci îl prezentă cu mare încredere, numaidecît, printr-o asociație de idei.

— Dragă Mortimer — continuă Eugene, în vreme ce Lightwood se uita mirat la oaspetele lor, care arăta într-un hal fără de hal — după cîte înțeleg, domnul Păpușă, din atitudinea lui... destul de greu de deslușit în momentul de față... ar

vrea să-mi facă o comunicare. I-am spus domnului Păpuşă că între noi doi nu există taine şi i-am cerut să-şi dezvăluie aici gîndurile.

Deoarece nenorocitul acela învîrtea încurcat rămăşiţa pămînteasă a pălăriei lui, Eugene o aruncă nepăsător spre uşă, iar pe el îl aşeză pe un scaun.

— O să fie nevoie, cred — observă el — să-l întoarcem pe domnul Păpuşă ca pe-un ceasornic dacă vrem să scoatem de la el ceva cu noimă. Domnule Păpuşă, coniac sau...

— De trei parale rom — spuse domnul Păpuşă.

I se dădu o cantitate destul de mică de alcool, într-un pahar de vin, pe care el căuta să-l ducă la gură cu tot felul de tremurături şi rotocoale pe drum.

— Nervii domnului Păpuşă — remarcă Eugene, adresîndu-se lui Lightwood — sînt extrem de zdruncinaţi şi mi s-ar părea foarte nimerit dacă l-am afuma puţin pe domnul Păpuşă.

Luă vătraiul de cenuşă din grătar, împrăştie cîţiva cărbuni aprinşi, iar dintr-o cutie de pe prichiciul căminului scoase două-trei pastile, pe care le aruncă peste jăratic ; apoi, cu mult sînge rece, începu să agite vătraiul dinaintea domnului Păpuşă, ca să-l ţină cît mai la distanţă de ei.

— Zău, Eugene — strigă Lightwood, rîzînd din nou — mare trăsnit mai eşti ! De ce-o fi venit la tine mutra asta ?

— Vom vedea — spuse Wrayburn, foarte atent totodată la chipul acestuia. — Hei, haide. Vorbeşte. Nu-ţi fie teamă. Dă cărţile pe faţă, Păpuşă !

— Domn Wrayburn !... — începu musafirul, cu un glas gros, răguşit — ...mnealui e domn Wrayburn, nu-i aşa ?

Se holba la ei, hăbăuc.

— Sigur că da. Uită-te încoace. Ce doreşti ?

Domnul Păpuşă se cufundă în scaun şi murmură, abia auzit :

— De trei parale rom.

— Dragă Mortimer, vrei să-mi faci plăcerea să-l mai întorci pe domnul Păpuşă ? — spuse Eugene. — Eu sînt ocupat cu afumatul.

Îi turnă o cantitate asemănătoare ; acesta duse paharul la buze în acelaşi mod complicat. După ce bău domnul Păpuşă — se vedea bine, de teamă ca nu cumva să scape ce

avea de spus dacă se stingea efectul alcoolului — începu să explice :

— Domn Wrayburn. Am vrut să vă fac semn cu cotu, da nu v-aţi prins. Vă trebe adresa aia. Nu ştiţi un'locuieşte. *Aşa* e, domn Wrayburn ?

Uitîndu-se la prietenul său, Eugene răspunse, sever, la întrebare :

— Da, aşa este.

— Eu-s omu — continuă domnul Păpuşă, care, încercînd să se bată cu pumnul în piept, ajunse cu mîna în apropierea ochiului — eu-s omu de vă face rost de ea. Da, eu-s.

— Dumneata eşti omul care ce face ? — întrebă Eugene, încă sever.

— Vă dă adresa aia.

— O ai la dumneata ?

Domnul Păpuşă, străduindu-se din răsputeri să adopte un aer mîndru şi demn, răsuci capul de cîteva ori ca să stîrnească aşteptările cele mai înfrigurate, apoi, de parcă ar fi fost răspunsul cel mai rîvnit cu putinţă, zise :

— Nu.

— Şi atunci ?...

După acest triumf intelectual, domnul Păpuşă se cufundă din nou în scaun, moţăind, şi răspunse :

— De trei parale rom.

— Întoarce-i din nou mecanismul, dragă Mortimer — spuse Wrayburn — întoarce-i din nou mecanismul.

— Eugene, Eugene — stărui Lightwood cu glas scăzut, executîndu-se — te poţi înjosi într-atît ca să foloseşti o asemenea maşinărie ?

— Ţi-am spus — a fost răspunsul, luminat de licărul aceleiaşi hotărîri — că am s-o găsesc prin orice mijloace, cinstite sau necinstite. Acestea sînt necinstite şi mă voi sluji de ele... dacă n-o să fiu ispitit să-i sparg mai întîi capul domnului Păpuşă cu vătraiul ăsta... Ei, ştii adresa ? Vorbeşte ! Dacă pentru asta ai venit, spune cît ceri.

— Zece şilingi... trei parale de rom... — zise domnul Păpuşă.

— Ai să-i capeţi.

— Cinşpe şilingi... trei parale de rom... — adăugă domnul Păpuşă, făcînd eforturi să ţină la preţ.

— Ai să-i capeți. Oprește-te aici. De unde o să ai adresa despre care vorbești ?

— Las'pă mine — zise domnul Păpușă, cu trufie — o s-o am eu, domle.

— De unde o s-o ai ? te întreb.

— Eu-s un biet văduv... — se plînse domnul Păpușă — ... ciocălit din zori și pînă-n noapte. Ce-mi mai zice ! Face bani, domle, cu duiumu, dar nu-mi dă niciodată de trei parale rom.

— Mai departe — îl îndemnă Eugene, lovindu-l ușor cu vătraiul în capul lui amorțit cînd văzu că-i cade în piept. — Ce mai urmează ?

Făcînd o sforțare meritorie de a se ține drept, dar, pare-se, ca să spunem așa, împrăștiindu-se bucățele cînd de fapt încerca să se adune, domnul Păpușă își legăna capul cînd într-o parte, cînd într-alta ; se uita la cel care pusese întrebarea cu o expresie care se presupune că era plină de dispreț și cu un zîmbet de sus parcă.

— Mă ia drept un semplu copil, domle, da eu nu-s un semplu copil, domle. Eu-s bărbat. Bărbat cu talent... Își scrie scrisori amîndouă. Scrisori date prin poștă. Lesne pentru bărbat talent afle adresa, că scrie pă ea.

— Atunci, află adresa... spuse Eugene, adăugînd pe un ton scăzut, dar din inimă — brută ce ești ! Află adresa și adu-mi-o aici, și-ai să cîștigi de șaizeci de ori trei parale de rom și-o să-l bei pe tot odată, unul după altul, pîn-ai să crăpi cît mai iute cu putință...

Ultimele propoziții conținînd aceste instrucțiuni speciale, le adresase căminului, pe cînd azvîrlea cărbunii pe care-i lua e din foc și așeză vătraiul la loc.

Domnul Păpușă făcu descoperirea, cu totul pe neașteptate, că fusese insultat de Lightwood și își exprimă dorința „s-o termine cu el" pe loc și-l provocă să se apropie, făcînd un rămășag în termeni largi de un galben contra unei parale. Apoi, domnul Păpușă se porni pe plîns și dădea semne că o să adoarmă. Împotriva acestei ultime manifestări, cea mai alarmantă și mai alarmantă dintre toate, deoarece ascundea amenințarea de a-și prelungi șederea, trebui să ia măsuri energice. Eugene culese cu cleștele pălăria jerpelită de pe jos, i-o tufli pe cap și, înșfăcîndu-l de guler — la distanța brațului întins — îl trase pe scări în jos, afară, în strada Fleet. Acolo îl răsuci cu forța spre soare-apune și-l părăsi.

Cînd se întoarse, Lightwood stătea în picioare, dus pe gînduri şi destul de abătut, sprijinit de cămin.

— Mă duc să mă spăl pe mîini... fizic... de domnul Păpuşă... — spuse Eugene —... şi revin numaidecît, Mortimer.

— Eugene, aş prefera mult de tot — replică Mortimer — să-ţi speli mîinile moralmente de domnul Păpuşă.

— Aşa am să şi fac — rosti Eugene — dar vezi tu, dragul meu, fără el nu pot merge mai departe.

După cîteva minute îşi reluă locul în fotoliu, nepăsător ca de obicei, şi rîse de prietenul său că era cît pe-aci să intre pe mîinile vînjoase ale oaspetelui, care ar fi făcut prăpăd.

— Eu unul nu mă pot amuza pe chestia asta — spuse Mortimer, neliniştit. — Fă haz despre orice vrei în legătură cu mine, Eugene, dar nu pe chestia asta.

— Ei, da ! — exclamă Eugene — mi-e puţin ruşine de toată povestea în sine şi de aceea hai să schimbăm subiectul.

— E îngrozitor de necinstit — îl mustră Mortimer. — E atît de nedemn din partea ta, auzi, să te foloseşti de asemenea om mîrşav drept iscoadă !

— Voiam să schimbăm subiectul ! — sări Eugene, uşurat. — Am găsit unul nou în cuvîntul iscoadă. Nu lua aerul unei statuete, întruchipînd răbdarea, de pe prichiciul căminului, care se uită încruntat la păpuşi, ci ia loc şi-am să-ţi spun ceva cu-adevărat hazliu pentru tine. Aprinde un trabuc. Uită-te aici, eu îmi aprind unul... pufăi o dată, dau fumul afară iată aşa... e Păpuşa... s-a dus, şi dacă s-a dus, eşti iarăşi om.

— Subiectul tău — zise Mortimer după ce-şi aprinse un trabuc, delectîndu-se cu un fum, două — era despre iscoade, Eugene.

— Întocmai. Nu ţi se pare ciudat că nu-i chip să ies după căderea întunericului ca să nu mă trezesc totdeauna urmărit de vreo iscoadă şi adesea de cîte două ?

Lightwood îşi luă trabucul dintre dinţi şi se uită la prietenul lui, de parcă ar fi avut bănuiala nedezvăluită cum că vorbele acestuia ascundeau vreo şotie sau cine ştie ce tîlc tăinuit.

— Nu, pe onoarea mea — spuse Wrayburn, răspunzînd căutăturii lui cu un zîmbet nepăsător — şi nici nu mă miră bănuiala ta, dar pe onoarea mea că nu. La lucrurile aşa cum

ți le spun. Nu-i chip să ies după căderea întunericului și să nu mă trezesc în situația caraghioasă că sînt totdeauna urmărit și observat de la distanță de vreo iscoadă, și adesea de cîte două.

— Ești sigur, Eugene ?

— Sigur ? Dragul meu, e vorba totdeauna de aceleași persoane.

— Dar n-ai fost dat în judecată. Evreul ăsta te amenință doar. N-a trecut la acțiune. Și apoi, știe unde să te găsească, iar eu te reprezint. De ce și-ar mai bate capul ?

— Uite omul legii ! — remarcă Eugene, întorcîndu-se din nou spre mobile, cu un aer de încîntare și indolență. — Iată și mîna vopsitorului, luînd culoarea lucrului pe care-l face sau pe care *l-ar* face, dacă s-ar găsi cineva să-i dea ce. Stimate domnule avocat, nu e el. Aici e mîna belferului.

— A belferului ?

— Da ! Uneori dascălul și elevul laolaltă. Ce lesne te dai tu la fund fără mine ! Tot nu pricepi ? Tipii ăia care-au fost aici într-o seară. Ei sînt iscoadele despre care-ți spuneam că-mi fac cinstea să mă urmărească după căderea întunericului.

— Și de cînd asta ? — întrebă Lightwood, întîmpinînd cu o față serioasă rîsul prietenului său.

— Păi, presupun că de cînd a dispărut o anumită persoană. S-ar putea să fi fost cu puțin înainte ca eu să-mi fi dat seama, și asta ar fi cam tot pe atunci.

— Crezi cumva că ei te-ar bănui că tu ai ademenit o să plece ?

— Dragă Mortimer, știi foarte bine cît de mult sînt absorbit de meseria mea... zău, nici n-am avut vreme să mă gîndesc la acest lucru.

— I-ai întrebat ce vor ? Te-ai împotrivit ?

— De ce să-i fi întrebat ce vor, dragă prietene, dacă mie puțin îmi pasă ? De ce să mă fi împotrivit dacă n-am avut nici un motiv ?

— Mai multă nepăsare nici că s-ar putea. Dar chiar tu ai socotit poziția ta mai adineauri ca fiind caraghioasă ; cei mai mulți oameni s-ar opune la așa ceva, pînă și cei care-ar fi nepăsători în orice alte cazuri.

— Mă încîntă, Mortimer, felul tău de a-mi desluși meteh-nele. (Fiindcă veni vorba, cuvîntul ăsta, *desluși*, în sens cri-

tic, totdeauna mă încintă. Modul de a deslușî din partea unei actrițe rolul cameristei, din partea unei dansatoare deslușirea pașilor pentru un dans marinăresc săltat, deslușirea melodiei de către un cîntăreț, deslușirea mării de către un pictor de marine, deslușirea unui fragment muzical de către un timpanist sînt chipuri de a vorbi, care rămîn mereu tinere și încîntătoare.) Pomeneam despre iscusința ta de a-mi vedea metehnele. Recunosc slăbiciunea de a mă împotrivi să ocup o poziție caraghioasă și de aceea pun faptul acesta pe seama iscoadelor.

— Aș dori, dragă Eugene, să fii puțin mai cumpătat și mai clar în vorbă, dacă ar fi și numai din considerație pentru mine, care am mai puțin chef de glumă ca tine.

— Atunci, cumpătat și clar, Mortimer, o să-l împing pe belfer pînă la nebunie. O să-l fac pe belfer să fie atît de ridicol și în același timp să simtă acest lucru cu toată tăria, încît îl și văd, cînd ne vom întîlni, spumegînd de mînie din toți porii. Această ocupație plăcută a ajuns să fie o mîngîiere în viața mea, de cînd am fost amăgit într-un chip de care nu-i nevoie să mai amintesc. În asta mi-am aflat o consolare nemărginită. Iată cum : ies la plimbare după căderea întunericului, mai întîi prin preajmă, mă uit în vreo vitrină și umblu cu privirile pe furiș, în stînga și-n dreapta, după belfer. Mai curînd sau mai tîrziu îl văd cum stă la pîndă ; uneori însoțit de învățăcelul lui, în care și-a pus atîtea nădejdi, dar mai adesea singur. După ce sînt încredințat că mă pîndește, îl port pe urma pașilor mei prin toată Londra. Într-o noapte o apuc spre soare-răsare, într-alta spre miazănoapte, cîteva nopți dau ocol jur împrejur. De multe ori merg pe jos, cîteodată iau o birjă și-i golesc buzunarele belferului, care atunci mă urmărește și el într-o birjă. În timpul zilei studiez fundăturile cele mai dosnice și învăț pe dinafară încotro se află. Noaptea, caut fundăturile acelea tiptil și în taină, mă furișez într-acolo, trecînd prin curți întunecoase, îl fac pe belfer să mă urmeze, dau colțul subit și-l surprind înainte de a se mai putea retrage. Apoi ne întîlnim nas în nas și trec pe lîngă el ca și cum nici n-aș ști de existența lui, iar el se frămîntă ca mușcat de șarpe. Tot așa, mă plimb cu pași mari pe vreo străduță, dau colțul iute, și de îndată ce m-a pierdut din ochi mă întorc în același loc, la fel de iute. Îl prind cum vine după mine, din nou trec pe lîngă el ca și cum habar n-aș avea de

existența lui și iarăși se chinuie ca mușcat de șarpe. Noapte de noapte trăiește cele mai cumplite dezamăgiri, dar speranța rămîne veșnic neistovită în pieptul profesorului ; a doua zi, din nou e pe urmele mele. Astfel mă bucur eu de plăcerile hăituirii și trag numai foloase din acest exercițiu fizic sănătos. Cînd nu mă bucur de plăcerile hăituirii, el e în stare, după cum știu, să pîndească toată noaptea la Poarta Temple.

— Nemaipomenit ! — exclamă Lightwood, care ascultase întreaga istorisire cu multă atenție. — Nu-mi place.

— Nu pune și tu toate la inimă, dragă băiete — zise Eugene. — De altfel, nici nu mă miră, duci o viață prea sedentară. Haide, vino și tu să te bucuri de plăcerea hăituirii.

— Vrei să spui că într-adevăr crezi că el stă la pîndă acum ?

— Da, n-am nici cea mai mică îndoială.

— L-ai văzut astă-seară ?

— Am pierdut din vedere să mă uit după el pe stradă fiind — replică Eugene, cu o absolută nepăsare — dar era probabil acolo. Haide ! Poartă-te ca un adevărat sportiv britanic și bucură-te de plăcerea hăituirii. N-o să-ți strice.

Lightwood stătea pe gînduri ; dar se dădu bătut, din curiozitate, și se ridică de pe scaun.

— Bravo !... — strigă Eugene, sărind și el în sus. — Sau, dacă ți se pare mai potrivit noroc la vînătoare, atunci consideră că ți-am spus așa. Păzește-ți picioarele, o să-ți pui încălțările la grea încercare. Dacă tu ești gata, sînt și eu... mai e nevoie să mai spun hei-hei, la drum, înainte ?

— Nu vrei să fii de loc serios ! — îl dojeni Mortimer, rîzînd, în ciuda atitudinii lui grave.

— Eu-s totdeauna serios, doar că acum faptul minunat că bate un vînt de la miazăzi, că cerul este înnorat, promițînd o bună vînătoare în seara asta, mă emoționează. Ești gata ? Așa. Stingem lampa, închidem ușa și o pornim la drum.

Cînd cei doi prieteni au ieșit din Temple și au dat într-o stradă largă, Eugene îl întrebă, aparent protector și plin de cuviință, în ce direcție are de gînd Mortimer să se îndrepte.

— Bethnal Green e o regiune destul de anevoioasă — spuse Eugene — și pe-acolo n-am mai fost în ultima vreme. Ce-ai zice să mergem spre Bethnal Green ? — Mortimer se arătă dispus să se îndrepte într-acolo, așa că porniră spre soare-răsare.

— După ce ajungem la cimitirul Sf. Paul — continuă Eugene — o să hoinărim pe neobservate și apoi ți-l arăt pe belfer.

Dar îl văzură chiar înainte de a sosi acolo ; era singur, și se furișa în urma lor la umbra clădirilor, de partea cealaltă a drumului.

— Trage aer adînc în piept — spuse Eugene — căci o luăm numaidecît la sănătoasa. Dacă durează mult așa, băieții din vesela Anglie or să-nceapă să rămînă în urmă ca educație ! Belferul n-o să poată să mă urmărească pe mine și în același timp elevii. Ai tras aer în piept ? Am pornit !

Cu ce iuțeală a luat-o la picior ca să-l obosească pe dascăl ! Și cît a mai hoinărit apoi și cum și-a mai pierdut vremea ca să-i pună răbdarea în alt chip la încercare ! Pe ce străzi absurde a apucat-o, numai și numai în scopul de a-l amăgi și drept pedeapsă ! Și cum l-a obosit prin toate aceste ingeniozități născocite de mintea lui excentrică ! Nimic nu rămăsese neobservat de Lightwood, cu sentimentul de uimire că un om atît de nepăsător putea fi așa chibzuit, că un om atît de leneș putea să-și dea așa mare osteneală. Pînă la urmă, după mai bine de trei ore de desfătare vînătorească, în care timp își adusese biata pradă din nou în centrul orașului, Mortimer se fofilă pe niște străduțe întunecoase, urmărindu-l într-o curte pătrată, îl purtă iarăși în goană, jur împrejur, așa încît aproape că se ciocniră nas în nas.

— Vezi, Mortimer, ți-am spus eu ? — remarcă Eugene cu glas tare, fără să-i pese cîtuși de puțin, de parcă nimeni altcineva nu i-ar mai fi putut auzi. — Vezi, ți-am spus eu... se chinuie ca în gură de șarpe.

Cuvintele acestea nu erau prea tari în situația de față. Luase aspectul hăituitului, și nu al hăituitorului, derutat, istovit, pe chip întipărită expresia speranțelor irosite în deșert, de ură mistuitoare și mînie, cu buzele livide, ochii holbați, cu părul năclăit de sudoare și praf, schimonosit de gelozie și furie și torturat de convingerea că el se trădase. Spre marea lor bucurie, trecu pe lîngă ei prin întunerie, aidoma unui cap de strigoi plutind în văzduh — în așa măsură forța lui de expresie făcea să se șteargă restul trupului.

Mortimer Lightwood nu era un om nemaipomenit de sensibil, dar acest chip îl impresiona. Aminti despre asta nu numai o dată, în drum spre casă, nu numai o dată vorbi despre asta acasă fiind.

Se aflau în pat, fiecare în odaia lui, de două-trei ore, cînd Eugene deschise un ochi, auzind paşi prin preajmă, şi se trezi de-a binelea văzîndu-l pe Lightwood la marginea patului, în capul oaselor.

— S-a întîmplat ceva, Mortimer ?

— Nu.

— Atunci, ce te-a apucat să te plimbi în toiul nopţii ?

— Nu pot dormi de loc.

— Cum vine asta ? mă-ntreb.

— Eugene, nu pot scăpa de chipul omului ăstuia din minte.

— Ciudat ! — spuse Eugene, chicotind. — *Eu* unul pot.

Se întoarse pe partea cealaltă şi adormi din nou.

Capitolul XI

PE ÎNTUNERIC

Bradley Headstone n-a fost chip să închidă un ochi toată noaptea în care Eugene Wrayburn s-a întors atît de lesne pe partea cealaltă ; nici micuța domnișoară Peecher n-a fost chip să doarmă. Bradley consumă ceasurile singuratice și se consumă pe sine dînd tîrcoale de zor locului unde rivalul lui trăgea un somn colorat de vise ; pentru micuța domnișoară Peecher, orele s-au perindat fiind numai urechi la întoarcerea acasă a stăpînului inimii sale și presimțind îngrijorată că multe mergeau anapoda cu el. Totuși, lucrurile mergeau și mai anapoda cu el decît își putea închipui domnișoara Peecher în micuța sa cutiuță de gînduri rînduite cu simplitate, unde nu existau unghere ascunse, tenebroase. Căci starea lui de spirit era aceea a unui om capabil să ucidă.

Starea lui de spirit era aceea a unui om capabil să ucidă, și el știa asta. Mai mult chiar : se întărîta, cu plăcerea perversă pe care uneori o are un bolnav în a-și zgîndări o rană de pe trup.

Silit toată dimineața să se stăpînească, să fie disciplinat, subjugat de preocupările lui rutiniere de educare, în mijlocul unei mulțimi guralive, seara o zbughea în libertate ca un animal sălbatic pe care nimic nu l-a putut îmblînzi. Faptul de a se gîndi puțin și la ceea ce avea să devină seara, la libertatea pe care și-o va putea îngădui, era un soi de compensare, și nu o cazną față de constrîngerile din timpul zilei. Dacă marii criminali ar spune adevărul — ceea ce nu fac, tocmai pentru că sînt mari criminali — rareori ar vorbi despre lupta lor împotriva pornirii de a ucide. Strădaniile lor sînt îndreptate către această pornire. Ei se luptă cu valurile potrivnice ca să ajungă pe țărmul sîngeros, nu să se îndepărteze.

Omul acesta înțelegea perfect că-și ura rivalul din răsputeri, și că dacă l-ar fi urmărit pînă la Lizzie Hexam nu i-ar fi fost de nici un folos lui în raport cu ea, și nici ei nu i-ar fi slujit la nimic. Toate eforturile lui erau făcute în scopul de a-și ațița mînia atunci cînd ar vedea figura aceea detestabilă în prezența și grațiile ei, în locul unde se ascunsese. Și el știa, deopotrivă, ce ar fi decurs din această întîlnire, tot așa de bine precum știa că maică-sa îl născuse. Să-i acordăm atîta credit, cum că poate n-ar fi socotit necesar să pomenească în sinea lui anume despre unul sau altul dintre aceste adevăruri cunoscute.

O dată ajuns jucăria nocturnă a lui Eugene, nesăbuitul și insolentul acela, el știa de asemenea că-și hrănea în același timp mînia și ura acumulînd destule argumente agresive, dar și justificatoare. Deoarece cunoștea toate astea, și încă mergînd mai departe, răbdînd cu infinită perseverență chinurile, putea el oare în adîncurile tenebroase ale sufletului lui să mai șovăie încotro s-o apuce ?

Hărțuit, exasperat, istovit, el întîrzie prin preajma porții de la Temple, închisă în urma lui Wrayburn și Lightwood, întrebîndu-se dacă de astă dată să plece acasă, sau să mai stea la pîndă. Stăpînit în gelozia lui de ideea fixă că Wrayburn știa secretul, dacă nu cumva chiar el pusese totul la cale, Bradley avea credința că-și va atinge ținta pînă la urmă, numai de se va ține de capul lui cu aceeași neînduplecare ca și în cazul studiului de-a lungul activității sale, prin același proces lent și îndeplinit cu perseverență. Un om cu pasiuni iuți și o minte mai înceată, care deseori i-a slujit și trebuia să-i slujească și acum.

Pe cînd se odihnea sprijinit de zidul unei uși, cu un ochi îndreptat spre poarta de la Temple, prin minte îi trecu bănuiala că poate ea fusese ascunsă chiar acolo, în locuința lui. Asta ar fi oferit o altă explicație asupra plimbărilor fără țintă ale lui Eugene, tot ce se poate ! Se tot gîndi la asta, pînă ce luă hotărîrea să se furișeze pe scări în sus și să tragă cu urechea — numai de l-ar lăsa portarul să intre.

Cu chipul lui răvășit, parcă suspendat în văzduh, trecu strada, aidoma spectrului unuia dintre numeroasele capete înălțate odinioară pe poarta de la Temple Bar din preajmă, și se opri dinaintea paznicului.

Paznicul se uită la el și întrebă :

— Încotro ?

— La domnul Wrayburn.

— E foarte tîrziu.

— Din cîte ştiu, s-a întors acasă cu domnul Lightwood, acum vreo două ore. Dar dacă s-a culcat, am să-i las un bilet în cutia de scrisori. Sînt aşteptat.

Paznicul nu mai spuse nimic şi-i deschise poarta, deşi cam neîncrezător. Văzînd însă că străinul se ducea întins şi repede în direcţia corectă, păru mulţumit.

Chipul răvăşit pluti în sus pe scările cufundate în întuneric, şi încetişor se apropie mai mult de uşa exterioară a locuinţei. Uşile încăperilor dinăuntru păreau să fi rămas deschise. Într-una din odăi se vedea lumină şi se auzea zgomot de paşi. Două glasuri. Cuvintele rostite nu se puteau desluşi, dar amîndouă vocile erau de bărbat. Cîteva clipe mai apoi, glasurile încetară să se mai audă, la fel şi zgomotul de paşi, iar lumina dinăuntru se stinse. Dacă Lightwood ar fi putut vedea faţa celui care-l ţinea treaz, holbîndu-se şi trăgînd cu urechea în bezna de afară pe cînd el tocmai vorbea despre chipul acestuia, ar fi fost poate mai puţin îndemnat să doarmă tot restul nopţii.

„Fata nu-i aici — spuse Bradley — dar putea fi."

Capul se săltă de la pămînt la înălţimea de mai înainte, pluti din nou în jos pe scări şi se îndreptă spre poartă. Acolo dădu cu ochii de un om stînd de vorbă cu paznicul.

— Oh ! — făcu paznicul. — Uite-l !

Văzînd că despre el era vorba, Bradley se uită de la paznic la noul-sosit.

— Omul ăsta vrea să lase o scrisoare pentru domnul Lightwood — explică paznicul, arătînd scrisoarea — iar eu i-am spus că cineva chiar acu s-a dus la locuinţa domnului Lightwood. Poate că-i pentru aceeaşi treabă.

— Nu — zise Bradley, uitîndu-se la omul acela, care-i era străin.

— Nu — încuviinţă şi omul, morocănos — scrisoarea mea... o fi ea scrisă de fică-mea — da-i tot a mea... e despre o afacere de-a mea, şi afacerea asta nu priveşte pă nimeni decît pă mine.

Cînd Bradley, cu paşi şovăitori, ieşi pe poartă, o auzi cum se trîntește în urma lui şi pe omul acela venind după el.

— Să-mi fie cu iertăciune — spuse omul, care părea băut şi se cam împiedică de el, vrînd să-l facă atent şi să-l atingă uşor — da nu care cumva-l cunoşti pă ălălant domn şef ?

— Pe cine ? — întrebă Bradley.

— Pă ălălant domn şef — replică omul, arătînd în urmă, peste umăr, cu degetul cel mare de la mîna dreaptă.

— Nu ştiu ce vrei să spui.

— Păi cum... uite — explică el, prinzîndu-şi propoziţia în degetele de la stînga şi folosind arătătorul de la dreapta. — E doi conaşi ? Este ! Unu şi cu unu, doi... avocatu Lightwood, primu deşt, el e unu, păi nu ? Bun ; nu care cumva-l cunoaşteţi pe ăl de-i deştu mijlociu, adicătelea pe ălălant ?

— Ştiu despre el — rosti Bradley, încruntîndu-se şi privind în gol — exact atît cît doresc să ştiu.

— Uraaa ! — strigă omul. — Uraaa ălălant, ălălant domn şef. Uraaa ălălant domn şef ! Sînt taman de părerea mneatale.

— Nu mai face atîta tărăboi în puterea nopţii. Despre ce e vorba ?

— Uite ce e, ălălant domn şef — răspunse omul, cu un glas confidenţial, răguşit — ălălant domn şef todeauna rîdea de mine fincă, după cum cred *eu*, sînt un om cinstit, care trăieşte din sudoarea frunţii. Ceia ce el nu este şi nu face.

— Şi ce am eu cu asta ?

— Ălălant domn şef — continuă omul, pe un ton de nevinovăţie jignită — dacă nu vrei să m-asculţi, nu m-asculta. Mneata ai început. Mi-ai spus, şi pormă mi-ai arătat destul de limpede, că nu eşti bine cu el. Da eu nu vreau să mă vîr pe gîtu nimănui şi nici să-mi impun părerile. Eu-s om cinstit, iaca-aşa-s eu... puneţi-mă pe banca acuzaţilor, oriunde... puţin îmi pasă unde... şi eu tot aşa zic : „Înălţimea-voastră, eu-s un om cinstit". Puneţi-mă ca martor orişiunde... puţin îmi pasă unde... eu la fel o să zic şi am să sărut *Biblia*. Nu manşetele, *Biblia* o sărut.

Nu atît consideraţia pentru aceste dovezi puternice că are un om de caracter, cît goana nestăvilită după tot ce l-ar fi putut apropia de descoperirea asupra căreia se concentrase îl făcu pe Bradley Headstone să nu se dezvinovăţească.

— Nu-i nici un motiv să te socoteşti jignit. N-am vrut să te împiedic să spui ce ai de spus. Dar vorbeai prea tare, în plină stradă... asta a fost tot.

— Ălălant domn şef — replică domnul Riderhood, îmbunat şi misterios — eu ştiu ce-i aia să vorbeşti tare, şi mai ştiu şi ce-nseamnă să vorbeşti încet. Ştiu asta, firește. Ar fi de mirare dacă n-aş şti, că-s botezat cu numele de Roger, care-mi vine de la tata, care l-a luat şi el de la taică-său. Da care din familia noastră l-a luatără primu, asta bineînţeles că nu-ndrăznesc să spun, ca să nu te-ncurc. Şi îţi urez ca sănătatea să-ţi fie mai bună decît cum arăţi, că trebe să te simţi tare rău dac-ar fi să mă iau după înfăţişare.

Surprins la ideea că figura-i dezvăluia prea mult din gîndurile lui, Bradley făcu un efort să se înveselească. N-ar strica să afle ce afaceri avea de aranjat omul ăsta ciudat cu Lightwood sau cu Wrayburn, sau cu amîndoi, la o asemenea oră nepotrivită. Luă hotărîrea să descopere, căci omul ăsta era poate un intermediar între cei doi.

— Ai venit tîrziu în vizită la Temple — remarcă Bradley, cu o expresie de nepăsare prost disimulată.

— Să mor eu — strigă domnul Riderhood, rîzînd răguşit — dacă nu era cît p-aci să-ţi spun taman aceleaşi cuvinte mneatale, ălălant domn şef !

— În ce mă priveşte, aşa este — zise Bradley, privind descumpănit în juru-i.

— La fel şi cu mine, aşa s-a-ntîmplat. Da nu mă dau în lături să-ţi spun cum adicătelea. Că de ce n-aş spune? Eu-s ăl de ţine locu pazniculuí de la stăvilaru de pe fluviu, şi ieri n-am fost de servici, mîine sînt.

— Da ?

— Da, şi-am venit la Londra ca să-mi văd de treburile mele particolare. Treburile mele particolare este să fiu numit acolo ca paznic plin, şi pormă să dau în judecată un vapor care era să mă-nece. Da nu mă las eu înecat fără să plătească pentru asta !

Bradley se uita la el ca la o nălucă.

— Vaporu — continuă domnul Riderhood, cu încăpăţînare — m-a răsturnat, cît p-aci să mă-nece. A sărit alţii şi m-a scos la suprafaţă, da eu nu le-am cerut să mă scoată la suprafaţă şi nici vaporu. Şi-acu vreau ca vaporu să-mi plătească viaţa care mi-a luat-o.

— Asta-i afacerea pentru care ai venit la domnul Lightwood în toiul nopţii ? — întrebă Bradley, privindu-l neîncrezător.

— Asta, şi ca să-mi dea o patalama că eu-s primu paznic la stăvilar. Avînd nevoie de-o recomandare, păi cine altu putea să mi-o dea ? Cum zice în scrisoarea alcătuită de mîna fică-mi, şi jos cu o cruce făcută de mine ca să fie valabelă la judecată... Cine altu decît mneata, domn arvocat Lightwood, putea să-mi dea tificatu, cine altu decît mneata poate merge pentru mine la judecată contra vaporului ăluia ? Căci (cum ziceam în scrisoarea cu crucea mai jos) am avut destul bucluc cu mneata şi pretinu mneatale. Dacă mneata, domn arvocat Lightwood, m-ai ajutat bine şi cu-adevărat, şi dacă ălălant domn şef a scris corect diclaraţia mea (cum ziceam în scrisoarea cu crucea mai jos), astăzi aş fi bogat, în loc să fiu luat în rîs cu ghiotura şi să fiu silit să-mi înghit cuvintele, ceia ce-i un soi de hrană care nu te satură, oricît de foame ţi-ar fi ! Şi cînd mneata ai pomenit de toiu nopţii, ălălant domn şef — mormăi domnul Riderhood, punînd capăt pomelnicului monoton al necazurilor lui — aruncă-ţi ochii pe bocceluţa asta pă care-o am aici subţioară şi bagă de seamă că eu acu mă-ntorc la casa paznicului de la stăvilar, că Temple mi-e în drum.

Expresia de pe chipul lui Bradley Headstone se schimbase în timpul ultimelor relatări şi îl observa pe interlocutor cu o atenţie mai susţinută.

— Ştii — zise el, după o pauză, în care timp merseră unul lîngă altul — ţi-aş putea spune ce nume ai ? Să încerc ?

— Hai să vedem — fuse răspunsul şi numaidecît se opri, măsurîndu-l din priviri. — Încearcă !

— Numele dumitale este Riderhood.

— Afurisit să fiu dacă nu-i ăsta ! — spuse Bradley. — Habar n-aveam că-l cunoşti.

În timp ce Bradley continua drumul, Rogue mergea alături de el, murmurînd ceva. Iată conţinutul murmurului său : cum că Rogue Riderhood ajunsese, pe Dumnezeu meu, un fel de bun public, şi că oricine era liber să se slujească de numele lui ca de o pompă de apă de pe stradă. Iar Bradley îşi spunea în gînd : „Am dat de o unealtă. Pot s-o folosesc ?"

S-au plimbat pe Strand şi Pall Mall, apoi au cotit spre Hyde Park Corner ; Bradley Headstone îşi potrivi pasul după Riderhood, lăsîndu-l pe acesta să conducă drumul mai departe. Gîndurile profesorului se depănau foarte lent, proiectele lui erau nedesluşite şi se refereau numai la ideea lui fixă — sau

mai mult chiar : aidoma unor copaci întunecați pe un cer furtunos, nu făceau decît să mărginească bulevardul lung, la capătul căruia el vedea două figuri, a lui Wrayburn și a lui Lizzie, avocatul avînd ochii ațintiți la ea — și între timp parcurseseră cel puțin jumătate de milă pînă să înceapă din nou vorba. Dar și atunci doar atît :

— Și unde-i casa paznicului de la stăvilar ?

— Vreo douăjde mile și ceva... hai să zicem vreo douășcinci de mile și ceva, dacă vrei... în susul apei — răspunse acesta, morocănos.

— Și cum se cheamă locul ăsta ?

— Casa de la stăvilaru morii din Plashwater.

— Să presupunem că ți-aș da cinci șilingi, ce-ai face atunci ?

— Păi, atunci i-aș lua — rosti domnul Riderhood.

Profesorul vîrî mîna în buzunar și scoase două jumătăți de coroană și i le puse domnului Riderhood în palmă ; acesta se opri locului în dreptul unei uși și încercă cele două monezi pe piatra de la intrare, înainte de a recunoaște că le-a primit.

— Aici e ceva cu mneata, ăstălant domn șef — spuse Riderhood, pornind din nou la drum— care face impresie bună și vine-n sprijinu mneatale. Nu ești strîns la pungă. Uite-așa — adăugă, după ce-și dosi cu grijă banii în buzunarul cel mai îndepărtat, de noul lui prieten. — Ei, ș-acu, pentru ce mi i-ai dat ?

— Pentru dumneata.

— Păi, sigur, *asta* știu eu — zise Riderhood, ca și cum acest lucru era de la sine înțeles. — Sigur, știu asta foarte bine, că nu văd cum un om în toate mințile și-ar închipui că mă poate face să-i dau înapoi după ce o dată am pus mîna pă ei. Da ce vrei în schimbu lor ?

— Nu știu dacă vreau ceva în schimbul lor. Sau, dacă vreau ceva în schimb, nu știu ce anume.

Bradley dăduse acest răspuns cu un aer nepăsător și distrat, parcă adresat sieși, de-a dreptul uluitor pentru domnul Riderhood.

— Nu prea ai ochi de cumătru cu Wrayburn ăsta — spuse Bradley, pomenind acest nume anevoie, silit, împotriva voinței lui pare-se.

— Nu.

— Nici eu.

Riderhood dădu din cap și întrebă :

— Pentru asta e ?

— Pentru asta sau pentru orice altceva. E ceva cu care trebuie să ne punem de acord într-o chestiune care mă preocupă în mod deosebit.

— Da nu *ți-e* de loc la-ndemînă — îi întoarse vorba domnul Riderhood, fără înconjur. — Nu ! Nu ți-e, ăstălant domn șef, și n-are rost să te prefaci că-ți este. Îți spun eu : te macină. Te macină pă dinăuntru, te roade și te-nveninează.

— Să zicem că ar fi așa — reluă Bradley, tremurîndu-i buzele. N-aș avea motiv crezi ?

— Motive berechet, pun rămășag ! — strigă domnul Riderhood.

— N-ai declarat chiar dumneata că individul ăsta ți-a aruncat în obraz tot soiul de vorbe agresive, de ocări și insulte, ori ceva asemănător? Același lucru a făcut și cu mine. Omul ăsta e făcut din creștetul capului și pînă-n tălpile picioarelor numai din ocări și jigniri pline de venin. Ești dumneata chiar așa de credul sau de îngust la minte încît să nu vezi că el și celălalt își vor bate joc de petiția dumitale și-și vor aprinde trabucul cu ea ?

— Zău, nu m-aș mira să facă una ca asta ! — exclamă Riderhood, mîniindu-se.

— Să facă ! O vor face. Dă-mi voie să-ți pun o întrebare. Știu despre dumneata mai mult decît doar numele ; auzisem ceva în legătură cu Gaffer Hexam. Cînd ai văzut-o ultima oară pe fiică-sa ?

— Cînd am văzut-o ultima oară pe fică-sa, ăstălant domn șef ? — repetă domnul Riderhood, prefăcîndu-se anume că pricepe greu, pe măsură ce celălalt devenea mai iute la vorbă.

— Da. Nu cînd ai vorbit cu ea. Cînd ai văzut-o... ori unde ?

Riderhood avea în mînă cheia care-i trebuia, deși o ținea cu stîngăcie. Se uita uluit la chipul pătimaș al acestuia ; ca și cum și-ar fi făcut unele socoteli în minte, răspunse tărăgănat :

— N-am mai văzut-o... niciodată... de-atunci... din ziua morții lui Gaffer.

— O cunoști bine dacă ai vedea-o ?

— Auzi vorbă, dac-o cunosc ! Nimeni n-o cunoaște mai bine !

— Și-l cunoști și pe el ?

— Pă care el ? — întrebă Riderhood ; își scoase pălăria și se frecă la frunte, îndreptînd totodată o privire hăbăucă spre Bradley.

— Dă-l naibii de nume ! Îți face atîta plăcere încît vrei să-l mai auzi o dată ?

— Aș ! *El !* — exclamă Riderhood, care-l încolțise pe profesor cu șiretenie, ca să-i poată vedea din nou chipul chinuit cum era de această obsesie. — *L-aș* cunoaște dintr-o mie.

— I-ai văzut... ? — Bradley încercă să întrebe liniștit ; dar, oricît și-ar fi stăpînit glasul, fața nu putea să și-o ascundă ; — ...i-ai văzut vreodată împreună ?

(Riderhood ținea acum cheia cu amîndouă mîinile.)

— I-am văzut împreună, ăstălant domn șef, taman în ziua cînd l-am pescuit pe Gaffer.

Bradley ar fi fost în stare să ascundă un secret de privirile pătrunzătoare ale unei clase întregi de elevi curioși, dar nu putea tăinui de privirile ignorante ale lui Riderhood întrebarea care-i stătea pe limbă.

„Trebe să vorbești limpede dacă vrei să-ți răspund — gîndi Riderhood, îndărătnic ; că n-o să-ți vin așa, netam-nesam, cu răspunsu pă tavă."

— Ei, și s-a purtat urît și cu ea ?... — întrebă Bradley, după o luptă cu sine, — ...Ori s-a arătat a fi bun față de ea ?

— S-a arătat cum nu se poate mai bun cu ea — zise Riderhood. — Pă Dumnezeu meu ! Acuma...

Atacul lui dintr-o latură avu un efect absolut firesc. Bradley se uita la el, așteptînd amănunte.

— Acuma, cînd mă gîndesc — îngăimă domnul Riderhood pe ocolite, căci folosise aceste cuvinte pentru „Acuma văd eu cît ești de gelos", pe care de fapt le avusese în minte — poate c-a vrut să mă ducă de nas cu felu lui de-a se purta frumos cu ea !

Prin confirmarea bănuielilor sau pretinselor lui bănuieli (căci Riderhood nu credea ceea ce spunea) însemna pentru Bradley să fi depășit limita pînă unde și așa se înjosise. Dar el decăzuse destul ca să-i vină în minte ideea de a se sluji de acest individ, care mînjise imaginea lui Lizzie și a fratelui ei. Limita aceasta a josniciei fusese mult întrecută. El nu dădu nici un răspuns și își continuă drumul, abătut.

Ce ar fi avut el de cîștigat din această nouă cunoștință, nu putea desluși în povara gîndurilor lui învălmășite. Omul

acesta era pornit împotriva celui pe care el îl ura, şi asta însemna ceva, deşi mai puţin decît ar fi bănuit, pentru că în sufletul lui Riderhood ura de moarte şi mînia nu ardeau cu acea flacără mistuitoare ca în propriul său piept. Omul acesta o cunoştea pe Lizzie, şi ar fi putut, printr-o întîmplare fericită, să o vadă sau să audă de ea ; asta însemna ceva, şi anume, încă o pereche de ochi şi de urechi pe lista celor care-l slujeau. Omul acesta era un ticălos, gata oricînd să se lase plătit. Asta înseamnă ceva, pentru că propria lui poziţie, scopul urmărit erau cît se poate de josnice, şi avînd la dispoziţie o asemenea unealtă i se părea că i-ar fi fost întrucîtva de folos, chiar dacă n-o utiliza niciodată.

Deodată se opri locului şi-l întrebă pe Riderhood, fără înconjur, dacă ştie unde se află fata. Nu ştia, bineînţeles. Îl întrebă pe Riderhood dacă e de acord, în caz că aude ceva despre ea sau despre Wrayburn, cum că acesta o căuta ori se întîlneau împreună, să-l înştiinţeze, contra unei sume de bani. Era de acord, mai încape îndoială ?! Nu putea „să-i înghită, p-amîndoi", spuse, adăugînd şi o vorbă de ocară. „Dar de ce ?" „Că fincă amîndoi mi-a stat în cale ca să-mi cîştig traiu cu sudoarea frunţii."

— Atunci, n-o să treacă mult — zise Bradley Headstone, după ce mai schimbară cîteva cuvinte în acest sens — pînă o să ne vedem din nou. Iată, aici este drumul de ţară şi începe să se facă ziuă. Sînt surprins, nu m-aşteptam să fie nici aşa de tîrziu şi nici că am ajuns atît de departe.

— Dar, ăstălant domn şef — spuse domnul Riderhood — nu ştiu de un's'te iau.

— Nu-i nimic, ştiu eu de unde să te iau ; am să trec pe la dumneata la stăvilar.

— Da, ăstălant domn şef — spuse Riderhood iarăşi — o cunoştinţă nouă care nu-i udată de-un aldămaş n-aduce niciodată noroc. Hai s-o udăm, ăstălant domn şef, c-o duşcă de rom şi cu nişte lapte.

Încuviinţînd, Bradley intră împreună cu el într-un birt deschis începînd din zorii zilei, bîntuit de mirosuri neîmbietoare de fîn încins şi paie stătute, unde cărăuşi şi muncitori zilieri se întorceau acasă, unde cîinii hodîrliţi, lighioane hrănite cu bere şi unele păsări de noapte cu chip de om forfoteau, ducîndu-se la culcare, fiecare în felul său şi unde nici una din păsările de noapte, dînd tîrcoale tejghelei soioase, n-a pierdut

prilejul să recunoască, dintr-o ochire, în pasărea de noapte pustiită de patimă și cu pene respectabile pe cea mai păcătoasă dintre toate.

Afecțiunea subită pentru un cărăuș pe jumătate beat, care avea același drum cu el, atrase după sine cocoțatul domnului Riderhood în căruță pe un maldăr înalt de coșuri și continuarea călătoriei, răsturnat pe spate, cu bocceaua lui sub cap. Bradley făcu astfel calea întoarsă încetul cu încetul, o apucă pe străduțe puțin umblate, pînă cînd, în cele din urmă, ajunse la școală și acasă. Soarele se înălțase pe cer și îl găsi — rînd pe rînd — spălat, periat, îmbrăcat după cuviință, în haină neagră și vestă, cravată fină neagră, după cuviință, și pantaloni pepit, în buzunar cu ceasul de argint, după cuviință, prins de șnurul din tîrșînă, petrecut jur împrejurul gîtului ; un dascăl-vînător, înveșmîntat ca pentru cîmp, cu droaia de cățelandri chelălăind și lătrînd în preajmă-i. Totuși, mai vrăjit într-adevăr decît făpturile necunoscute din niște vremuri prea jalnice, făpturi care se învinuiau pe sine de fapte imposibile, izvorîte din molima chinului și de sub înrîurirea puternic inspiratoare a torturii, el fusese bîntuit, în noaptea abia perindată, de duhuri rele, care îl înghionteau, îl luau cu biciul, făcîndu-l să năduşească. Dacă povestirea peripețiilor legate de sportul cu pricina ajungea să ocupe cumva locul textelor pașnice din Scriptură de pe pereții din clasă, cei mai răsăriți dintre școlari, înspăimîntați de profesorul lor, ar fi rupt-o la sănătoasa, fără să se mai uite înapoi.

Capitolul XII

CU INTENȚII RELE

Soarele, înălțîndu-se pe cer, se răspîndea peste toată Londra și, în superba lui imparțialitate, catadicsea să presare scîntei prismatice în favoriții domnului Alfred Lammle, aflat la gustarea de dimineață. Domnul Alfred Lammle avea mare nevoie de puțină lumină din afară, căci făcea impresia că pe dinăuntru e destul de searbăd și părea groaznic de nemulțumit.

Doamna Lammle se afla în fața domnului și stăpînului ei. Fericita pereche de escroci, atașați unul de celălalt prin plăcuta legătură, și anume aceea că se înșelaseră reciproc, stătea abătută, cu ochii în fața de masă. Totul în sufragerie părea sumbru, deși aflată în partea bătută de soare de pe strada Sackville, încît orice furnizor al familiei privind pe fereastră s-ar fi folosit de prilej ca să trimită o notă de plată și să facă presiuni pentru obținerea banilor. Într-adevăr, majoritatea furnizorilor familiei însă și făcuseră asta, chiar și fără acest indiciu.

— Mi se pare — zise doamna Lammle — că de cînd ne-am căsătorit n-ai avut nici un ban.

— Ceea ce ți se pare — spuse domnul Lammle — s-ar putea să fie adevărat. N-are importanță.

O fi oare acesta un caz special pentru domnul și doamna Lammle, sau se mai întîmplă și cu alte perechi de oameni care se iubesc ? În convorbirile lor conjugale, niciodată nu s-au adresat direct unul celuilalt, ci totdeauna un personaj nevăzut intervenea parcă la jumătatea drumului dintre ei. Poate că scheletul încuiat în bufet ieșea și lua parte la asemenea dezbateri de familie.

— N-am văzut niciodată în casă un ban măcar — spuse doamna Lammle, adresîndu-se scheletului — afară de renta mea anuală. De asta pot jura.

— Nu-i nevoie să te osteneşti cu jurăminte — rosti domnul Lammle, adresîndu-se scheletului. — Încă o dată, n-are importanţă. Niciodată nu ţi-ai folosit atît de bine renta ta anuală.

— Atît de bine ? ! Cum adică ? — întrebă doamna Lammle.

— Căpătînd pe credit şi trăind bine — răspunse domnul Lammle.

Poate că scheletul rîdea batjocoritor la întrebarea şi răspunsul acesta ; în orice caz, în locul lui au făcut-o doamna Lammle şi domnul Lammle.

— Şi ce-o să se-ntîmple apoi ? — îl întrebă doamna Lammle pe schelet.

— Falimentul — răspunse domnul Lammle, pe acelaşi ton categoric.

După aceea, doamna Lammle se uită dispreţuitoare la schelet — dar fără să-şi îndrepte privirea şi spre domnul Lammle — şi plecă ochii. Apoi, domnul Lammle făcu absolut acelaşi lucru şi plecă şi *el* ochii. Pe urmă apăru un servitor aducînd pîine prăjită, scheletul se retrase în dulap şi se încuie acolo.

— Sophronia — zise domnul Lammle cînd servitorul se retrase. Apoi, mult mai tare : — Sophronia !

— Da !

— Ascultă, te rog. — Stărui sever, cu privirile aţintite asupra ei, pînă cînd o văzu că ascultă, pe urmă continuă. — Vreau să mă sfătuiesc cu tine. Haide-haide, să lăsăm fleacurile. Tu ştii care sînt condiţiile contractului nostru. Noi trebuie să conlucrăm în interes comun, şi tu eşti la fel de iscusită ca şi mine. Dacă n-ar fi fost aşa, acum nu ne-am afla împreună. Ce-i de făcut ? Sîntem la mare ananghie. Ce ne facem ?

— N-ai nici un plan datorită căruia să ne punem din nou pe picioare ?

Domnul Lammle se cufundă în favoriţii lui ca să chibzuiască şi ieşi deznădăjduit la suprafaţă.

— Nu ; ca orice aventurier, sîntem şi noi siliţi să jucăm cartea cea mare dacă vrem să ajungem la cîştiguri grase, dar am avut mereu numai ghinioane.

— Ce naiba, tu n-ai ?... reluă, dar soțul ei o întrerupse.

— N-avem, Sophronia. Noi, noi, noi !

— N-avem nimic de vînzare ?

— Nici un capăt de ață. Am lăsat amanet unui cămătar mobila de aici, pe care ar putea s-o ridice mîine, astăzi, acum. Ar fi luat-o, cred, și pînă acum dacă nu era Fledgeby.

— Ce-are-a face Fledgeby cu el ?

— Îl cunoaște. M-a făcut atent împotriva lui înainte de a-i intra în gheare. Nu izbutise să-l convingă în privința altcuiva.

— Vrei să spui că Fledgeby l-a domolit oarecum în privința ta ?

— A noastră, Sophronia. A noastră, a noastră, a noastră !

— În privința noastră ?

— Vreau să spun că zaraful încă n-a făcut ce trebuia să facă și că Fledgeby susține că el l-a convins să mai amîne lucrurile.

— Și tu ai încredere în Fledgeby ?

— Sophronia, eu niciodată n-am încredere în nimeni. Și nici n-am avut vreodată, draga mea, de cînd m-am încrezut în tine. Dar asta-i situația.

După ce făcu pe ocolite această aluzie la observațiile ei rebele adresate scheletului, domnul Lammle se ridică de la masă — poate pentru a-și ascunde mai bine un surîs și petele albe de pe nas, una sau două — trecu peste covor și veni în dreptul carpetei din fața căminului.

— Dacă-l puteam îmbrobodi pe animalul ăsta cu Georgiana... oricum, și așa trenul e pierdut.

Spunînd aceste cuvinte, Lammle stătea cu spatele la foc și își strîngea dinainte pulpanele halatului de casă ; cînd se uită la nevastă-sa, ea se îngălbeni și plecă ochii în pămînt, avînd conștiința lipsei de loialitate și sentimentul primejdiei în care se găsea — pentru că-i era teamă de el, îi era teamă de mîna, de piciorul lui, deși niciodată n-o lovise — se grăbi să se ridice în ochii soțului ei.

— Dacă am putea împrumuta bani, Alfred...

— Să cerșim, să împrumutăm, să furăm, pentru noi ar fi unul și același lucru — o întrerupse el.

— ...Poate că atunci am ieși la un liman ?

— Fără îndoială. Ca să mai ofer o remarcă originală și de netăgăduit, Sophronia, așa cum doi și cu doi fac patru.

Dar văzînd că ea rumega ceva în minte, domnul Lammle își adună iarăși pulpanele halatului de casă și, luîndu-le sub un braț, iar cu cealaltă mînă strîngîndu-și favoriții, rămase în tăcere, cu ochii țintă la ea.

— Ar fi firesc — spuse ea privindu-l în față cu oarecare timiditate — într-o asemenea situație neprevăzută să ne gîndim la oamenii cei mai bogați pe care-i cunoaștem și cei mai simpli.

— Întocmai, Sophronia.

— Boffinii.

— Întocmai, Sophronia.

— Nu s-ar putea face nimic în combinație cu ei ?

— Ce s-ar putea face în combinație cu ei, Sophronia ?

Ea căzu din nou pe gînduri, iar el o țintea din ochi ca mai înainte.

— Firește, Sophronia, m-am gîndit la Boffini în repetate rînduri — reluă el, după o tăcere infructuoasă — dar absolut degeaba. Sînt bine păziți. Afurisitul acela de secretar stă între ei și... oamenii de valoare.

— Dacă i-am putea descotorosi de el ? ! — zise ea, și se lumină puțin, după ce mai medită o vreme.

— Să ne gîndim, Sophronia — rosti soțul ei cu precauție, pe un ton protector.

— Dacă înlăturarea lui din cale s-ar putea prezenta drept un serviciu adus domnului Boffin ?

— Să ne mai gîndim, Sophronia.

— Noi am observat, Alfred, că în ultimul timp bătrînul a devenit foarte suspicios, neîncrezător.

— Dar și zgîrcit, draga mea, ceea ce pentru noi e ceva cît se poate de puțin promițător. Să ne mai gîndim, totuși, Sophronia, să ne mai gîndim.

Ea se mai gîndi, și apoi spuse :

— Dar dacă ne-am adresa acelei înclinații din el despre care sîntem absolut convinși ? Dacă, să zicem, conștiința mea...

— Și noi știm ce soi de conștiință este, scumpa mea. Da ?

— Dacă, să zicem, conștiința nu-mi mai îngăduie să tăinuiesc ceea ce parvenita aceea mi-a spus, și anume că secretarul i-a făcut declarații de dragoste ? Dacă, să zicem, conștiința m-ar sili să repet domnului Boffin cele auzite ?

— Știi că-mi place ? — recunoscu Lammle.

— Să presupunem că aș repeta domnului Boffin cele auzite,

sub pretext că delicateţea mea extremă şi onoarea...

— Foarte frumoase cuvinte, Sophronia !

— ...Sub pretext că delicateţea *noastră* extremă şi onoarea — reluă ea, accentuînd cuvintele cu amărăciune — nu ne-ar îngădui să împărtăşim în tăcere o asemenea speculaţie interesantă şi vicleană venind de la secretar, care înşală în chip atît de grosolan încrederea patronului său. Dar să presupunem că aş fi împărtăşit neliniştea aceasta virtuoasă admirabilului meu soţ, care, cu integritatea lui, mi-a spus : „Sophronia, trebuie numaidecît să destăinui totul domnului Boffin".

— Încă o dată, Sophronia — rosti Lammle, schimbînd piciorul pe care stătea — ştii că-mi place mult ?

— Ai făcut observaţia că e păzit bine — continuă ea. — Aşa cred şi eu. Dar dacă s-ar ajunge să se descotorosească de secretar se crează un loc vacant.

— Spune mai departe, Sophronia. A început să-mi placă grozav.

— După ce îi vom fi făcut serviciul, dintr-un spirit de justeţe ireproşabilă, de a-i deschide ochii asupra trădării persoanei în care s-ar fi înşelat, atunci ne-am şi cîştiga anumite drepturi şi totodată încrederea lui. Dacă de aici vom putea trage foloase mari sau mărunte, rămîne de văzut, trebuie să aşteptăm, n-avem încotro. S-ar putea să obţinem cele mai bune rezultate.

— S-ar putea — încuviinţă Lammle.

— Crezi că ar fi imposibil — întrebă ea, pe acelaşi ton rece, conspirativ — să-l înlocuieşti pe secretar ?

— Imposibil nu, Sophronia. Se poate ajunge şi la asta... cu dibăcie, se poate ajunge şi aici.

Privind la foc, ea dădu din cap în semn că înţelesese aluzia.

— Domnul Lammle — spuse ea, pe gînduri, nu fără o nuanţă de ironie — domnul Lammle va fi încîntat să facă tot ce-i stă în putere. Domnul Lammle, el însuşi om de afaceri şi capitalist, obişnuit să i se încredinţeze cele mai delicate tranzacţii. Domnul Lammle, care a administrat mica mea avere atît de admirabil, dar care, la drept vorbind, a început să-şi cîştige faima prin avantajul că este un om bogat, la adăpost de orice ispită şi dincolo de orice suspiciuni.

Domnul Lammle surîse, şi chiar o mîngîie pe cap. În bucuria sinistră izvorîtă din acest plan pe care-l atribuia propriilor

lui lumini pe cînd se uita la ea de sus, nasul de pe chipul lui părea de două ori mai mare decît fusese vreodată pînă atunci.

Se afla în picioare, gînditor, şi ea stătea jos, privind nemişcată, un timp, focul care prefăcuse totul în cenuşă. Dar în clipa cînd el începu să vorbească, ea ridică ochii tresărind şi-l asculta de parcă trădarea de care pomenise o avea chiar ea în minte, iar temerile de mîna sau piciorul lui îi reînviaseră.

— Am impresia, Sophronia, că ai trecut cu vederea o latură a subiectului. Poate că nu, pentru că femeile ţin cu femeile. Dar ce-ar fi s-o punem pe liber şi pe faţă ?

Doamna Lammle clătină din cap.

— Ea are o imensă influenţă asupra amîndurora, Alfred. Nu se compară cu cea a unui secretar cu simbrie.

— Dar copila aceea scumpă — rosti Lammle cu un zîmbet strîmb — trebuie să se poarte deschis faţă de binefăcătorul şi binefăcătoarea ei. Drăguţa de ea, pesemne că are o încredere neţărmurită în binefăcătorul şi binefăcătoarea ei.

Sophronia clătină iarăşi din cap.

— Bun ! Femeile ţin cu femeile — adăugă soţul, cam dezamăgit. — Nu insist. De asta s-ar putea să depindă îmbogăţirea noastră dacă le facem vînt frumuşel la amîndoi. Dacă eu mă ocup de avere, iar soţia mea de lume... phii !

Dar clătinînd din cap, ea replică :

— Niciodată n-o să se certe cu fata asta. Niciodată n-o s-o pedepsească. Trebuie s-o acceptăm, obişnuieşte-te cu ideea asta.

— Bine — exclamă Lammle, ridicînd din umeri — fie... dar să nu uiţi vreodată : n-avem nevoie de ea.

— Acum, singura chestiune care-a mai rămas — zise doamna Lammle — este cînd să încep.

— Cît se poate de repede, Sophronia. După cum ţi-am mai spus, situaţia noastră financiară este disperată, şi putem sări în aer dintr-o clipă într-alta.

— Eu trebuie, Alfred, să mă întîlnesc singură cu domnul Boffin. Dacă nevastă-sa e de faţă, l-ar putea domoli. Ştiu că n-o să-şi iasă din pepeni dacă-i nevastă-sa acolo. Cît despre fata în chestiune... de asemenea nu intră în discuţie, pentru că am de gînd să-i înşel încrederea.

— N-ar fi bine să stabilim în scris o întîlnire ? — întrebă Lammle.

— Nu, firește că nu. O să-și pună între ei tot felul de întrebări, de ce le-am scris, și aș vrea să-l iau absolut pe nepregătite.

— Treci pe acolo și ceri să stai de vorbă numai cu el ? — sugeră Lammle.

— Nici așa nu prea aș vrea să fac. Mă ocup eu de treaba asta. Lasă-mi trăsurica mie azi și mîine (dacă astăzi nu izbutesc) și-o să-l aștept.

Nu apucaseră să pună bine totul la punct, cînd o siluetă de bărbat se văzu trecînd pe la fereastră și se auziră bătăi în ușă și clopoțelul sunînd.

— Iată-l pe Fledgeby — spuse Lammle. — Te admiră și are o părere foarte bună despre tine. Eu plec. Tu lingușește-l ca să-și folosească toată influența pe lîngă evreul acela cu numele de Riah, de la *Pubsey & Comp.*

Adăugînd aceste cuvinte pe nerăsuflate, ca nu cumva să ajungă pînă la urechile ciulite ale domnului Fledgeby, prin două găuri de cheie și un vestibul, Lammle, făcînd tot soiul de semne servitorilor să nu-l dea de gol, urcă încetișor treptele.

— Domnul Fledgeby — îl întîmpină doamna Lammle, plină de amabilitate — ce bine-mi pare că te văd ! Bietul și dragul meu Alfred, care tocmai acum are mari necazuri în afaceri, a plecat de acasă destul de devreme. Dar te rog, scumpe domnule Fledgeby, ia loc.

Scumpul domn Fledgeby luă loc și se convinse (și, judecînd după expresia chipului, spre părerea lui de rău) că nimic nou nu se întîmplase în privința tuleielor din barbă, de cînd dăduse coltul din Albany.

— Dragă domnule Fledgeby, ar fi inutil să-ți mai spun dumitale că bietul și dragul meu Alfred e atît de necăjit tocmai acum în privința afacerilor sale, dumitale, care mi-ai povestit că ai fost așa de bun cu el în acest impas vremelnic și i-ai făcut un mare serviciu.

— Oh ! — exclamă domnul Fledgeby.

— Da, da ! — mai spuse doamna Lammle.

— Știu doar atît — remarcă domnul Fledgeby, încercînd o altă latură a jiltului — că Lammle este foarte reținut în afaceri.

— Dar nu și față de mine — zise doamna Lammle, răspicat.

— Aa, într-adevăr ! — exclamă Fledgeby.

— Nu, nu și față de mine, dragă domnule Fledgeby. Eu sînt soția lui.

— Da. Eu... eu totdeauna așa am luat lucrurile — rosti domnul Fledgeby.

— Și fiind soția lui Alfred, îmi dai voie, dragă domnule Fledgeby — absolut fără știrea și fără împuternicirea lui, deoarece sînt sigură că prin spiritul dumitale de discernămînt vei înțelege — să te rog de a continua acel mare serviciu și de a folosi încă o dată binemeritata dumitale influență pe lîngă domnul Riah pentru încă puțină păsuire ? Riah este numele pe care l-am auzit pomenit de Alfred (zvîrcolindu-se în somn), nu-i așa ?

— Creditorul se numește Riah — încuviință domnul Fledgeby, accentuînd evident substantivul — din Saint Mary Axe.

— Aa, da ! — exclamă doamna Lammle, frîngîndu-și mîinile cu un soi de frenezie spasmodică — *Pubsey & Comp.*

— Rugămintea fierbinte a... — începu domnul Fledgeby, dar apoi se poticni timp atît de îndelungat la un cuvînt pînă să continue, încît doamna Lammle interveni binevoitoare.

— Unei femei ?

— Nu — se împotrivi domnul Fledgeby — genului feminin... trebuie totdeauna să fie ascultată de bărbat, și aș dori ca lucrurile să depindă de mine. Dar Riah ăsta e un om dezgustător, doamnă Lammle ; ăsta-i cuvîntul potrivit.

— Dar va ține seamă de vorbele *dumitale,* dragă domnule Fledgeby.

— Așa e cum spun, pe legea mea ! — adăugă Fledgeby.

— Încearcă. Mai încearcă o dată, scumpe domnule Fledgeby. Ce nu poți face dumneata dacă vrei ?

— Mulțumesc — spuse Fledgeby — foarte amabil din partea dumitale. La cererea dumitale, nu mă dau în lături să încerc încă o dată. Dar, firește, nu-mi pot lua răspunderea urmărilor. Riah e un tip încăpățînat, și cînd spune că are să facă așa, atunci face !

— Întocmai ! — strigă doamna Lammle. — Și cînd îți spune dumitale că o să aștepte, atunci așteaptă.

(„E o femeie deșteaptă al naibii — gîndi Fledgeby ; credeam că i-am închis gura, și uite că a găsit un argument asupra căruia stăruie.")

— De fapt, dragă domnule Fledgeby — continuă doamna Lammle, cu insistență — nu vreau să ascund speranțele tăinuite ale lui Alfred în fața unui prieten atît de bun cum ești dumneata, spunîndu-ți că el are la orizont un punct luminos îndepărtat.

Această figură de stil i se păru Fascinantului Fledgeby cam misterioasă ; de aceea, întrebă :

— Ce anume are ?

— Alfred, dragă domnule Fledgeby, a discutat cu mine chiar azi-dimineață, înainte de plecare, unele proiecte de-ale lui, care i-ar putea schimba în întregime aspectul dificultăților actuale.

— Într-adevăr ?

— Aa, da ! — Acum, doamna Lammle aduse batista în joc. — Și dumneata știi, dragă domnule Fledgeby — dumneata, care studiezi lumea... ce nenorocire ar fi să pierzi poziția și să pierzi încrederea, cînd există posibilitatea unui scurt răgaz care să salveze aparențele.

— Oh ! — făcu Fledgeby. — Atunci, dumneata socotești, doamnă Lammle, că dacă Lammle ar căpăta un răgaz... n-ar mai sări în aer ? Ca să folosesc o expresie adoptată pe piața monetară.

— Da, într-adevăr. Așa este, așa este, da !

— Atunci, se schimbă complet lucrurile — spuse Fledgeby. — Trec neîntîrziat pe la Riah să stau de vorbă cu el.

— Mii de mulțumiri, scumpe domnule Fledgeby !

— Pentru nimic — rosti Fledgeby.

Ea îi întinse mîna.

— Mîna unei femei frumoase și deosebit de inteligente este totdeauna o răsplată pentru o...

— Faptă nobilă ! — zise doamna Lammle, care de-abia aștepta să se descotorosească de el.

— Nu asta voiam să spun — replică Fledgeby, care niciodată nu accepta, în ruptul capului, vreo expresie sugerată — dar ești foarte amabilă. Îmi dai voie să... să... mîna dumitale ? Bună ziua !

— Mă pot bizui pe promptitudinea dumitale, scumpe domnule Fledgeby ?

Şi Fledgeby spuse, uitîndu-se înapoi spre uşă şi sărutîndu-i respectuos mîna :

— Da, te poţi bizui.

Într-adevăr, domnul Fledgeby porni la drum să îndeplinească această misiune caritabilă cu atîta iuţeală, de parcă picioarele i-ar fi fost întraripate de toate spiritele bune care slujesc generozitatea. Se prea poate ca aceste spirite să-i fi sălăşluit şi în piept, atît era de vesel, de însufleţit. Glasul lui avea un sunet plin de prospeţime, cînd, o dată ajuns la birourile de pe Saint Mary Axe şi văzînd că sînt pustii, el dădu ocol pînă la piciorul scării şi strigă :

— Hei, Riah, ce tot faci acolo sus ?

Bătrînul apăru şi-l salută cu respectul lui obişnuit.

— Bună ! — zise Fledgeby, dîndu-se un pas înapoi şi făcîndu-i cu ochiul. — Eşti pus pe rele, Jerusalem !

Bătrînul înălţă ochii mirat.

— Da, da, aşa e — adăugă Fledgeby. — Ah, păcătosule ! Ah, vicleanule ! Ceee ? Nu cumva ai de gînd să execuţi actul de amanetare asupra lucrurilor lui Lammle ? Nimic nu te mai poate da înapoi... absolut nimic ? Nici măcar pentru un minut, nu, de loc ?

Poruncindu-i pe un ton de stăpîn şi cu priviri categorice să treacă la acţiune, bătrînul îşi luă pălăria de pe tejgheaua micuţă, unde se afla.

— Auziseşi că s-ar putea s-o scoată la capăt dacă nu-i ridică lucrurile numaidecît, şmecher ce eşti, nu-i aşa ? — spuse Fledgeby. — Şi nu ţi-ar conveni s-o scoată la capăt... nu-i aşa ? N-ai suficiente garanţii că va plăti ? Ah, negru la suflet mai eşti !

Bătrînul rămase locului şovăind, fără să ştie ce să facă, aşteptînd parcă şi alte instrucţiuni.

— Să mă duc, domle ? — întrebă în cele din urmă, cu glas scăzut.

— Ia uite, mă mai întreabă dacă să se ducă ! — exclamă Fledgeby. — Mă mai întreabă, ca şi cum n-ar şti ce are de

făcut ! Mă mai întreabă, ca și cum nu și-ar fi pus pălăria pe cap ! Mă mai întreabă, ca și cum ochiul lui bătrîn și ascuțit... ce mai, taie ca un cuțit... nu și-ar căuta bastonul de lîngă ușă !

— Să mă duc, domle ?

— Auzi, dacă să se ducă ? ! — îl luă Fledgeby în zeflemea. — Da, să te duci. Marș, Iuda !

Capitolul XIII

CÎND VREI SĂ SCAPI DE-UN CÎINE ZICI CĂ-I TURBAT ŞI-I FACI DE PETRECANIE

Rămas singur în birouri, Fascinantul Fledgeby, cu pălăria pe o parte, umbla peste tot, fluierînd, cotrobăia prin sertare, căutînd ici şi colo vreo dovadă cum că era înşelat, dar nu putea găsi nici una.

„Nu-i meritul lui că nu mă-nşală — îşi spuse domnul Fledgeby, făcînd cu ochiul — ci al meu că sînt precaut".

Apoi, cu un gest de grandoare îndolentă, îşi afirmă dreptul de stăpîn al firmei *Pubsey & Comp.*, lovind cu bastonul în scaune, în cutii, scuipînd în cămin, şi astfel se apropie de fereastră nepăsător şi superb, privi afară strada îngustă cu ochii lui mici, chiar deasupra geamului pe care se putea citi *Pubsey & Comp.* Această firmă înşelătoare îi aminti că era singur în birou, cu uşa de la stradă deschisă. Tocmai se ducea s-o închidă, ca nu cumva să fie luat, din greşeală, că ar face parte din membrii firmei, cînd fu oprit de cineva care se apropia.

Acest cineva era croitoreasa de păpuşi, venind cu un coş pe braţ şi cu bastonul-cîrjă în mînă. Ochii ei ageri îl zăriseră de departe pe domnul Fledgeby, mai înainte ca domnul Fledgeby s-o fi zărit pe ea, şi cînd vru s-o închidă afară se opri — nu atît pentru că se apropiase de uşă, cît pentru că îl copleşise tot dînd din cap în semn de salut, din clipa în care o observase. Ea se folosi şi mai mult de acest prilej şi urcă şchiopătînd treptele de la intrare cu atîta repeziciune, că pînă să-i spună că nu e nimeni acolo, fata se şi afla în birou, dinaintea lui.

— Sper că o duci bine cu sănătatea, domle — îl întîmpină domnişoara Wren. — Domn Riah e-năuntru ?

Fledgeby se aruncase într-un jilţ, luînd atitudinea cuiva care aşteaptă.

— Cred că o să revină curînd — răspunse — a şters-o într-un fel ciudat şi m-a lăsat aici să-l aştept pînă se întoarce. Nu te-am mai văzut niciodată ?

— Ba da, o dată.. dacă n-ai orbul găinilor — răspunse domnişoara Wren, propoziţia condiţională fiind rostită în gînd.

— Dacă-mi aduc aminte, erai pe acoperişul casei şi jucai ceva. Ce-ţi mai face prietena ?

— Am mai multe prietene, domle, sper — replică domnişoara Wren. — Care din ele ?

— N-are importanţă — spuse domnul Fledgeby, închizînd un ochi — una din prietenele dumitale, toate prietenele dumitale. O duc bine ?

Puţin mirată, domnişoara Wren ocoli această glumă şi se aşeză într-un ungher din dosul uşii, cu coşul în poală. După un timp, destrămînd o tăcere îndelungată care se aşternuse, spuse :

— Scuză-mă, domle, de obicei îl găsesc pe domnul Riah la ora asta, cînd vin eu în general. Vreau doar atît : să cumpăr cîrpe pentru cei doi bieţi şilingi ai mei. Poate c-o să ai bunătatea de-a mi le da dumneata, şi-apoi să-mi văd de treabă.

— *Eu* să ţi le dau ? — se miră Fledgeby, întorcînd capul spre ea, căci pînă atunci stătuse cu faţa la fereastră, clipind din ochi de lumină şi pipăindu-şi obrajii. — Păi, nu cumva crezi că am de-a face cu firma asta şi cu tranzacţiile ei ?

— Să cred ? ! — exclamă domnişoara Wren. — Spusese în ziua aceea că dumneata eşti stăpînul.

— Moşneagul în negru ţi-a spus ? Riah a spus ? Ăsta totdeauna îndrugă verzi şi uscate.

— Da, dar şi dumneata ai spus — replică domnişoara Wren. — Sau cel puţin te-ai dat drept stăpîn şi nu l-ai contrazis.

— Încă una din şmecheriile lui — spuse domnul Fledgeby, ridicînd din umeri dispreţuitor şi cu răceală. — Numai de asta se ţine. Mi-a spus, zice: „Vino sus pe acoperişul casei, domle, să-ţi arăt o fată frumoasă. Numai că o să trebuiască să treci drept stăpînul meu." Aşa că am urcat pe acoperişul casei şi mi-a arătat fata frumoasă (merita să te uiţi la ea, zău) şi mi se adresa cu stăpîne. Habar n-am de ce. Poate

că nici el nu știa. Îi plac șmecheriile de dragul șmecherilor, fiind... — adăugă domnul Fledgeby, căutînd cuvinte expresive — cel mai șmecher dintre toți șmecherii.

— Vai de mine și de mine ! — strigă croitoreasa de păpuși, ținîndu-se de cap cu amîndouă mîinile, de parcă era să-i plesnească. — Nu se poate să crezi nici chiar dumneata ceea ce spui.

— Ba da, micuța mea — replică Fledgeby — cred, te asigur.

Acest fel de a-l ponegri nu era numai un act calculat din partea lui Fledgeby, în caz că ar fi fost surprins și de alții în treacăt pe acolo, ci și o ripostă la adresa perspicacității exagerate a domnișoarei Wren și un exemplu amuzant despre hazul făcut pe seama bătrînului evreu. „Și-a căpătat un nume prost ca evreu, și e plătit să și-l păstreze așa, iar eu vreau să-mi iau banii înapoi." Era modul obișnuit de a gîndi în materie de afaceri al lui Fledgeby, și ideea asta se accentuase acum, cînd avea impresia că bătrînul ținea ceva în secret față de el, deși, cît despre secretul în sine, făcînd sînge rău cuiva pe care el nici nu-l înghițea, în orice caz îl dezaproba.

Domnișoara Wren, abătută, se afla în dosul ușii, cu ochii în pămînt, dusă pe gînduri. Trecuse încă un răstimp de tăcere apăsătoare, cînd chipul domnului Fledgeby dădea semne că zărise pe cineva prin partea de sus a ușii, care era din sticlă, mișcîndu-se în prag. Se auzi numaidecît un foșnet și ciocănit, apoi din nou un foșnet și alt ciocănit. Deoarece Fledgeby nu se sinchisi, pînă la urmă ușa se deschise încetișor și își făcu apariția chipul uscat, blînd, al unui domn mai în vîrstă.

— Domnul Riah ? — întrebă foarte politicos noul-venit.

— Și eu îl aștept, domnule — replică domnul Fledgeby. — A plecat și m-a lăsat pe mine aici. Îl aștept să revină dintr-o clipă într-alta. Poate că ar fi mai bine să luați loc pe un scaun.

Noul-venit se așeză pe un scaun și duse mîna la frunte, muncit parcă de gînduri negre. Domnul Fledgeby se uită la el cu coada ochiului, ca și cum atitudinea acestuia l-ar fi bucurat.

— Frumoasă zi, domnule ! — zise Fledgeby.

Micuțul domn uscățiv era atît de cufundat în gîndurile lui întunecate, încît își dădu seama că i se vorbise abia cînd glasul domnului Fledgeby se stinse. Tresări și zise :

— Îmi cer scuze, dar mă tem că v-ați adresat mie.

— Spuneam — repetă Fledgeby, puțin mai tare ca înainte — că e o zi frumoasă.

— Îmi cer scuze. Îmi cer scuze. Da.

Micuțul domn uscățiv duse din nou mîna la frunte, și domnul Fledgeby iarăși părea că se bucură. Cînd își schimbă atitudinea, oftînd, Fledgeby spuse, cu un zîmbet :

— Domnul Twemlow, dacă nu mă-nșel ?

Domnul uscățiv păru foarte surprins.

— Am avut plăcerea să luăm masa împreună la familia Lammle — preciză Fledgeby. — Am chiar cinstea să fim și rude. Ne întîlnim într-un loc cu totul neprevăzut ; dar niciodată nu știi, ieșind în centru, cu cine te mai poți ciocni. Sper că ești sănătos și mulțumit.

S-ar putea ca în ultimele cuvinte să se fi strecurat o nuanță de impertinență ; dar pe de altă parte, nu era exclus să fi fost o dovadă a superficialității lui înnăscute. Domnul Fledgeby stătea pe un scaun, cu un picior pe stinghia altui scaun și cu pălăria pe cap. Domnul Twemlow se descoperise de la intrare chiar. Twemlow, conștient de tot ce făcuse ca să zădărnicească planurile fermecătorului Fledgeby, se simțea grozav de stînjenit din pricina acestei întîlniri. Nu era de loc în apele lui, ca orice om în asemenea situație, și își dădea seama că trebuie să se poarte cu el rigid, de aceea se înclină într-un fel distant. Fledgeby, observînd atitudinea lui, își strînse mai mult ochii, și așa mici. Croitoreasa de păpuși stătea în ungherul ei de după ușă, cu ochii în pămînt și mîinile împreunate pe corp, ținînd bastonul-cîrjă între ele și părînd că nu ia nimic în seamă.

— Dar mult mai întîrzie! — murmură domnul Fledgeby, uitîndu-se la ceas. — Ce oră e la dumneata, domnule Twemlow ?

După ceasul domnului Twemlow era douăsprezece și zece.

— Merge la milimetru — încuviință Fledgeby. — Sper, domnule Twemlow, ca treburile dumitale aici să fie mai plăcute decît ale mele.

— Mulțumesc, domnule — zise domnul Twemlow.

Fledgeby din nou strînse ochii lui şi aşa mici, aruncînd cu mare satisfacţie o privire către Twemlow, care bătea sfios în masă cu o scrisoare împăturită.

— Din cîte ştiu eu despre Riah — spuse Fledgeby, pronunţînd numele cu mult dispreţ — mă face să cred că ăsta e un loc pentru treburi neplăcute. Totdeauna l-am socotit cea mai crudă şi mai dureroasă menghină din Londra.

Domnul Twemlow încuviinţă remarca, înclinîndu-se uşor, cu răceală. Se vedea că începe să se enerveze.

— Un om îngrozitor — continuă Fledgeby — dar dacă n-ar fi să dau o mînă de ajutor unui prieten, nimeni nu m-ar putea face să-l aştept nici măcar un minut. Cînd ai însă prieteni la strîmtoare, trebuie să-i sprijini. Aşa spun eu şi aşa fac, prin urmare.

Twemlow, de bună-credinţă, se gîndi că un asemenea sentiment, indiferent cine îl exprima, trebuie aprobat din inimă.

— Ai foarte mare dreptate, domnule — zise el cu căldură — aşa trebuie să se poarte un suflet generos de bărbat.

— Mă bucur că eşti de aceeaşi părere cu mine — replică Fledgeby — dintr-o pură coincidenţă, domnule Twemlow. Aici se dădu jos de unde stătuse cocoţat şi veni spre el. — Prietenii pe care îi ajut eu astăzi sînt tocmai cei în casa cărora ne-am cunoscut noi! Soţii Lammle. Ea este o femeie foarte atrăgătoare şi plină de farmec, nu-i aşa?

Conştiinţa îl făcu pe domnul Twemlow să pălească.

— Da — spuse. — Într-adevăr.

— Şi cînd a apelat la mine, azi-dimineaţă, să vin şi să fac tot posibilul să-l îmbuneze pe creditorul lor, pe acest domn Riah... asupra căruia, desigur, am oarecare influenţă, cîştigată cu prilejul unor chestiuni de afaceri legate de un alt prieten, deşi nu atît de mare pe cît îşi închipuie dînsa... şi cînd o femeie ca ea îmi vorbeşte folosind cuvinte precum „scumpul meu Fledgeby", şi varsă lacrimi... păi, ce mai puteam face, îţi dai seama?

Twemlow spuse, gîfîind:

— Nimic altceva decît să vii aici.

— Nimic altceva decît să vin aici. Aşa că am venit. Dar oare de ce — spuse Fledgeby vîrînd mîinile în buzunare şi prefăcîndu-se că meditează profund — de ce oare Riah, de cum i-am pomenit de faptul că soţii Lammle îl implorau să

mai amîne punerea lucrurilor în vînzare, conform unui document, de ce oare a plecat valvîrtej, zicînd că are să se întoarcă numaidecît, şi de ce m-o fi lăsat aici singur atîta vreme... asta nu pot înţelege.

Nobilul Twemlow, acest cavaler cu suflet bun, nu era în stare să-i ofere nici o sugestie. Era prea mîhnit, prea chinuit de remuşcări. Căci pentru prima oară în viaţă luase parte la nişte afaceri tenebroase, şi procedase greşit. El intervenise pe ascuns împotriva acestui tînăr, numai şi numai pentru că tînărul cu pricina nu-i plăcea cum se poartă.

Şi astfel, tînărul de încredere şi-a aprins paie-n cap.

— Îmi cer scuze, domnule Twemlow ; după cum vezi, cu cunosc caracterul afacerilor care se încheie aici. Aş putea face ceva şi pentru dumneata în acest sens ? Dumneata ai fost crescut ca un gentleman, şi nu ca om de afaceri — o altă aluzie impertinentă, probabil, şi de astă dată — şi poate că nici nu te pricepi la afaceri. Ce e de făcut ?

— Sînt omul cel mai nepriceput în afaceri din lume, domnule — replică Twemlow — atît de neajutorat încît nici nu găsesc cuvintele să exprim acest lucru. De fapt, nici nu prea înţeleg bine rolul meu în chestiunea pentru care am fost adus aici. Dar există unele motive care mă împiedică să accept sprijinul dumitale ; îmi este foarte, foarte greu să mă folosesc de acest sprijin. Nu-l merit.

Ce creatură copilăroasă şi bună ! Condamnat să urmeze în această lume o potecă atît de îngustă şi de întunecoasă, fără să se întineze decît foarte puţin de-a lungul acestei căi !

— Poate — continuă Fedgeby — din mîndrie ţi-ar fi greu să-mi expui motivul venirii aici... deoarece ai fost crescut ca un gentleman.

— Nu de asta, domnule — replică Twemlow. — Nu de asta. Sper să pot face deosebirea dintre mîndria adevărată şi falsa mîndrie.

— Eu unul n-am nici un fel de mîndrie — spuse Fedgeby — şi poate că nu sînt în stare să tai firul în patru ca să desluşesc una de cealaltă. Dar ceea ce ştiu este că acesta-i un loc unde chiar şi un om de afaceri are nevoie de toată agerimea, şi dacă a mea ar putea să-ţi fie de vreun folos, îţi stau la dispoziţie.

— Ești foarte amabil — zise Twemlow, cu un glas tremurat. — Dar nu mă pot hotărî...

— Știi, nu sînt atît de vanitos încît să cred — îl întrerupse Fledgeby, privindu-l pieziș — că agerimea mea ți-ar putea fi de vreun folos în societate, aici însă poate că da. Dumneata cultivi societatea, și societatea te cultivă. În societate, domnul Riah rămîne în umbră ; nu-i așa, domnule Twemlow ?

— Desigur — răspunse Twemlow foarte tulburat, ducînd la frunte o mînă care-i tremura.

Tînărul demn de toată încrederea îl rugă să-i expună cazul său. Naivul Twemlow — așteptîndu-se ca Fledgeby să fie mirat în fața celor dezvăluite de el, și nu să le considere drept ceva care se putea întîmpla zilnic, ci ca un fenomen groaznic, posibil să aibă loc o dată, cînd și cînd — îi povesti cum avusese un prieten, astăzi decedat, un funcționar, căsătorit, cu copii, căruia îi trebuiseră bani ca să-și poată schimba locuința și serviciul și cum el, Twemlow, îi „dăduse acestuia numele lui", cu obișnuitul rezultat, dar în ochii lui Twemlow de necrezut, că trebuie să plătească niște bani care niciodată nu fuseseră în posesia sa. Cum că, de-a lungul anilor, încetul cu încetul el redusese suma principală, „trebuind — spunea Twemlow — să facă totdeauna mari economii, și dispunînd de un venit fix destul de restrîns, obținut datorită mărinimiei unui anumit nobil". El își plătea daunele cu o punctualitate riguroasă, ajungînd pînă la urmă să considere această datorie, singura pe care o avusese vreodată în viață, o reținere regulată, la fiecare trei luni, ceea ce nu era prea rău. Dar „numele" lui a încăput, într-un fel sau altul, în ghearele domnului Riah, care i-a comunicat, în scris, că trebuia să plătească suma integrală, altminteri se expunea unor consecințe grave. La aceste fapte se adăuga amintirea nebuloasă a unui birou unde fusese adus ca să „recunoască suma de bani datorată" (își amintea această expresie) și cum fusese dus într-un alt birou, unde viața îi era în mîinile cuiva care nu părea absolut străin de negoțul cu vinuri de Xeres și de care își amintea din pricina unei împrejurări ciudate, pentru că individul în chestiune avea în posesia sa o vioară Stradivarius și o Madonă — toate acestea alcătuiau esența relatărilor domnului Twemlow, străjuite de umbra impunătoare a lui

Snigsworth, urmărit de la distanță de zarafi ca o chezășie în negură și amenințîndu-l pe Twemlow cu sceptrul lui de baron.

Fledgeby ascultă totul cu seriozitatea modestă a unui tînăr demn de încredere, care cunoștea aceste fapte dinainte, și cînd termină ce avea de spus clătină îngrijorat din cap.

— Nu-mi place, domnule Twemlow — rosti Fledgeby — nu-mi place că Riah a cerut întreaga sumă deodată. Și dacă a făcut acest lucru, trebuie neapărat să capete banii.

— Dar să presupunem, domnule — reluă Twemlow, descurajat — că nu i-ar căpăta.

— Atunci — replică Fledgeby — după cum știi, trebuie să te duci...

— Unde ? — întrebă Twemlow, cu glas stins.

— La temniță — răspunse Fledgeby.

Auzind aceasta, domnul Twemlow își lăsă capul său nevinovat pe mînă și scoase un geamăt scurt de deznădejde și rușine.

— Totuși — spuse Fledgeby, prinzînd curaj parcă — să sperăm că situația nu-i chiar așa de sumbră precum pare. Dacă o să-mi dai voie, îi voi arăta domnului Riah, cînd are să vină, cine ești dumneata, îi voi spune că-mi ești prieten și voi sta eu de vorbă cu el în locul dumitale ; o voi face, poate, în termeni mai reali. Nu consideri asta o prea mare libertate din partea mea ?

— Îți mulțumesc mult, mult de tot, domnule — zise Twemlow. — Mă consider foarte puțin îndreptățit să mă slujesc de generozitatea dumitale, deși mă supun datorită felului meu neajutorat de a fi. Căci îmi dau perfect de bine seama... ca să mă exprim în termenii cei mai puțin severi... că n-am făcut nimic pentru a o merita.

— Dar unde *poate* fi ? — murmură Fledgeby, uitîndu-se iarăși la ceas. — Pentru ce ar *putea* să fi plecat ? L-ai mai văzut vreodată, domnule Twemlow ?

— Niciodată.

— Arată ca un evreu veritabil, dar în afaceri e și mai și. Vai de lume cînd e calm ! Dacă o să fie calm, eu voi lua acest lucru drept un semn de foarte rău augur. Să nu-l slăbești din ochi cînd o veni, și dacă-i calm, să nu-ți faci nădejdi. Iată-l !... Pare calm.

Cu aceste cuvinte, din pricina cărora inofensivul Twemlow intră în panică, domnul Fledgeby se retrase la vechiul lui post, și bătrînul intră în birou.

— Ei, domnule Riah — strigă Fledgeby — credeam că te-ai pierdut!

Bătrînul, uitîndu-se la străin, rămase locului, nemișcat. Observase că stăpînul avea să-i dea anumite instrucțiuni, de aceea aștepta, ca să le priceapă bine.

— Zău, domnule Riah, credeam că te-ai pierdut — repetă Fledgeby, tărăgănat. — Acum, cînd te privesc... nu cumva... dar nu, nu se poate să fi făcut asta; nu, nu se poate!

Bătrînul, cu pălăria în mînă, înalță capul și se uită mîhnit la Fledgeby, căutînd parcă să afle ce altă povară morală avea să-i mai fie aruncată în spinare.

— Te pomenești că pentru asta te-ai grăbit așa, ca să-i pui lucrurile lui Lammle în vînzare? — întrebă Fledgeby. — Spune-mi că n-ai făcut asta, domnule Riah.

— Ba da, domle — răspunse bătrînul, cu un glas scăzut.

— Ah, Doamne sfinte! — strigă Fledgeby. — Ț-ț-ț! Vai de mine și de mine! Știam eu că ești hain la suflet, domnule Riah, dar nici prin gînd nu mi-a trecut că ai putea fi chiar în halul ăsta.

— Domle — spuse bătrînul, extrem de stînjenit — fac și eu ceea ce mi se poruncește. Nu sînt eu stăpîn aici. Eu-s doar subaltern, am un superior și nu pot alege, n-am nici o putere.

— Nu-mi spune mie asta — replică Fledgeby, și se bucura în taină, în timp ce bătrînul întinse brațele, căutînd parcă să se apere împotriva judecății aspre a celorlalți doi care se aflau de față. — Nu-mi tot cînta, domnule Riah, același și același refren. Dumneata, dacă-ți place, ai dreptul să urmărești creanțele, dar nu-mi îndruga aici vorbe pe care toți cei de meseria dumitale le îndrugă. Cel puțin nu față de mine. Și de ce ai face-o, domnule Riah? Dumneata știi cît de bine te cunosc eu.

Bătrînul își apucă poalele redingotei sale lungi cu mîna rămasă liberă și se uită galeș la Fledgeby.

— A, nu, nu, te rog — zise Fledgeby. — Fă-mi acest hatîr, domnule Riah, nu mă lua cu duhul ăsta afurisit al blîndeții,

pentru că știu eu ce urmează după aceea. Ia fii atent aici, domnule Riah. Dumnealui este domnul Twemlow.

Bătrînul se întoarse către cel prezentat și făcu o plecăciune ; sărmanul miel, la rîndul lui, făcu și el o plecăciune, politicos și înspăimîntat.

— Am avut o mare neizbîndă — continuă Fledgeby — încercînd să pun o vorbă bună pentru prietenul meu Lammle pe lîngă dumneata și nu prea sper să pot face ceva nici pentru prietenul meu (și chiar rudă), domnul Twemlow. Dar cred cu tărie că dacă ar fi să faci o favoare cuiva, atunci mie mi-ai face-o și n-aș vrea să dau greș numai pentru că n-am încercat, mai cu seamă după ce i-am și promis domnului Twemlow, aici de față. Așadar, domnule Riah, iată-l pe domnul Twemlow. Totdeauna a fost bun platnic, totdeauna a venit punctual, totdeauna are să plătească la timp și de acum încolo. Și-atunci, de ce ai mai face presiuni asupra domnului Twemlow ? Nu poți să-i reproșezi nimic ! Și-atunci, de ce nu te-ai purta frumos cu domnul Twemlow ?

Bătrînul se uită fix în ochii micuți ai lui Fledgeby, așteptînd vreun semn de a se purta frumos cu domnul Twemlow — dar nu descoperi nici un astfel de semn.

— Domnul Twemlow nu este ruda dumitale, domnule Riah — reluă Fledgeby — n-ai de ce să-i porți ranchiună pentru că a dus o viață de domn din lumea mare și pentru că se simte atașat față de familia sa. Dacă privește cu dispreț afacerile, ce-ți pasă dumitale ?

— Dar îmi cer scuze — interveni biata victimă — nu privesc cu dispreț afacerile. Ar fi din partea mea o dovadă de înfumurare.

— Auzi, domnule Riah ? — îl făcu atent Fledgeby. — Nu-i așa că e frumos spus ? Haide ! Hai să cădem de acord în privința domnului Twemlow.

Bătrînul din nou se uită după un semn de-a i se îngădui să-l pună la adăpost pe sărmanul și micuțul gentleman. Nu. Domnul Fledgeby voia să fie doborît la pămînt.

— Îmi pare foarte rău, domle Twemlow — zise Riah — dar am și eu instrucțiunile mele și nu mi se permite să mă abat de la ele. Banii trebuie plătiți.

— În întregime și pe șin, vrei să spui, domnule Riah ? — întrebă Fledgeby, ca să lămurească lucrurile definitiv.

— În întregime și pe șin — răspunse domnul Riah.

Domnul Fledgeby clătină capul compătimitor spre Twemlow și părea să spună despre figura venerabilă care se afla dinaintea lui, cu ochii în pămînt : „Ce monstru mai e și evreul ăsta !"

— Domnule Riah ! — exclamă Fledgeby.

Bătrînul înălță încă o dată ochii spre ochii micuți ai domnului Fledgeby, însuflețit iarăși de speranța că semnul o să vină totuși.

— Domnule Riah, ar fi inutil să-ți mai ascund faptul că în spatele domnului Twemlow se află o anumită persoană însemnată, și dumneata știi acest lucru.

— Da. Știu — încuviință bătrînul.

— Acum, domnule Riah, aș vrea să pun chestiunea din punct de vedere al afacerilor, cu strictețe. Dumneata ești absolut hotărît (din punct de vedere al afacerilor, cu strictețe) să obții fie chezășia, fie banii din partea persoanei supuse despre care am pomenit ?

— Absolut hotărît — răspunse Riah, care știa să citească pe fața stăpînului său și învățase lecția pe de rost.

— Și n-o să-ți pese cîtuși de puțin, ba mai mult, are să te bucure ? după cum am impresia — rosti Fledgeby cu deosebită satisfacție — tărăboiul care-o să se iște între domnul Twemlow și persoana sus-pusă de mai înainte ?

Aceste cuvinte nu cereau nici un răspuns și nici nu primiră vreunul. Sărmanul domn Twemlow, care trăda cea mai teribilă spaimă de cînd rubedenia nobilă apăruse la orizont, se ridică în picioare cu un oftat și dădu să plece.

— Îți mulțumesc foarte mult, domnule — zise el, întinzînd spre Fledgeby o mînă febrilă. — Mi-ai făcut un serviciu pe care nu-l meritam. Mulțumesc, mulțumesc !

— Pentru nimic — răspunse Fledgeby. — Încă n-am reușit să fac nimic, dar eu rămîn aici și voi încerca să mai intervin pe lîngă domnul Riah.

— Nu v-amăgiți degeaba, domn Twemlow — spuse Riah, adresîndu-se acestuia pentru prima oară direct. — Nu mai există nici o speranță. Aici să nu așteptați indulgență. Trebuie să plătiți suma întreagă, și dacă n-o să faceți asta destul de prompt, vă expuneți la daune grave. Nu vă bizuiți cîtuși de puțin pe mine, domle. Bani, bani, bani.

După ce rosti aceste cuvinte pe ton răspicat, el răspunse la salutul domnului Twemlow, care la fel de politicos dădu din cap ; micuțul domn, atît de cumsecade, își luă rămas bun, cît se poate de abătut.

Fascinantul Fledgeby era atît de vesel cînd acesta părăsi birourile, că trebui să se ducă la fereastră, unde se propti cu brațele în pervaz și se porni pe un rîs domol, cu spatele la subalternul său. Cînd se întoarse — avea o mină serioasă — subalternul său rămăsese în același loc, iar croitoreasa de păpuși, aflată dinapoia ușii, părea dezgustată.

— Ehei — strigă domnul Fledgeby — ai uitat-o pe micuța domnișoară, domnule Riah, și a așteptat destulă vreme. Vinde-i, te rog, resturile acelea, și dacă te poți hotărî să fii măcar o dată mărinimos, mai dă ceva și pe deasupra.

Privi un timp cum bătrînul îi umple coșul cu zdrențele pe care le cumpăra ea de obicei ; dar, din nou înveselindu-se. trebui să se ducă iarăși la fereastră și să-și proptească brațele în cercevea.

— Așa, draga mea Cenușăreasă — zise bătrînul în șoaptă, istovit — acu, coșu-i plin. Du-te cu Dumnezeu.

— Nu-mi spune draga mea Cenușăreasă ! — se răsti domnișoara Wren. — Ființă crudă ce ești !

La plecare, clătină din răsputeri arătătorul ei micuț lîngă obrazul acestuia, cu aceeași seriozitate și dojenitoare, la fel cum făcea acasă totdeauna cu copilul ei bătrîn și îngrozitor.

— Nu ești de loc zîna pădurii ! — strigă ea. — Ești un lup. Lupul cel hain ! Și dacă vreodată draga mea Lizzie va fi vîndută și trădată, atunci știu cine-a pus asta la cale !

Capitolul XIV

DOMNUL WEGG VREA SĂ-I PUNĂ DOMNULUI BOFFIN PIELEA PE BĂȚ

După ce luă parte la mai multe lecturi despre viața avarilor, domnul Venus ajunse să fie aproape indispensabil în serile petrecute la Boschet. Faptul de a avea încă un ascultător la minunățiile dezvăluite de către Wegg, sau, ca să spunem așa, încă unul care să socotească monezile de aur găsite în ceainice, hornuri, pe polițe și în iesle, precum și alte asemenea depozite de bancă, pe domnul Boffin îl făcea să se bucure grozav ; Silas Wegg însă, deși o fire destul de invidioasă, care în împrejurări obișnuite ar fi privit cu ochi răi, dîndu-și seama că anatomistul îi cam intra sub piele, stătea tot timpul, grijuliu, cu ochii pe el — ca nu cumva, lăsat prea mult de capul lui, să-l împingă păcatul să-i joace vreo festă cu documentul aflat în păstrare — încît nu scăpa niciodată prilejul de a-l recomanda atenției domnului Boffin, drept al treilea părtaș, prezența căruia fiind cît se poate de binevenită. Domnul Wegg mai avea și o altă dovadă de prietenie, pe care o manifesta față de el cu regularitate. La sfîrșitul fiecărei lecturi, și după ce stăpînul pleca, domnul Wegg totdeauna îl conducea pe domnul Venus pînă acasă. Desigur, nu trecea zi cînd să nu-i ceară să mai vadă o dată hîrtia asupra căreia era coproprietar ; dar niciodată nu uita să spună că ceea ce-l atrăgea instinctiv către Clerkenwell era plăcerea deosebită izvorîtă din societatea plină de învățăminte a domnului Venus și că, aflîndu-se iarăși atras într-acolo de înclinațiile lui mondene, ar vrea să i se îngăduie să parcurgă din nou, ca o simplă formalitate, petecul acela de hîrtie.

— ... Pentru că știu prea bine, domle — adăugă domnul Wegg — că un om atît de delicat ca mneata ține să fie con-

trolat ori de cîte ori se iveşte ocazia, şi nu-s eu tocmai omu care să te jignească.

În epoca aceea, la domnul Venus se observa foarte bine un soi de rugină, care nu se ducea de loc cu uleiul risipit de domnul Wegg, făcîndu-l să scîrţîie şi să trosnească din toate încheieturile. În vreme ce asista la serile literare, el ajunsese atît de departe chiar, încît să-l corecteze pe domnul Wegg, în două sau trei rînduri, cînd acesta pronunţa evident greşit vreun cuvînt sau cînd citea anapoda cîte-un pasaj întreg. Astfel, domnul Wegg socoti nimerit să revizuiască textul de cu ziua, să facă tot ce putea ca să înlăture bolovanii din cale, pentru ca seara să nu se mai împiedice de ei. Îi era îndeosebi teamă pînă şi de cele mai neînsemnate aluzii anatomice, şi dacă zărea vreun ciolan în faţă, îl ocolea de la mare distanţă, numai să nu-i rostească numele.

Dar vitregia soartei a făcut ca într-o seară barca domnului Wegg, care înainta cu chiu şi vai, să se împotmolească în nişte cuvinte polisilabice, prinsă în urzeala unui adevărat arhipelag de vorbe anevoie de articulat. Fiind de aceea nevoit să facă tot timpul sondaje şi să bîjbîie drumul cu ceva mai mare grijă, domnul Wegg era cu ochii-n patru. Domnul Venus profită de această ocazie prielnică şi strecură domnului Boffin o hîrtie, ducînd totodată degetul la buze ca nu cumva să-l dea de gol.

Ajungînd acasă, domnul Boffin descoperi că hîrtia conţine cartea de vizită a domnului Venus şi următoarele cuvinte: „Aş fi bucuros să mă onoraţi cu vizita dumneavoastră, într-una din seri, pentru chestiuni care vă interesează".

Chiar a doua zi, seara, domnul Boffin putea fi văzut cum se uită pe furiş la vitrina domnului Venus, iar domnul Venus, zărindu-l pe domnul Boffin cu repeziciunea cuiva aflat la pîndă, cum îi făcea semn să intre. Răspunzînd acestui îndemn, domnul Boffin fu poftit să se aşeze pe lada cu tot felul de oase omeneşti din faţa căminului, ceea ce şi făcu, privind în jur cu nişte ochi admirativi. Pentru că focul ardea slab şi cu toane, iar întunericul se întetea, toate obiectele din preajmă clipeau parcă şi făceau din amîndoi ochii, la fel ca şi domnul Venus. Gentilomul francez, deşi n-avea ochi, nu rămăsese mai prejos, ci, la lumina flăcării care creştea şi cobora, părea să închidă şi să deschidă nişte ochi inexistenţi, cu regularita-

tea ochilor de sticlă ai cîinilor, rațelor, păsărilor. Pruncii cu capete cît toate zilele erau deopotrivă de îndatoritori, contribuind în chip grotesc la impresia generală.

— Vezi, domle Venus, n-am lăsat să treacă prea mult timp — rosti domnul Boffin. — Iată-mă !

— Așa e, domle, ați venit — încuviință domnul Venus.

— Mie nu-mi place taincle — spuse domnul Boffin — cel puțin în general... da-mi închipui că mneata o să-mi arăți motive serioase pentru că ai fost așa secretos.

— Cred că da, domle — zise Venus.

— Bun — reluă domnul Boffin. — Pe Wegg nu-l aștepți, se-nțelege de la sine ?!

— Nu, domle, nu mai aștept pe nimeni în afară de cei de față.

Domnul Boffin se uită în juru-i, înțelegînd prin aceasta pe gentilomul francez și cercul de persoane în mijlocul cărora el rămăsese nemișcat, și repetă :

— În afară de cei de față...

— Domle — spuse domnul Venus — înainte de-a trece la chestii de afaceri — vă rog să-mi dați cuvîntu de onoare că totu rămîne-ntre noi.

— Ia stai să vedem ce-nseamnă espresia asta — răspunse domnul Boffin. — Între noi pentru cîtă vreme ? Între noi pentru todeauna și-n vecii vecilor ?

— Vă-nțeleg, domle — replică Venus. — Adică vreți să spuneți că dacă o s-aflați despre ce-i vorba, steți o fire care nu poate păstra ceva numai pentru sine ?

— Cam așa ceva — zise domnul Boffin, cu o privire plină de precauție.

— Adevărat, domle. Bine, domle — adăugă Venus, după ce își trecu mîna prin ciuful de păr prăfuit, ca să-și adune ideile — hai s-o luăm astfel. Eu discut cu mneavoastră chestia de afaceri și mă bizui pe cuvîntu mneavoastră de onoare că n-o să faceți nimic în direcția asta și n-o să pomeniți de mine fără ca mai înainte să fiu înștiințat.

— Ei da, așa mai zic și eu — rosti domnul Boffin — mă-nvoiesc.

— Pe cuvîntu mneavoastră de onoare, domle ?

— Ascultă, pretine — replică domnul Boffin — ai cuvîntu meu, da cum poți avea un cuvînt fără onoare, asta nu știu.

Eu am aranjat la viața mea mult gunoi pe sorturi, da habar n-am avut că lucrurile astea două merg separat.

Observația aceasta păru să-l descumpănească pe domnul Venus. Șovăi și spuse :

— Foarte-adevărat, domle — și repetă — foarte-adevărat, domle... — înainte de a-și relua firul gîndurilor. — Domle Boffin, dacă v-aș mărturisi că am acceptat o propunere al cărei subiect erați mneavoastră, și la drept vorbind nu trebuia să fiți, o să-mi dați voie să vă spun, și-o s-aveți bunăvoința să luați în considerare, că pe vremea aceea mă găseam într-o stare sufletească foarte proastă.

Gunoierul de aur, cu mîinile împreunate pe bastonul solid, cu bărbia sprijinită în ele și privind puțin chiondorîș și mucalit, dădu din cap și spuse :

— Perfect, Venus.

— Propunerea aia, domle, era o uneltire avînd drept scop să vă-nșele încrederea, în așa hal, că ar fi trebuit să vă dau numaidecît de veste. Da n-am făcut asta, domle Boffin, și m-am lăsat furat și eu.

Domnul Boffin dădu iarăși din cap, fără să miște vreun ochi sau măcar un deget, și repetă calm :

— Perfect, Venus.

— Nu că aș fi luat parte la asta din tot sufletu — continuă anatomistul, cu căință — ori că am scăpat vreodată de remușcări pentru că m-am abătut de pe calea științei pe aceea a... — voia să spună „a ticăloșiei", dar, nevrînd să-și aducă învinuiri prea aspre, spuse, foarte răspicat ...pe aceea a *weggeriei*.

— Perfect, Venus — rosti domnul Boffin, la fel de calm și mucalit.

— Și acu, domle — continuă Venus — că v-am pregătit sufletește în mare, o să articulez amănuntele.

Cu această introducere scurtă, profesională, el ajunse la o învoială prietenească și povesti faptele așa cum erau în realitate. S-ar fi putut crede că istorisirea avea să-i trezească domnului Boffin surprindere sau mînie, ori alte emoții, dar nici vorbă de așa ceva, ci doar observația, ca și mai înainte :

— Perfect, Venus.

— Trebuie să vă fi uimit, domle ? — zise domnul Venus, făcînd o pauză, nesigur.

Domnul Boffin răspunse, simplu, ca și pînă atunci :

— Perfect, Venus.

Venus rămase uluit, lucrurile totuși n-aveau să continue astfel. Pentru că atunci cînd ajunse la descoperirea lui Wegg și de aici la faptul că amîndoi îl văzuseră pe domnul Boffin dezgropînd sticla olandeză, acesta făcea fețe-fețe, își schimbă atitudinea, deveni extrem de agitat și termină (cînd și Venus termina) prin a cădea într-o stare de evidentă neliniște, frămîntare și zăpăceală.

— Ei, și-acu, domle — rosti Venus isprăvind ce avusese de spus — mneavoastră știți mai bine ca oricine ce era în sticla aia olandeză, de ce ați dezgropat-o și de ce ați luat-o. Eu n-am pretenția să spun c-aș ști mai mult decît am văzut. Tot ce știu este : sînt mîndru de meseria mea, la urma urmelor (deși mi-a jucat o festă ceva de spaimă, care m-a usturat la inimă, și aproape tot așa de greu a fost și pentru ciolanele mele), și vreau să trăiesc din munca mea. Cu alte cuvinte, nu vreau să învîrt nici măcar un gologan din treaba asta necinstită. Singura cale de a-mi răscumpăra greșeala pe care am făcut-o față de mneavoastră că am luat parte la uneltirea asta este să vă-nștiințez, să vă pun în gardă, despre ce a descoperit Wegg. Părerea mea este că Wegg n-o să tacă decît dacă va căpăta o sumă mare de bani ; eu mi-am formatpărerea asta din clipa cînd a început să dispună de averea mneavoastră, văzînd că are putere. Mneavoastră o să hotărîți dacă se cuvine să-i dați bani ca să tacă, și-o să luați măsurile necesare. Eu unu nu vreau nimic. Dacă vreodată o să fiu chemat să spun adevărul, îl voi spune, da nu vreau să mai am de-a face cu treaba asta de-acu încolo.

— Mulțumesc, Venus ! — exclamă Boffin apucîndu-l de mînă cu însuflețire. — Mulțumesc, Venus, mulțumesc, Venus ! Apoi se plimbă de colo-colo prin prăvălioară, agitat la culme. — Da știi ce, Venus ... — reluă el după un timp, iarăși așezîndu-se, nervos, pe un scaun. — Dacă tot trebe să-l cumpăr pe Wegg, n-o să plătesc mai puțin în cazu că mneata te retragi. În loc de juma din sumă... jumate trebuie să fie, mi se pare ? Părți egale, nu-i așa ?

— Da, domle, juma-juma — răspunse Venus.

— Ei, în loc de asta, el o să aibă totu acum. Şi-o să plătesc la fel, dacă nu mai mult. Căci spui că-i un cîine fără conştiinţă, un ticălos hapsîn.

— Aşa e, domle — încuviinţă Venus.

— N-ai putea cumva, Venus — sugeră domnul Boffin, după ce privi o vreme focul — n-ai putea face aşa fel... nu s-ar putea să nu te retragi pînă ce Wegg n-o să fie plătit, şi atunci să-ţi uşurezi cugetu dîndu-mi înapoi ceea ce s-ar fi presupus că intra în buzunaru mneatale ?

— Nu, n-aş putea, domle — replică Venus, foarte hotărît.

— Nici chiar pentru răscumpărarea greşelii ? — sugeră domnul Boffin.

— Nu, domle. Mie mi se pare, după matură chibzuinţă, că cea mai bună răscumpărare a greşelii de a mă fi abătut din cale este să mă-ntorc...

— Hm ! — făcu domnul Boffin, dus pe gînduri. — Ce fel de cale mai e şi aia... ?

— Vreau să spun — explică Venus, scurt şi cuprinzător — să mă-ntorc pe calea cea dreaptă.

— Nu am impresia — reluă domnul Boffin, mormăind la foc, aparent jignit — că drumu cel drept e de partea mea, dacă ar fi să-l cauţi undeva. Am cu mult mai multe drepturi asupra banilor bătrînului decît ar putea avea statu. Ce a-nsemnat pentru el statu altceva decît impozite ? Pe cîtă vreme eu şi cu nevastă-mea am fost pentru el totu pe lume.

Domnul Venus, cu capul în mîini, întristat la gîndul avarităţii domnului Boffin, ca să se adîncească în voluptatea acestei stări sufleteşti, murmură doar atît :

— Ea n-ar dori să privească în chipu ăsta lucrurile şi nici să fie astfel privită.

— Şi eu cum o să-mi duc zilele — întrebă domnul Boffin, jeluindu-se — dac-o să trebe să plătesc mereu oameni din puţinu pe care-l am ? Şi cum să-ncep ? Cînd să pregătesc banii ? Cînd să-i fac oferta ? Nu mi-ai spus cînd are de gînd să tabere asupra mea.

Venus îi explică în ce împrejurări şi cu ce scop fusese amînat momentul cînd să tabere asupra domnului Boffin, şi anume pînă după ce movilele aveau să fie transportate. Domnul Boffin asculta cu atenţie.

— Presupun — spuse el cu un licăr de speranță — că nu există nici o îndoială în legătură cu autenticitatea și data afurisitului ăstuia de testament.

— Absolut nici una — replică Venus.

— Și-acu unde-o fi ? — întrebă domnul Boffin, pe un ton mieros.

— E-n posesia mea, domle !

— Daa ? ! — strigă el, în culmea nerăbdării. — Venus, n-ai vrea să te-nvoiești, contra unei sume bunicele de bani, să-l arunci în foc ?...

— Nu, domle, nu — îl întrerupse domnul Venus.

— Și nici să mi-l dai mie ?

— Asta ar fi același lucru. Nu, domle — adăugă Venus.

Gunoierul de aur ar fi continuat cu întrebările, dacă afară nu se auzea un șontîcăit, în dreptul ușii.

— Sst ! Asta-i Wegg ! — zise Venus. — Ascundeți-vă în dosul aligatorului ăluia tînăr de colo, din colț, domn Boffin, și-o să-l judecați singur. N-o s-aprind nici o lumînare pînă nu pleacă ; o să fie numai văpaia focului... Wegg s-a obișnuit cu aligatoru și n-o să facă cine știe ce caz de el. Trăgeți-vă picioarele, domn Boffin... acu se vede o pereche de ghete la capătu cozii. Așezați-vă bine capu după căpățîna aia zîmbitoare, domn Boffin, și-o să stați tihnit, acolo găsiți destul loc. E puțin prăfuit, da are coloru hainelor mneavoastră. Stați bine, domle ?

Domnul Boffin abia dacă avu timp să dea pe șoptite un răspuns afirmativ, cînd Wegg apăru, șchiopătînd.

— Bună ziua, camarade, ce mai faci ? — spuse acesta cu vioiciune.

— Bună... — îl întîmpină Venus. — Eh, așa și-așa. Nu prea am cu ce mă lăuda.

— Zăău ? ! — exclamă Wegg. — Îmi pare rău, camarade, că nu te refaci mai iute, da sufletu mneatala, domle, e prea mare pentru trupu pe care-l ai, asta este. Ce mai e cu marfa noastră ? Bine legat, bine păstrat, camarade ? Ce zici, merge ?

— Vrei să vezi documentu ? — întrebă Venus.

— Dacă ești așa de bun, camarade — zise Wegg, frecîndu-și mîinile. — Mi-ar face plăcere să-l văd împreună cu

mneata, sau, ca să folosesc niște cuvinte puse pe muzică acum cîtăva vreme :

Aș vrea să văd cu ochii tăi,
Dar să confirm cu-ai mei.

Întorcîndu-se cu spatele și după ce răsuci o cheie în broască, domnul Venus aduse documentul : ținea de un capăt, ca de obicei. Domnul Wegg, apucîndu-l de capătul celălalt, se așeză pe locul unde cu cîteva clipe în urmă stătuse domnul Boffin și îl parcurse din ochi.

— Totu-i în ordine, domle — recunoscu el încet și împotriva voinței lui, pentru că îi venea greu să se despartă — totu-i în ordine.

Îl urmărea pe asociatul lui cu niște ochi lacomi, pe cînd acesta se întorcea iarăși cu spatele și iarăși răsucea o cheie în broască.

— Cred că nu mai e nimic nou — zise Venus, reluîndu-și scăunașul de după tejghea.

— Ba da, domle, mai este — replică Wegg. — A fost ceva nou azi-dimineață. Vulpoiu ăla bătrîn care nu se mai satură...

— Domnu Boffin ? — întrebă Venus, aruncînd o ocheadă spre zîmbetul de vreun metru, doi lungime al aligatorului.

— La naiba cu domnu ! — strigă Wegg, cuprins de virtuoasa lui indignare. — Boffin. Gunoieru Boffin. Vulpoiu ăsta bătrîn, domle, care nu se mai satură, trimite azi-dimineață în ogradă o unealtă slugarnică de-a lui, un țîngău pe nume Sloppy, care să se-amestece-n treburile noastre. Și ce crezi ? Cînd îi spun : „Ce cauți aici, tinere ? Asta-i ogradă particoleră", el și scoate o hîrtie de la escrocu ălălant a lu Boffin, ăl de mi-a luat mie locu. „Prin prezenta, Sloppy este autorizat să supravegheze munca la transportatu movilelor." Domn Venus, eu cred că asta-i prea de tot, ce zici ?

— Nu uita că el încă nu cunoaște pretențiile noastre asupra propității — sugeră Venus.

— Atunci, să i se dea de-nțeles — spuse Wegg — și-ncă zdravăn, ca să intre puțin în sperieți. Dă-i un deșt, și el o să-ți ia mîna toată. Lasă-l acuma de capu lui, și-o să vezi ce s-alege de propitatea noastră ! Da să-ți spun eu cum stă lucrurile, domn Venus : trebe să-l pun cu botu pe labe pe

Boffin, altfel iau cîmpii. Abia-mi mai pot ține cumpătu cînd mă uit la el. De cîte ori îl văd vîrîndu-și mîna-n buzunar, parc-ar vîrî-o într-al meu. De cîte ori îl aud zornăindu-și banii, îl aud îngăduindu-și parcă tot soiu de libertăți cu propiii mei bani. Și asta n-o s-o mai pot îndura multă vreme. Nu — adăugă domnul Wegg exasperat la culme — și cine știe unde-o să mai ajung. Nu există picior de lemn care să poată îndura așa ceva !

— Dar, domle Wegg — stărui Venus — a fost chiar ideea mneatale să nu sară-n aer pînă ce movilele nu vor fi transportate.

— Dar tot ideea mea a fost, domn Venus — replică Wegg — ca atunci cînd s-ar fi strecurat și și-ar fi vîrît nasu peste tot, pe aici, prin propitatea noastră, să fie amenințat, să i se dea de înțeles că n-are nici un drept asupra ei și să-l facem sclavu nostru. N-a fost asta ideea mea, domn Venus ?

— Ba da, desigur, domn Wegg.

— Desigur a fost, după cum spui, camarade — accentuă Wegg, mai bine dispus, datorită încuviințării nemijlocite a acestuia. — Foarte bine. Eu socot faptu că și-a proțăpit o unealtă slugarnică în ogradă, un fel de a se strecura și a-și vîrî nasu peste tot. De-aia o să i se taie nasu.

— Trebuie să recunosc, domn Wegg, n-a fost vina mneatale că a plecat în seara aia cu sticla olandeză.

— Întocmai cum spui, camarade ! Nu, n-a fost vina mea. Trebuia să-i fi luat sticla aia. A trebuit să suport să vină ca un hoț, pe întuneric, să scormonească într-o movilă care ne-aparținea nouă mult mai mult decît lui (fincă-l puteam lipsi de ea pîn' la ultimu fir de praf, dacă nu plătea cît ceream noi) și să ia cu el comoara din măruntaiele ei ? Nu, lucru ăsta era de nesuportat. Și din cauza asta o să i se taie nasu.

— Și cum vrei să faci, domn Wegg ?

— Ca să i se taie nasu ? Propun — replică omul acela demn de toată stima — să fie insultat față de toată lumea. Și dacă, uitîndu-se în ochii mei, îndrăznește să zică o vorbuliță măcar, să-i arunc de la obraz pînă să n-apuce să se dumirească bine : „Mai spune un singur cuvînt, javră bătrînă de gunoier, și te fac s-ajungi pe drumuri, cerșetor !"

— Dar, domn Wegg, să presupunem că nu spune nimic.

— Atunci — replică Wegg — o să cădem la învoială fără prea multă bătaie de cap, îl pun cu botu pe labe şi-l joc aşa cum vreau eu, domn Venus. Pun eu şeaua pe el şi o să-l ţin strîns în frîu, şi-l joc aşa cum vreau eu. Cu cît o să-l joc mai aprig pe bătrînu gunoier, cu atît are să plătească mai bine, domle. Şi-o să ţin la preţ, nu glumă, domn Venus, îţi promit.

— Prea vorbeşti cu parapon, domn Wegg.

— Cu parapon, domle ? Nu pentru el, seară de seară, au decăzut şi s-au prăbuşit imperii ? Nu de hatîru lui am aşteptat eu acasă serile, ca popicele arenjate şi doborîte, arenjate şi doborîte, cu tot felu de bile... sau cărţi... pe care şi le alegea ca să le azvîrle asupra mea ? Păi, eu nu mă dau nici pe-o sută ca el, domle, nici pe cinci sute ca el !

Domnul Venus părea că se cam îndoieşte de cele auzite, poate cu intenţia răutăcioasă de a-l face să-şi dea întru totul arama pe faţă.

— Păi ce ? Oare nu în colţu care astăzi e ocupat cu recinste de răsfăţatu soartei şi pricopsitu peste noapte — spuse Wegg, revenind la termenii lui cei mai puternici de dezaprobare şi bătînd cu palma în tejghea — stăteam pe orice vreme, eu, Silas Wegg, care fac cît cinci sute ca el de cînd mamă-sa l-a adus pe lume, aşteptînd un comision, vreun client ? Oare nu tocmai în faţa casei ăleia l-am văzut pentru prima oară pe el, care se lăfăia în îmbuibare, în vreme ce eu mă zbăteam să vînd cîntece pe nimica toată ca să-mi cîştig pîinea ? Şi-acuma trebe oare să mă tîrăsc prin gunoi ca *el* să calce peste mine ! Nu ?

La lumina focului, pe chipul de strigoi al gentilomului francez se ivi un rînjet, ca şi cum ar fi socotit cîte mii de defăimători şi trădători existau împotriva celor norocoşi, bazîndu-se absolut pe aceleaşi motive ca şi domnul Wegg. S-ar mai putea presupune că pruncii cu nişte capete cît baniţa se făceau luntre şi punte să numere, cu strădanii hidrocefalice, odraslele oamenilor care răspund la binefacere prin acelaşi procedeu, cu injurii. În zîmbetul de vreun metru şi ceva al aligatorului s-ar fi putut citi tîlcul : „De veacuri şi veacuri, toate astea sînt arhicunoscute în adîncurile pline de mîl".

— Dar chipu mneatale espresiv — spuse Wegg, poate cu aceeaşi putere vagă de pătrundere ca mai înainte — îmi dă

de-nțeles, domn Venus, c-aș fi mai crunt și mai pornit ca de obicei. Poate fincă mi-am îngăduit să mă las furat prea mult de gînduri. Gata cu grijile împovărătoare ! S-a zis cu ele, domle ! M-am uitat cu atenție la mneata, și calmu s-a înscăunat din nou. Căci, după cum spune cîntecu, și-mneata ai să mă corectezi, domle...

Cînd inima omului de griji năpădită-i,
Tristețea se duce cînd Venus apare,
La fel ca vioara ce molcom înalță simțirea
Și molcom urechea încîntă.

Noapte bună, domle.

— Curînd, domn Wegg, am să-ți spun cîteva cuvinte — rosti Venus — în legătură cu partea mea în planul despre care am stat de vorbă.

— Timpu meu, domle, e la cheremu mneatale. Da să fim înțeleși, domn Venus : eu nu mă las pînă nu-i tai nasu lu Boffin, gunoierul ăsta. Și-o să mi-l frec pîn-or ieși scîntei din el.

Cu această promisiune îmbietoare, Wegg plecă, șchiopătînd, și închise ușa în urma lui.

— Stați s-aprind o lumînare, domn Boffin — spuse Venus — ca să ieșiți de-acolo mai lesne.

Zis și făcut ; aprinzînd o lumînare și ținînd-o cu brațul întins în sus, domnul Boffin ieși de după crocodilul zîmbitor, atît de abătut încît s-ar fi spus nu numai că aligatorul se bucura de toată mascarada asta, ci și că el o pusese la cale pe spinarea domnului Boffin.

— Ce secătură ! — exclamă domnul Boffin, și se apropie, scuturîndu-și colbul de pe brațe și de pe picioare, pentru că aligatorul era plin de mucegai. — Ce individ îngrozitor !

— Aligatoru, domle ?

— Nu, Venus, nu. Năpîrca.

— Vă rog să luați seama, domn Boffin — mărturisi Venus — că nu i-am spus nimic despre ieșirea mea din tărășenia asta, căci în nici un caz nu voiam să vă iau pîn surprindere. Da de-abia aștept s-o fac, domn Boffin, pentru tihna mea ; și-acu vă-ntreb : cînd v-ar conveni să mă retrag ?

— Mulțumesc, Venus, mulțumesc, Venus... da nu știu nici eu ce să zic. Habar n-am cum să fac. În orice caz, el tot o

să se năpustească asupra mea. Pare foarte hotărît să tabere asupra mea, nu-i așa ?

Domnul Venus socotea că acestea îi erau intențiile, se vedea cît de colo.

— Ai putea să-mi fii un fel de pavăză dacă nu te retragi ... — spuse domnul Boffin — ...ai putea sta între el și mine și să mai ușurezi puțin din loviturile lui. Nu s-ar putea, Venus, să te prefaci că rămîi cu el, să am și eu vreme să văd ce-i de făcut ?

Venus întrebă, bineînțeles, cît timp anume socotea că are nevoie pînă să vadă ce e de făcut.

— Drept să-ți spun, nu știu — răspunse, destul de încurcat. — Totu-i așa de încîlcit ! Dacă nu intram în stăpînirea averii ăștei, nu mă durea nici capu. Da acu, are să-mi fie foarte greu să mă descurc ; nu ești de aceeași părere, Venus ?

Domnul Venus spuse că preferă să-l lase pe domnul Boffin să tragă singur concluziile asupra afacerii „ăștei" delicate.

— Zău, nu știu de loc ce să mă fac — repetă domnul Boffin. — Dacă mai cer sfat de la altcineva, înseamnă încă o persoană pe care s-o plătesc, și atunci m-așteaptă ruina și totodată, poate, averea risipită, și la azil cu mine ! Dacă e să mă sfătuiesc cu tînăru Rokesmith, ar trebui *să-l* plătesc. Firește, mai curînd sau mai tîrziu, și el o să-mi sară-n cap ca Wegg. Am venit pe lume ca toți să tabere asupra mea, așa mi se pare.

Domnul Venus ascultă în tăcere aceste tînguieli, iar domnul Boffin umbla de colo-colo, ținîndu-se de buzunare, parcă îl dureau.

— La urma urmei, Venus, mneata nu mi-ai spus ce ai de gînd să faci. Cum o să procedezi dacă ieși din tărășenie ?

Venus răspunse că, deoarece Wegg găsise documentul pe care-l lăsase la el în păstrare, intenționa să i-l dea înapoi, spunîndu-i totodată că personal nu mai are nimic de adăugat și că nici nu i-ar fi slujit la ceva, iar Wegg putea să procedeze după cum îl tăia capul, luînd consecințele asupra sa.

— Și atunci o să tabere pe mine cu toată forța de care-i în stare ! — strigă domnul Boffin, jeluindu-se. — Mai bine să fiu atacat de mneata, ori de voi amîndoi, decît de el singur !

Domnului Venus nu-i rămase decît să-i repete intenția fermă de a se consacra științei, și asta pînă la sfîrșitul vieții sale ; că nu-și va ataca nicidecum semenii decît după moarte, și chiar și atunci numai ca să-i „articuleze" cu cea mai mare grijă de care era capabil, în modesta lui iscusință.

— Cîtă vreme ai putea fi convins să păstrezi aparența că ești încă în tărășenia asta ? — întrebă domnul Boffin, reluînd cealaltă idee. — Ar fi cu putință pîn' se termină transportatu movilelor ?

— Nu. Ar însemna să se prelungească prea mult neliniștea de care era stăpînit — spuse el.

— Nici chiar dacă ți-aș oferi și un motiv ? — mai întrebă domnul Boffin. — Un motiv întemeiat și îndeajuns de puternic.

Dacă prin motiv întemeiat și îndeajuns de puternic domnul Boffin înțelegea un motiv drept și care să nu poată fi atacat, atunci doar ar putea avea greutate în ochii domnului Venus, chiar și împotriva voinței lui și fără să-i facă plăcere. Dar ținea să adauge că nu vedea nici o posibilitate ca un asemenea motiv să-i fie arătat.

— Vino pe la mine, Venus — îl pofti domnul Boffin — pe la mine acasă.

— Acolo ar putea fi găsit motivu, domle ? — întrebă domnul Venus, clipind din ochi și cu un zîmbet neîncrezător.

— Poate da, poate nu — răspunse domnul Boffin — depinde cum privești mneata lucrurile. Da-ntre timp nu te retrage din tărășenie. Haide, fă asta. Dă-mi cuvîntu mneatale că n-ai să faci nici un pas față de Wegg fără știrea mea, așa cum și eu ți-am dat cuvîntul că n-o să fac asta fără ca mneata să știi.

— S-a făcut, domn Boffin ! — exclamă Venus, după puțină chibzuială.

— Mulțumesc, Venus ; mulțumesc, Venus ! S-a făcut !

— Cînd să trec pe la mneavoastră, domn Boffin ?

— Cînd vrei. Cu cît mai curînd, cu atît mai bine. Acu trebe să plec. La revedere, Venus.

— Noapte bună, domle.

— Noapte bună mneatale și celorlalți prezenți aici ! — adăugă domnul Boffin, dînd ocol din priviri prăvăliei. — Arată curios, Venus, și mi-ar place într-o zi să-i cunosc mai bine. Noapte bună, Venus, noapte bună ! Mulțumesc, Venus ; mulțumesc, Venus !

Rostind aceste cuvinte, ieşi în stradă şi apoi o luă pe drumul spre casă.

„Acuma mă-ntreb — îşi spuse în gînd, mergînd cu bastonul subţioară — nu cumva Venus vrea să-i vină de hac lui Wegg ? Nu cumva îşi închipuie că după ce-l plătesc pe Wegg o să rămîn pe mîna lui şi-mi pune el pielea pe băţ ?"

Era o idee vicleană şi bănuitoare, exact în spiritul şcolii avarilor. Continuă drumul tropăind pe străzi cu un aer viclean şi bănuitor. Nu numai o dată sau de două ori, nu numai de două sau de trei ori, să zicem de vreo şase ori, îşi luă bastonul de la subţioară şi lovi în gol, iute şi zdravăn, cu măciulia. Poate că în clipele acelea figura cioplită în lemn a domnului Silas Wegg se afla materializată dinaintea ochilor lui, căci lovise cu multă sete.

Mai avea cîteva străzi de străbătut pînă acasă, cînd o trăsură particulară micuţă, venind din direcţie opusă, trecu pe lîngă el, îl ocoli şi din nou trecu pe lîngă el. Era o trăsurică extravagantă în privinţa felului cum se mişca, pentru că din nou auzi cum se opreşte dinaintea lui, cum îi dă ocol şi cum iarăşi trece mai departe pe lîngă el. Apoi se opri, pe urmă porni şi se făcu nevăzută, dar nu pentru multă vreme, căci ajungînd la colţul străzii unde locuia, iar o văzu stînd locului.

Cînd ajunse în dreptul trăsurii, la fereastră zări un chip de femeie, şi tocmai voia să treacă mai departe, cînd se auzi strigat, încet, pe nume.

— Vă rog, doamnă ? — rosti domnul Boffin, oprindu-se.

— Sînt doamna Lammle — spuse aceasta.

Domnul Boffin se apropie de fereastră şi se interesă de sănătatea doamnei Lammle, exprimîndu-şi nădejdea că se simte bine.

— Nu prea bine, dragă domnule Boffin, mă frămînt prea mult... poate că-i o prostie.. dar sînt plină de griji şi-s neliniştită. Vă aştept de cîtva timp. Aş putea să discut ceva cu dumneavoastră ?

Domnul Boffin îi propuse doamnei Lammle să mai facă vreo sută de metri cu trăsura pînă la locuinţa lui.

— Aş prefera să nu mergem acolo, domnule Boffin, dacă nu cumva ţineţi neapărat. Ceea ce am eu să vă spun e aşa de delicat, că mi-ar veni greu să discut aceste lucruri la dumneavoastră acasă. Vi se pare asta foarte ciudat ?

Domnul Boffin răspunse că nu, dar de fapt i se părea.

— Şi asta fiindcă mă simt atît de recunoscătoare pentru afecţiunea tuturor prietenilor mei de care sînt aşa de mişcată, încît n-aş putea îndura riscul de a le trăda încrederea în nici un fel, chiar dacă e vorba de a-mi face datoria. L-am întrebat pe soţul meu (iubitul meu Alfred, domnule Boffin) de cumva *este* o chestiune de datorie, şi el mi-a răspuns foarte răspicat că da. Îmi pare rău că nu l-am întrebat mai devreme. M-ar fi scutit de mult chin.

(„Te pomeneşti că-i un nou atac asupra mea" — gîndi domnul Boffin, de-a dreptul buimăcit.)

— Alfred este cel care m-a trimis la dumneavoastră, domnule Boffin. Mi-a spus : „Să nu te întorci, Sophronia, înainte de a te fi întîlnit cu domnul Boffin şi de a-i fi spus totul. Oricum ar privi lucrurile, trebuie neapărat să ştie." Aţi avea ceva împotrivă să urcaţi în trăsură ?

Domnul Boffin răspunse :

— Nu cîtuşi de puţin — *şi luă* loc lîngă doamna Lammle.

— Mînă încet, încotro vrei ! — strigă doamna Lammle vizitiului. — Şi să nu se-audă uruitul trăsurii.

„*Trebe* că-i vorba de un alt atac, aşa mi se pare — îşi spuse domnul Boffin în sinea lui. Ce-o mai fi ?"

Capitolul XV

GUNOIERUL DE AUR LA MARE ANANGHIE

Masa în timpul gustării de dimineaţă la domnul Boffin se desfăşura de obicei în chip foarte plăcut, prezidată totdeauna de Bella. Deşi începea fiecare zi nouă în felul lui sănătos şi plin de naturaleţe, domnului Boffin îi trebuiau cîteva ore de perfectă trezie ca să aibă răgazul de a cădea din nou sub înrîurirea nefastă a averii sale; în acest răstimp, faţa şi gesturile lui erau în general luminoase, fără nori. Atunci ar fi fost lesne de crezut că nu se petrecuse nici o schimbare cu el. Pe măsură însă ce ziua înainta, norii se adunau, întunecînd strălucirea dimineţii. S-ar fi spus că umbrele avariţiei şi ale neîncrederii se alungau o dată cu alungirea propriei lui umbre, iar că noaptea se întetea treptat în juru-i.

Dar într-o dimineaţă, care va rămîne multă vreme în amintire, cînd pentru prima oară îşi făcu apariţia, în inima Gunoierului de aur era miezul nopţii. Niciodată nu fusese aşa vizibil cît de mult se schimbase. Felul lui de a se purta cu secretarul era atît de încărcat de bănuieli necuviincioase şi de aroganţă, încît acesta se ridicase de la masă înainte ca micul dejun să fi ajuns la jumătate. Căutătura îndreptată asupra secretarului, care ieşea din încăpere, era atît de răutăcioasă şi plină de şiretenie, că Bella părea uluită şi indignată, chiar dacă el, cînd Rokesmith închise uşa, nu-l mai ameninţa cu pumnul într-ascuns. Dimineaţa asta, mai nefericită decît toate din întreg anul, era cea imediat următoare după întîlnirea domnului Boffin cu doamna Lammle în trăsura ei micuţă.

Bella o privi pe doamna Boffin în faţă, aşteptînd un cuvînt, o lămurire asupra atitudinii repezite a soţului ei, dar nimic.

Tot ce putea desluși pe chipul ei a fost că și ea îl urmărea din ochi neliniștită și plină de întristare. Cînd rămaseră singure — ceea ce nu s-a întîmplat înainte de amiaz, căci domnul Boffin stătuse multă vreme în fotoliul său, din cînd în cînd ridicîndu-se și tropăind încoace și-ncolo prin sufragerie, cu pumnul strîns și murmurînd ceva — Bella, consternată, o întrebă ce se întîmplase, ce nu mergea ca lumea.

— N-am voie să vorbesc cu tine nimic despre asta, Bella dragă ; nu trebuie să-ți spun — a fost tot ce a putut obține drept răspuns.

Și totuși, ori de cîte ori, mirată sau mîhnită, ridica ochii privind-o țintă pe doamna Boffin, o găsea deopotrivă de îngrijorată și mîhnită uitîndu-se la ea.

Chinuită de gîndul că avea să se întîmple ceva supărător și chibzuind de ce oare doamna Boffin o privea ca și cum ar fi avut și ea vreun amestec în toate astea, Bellei i se păru ziua aceea lungă și tristă. Era tîrziu după amiază cînd, aflîndu-se în camera ei, un servitor o înștiință că domnul Boffin o roagă să treacă pe la el.

Acolo o găsi și pe doamna Boffin, stînd pe o canapea, iar domnul Boffin tropăia prin odaie. Văzînd-o pe Bella, se opri din mers și îi făcu semn să se apropie ; o luă de braț și i-l petrecu pe după al său.

— Nu-ți fie teamă, draga mea — spuse el, molcom — nu sînt supărat pe tine. Ei, da văd că tremuri, de fapt ! Nu te teme, Bella, draga mea. Nu-ți vreau decît binele.

„Nu-mi vrei decît binele!" gîndi Bella. Apoi repetă tare, pe un ton mirat :

— Nu-mi vreți decît binele, domnule ?

— Da, da ! — exclamă domnul Boffin. — Nu-ți vreau decît binele. Trimite-l pe domnul Rokesmith la mine, mneata de-acolo.

Bella n-ar fi știut ce să spună de încurcată ce era dacă pauza se mai prelungea ; noroc că servitorul îl găsi îndată pe domnul Rokesmith, care aproape numaidecît își făcu apariția.

— Închide ușa, domle ! — exclamă domnul Boffin. — Am să-ți spun ceva care cred că n-o să-ți facă plăcere să auzi.

— Din păcate, domnule Boffin, trebuie să vă răspund — rosti secretarul, după ce închise ușa și se întoarse să-l întîmpine — că mă și așteptam la asta.

— Ce vrei să spui ? se burzului domnul Boffin.

— Vreau să spun că pentru mine nu mai e nici o noutate să aud din gura dumneavoastră lucruri pe care aș prefera să nu le aud.

— Aa ! O să schimbăm noi poate și asta — adăugă domnul Boffin cu o mișcare amenințătoare din cap.

— Nădăjduiesc — replică secretarul.

Era calm și respectuos, dar pregătit totodată, după cum își dădu seama Bella (nu fără bucurie), să-și apere demnitatea.

— Acuma, domle — reluă domnul Boffin — ia uită-te la tînăra care se află la brațu meu.

Bella, înălțînd ochii fără să vrea la auzul acestei referiri neașteptate, întîlni privirile domnului Rokesmith. Era palid și părea agitat. Apoi se întoarse către doamna Boffin și din nou întîlni ochii secretarului ; atunci se lumină într-o clipă și începu să se dumirească despre ceea ce făcuse ea.

— Ți-am spus să te uiți, domle — repetă domnul Boffin — la tînăra aceasta de la brațu meu.

— Asta și fac — replică secretarul.

Cînd privirile lui se opriră din nou un moment pe chipul Bellei, i se păru că o dojeneau. Dar s-ar putea ca dojana să fi fost chiar în sufletul ei.

— Cum de-ndrăznești, domle — replică domnul Boffin — să te ții de capu tinerei ăsteia fără știrea mea ? Cum de-ndrăznești, în casa mea, să nu-ți vezi lungu nasului și s-o pisezi cu curtea mneatale deșănțată ?

— Sînt nevoit să refuz de a răspunde — zise secretarul — la întrebări puse în mod atît de jignitor.

— Refuzi să răspunzi ? — se răsti domnul Boffin. — Refuzi să răspunzi, hai ? Atunci, să-ți spun eu despre ce-i vorba, Rokesmith. Răspund eu în locu mneatale. Chestia asta are două fețe, și-o să le iau separat. Prima față este curată obrăznicie. Asta-i prima față.

Secretarul zîmbi cu oarecare amărăciune și parcă-și spunea : „Iată ce mi-a fost dat să văd și să aud".

— Îți spun eu, curată neobrăzare, asta e — continuă domnul Boffin — chiar și numai să te gîndești la tînăra domșoară. Tînăra domșoară e cu mult mai presus ca *mneata*. Tînăra domșoară nu-i de teapa *mneatale*. Tînăra domșoară așteaptă pe cineva cu bani (și așa se și cuvine), iar mneata ești lefter.

Bella lăsă capul în jos și parcă se retrase puțin de lîngă brațul protector al domnului Boffin.

— Tare-aș vrea să știu cine ești mneata — reluă domnul Boffin — de-ai avut atîta curaj ca să umbli după tînăra domșoară! Tînăra domșoară se uită în juru-i, în căutarea unei partide bune; n-are chef să fie agățată de te-miri-cine, fără o situație și fără să fie în stare să aibă cu ce cumpăra nici de unele.

— Ah, domnule Boffin! Doamnă Boffin, te rog, spune ceva pentru mine! — murmură Bella, desprinzîndu-și brațul și acoperindu-și fața cu mîinile.

— Cocoană — strigă domnul Boffin, luînd-o înaintea neveste-si — ține-ți gura. Bella, draga mea, stăpînește-te. Eu îți vreau binele.

— Ba nu, nu-mi vrei binele! — exclamă Bella, foarte răspicat. — Îmi vrei răul, îmi vrei răul!

— Stăpînește-te, draga mea — o îndemnă domnul Boffin, sigur de sine. — Îl dau eu pe tînăru ăsta pe brazdă! Așa, acu mneata, Rokesmith! Nu poți refuza s-asculți, înțelegi, așa cum nu poți refuza de-a răspunde. M-ai auzit zicînd că prima față a purtării mneatale a fost obrăznicia... obrăznicie și îngîmfare. Răspunde-mi un singur lucru, dacă-ți dă mîna: Nu ți-a spus asta și tînăra domșoară?

— Ți-am spus eu, domnule Rokesmith? — întrebă Bella cu fața încă acoperită. — Ah, vorbește, domnule Rokesmith, ți-am spus eu asta?

— Nu te necăji, domnișoară Wilfer, acum aproape că nu mai contează.

— Aha, da-n orice caz nu poți tăgădui asta! — exclamă domnul Boffin, dînd șiret din cap.

— Dar între timp l-am rugat să mă ierte — strigă Bella. — Și acum, în genunchi l-aș ruga din nou să mă ierte, dacă i-ar sluji la ceva!

În clipa aceasta, doamna Boffin izbucni în plîns.

— Cocoană — zise domnul Boffin — ia nu mai face-atîta zgomot! Drăguț din partea ta, Bella... da acu aș vrea să isprăvesc odată cu tînăru ăsta, mai cu seamă că l-am încolțit. Așa... acu mneata, Rokesmith. Eu zic că prima față a purtării mneatale e obrăznicia și îngîmfarea. Acu ajung și la ailantă, care-i mult mai rea, și anume speculația mneatale.

— Tăgăduiesc indignat acest lucru.

— Degeaba-ţi baţi gura cu tăgăduiala ; dacă tăgăduieşti sau nu, totuna e. Am şi eu un cap pe umeri, şi încă nu unu de copil. Păi ce ? ! — exclamă domnul Boffin, adoptînd o atitudine cît se poate de bănuitoare şi încreţindu-şi faţa într-o adevărată hartă de cute şi colţuri. — Nu ştiu eu cum e jumulit cîte unu care are bani ? Dacă nu ţineam ochii deschişi şi buzunarele încheiate pînă să mă dezmeticesc bine, n-aş fi ajuns şi eu la azil ? Oare esperenţa lui Dancer, Elwes, Hopkins, a lu Blewbury Jones şi a atîtor şi atîtor alţii nu se asemăna cu-a mea ? N-a vrut care mai de care să-i jumulească de avere şi să-i aducă la sărăcie, la sapă de lemn ? N-a fost ei nevoiţi să-şi ascundă tot ce le-aparţinea de teamă să nu-ncapă pe mîna altora ? Ba bine că nu ! Să-mi mai spună cineva că ei nu cunoştea firea omului !

— Vai, bieţii oameni ! — murmură secretarul.

— Ce-ai zis ? — întrebă domnul Boffin, răstit. — De fapt, nici nu-i nevoie să-ţi baţi capu să repeţi, că nu merită osteneala, şi-aşa cu *mine* nu-ţi merge. Am să-ţi dau în vileag planu în faţa tinerei domşoare ; am să-i arăt tinerei domşoare şi ailantă latură a mneatale, şi, orice-ai spune, n-are să mă-mpiedice să fac asta. (Fii atentă acu, Bella, draga mea.) Rokesmith, eşti băiat nevoiaş. Eşti un băiat pe care l-am cules de pe drumuri. E aşa, ori ba ?

— Mai departe, domnule Boffin ; nu contaţi pe mine.

— Să nu contez pe mneata — replică domnul Boffin, ca şi cum n-ar fi procedat astfel. — Nu, sper să nu ! Să contez pe *mneata* ar fi o năstruşnicie... După cum ziceam, mneata eşti un băiat nevoiaş pe care l-am cules de pe drumuri. Ai venit la mine de pe stradă şi mi-ai cerut să te iau ca secretar, şi eu te-am luat. Foarte bine.

— Foarte rău — murmură secretarul.

— Ce-ai spus ? — întrebă domnul Boffin, din nou zborşindu-se la el.

Acesta nu-i dădu nici un răspuns. Domnul Boffin, după ce îi aruncă o căutătură hazlie, scoţînd în vileag curiozitatea lui dezamăgită, se văzu silit să înceapă iarăşi.

— Rokesmith ăsta e un tînăr nevoiaş pe care l-am cules ca secretar din plină stradă. Rokesmith ăsta îşi vîră nasu în afacerile mele şi află că am de gînd să pun o sumă de bani pe numele tinerei domşoare. „Aha ! — zice Rokesmith ăsta

(atunci, domnul Boffin duse un deget la nas şi îşi lovi nara de cîteva ori cu subînţeles, vrînd parcă să spună că Rokesmith stă de vorbă confidenţial cu propriul său nas) — bună treabă ; aici e de mine, dă-i înainte !" Aşa că, Rokesmith ăsta, lacom şi hrăpăreţ, începe să se tîrîie în patru labe după bani. La urma urmelor, nu s-a gîndit rău, căci dacă tînăra domşoară avea mai puţin cap sau era niscaiva mai puţin sensibelă şi cădea pe panta romantică, zău de n-ajungea el să pună lucrurile la cale şi să-nhaţe banii ! Da noroc că ea a fost mai ceva ca el, şi acuma, cînd e prins cu mîţa-n sac, ce mutre face. Uite-l colo ! — rosti domnul Boffin, adresîndu-se lui Rokesmith pe un ton răstit, caraghios. — Priveşte la el !

— Bănuielile dumneavoastră nefericite, domnule Boffin... începu secretarul.

— Tare nefericite pentru *mneata*, te-asigur ! — spuse domnul Boffin.

— ...n-ar avea rost să fie combătute de nimeni, iar eu unul nu mi-aş asuma o asemenea sarcină deznădăjduită. Aş vrea însă să spun, din respect pentru adevăr...

— He-he ! Mult te mai sinchiseşti mneata de adevăr — îl întrerupse domnul Boffin, pocnind din degete.

— Noddy ! Scumpul meu ! — îl dojeni soţia lui.

— Cocoană — replică domnul Boffin — mneata să taci. Eu vorbesc cu Rokesmith ăsta de-aici, că mult îi mai pasă lui de adevăr ! Îi mai spun înc-o dată : mult se mai sinchiseşte de adevăr !

— Dat fiind, domnule Boffin, că relaţiile noastre au ajuns la sfîrşit — rosti secretarul — prea puţin mă mai interesează ce spuneţi.

— Ah ! Eşti destul de şmecher — îi întoarse vorba domnul Boffin, privindu-l şiret — ca să-ţi dai seama că relaţiile noastre a ajuns la sfîrşit, nu-i aşa ? Da nu poţi să mi-o iei înainte. Ia uite ce am eu în mînă. Asta e simbria mneatale, la concedierea mneatale. Nu-ţi rămîne decît să te supui. N-ai încotro, ţi-am luat-o înainte. N-o să faci să se creadă că mneata ai cerut să fii concediat. Eu te-am concediat.

— Numai să plec — remarcă secretarul, înlăturînd cu un gest din mînă acest punct de discuţie. — Încotro, mi-e totuna.

— Serios ? — făcu domnul Boffin. — Pentru mine e două, ca să zic aşa. Să dau voie cuiva să plece fincă vrea să fie conce-

diat e un lucru ; să-l concediez pentru obrăznicie și îngîmfare și totodată pentru că a pus gînd rău banilor stăpînului său e alta. Unu și cu unu face două, nu unu. (Cocoană, nu te-amesteca. Stai locului.)

— Ați spus tot ce-ați avut să-mi spuneți ? — întrebă secretarul.

— Nu știu dacă ți-am spus tot sau nu — răspunse domnul Boffin. — Depinde.

— Poate vă mai gîndiți dacă mai sînt și alte expresii tari pe care ați dori să mi le aruncați în obraz.

— Am să mă mai gîndesc — rosti domnul Boffin cu îndărătnicie — cînd socot eu de cuviință, nu mneata. Vrei să-ți spun ultimu cuvînt ? Poate că nu-i momentu.

— Noddy dragă, dragă Noddy ! Ce aspru vorbești — strigă sărmana doamnă Boffin, care nu se mai putu stăpîni.

— Cocoană — zise soțul ei, dar fără severitate — dacă-ți mai vîri nasu unde nu-ți fierbe oala, am să iau o pernă să te scot pe ea afară din odaie. Ce vrei să spui mneata, Rokesmith ?

— Dumneavoastră, domnule Boffin, nimic. Numai un singur cuvînt domnișoarei Wilfer și bunei și amabilei dumneavoastră soții.

— Atunci, dă-i drumu — replică domnul Boffin — și fii scurt, că ni s-a cam făcut lehamite de mneata.

— Am suportat poziția mea nefirească de aici — spuse secretarul, pe un ton scăzut — numai ca să nu fiu despărțit de domnișoara Wilfer. Fiind alături de ea zi de zi a fost o recompensă pentru mine, față de tratamentul nemeritat de care am avut parte aici și față de felul înjositor în care adesea m-a privit. Din clipa cînd domnișoara Wilfer m-a refuzat, niciodată, după cîte știu, nu i-am mai amintit despre acest lucru prin vreo vorbă sau privire. Însă nu mi-am schimbat cîtuși de puțin devotamentul față de ea, doar că — să-mi ierte cuvintele — este și mai profund decît era, și mai temeinic.

— Acum fii atentă, cînd tipu ăsta zice „domșoara Wilfer" — strigă domnul Boffin clipind din ochi cu șiretenie — înțelege lire, șilingi, pence. Fii atentă cum spune tipu ăsta „domșoara Wilfer" în loc de lire, șilingi și pence !

— Pentru sentimentele mele față de domnișoara Wilfer — continuă secretarul, fără a catadicsi să-l ia în seamă — n-am nici un motiv să-mi fie rușine. De ce să ascund ? O iubesc.

Oriîncotro aş apuca-o acum, cînd plec din casa asta, voi duce o viaţă searbădă părăsind-o

— Lăsînd lirele, şilingii şi pencele în urma mea — replică domnul Boffin, făcînd din nou cu ochiul.

— Că în legătură cu domnişoara Wilfer — continuă secretarul fără să-l ia în seamă nici de astă dată — n-aş fi capabil de un plan sau un gînd prin care să urmăresc scopuri băneşti, nu-i nici o virtute pentru mine, căci orice cîştiguri închipuite de mine ar fi fost fără pic de valoare alături de ea. Dacă bogăţiile de pe pămînt îi aparţineau şi era de rangul cel mai înalt, asta n-ar face decît s-o îndepărteze şi mai mult de mine, iar eu să devin şi mai deznădăjduit, dacă e cu putinţă. Să admitem — adăugă secretarul, privindu-l drept în faţă pe fostul său stăpîn — să admitem că putea cu o singură vorbă să-l despoaie pe domnul Boffin de avere şi să-şi însuşească totul, prin asta n-ar fi căpătat mai mare valoare în ochii mei ca altminteri.

— Acum ce părere ai, cocoană, de Rokesmith ăsta de aici şi de grija lui pentru adevăr ? — întrebă domnul Boffin pe un ton de zeflemea, întorcîndu-se către soţia lui. — Nu-i nevoie să-mi spui ce gîndeşti, draga mea, pentru că nu vreau să te amesteci, dar de gîndit poţi gîndi. Cît despre faptul de a mă deposeda de averea mea, îţi garantez că n-ar face asta, chiar de-ar putea.

— Nu — replică secretarul privindu-l din nou drept în faţă.

— Ha-ha-ha ! — rîse domnul Boffin. — Nu-i bine să faci lucrurile pe jumătate.

— O clipă am fost abătut — reluă secretarul întorcîndu-se dinspre el şi adoptînd vechea atitudine — de la puţinul ce-l aveam de spus. Interesul meu faţă de domnişoara Wilfer s-a ivit de cînd am văzut-o prima oară ; ba chiar de cînd am auzit despre ea. Acesta a fost, de fapt, motivul pentru care i-am ieşit domnului Boffin în cale şi am intrat în slujba sa. Domnişoara Wilfer n-a ştiut despre asta pînă astăzi. Pomenesc de acest lucru acum doar ca o confirmare (deşi ar fi inutil, sper) a faptului că n-am nimic comun cu intenţiile murdare care mi-au fost atribuite.

— Ia uite ce vulpoi şiret ! — spuse domnul Boffin, privind cu subînţeles. — E un intrigant mai pezevenghi decît mi-am

închipuit eu. Ia te uită ce ticluit şi pe îndelete trece la treabă ! Se informează despre mine şi despre averea mea, despre această tînără domşoară şi despre partea ei în povestea cu bietu băiat John, pune ştirile cap la cap şi îşi zice în sinea lui : „Mă apropii de Boffin şi de tînăra domşoară şi mă descurc eu cu amîndoi o dată, şi pînă la urmă trag eu spuza pe turta mea". Zău, parcă-l aud cum spune asta ! Da, mă uit la el acuma şi-l văd cum spune asta.

Domnul Boffin făcu semn spre împricinat de parcă l-ar fi prins asupra faptului, felicitîndu-se de marea lui perspicacitate.

— Dar din fericire, Bella, draga mea, n-a avut de-a face cu alde ăia din care şi-a închipuit el ! — exclamă domnul Boffin. — Nu ! Din fericire, a avut de-a face cu tine, şi cu mine, şi cu Daniel şi domşoara Dancer, şi cu Elwes, şi cu Vulture Hopkins, şi cu Blewbury Jones şi toţi ceilalţi de-ai noştri — cum ajungea unu la pămînt, altu venea la rînd. Aşa că a fost înfrînt — asta-i... înfrînt cum scrie la carte. Şi-a închipuit c-o să stoarcă bani de la noi, şi cînd colo şi-a făcut lui rău. Bella, draga mea.

Bella, draga de ea, nu-i răspunse nimic, nu arătă nici un semn de încuviinţare. De cînd îşi acoperise faţa cu mîinile şi se cufundase într-un jilţ, cu coatele sprijinite pe spătar, ea nu se mai mişcase de acolo. Urmă o tăcere scurtă, după care doamna Boffin se ridică încetişor, dînd să se ducă la ea. Domnul Boffin însă o opri cu un gest al mîinii, şi ea se aşeză din nou ascultătoare şi rămase acolo unde se afla.

— Aici e simbria mneatale, domn Rokesmith — rosti Gunoierul de aur, aruncînd înspre fostul lui secretar o bucată de hîrtie împăturită pe care o ţinuse în mînă.

— Cred că poţi să te-apleci s-o ridici, după cît te-ai înjosit aici.

— Nu m-am înjosit decît acum — replică Rokesmith luînd hîrtia de pe duşumea — iar banii ăştia sînt ai mei, pentru că i-am cîştigat printr-o muncă anevoioasă, cît se poate de anevoioasă.

— Sper că ştii să-mpachetezi iute — zise domnul Boffin — căci cu cît o să te cărăbăneşti mai repede, cu calabalîc cu tot, cu atît mai bine pentru toţi.

— Nu vă fie teamă, domnule, n-o să întîrzii.

— Ar mai fi însă un singur lucru — spuse domnul Boffin — despre care aș vrea să te-ntreb înainte de a scăpa de mneata, slavă Domnului, și anume : să-i arăt acestei tinere domșoare cît de mult vă-nșelați voi intriganții crezînd că nimeni nu-și dă seama cum vă contraziceți.

— Întrebați-mă tot ce doriți să întrebați — rosti Rokesmith — dar slujiți-vă de graba pe care o recomandați.

— Mneata pretinzi cumva că ai avea o puternică admirație pentru această tînără domșoară ? — întrebă domnul Boffin, punînd mîna, protector, pe capul Bellei, dar fără să se uite la ea.

— Eu nu pretind acest lucru.

— Ah ! Bine. Dacă ții cu tot dinadinsu... mneata *ai* o puternică admirație pentru această tînără domșoară ?

— Da.

— Atunci, cum se face că ți-ai închipuit că această tînără domșoară ar fi atît de îngustă la minte, atît de neprevăzătoare și idioată încît să nu știe cum se cuvine să procedeze și să arunce banii pe fereastră, pentru ca astfel s-o ia la sănătoasa spre azilu de muncă ?

— Nu vă înțeleg.

— Nu-nțelegi, sau nu vrei să-nțelegi ? Ce s-ar fi ales de tînăra domșoară dac-ar fi dat ascultare vorbelor mneatale dulci ?

— Ce s-ar fi ales dacă eram atît de fericit încît să-mi acorde afecțiunea și să-i cîștig inima ?

— Să-ți acorde afecțiunea... — îi întoarse vorba domnul Boffin, cu nespus dispreț — și să-i cîștigi inima ! Mîța face miau-miau-miau, rața face mac-mac-mac, cîinele face ham-ham-ham ! Să-ți acorde afecțiunea și să-i cîștigi inima ! Miau-miau, mac-mac, ham-ham !

John Rokesmith se uită la el uimit de această ieșire ; mai că-i venea să creadă că-și pierduse mințile.

— Ceea ce i se cuvine acestei tinere domșoare — reluă domnul Boffin — sînt banii, și această tînără domșoară știe asta prea bine.

— Dumneavoastră o calomniați pe tînăra domnișoară.

— *Mneata* o calomniezi pe tînăra domșoară : mneata cu afecțiunea mneatale, cu inima, cu mofturile mneatale — replică domnul Boffin. — Asta se potrivește cu restu purtării mneatale. Abia ieri seară am aflat despre tertipurile mneatale,

altminteri poți fi sigur că ți-aș fi vorbit mai din vreme. Am aflat despre asta de la o doamnă cu capul bine înfipt pe umeri, care o cunoaște pe tînăra domșoară, și eu o cunosc pe tînăra domșoară, și noi tustrei știm că ea dorește să aibă bani... bani, bani, bani... și că mneata cu toată afecțiunea și inima mneatale ești o minciună, domle !

— Doamnă Boffin — i se adresă Rokesmith întorcîndu-se calm către ea — vă mulțumesc din inimă și vă asigur de cea mai adîncă recunoștință pentru bunăvoința dumneavoastră delicată și constantă. Bun rămas !... Domnișoară Wilfer, bun rămas !

— Și acum, draga mea — rosti domnul Boffin, așezîndu-și din nou mîna pe capul Bellei — ai să poți începe să-ți recapeți liniștea pe de-a-ntregu, și sper că te simți îndreptățită.

Bella însă nu prea părea să simtă acest lucru, așa că se feri de mîna lui și se ridică din jilț ; izbucni într-un hohot năvalnic de plîns și, întinzînd brațele, strigă :

— Ah, domnule Rokesmith, ah, de m-ai putea face din nou săracă înainte de a pleca ! Ah ! De m-ar putea face cineva din nou săracă, mă rog fierbinte, altfel, dacă lucrurile merg așa mai departe, inima mi se va zdrobi ! Tată dragă, fă-mă iarăși săracă și ia-mă acasă ! Acolo am fost destul de rea, dar aici am devenit cu mult mai rea. Nu-mi da bani, domnule Boffin, nu vreau să am bani. Păstrează-i și lasă-mă doar să stau de vorbă cu bunul și scumpul meu tată, să-mi așez capul pe umărul lui și să-i spun toate necazurile mele. Nimeni altul nu mă poate înțelege, nimeni altul nu mă poate consola, nimeni altul nu știe cît de nedemnă sînt, și totuși el mă mai poate iubi ca pe-un copilaș. Sînt mai bună ca oricine cu tata... mai nevinovată, mai tristă, mai veselă !

Astfel, înăbușită de lacrimi, Bella își lăsă capul pe pieptul doamnei Boffin, care se apropiase de ea.

John Rokesmith și domnul Boffin se uitau tăcuți spre ea, fiecare de la locul său ; în cele din urmă, fata se liniști. Atunci, pe un ton amabil, încercînd s-o consoleze, domnul Boffin spuse :

— Așa, draga mea, așa ; acum ești în dreptu tău și *totu* e-n ordine. Nu mă mir, desigur, că ai fost puțin tulburată de incidentu cu tînăru ăsta, da totu a trecut, draga mea, și ești în dreptu tău, și totu... totu-i în ordine !

Domnul Boffin repeta aceste cuvinte cu un aer foarte satisfăcut și plin de fermitate.

— Te urăsc ! — strigă Bella, întorcîndu-se brusc spre el, bătînd în duşumele cu piciorul ei micuţ. — Adică nu, n-aş putea să te urăsc, dar nu mai ţin la dumneata !

— Braavoo ! — exclamă domnul Boffin uimit, pe un ton scăzut.

— Eşti un bătrîn hapsîn, arţăgos, nedrept, clevetitor, antipatic ! — strigă Bella. — Îmi pare rău că sînt nerecunoscătoare şi-ţi spun vorbe urîte... dar aşa eşti, aşa eşti, ştii şi dumneata că aşa eşti !

Domnul Boffin se uită cînd într-o parte, cînd într-alta, neştiind ce să creadă, uluit.

— Mi-a fost ruşine cînd te-am auzit cum vorbeai — continuă Bella. — Mi-a fost ruşine de mine, mi-a fost ruşine de dumneata. Ar fi trebuit să fii mai presus decît cine ştie ce femeie josnică, linguşitoare, care palavrăgeşte în stînga şi-n dreapta ; dar acum nu eşti mai presus de nimic.

Domnul Boffin, care de astă dată părea convins că are de-a face cu o criză în lege, roti privirile şi-şi desfăcu legătura de la gît.

— Cînd am venit aici, te-am respectat, te-am onorat, şi curînd am început să ţin la dumneata ! — strigă Bella. — Dar acum, mi-e şi silă să te văd. La urma urmelor, nu ştiu dacă se cade să merg atît de departe... dar eşti un... eşti un monstru !

După ce lansă acest fulger cu o mare risipă de forţă, Bella se porni să rîdă şi să plîngă totodată, în hohote.

— Cel mai bun lucru pe care ţi l-aş putea dori — adăugă Bella, din nou în ofensivă — ar fi să rămîi fără o lăscaie chioară pe lumea asta. Dacă vreun prieten adevărat, cineva care-ţi vrea binele, te-ar ruina, atunci te-ai face o bomboană de om ; dar ca bogătaş eşti un diavol.

După ce slobozi acest al doilea fulger cu şi mai mare risipă de energie, Bella rîse şi plînse şi mai abitir.

— Domnule Rokesmith, te rog mai stai o clipă. Te rog, ascultă doar un cuvînt din partea mea pînă să pleci ! Sînt adînc mîhnită pentru mustrările pe care le-ai primit din pricina mea. Te rog din toată inima, sincer şi cu seriozitate, să mă ierţi.

Îndreptîndu-se în direcţia lui, el îi veni în întîmpinare. Cînd îi dădu mîna, el o duse la buze.

— Fii binecuvîntată ! — spuse el.

Lacrimile Bellei nu mai erau acum amestecate cu rîs, ci pure și fierbinți.

— Fiecare cuvînt lipsit de mărinimie pe care l-am auzit, domnule Rokesmith — plin de dispreț și indignare — m-a rănit cu mult mai mult decît pe dumneata, pentru că eu îl meritam, și nu dumneata. Domnule Rokesmith, mie trebuie să-mi mulțumești pentru toate injuriile primite, pentru cele petrecute între noi în seara asta. Eu am destăinuit secretul și chiar în clipa aceea am fost furioasă pe mine că am făcut acest lucru. A fost foarte urît din partea mea, dar de fapt n-am făcut-o din răutate, ci într-un moment de vanitate și nerozie... cum adesea am asemenea momente... asemenea ceasuri... ani. Deoarece mi-am primit din plin pedeapsa, încearcă și iartă-mă !

— Mulțumesc. Oh, îți mulțumesc !

— Nu pleca de aici pînă nu voi mai spune cîteva cuvinte în sprijinul dumitale. Singura greșeală de care ai putea fi pe drept învinuit cînd ai vorbit cu mine în seara aceea așa cum ai vorbit... și cu cîtă delicatețe și tact, numai eu știu, și îți sînt recunoscătoare... este că te-ai expus să fii luat în rîs de o fetișcană superficială și mondenă, orbită de egoism, absolut incapabilă să se înalțe pînă la valoarea ofertei dumitale. Domnule Rokesmith, fata aceea s-a văzut adesea de atunci într-o lumină jalnică, demnă de milă, dar niciodată atît de jalnică, de demnă de milă ca acum, cînd tonul înjositor în care ți-a răspuns... fetișcană lacomă și vanitoasă... i-a răsunat în urechi prin glasul domnului Boffin.

El îi sărută mîna din nou.

— Vorbele domnului Boffin au fost pentru mine detestabile, revoltătoare — continuă Bella, și îl făcu să tresară bătînd iarăși în dușumea cu piciorul ei micuț. — Este destul de adevărat, a fost un timp, și încă foarte recent, cînd meritam să fiu astfel „apărată", domnule Rokesmith ; dar sper să nu se mai întîmple asta niciodată !

El îi duse încă o dată mîna la buze, i-o lăsă liberă și părăsi încăperea.

Bella se grăbea să se întoarcă la jilțul în care atît de îndelung își ascunsese fața, cînd, dînd întîmplător cu ochii de doamna Boffin, se opri la ea.

— A plecat... — repetă Bella, suspinînd indignată, disperată, pe zeci de tonuri, cu brațele petrecute pe după gîtul

doamnei Boffin. — A fost insultat în chip cît se poate de ruşinos, izgonit cît se poate de nedrept, şi numai eu sînt de vină !

În tot acest timp, domnul Boffin îşi rotise de zor ochii pe deasupra legăturii desfăcute de la gît, de parcă ar mai fi fost încă în plină criză. Pînă la urmă, dînd impresia că-şi revenise, se uită ţintă înaintea lui o vreme, îşi prinse din nou legătura la gît, trase îndelung aer în piept de cîteva ori, înghiţi în repetate rînduri şi, în sfîrşit, cu un oftat adînc, ca şi cum se simţea în general mai bine, exclamă :

— Mda !

Nici un cuvînt, bun sau rău, nu rosti doamna Boffin, dar, plină de afecţiune, se ocupa de Bella şi se uita la soţul ei, aşteptînd parcă să-i dea anumite ordine.

Domnul Boffin însă nu se gîndea la aşa ceva ; luă loc pe un jilţ din faţa lor, se aplecă înainte fără să clipească şi aştepta, cu picioarele în lături, cu cîte-o mînă pe fiecare genunchi, cu coatele în unghi, pînă cînd, într-un tîrziu, Bella îşi şterse lacrimile şi înălţă capul.

— Trebuie să plec acasă — spuse Bella, sărind în sus ca arsă. — Vă sînt foarte recunoscătoare faţă de tot ce-aţi făcut pentru mine, dar nu mai pot rămîne aici.

— Scumpa mea fată ! — o dojeni doamna Boffin.

— Nu, nu mai pot rămîne aici — adăugă Bella. — Nu, într-adevăr... Uf ! Bătrîn urîcios ce eşti ! (Adresîndu-se domnului Boffin.)

— Nu te pripi, draga mea — o îndemnă doamna Boffin. — Gîndeşte-te bine ce faci.

— Da — interveni domnul Boffin — gîndeşte-te bine înainte...

— Despre *dumneata* n-am să mai gîndesc niciodată nimic bine — strigă Bella, şi îi tăie scurt vorba, cu un profund dispreţ dezvăluit de sprîncenele ei delicate şi expresive şi apărîndu-l pe fostul secretar cu fiecare gropiţă de pe chip. — Nu ! Niciodată de-acum încolo ! Banii dumitale te-au făcut rece ca marmura. Eşti un zgripţuroi cu inimă de piatră, mai rău ca Dancer, mai rău ca Hopkins, mai rău ca Blackberry Jones, mai rău ca toţi mizerabilii ăştia. Şi mai mult decît atît ! — continuă Bella, izbucnind din nou în plîns — dumneata n-ai fost cîtuşi de puţin demn de cel pe care l-ai pierdut.

— Păi, nu cumva vrei să spui, domşoară Bella — protestă Gunoierul de aur, vorbind rar — că mă compar cu domnul Rokesmith ?

— Ba da ! — încuviinţă Bella. — El e de o mie de ori mai de valoare ca dumneata.

Foarte drăguţă părea, deşi foarte supărată, încercînd să se facă mai înaltă, pe cît îi era cu putinţă (şi nu izbutea să fie extrem de înaltă), şi, cu o smucitură trufaşă a capului bogat împodobit cu un păr castaniu, pur şi simplu îl vîrî în sperieţi pe protectorul ei.

— Aş fi preferat să aibă gînduri bune despre mine — reluă Bella — chiar dacă a fost măturător de stradă ca să-şi cîştige pîinea, ca şi dumneata, chiar dacă dumneata l-ai stropit de noroi cu roţile unei caleşti din aur curat. Poftim !

— Na, asta-i bună ! — strigă domnul Boffin, uimit.

— Şi încă de multă vreme, pe cînd dumneata te credeai mai presus ca el, eu nu te vedeam ajungîndu-i decît pînă la călcîi — rosti Bella. — Poftim ! În el am văzut totdeauna stăpînul, şi în dumneata inferiorul lui... Poftim ! Şi cînd îl făceai de ruşine, îi luam partea şi-l iubeam... Poftim ! Şi sînt mîndră de asta !

După această mărturisire violentă, Bella suportă reacţia, şi plînse îndelung, cu faţa lăsată pe spătarul jilţului.

— Acuma, uite ce — rosti domnul Boffin, de îndată ce găsi prilejul să rupă tăcerea şi să intervină. Fii atentă la ce-ţi spun, Bella. Eu nu-s supărat.

— Eu *da* ! — sări Bella.

— Cum spun — reluă Gunoierul de aur — nu-s supărat, îţi vreau binele şi am de gînd să trec totu cu vederea. Aşa că ai să rămîi un' te afli şi-o să ne-nţelegem să nu mai vorbim despre asta.

— Nu, nu mai pot rămîne aici ! — strigă Bella, iarăşi ridicîndu-se grăbită. — Nici gînd să mai rămîn aici. Trebuie să plec acasă pentru totdeauna.

— Haide, nu spune copilării — zise domnul Boffin, căutînd s-o înduplece. — Nu face ceva ce n-o să mai poţi repara... nu face ceva de care eşti sigură c-are să-ţi pară rău.

— Niciodată n-are să-mi pară rău de asta — replică Bella — şi totdeauna aş regreta ; fiecare clipă din viaţă m-aş dispreţui rămînînd aici după cele întîmplate.

— Cel puțin, Bella, vezi să nu greșești — stărui domnul Boffin. — Nu zice hop pînă n-ai sărit, știi. Rămîi locului, și totu-i așa cum trebuie. Pleacă, și atunci nu mai poți reveni niciodată.

— Știu că nu mai pot reveni niciodată, dar asta și vreau.

— Nu cumva să te-aștepți — continuă domnul Boffin — că am să depun bani pe numele tău dacă ne părăsești în felul ăsta, fincă n-am s-o fac. Nu, Bella ! Bagă de seamă ! Nici o lăscaie.

— Să n-aștept ! — exclamă Bella cu semeție. — Crezi că există, domnule, vreo forță pe pămînt să mă facă de-a mă atinge de ei ?

Mai era însă și doamna Boffin de care trebuia să se despartă, și, copleșită de demnitatea acesteia, impresionabila creatură se dădu din nou la fund. Căzînd în genunchi dinaintea femeii aceleia binevoitoare, Bella i se aruncă la piept și plînse cu sughițuri și o cuprinse cu brațele, din răsputeri.

— Îmi ești așa de dragă... așa de dragă, îmi ești cea mai scumpă ! — strigă Bella. — Ești cea mai bună ființă omenească. Nu voi putea niciodată să-ți fiu îndeajuns de recunoscătoare... niciodată n-am să te uit. Dacă ar fi să trăiesc oarbă și surdă, știu că te voi vedea și te voi auzi în minte, pînă-n cel din urmă ceas al vieții.

Doamna Boffin plînse, mișcată pînă-n adîncul inimii, și o îmbrățișă cu toată afecțiunea, dar nu spuse nimic altceva decît că e fata ei dragă, și asta destul de des, bineînțeles, pentru că mereu, mereu repeta, însă nici un alt cuvînt.

În sfîrșit, Bella se smulse de lîngă ea și dădu să plece plîngînd din odaie, cînd, în felul ei drăgăstos și afectuos de a fi, se adresă domnului Boffin, pe jumătate îmbunată :

— Mă bucur foarte mult, domnule, că ți-am aruncat tot felul de vorbe în obraz, pentru că le meriți cu vîrf și îndesat. Dar îmi pare foarte rău că ți-am aruncat tot felul de vorbe în obraz pentru că înainte nu erai de loc așa cum ești astăzi. Ia-ți adio de la mine !

— Adio — spuse domnul Boffin, scurt.

— Dacă aș ști — continuă Bella — care din mîinile dumitale e mai puțin întinată, ți-aș cere să mi-o întinzi pentru ultima oară. Asta însă nu fiindcă mi-ar părea rău de ceea ce ți-am spus. Căci nu-mi pare rău, ce-i drept !

— Strînge-mi mîna stîngă — zise domnul Boffin, întinzîndu-i-o cu nepăsare — e cea mai puțin folosită.

— Ai fost admirabil de bun și de prietenos cu mine — adăugă Bella — și de aceea o sărut. Ai fost cum nu se poate mai rău cu domnul Rokesmith, și de aceea o resping. Adio, domnule, și îți mulțumesc pentru ce ai făcut pentru mine.

— Adio, zise domnul Boffin ca mai înainte.

Bella îl cuprinse pe după gît și îl sărută, apoi plecă pentru totdeauna.

Urcă scările în fugă și ajunsă în camera ei se așeză pe dușumea și plînse lacrimi fierbinți. Ziua însă era pe sfîrșite și n-avea timp de pierdut. Deschise dulapurile unde-și ținea lucrurile, alese numai pe cele aduse la venire și făcu o boccea mare și diformă ca să-i fie trimisă după aceea.

„Din celelalte lucruri nu iau nimic — spuse Bella, legînd nodurile boccelei cît se poate de strîns, în strășnicia hotărîrii luate. Las aici toate cadourile și încep o viață în întregime pe cont propriu."

Pentru ca hotărîrea să fie pusă temeinic în practică, își schimbă chiar și rochia pe care o avea pe ea, cu cea în care venise la somptuoasa reședință. Pînă și pălăria pe care o luă fu aceea cu care se urcase la Holloway în trăsura domnului Boffin.

„Acum sînt gata — mai spuse Bella. Îmi vine cam greu, dar mi-am dat cu apă rece pe ochi și nu vreau să mai plîng. A fost plăcut aici, odaia mea dragă. Adio ! N-o să ne mai vedem niciodată."

După ce-i trimise un sărut din vîrful degetelor, închise binișor ușa și coborî în pas ușor scara impunătoare. Se oprea și trăgea tot timpul cu urechea, ca nu cumva să dea de vreunul de-ai casei. Din întîmplare, nu s-a ciocnit de nimeni, așa că ajunse neobservată jos, în vestibul. Ușa camerei fostului secretar era deschisă. Trecînd pe acolo, se uită o clipă înăuntru, și pentru că pe masă nu se mai afla nimic, ghici, după aspectul general al lucrurilor, că și plecase. Deschise încetișor ușa mare de la vestibul și apoi închizînd-o încetișor în urma ei, se întoarse și o sărută de afară — insensibilă combinație de lemn vechi și fier — pînă să se depărteze de casă în pas iute.

„A mers bine ! — mai spuse Bella gîfîind, în clipa cînd micșora pasul pe o stradă apropiată și pornea pe o alee. Dacă nu mi s-ar tăia răsuflarea, aș plînge din nou. Și acum, bietul meu tăicuț, ai să-ți vezi pe neașteptate femeiușca minunată."

Capitolul XVI

OSPĂȚUL CELOR TREI VÎRCOLACI

Centrul comercial al Londrei părea destul de puțin îmbietor cînd Bella își croi drum pe străzile acelea scîrțîind sub picioare. Majoritatea morilor de bani își reduceau din activitatea zilei sau încetaseră să mai macine. Meșterii morari și plecaseră, iar muncitorii tocmai plecau. Străzile de afaceri și curțile arătau istovite, chiar trotuarele călcate de mii și mii de picioare aveau o înfățișare de sfîrșeală. Era nevoie de ceasurile nopții spre a domoli zăpăceala zilnică dintr-un loc atît de zbuciumat. Deoarece vuietul morilor de bani oprite de curînd din vîrtejul și scrîșnetul lor mai stăruia parcă în văzduh, și calmul semăna mai mult a uriaș fără vlagă doborît la pămînt decît cu repaosul unuia care și-ar fi reîmprospătat forțele.

Chiar dacă Bella se gîndea, zărind puternica Bancă a Angliei, ce plăcut ar fi fost să scotocească o oră prin bănet cu o lopățică lucitoare de aramă, totuși nu avea înclinații spre avariție. În această privință mult schimbată în bine și cu anumite imagini pe jumătate înjghebate, care cuprindeau prea puțin aur în alcătuirea lor, jucîndu-i dinaintea ochilor, ea ajunse în regiunea cu miros de doctorii, Mincing Lane, unde avu senzația că tocmai atunci a deschis un sertar într-o spițerie.

Firma *Chicksey, Veneering & Stobbles* i-a fost arătată Bellei de către o bătrînică ieșind dintr-o cîrciumă, care avea grijă de curățenia localului. Femeia se ștergea la gură și explică umezeala buzelor, ivită după principii naturale bine cunoscute în știința fizicii, prin faptul că privise înăuntru, din ușă, ca să afle ce oră e. Birourile, situate la parter, se compuneau

dintr-un perete prevăzut cu ferestre din dreptul unei porți întunecoase ; apropiindu-se, Bella se gîndea dacă există vreo formulă în această parte a locului prin care să se poată întreba de R. Wilfer, cînd, de cine dădu cu ochii, așezat la unul din geamurile deschise ? De R. Wilfer, care se pregătea să ia o gustare.

Venind și mai aproape, Bella își dădu seama că gustarea nu era altceva decît o bucată de pîine de casă și o cană cu lapte. În clipa în care ea făcu această descoperire, taică-său o zări la rîndu-i și stîrni ecourile străzii cu exclamația :

— Sfinte Dumnezeule !

Apoi, zbură afară ca un heruvim, fără pălărie pe cap, o îmbrățișă și o pofti înăuntru.

— Fiindcă orele de program s-au terminat și sînt singur, draga mea — îi explică el — atunci mă așez uneori cînd toți au plecat și iau o gustare în tihnă.

După ce aruncă o privire prin birou, ca și cum aceasta ar fi fost celula, iar tatăl ei deținutul, Bella îl strînse la piept cu afecțiune, cît pe ce să-l înnăbușe.

— În viața mea n-am fost atît de mirat ca acum, dragă — spuse tatăl — nici nu-mi vine să-mi cred ochilor... Mi se părea că mă-nșel, pe cuvîntul meu ! Auzi, să te văd venind singură pe străduță ! De ce n-ai trimis valetul, draga mea ?

— N-am adus nici un valet cu mine, tată.

— Aa, zău ? ! Dar ai venit, scumpa mea, cu trăsura aceea elegantă ?

— Nu, tată.

— Nu se poate să fi făcut drumul pe jos, draga mea.

— Ba da, tată.

Părea așa de uimit, încît Bella nu se putu hotărî să-i spună chiar atunci totul dintr-o dată.

— De accea, tată, femeiușca minunată se simte puțin obosită, și tare ar vrea să guste ceva împreună cu dumneata !

Pîinea de casă și cana cu lapte puse pe o foaie de hîrtie se aflau pe pervazul ferestrei. Briceagul de heruvim, cu prima bucățică de pîine încă în vîrf, era alături, acolo unde fusese lăsat în pripă.

— Copila mea dragă — continuă tatăl — auzi, să iei o gustare așa de simplă ! Dar măcar să ai porția ta de pîine și cana ta de lapte ! O clipă, draga mea. Lăptăria e chiar aici peste drum, după colț.

Fără să țină seama de împotrivirile Bellei, el plecă în grabă și se întoarse numaidecît cu noi provizii.

— Copila mea dragă — zise el în timp ce așeza cele aduse pe o altă foaie de hîrtie dinaintea ei — auzi, o doamnă... se uită apoi la îmbrăcămintea ei și tăcu, brusc.

— Ce s-a-ntîmplat, tată ?

— ...o doamnă minunată cum ești tu — continuă el mai pe îndelete — să fie servită în halul ăsta !... Ai pe tine o rochie nouă, draga mea ?

— Nu, tată, e veche. Nu ți-o mai amintești ?

— Păi, parc-am mai văzut-o, draga mea !

— Trebuie s-o mai fi văzut, căci dumneata mi-ai cumpărat-o, tată.

— Da, *parc-am* cumpărat-o eu, draga mea ! — rosti heruvimul, lovindu-se cu mîna peste frunte, ca și cum ar fi vrut să-și trezească facultățile mintale.

— Și-ai devenit atît de nestatornic, tată dragă, încît să nu-ți mai fie pe plac, aleasă după gustul dumitale ?

— Ei, scumpa mea — răspunse el, abia înghițind o bucățică de pîine de casă, pentru că avea impresia că i se oprește în gît — n-ar fi trebuit s-o socotesc îndeajuns de frumoasă pentru situația ta din prezent.

— Așadar, tată — spuse Bella, și se așeză lîngă el, ca să-l mîngîie, în loc să rămînă de cealaltă parte — uneori iei aici o gustare în tihnă de unul singur ? Nu te stînjenesc, tată, dacă-ți țin o mînă pe umăr, uite-așa ?

— Da și nu, draga mea. Da pentru prima întrebare, și bineînțeles *nu* pentru a doua. Cît despre gustarea în tihnă, draga mea, păi, vezi tu, treburile din timpul zilei sînt cîteodată cam plictisitoare ; și dacă între zi și maică-ta nu intervine nimic, eh... uneori e și *ea* cam sîcîitoare.

— Știu, tată.

— Da, draga mea... Așa că uneori îmi îngădui cîteva clipe de răgaz, aici, la fereastră, și mă uit și eu puțin pe stradă, în tihnă (și atunci mă mai liniștesc), după munca din timpul zilei și...

— Fericirea de-acasă — completă Bella, abătută.

—...Și fericirea de-acasă — repetă tatăl ei, acceptînd bucuros sugestia.

Bella îl sărută.

— Şi în temniţa asta întunecoasă şi urîtă, sărmanul meu tată, îţi petreci tot timpul cînd nu eşti acasă ?

— Cînd nu sînt acasă, sau în drum spre casă, ori în drum spre birou, scumpa mea. Da. Vezi pupitrul micuţ din colţ ?

— Din colţul acela întunecos cel mai îndepărtat de lumină şi de sobă ? Cel mai prăpădit dintre toate ?

— Asta te miră chiar aşa de mult, draga mea ? — rosti tatăl, şi se uită la pupitru, cu un ochi de artist, ţinînd capul aplecat într-o parte — e al meu. I se spune Craca lui Rumty.

— A cui cracă ? — întrebă Bella, indignată.

— A lui Rumty. Vezi tu, ei îi spun cracă pentru că pupitrul e destul de sus, şi ca să ajungi acolo trebuie să urci două trepte. Iar *mie* îmi zic Rumty.

— Cum de-şi îngăduie una ca asta ! — exclamă Bella.

— Glumesc şi ei, dragă Bella, glumesc şi ei. Sînt mai tineri ca mine şi se ţin de joacă. Nu-i nimic ! Puteau să-mi zică Posacul sau Ursuzul, sau să-mi pună alte cincizeci de porecle supărătoare care, zău, nu mi-ar fi plăcut de loc. Dar Rumty ! Dumnezeule, de ce nu Rumty ?

Să aducă o cruntă dezamăgire acestui om blînd, pe care Bella, cu toate capriciile ei, recunoştea că din copilărie îl iubise şi-l admirase, i s-ar fi părut sarcina cea mai grea din ziua aceea apăsătoare. „Era mai bine dacă-i spuneam de la început — gîndi Bella — era mai bine dacă-i spuneam numaidecît, în clipa cînd a avut unele mici bănuieli. Acum iarăşi e fericit şi-o să-l fac să se-amărască."

Cu cea mai desăvîrşită bună dispoziţie, el îşi văzu din nou de bucata lui de pîine de casă şi de cana cu lapte, iar Bella, strîngîndu-şi şi mai mult braţul pe după umărul lui şi în acelaşi timp ciufulindu-l a joacă, obiceiul ei de totdeauna, căruia nu-i putea rezista, nu apucă să-i spună bine :

— Tată dragă, să nu te necăjeşti, dar trebuie să-ţi mărturisesc ceva neplăcut... !

Cînd, el o întrerupse, cu totul pe neaşteptate.

— Vai de mine ! — exclamă, stîrnind ecourile din Mincing Lane, ca mai înainte. — Aşa ceva n-am mai pomenit !

— Ce e, tată ?

— Ia te uită, chiar acum vine şi domnul Rokesmith !

— Nu, nu, tată, nu ! — strigă Bella, foarte agitată. — Sigur nu.

— Ba da, uite-l colo ! Privește !

Într-adevăr, domnul Rokesmith nu numai că trecu prin dreptul ferestrei, dar intră și în birou. Și nu numai că intră în birou, ci, trezindu-se singur cu Bella și tatăl ei, se avîntă spre Bella, o cuprinse în brațe și rosti plin de însuflețire :

— Draga mea, fetița mea dragă ! Fetița mea dragă, generoasă și dezinteresată, fetița mea curajoasă și nobilă !

În sfîrșit, nu numai atît (lucru și așa destul de surprinzător, în sine), căci Bella după ce o clipă își lăsă capul într-o parte, și-l ridică și și-l puse pe pieptul lui, încît s-ar fi zis că acolo își alesese locul unde avea să rămînă pentru totdeauna !

— Știam că o să vii aici și te-am urmat — spuse Rokesmith. — Iubita mea, viața mea ! Nu *ești* tu fetița mea ?

— Ba da, *sînt* a ta — răspunse Bella — dacă mă socotești demnă de tine !

Ea păru că se topește în strînsoarea brațelor lui, poate pentru că erau atît de viguroase, poate, de asemenea, pentru că li se oferea fără nici o împotrivire.

Heruvimul — al cărui păr, cu toate că Bella nu i-l ciufulise ca mai înainte, se zbîrli de la sine la acest spectacol uimitor — se îndreptă, clătinîndu-se pe picioare, spre locul de lîngă fereastră de unde se ridicase, și-i privea pe cei doi cu niște ochi holbați, mai să-i iasă din orbite, nu altceva !

— Dar să nu-l uităm pe scumpul de tata — îl îndemnă Bella. — Nu i-am spus încă nimic... hai să vorbim cu tata.

Zis și făcut, se întoarseră spre el.

— Aș dori mai întîi, draga mea — se auzi heruvimul abia șoptit — să mă stropești cu puțin lapte, căci simt că parcă mi se face rău.

Fapt este că omul acesta micuț și cumsecade devenise îngrijorător de moleșit și că simțurile îl părăseau cu repeziciune.

Bella îl copleșea cu sărutări și-i dădu să bea puțin lapte ; încetul cu încetul, își reveni sub îngrijirea ei afectuoasă.

— O să-ți împărtășim totul pe îndelete, scumpe tată — începu Bella.

— Draga mea — rosti heruvimul, uitîndu-se la amîndoi — mi-ați împărtășit de la început atît de mult... m-ați luat cu

asalt, dacă mă pot exprima astfel... că acum, cred, nu mi-ar fi greu să aud și restul fără alte pregătiri.

— Domnule Wilfer — interveni John Rokesmith, emoționat și vesel — Bella mă acceptă, deși n-am avere, și nici o ocupație deocamdată, nimic altceva decît ceea ce aș putea obține în viața pe care o avem în față, prin mijloace proprii. Bella mă acceptă !

— Da, bănuiam eu și-așa — rosti heruvimul cu o voce stinsă — că Bella te acceptă, din cele observate de mine în aceste cîteva minute.

— Nici nu știi, tată — reluă Bella — ce urît m-am purtat cu el !

— Nici nu știți, domnule — spuse și Rokesmith — ce inimă nobilă are !

— Nici nu știi, tată — adăugă Bella — ce ființă groaznică ajunsesem să fiu cînd m-a salvat de mine însămi !

— Nici nu știți, domnule — repetă Rokesmith — ce sacrificiu a făcut pentru mine !

— Draga mea Bella — replică heruvimul, încă destul de zdruncinat sufletește — și dragul meu John Rokesmith, dacă-mi dai voie să-ți spun...

— Da, tată, spune-i așa ! — stărui Bella. — *Eu* îți dau voie, și dorința mea e lege pentru el. Nu-i așa... dragă John Rokesmith ?

În chipul în care ea îi spuse pentru prima oară pe nume exista o sfială atît de atrăgătoare, însoțită de o atrăgătoare duioșie, încredere și mîndrie, încît scuza pe de-a-ntregul felul cum avea să acționeze John Rokesmith ; și anume, făcînd-o parcă să dispară iarăși în brațele lui, ca mai înainte.

— Eu cred, dragii mei — remarcă heruvimul — că dacă ați face bine să v-așezați unul de o parte a mea și altul de cealaltă am putea vorbi mai cu șir, iar lucrurile s-ar lămuri mai degrabă. John Rokesmith a pomenit acum cîteva clipe că n-are ocupație.

— Nici una — întări Rokesmith.

— Nu, tată, n-are nici o ocupație — mai spuse și Bella.

— Deduc de aici — continuă heruvimul — că l-a părăsit pe domnul Boffin.

— Da, tată. Și astfel...

— Stai puțin, draga mea. Vreau să înaintăm pas cu pas. Și că domnul Boffin nu s-a purtat bine cu el ?

— S-a purtat cu el cum nu se poate mai înjositor, dragă tată ! — strigă Bella, îmbujorîndu-se la față.

— Și cu asta — reluă heruvimul, făcîndu-i semn cu mîna să aibă răbdare — o anumită persoană tînără, rudă pe departe cu mine, ahtiată după bani, n-a putut fi de acord ? E așa, sau cumva greșesc ?

— N-a putut fi de acord, scumpe tată — spuse Bella, rîzînd cu lacrimi și sărutîndu-l în joacă.

— Drept care — continuă heruvimul — acea tînără persoană, rudă pe departe cu mine, observînd din vreme și pomenindu-mi și mie că bogăția îl strica pe domnul Boffin, a simțit oare că nu trebuia să-și vîndă conștiința pentru ce-i bine și ce nu, pe ce-i adevărat și ce-i strîmb, pe ce-i drept și ce-i nedrept, oricare-ar fi fost prețul dat de vreun muritor ? E așa, sau cumva greșesc ?

Din nou rizînd cu lacrimi, Bella îl sărută încă o dată.

— Și de aceea... și de aceea — adăugă heruvimul cu o voce tot mai însuflețită, în timp ce Bella strecură ușurel mîna din dreptul vestei lui spre gît — tînăra persoană ahtiată după bani, rudă pe departe cu mine, refuză prețul și leapădă îmbrăcămintea splendidă croită la modă, parte din acest preț, pune pe ea rochia relativ sărăcăcioasă, ultima pe care i-am dat-o, și vine direct la mine, încredințată că am s-o susțin fiindcă are dreptate. Așa stau lucrurile ?

Între timp, Bella își petrecuse brațul pe după gîtul lui, de care își lipise și obrazul.

— Tînăra persoană ahtiată după bani, rudă pe departe de-a mea — mai spuse bunul ei tată — n-a procedat de loc rău ! Nu degeaba a avut încredere în mine tînăra persoană ahtiată după bani, rudă pe departe de-a mea ! Admir această tînără persoană ahtiată după bani, rudă pe departe de-a mea, mai mult în rochia asta decît dacă venea la mine în mătase chinezească, în șaluri de Cașmir și cu diamante din Golconda. Pe această tînără persoană o iubesc din suflet, iar alesului inimii ei îi spun din toată inima : „Binecuvîntată fie legătura dintre voi ; îți aduce o avere bună dacă-ți aduce sărăcia pe care de dragul dumitale și al adevărului a acceptat-o".

Glasul acestui om micuț și devotat se stinse cînd dădu mîna cu John Rokesmith, și tăcu de-a binelea aplecînd capul

spre fiica lui. Dar nu pentru mult timp. Curînd, se uită în sus, vorbind pe un ton plin de vioiciune.

— Şi acum, draga mea copilă, dacă vrei, ţine-i de urît lui John Rokesmith un minut, două pînă ce dau o fugă la lăptărie să-i aduc şi lui o bucată de pîine de casă şi o cană cu lapte, ca să putem lua o gustare împreună.

A fost, aşa cum spusese Bella veselă, o masă ca pentru trei vîrcolaci crescuţi în bîrlogul lor din pădure, doar fără murmurul supărat şi pe ton scăzut în clipa descoperirii alarmante, cum că „Cineva a băut din laptele *meu*". A fost un ospăţ delicios, cu mult mai bun decît oricare din cele la care luase parte vreodată Bella sau John Rokesmith, ori chiar R. Wilfer. Nemaipomenita ciudăţenie a locului — cu cele două măciulii de alamă ale casei de fier de la firma *Chicksey, Veneering & Stobbles,* zgîndu-se dintr-un ungher cu nişte ochi de balaur — făcea ca totul să fie şi mai îmbietor.

— Cînd te gîndeşti — rosti heruvimul, grozav de bine dispus, uitîndu-se jur împrejur prin birou — că aici avea să se petreacă ceva înduioşător, iată, asta mă înveseleşte. Ştiţi, cînd te gîndeşti că mi-a fost dat s-o văd pe Bella a mea, cuprinsă în braţe de viitorul ei soţ, *aici !*

Abia după ce pîinea de casă şi laptele dispăruseră de cîtva timp, iar umbrele prevestitoare ale nopţii se lăsau peste Mincing Lane, heruvimul începu să dea semne de nervozitate şi-i spuse Bellei :

— Hm ! — făcu el şi dregîndu-şi glasul — dar la maică-ta nu te-ai mai gîndit de loc, draga mea ?

— Ba da, tată.

— Şi la soră-ta, Lavvy, de exemplu, draga mea ?

— Ba da, tată. Cred că acasă ar fi mai bine să nu intrăm în amănunte ; e de ajuns dacă spunem că am avut o ciocnire cu domnul Boffin şi că l-am părăsit pentru totdeauna.

— Pentru că John Rokesmith, scumpa mea, o cunoaşte pe maică-ta — rosti tatăl, după o clipă de şovăire — n-o să par fără tact dacă îţi atrag atenţia faţă de el că o s-o găseşti poate pe maică-ta puţin plicticoasă.

— Puţin... dumneata spui asta, tată, care ai atîta răbdare ? ! — exclamă Bella, cu un rîs melodios ; cu atît mai melodios cu cît era mai plin de afecţiune.

— Mda ! Spunem că e plicticoasă numai şi numai între noi... asta nu-i o apreciere — rosti heruvimul, hotărît. — Şi sora ta are o fire plicticoasă.

— Nu face nimic, tată.

— Iar tu, ştii, trebuie să fii pregătită, scumpa mea — zise tatăl, cu multă bunăvoinţă — pentru felul nostru de viaţă foarte sărăcăcios, slăbuţ, în cel mai fericit caz neconfortabil rău de tot, după ce ai stat în casa domnului Boffin.

— Nu-i nimic, tată. Aş fi în stare să îndur încercări cu mult mai grele... pentru John.

Ultimele cuvinte nu fuseseră rostite atît de încet şi cu jumătate gură încît John să nu le fi auzit ; dovada, iarăşi o făcu să dispară misterios în braţele lui.

— Aşa ! — exclamă heruvimul, vesel, fără nici o notă de dezaprobare. — Cînd... cînd ai să te arăţi din nou la suprafaţă, scumpa mea, după dispariţia asta, cred că ar fi timpul să încui şi să plecăm.

Dacă birourile firmei *Chicksey, Veneering & Stobbles* fuseseră încuiate vreodată de trei persoane mai fericite, dat fiind că majoritatea oamenilor s-ar fi bucurat să le încuie, atunci trebuie că acestea erau într-adevăr în culmea fericirii. Dar mai întîi Bella se cocoţă pe „craca lui Rumty" şi spuse :

— Arată-mi, dragă tată, ce faci aici toată ziua. Scrii în felul ăsta ? — spuse, şi îşi aşeză obrazul rotund pe braţul stîng, durduliu, creionul pierzîndu-i-se din ochi în vîrtejul pletelor, într-un fel cît se poate de puţin iscusit.

Totuşi, lui John Rokesmith părea să-i placă.

Astfel, cei trei vîrcolaci după ce curăţară toate urmele ospăţului lor, scuturînd afară firimiturile, ieşiră din Mincing Lane ca să meargă pe jos spre Holloway. Dacă doi dintre ei nu doreau ca distanţa să fie îndoit mai mare decît era de fapt, atunci cel de-al treilea vîrcolac se înşela amarnic. Într-adevăr, omul acesta modest, socotind că prea îi împiedică în a-şi da frîu liber bucuriei de a fi împreună pe drum, se simţi dator să se scuze, spunînd :

— Dragii mei, cred că e mai bine să trec pe cealaltă parte a străzii, ca şi cum n-aş fi cu voi.

Ceea ce şi făcu, presărînd în cale zîmbete aidoma unui heruvim, din lipsă de flori.

Era aproape ora zece cînd se opriră în dreptul Castelului Wilfer. Nu se mai vedea nimeni prin preajmă, totul fiind cufundat în tăcere, şi atunci Bella începu o serie de dispariţii în braţele lui Rokesmith, care ameninţau să dureze noaptea întreagă.

— Eu cred, John — spuse heruvimul în cele din urmă — că dacă te-ai putea lipsi în favoarea mea de tînăra persoană rudă pe departe cu mine aş lua-o în casă.

— Nu mă pot lipsi de ea — răspunse John — dar trebuie să ţi-o împrumut... Draga mea !

Cuvînt fermecat care iarăşi o făcu pe Bella să dispară numaidecît.

— Acum, scumpe tată — rosti Bella cînd deveni din nou vizibilă — dă-mi mîna şi hai să fugim cît de tare ne-or ţine picioarele... şi gata. Acum, tată. O dată !...

— Draga mea — bolborosi heruvimul, puţin speriat — voiam să mă uit dacă maică-ta...

— Nu da înapoi, domnule, ca să cîştigi timp — strigă Bella, făcînd un pas înainte cu piciorul drept. — Vezi asta, domnule ? Aici e linia de plecare ; vino-ncoace, domnule. Unu ! Doi ! La trei pornim, tată !

Se avîntă, tîrîndu-l şi pe heruvim după ea, fără să se oprească şi fără să-l lase să stea locului, pînă ajunse şi trase de clopoţelul de la intrare.

— Acum, tată dragă — adăugă Bella, apucîndu-l de amîndouă urechile, de parcă ar fi fost un ulcior, şi apropiindu-i faţa de buzele ei trandafirii — iată-ne şi acasă !

Domnişoara Lavvy ieşi să deschidă poarta, însoţită de cavalerul acela atent şi prieten al familiei, domnul George Sampson.

— Vai, Bella ! Nu se poate ! — exclamă domnişoara Lavvy, tresărind cînd o văzu. Apoi strigă în gura mare : — Mamă, a venit Bella !

Înainte ca ei să fi intrat în casă, doamna Wilfer şi apăru : proţăpită în pervazul uşii, îi întîmpină cu un aer mohorît, fantomatic, la care se adăuga tot ceremonialul de rigoare.

— Copila mea, bine-ai venit, deşi ai căzut pe neaşteptate — spuse, prezentîndu-şi în acelaşi timp obrazul ca pe o tăbliţă rece de ardezie pe care musafirii trebuia să se înscrie. — Şi tu, R.W., bine-ai venit, dar cam tîrziu. Servitorul doamnei Boffin mă poate auzi ?

Această întrebare era pusă pe un ton răsunător și azvîrlită în șoaptă, spre a primi un răspuns de la sluga în chestiune.

— Nu-i nimeni care să aștepte, mamă dragă — zise Bella.

— Nu-i nimeni care să aștepte ? — repetă doamna Wilfer, cu niște accente maiestuoase.

— Nu, mamă dragă.

Un fior plin de demnitate străbătu umerii și mănușile doamnei Wilfer, parcă însemnînd : „Ce enigmă !" Apoi porni în fruntea procesiunii către salonașul familiei. O dată ajunsă acolo, ea spuse :

— Dacă tu, R.W. — acesta tresări, interpelat cu atîta solemnitate — în drum spre casă, nu ai avut cumva grijă să fi adăugat ceva la cina noastră frugală, atunci Bellei n-o să-i placă de loc. Friptura rece de berbec și salata de lăptuci nu se compară cu luxul de la masa domnului Boffin.

— Te rog nu vorbi așa, mamă dragă — spuse Bella. — Pentru mine, masa domnului Boffin nu înseamnă nimic.

Domnișoara Lavvy, care se uita atentă la pălăria Bellei, interveni cu :

— Vai, Bella !

— Da, Lavvy, știu.

Zvăpăiata coborî ochii pe rochia Bellei și zăbovi ca s-o privească mai bine ; din nou exclamă :

— Vai, Bella !

— Da, Lavvy, știu ce am pe mine. Tocmai voiam să-i spun mamei cînd m-ai întrerupt tu. Mamă, am părăsit pentru totdeauna casa domnului Boffin și am venit din nou acasă.

Doamna Wilfer nu scoase nici o vorbă, ci, după ce se uită un minut sau două la odrasla ei, se retrase cîțiva pași înapoi, în colțul său oficial, și păstrînd o tăcere înspăimîntătoare luă loc : aidoma unui obiect înghețat, pus la vînzare într-o piață rusească.

— Pe scurt, dragă mamă — spuse Bella, ridicînd pălăria cu pricina de pe cap și scuturîndu-și părul — am avut o discuție foarte serioasă cu domnul Boffin în legătură cu felul cum se purta el cu unul dintre membrii casei ; o discuție definitivă, și astfel totul a ajuns la capăt.

— Trebuie negreșit să-ți spun, draga mea — adăugă R. W. — că Bella a acționat într-adevăr cu curaj și într-adevăr cum se cuvine ; de aceea sper, draga mea, că nu vei lua lucrurile prea în tragic.

— George ! — exclamă domnişoara Lavvy, pe un ton sepulcral, ameninţător, copiat după al maică-si — George Sampson, vorbeşte ! Ce ţi-am zis eu despre Boffinii ăia ?

Domnul Sampson, văzîndu-şi barca lui fragilă cum se zbate printre bancuri de nisip şi valuri, socoti cel mai nimerit să nu se refere la nimic anume din cele povestite, ca nu cumva să facă vreo gafă. Cu o admirabilă dibăcie marinărească, el îşi îndreptă barca spre larg, murmurînd :

— Da, de bună seamă.

— Da ! I-am spus lui George Sampson, după cum chiar el mărturiseşte — reluă domnişoara Lavvy — că urîcioşii ăia de Boffini aveau să se ia la harţă cu Bella de îndată ce-şi va pierde pentru ei farmecul noutăţii. Au procedat aşa, sau nu ? Am avut eu dreptate, sau am greşit ? Şi acum, Bella, ce ne mai poţi spune despre Boffinii tăi ?

— Lavvy şi mamă — rosti Bella — spun despre domnul şi doamna Boffin ceea ce totdeauna am spus, şi totdeauna voi spune ceea ce totdeauna am spus. Dar nimic nu mă va putea face să mă cert cu cineva în noaptea asta. Sper că nu-ţi pare rău, mamă dragă, că mă vezi — o sărută — de asemenea, sper că nu-ţi pare rău că mă vezi, Lavvy — o sărută şi pe ea — şi pentru că văd pe masă lăptuca despre care a pomenit mama, am să pregătesc salata.

Cînd Bella se apucă în joacă de treabă, chipul expresiv al doamnei Wilfer o urmărea cu nişte ochi pătrunzători, sugerînd o îmbinare dintre un cap de sarazin, cîndva firma foarte populară de la o cîrciumă, şi mecanismul unui ceasornic olandez, dînd totodată de înţeles unei minţi bogate în fantezie că la pregătirea salatei ar fi mai prudent din partea fiică-si dacă ar omite oţetul. Dar nici un cuvînt nu zbură de pe buzele maiestuoasei mame. Şi asta i se părea mai îngrozitor soţului ei (fapt de care probabil nu era străină) decît orice torent de elocvenţă prin care şi-ar fi putut da arama pe faţă în prezenţa tuturor.

— Acum, mamă dragă — zise Bella la timpul potrivit — salata e gata ; a trecut de mult ora cinei.

Doamna Wilfer se ridică în picioare, dar nu scoase o vorbă.

— George ! — strigă domnişoara Lavinia, cu glasul ei ameninţător. — Scaunul mamei !

Domnul Sampson se avîntă către excelenta doamnă şi o urmă de-aproape cu scaunul în mînă, pe cînd ea se apropia de masă. Ajunsă acolo, se aşeză ţeapănă, după ce-l pricopsi pe domnul Sampson cu o căutătură care-l făcu pe tînăr să se retragă foarte încurcat la locul lui.

Necutezînd să se adreseze unui specimen atît de copleşitor, heruvimul se sluji de mijlocirea unei a treia persoane ca să-i servească cina, de pildă :

— Friptură pentru mama, Bella dragă ; sau Lavvy, cred că mama ar lua puţină salată dacă i-ai pune în farfurie.

Doamna Wilfer primea alimentele cu o figură de automat încremenit ; în aceeaşi stare le înghiţea, punînd jos uneori cuţitul şi furculiţa, ca şi cum şi-ar fi spus : „Ce-oi fi făcînd ?" şi aruncînd spre unul sau altul dintre comeseni priviri indignate în căutarea unui răspuns. Efectul magnetic al acestor priviri era de natură să-l împiedice cu desăvîrşire pe cel privit de a pretinde că n-ar şti cumva despre ce e vorba, aşa încît un martor ocular îşi putea da seama — chiar şi fără să se uite de loc la doamna Wilfer — asupra cui îşi pironise ea ochii după trăsăturile celui privit, pe chipul căruia se răsfrîngea raza ei vizuală.

Cu această ocazie deosebită, domnişoara Lavinia era extrem de binevoitoare faţă de domnul Sampson şi nu se dădu în lături s-o informeze şi pe sora ei de ce anume.

— Nu merita să te plictisesc, Bella, cînd te aflai într-o sferă atît de îndepărtată de cea a familiei tale, mai cu seamă că asta nu te-ar fi interesat decît în foarte mică măsură — spuse Lavinia, înălţînd din bărbie — dar să ştii că George Sampson îmi cere mîna.

Bella se bucură auzind aceasta. Domnul Sampson roşi pe neobservate şi se simţi îndemnat să-şi petreacă braţul pe după mijlocul domnişoarei Lavinia ; întîlnind însă un ac barosan în cordonul tinerei doamne, se zdreli la deget, scoase un ţipăt şi îşi atrase fulgerele căutăturii doamnei Wilfer.

— George o duce foarte bine — rosti domnişoara Lavinia (ceea ce poate nu era tocmai cazul în clipele acelea) — şi cred că o să ne căsătorim zilele astea. N-am vrut să-ţi spun cînd erai la Bof... — aici, domnişoara Lavinia se întrerupse brusc, şi apoi adăugă mai potolită — ...cînd erai la domnul şi doamna Boffin ; dar acum consider o datorie de soră să-ţi aduc această veste.

— Mulțumesc, Lavvy dragă. Felicitările mele !

— Mulțumesc, Bella. De fapt, George și cu mine am discutat dacă să-ți spunem ; l-am făcut atent pe George că n-o să te intereseze prea mult o chestiune atît de neînsemnată și că ar fi fost cu mult mai probabil că aveai să te dezbari de noi cu totul mai degrabă decît să-l consideri și pe el drept un membru al familiei noastre.

— A fost o greșeală, dragă Lavvy — se împotrivi Bella.

— Așa s-ar părea — încuviință domnișoara Lavinia — dar situația s-a schimbat, știi prea bine, draga mea. George ocupă acum un post nou și are mari șanse de viitor. Ieri n-aș fi avut curajul să-ți vorbesc astfel, cînd ai fi socotit posibilitățile lui umile ceva care nu merita să fie luat în seamă — în seara asta mă simt mîndră însă.

— De cînd ai început să fii timidă, Lavvy ? — întrebă Bella, cu un zîmbet.

— N-am spus niciodată, Bella, că sînt timidă — replică Zvăpăiata. — Dar poate c-ar fi trebuit să-ți spun, dacă nu aveam rezerve față de sensibilitățile unei surori, că de cîtăva vreme mă simțeam independentă, prea independentă, draga mea, pentru a mă expune ca proiectata mea căsătorie (iar o să te-ntepi, George) să fie privită cu dispreț. Nu că ți-aș fi putut lua în nume de rău faptul de a privi cu dispreț căsătoria mea, cînd pe tine, Bella, te așteaptă o partidă strălucită ; pur și simplu mă simțeam independentă.

Fie că Zvăpăiata era iritată din pricina cuvintelor Bellei, care nu voia să se ia la harță, ori nemulțumită văzînd că Bella din nou se lăsa curtată de domnul George Sampson, sau că în împrejurările de față pentru ea ar fi fost un stimulent necesar de a căuta cuiva rîcă — în orice caz, se năpusti îndată asupra nobilei sale mame, cît se poate de violent.

— Mamă, te rog nu te mai holba așa la mine, îmi calci pe nervi ! Dacă-s murdară de negru pe nas, spune-mi ; dacă nu, dă-mi pace.

— Cu Miine vorbești tu astfel ? — se auzi glasul doamnei Wilfer. — Cum de-ți permiți ?

— Să nu folosim cuvinte mari, pentru numele lui Dumnezeu, mamă ! O fată care-a ajuns la vîrsta de a se logodi își poate permite să se împotrivească atunci cînd e privită ca un ceas de perete.

— Impertinento ! — exclamă doamna Wilfer. — Bunică-ta, dacă vreuna din fiicele ei, la orice vîrstă, îi vorbea cumva pe tonul ăsta, ar fi poruncit să se retragă într-o odaie fără lumină.

— Bunică-mea — replică Lavvy, încrucișîndu-și brațele și lăsîndu-se pe spătarul jilțului — nu se holba la oameni pînă să-i scoată din răbdări, așa cred eu.

— Ba da ! — stărui doamna Wilfer.

— Atunci, păcat că n-a știut să se poarte mai frumos ! — reluă Lavvy. — Și dacă bunică-mea poruncea oamenilor să se retragă într-o odaie fără lumină, ajunsese în mintea copiilor, asta este. Grozav trebuie să se fi dat în spectacol, n-am ce zice ! Tare-aș vrea să știu dacă-și expedia cumva oamenii în turla bisericii Sft. Paul ; și în caz că da, cum proceda oare ?

— Tăcere ! — strigă doamna Wilfer. — Îți ordon să taci !

— Nici prin gînd nu-mi trece să tac, mamă — replică Lavinia cu răceală. — Dimpotrivă. N-am să stau tăcută să se zgîiască lumea la mine, ca și cum *eu* tocmai aș fi picat de la Boffini. N-am să stau tăcută și să-l las pe George Sampson să se zgîiască lumea la el ca și cum *el* tocmai ar fi picat de la Boffini. Dacă tatei îi place să se zgîiască lumea la el, ca și cum și *el* tocmai ar fi picat de la Boffini, perfect. Mie una nu-mi place. Și n-am să-nghit asta !

Deoarece Lavinia deschisese pe ocolite o breșă care ducea la Bella, doamna Wilfer și porni la atac.

— Ah, suflet rebel, copil răzvrătit ! Ia spune-mi un lucru, Lavinia. Dacă ajungeai să calci în picioare simțămintele mamei tale și catadicseai să te lași oblăduită de Boffini, și dacă scăpai din acel loc al slugărniciei...

— Astea-s pur și simplu vorbe de clacă, mamă — o întrerupse Lavinia.

— Cum ? ! — exclamă doamna Wilfer, cu sublimă severitate.

— Loc al slugărniciei, mamă, astea-s vorbe de clacă — îi întoarse vorba Zvăpăiata, fără măcar să clipească.

— Îți spun, copil îndrăzneț: dacă veneai din cartierul Portland Place, copleșită de jugul oblăduirii și urmată de slugile de rigoare în veșminte de gală, ca să mă vizitezi, îți închipui cumva că sentimentele mele adînc înrădăcinate s-ar fi putut exprima din priviri ?

— Tot ce-mi închipui despre asta — răspunse Lavinia — este că aș dori să fie exprimate dinaintea persoanei care trebuie.

— Și dacă — adăugă maică-sa — dacă, în ciuda prevenirilor mele că din trăsăturile chipului chiar doamna Boffin duhnea a rău, te lipeai de doamna Boffin, și nu de mine, și dacă după aceea ai fi venit, îndepărtată de doamna Boffin, călcată în picioare de doamna Boffin și dată pe ușă afară de doamna Boffin, crezi oare că simțămintele mele ar fi fost cu putință să se citească în priviri ?

Lavinia era cît pe ce să-i răspundă respectabilei ei mame că atunci s-ar fi putut lipsi foarte bine și de privirile ei, cînd Bella se ridică și spuse :

— Noapte bună, dragă mamă. Am avut o zi obositoare și mă culc.

Aceasta puse capăt agreabilei petreceri. Puțin după aceea, domnul Sampson își luă rămas bun, însoțit de domnișoara Lavinia, cu o luminare în mînă numai pînă la vestibul și fără lumînare pînă la poarta din grădină ; doamna Wilfer, spălîndu-și mîinile de Boffini, se duse la culcare precum lady Macbeth. R.W. rămase singur, într-o atitudine melancolică, printre ruinele mesei de seară.

Un zgomot de pas ușor îl smulse însă din meditație — era Bella. Pletele frumoase i se revărsau peste umeri ; venea încetișor, desculță, cu peria de cap în mînă, să-i ureze noapte bună.

— Draga mea — rosti heruvimul, și-i prinse cu o mînă o șuviță de păr — *ești*, indiscutabil, ceea ce se cheamă o femeie minunată.

— Ei bine, domnule — spuse Bella — cînd această femeie minunată se va mărita, o să capeți vița asta, dacă vrei, împletită de ea într-un lanț. O astfel de amintire a ființei iubite ar însemna ceva pentru dumneata ?

— Mult, comoara mea.

— Atunci, dacă ești cuminte, domnule, ai s-o capeți. Îmi pare tare, tare rău, scumpe tată, că am adus tot zbuciumul ăsta în casă.

— Fetița mea — zise tatăl ei, sincer și cu simplitate — nu-ți face griji din asta. Zău, nici nu merită să mai discutăm,

pentru că lucrurile acasă și așa ar fi luat aproape aceeași întorsătură. Mama și sora ta nu se simt bine dacă nu găsesc ele din cînd în cînd vreun motiv să fie puțin plicticoase. Te asigur, draga mea, niciodată nu scăpăm noi de un subiect plicticos... Mă tem, Bella, că vechea ta odaie cu Lavvy ți s-a părut groaznic de incomodă !

— Nu, tată, nu mi se pare. Crezi că aș avea motive, tată ?

— Ei da, copila mea, te cam plîngeai de camera asta pe vremea cînd nu era un contrast așa de mare cum trebuie să fie acum... Pe cuvîntul meu, nu pot să-ți răspund decît că asta din pricină că te-ai schimbat atît de mult în bine...

— Nu, tată, pentru că sînt atît de recunoscătoare și de fericită !

Se lipi de el, îmbrățișîndu-l, și părul ei lung îl făcu să strănute ; apoi Bella izbucni în rîs pînă ce se porni și el pe rîs ; pe urmă îl înăbuși tot sărutîndu-l, ca să nu-l audă cineva.

— Ascultă-mă bine, domnule — spuse Bella. — Femeiușca minunată ți-a spus în drum spre casă ce-i rezervă viitorul. Nu o așteaptă cine știe ce avere mare, căci dacă logodnicul ei va obține un anumit post pe care speră să-l ocupe curînd, se va căsători și va avea un venit de o sută cincizeci de lire sterline pe an. Dar asta la început, și chiar dacă niciodată nu vor fi mai mulți bani, femeiușca minunată va face așa fel ca să-i ajungă. Și asta încă nu-i tot, domnule. În viitor i se mai arată un anumit bărbat blond — un om scund, spun cărțile — care, pare-se, se va găsi mereu alături de femeiușca minunată, care va păstra totdeauna în căsuța ei, special pentru acest bărbat, un colțișor atît de pașnic cum nicicînd n-a mai existat. Acum, domnule, spune-mi numele acelei persoane.

— Nu cumva e-un valet din cărțile de joc ? — întrebă heruvimul, cu un licăr în ochi.

— Ba da ! — strigă Bella, foarte veselă, din nou sufocîndu-l cu sărutul. — Este Valetul de Wilfer ! Femeiușca minunată, dragă tată, de-abia așteaptă să se împlinească viitorul atît de fericit care i-a fost prezis, și speră să facă din ea o femeie și mai minunată decît a fost pînă acum. Cît despre bărbatul scund și blond, nu-i rămîne altceva decît să spere și el în acest viitor, iar cînd l-o amenința primejdia de a fi sîcîit din cale-afară, să-și spună în sine : „În sfîrșit, am ajuns la un liman !"

— În sfîrșit, am ajuns la un liman ! — repetă tatăl ei.

— Dragul meu Valet de Wilfer ! — exclamă Bella, apoi întinse picioruşul ei alb şi gol. — Iată linia de pornire, domnule. Vino la linie. Pune cizma alături. Bagă de seamă să fim în rînd ! Acum, domnule, ai voie s-o săruți pe femeiuşca minunată, atît de recunoscătoare şi de fericită, înainte de a porni la fugă. Aa, da, tăticul meu blond... atît de recunoscătoare şi de fericită !

Capitolul XVII

UN COR DE SOCIETATE

Uimirea stă zugrăvită pe chipurile cercului de cunoştinţe ale domnului şi doamnei Lammle cînd mobila de mîna întîi a acestora şi în general lucrurile din casă, cuprinzînd şi o Masă de Biliard (cu majuscule), sînt scoase la mezat, „vîndute la licitaţie", după cum se anunţă, public, pe un covor de obicei în faţa căminului, acum fluturînd în vînt, atîrnat la stradă, strada Sackville. Nimeni însă nu-i nici pe jumătate atît de uluit precum domnia-sa domnul Hamilton Veneering, membru în Parlament, deputat pentru Pocket-Breaches ; acesta începe să-şi dea seama, ca prin minune, că printre oamenii înscrişi cîndva în catastiful sufletului său, soţii Lammle ar fi singurii care *nu* sînt cei mai vechi şi mai dragi prieteni din lume. Doamna Veneering, nevasta membrului în Parlament, deputat pentru Pocket-Breaches, împărtăşeşte, ca soţie credincioasă, descoperirea şi indescriptibila mirare a bărbatului ei. Soţii Veneering îşi închipuie poate că ultimul simţămînt inexprimabil să se fi datorat mai cu seamă reputaţiei lor, deoarece se zvoneşte că, odinioară, unele dintre capetele mai bine informate din centrul comercial al oraşului se prăpădeau de rîs auzind pomenindu-se despre afacerile imense şi despre averea barosană a lui Veneering.

Cert este însă că atît domnul, cît şi doamna Veneering nu găsesc cuvinte să-şi mărturisească uluirea, de aceea consideră necesar să ofere celor mai vechi şi mai dragi prieteni din lume o masă ca-n basme. Căci în ultimul timp s-a observat că ori de cîte ori se întîmpla ceva, soţii Weneering trebuiau să dea o masă.

Lady Tippins trăiește într-o stare cronică de invitație să ia masa cu soții Veneering și într-o stare cronică de inflamație, după ce s-a ospătat.

Boots și Brewer circulă peste tot cu birja fără altă treabă vizibilă pe lumea asta decît să umble după musafiri care să vină la masă la soții Veneering. Veneering bate în lung și-n lat culoarele Parlamentului ca să-și înhațe confrații la masă. Doamna Veneering a cinat aseară cu douăzeci și cinci de inși absolut necunoscuți : astăzi îi vizitează pe toți, iar ziua următoare trimite fiecăruia cîte-o invitație la cină pentru de mîine în două săptămîni ; dar înainte ca și cina aceasta să fi fost digerată, se duce în vizită la frații și surorile lor, la fiii și fiicele lor, la nepoții și nepoatele lor, la mătușile, unchii și verii lor și îi poftește pe toți la masă. Și astfel, ca și la început, pe măsură ce grupul de oaspeți crește, se observă că toți musafirii dau în general impresia că se duc la soții Veneering nu ca să mănînce împreună cu domnul și doamna Veneering (ultimul lucru, pare-se, la care s-ar gîndi), ci ca să mănînce ei între ei.

Dar, la urma urmelor... cine știe ?... S-ar putea ca Veneering să considere aceste mese, deși costisitoare, profitabile, în sensul că-și face partizani.

Domnul Podsnap, ca om cu vază, nu este singurul care se arată foarte zelos față de propria lui demnitate, dacă nu față de aceea a cunoștințelor sale, și astfel își întreține extrem de grijuliu amiciții care au căpătat blagoslovenia lui, ca nu cumva, neglijîndu-le, să se vadă el însuși oarecum neglijat. Cămilele de aur și de argint, frapierele și celelalte podoabe de la masa soților Veneering fac o splendidă impresie, iar cînd eu, Podsnap, exprim într-o doară remarca, altundeva, cum că lunea trecută am cinat cu o superbă caravană de cămile, personal m-aș simți jignit dacă s-ar schița vreo aluzie că ar fi vorba de niște gloabe de cămile cu genunchii slăbiți, sau de cămile suspecte de cine știe ce metehne. „N-o să m-apuc să-mi scot cămilele la expoziție ; eu sînt mai presus de așa ceva... sînt un om mai de temei. Și, unde mai pui, cămilele astea s-au încălzit la lumina chipului meu ; atunci, cum îți îngădui, domnule, să insinuezi că aș fi iluminat altceva decît niște cămile ireproșabile ?"

Cămilele sînt lustruite în cămara cu argintărie a chimistului analitic, pentru dineul prilejuit de ruina soților Lammle.

Și domnul Twemlow se simte puțin rău fiindcă înghițise pe la amiaz două pilule cărora li se făcea reclamă, încrezîndu-se în modul de întrebuințare atașat la cutie (prețul : un penny și jumătate, cu timbru fiscal cu tot), cum că acestea ar fi „absolut recomandabile ca măsură de precauție pentru plăcerile gastronomice". Cînd i se făcuse un pic greață din pricina unei pilule insolubile care i se lipise în beregată și pe deasupra avînd senzația că un nod de ceva vîscos și cald se prelingea încetișor în jos, tocmai atunci un servitor intră anunțîndu-l că o doamnă dorește să-i vorbească.

— O doamnă ! — exclamă Twemlow, netezindu-și penele zbîrlite. — Roag-o să-ți spună numele.

Numele doamnei e Lammle. Doamna nu-l reține pe domnul Twemlow mai mult de cîteva minute. Doamna e sigură că domnul Twemlow o să fie atît de amabil s-o primească, aflînd că ține neapărat să aibă o convorbire scurtă. Doamna nu se îndoiește de încuviințarea domnului Twemlow în momentul cînd îi va auzi numele. L-a rugat pe servitor nu care cumva să-i pocească numele. I-ar fi trimis o carte de vizită, dar n-are la îndemînă.

— Poftește-o înăuntru.

Doamna, poftită, intră.

Odăițele domnului Twemlow sînt modest mobilate, după moda veche (seamănă cu interiorul menajerei de la Snigsworthy Park), fără alte podoabe decît o gravură, așezată pe prichiciul căminului, a sublimului Snigsworth, în mărime naturală, care privește cu trufie și dispreț către o coloană corintică, la picioare cu un sul enorm de pergament, și o perdea grea, gata să-i cadă în cap. Aceste accesorii, așa se cuvine să înțelegem, îl reprezintă pare-se pe nobilul lord tocmai cînd e pe cale să-și salveze țara.

— Vă rog, luați loc, doamnă Lammle.

Doamna Lammle se așază și începe conversația.

— Domnule Twemlow, ați aflat, desigur, despre pierderea averii noastre. Ați aflat, nu mai încape îndoială, căci nu există veste care să se împrăștie mai repede ca asta — mai ales printre prieteni.

Cu gîndul la dineul minune, Twemlow tresare ușor și încuviințează observația.

— Probabil — continuă doamna Lammle, într-un fel ceva mai aspru, care-l face pe Twemlow să se dea înapoi — pe

dumneavoastră nu v-a surprins așa de mult ca pe cîțiva alții, după cele întîmplate între noi în casa care acum e răscolită de sus pînă jos. Mi-am îngăduit să trec pe la dumneavoastră, domnule Twemlow, pentru a adăuga un soi de post-scriptum la spusele mele din ziua aceea.

Obrajii uscați și supți ai domnului Twemlow devin mai uscați și mai supți la perspectiva unor noi complicații.

— Doamnă Lammle — spune stînjenit micuțul domn — doamnă Lammle, mi-ați face într-adevăr o favoare dacă m-ați scuti de alte mărturisiri. Unul din țelurile vieții mele... de-a lungul căreia, din păcate, n-am avut prea multe... a fost să fiu inofensiv și să stau departe de uneltiri și intrigi.

Doamna Lammle, înzestrată cu infinit mai mult spirit de observație decît acest domn, nici nu consideră necesar să se uite la Twemlow în timp ce el vorbește, atît de lesne îi prinde gîndurile.

— Post-scriptumul meu, ca să rămîn la termenul folosit de mine — adaugă doamna Lammle, pironindu-și ochii pe chipul acestuia ca să dea mai multă tărie cuvintelor ei — este întru totul aidoma spuselor dumneavoastră, domnule Twemlow. Departe de mine gîndul de a vă supăra cu vreo nouă mărturisire, aș dori numai să v-o amintesc pe cea veche. Departe de mine gîndul de a vă cere să interveniți, dimpotrivă : vreau să vă rog să rămîneți absolut neutru.

Deoarece Twemlow e gata să-i răspundă, ea își odihnește iarăși ochii în altă parte, știind că urechile-i vor fi suficiente pentru conținutul unui vas atît de firav.

— În aceste condiții — rostește Twemlow, nervos — presupun că nu v-aș oferi nici o obiecțiune rezonabilă în a asculta orice ați dori să-mi faceți cinstea de a-mi spune. Dar dacă-mi este îngăduit, cu toată politețea și cu tot tactul posibil, vă implor să rămîneți în limitele stabilite de dumneavoastră... eu... eu așa v-aș ruga.

— Domnule — intervine doamna Lammle, ridicînd din nou ochii pe chipul lui și intimidîndu-l de-a dreptul cu atitudinea ei înăsprită — v-am împărtășit un anumit lucru, pe care, dacă socoteați potrivit, ar fi trebuit să-l transmiteți unei alte persoane.

— Ceea ce am și făcut — spune Twemlow.

— Pentru asta, vă mulțumesc... deși, zău, nu prea știu cum de mi-am putut trăda soțul pentru ea, care-i o biată prostuță. Și eu am fost cîndva o biată prostuță ; ce altă scuză aș mai putea găsi ? !... — Văzînd efectul produs asupra lui de rîsul ei indiferent și privirea rece, doamna Lammle nu-l slăbește din ochi în timp ce continuă să vorbească. — Domnule Twemlow, dacă s-ar întîmpla să-l vedeți pe soțul meu, sau pe mine, sau pe amîndoi, avînd trecere ori bucurîndu-ne de încrederea altcuiva... fie cunoștință comună sau nu... n-aveți dreptul să vă slujiți împotrivă-ne de taina încredințată dumneavoastră cu un anumit scop, care a și fost îndeplinit. Iată ce am venit să vă spun. Acestea nu sînt niște condiții impuse, ci, pentru un om de onoare ca dumneavoastră, pur și simplu un mod de a vă aminti o promisiune făcută.

Twemlow stă cu mîna la frunte și murmură ceva ca pentru el.

— M-am bizuit pe onoarea dumneavoastră de la început — continuă doamna Lammle — așa încît chestiunea e simplă și în privința mea, și a dumneavoastră, de aceea nu voi mai adăuga nici un cuvînt în acest sens.

Se uită stăruitor la domnul Twemlow pînă ce el, ridicînd din umeri, schițează un mic salut lateral, ca și cum ar fi vrut să spună : „Da, cred că ai dreptul să te bizui pe mine". Ea își umezește apoi buzele și dă semne de ușurare.

— Nădăjduiesc să-mi fi ținut promisiunea transmisă prin servitorul dumneavoastră, cum că o să vă reții doar cîteva minute. Nu e cazul să vă mai deranjez, domnule Twemlow.

— Stați ! — exclamă Twemlow, ridicîndu-se o dată cu ea. — Vă rog să mă scuzați. Niciodată nu v-aș fi căutat, doamnă, pentru a vă relata cele ce urmează, dar deoarece dumneavoastră m-ați căutat pe mine și vă aflați aici, am să-mi iau o povară de pe inimă. Oare a fost un act de onoare cînd, după ce am luat acea hotărîre împotriva domnului Fledgeby, dumneavoastră v-ați adresat lui ca unui prieten apropiat și de încredere și să-l implorați să vă facă un serviciu ? Presupunînd totuși că astfel ar sta lucrurile, eu nu pot pretinde că știu adevărul — mi s-a relatat doar că așa ar fi.

— Atunci, el v-a spus ? — întreabă doamna Lammle, care ascultînd este din nou cu ochii în altă parte, și în timp ce vorbește îi utilizează cu mult efect.

— Da.

— Ce ciudat, să vă spună el adevărul ! — exclamă doamna Lammle, căzînd serios pe gînduri. — Vă rog, unde a avut loc această întîmplare cu totul neobişnuită ?

Twemlow ezită. E mai scund şi totodată mai slab ca doamna Lammle, şi deoarece se uită la el de sus, cu atitudinea ei aspră, se simte atît de dezavantajat, încît ar fi dorit să aparţină celuilalt sex.

— Pot să vă-ntreb, domnule Twemlow, unde s-a întîmplat asta ? Absolut confidenţial ?

Trebuie să mărturisesc — spune micuţul şi blajinul domn, răspunzînd pe îndelete — că mi-a părut oarecum rău cînd domnul Fledgeby a pomenit despre asta. Recunosc, nu mi-a venit de loc bine, ce-i drept. Mai ales că domnul Fledgeby a făcut şi pentru mine — cu multă amabilitate, şi mi se părea că n-o meritam — acelaşi serviciu pe care dumneavoastră l-aţi rugat să vi-l facă.

Această ultimă frază dezvăluie noblețea sufletească autentică a bietului gentleman. „Altfel — se gîndeşte el — m-aş vedea în situaţia avantajoasă a omului care nu are dificultăţi el însuşi, în timp ce pe ale ei le cunosc. Şi asta ar fi ceva josnic, foarte josnic."

— Intervenţia domnului Fledgeby a fost la fel de utilă în cazul dumneavoastră cum a fost şi într-al nostru ? — întreabă doamna Lammle.

— La fel de *in*utilă.

— Nu mi-aţi putea totuşi spune, domnule Twemlow, unde l-aţi întîlnit pe domnul Fledgeby ?

— Iertaţi-mă. Voiam tocmai să vă spun. N-am avut intenţia să fac un secret din asta. Pe domnul Fledgeby l-am întîlnit întîmplător, la faţa locului... Prin expresia la faţa locului înţeleg la domnul Riah, din Saint Mary Axe.

— Atunci, vă aflaţi din păcate în mîinile domnului Riah ?

— Din păcate, doamnă — răspunde Twemlow — singura obligaţie bănească pe care o am, singura datorie din viaţă (o datorie reală, vă rog să nu credeţi cumva că o contest), a încăput pe mîinile domnului Riah.

— Domnule Twemlow — spune doamna Lammle, privindu-l ţintă în ochi, lucru pe care el dacă putea l-ar fi împiedicat, dar n-are cum — a încăput pe mîinile domnului Fledgeby... Domnul Riah e un paravan. A încăput pe mîinile domnului Fledgeby. Dă-mi voie să-ţi spun ca să ştii cum stai.

Informația asta ar putea să-ți fie de folos, măcar și numai ca să te ferească de credulitate și de a-i socoti pe alții cinstiți doar pentru că ești dumneata cinstit.

— Imposibil ! — strigă Twemlow, sărind în picioare, îngrozit. — De unde știi asta ?

— N-aș putea spune de unde știu. Un lanț întreg de împrejurări mi-a fost potrivnic, devenind evident pentru mine.

— Ah ! Atunci, n-ai nici o dovadă.

— Foarte ciudat — spune doamna Lammle, de sus și cu răceală, oarecum disprețuitoare — cît de aidoma pot fi doi oameni în unele privințe, deși au firi diametral opuse ! Cred că nu există doi oameni cu mai puține însușiri comune ca domnul Twemlow și soțul meu. Și cu toate astea, amîndoi îmi răspund absolut cu aceleași cuvinte : „N-ai nici o dovadă !"

— Cum așa, doamnă ? — se încumetă Twemlow molcom să se împotrivească. — Dar de ce folosim absolut aceleași cuvinte ? Pentru că stabilesc un adevăr. Pentru că dumneata *nu ai* nici o dovadă.

— În felul lor, bărbații sînt foarte înțelepți — rostește doamna Lammle, aruncînd o ochire trufașă spre portretul lui Snigsworth și potrivindu-și rochia înainte de plecare — dar mai au de învățat înțelepciune. Soțul meu, care nu-i exagerat de credul, de naiv sau lipsit de experiență, înțelege această chestiune clară deopotrivă de puțin ca și domnul Twemlow... pentru că nu există nici o dovadă. Și totuși, eu cred că în locul meu, din șase femei, cinci ar înțelege chestiunea tot așa de limpede ca și mine. În orice caz, n-o să am nicidecum liniște (chiar și numai în amintirea faptului că domnul Fledgeby mi-a sărutat mîna) pînă cînd n-o să priceapă și soțul meu. Ai face bine și dumneata să înțelegi lucrurile de-acum înainte, domnule Twemlow, cu toate că *nu-ți* pot oferi nici o dovadă.

Îndreptîndu-se spre ușă, este condusă de domnul Twemlow, care își exprimă nădejdea liniștitoare că afacerile domnului Lammle nu se află într-o situație iremediabilă.

— Nu știu — adaugă doamna Lammle, oprindu-se și urmărind cu vîrful umbreluței de soare conturul desenului de pe tapetul de hîrtie din perete. — Depinde. Poate s-o ivi vreo ieșire sau poate nu, aflăm noi curînd. Dacă nu, aici sîntem ruinați și va trebui, presupun, să plecăm în străinătate.

Domnul Twemlow, în dorința lui generoasă de a îmbunătăți cît mai mult lucrurile, face observația că se trăiește plăcut și în străinătate.

— Da — încuviințează doamna Lammle, tot continuînd să urmărească desenul tapetului. — Eu una mă îndoiesc însă că s-ar putea trăi plăcut la o masă murdară de birt, urmărit de priviri bănuitoare, fără alte mijloace de existență decît jocul de biliard, de cărți și tot restul.

— Pentru domnul Lammle înseamnă mult — declară Twemlow politicos (deși profund mișcat) — să aibă totdeauna lîngă el o ființă devotată lui la bine și la rău și a cărei înrîurire binefăcătoare să-l împiedice de la acțiuni nedemne și primejdioase.

Auzind aceste cuvinte, doamna Lammle se oprește din urmărit desenul tapetului și se uită la Twemlow.

— Înrîurire binefăcătoare, domnule Twemlow ? Dar trebuie să avem ce bea și ce mînca, cu ce ne îmbrăca, și mai trebuie să avem un acoperiș deasupra capului. Totdeauna lîngă el, devotată și la bine și la rău ? Nici cu asta nu mă prea pot lăuda : ce poate face o femeie la vîrsta mea ? Ne-am înșelat unul pe altul căsătorindu-ne ; acum trebuie să suportăm urmările, adică să ne suportăm unul pe altul, să ducem împreună povara unui trai de azi pe mîine, pînă ce moartea ne-o separa.

Spunînd acestea, doamna Lammle iese în strada Duke, Saint James's.

Domnul Twemlow revine la canapeaua lui și își așază capul chinuit de migrenă pe o pernuță mătăsoasă din păr de cal — ferm convins că o convorbire apăsătoare nu e prea nimerită după niște pastile atît de eficace în privința plăcerilor gastronomice.

La ora șase seara, respectabilul domn micuț de statură se află într-o dispoziție mai bună ; tocmai își pune ciorăpeii de mătase și încălțările demodate, pregătindu-se pentru masa ca în basme de la familia Veneering. La ora șapte seara o ia pe jos de-a lungul străzii Duke, pînă-n colț, și economisește astfel șase pence, pe care altminteri ar fi trebuit să-i dea pentru o birjă de piață.

Divina Tippins luase în vremea asta masa și arăta în așa hal încît o minte sumbră ar fi dorit, ca o binecuvîntată variație, în sfîrșit să cineze și să se ducă la culcare. Astfel gîndește domnul Eugene Wrayburn, pe care Twemlow îl descoperă con-

templînd-o pe Tippins cum nu se poate mai cătrănit, în timp ce creatura aceasta năstrușnică îl ia peste picior că n-a izbutit încă să ajungă lord cancelar. Tippins e zeflemitoare și față de Mortimer Lightwood, pe care-l atinge ușor cu evantaiul, pentru că a fost cavaler de onoare la nunta oamenilor ăștora de nimic... zi-i pe nume... ajunși acum la sapă de lemn. De fapt, evantaiul este în plină activitate și-i lovește pe oameni din toate direcțiile, scoțînd un zgomot lugubru, care parcă sugerează clănțănitul ciolanelor doamnei Tippins.

De cînd Veneering a intrat în Parlament spre binele obștesc, în casa sa și-a făcut apariția o nouă speță de prieteni intimi, cu care doamna Veneering este deosebit de atentă. Despre prietenii ăștia, aidoma distanțelor astronomice, nu se poate vorbi decît folosind cifre extrem de mari. Boots zice că unul dintre ei ar fi antreprenor și că (așa s-a calculat) folosește, direct sau indirect, un număr de cinci sute de mii de oameni. Brewer spune că un altul dintre aceștia ar fi președinte la un număr atît de mare de comitete, așa de îndepărtate unele de altele, că niciodată nu călătorește cu trenul mai puțin de trei mii de leghe săptămînal. Despre un al treilea, Buffer pretinde că acum optsprezece luni n-avea para chioară în buzunar, dar datorită strălucitei lui dibăcii, procurîndu-și acțiuni de optzeci și cinci cumpărate pe nimic și apoi vîndute la prețul nominal contra bani gheață, astăzi posedă trei sute șaptezeci și cinci lire sterline. Buffer stăruia îndeosebi asupra sumei de șaptezeci și cinci de mii și nu vrea nici în ruptul capului să lase nici măcar o lețcaie. Lady Tippins se distrează grozav cu Buffer, Boots și Brewer pe seama acestor prelați ai bisericii dividendelor ; urmărindu-i prin lornietă, îi întreabă pe Boots, Brewer și Buffer dacă i-ar aduce noroc de s-ar îndrăgosti de ei — și alte cîte și mai cîte glume de același soi. Veneering, în felul lui, nu e mai puțin ocupat cu prelații dividendelor, cu care se retrage, curios, în seră, de unde cînd și cînd se aude cuvîntul „Comitet". Acolo, prelații îl dăscălesc pe Veneering cum că trebuie să lase vîlceaua pianului din stînga, să pornească pe podișul prichiciului de la cămin, să traverseze pe o cale deschisă spre candelabru, s-o ia pe șoseaua circulată spre consolă și să nimicească opoziția, din temelii, în perdelele de la fereastră.

Printre oaspeți se află domnul și doamna Podsnap, iar prelații văd în doamna Podsnap o femeie superbă. Este încre-

dințată unui prelat — celui care, după Boots, ar folosi cinci sute de mii de oameni — și e adusă spre ancorare în stînga lui Veneering, oferind astfel prilej neastîmpăratei Tippins, din dreapta (el, ca de obicei, nici nu contează), de a mai afla ceva despre scumpii de muncitori feroviari, și anume, dacă într-adevăr se hrănesc cu biftec crud și beau bere neagră din roabele lor. Dar, în ciuda acestor mici cochetării, toată lumea simte că aici este vorba de un dineu minune și că minunea nu trebuie neglijată. Prin urmare, Brewer, ca omul cu cea mai mare faimă că știe să combată, devine interpretul instinctului unanim.

— Azi-dimineață — începe Brewer, slujindu-se de o pauză prielnică — am luat o birjă și m-am dus la licitația aceea.

Boots (devorat de invidie) spune :

— Și eu la fel.

Buffer spune :

— Și eu la fel — dar nimeni nu se sinchisește dacă era așa sau nu.

— Și cum a fost ? — întreabă Veneering.

— Vă asigur — spune Brewer, privind în juru-i după altcineva căruia să-i adreseze răspunsul, și acordă preferință lui Lightwood — vă asigur, lucrurile s-au dat pe nimica toată. Frumoase lucruri, ce-i drept, dar n-au adus nici un venit.

— Așa am auzit și eu azi după amiază — intervine Lightwood.

Brewer își cere voie să întrebe un om de afaceri cumnaiba-au-ajuns-oamenii-ăștia-să-dea-*un*-asemenea-faliment - total ? (Brewer separă cuvintele pentru a le accentua.)

Lightwood răspunde că a fost consultat, desigur, dar că nu a putut găsi o soluție menită să împiedice sechestrul, de aceea nu comite nici o indiscreție dacă presupune că totul s-ar datora faptului că ei făceau cheltuieli care depășeau veniturile.

— Dar — spune Veneering — cum *poate* cineva să facă una ca asta ?

Ah !. Toată lumea simte că aceasta a fost o lovitură care a mers drept la țintă. Cum *poate* cineva să facă una ca asta ?

Chimistul analitic, care merge roată turnînd şampania, dă impresia că dacă ar vrea le-ar putea sugera *el* destul de bine cum poate face cineva una ca asta.

— Cum — intervine şi doamna Veneering, lăsînd jos furculiţa ca să-şi apese laolaltă mîinile acviline la vîrful degetelor şi adresîndu-se prelatului care călătoreşte trei mii de leghe pe săptămînă — cum poate o mamă să-şi mai privească în faţă copilaşul cînd ştie că cheltuieşte peste veniturile soţului ei, asta nu pricep eu.

Eugene precizează că doamna Lammle nefiind mamă n-are nici copilaş pe care să-l privească în faţă.

— Într-adevăr — încuviinţează doamna Veneering — dar principiul rămîne acelaşi.

Pentru Boots este limpede că principiul rămîne acelaşi. La fel şi pentru Buffer. Ghionul lui Buffer e să se-aleagă totdeauna praful de orice s-ar atinge el. Toţi ceilalţi recunosc de bunăvoie că principiul rămîne acelaşi, pînă ce Buffer spuse că aşa este ; dar deodată se iscă un murmur general cum că principiul nu rămîne acelaşi.

— Însă eu încă nu ştiu — zice prelatul cu cele trei sute şaptezeci şi cinci de mii lire sterline — dacă oamenii despre care-i vorba făceau parte din lumea bună... erau din lumea bună ?

Veneering se vede silit să mărturisească faptul că au luat masa aici şi chiar că de aici s-au căsătorit.

— Atunci, nu mai înţeleg — continuă prelatul — cum de cheltuind peste veniturile lor au putut ajunge la ceea ce s-a numit aici faliment total. Căci în cazul oamenilor de societate există totdeauna o cale de a aranja lucrurile.

Eugene (care s-ar părea că este într-o dispoziţie sumbră) vine cu sugestia :

— Să presupunem că n-ai nimic, şi totuşi depăşeşti cheltuielile ?

Aceasta ar fi o situaţie prea insolvabilă pentru ca prelatul să se ocupe de ea. Ar fi o situaţie prea insolvabilă pentru oricine se respectă cît de cît ca să se ocupe de ea, de aceea ideea este respinsă în unanimitate. Dar pare absolut uimitor cum poate cineva să ajungă la sapă de lemn, încît fiecare se simte dator să vină cu o explicaţie anume.

— Masa de joc — spune unul dintre prelați.

— A făcut speculații, fără să știe că speculația e o știință — spune un altul.

— Caii — se aude glasul lui Boots.

— A ținut două case — zice lady Tippins către evantai.

Deoarece domnul Podsnap nu spune nimic, i se cere părerea, pe care el și-o expune după cum urmează, îmbujorîndu-se la față și extrem de iritat :

— Nu mă-ntrebați pe mine. Nu vreau să iau parte la o discuție în care e vorba de afacerile acestor oameni. Subiectul ăsta îmi repugnă. E un subiect odios, un subiect jignitor, un subiect de care mi-e lehamite, eu unul...

Și cu gestul lui favorit, rotunjind brațul drept, prin care mătură totul și-i pune cruce pentru vecie, domnul Podsnap îi mătură de pe fața pămîntului și pe acești nenorociți inexplicabili și stînjenitori, care s-au întins mai mult decît le era plapuma și ajunseseră la sapă de lemn.

Eugene, rezemat în speteaza jilțului, se uită la domnul Podsnap cu o expresie ireverențioasă întipărită pe chip, și poate că ar fi venit cu o nouă sugestie dacă tocmai atunci nu avea loc o ciocnire între chimistul analitic și vizitiu. Vizitiul dă să se apropie de masă cu o tăviță de argint, vrînd parcă să facă o chetă pentru nevastă-sa și copii ; chimistul îi taie calea în dreptul bufetului. Maiestatea chimistului, dacă nu cumva rangul său superior, îl determină să se dea bătut pe cel care, coborît de pe capră, nu face doi bani ; și vizitiul, cedînd tava, se retrage înfrînt.

Apoi, chimistul citește biletul aflat pe tavă, cu aerul unui cenzor de cărți, îl așază frumos la loc, se duce la masă și i-l prezintă domnului Eugene Wrayburn. Cu acest prilej, Tippins, poznașa, exclamă cu glas tare :

— Lordul cancelar a demisionat !

Eugene, care cunoaște curiozitatea devorantă a fermecătoarei doamne, scoate din cale-afară de tacticos și agale un monoclu, îl curăță, și citește biletul anevoie, cu mult după ce îi și deslușise conținutul. Cerneala încă umedă, stă scris :

— Tînărul Blight !

— Așteaptă ? — întreabă Eugene peste umăr, adresîndu-se, în șoaptă, chimistului.

— Așteaptă — răspunde chimistul, tot în șoaptă.

Eugene se uită spre doamna Veneering.

— Scuzați-mă — apoi iese și dă de tînărul Blight, funcționarul lui Mortimer, în ușa vestibulului.

— Mi-ați spus să-l aduc, domle, oriunde v-ați afla, dacă ar veni cumva cînd steți plecat, iar eu prezent — spune discretul tînăr, ridicîndu-se pe vîrfuri ca să-i poată vorbi la ureche — și l-am adus.

— Deștept băiat... Unde-i ? — întreabă Eugene.

— E într-o birjă, domle, afară. M-am gîndit că-i mai bine să nu vi-l înfățișez, știți, dacă se poate, fincă tremură din cap pînă-n picioare ca... — comparația lui Blight este sugerată probabil de farfuriile cu bunătăți din jur —....ca o piftie.

— Deștept băiat, încă o dată ! — repetă Eugene. — Mă duc eu la el.

Se apropie numaidecît de birjă și, rezemîndu-și nepăsător brațul de fereastra deschisă a trăsurii în așteptare, se uită bănuitor la domnul Păpușă, care adusese cu sine propria-i atmosferă, și anume, judecînd după miros, pentru înlesnirea transportului, într-un poloboc de rom.

— Hei, nea Păpușă, scoală !

— Domn Wrayburn ? Adresa ! Cinșpe șilingi !

După ce se uită atent la petecul soios de hîrtie înmînat lui și după ce la fel de atent îl strecoară în buzunarul de la piept, Eugene îi numără banii, face însă imprudența să pună primul șiling în palma domnului Păpușă, care îndată îl aruncă afară pe fereastră — pînă la urmă îi așază banii unul cîte unul pe banchetă.

— Du-l înapoi cu trăsura la Charing Cross, băiat deștept ce ești, și acolo descotorosește-te de el.

Cînd se întoarce în sufragerie, Eugene rămîne o clipă dinapoia perdelei de la ușă și o aude, în zumzetul glasurilor și zuruit de tacîmuri, pe frumoasa Tippins, spunînd :

— Mor de nerăbdare să-l întreb pentru ce a fost chemat afară.

„Serios ? murmură Eugene. — Atunci, dacă n-o să ai cum să-l întrebi, poate mori, cine știe ? ! Așa că am să fac un bine omenirii și plec. Dau o raită și fumez un trabuc, și am timp să mai reflectez..."

Așadar, dus pe gînduri, își ia pălăria și haina și pe-aici ți-e drumul, fără să-l vadă chimistul.

Sfîrșitul cărții a treia

O ÎNTORSĂTURĂ

Capitolul 1

SE ÎNTIND CURSE

În serile de vară, ecluza Plashwater Weir Mill Lock te impresiona prin tihna şi pitorescul ei. O adiere molcomă făcea să tremure frunzele copacilor de un verde proaspăt, lunecînd ca o umbră lină peste fluviu, şi mai lină încă peste iarba care se unduia în cale. Vuietul apei în cădere era, aidoma vuietului mării şi al vîntului, ca o îndepărtată amintire pentru cel care stătea ascultînd furat de gînduri — dar nu tocmai şi pentru domnul Riderhood, moţăind pe una din pîrghiile de lemn necioplit de la porţile ecluzei. Vinul ca să poată fi scos dintr-un butoi trebuie mai înainte să fi fost turnat acolo, într-un fel sau altul ; tot aşa cu simţămintele domnului Riderhood. Dat fiind că niciodată nu fuseseră sădite în sufletul lui, ele n-aveau cum să iasă la iveală.

De fiecare dată cînd se clătina, gata-gata să-şi piardă echilibrul, totdeauna se trezea, holbîndu-se furios şi mormăind ceva, de parcă îşi vărsa focul asupra lui însuşi, în lipsa altcuiva. În timpul uneia din aceste tresăriri, strigătul „Hei, hei ! Ecluza !" îl împiedică să mai aţipească. Clătinîndu-se cînd dădu să se ridice, ca o brută sinistră ce era, îngăimă la capătul mormăitului un soi de răspuns şi-şi întoarse faţa către josul apei, să vadă cine strigase.

Era un barcagiu amator, priceput la vîsle, deşi nu se prea sinchisea, într-o ambarcaţiune atît de uşoară care pe Rogue îl şi făcu să exclame :

— Încă un pic, şi-ai fi cîştigat cursa !

Apoi se îndreptă spre cabestan şi porţile stăvilarului ca să-i dea drumul vîslaşului. Cînd acesta, ridicat în picioare în barcă, se ţinea cu cangea de pereţii din lemn ai ecluzei, aşteptînd

să se deschidă poarta, Rogue Riderhood îl recunoscu a fi „ălălant domn şef", domnul Eugene Wrayburn — care era în orice caz prea nepăsător sau prea ocupat ca să-l fi recunoscut şi el.

Porţile ecluzei se deschiseră încet, scîrţîind, şi bărcuţa trecu de cum se făcu îndeajuns loc, apoi porţile se închiseră, scîrţiind : barca pluti în camera ecluzei între cele două rînduri de porţi pînă ce apa năvăli şi a doua poartă avea să se deschidă, îngăduindu-i să iasă. Riderhood se duse la al doilea cabestan ca să-l răsucească şi tocmai se opintea în pîrghia de la poarta aceea spre a o ajuta să cedeze, cînd zări un luntraş culcat sub gardul viu care tivea cărarea edecului, dindărătul ecluzei.

Apa creştea mereu-mereu în ecluză, împrăştiind spuma formată în dosul porţilor masive, şi împingea barca în sus, aşa încît vîslaşul se ivea treptat în zare ca o vedenie pentru cel care sta întins la marginea drumului. Riderhood observă cum acesta din urmă se ridică şi el, sprijinindu-se în braţ, şi parcă avea ochii pironiţi asupra figurii care sălta, plutind.

Dar mai trebuia să capete vama, de vreme ce porţile acum se deschiseseră cu un vaier. „Astălant domn şef" îi aruncă ceva înfăşurat într-o bucată de hîrtie şi abia atunci îşi dădu seama cine e.

— Aa, aa ! Dumneata eşti, preacinstitul meu prieten ? — spuse Eugene, aşezîndu-se, ca să se apuce din nou de vîslit. — Aşadar, ai obţinut serviciul ?

— Am obţinut serviciu, şi nu datorită mneavoastră şi nici datorită lu arvocatu Lightwood — răspunse Riderhood, ursuz.

— Ne-am păstrat recomandarea, preacinstite prieten — rosti Eugene — pentru candidatul următor... pentru cel care s-o prezenta cînd dumneata vei fi deportat sau ţi se va pune streangul la gît. Fii aşa de bun şi nu-l lăsa s-aştepte prea mult !

Îşi văzu grav de treabă cu atîta stăpînire de sine, încît Riderhood stătu locului holbîndu-se la el, fără să găsească vreo replică ; trăgea la rame depăşind un şir de obiecte din lemn, din dreptul stăvilarului, asemănătoare unor uriaşe sfîrleze care se odihneau muiate în apă, şi tot înaintînd, aproape că dispăru după crengile aplecate pe malul stîng, avînd grijă să rămînă ferit de curentul potrivnic. Şi pentru că prea tîrziu se dezmetici să-i dea un răspuns cu noimă — dacă aşa

ceva ar fi fost vreodată posibil — preacinstitul om se mărgini să înjure şi să mormăie aprig printre dinţi.

După ce îşi închise la loc porţile, porni pe podeţul de lemn al ecluzei înspre cărarea edecului de pe malul Tamisei. În drum mai aruncă o privire către luntraş, dar pe furiş. Se tolăni alene lîngă ecluză, cu spatele în acea direcţie, şi alegînd cîteva fire de iarbă începu să le mestece. Abia dacă mai putea auzi zgomotul vîslelor lui Eugene cînd luntraşul trecu pe lîngă el, lăsînd cît mai mult spaţiu posibil între ei şi rămînînd tot timpul în desişul gardului viu. Apoi, Riderhood se ridică în picioare şi se uită îndelung la celălalt.

— Heii ! Ecluza, heii ! Ecluza Plashwater ! — strigă el deodată.

Luntraşul rămase locului şi privi îndărăt.

— Ecluza Plashwater, ălălant domn şe-e-e-f ! — zbieră Riderhood, cu mîinile pîlnie la gură.

Luntraşul se întoarse. Venind din ce în ce mai aproape, se vedea bine că e Bradley Headstone, îmbrăcat în nişte haine marinăreşti vechi şi de proastă calitate, cumpărate de ocazie.

— Să mor, zău — glăsui Riderhood, lovindu-se peste piciorul drept şi rîzînd în timp ce se aşeza din nou pe iarbă — să mor dacă nu v-aţi luatără după mine, ălălant domn şef. Zău că nu mi-aş fi-nchipuit înainte că-s chiar aşa de acătării !

Într-adevăr, în noaptea cînd se plimbaseră împreună, Bradley Headstone studiase cu atenţie hainele preacinstitului om. Pesemne că şi le întipărise bine în minte ; le învăţase pe dinafară, atît de aidoma erau cu cele purtate acum. Şi în vreme ce în costumul de profesor arăta ca şi cum ar fi avut pe el nişte haine de împrumut, acum, straiele unui alt om, sau ale altor oameni, îi veneau ca turnate.

— *Asta*-i ecluza dumitale ? — i se adresă Bradley, care părea sincer mirat. — Unde am întrebat ultima oară mi s a spus că trebuie să ajung la a treia. Asta-i a doua.

— Eu cred, domn şef — replică Riderhood făcînd cu ochiul şi scuturînd din cap — că aţi lăsat una afară la socoteală. Nu *v-a* fost gîndu la ecluze ! Nu, nu !

Cum acesta repezi cu subînțeles arătătorul în direcția unde se îndepărtase barca, lui Bradley îi năvăli tot sîngele în obraji de nerăbdare și privi îngrijorat în susul apei.

— *Mneavoastră* nu ecluzele le-ați numărat — adăugă Riderhood cînd profesorul reveni cu privirile. — Nu, nu !

— Dar la ce-ți închipui că mă gîndesc ? La matematică ?

— N-am mai auzit vorba asta ! De-așa ceva n-am mai auzit niciodată. E-un cuvînt prea lung. La urma urmelor, poate c-așa-i ziceți mneavoastră — continuă Riderhood, mestecîndu-și iarba de zor.

— Ce cuvînt ?

— Hai să spun în loc de cuvînt, cuvinte, dacă vreți mneavoastră — răspunse cu răceală, ca un mormăit. — E mai sănătos așa.

— Nu înțeleg !

— Ei, răutăți, jigniri, sudălmi aruncate în față și primite, ocări grave și altele de-alde-astea — precizâ Riderhood.

Orice-ar fi făcut, Bradley Headstone nu se putu stăpîni să nu roșească de furie ca mai înainte și nici de a-și struni ochii, ferindu-i să și-i îndrepte iarăși înspre susul fluviului.

— Ha-ha ! Nu vă speriați, ălălant domn șef — rosti Riderhood. — Ăstălant trebe să-și croiască drum împotriva corentului, și-o ia binișor. Cu el o sceateți repede la capăt. Da la ce bun vă mai spun eu toate astea ? *Mneavoastră* știți cît de mult i-ați luat-o-nainte între locu unde-a perdut fluxu... să zicem Richmond... și-aici, dacă vă era mintea la asta.

— Nu cumva crezi că l-am urmărit ? — întrebă Bradley.

— Nu cred, *știu* asta — răspunse Riderhood.

— Ei, da, l-am urmărit — recunoscu Bradley. — Dar... — și din nou se uită neliniștit spre fluviu —...s-ar putea să acosteze.

— Ușurel ! Dac-o s acosteze n-are să intre-n pămînt — spuse Riderhood. — Trebe să-și lase barca undeva. N-o s-o poată face boccea sau pachet ca s-o ia subsuoară cu el pe țărm.

— Adineauri a vorbit cu dumneata — se interesă Bradley, îngenunchind pe un picior în iarbă, lîngă paznicul ecluzei. — Ce ți-a spus ?

— Obrăznicii — zise Riderhood.

— Cum ?

— Obrăznicii — repetă Riderhood, înjurînd furios. — Obrăznicii, asta a spus. Ce-ar putea spune altceva decît obrăznicii ? Tare mi-ar fi plăcut să sar, buf, peste el şi să-l înec !

Bradley îşi întoarse pentru cîteva clipe faţa buimacă, apoi spuse, smulgînd un smoc de iarbă :

— Lua-l-ar naiba !

— Huuraa ! — strigă Riderhood. — Asta vă face cinste. Huuraa ! Aşa mai spun şi eu !

— Astăzi — rosti Bradley, cu un efort de a se stăpîni care-l făcu să-şi şteargă faţa — încotro şi-a îndreptat neobrăzarea ?

— Păi — răspunse Riderhood cu o mină feroce — zicea că speră să mă vadă cît de curînd cu laţu la gît.

— Să bage bine de seamă ! — strigă Bradley. — Să bage bine de seamă ! O să fie vai şi-amar de el dacă oamenii pe care i-a ocărît şi de care şi-a bătut joc s-or gîndi să sfîrşească prin streang. Ar face bine ca *el* să se pregătească, *el* să-şi întîmpine sorocul, dacă-i aşa. Era mai mult tîle decît îşi închipuia în cuvintele pe care le-a spus, altminteri ar fi avut destulă minte să nu le rostească. Să bage bine de seamă... să bage bine de seamă ! Cînd oamenii pe care i-a nedreptăţit şi asupra cărora şi-a vărsat obrăzniciile vor fi duşi la streang, atunci va bate clopotul morţii. Şi nu pentru ei.

În timp ce profesorul pronunţa aceste cuvinte pline de cumplită indignare şi ură, Riderhood, tolănit pe jos cum era, uitîndu-se ţintă la el, se ridică încetişor în picioare. Astfel, cînd se stinseră şi ultimele cuvinte se lăsă şi el pe un genunchi în iarbă ; cei doi se uitau unul la altul.

— Oh ! — exclamă Riderhood, scuipînd foarte pe îndelete iarba pe care o tot mestecase. — Atunci, se vede treaba, domn şef, că s-o fi ducînd la ea.

— A părăsit Londra — răspunse Bradley. — Nu mă prea îndoiesc de data asta că se duce la ea.

— Care va să zică, nu steţi sigur ?

— Sînt sigur — spuse Bradley, apucîndu-se cu mîna de pieptul cămăşii aspre. — Aşa de sigur, ca şi cum ar fi fost scris acolo — şi făcu semn cu pumnul, împungînd cerul.

— Oh ! Dar judecînd după chipu mneavoastră — replică Riderhood, scăpînd cu desăvîrşire şi de ultimele fire de iarbă şi trecîndu-şi mîneca peste gură — mai eraţi o dată la fel

de sigur, și pormă v-ați ales cu buza umflată. Și nu v-a venit de loc bine.

— Ascultă... — spuse Bradley pe un ton scăzut, și se aplecă înainte ca să pună mîna pe umărul paznicului de la ecluză. — Sînt în vacanță...

— Zău, pă Dumnezeu meu ! — murmură Riderhood, cu ochii pe chipul răvășit de patimă al acestuia. — Zilele mneavoastră de lucru trebe să fie tare mohorîte dacă astea de-acu e de vacanță.

— De cînd a-nceput vacanța — continuă Bradley, înlăturînd întreruperea, cu un gest nerăbdător al mîinii — o clipă nu l-am părăsit. Și nici acum n-o să mă las pînă nu-l văd cu ea.

— Și cînd o să-l vedeți cu ea ? — spuse Riderhood.

— ... Mă-ntorc la dumneata.

Riderhood încordă genunchiul pe care se sprijinea, se ridică și îl privi posomorît pe noul lui prieten. După cîteva clipe, porniră unul lîngă altul în direcția în care o apucase barca, de parcă s-ar fi înțeles în mod tacit — Bradley agitîndu-se înainte, și Riderhood rămînînd în urmă ; Bradley scoase din buzunar un portmoneu elegant (cadou făcut de elevi, cu bani strînși prin subscripție de cîte-un penny), și Riderhood își descrucișă brațele, dus pe gînduri, ca să se șteargă la gură cu manșeta.

— Am să-ți dau o liră — spuse Bradley.

— Ba două — zise Riderhood.

Bradley ținea între degete o monedă de metal. Rămînînd mai deoparte, cu ochii pe cărarea edecului, Riderhood întinse mîna stîngă, cu palma deschisă, gata-gata parcă s-o tragă spre el, într-un gest vag. Bradley mai scoase o monedă din portmoneu, și acum se auzi clinchetul amîndurora în mîna lui Riderhood, iar gestul acela abia schițat de a-și trage brațul, acum se manifestă brusc și vîrî banii în buzunar.

— Acum trebuie să mă duc după el — spuse Bradley Headstone. — Și-a ales calea apei... nesăbuitul !... să i se piardă urma, sau să abată atenția, dacă nu cumva numai și numai ca să mă zăpăcească pe mine. Dar pentru a scăpa de mine ar trebui mai întîi să se facă invizibil.

Riderhood stătu locului.

— Domn șef, dacă nu vreți să rămîneți iar cu buza umflată, atunci poate că intrați la întoarcere în casa ecluzei.

— Da, așa voi face.

Riderhood dădu din cap, și luntrașul porni la drum pe verdeața moale din vecinătatea cărării edecului, ținînd aproape de gardul viu și mergînd iute. Ajunseră la un cot de unde se putea vedea o bună parte din fluviu. Un străin de meleagurile acelea ar fi fost poate convins că ici-colo, de-a lungul tufelor de gard viu, stătea cîte cineva la pîndă după luntraș, așteptîndu-l să vină. La început, așa crezuse și el, deseori, pînă ce s-a obișnuit cu parmacii împodobiți cu emblema orașului Londra, conținînd pumnalul cu care fusese ucis Wat Tyler.

Potrivit cunoștințelor domnului Riderhood, toate pumnalele erau deopotrivă. Chiar și pentru Bradley Headstone, care putea povesti totul în amănunt, pe de rost, despre Wat Tyler, despre lordul primar Walworth și despre rege — fapte de datoria tineretului să le știe — în seara aceea de vară toate instrumentele ascuțite și distrugătoare de pe fața pămîntului nu aveau decît o singură țintă vie. Așa că Riderhood, care se uita după el, din mers, iar cum el în trecere ducea pe furiș mîna la pumnal, cu ochii înspre barcă, erau cam pe picior de egalitate.

Barca plutea mai departe, pe sub copacii răsfirați în ghirlande deasupra apei și peste umbrele lor domoale, urmărită într-ascuns de către luntraș, aflat pe celălalt mal al fluviului. Dire de lumină ca niște fulgere scurte îi arătau lui Riderhood cînd și unde își cufundă bareagiul vîslele, pînă ce, așa cum stătea alene la pîndă, soarele coborî la asfințit, iar privelișteа se îmbujoră stacojiu, apoi roșul parcă se ștergea de pe pămînt, ridicîndu-se pe crugul cerului, acolo unde, se spune, sîngele vărsat prin crimă se înalță.

Întorcîndu-și pașii către ecluză (n-o pierduse din ochi în tot acest timp), Riderhood căzuse pe gînduri, atît de profund cît era în stare un om de teapa lui. „De ce și-o fi făcut toale exact la fel ca mine? Putea și fără asta s-arate așa cum voia el s-arate." Acesta era miezul gîndurilor lui.

Ideea de a-i întinde o cursă pentru a afla dacă totul se petrecuse din întîmplare îi veni curînd în minte, ca o modalitate practică plină de șiretenie și totodată de a desluși taina de ce anume ar fi făcut-o altminteri. Își ticlui un plan.

Rogue Riderhood se duse în casa ecluzei și scoase afară, în lumina care devenise acum cenușie, sumbră, cufărul lui

cu îmbrăcăminte. Se așeză pe iarbă și luă rînd pe rînd în mînă lucrurile dinăuntru, pînă ce nimeri peste o legătură de gît, roșie, stridentă, cu pete negre ici-colo, de cît fusese purtată. Se uită cu atenție și se așeză s-o privească și mai bine, își scoase apoi cîrpa urîtă și decolorată pe care o avea pe grumaz și o înlocui cu legătura roșie, lăsîndu-i capetele lungi să fluture libere. „Acu — își spuse Rogue — dacă după ce m-o vedea cu legătura asta roșie la gît are să-și pună și el una la fel, atunci nu mai e întîmplare !

Încîntat de planul lui, duse cufărul la loc înăuntru — și luă masa de seară.

— Hei, ecluza ! Ecluza !

Noaptea era senină, și o barcă plutind peste fluviu în sensul curentului îl trezi dintr-un îndelung ațipit. Numaidecît lăsă barca să treacă și din nou rămase singur, ocupat cu închisul porților, cînd apăru Bradley Headston stînd pe marginea ecluzei.

— Hei ! — făcu Riderhood. — S-a și-ntors, domn șef ?

— A tras peste noapte la Hanul Pescarului — răspunse obosit, cu o voce răgușită. — Pornește dimineață la șase în susul apei. M-am întors pentru a mă odihni cîteva ore.

— Era și cazu — încuviință Riderhood, venind spre profesor pe podețul de lemn.

— Ba nu era de loc cazul — îi întoarse vorba Bradley, iritat — pentru că aș fi preferat de o mie de ori să nu mă odihnesc și să umblu după el toată noaptea. Ei, oricum, și dacă nu vrea să plece, n-am pe cine urmări. Am tot așteptat prin preajmă pînă am putut afla cu certitudine la ce oră are să pornească la drum. Dacă nu eram sigur, rămîneam acolo... Afurisit loc, unde să arunci pe cineva cu mîinile legate ! Zidurile astea netede, alunecoase, nu-ți oferă nici o șansă de salvare. Iar porțile acelea, cred, l-ar soarbe la fund.

— Ori că l-ar soarbe la fund sau l-ar înghiți de la suprafață, afară tot nu mai iese — zise Riderhood. — Chiar și cu mîinile nelegate, de scăpat tot n-ar scăpa. Închide-l între amîndouă porțile, și eu îi dau o stacană de bere neagră și veche dacă mai iese el vreodată la mal unde mă aflu acum.

Bradley privi în jos cu o plăcere lugubră.

— Dumneata alergi încoace și-ncolo în lumina asta nesigură pe o podișcă de lemn putred, lată de cîțiva centimetri — spuse el. — Mă mir că nu ți-e teamă că o să te-neci.

— Nu se poate ! — exclamă Riderhood.

— Nu se poate să te-neci ?

— Nu ! — se împotrivi Riderhood, clătinînd din cap, cu un aer de nestrămutată convingere. — Cine nu ştie asta ? Am fost scăpat o dată de la înec, aşa că nu mă mai pot îneca. N-aş vrea să afle blestematu ăla de vapor, că atunci oamenii lui or să-mi pună beţe-n roate cînd ar fi vorba să le cer să mi se plătească ponoasele. Da cine nu ştie din rîndu oamenilor care trăieşte ca mine pe malu fluviului că ăl de-i salvat de la-nec nu se mai îneacă de fel ?

Bradley zîmbi acru la această dovadă de ignoranţă, pe care desigur ar fi corectat-o în cazul vreunuia dintre elevii lui, şi continuă să se uite în jos la apă, ca şi cum locul acela prezenta pentru el o atracţie ascunsă.

— S-ar zice că vă place aici — rosti Riderhood.

Nu-l luă în seamă, ci privi mai departe în jos, de parcă nu l-ar fi auzit. Pe chipul lui stăruia o expresie sumbră, pe care lui Rogue îi era greu s-o înţeleagă. Un amestec de cruzime şi de neînduplecare ; dar neînduplecare putea fi la fel de bine şi faţă de el însuşi ca şi faţă de alţii. Dacă se dădea puţin înapoi ca să sară, făcea un salt şi se prăvălea în adîncuri n-ar fi fost de mirare. Poate că sufletul lui chinuit, pus pe rele, şovăia între a face aceea faptă rea sau cealaltă.

— Parcă ziceaţi — se auzi glasul lui Riderhood după ce-l urmărise un timp pieziş, din priviri — că v-aţi întors pentru cîteva ceasuri de hodină !

Dar şi atunci trebui să-i dea un ghiont cu cotul ca să capete un răspuns.

— Cum ? Da !

— N-ar fi mai bine să veniţi-năuntru pentru ale cîteva ceasuri de hodină ?

— Da. Mulţumesc.

Dînd impresia unuia care tocmai atunci se trezise, intră după Riderhood în casa ecluzei, unde acesta scoase dintr-un bufet o ciozvîrtă de carne sărată de vită, o jumătate de pîine, o sticlă cu ceva gin pe fund şi un ulcior cu apă, adusă chiar atunci de la fluviu, rece, şi prelingîndu-se în stropi pe vas.

— Poftim, domn şef — zise Riderhood, şi se aplecă peste el ca să pună ulciorul pe masă. — Ar fi bine să înbucaţi ceva şi să beţi un pahar înainte de culcare.

Capetele libere ale legăturii de la gîtul lui Riderhood atraseră atenţia belferului. Acesta observă.

„Aa ! — îşi spuse preacinstitul. Ai băgat de seamă, nu-i aşa ? Haide ! Zgîieşte-te la ea cît oi pofti atunci."

Purtat de acest gînd, el se aşează la celălalt capăt al mesei, îşi descheie haina, prefăcîndu-se că-şi potriveşte grijuliu legătura.

Bradley mînca şi bea. Stînd cu blidul şi stacana lui în faţă, Riderhood îl vedea cum mereu-mereu arunca ocheade pe furiş la legătura lui de gît, de parcă îşi corecta notele luate, suflînd cîte ceva la urechea memoriei sale leneşe.

— Cînd o să fiţi gata de culcare — rosti preacinstitul — vîriţi-vă, domn şef, în patu meu din colţu ăla. Înainte de ceasurile trei se face ziuă de-a binelea. Eu vă scol şi mai devreme.

— N-o să fie nevoie — replică Bradley.

Puţin mai apoi, după ce se descălţă şi îşi scoase haina, se culcă îmbrăcat.

Riderhood se lăsă pe spate în jilţul de lemn, cu braţele încrucişate la piept, şi se uita la el cum dormea, cu pumnul de la mîna dreaptă strîns şi dinţii încleştaţi, pînă ce ochii i se închiseră şi lui şi adormi.

Cînd se trezi observă că era ziuă şi că oaspetele lui se şi afla în picioare — se dusese la ţărmul fluviului să-şi răcorească faţa.

— Naiba să mă ia — murmură Riderhood din uşa casei, uitîndu-se după el — dacă o fi destulă apă în toată Tamisa pentru aşa ceva !

În cinci minute îşi luă rămas bun şi se îndreptă pe aceeaşi cale ca şi cu o zi înainte. Dacă un peşte ţîşnea din apă, Riderhood ştia acest lucru după felul cum tresărea şi privea în juru-i.

— Ecluza, hei ! Ecluza !

Aşa striga la răstimpuri toată ziulica.

— Ecluza, hei ! Ecluza ! — de trei ori în puterea nopţii, dar nici picior de Bradley.

Ziua următoare a fost o zăpuşeală apăsătoare. După amiază, se iscă furtuna, şi tocmai cînd se porni un potop de ploaie, el dădu buzna pe uşă, chiar ca un uragan.

— L-aţi văzut cu ea ! — exclamă Riderhood, sărind în picioare.

— Da.

— Unde ?

— La capătul călătoriei sale. Barca lui e trasă la mal pentru trei zile. L-am auzit cum dădea ordin. Apoi, l-am văzut aşteptînd-o şi cum s-au întîlnit. I-am văzut... — se opri de parcă s-ar fi înăbuşit şi reîncepu — ...i-am văzut ast-noapte plimbîndu-se unul lîngă altul.

— Şi ce-aţi făcut ?

— Nimic.

— Ce-aveţi de gînd să faceţi ?

Căzu pe un scaun şi izbucni în rîs. Numaidecît după aceea îl podidi un val de sînge pe nas.

— Da ce e ? — întrebă Riderhood.

— Nu ştiu. Nu-l pot opri. De-aseară mi s-a întîmplat asta de două... de trei ori... nici eu nu mai ştiu de cîte ori. Îi cunosc gustul, mirosul, îl văd, mă înec, apoi ţîşneşte ca acum.

Ieşi cu capul gol în ropotul ploii şi, aplecîndu-se mult deasupra fluviului, luă apă cu amîndouă mîinile şi îşi spălă sîngele. Cînd Riderhood se uită afară din uşă, totul, dincolo de figura lui, era o uriaşă perdea de beznă, care se mişca solemn pe o pătrime a cerului. Înălţă capul şi se întoarse, ud din creştet pînă-n tălpi, iar din partea de jos a mînecilor, pe care le cufundase în fluviu, apa curgea şiroaie.

— Parc-aţi fi o stafie — zise Riderhood.

— Ai văzut stafie vreodată ? — replică acesta ursuz.

— Voiam să spun că steţi istovit.

— Se prea poate. De cînd am plecat de-aici nu m-am odihnit. Nu-mi aduc aminte de-atunci să mă fi aşezat măcar.

— Aşezaţi-vă acu — îl îndemnă Riderhood.

— Aş dori, numai dă-mi ceva să-mi potolesc mai întîi setea.

Sticla şi ulciorul apărură din nou ; îi făcu un amestec slab, pe urmă încă unul, şi le bău pe nerăsuflate.

— Parcă m-ai întrebat ceva... — spuse el apoi.

— Nu, nimic — răspunse Riderhood.

— Totuşi — stărui Bradley, întorcîndu-se furios către el, deznădăjduit — m-ai întrebat ceva înainte de a ieşi să mă spăl pe faţă cu apă din fluviu.

— Aa ! Atunci ? ! — exclamă Riderhood, codindu-se puţin. — V-am întrebat ce-aveţi de gînd să faceţi.

— De unde poate ști un om în halul ăsta ? — răspunse, protestînd cu amîndouă mîinile, care-i tremurau, cu un gest atît de vehement, încît pe jos îi curse numai apă din mîneci, parcă le-ar fi stors. — Cum aș putea pune eu ceva la cale, dacă n-am închis ochii toată noaptea ?

— Păi, taman ziceam și eu — replică celălalt. — Nu v-am spus eu să vă culcați ?

— Mda, poate c-ai spus.

— Ei da, și-acu zic iarăși. Dormiți tot unde-ați mai dormit și ultima dată. Cu cît ăți dormi mai adînc și mai îndelung, cu atît o să știți mai bine după aia ce-i de făcut.

Patul pe rotițe arătat cu degetul de Riderhood într-un ungher păru să-i amintească lui Bradley, tulburat de gînduri, despre un culcuș amărît. Își trase încălțămintea ponosită de atîta mers și se trînti greoi, așa cum era, ud leoarcă, în pat. Riderhood se așeză în jilțul său de lemn, privind fulgerele pe fereastră și ascultînd tunetele.

Gîndurile lui însă, departe de a-i fi fost absorbite de tunete și fulgere, mereu, tot mereu îi dădeau ghes să se uite cu mare curiozitate la omul acela istovit, care zăcea în pat. Bradley, ca să se apere de ploaie, își ridicase gulerul de la haina aspră pe care o purta și se încheiase pînă aproape sus, la gît. Fără să bage de seamă, ca în atîtea alte situații, rămăsese astfel cu haina și cînd își spălase fața la fluviu, și cînd se trîntise în pat, deși i-ar fi fost cu mult mai lesne dacă se descheia.

Tunetele bubuiau înfundat, iar fulgerele înmănuncheate parcă sfîrtecau în lung și-n lat perdeaua uriașă de afară, pe cînd Riderhood stătea lîngă fereastră, cu ochii la pat. Uneori îl vedea pe cel din pat scăldat într-o lumină roșiatică ; alteori într-una albăstruie ; cîteodată, abia îl mai zărea în bezna furtunii ; altă dată nu se mai vedea de loc, dispărînd cu totul în flacăra care-l orbea de la un foc alb, fremătător. Îndată, ploaia din nou se abătea în rafale înfricoșătoare, și atunci fluviul creștea să-i vină parcă în întîmpinare. Cîte-o pală de vînt, năspustindu-se pe ușă, făcea să-i fluture părul și îmbrăcămintea celui care dormea, ca și cum soli nevăzuți ar fi dat tîrcoale ca să-l răpească. Riderhood își înlătură din minte toate aceste etape ale furtunii, luîndu-le drept întreruperi — întreruperi destul de stranii poate, dar întreruperi totuși — de la examinarea amănunțită a celui care dormea.

„Doarme dus — spuse în sinea lui — da cu toate astea-i pornit pe mine, că numai cît mă mișc din jilț se și trezește, pe cînd de trăsnetu asurzitor, nu. Damite să-l mai și ating !"

Se ridică în picioare cu foarte mare grijă.

— Domn șef — mai spuse, pe un ton scăzut, calm — te simți bine ? Aeru pare că s-a răcorit, domn șef. Să te-acopăr c-o haină ?

Nici un răspuns.

— Așa mai merge, vezi ? — murmură Riderhood, pe un ton și mai scăzut, dar deosebit. — Să te-acopăr c-o haină, să te-acopăr c-o haină.

Pentru că cel care dormea mișcă un braț, el se așeză iarăși în jilț, prefăcîndu-se că privește furtuna de la fereastră. Măreț spectacol, dar nu atît de măreț ca să-i rețină ochii jumătate de minut și să nu se uite pe furiș la omul din pat.

Riderhood privea mai cu luare-aminte gîtul acoperit al celui care dormea, pînă în momentul cînd somnul păru să devină mai adînc, făcîndu-l să se cufunde într-o amorțeală deplină, fizică și mintală. Atunci, Riderhood părăsi cu băgare de seamă locul lui de la fereastră și se apropie de pat.

— Sărmanu de el ! murmură încetișor, plin de violenie, cu ochii-n patru și pregătit s-o ia la picior, în caz de nevoie : haina asta a lui îi stînjenește somnul. S-o deschei eu în locul lui, ca să se simtă mai bine ? Aa ! Cred c-așa trebe să fac, sărmanu de el. Sigur că da.

Atinse foarte prudent primul nasture și se dădu un pas înapoi. Dar pentru că cel care dormea rămase mai departe nemișcat. atinse și ceilalți nasturi cu o mînă mai sigură și poate de aceea și mai ușoară. Încetișor și cu grijă, întredeschise haina, dînd-o la o parte.

Ieșiră la iveală capetele care atîrnau în jos ale unei legături de gît de un roșu-aprins ; se chinuise chiar s-o înmoaie parțial într-un lichid, ca să pară că fusese pătată la purtare. Riderhood își plimba uluit privirile de la legătura de gît la chipul celui care dormea și viceversa ; pînă la urmă, își trîi pașii înapoi la jilț, și acolo, cu bărbia în pumn, rămase vreme îndelungată tot uitîndu-se, rînd pe rînd, într-o visare cețoasă, cînd la legătura de gît, cînd la chipul celui care dormea.

Capitolul II

GUNOIERUL DE AUR SE RIDICĂ PUȚIN

Domnul și doamna Lammle au venit să ia micul dejun cu domnul și doamna Boffin. Nu erau tocmai nepoftiți : fuseseră atît de stăruitori față de perechea de aur, încît ar fi fost greu, chiar dacă doreau, să renunțe la onoarea și plăcerea unor asemenea oaspeți. Domnul și doamna Lammle se aflau într-o dispoziție minunată și se purtau cu domnul și doamna Boffin aproape la fel de mieros ca și aceștia cu ei.

— Dragă doamnă Boffin — începu doamna Lammle — mă simt înviorată văzîndu-l pe Alfred al meu cum discută confidențial cu domnul Boffin. Acești doi oameni sînt făcuți să devină prieteni. Atîta sinceritate îmbinată cu atîta forță de caracter, atîta agerime firească împletită cu atîta amabilitate și bunăvoință... iată însușirile distinctive ale amîndurora.

Aceste cuvinte fiind spuse cu glas tare ofereau un prilej domnului Lammle ca atunci cînd se apropie de masă alături de domnul Boffin, venind dinspre fereastră, să le prindă din zbor.

— Scumpa mea Sophronia — se adresă el iubitei și onoratei lui neveste — ești prea părtinitoare în aprecierile făcute despre caracterul bietului tău soț...

— Nu ! Nu-s de loc părtinitoare — se împotrivi doamna Lammle, înduioșată cu gingășie. — Niciodată să nu mai spui una ca asta.

— Copila mea, atunci, părerea ta bună despre soțul tău... acum nu mai ai nimic împotrivă, iubita mea, față de această expresie ?

— Cum aș putea avea, Alfred ?

— ... Așadar, buna ta părere despre soțul tău, comoara mea, îl nedreptățește pe domnul Boffin, iar pe mine mă favorizează prea mult.

— Cu prima învinuire, Alfred, sînt de acord. Dar cu a doua, oh nu, nu !

— Domnul Boffin e nedreptățit, Sophronia — rosti domnul Lammle, avîntîndu-se către un ton încărcat de elocvență — pentru că îl pune pe domnul Boffin față de mine la un nivel inferior : pe mine, Sophronia, mă favorizează, pentru că mă ridică la un nivel superior față de el. Domnul Boffin a dovedit mult mai multă răbdare decît aș putea eu dovedi.

— Mult mai multă, Alfred, chiar și într-o chestiune personală ?

— Iubita mea, nu despre asta e vorba.

— Nu, domnule avocat ? ! — exclamă doamna Lammle, cu șiretenie.

— Nu, dragă Sophronia. De la nivelul meu inferior îl consider pe domnul Boffin un om prea generos, prea indulgent, ca fiind prea bun cu unele persoane care nu-s demne de el și-i sînt nerecunoscătoare. Către asemenea calități nobile nu pot ridica nici un fel de pretenții. Dimpotrivă, îmi stîrnesc indignarea cînd le văd exercitate.

— Alfred !

— Îmi stîrnesc indignarea, draga mea, împotriva celor nedemni, și atunci simt pornirea nestăvilită de a mă așeza între domnul Boffin și astfel de persoane. De ce ? Pentru că avînd firea asta inferioară trăiesc mai pe pămînt și sînt mai puțin delicat. Nefiind atît de mărinimos ca domnul Boffin, simt neajunsurile pricinuite lui mai mult decît el însuși și mă simt capabil să înfrunt aceste neajunsuri.

Doamna Lammle își dădu seama că în dimineața aceea ar fi fost cam greu să-i facă pe domnul și doamna Boffin să ia parte la o conversație agreabilă. Nade fuseseră aruncate în cîteva rînduri, dar nici unul, nici celălalt n-a scos o vorbă. Iată că doamna Lammle și soțul ei deodată se treziră că discută despre lucruri plăcute și interesante, dar discutau singuri. Presupunînd că aceste simpatice ființe vîrstnice erau mișcate de cele auzite, totuși nu strica să fie siguri de asta, cu atît mai mult cu cît cel puțin la una dintre simpaticele ființe se făcuse în mod special referire. Dacă simpaticele ființe erau cumva prea sfioase ori prea modeste ca să-și ocupe

locurile cuvenite în discuție, ei bine, atunci s-ar cădea să fie luați de umeri și aduși cu forța.

— Dar în admirația pentru omul pe care arde de nerăbdare să-l slujească — rosti doamna Lammle, cu nevinovăție, adresîndu-se și doamnei Boffin — nu cumva soțul meu vrea să spună de fapt că a trecut cu vederea propriile lui necazuri vremelnice ? Și atunci, asta nu-i oare o dovadă că e generos din fire ? Nu mă prea pricep să aduc argumente, dar desigur așa este, dragă domnule și doamnă Boffin !

Și de astă dată, nici un răspuns din partea domnului și a doamnei Boffin. El stătea cu ochii în farfurie, mîncînd franzeluțele și șunca, iar ea se uita cu sfială spre ceainic. Apelul inocent al doamnei Lammle fusese aruncat pur și simplu în văzduh, ca să se amestece cu aburii vasului de pe masă. Uitîndu-se către domnul și doamna Boffin, ea ridică foarte puțin din sprîncene, de parcă l-ar fi întrebat pe soțul ei : „Am spus ceva ce nu trebuia ?"

Domnul Lammle, care în diferite ocazii obținuse de la pieptul său efecte impresionante, își manevră partea vastă de dinainte a cămășii cît mai demonstrativ cu putință, și apoi, zîmbind, dădu un răspuns neveste-si.

— Sophronia dragă, domnul și doamna Boffin te fac să-ți amintești de vechea zicală, și anume că lauda de sine nu miroase-a bine.

— Lauda de sine, Alfred ? Asta fiindcă noi sîntem unul pentru celălalt cu trup și suflet ?

— Nu, copila mea dragă. Vreau să spun că nu se poate să nu-ți dai seama, dacă stai o clipă să chibzuiești, că ceea ce ai avut bunăvoința să-mi atribui drept compliment ca fiind sentimentele mele pentru domnul Boffin, mi le-ai destăinuit tu însăți ca fiind propriile tale sentimente în cazul doamnei Boffin.

(— Va trebui să mă dau bătută în fața acestui avocat — îi spuse doamna Lammle, în șoaptă, doamnei Boffin. — Tare mi-e teamă că o să fiu nevoită să recunosc acest lucru dacă va face presiuni asupra mea, căci e dureros de adevărat !)

Cîteva pete albe încep să apară și să dispară de pe nasul domnului Lammle văzînd că doamna Boffin ridică ochii de la ceainic pentru o clipă doar, cu un surîs stînjenit, care numai surîs nu era, apoi din nou și-i lăsă în jos.

— Te supui acestei învinuiri, Sophronia ? — întrebă Alfred ironic.

— Cred, într-adevăr — spuse doamna Lammle, tot timpul veselă — că va trebui să cer ocrotirea curții. Sînt obligată să răspund la întrebare, domnia-voastră ? — adăugă, adresîndu-se domnului Boffin.

— Dacă nu vreți, doamnă, nu-i nevoie — a fost răspunsul. — Ce importanță are ?

Amîndoi — soț și soție — se uitară la el foarte bănuitori. Avea un aer grav, fără a fi aspru, cu o anumită notă de demnitate izvorîtă din aversiunea nedeclarată pentru tonul conversației.

Domnul Lammle ridică iarăși din sprîncene, așteptînd instrucțiuni de la soțul ei. Acesta îi răspunse cu un ușor gest de încuviințare din cap, vrînd parcă să spună : „Mai încearcă o dată".

— Ca să mă pun la adăpost, dragă doamnă Boffin, împotriva bănuielii că m-aș lăuda singură într-ascuns — glăsui doamna Lammle pe un ton glumeț — trebuie de acea să vă povestesc cum a fost.

— Nu. Vă rog, nu ! — interveni domnul Boffin.

Doamna Lammle se întoarse spre el, rîzînd.

— Curtea se opune ?

— Doamnă — reluă domnul Boffin — curtea (dacă eu sînt curtea) se opune într-adevăr. Curtea se opune pentru două motive. Mai întîi și-ntîi fincă nu crede că-i corect. Formă, fincă, draga mea cocoană, doamna curte (dacă eu-s domnu) o să se-ntristeze din cauza asta.

Doamna Lammle șovăia cît se poate de evident între două atitudini — între atitudinea ei împăciuitoare de aici și cea de sfidare de la domnul Twemlow — atunci cînd rosti :

— Ce anume consideră curtea corect ?

— De-a vă lăsa să continuați — răspunse domnul Boffin, dînd din cap binevoitor, ca și cum ar fi vrut să spună „N-o să ne purtăm mai aspru cu voi decît e nevoie ; o să punem lucrurile la punct cum e mai bine". — Nu-i un joc cu cărțile pe față și nu-i corect. Cînd cocoana mea nu se simte la largu ei, ăsta-i motiv, nu glumă. Eu văd că nu-i la largu ei, și-mi dau seama că ăsta-i motiv. *Ați* servit micu dejun, doamnă ?

Doamna Lammle, hotărîndu-se să adopte atitudinea sfidătoare, împinse farfuria într-o parte, se uită la soțul ei și rîse, dar mînzește, în orice caz.

— *Ați* servit micu dejun, domle? — întrebă domnul Boffin.

— Mulțumesc — răspunse Alfred, arătîndu-și toți dinții. — Dacă doamna Boffin e așa de bună, aș mai dori o ceașcă de ceai.

Se stropi puțin pe piept, care trebuia să fi făcut atîta efect, și care de fapt n-a făcut aproape de loc. Dar în general și-a băut ceaiul fără ifose, în ciuda petelor apărînd și dispărînd tot timpul și așa de mari, de parcă se datorau unor apăsări cu lingurița.

— Vă mulțumesc foarte mult — adăugă el apoi. — Am servit micul dejun.

— Acum, ia spuneți-mi — se auzi glasul molcom al domnului Boffin, scoțînd portofelul din buzunar — care din mneavoastră doi ține casa?

— Sophronia, draga mea — interveni domnul Lammle, lăsîndu-se pe spate în jilț, cu un gest fluturat din mîna dreaptă către ea și cu degetul mare de la stînga proptit în subsuoara vestei — asta e treaba ta.

— Aș fi preferat — rosti domnul Boffin — să fi fost a soțului mneavoastră, doamnă, pentru că... da n-are importanță pentru ce. Aș fi preferat să am de-a face cu mnealui. Oricum, ce am de zis o să zic cît mai puțin jignitor cu putință; dacă s-ar putea fără nici un pic de ofensă, m-aș bucura din inimă. Mi-ați făcut amîndoi un serviciu, un serviciu foarte mare, procedînd cum ați procedat (cocoana mea știe despre ce-i vorba); de aia am pus aici un plic de-o sută de lire. Socot că serviciu merită o sută de lire și mă bucur că pot plăti suma asta de bani. Vreți s-aveți bunătatea să-i luați, o dată cu mulțumirile mele?

Cu un gest semeț și fără să se uite spre el, doamna Lammle întinse mîna stîngă, iar domnul Boffin îi puse în palmă pachețelul. După ce ea îl duse la piept, domnul Lammle păru că se simte ușurat și răsuflă mai liber, nefiind prea sigur că cele o sută de lire aveau să fie ale lui pînă ce nu fuseseră transferate în bune condiții din posesia domnului Boffin în aceea a Sophroniei sale dragi.

— Ar fi cu neputință — spuse domnul Boffin, adresîndu-se lui Alfred — să faceți vreo propunere, domle, de a-l înlocui pe Rokesmith, cu timpu ?

— S-ar putea — încuviință Alfred, cu un zîmbet scînteietor și cu nas berechet — nu-i cu neputință.

— Și poate mneavoastră, doamnă — reluă domnul Boffin, întorcîndu-se spre Sophronia — o să fiți așa de bună să vă gîndiți la cocoana mea să-i faceți cinstea să întoarceți chestiunea pe toate părțile dacă nu cumva s-ar putea, într-una din zilele astea, să vă ocupați și de ea ? Dacă nu s-ar putea să fiți pentru ea un fel de domșoară Bella Wilfer, și ceva mai mult chiar ?

— Sper, domnule — replică doamna Lammle, cu un aer disprețuitor și pe un ton răspicat — că dacă vreodată aș ajunge să însemn ceva pentru soția dumneavoastră, să fiu cît de cît mai mult decît domnișoara Bella Wilfer, cum o numiți dumneavoastră.

— Da *mneavoastră* cum o numiți, doamnă ? — întrebă domnul Boffin.

Doamna Lammle nu catadicsi să răspundă, ci se mulțumi să bată întărîtată cu piciorul în dușumea.

— Din nou cred că se cuvine să spun că n-ar fi cu neputință. Nu-i așa, domle ? — întrebă domnul Boffin, întorcîndu-se spre Alfred.

— Nu, nu — răspunse Alfred, zîmbind a încuviințare ca mai înainte — n-ar fi cu neputință.

— Ei bine — rosti domnul Boffin, calm — nu merge. N-aș vrea să spun o vorbă de care mai tîrziu să v-amintiți cu părere de rău ; da nu merge.

— Sophronia, scumpa mea, ai auzit ? Nu merge — repetă soțul ei, în zeflemea.

— Nu — reluă domnul Boffin pe un ton la fel de potolit — zău, nu merge. Trebuie să ne scuzați mult de tot. Da ar fi mai bine să vă vedeți de drumu mneavoastră, și noi de-al nostru, și astfel treaba asta se încheie spre mulțumirea tuturor părților.

Doamna Lammle îi aruncă o privire ca pornind de la una dintre părți temeinic nemulțumite, cerînd să fie scoasă din această categorie, dar nu spuse nimic.

— Cel mai bun lucru care ne mai rămîne de făcut în chestia asta — preciză domnul Boffin — este s-o socotim o

treabă de afaceri și tot așa s-o și încheiem. Mneavoastră mi-ați făcut un mare serviciu, un foarte mare serviciu, pentru care v-am plătit. Aveți ceva de obiectat în privința sumei?

Domnul și doamna Lammle se uitară peste masă unul la altul, dar nici unul nu se încumetă să spună că ar fi avut de obiectat. Domnul Lammle ridică din umeri, iar doamna Lammle rămase nemișcată.

— Foarte bine — zise domnul Boffin. — Nădăjduim (cocoana mea și cu mine) că recunoașteți că am luat calea cea mai scurtă și cea mai cinstită oferită de împrejurări. Am discutat totu (cocoana mea și cu mine) cu mare băgare de seamă și-am socotit că să vă ducem de nas ori să vă lăsăm în plata Domnului n-ar fi drept. De aia v-am dat eu pe față de înțeles că... — domnul Boffin căuta o nouă parte de vorbire, dar, cum nu găsi nici una deopotrivă de expresivă ca cea dinainte, repetă pe un ton confidențial — că nu merge. Dacă mă pricepeam să vă-nfățișez lucrurile mai plăcut, aș fi făcut asta, da sper că nu vi le-am înfățișat nici prea urît; în orice caz, n-a fost în intenția mea. Așa că — adăugă domnul Boffin în încheiere — urîndu-vă numai bine pe drumu care-o să-l apucați, noi încheiem cu observația că acu nu vă mai reținem.

Domnul Lammle se ridică de la locul pe care-l ocupa la masă cu un rîs obraznic, iar doamna Lammle se ridică de la al ei încruntîndu-se disprețuitoare. În clipa aceea, se auziră pași grăbiți pe scară, și Georgiana Podsnap dădu buzna în încăpere, neanunțată și cu ochii în lacrimi.

— Oo, draga mea Sophronia — strîgă Georgiana frîngîndu-și mîinile, și alergă s-o îmbrățișeze — cînd mă gîndesc că tu și Alfred sînteți ruinați! Oo, sărmana și draga mea Sophronia, cînd mă gîndesc că vi s-au scos lucrurile la vînzare la voi acasă, iar voi ați fost așa de buni cu mine! Oo, domnule și doamnă Boffin, vă rog iertați-mă că am venit pe neanunțate, dar dumneavoastră nu știți cît de mult țin la Sophronia și ce-a fost pe mine cînd tata nu m-a lăsat să calc pe la ea, sau ce am simțit pentru Sophronia de cînd am auzit de la mama că și-a pierdut poziția în societate. Nu vă-nchipuiți, nu vă puteți închipui, niciodată n-o să vă puteți închipui cum stăteam trează nopțile și plîngeam pentru buna mea Sophronia, prima și unica mea prietenă!

Purtarea doamnei Lammle se schimbă o dată cu îmbrăţişările sărmanei prostuţe ; ea se făcu gălbenă ca ceara la faţă şi îndreptă o privire implorătoare mai întîi spre doamna Boffin, apoi spre domnul Boffin. Amîndoi o înţeleseră în acest caz cu mai multă promptitudine şi fineţe decît alţi oameni cu educaţie superioară, dar care intuiesc lucrurile mai puţin din inimă.

— Nu pot sta nici un minut — se scuză biata Georgiana. — Am ieşit devreme după cumpărături cu mama ; i-am spus că mă doare capul şi am convins-o să mă lase singură în faeton, la Piccadilly, şi atunci am dat o fugă pînă-n strada Sackville şi am aflat că e aici, şi pe urmă mama s-a dus să viziteze, oh, o bătrînă îngrozitoare, o scorpie, cu turban pe cap, din Portland Place, şi eu am spus că n-aş vrea să ure acolo cu mama, ci că aş face un ocol ca să-mi las cartea de vizită la Boffini... iertaţi-mă că mi-am permis să vă spun astfel, dar, vai de mine, mi-am pierdut capul, faetonul aşteaptă la uşă, şi ce-ar zice tata dac-ar afla !

— Nu-ţi fie teamă, draga mea — spuse doamna Boffin. — Ai fost în vizită la noi.

— Aa, nu, asta nu ! — strigă Georgiana. — E foarte nepoliticos, ştiu, dar am venit s-o văd pe sărmana mea Sophronia, singura mea prietenă. Oh ! Cît am suferit din pricina separării noastre, draga mea Sophronia, pînă să aflu că ai fost ruinată, iar acum sufăr mai mult !

Lacrimi adevărate curgeau din ochii femeii trufaşe cînd fata asta slabă la minte şi slabă de înger îşi încolăci braţele pe după gîtul ei.

— Dar am venit cu treburi — continuă Georgiana, suspinînd şi ştergîndu-şi faţa, apoi scotoci ceva în sacul ei micuţ de mînă — şi dacă nu le pun la punct, am venit degeaba, şi atunci, vai, Doamne, ce-ar zice tata de-ar afla de strada Sackville şi ce-ar zice mama dacă ar trebui s-aştepte în prag la femeia aceea îngrozitoare cu turban, şi nu există trăpaşi aşa de buni ca ai noştri care-mi zdruncină capul clipă de clipă, tot mai mult, cînd am mai mare nevoie să-mi fie mai liniştit decît îmi este dat, şi cînd mă gîndesc că tropăie pe strada domnului Boffin, unde n-am ce căuta... Oh ! Unde-o fi, unde-o fi ? Oh ! Nu o pot găsi !

În tot acest timp suspina şi căuta în săculeţul de mînă.

— Ce-ai pierdut, draga mea? — întrebă domnul Boffin, apropiindu-se.

— Oh! O nimica toată — răspunse Georgiana — pentru că mama mă tratează totdeauna de parcă aș fi la grădiniță. (Și ce n-aș da să fiu!) Eu aproape că nu cheltuiesc, așa că am strîns cincisprezece lire, Sophronia, și sper că trei hîrtii de cîte cinci lire sînt mai mult decît nimic, totuși atît de puțin, atît de puțin! Acum am găsit! Oh, Doamne sfinte! Acum am pierdut altceva! Aa, nu, uite-l!

Spunînd aceste cuvinte, tot suspinînd de zor și scotocind prin sacul de mînă, Georgiana scoase un colier.

— Totdeauna spune mama: copiii și bijuteriile nu merg împreună — continuă Georgiana — și de-aia n-am eu podoabe, în afară de asta; dar cred că tanti Hawkinson era de altă părere, pentru că mi l-a lăsat mie, deși mereu mi-am spus că putea la fel de bine să-l fi îngropat, și-așa a stat tot mereu în cutia lui, învelit în vată. Oricum, iată-l și-mi pare bine că în sfîrșit o să fie de folos și o să-l poți vinde, dragă Sophronia, și-o să-ți cumperi lucruri în schimb.

— Lasă-l la mine — interveni domnul Boffin, luîndu-l încetișor. — O să am eu grijă să fie folosit cum se cuvine.

— Oh! Sînteți atît de bun prieten cu Sophronia, domnule Boffin? — strigă Georgiana. — Oh! Ce frumos din partea dumneavoastră! Aa, Doamne sfinte, mai era ceva și mi-a ieșit complet din cap. Aa nu, nu mai e nimic, știu ce-a fost. Averea bunicii, domnule Boffin, care o să fie a mea cînd oi împlini vîrsta, îmi va aparține în întregime numai mie, așa că nici tata, nici mama, nici altcineva nu va avea vreo putere asupra ei; tot ce vreau să fac este să pun o parte din averea asta pe numele Sophroniei și a lui Alfred, semnînd undeva ceva care va împuternici pe cineva să le avanseze o anumită sumă. Vreau să primească o sumă frumoasă, ca să poată ajunge din nou în rînd cu oamenii. Oh, Doamne-Dumnezeule! Fiind atît de prieten cu draga mea Sophronia, n-o să mă refuzați, nu-i așa?

— Nu, nu — spuse domnul Boffin. — Vom vedea.

— Oh, mulțumesc, mulțumesc! — strigă Georgiana. — Dacă servitoarea mea ar primi un bilețel și o bancnotă de o jumătate de coroană, atunci aș putea da fuga pînă la plăcintărie să semnez ceva sau aș putea semna ceva în piață, dacă

ar veni cineva şi ar tuşi ca să-i deschid, ar trebui să aducă toc şi cerneală şi puţină sugativă. Oh, Doamne sfinte ! Trebuie neapărat s-o şterg de aici, altfel tata şi mama vor afla amîndoi ! Dragă, dragă Sophronia, la revedere, la revedere !

Micuţa fiinţă atît de credulă o mai îmbrăţişă o dată cu cea mai mare afecţiune pe doamna Lammle ; apoi îi întinse mîna domnului Lammle.

— La revedere, dragă domnule Lammle... adică Alfred. De azi încolo n-o să mai crezi că te-am părăsit pe tine şi pe Sophronia pentru că v-aţi pierdut poziţia în societate, nu-i aşa ? Ah, vai de mine şi de mine ! Mi s-au umflat ochii de-atîta plîns, şi mama o să mă întrebe fără doar şi poate ce-am păţit. Oh ! Rog pe cineva să mă conducă, vă rog, vă rog !

Domnul Boffin o conduse pînă la trăsură şi o văzu plecînd, cu bieţii ei ochişori roşii şi bărbia-i micuţă, privind peste apărătoarea voluminoasă a faetonului de culoarea gălbenuşului de ou, de parcă, poruncindu-i-se să ispăşească cine ştie ce boroboaţă de copil prin a se duce la culcare ziua-n amiaza mare, se uita pe după cuverturi plină de jalnice remuşcări şi abătută foc.

Cînd se întoarse în sufragerie, o găsi pe doamna Lammle stînd încă în picioare lîngă locul său de la masă, iar pe domnul Lammle lîngă al lui.

— Voi avea grijă — rosti domnul Boffin, arătînd banii şi colierul — ca aceste lucruri să fie curînd date înapoi.

Doamna Lammle îşi luase umbreluţa de soare — de pe o masă lăturalnică — şi urmărea cu vîrful ei desenul feţei de masă din damasc aşa cum făcuse şi cu tapetul de hîrtie de pe peretele din camera domnului Twemlow.

— Sper că n-o s-o dezamăgiţi, domnule Boffin — spuse ea, întorcînd capul spre el, dar nu şi ochii.

— Nu — răspunse domnul Boffin.

— Mă gîndesc la meritele şi valoarea prieteniei sale — explică doamna Lammle, cu o voce stăpînită şi accentuînd ultimele cuvinte.

— Nu — o asigură el. — O să-ncerc să lămuresc la ea acasă că ar avea nevoie de ocrotire afectuoasă şi atentă, dar mai mult n-o să le spun părinţilor ei ; în orice caz, nu de faţă cu ea.

— Domnule şi doamnă Boffin — reluă doamna Lammle, tot urmărind desenul şi nu fără destulă bătaie de cap — cred că nu există mulţi oameni care în asemenea ocazie să fi fost atît

de atenţi şi de binevoitori cum v-aţi purtat dumneavoastră cu mine chiar acum. Îmi daţi voie să vă mulţumesc ?

— Mulţumirile sînt totdeauna binevenite — zise doamna Boffin, cu nedezmințita ei cumsecădenie.

— Atunci, vă mulţumesc la amîndoi.

— Sophronia, ai devenit sentimentală ? — întrebă soţul ei, ironic.

— Ei, ei, bunul meu domn — interveni domnul Boffin — e bine să nutreşti gînduri frumoase despre alţii şi e foarte bine cînd *alţii* nutresc gînduri frumoase pentru tine. Doamna Lammle n-ar avea nimic de pierdut dacă ar fi.

— Vă rămîn foarte îndatorat. Dar am întrebat-o pe doamna Lammle dacă este.

Ea stătea şi urmărea mai departe desenul feţei de masă, întunecată şi rigidă la chip, şi nu spuse nimic.

— Pentru că — adăugă Alfred — sînt dispus, domnule Boffin, să fiu şi eu sentimental în legătură cu felul cum v-aţi însuşit bijuteria şi banii. După cum spunea micuţa noastră Georgiana, trei bancnote de cîte cinci lire sînt mai mult decît nimic, şi dacă vinzi un colier, cu ce capeţi pe el poţi cumpăra lucruri.

— *Dacă* îl vinzi — rosti domnul Boffin, vîrîndu-l în buzunar.

Alfred îl urmări din priviri, de aserreni şi banii (cu nişte ochi lacomi), care dispărură în buzunarul de la jiletcă. Apoi aruncă o căutătură furioasă, dar şi zeflemitoare în acelaşi timp, înspre soţia sa. Desena mai departe, dar totodată în ea se dădea o luptă care îşi găsi expresia în cele cîteva linii apăsate de la sfîrşit, trase din vîrful umbreluţei de soare în faţa de masă ; apoi, ochii i se scăldară în lacrimi.

— Ah, femeile astea, fir-ar să fie ! — exclamă domnul Lammle. — Poftim, e şi sentimentală !

Ea se duse la fereastră, ocolind săgeţile ochilor lui furioşi ; se uită afară o clipă şi se întoarse cu un aer perfect calm.

— Este pentru prima oară, Alfred, cînd te poţi plînge de sentimentalismul meu, şi pe viitor nu-ţi voi mai da niciodată acest prilej. Aşa că nu merită să atragi atenţia. Cu banii pe care i-am cîştigat aici plecăm în străinătate curînd ?

— Ştii foarte bine că da... trebuie.

— Să nu-ţi fie teamă că voi lua vreun sentiment cu mine. O să mă lepăd curînd de orice sentimentalism, numai să plec.

Voi lăsa totul în urma mea. Totul *a* rămas în urma mea. Eşti gata, Alfred ?

— Dar ce Dumnezeu crezi c-am aşteptat pînă acum, Sophronia, dacă nu pe tine ?

— Atunci, să mergem. Îmi pare rău că am amînat demna noastră plecare.

Ea ieşi, şi el o urmă. Domnul şi doamna Boffin avură curiozitatea să deschidă binişor o fereastră şi să se uite după ei cum se îndepărtează pe lunga stradă. Mergeau braţ la braţ, destul de ţanţoşi, dar fără să pară că schimbă un cuvînt măcar între ei. Ar putea fi o închipuire presupunerea că dincolo de aspectul lor exterior mocnea ceva din atitudinea ruşinoasă a doi escroci legaţi laolaltă prin nişte cătuşe invizibile. N-ar fi fost însă o închipuire să se presupună că li se făcuse lehamite din cale-afară unul de altul, de ei înşişi şi de lumea întreagă. Cînd dădură colţul, a fost ca şi cum trecuseră pe un alt tărîm, cel puţin pentru domnul şi doamna Boffin, care de atunci niciodată n-au mai dat ochii cu soţii Lammle.

Capitolul III

GUNOIERUL DE AUR COBOARĂ DIN NOU

Deoarece seara aceea era una din serile de lectură de la Boschet, domnul Boffin, după ce luă masa la ora cinci, o sărută pe doamna Boffin și plecă în pasul lui ca un tropăit, strîngînd bastonul la piept cu amîndouă mîinile, la fel ca odinioară, de parcă acesta i-ar fi șoptit ceva la ureche. Pe chipul lui se citea atîta concentrare, încît părea că mărturisirile confidențiale ale bastonului masiv trebuiau urmărite îndeaproape. Fața domnului Boffin era ca aceea a unui ascultător dus pe gînduri căruia i se face o comunicare întortocheată și tot mergînd arunca din cînd în cînd tovarășului său de drum cîte-o privire care de obicei însoțește observația „Nu mai spune!"

Domnul Boffin și bastonul merseră mai departe singuri împreună, pînă ajunseră la o anumită răspîntie, unde probabil cam pe la ora aceea aveau întîlnire cu cineva venind dinspre Clerkenwell și ducîndu-se tot la Boschet. Aici stătură locului, și domnul Boffin se uită la ceas.

„Mai sînt cinci minute... bun... pînă la întîlnirea cu Venus — își zise el. — Am venit ceva mai devreme."

Venus însă era un om punctual, și domnul Boffin nu apucă să-și pună bine ceasul înapoi în buzunar, cînd acesta se și zărea, apropiindu-se. Cînd văzu că domnul Boffin și sosise la locul întîlnirii, grăbi pasul și curînd se afla lîngă el.

— Mulțumesc, Venus — îl întîmpină domnul Boffin. — Mulțumesc!

Poate că n-ar fi fost prea clar de ce îi mulțumea anatomistului dacă mai departe nu-i dădea o explicație.

— Totu-i în ordine, Venus, totu-i în ordine. Acum, că ai venit să te vezi cu mine și că încuviințezi să păstrezi aparențele, un timp oarecare, față de Wegg, și să-mi fii asociat, e

ca și cum aș avea un susținător... Totu-i în ordine, Venus. Mulțumesc, Venus. Mulțumesc, mulțumesc, mulțumesc !

Domnul Venus strînse, cu modestie, mîna care i se întinse și continuară drumul spre Boschet.

— Crezi cumva că Wegg s-ar putea să m-atace deseară ? — întrebă domnul Boffin abătut, în vreme ce-și vedeau de drum.

— Cred că da, domle.

— Ai vreun motiv anume, Venus, să crezi asta ?

— Da, domle — replică acesta. — De fapt, a trecut pe la mine ca să se-neredinteze că marfa noastră, cum îi zice el, e-n ordine și mi-a pomenit de intenția lui de a se agăța de mneavoastră de cum o să veniți următoarea dată, și că nimic n-o să-l împiedice de la asta. Ei, și chiar acu este — sugeră domnul Venus, cu multă băgare de seamă — următoarea dată, domle...

— ...Păi, ce, crezi c-o să-mi pună pielea pe băț... ei, Venus ? — rosti domnul Boffin.

— Întocmai, domle.

Domnul Boffin duse mîna la nas, de parcă de pe acum ar fi fost jupuit și începuse să vadă stele verzi.

— E un individ groaznic, Venus ; e înspăimîntător. Nu știu cum o s-o scot la capăt cu el. Trebe să-mi dai o mînă de ajutor, Venus, ca un om bun și cinstit. O să faci tot ce-ți va sta-n putere să-mi dai o mînă de ajutor, Venus, nu-i așa ?

Domnul Venus îl asigură de sprijinul său ; domnul Boffin avea înfățișarea omului plin de griji și descurajat. Continuară drumul în tăcere pînă cînd sunară la poarta Boschetului. Îndată se auzi pasul șchiopătat al lui Wegg apropiindu-se, și cînd aceasta se deschise pivotînd din balamale, el apăru dinaintea-le cu mîna pe clanță.

— Domn Boffin ? — zise el. — V-ați înstrăinat de tot !

— Da. Am fost cam ocupat, Wegg.

— Zăău, domle ? — replică agresiv literatul, în zeflemea. — Ha ! V-am căutat, domle, ca să zic așa, spicial.

— Nu mai spune, Wegg !

— Da, domle, chiar așa spun. Și dacă nu veneați seara asta la mine, al naibii să fiu dacă nu veneam eu mîine la mneavoastră ! Ei ! Ș-acu să vă spun !

— Sper că nu-i ceva rău, Wegg.

— Oo nu, domn Boffin — răspunse, ironic. — Nimica rău. Ce-ar putea fi rău în Boschetu Boffinilor ? Intrați, domle.

Dacă vii la Boschetu pe care l-am păstrat pentru tine, la nouă,
N-o să te-odihnești pe-un pat de trandafiri împodobiți cu rouă ;
Hai, vrei, vrei, vrei, vrei să vii la Boschet ?
Oh ! Nu vrei, nu vrei, nu vrei să vii la Boschet ?

Un fulger sinistru de îndărătnicie și ură scăpără în ochii domnului Wegg cînd încuie poarta după ce-l introduse pe binefăcătorul său în curte, o dată cu cele cîteva fraze cîntate. Domnul Boffin părea deprimat și umil.

— Ia uită-te la răsfățatu soartei și pricopsitu peste noapte — zise în șoaptă Wegg către Venus, străbătînd ograda în urma acestuia. — L-am și pus cu botu pe labe.

— Păi, asta fincă i-am spus eu. Ți-am netezit calea — rosti în șoaptă Venus către Wegg.

Domnul Boffin, intrînd în obișnuita odaie, așează bastonul pe bancheta rezervată lui, ca de obicei, își vîrî mîinile în buzunare și, înălțînd din umeri încît pălăria i se lăsă pe spate, se uită dezolat la Wegg.

— Pretinu și asociatu meu, domn Venus, mi-a dat să-nțeleg — îi spuse acest om puternic — că ești la corent despre puterea mea asupra mneatale. Ei, și cînd ai să-ți lepezi pălăria, intrăm și în amănunte.

Domnul Boffin scutură din cap, astfel încît pălăria îi căzu în spate, pe dușumea, și păstră atitudinea de mai înainte, cu aceeași mină jalnică.

— În primul rînd, am să-ți spun de-acu încolo, scurt, Boffin — glăsui Wegg. — Dacă nu-ți place, n-ai decît să te plîngi la felinar.

— Ce-are-a face, Wegg ? — răspunse domnul Boffin.

— Norocu tău, Boffin. Ei, ș-acu vrei să-ți citesc ?

— În seara asta, Wegg, nu țin neapărat.

— Că fincă dacă voiai — continuă domnul Wegg, puțin dezamăgit de acest răspuns neașteptat — nu s-ar fi putut.

Te-am slugărit vreme destul de-ndelungată și n-o să mă mai las călcat în picioare de-un gunoier. Renunț la tot, afară de simbrie.

— Dacă spui tu, așa să fie, Wegg — replică domnul Boffin, cu mîinile încrucișate. — Așa trebe să fie, presupun.

— Cred și *eu* c-așa trebe să fie — se răsti Wegg. — Mai departe (ca să lămurim lucrurile înainte de-a trece la afaceri), ți-ai protăpit în curtea asta o slugă parșivă, care nu face decît să pîndească și să-și vîre nasu-n toate cele, un smiorcăit...

— Da n-avea guturai cînd l-am trimis aici — spuse domnul Boffin.

— Boffin ! — strigă Wegg. — Îți spun dinainte : nu-ncerca să faci glume, că nu ține cu mine.

Aici, domnul Venus interveni, și dădu explicația că domnul Boffin luase cuvintele sale în sensul lor propriu, cu atît mai mult cu cît și el, domnul Venus, și-a închipuit că sluga cu pricina suferea de ceva, că avea un beteșug la nas, ceea ce ar fi presupus mari neajunsuri în raporturile sociale, dar pînă la urmă s-a dumerit că observația domnului Wegg trebuia luată la figurat.

— Eh, ce mai tura-vura — continuă Wegg — l-a înfipt în coasta mea, și-acu e aici. Și nu vreau să mai fie. De-aia-i cer lu Boffin, pînă să nu zic vreo altă vorbă, să-l cheme înăuntru și să-l pună să-și ia catrafusele, și pe-aici ți-e drumu.

În clipa aceea, Sloppy, care nu bănuia nimic, își plimba mulțimea de nasturi prin dreptul ferestrei. Domnul Boffin, după un scurt interval de senină dezorientare, deschise geamul și-i făcu semn să vină înăuntru.

— Îi cer lu Boffin — glăsui Wegg, cu o mînă în șold și cu capul lăsat într-o parte, ca un fanfaron de avocat în așteptarea unui răspuns de la un martor — să-și lămurească sluga că eu sînt stăpîn aici.

Cînd intră Sloppy, cu nasturii lui scînteietori, domnul Boffin, supus și umil, îi zise :

— Sloppy, băiete dragă, domn Wegg e stăpîn aici. N-are nevoie de tine și de-aia trebe să pleci.

— Pentru todeauna ! — precizează Wegg sever.

— Pentru todeauna ! — repetă domnul Boffin.

Sloppy holbă amîndoi ochii și toți nasturii, cu gura larg deschisă ; dar fără să mai piardă vremea, Silas Wegg îl escortă afară, îl îmbrînci de umeri pe poarta curții, ferecînd-o în urma lui.

— Admosfera — spuse Wegg cînd reveni, șchiopătînd, în odaie, puțin îmbujorat la față de efortul din urmă — admosfera e acu mai liberă și se poate răsufla în voie. Domn Venus, ia, domle, un scaun. Boffin, poți să stai jos.

Domnul Boffin, încă abătut, cu mîinile în buzunare, se așeză pe marginea banchetei, ocupînd cît mai puțin loc, și se uită la puternicul Silas cu o expresie împăciuitoare.

— Mnealui — spuse Silas Wegg, făcînd semn spre Venus — mnealui, Boffin, e mai moale și mai bun cu tine decît am să fiu eu. Da el n-a-ndurat jugu roman, ca mine, și nici n-a fost silit, ca mine, să-ți hrănească pofta deșucheată pentru niște zgripțuroi.

— Nici prin gînd nu mi-a trecut, dragul meu Wegg... — începu domnul Boffin, dar Silas îl întrerupse.

— Tacă-ți gura, Boffin ! Răspunde numai cînd ești întrebat. Și-ai să vezi c-o să ai destul de furcă. Știi, nu-i așa, că te afli în posesia unei averi la care n-ai nici un drept ? Știi asta ?

— Mi-a spus Venus — răspunse domnul Boffin, uitîndu-se la el cu niște ochi care cereau ajutor.

— *Eu* îți spun asta — se răsti Silas. — Ei bine, ici e pălăria mea, Boffin, și colo-i bastonu meu. Joacă-te mult cu mine, și în loc să fac tîrg cu tine, îmi pun pălăria, iau bastonu și plec să fac tîrgu cu-adevăratu propitar... Ei, ce zici ?

— Zic — replică alarmat domnul Boffin, aplecîndu-se înainte, cu mîinile pe genunchi — că-s sigur că nu vreau să mă joc cu tine, Wegg. I-am și spus asta lu Venus.

— Asta așa-i, domle — încuviință Venus.

— Ești prea moale și prea bun cu pretinu nostru, zău așa — îl dojeni Silas, scuturînd dezaprobator din capul lui butucănos. — Te pomini că după aia ai să mărturisești că vrei să cazi la-nvoială, nu-i așa, Boffin ? Înainte de-a răspunde, bagă bine de seamă ce ți-am spus despre pălărie și baston.

— Sînt gata să cădem la-nvoială, Wegg.

— Nu-i de-ajuns, Boffin, că ești gata. Nu mă-ncălzește pe mine că ești gata. Vrei să cădem la-nvoială ? Ceri să ți se facă favoru să cădem la-nvoială ?

Domnul Wegg din nou își înfipse mîna în șold, aplecînd capul într-o parte.

— Da.

— Da ce ? — întrebă neîndurătorul Wegg. — Ce să fac eu cu da ? Eu vreau s-aud totu de la tine, Boffin.

— Vai de mine și de mine ! — exclamă nefericitul acesta. — Ce năpastă ! Rog să mi se-ngăduie să cad la-nvoială, presupunînd că documentu pe care-l ai e valabil.

— În privința asta nu-ți face griji — spuse Silas, repezind capul spre el. — O să-l vezi cu ochii, fii pe pace. Ți-l arată domn Venus, și în timpu ăsta eu te țin. După aia o să vrei să afli care-s condițiile. Nu-i așa că la asta te gîndești de fapt ? Boffin, vrei să răspunzi, ori ba ?

Făcu o pauză.

— Vai de mine și de mine ! — strigă nefericitul din nou. — Ce năpastă... nici nu știu unde mi-e capu. Mă iei așa repede... Fii atît de bun, Wegg, și spune-mi condițiile.

— Acum ascultă, Boffin — replică Silas. — Ascultă bine, fincă-s condiții grele și-s șingurele. Movila ta (movila cea mică, aia oricum îți aparține) o punem alături de averea generală, și pormă împărțim întreaga propitate în trei părți. Ții una și le predai pe alelante.

Gura domnului Venus se schimonosi în lățime, în vreme ce domnului Boffin i se ascuți fața ; domnul Venus nu fusese pregătit pentru o asemenea cerere hrăpăreață.

— Ia stai puțin, Boffin — continuă Wegg. — Acu mai e ceva. Tu ai risipit averea asta .. ai cheltuit o parte din bani. Nu merge *așa*. Ți-ai cumpărat o casă. Ți se pune la socoteală.

— O să fiu ruinat, Wegg ! — protestă încetișor domnul Boffin.

— Ia stai puțin, Boffin ; acu mai e ceva. Movilele astea le lași în custodia mea pînă ce-or fi transportate în întregime. Dacă s-or găsi în ele niscai valori, eu am să mă ocup de asemenea valori. Tu faci contractu de vînzare a movilelor ca să știm pîn'la ultimu gologan cît valorează, și pe lîngă asta ai să-ntocmești o listă exactă pentru tot restu averii. Cînd movilele o să fie cărate pîn'la ultima lopată, abia atunci urmează împărțeala.

— Groaznic, groaznic, groaznic ! O să mor la azil ! — strigă Guneierul de aur, apucîndu-se cu mîinile de cap.

— Ia stai, stai puțin, Boffin ; acu mai e ceva. Ai scotocit curtea asta în chip nelegal. Ai fost văzut tocmai cînd cotrobăiai prin curtea asta. Două perechi de ochi, care în clipa de față-s îndreptați asupra ta, te-au văzut dezgropînd o sticlă-n patru colțuri.

— Era a mea, Wegg — protestă domnul Boffin. — Chiar eu o pusesem acolo.

— Ce-avea-năuntru, Boffin ? — întrebă Silas.

— Nici aur, nici argint, nici banenote, nici juvaeruri, nimic din care să poți face bani, Wegg, pe viața mea !

— Fincă eram pregătit, domn Venus — zise Wegg, întorcîndu-se spre asociatul său, cu un aer viclean și plin de superioritate — pentru un răspuns în doi peri din partea pretinului nostru Gunoier, aci de față, mi-a venit o idee care cred c-o să-ți fie pe plac. Noi socotim sticla aceea la o mie de lire.

Domnul Boffin scoase un oftat adînc.

— Ia stai, stai puțin ; acu mai e ceva. În slujba ta se află o secătură de escroc, numit Rokesmith. Nu-mi convine să-l am în coastă cîtă vreme afacerile noastre-s în curs. Trebe dat afară.

— Rokesmith a și fost dat afară — rosti domnul Boffin, cu un glas surd, acoperindu-și fața cu mîinile, în timp ce se legăna pe banchetă.

— A și fost dat afară, daa ? — replică Wegg, surprins. — Oo ! Atunci, cred că deocamdată nu mai e nimic alteeva.

Deoarece nefericitul domn Boffin continua să se legene încoace și-ncolo și din cînd în cînd să geamă, domnul Venus îl rugă să întîmpine cu curaj nenorocirile și să-și lase răgaz pînă se va obișnui cu ideea noii lui situații. Dar tocmai despre acest răgaz Silas Wegg nu voia să audă nici în ruptul capului. „Da ori ba, fără jumătăți de măsură !" era cuvîntul de ordine pe care hainul personaj îl repetă în nenumărate rînduri, făcînd cu pumnul la domnul Boffin și ținluind fiecare silabă în dușumea prin cîte-o lovitură cu piciorul lui de lemn, în chip amenințător și alarmant.

În cele din urmă, domnul Boffin rugă să i se îngăduie un răgaz de un sfert de ceas, în care timp să facă o plimbare prin curte ca să se mai răcorească. Domnul Wegg îi acordă cu destulă greutate acest mare hatîr, însă numai cu condiția ca el să-l însoțească pe domnul Boffin de-a lungul plimbării, ne-

știind ce ar mai fi putut dezgropa în mod fraudulos dacă rămînea singur. O scenă mai absurdă decît să-l vezi pe domnul Boffin în plină agitație tropăind foarte sprinten, iar pe domnul Wegg șontîcăind în urma lui ca vai de lume, avid să surprindă pînă și cea mai slabă mișcare din gene care ar fi putut să-i indice vreun locșor conținînd cine știe ce taină, cu siguranță că niciînd nu se mai pomenise la umbra movilelor. Domnul Wegg era istovit cînd sfertul de oră se scurse și intră șchiopătînd înăuntru — un secund al naibii de rău.

— Nu știu ce să fac! — strigă domnul Boffin dezamăgit, lăsîndu-se să cadă pe banchetă, cu mîinile înfundate în buzunare, de parcă buzunarele se adînciseră. — La ce bun să dau de-nțeles că mă împotrivesc dacă nu știu ce să fac? Trebe să mă supun condițiilor, n-am încotro... Aș vrea să văd docomentu.

Wegg, care de-abia aștepta să ducă lucrurile la capăt, îl vesti că o să vadă documentul într-un ceas, cel tîrziu. Luîndu-l în acest scop în primire sau mai bine zis păzindu-l de parcă ar fi fost geniul răului în carne și oase, domnul Wegg îi tufli pălăria pe ceafă și-l scoase afară de braț, dovedind un anumit drept de proprietate asupra sufletului și trupului său, mai sinistru și mai caraghios decît în cazul oricăreia dintre piesele aflate în strania colecție a domnului Venus. Acesta, cu părul lui blond, venea imediat după ei, susținîndu-l pe domnul Boffin la propriu cel puțin, dacă spiritualicește recent n-a avut prilejul s-o facă; domnul Boffin o ținea într-un tropăit cît putea de iute, punîndu-l pe Silas Wegg în situația să se ciocnească tot timpul de lume, la fel cum ar păți stăpînul orb al unui cîine.

Ajunseră în fine la prăvălia domnului Venus, puțin încălziți din pricina felului cum merseseră. Mai cu seamă pe domnul Wegg îl treceau nădușelile și rămase în prăvălioară cîteva minute fără să scoată o vorbă, gîfîind și tamponîndu-se pe cap cu o batistă.

Între timp, domnul Venus, care în lipsa lui lăsase broaștele să dueleze la licărul lumînării întru delectarea publicului, trase obloanele. După ce totul a fost pus la punct, ușa încuiată, el îi spuse lui Silas, care era lac de sudoare:

— Domn Weg, acuma cred că putem scoate docomentu.

— Așteaptă o clipă, domle — răspunse acesta precaut — așteaptă o clipă. Vrei să fii așa de bun să-mpingi lada aia...

în care cu alt prilej spuneai că sînt lucruri diverse... înspre mine aici, în mijlocul prăvăliei ?

Domnul Venus făcu ce i se ceruse.

— Foarte bine — zise Silas, privind în jur. — Foarte bine. Vrei să-mi dai, domle, şi scaunu ăla ca să-l pun deasupra ?

Venus îi dădu scaunul.

— Acuma, Boffin — adăugă Wegg — urcă ici şi ia loc dacă vrei !

Domnul Boffin urcă pe podiumul amenajat pentru el, ca şi cum s-ar fi pregătit să i se picteze portretul, sau să fie electrizat, ori să devină francmason, ori să fie plasat în cine ştie ce situaţie izolată defavorabilă.

— Acu, domn Venus — rosti Silas, dezbrăcîndu-se de haină — în timp ce eu îl ţin pe pretinu nostru aici, pe după braţe şi corp, ţintuit bine de spătaru scaunului, n-ai decît să-i arăţi ce vrea el să vadă. Dacă despături-eşti documentu şi-l apuci strîns, domle, cu o mînă, iar cu lumînarea-n ailantă, poate să citească pe cinste.

Domnul Boffin era cît pe ce să se împotrivească acestor măsuri de precauţie, dar pentru că Wegg îl cuprinse numai-decît cu braţele, se resemnă. Venus scoase apoi documentul, şi domnul Boffin silabisi pe îndelete conţinutul, cu glas tare, atît de rar încît Wegg, care-l ţinea pironit în scaun cu forţa unui luptător, din nou se simţi istovit din pricina efortului.

— Spune-mi, domn Venus, cînd l-ai pus iarăşi la loc sigur — rosti el anevoie — fincă sforţările e teribele.

În cele din urmă, documentul a fost pus iarăşi la adăpost, şi Wegg, a cărui poziţie incomodă fusese aceea a unui om foarte stăruitor trudindu-se zadarnic să stea în cap, luă loc pe un scaun ca să-şi recapete cumpătul. La rîndul lui, domnul Boffin nici nu încercă să coboare, ci rămase acolo sus, dezolat.

— Ei, Boffin ! — spuse Wegg de îndată ce se simţi în stare să vorbească — Acuma ştii !

— Da, Wegg — încuviinţă domnul Boffin, umil. — Acuma ştiu.

— Nu mai ai nici un fel de îndoieli, Boffin ?

— Nu, Wegg. Nu, Wegg, Nici una — răspunse agale şi urist.

— Atunci, ia bine seama — rosti Wegg — să te supui condiţiilor. Domn Venus, dacă pentru ocazia asta norocoasă se

întîmplă să ai o picătură de ceva în casă, nu chiar așa de slab ca ceaiu, cred că mi-aș lua pretinește libertatea să-ți cer o probă.

Domnul Venus, amintindu-și de îndatoririle ospitalității, aduse niște rom.

— Vrei să adaugi și puțină apă, domn Wegg ? — îl întrebă.

— Nu, cred că nu, domle — răspunse acesta bine dispus. — La o ocazie așa de fericită prefer să-l gust ca pe-o trufandă.

Domnul Boffin refuză romul, dar cocoțat încă pe postamentul acela, se afla într-o poziție potrivită pentru a fi descusut. Wegg, după ce se zgîi la el în voie, cu nerușinare, savurîndu-și băuturica, i se adresă astfel :

— Bof-fin.

— Da, Wegg — îi răspunse, revenindu-și cu un oftat dintr-un moment de absență.

— N-am pomenit nimic despre un lucru, fincă-i un amănunt care se-nțelege de la sine. Știi, de-acu încolo ai să fii păzit pas cu pas. Trebuiești ținut sub observație.

— Nu prea pricep bine — spuse domnul Boffin.

— Zăău ? ! — exclamă Wegg în zeflemea. — Da unde-ți e mințile, Boffin ? Păi, nu uita, atîta vreme cît movilele nu e cărate și treaba nu-i dusă pîn'la capăt trebe să dai socoteală de toată averea. Și anume, mie trebe să-mi dai socoteală. Domn Venus, aici de față, e prea blînd și moale cu tine, așa că mă ocup eu de asta.

— Mă gîndeam — îngăimă domnul Boffin, descurajat — c-ar trebui să-i dau de știre nevesti-mi.

— Despre împărțirea averii, asta vrei să spui ? — întrebă Wegg, turnîndu-și a treia trufanda, căci între timp o luase pe a doua.

— Da. Dac-ar fi să moară înaintea mea, atunci toată viața ar crede poate, biata de ea, că restu averii îl am eu și l-am pus deoparte.

— Presupun, Boffin — replică Wegg, scuturînd din cap cu subînțeles și făcîndu-i cu ochiul, greoi — că ai aflat vreo poveste despre cine știe ce moșneag care trecea drept zgripțuroi bătrîn și-i mergea vestea c-ar fi avut mult mai mulți bani decît de fapt. La urma urmelor, *mie* puțin îmi pasă.

— Nu pricepi, Wegg ? — caută să-i explice Boffin, înduioșat. — Nu pricepi ? Nevastă-mea e așa obișnuită cu averea asta ! Ar fi pentru ea o surpriză groaznică.

— Nu pricep de loc — răcni Wegg. — O să ai la fel ca și noi. Da cine ești tu ?

— Și pe urmă — continuă domnul Boffin, molcom — nevastă-mea se conduce după principii foarte cinstite.

— Da cine-i nevastă-ta — se răsti Wegg — să aibă principii mai cinstite ca ale mele ?

În acest moment, domnul Boffin, mai mult ca oricînd de-a lungul negocierilor, păru că-și pierde răbdarea. Dar se stăpîni și spuse cu destulă blîndețe :

— Cred că va trebui, Wegg, să nu-i spunem nimic nevesti-mi.

— Păi — făcu Wegg, disprețuitor, deși altminteri, poate, deslușind un grăunte de primejdie — nu-i spune nimic nevesti-ti. *Eu* unu n-am să-i suflu o vorbă. Pot să te urmăresc îndeaproape și fără asta. Sînt un om de lume ca și tine și chiar și mai și. Poftește-mă la masă. Dă-mi casa pe mînă. Cîndva eram la preț față de tine și nevastă-ta cînd îți dădeam o mînă de ajutor la friptura de vițel și la jambon. Oare înainte de *voi* doi nu fuseseră domșoara Elizabeth, domșoru George, tanti Jane și nea Parker ?

— Ușurel, domn Wegg, ușurel — îi atrase atenția Venus.

— Blînd și moale vrei să zici, domle — replică el, vorbind puțin împiedicat, din pricina trufandalei, care-și făcuse efectul. — L-am pus sub urmărire și-o să-l urmăresc.

În lung și-n lat semnal s-a dat,
Anglia așteaptă de la ăst om aici aflat
Să-l țină pe Boffin la datorie.

— Boffin, vreau să te duc acasă.

Domnul Boffin se dădu jos cu un aer resemnat și se predă, după ce își luă prietenește rămas bun de la domnul Venus. Încă o dată umăritor și urmărit porniră pe străzi împreună, și astfel ajunseră la ușa domnului Boffin.

Chiar și atunci însă cînd domnul Boffin spuse păzitorului său noapte bună și se strecură înăuntru cu cheia în mînă și

apoi închise binişor uşa, chiar şi atunci atotputernicul Silas trebui să-şi exercite din nou puterea de curînd dobîndită.

— Bof-fin ! — strigă el prin gaura cheii.

— Da, Wegg — fu răspunsul pe aceeaşi cale.

— Vino afară. Arată-te din nou. Hai să te mai văd o dată.

Domnul Boffin — vai, cît de mult decăzuse din poziţia superioară a simplităţii lui pline de onestitate ! — deschise uşa, supus.

— Du-te-năuntru ! Acu poţi să pleci la culcare — adăugă Wegg, cu un rînjet.

Uşa abia se închise, cînd iarăşi îl strigă pe gaura cheii :

— Bof-fin !

— Da, Wegg.

De astă dată, Silas nu mai dădu nici un răspuns, ci căută să-i sugereze că ar răsuci o piatră de moară închipuită, dincolo de uşă, iar domnul Boffin se aplecă, trăgînd cu urechea ; apoi, acesta începu să rîdă liniştit şi porni, şchiopătat, spre Boschet.

Capitolul IV

O CĂSĂTORIE ÎNTR-ASCUNS

Într-o zi, dis-de-dimineață, tata-heruvim se sculă de lîngă maiestuoasa mamă, făcînd zgomot cît mai puțin posibil, și pentru că avea dinainte o sărbătoare, tata și femeiușca minunată trebuiau să se ocupe de o întîlnire cam curioasă.

Totuși, tat și femeiușca minunată nu urmau să plece împreună. Încă înainte de patru, Bella se și afla în picioare, dar fără pălărie pe cap. Aștepta la capătul scării — se așezase, de fapt, pe treapta cea mai de jos — să-l întîmpine pe tata cînd cobora ; singurul ei scop părea însă a fi acela de a-l scoate pe tata cu bine afară din casă.

— Gustarea de dimineață e gata, domnule — îi spuse Bella în șoaptă, după ce-l salută cu o îmbrățișare — și nu mai ai altceva de făcut decît să mănînci și să bei tot și apoi să dispari. Cum te simți, tată ?

— Atît cît îmi pot da eu seama, ca un spărgător la începutul carierei, draga mea, care nu-i deplin la largul lui decît după ce se vede ieșit din casă.

Bella își petrecu brațul pe după al lui, rîzînd veselă, pe înfundate, și coborîră tiptil la bucătărie ; ea oprindu-se la fiecare treaptă în parte ca să-și pună arătătorul pe buzele trandafirii și apoi să-l așeze pe buzele lui, felul ei favorit de a-l săruta pe tata.

— Cum *te* simți, scumpa mea ? — întrebă R.W. pe cînd ea îi servea gustarea de dimineață.

— Mă simt de parcă prevestirea s-ar adeveri, dragă tată, și bărbatul mărunțel și blond se arată întocmai ca în prezicere.

— Aha ! Numai bărbatul mărunțel și blond ? — rosti tatăl.

Bella îi mai puse un sărut pe buze, și apoi spuse îngenunchind lîngă el, la masă :

— Acum, fii atent aici, domnule ; ce crezi că meriți dacă o să te porți frumos astăzi ? Ce ți-am făgăduit eu că o să capeți dacă vei fi cuminte la un moment dat ?

— Pe cuvîntul meu, nu-mi amintesc, scumpo. Aa, ba da, totuși. Nu era vorba de niște cosițe fru-moase ? — spuse mîngîind-o pe păr.

— Întocmai ! — replică Bella, alintîndu-se. — Pe cuvîntul meu ! Știai că ghicitorul ar da cinci mii de galbeni (dacă ar putea, dar nu e cazul) în schimbul buclei minunate pe care am tăiat-o pentru dumneata ? Habar n-ai, domnule, de cîte ori a sărutat o șuviță pricăjită în comparație cu cea tăiată pentru *el*. Și pot să-ți spun că o poartă cu sine, pe după gît ! Lîngă inimă ! — adăugă Bella dînd din cap. — Ah ! Foarte aproape de inimă. Dar cum dimineața asta ai fost băiat bun, bun de tot, cel mai bun din toți băieții dragi din cîți au existat vreodată, iată lanțul făcut pentru dumneata, tată, pe care trebuie să mă lași să ți-l pun în jurul gîtului chiar cu mîinile mele afectuoase.

Cînd tatăl își lăsă capul în jos, ea plînse puțin, își șterse ochii de vesta lui albă (absurditate de care, cînd o descoperi, ei îi veni să rîdă) și apoi zise :

— Acum, dragă tată, dă-mi mîinile să le împreunez, și dumneata spune după mine : „Micuța mea Bella..."

— Micuța mea Bella — repetă tatăl.

— Te iubesc din toată inima.

— Te iubesc din toată inima, scumpa mea — zise tatăl.

— N-ai voie să spui nimic, domnule, care nu ți se dictează. N-ai îndrăzni să faci una ca asta în răspunsurile de la biserică și nu trebuie s-o faci în răspunsurile din afara bisericii.

— Retrag scumpa mea — se supuse tatăl.

— Ce băiat evlavios ! Acum, mai departe... Totdeauna ai fost...

— Totdeauna ai fost, repetă tatăl.

— Un animal prosterescut...

— Nu, nu-i adevărat — se împotrivi tatăl.

— Un animal prosterescut (ai auzit, domnule ?), prosterescut, îndărătnic, nerecunoscător, plicticos, dar pe viitor sper să te schimbi în bine și te binecuvîntez și te iert ! — Aici, iată

că era rîndul tatălui ei să repete și se agăță de gîtul lui. — Dragă tată, dacă ai ști cît de mult mă gîndesc dimineața asta la ceea ce mi-ai spus odată, cînd ne-am întîlnit pentru prima oară la bătrînul Harmon și cînd am bătut cu piciorul în pămînt, am țipat și te-am lovit cu pălăriuța mea nesuferită ! Am impresia că de cînd m-am născut am tot bătut cu piciorul în pămînt, tată dragă, am țipat și te-am lovit cu pălăriuța aceea urîcioasă !

— Fleacuri, scumpa mea. Cît despre pălăriile tale, totdeauna au fost frumoase, și la orice vîrstă, totdeauna, îți veneau bine... sau mai degrabă, tu le făceai să arate acătării, da, poate că așa era...

— Ți-am pricinuit multe necazuri, sărmanul meu tată — întrebă Bella, rîzînd (în ciuda remușcărilor) — cînd te loveam cu pălăriuța... făcînd mare haz de această scenă ?

— Nu, copila mea. N-ai fost în stare să faci rău nici unei muște !

— Ei da, dar mi-e teamă că nu te-aș fi lovit dacă nu voiam să-ți fac rău — adăugă Bella. — Te ciupeam de picioare, tată ?

— Nu cine știe ce, draga mea, dar cred că e aproape timpul să...

— Aa, da ! — strigă Bella. — Dacă mai fleșărești mult te vor prinde de viu. Pleacă iute, tată, pleacă iute !

Astfel plecară din bucătărie și urcară pe nesimțite, iar Bella cu mîna ei delicată desferecă ușa de la stradă, și tatăl ieși, după încă o îmbrățișare la despărțire. Nu se depărtă prea mult, și se uită îndărăt. Bella îi mai trimise un sărut din vîrful degetelor, arătîndu-și piciorușul ca să-i amintească de făgăduială. Tatăl, aflat prin preajmă, îi făcu semn să n-aibă nici o grijă și porni la drum cît se poate de repede.

Bella se plimbă dusă pe gînduri prin grădină, vreme de o oră și mai bine, și apoi, întorcîndu-se în odaia de dormit, unde Lavvy, zvăpăiata, mai picotea încă, își puse o pălăriuță simplă, dar nu mai puțin cochetă, pe care și-o făcuse în ajun.

— Mă duc să mă plimb puțin, Lavvy — spuse ea, și se aplecă s-o sărute.

Zvăpăiata sări din pat, plîngîndu-se că nu era timpul să se scoale, și recăzu în starea de inconștiență, din care nu se știe dacă ieșise cumva.

Priviți cum umblă Bella, în pas sprinten, pe străzi, minunea aceasta de fată, pe jos, sub razele soarelui de vară ! Priviți-l pe tatăl ei așteptînd-o pe Bella în dreptul unei pompe de apă, cel puțin la trei leghe de casa părintească. Priviți-o pe Bella și pe tatăl ei la bordul unui vaporaș matinal, în cursă spre Greenwich !

Erau oare așteptați la Greenwich ? Probabil. Cel puțin, domnul Rokesmith se afla la debarcader, uitîndu-se peste tot, cu vreo două ore înainte ca vaporașul, numai fumingine (pentru el însă numai colb de aur), să fi ridicat ancora la Londra. Probabil. Cel puțin, domnul John Rokesmith părea perfect satisfăcut cînd îi zări pe vas. Probabil. Cel puțin, Bella abia pusese piciorul pe țărm, că îl și luă pe domnul John Rokesmith de braț, fără să arate că ar fi surprinsă, și cei doi plecară împreună cu un aer de eterică fericire, care, ca să zicem așa, îi înălță de pe pămînt, trăgînd după ei un moșneag pensionar, posac și ursuz, cu amîndouă picioarele de lemn ; chiar cu un minut înainte ca Bella să fi coborît din barcă și să-și fi petrecut brațul ei micuț și încrezător pe după al lui Rokesmith, acesta nu cunoscuse altceva în viață decît tutunul, și nici asta îndeajuns. Moșneagul posac și ursuz se împotmoli într-un port de mocirlă veșnică, iar Bella, cît ai bate din palme, îl făcu să se redreseze și să pornească iarăși.

„Spune, tată-heruvim, care conduci drumul, încotro s-o apucăm mai întîi ?" Cu întrebarea asta în minte, moșneagul posac și ursuz fu cuprins de un interes atît de subit, că întinse grumazul ca să privească peste lumea de care era despărțit — de parcă ar fi încercat să se ridice în vîrful degetelor cu picioarele lui de lemn — și dădu cu ochii de R. W. Nu există nici un „mai întîi" în situația asta, descoperi moșneagul posac și ursuz : tatăl-heruvim se îndreptă direct spre biserica din Greenwich, ca să-și vadă rubedeniile ! Căci moșneagul posac și ursuz, deși majoritatea întîmplărilor treceau peste el pur și simplu precum instrumentul de umplut luleaua peste tutun, pe care-l presează și-l strînge înăuntru, și-a închipuit că deslușește o asemănare de familie între heruvimul din arhitectura bisericii și heruvimul cu vestă albă. S-ar putea ca această asemănare să-i fi amintit despre străvechea zi a Valentinilor — cînd un heruvim înveșmîntat într-un fel mai

puțin potrivit cu clima din Anglia îi conduce pe îndrăgostiți în fața altarului — și să-i fi înfierbîntat călcîiele de lemn ale moșneagului. Oricum ar fi, el ridică ancora și-și văzu de urmărire.

Heruvimul merse mai departe, zîmbind radios. Bella și John Rokesmith veneau în urma lui ; moșneagul posac și ursuz se lipise ca ceara de ei. De ani de zile, aripile minții lui erau în căutarea picioarelor trupului său ; Bella însă i le-a adus înapoi cu vaporul, și acum din nou și le întinsese.

Naviga anevoie pe vîntul fericirii, dar apucă pe o scurtătură ca să ajungă la întîlnire și trudea din greu, parcă ar fi jucat cu patimă o partidă de *cribbage*. Cînd umbra portalului de la biserică îi înghiți, victorios, moșneagul posac și ursuz se prezentă să-l înghită și pe el. Unde mai pui că tatăl-heruvim se temea în așa hal de o surpriză — noroc de picioarele de lemn pe care stătea cocoțat odihnitor moșneagul posac și ursuz ! — încît conștiința îi dădea ghes să vadă, în persoana acestui invalid, pe maiestuoasa lui soție, deghizată, adusă într-o trăsură trasă de grifoni, aidoma ielelor la botezul prințeselor, ca să tulbure slujba de cununie prin cine știe ce nelegiuire. Iată de ce el avea atunci într-adevăr un motiv să fie palid la față și să-i spună Bellei în șoaptă :

— Draga mea, nu crezi cumva că ar putea fi maică-ta ?

Și aceasta, din pricina unui foșnet misterios, a unui zgomot de pași furișați, undeva în vecinătatea îndepărtată a orgei, deși numaidecît se stinsese și nu se mai auzi. Totuși, pe urmă s-a mai zvonit cîte ceva despre asta, după cum se va putea citi mai tîrziu în acest registru de căsătorii, demn de toată încrederea.

— Cine se însoară ?

— Eu, John.

— Cine se mărită ?

— Eu, Bella.

— Cine e tatăl fetei ?

— Eu, R.W.

De vreme ce John și Bella au consimțit să se unească prin căsătorie, dumneata, moșneag posac și ursuz, poți (pe scurt) considera totul terminat și retrage-ți cele două picioare de lemn din această biserică. În felul ăsta vorbește oficiantul poporului, conducîndu-se după însemnări, care în împrejurarea

de față este reprezentat de moșneagul posac și ursuz, ales pe sprînceană, mai sus menționat.

Și acum, portalul bisericii înghițind-o pe Bella pentru vecie, n-avea puterea să mai restituie această tînără fată, ci în locul ei va apărea în razele binecuvîntate ale soarelui doamna John Rokesmith. Moșneagul posac și ursuz rămase îndelung pe treptele scăldate în lumină, uitîndu-se după drăgălașa mireasă, cu simțămîntul că visa cu ochii deschiși.

Apoi, Bella scoase dintr-un buzunar un bilețel, pe care-l citi cu glas tare tatălui ei și lui John ; iată copia întocmai a conținutului :

Scumpă mamă,

Sper că n-o să te superi, dar m-am măritat cu domnul John Rokesmith și sînt extrem de fericită ; el mă iubește mai mult decît aș fi putut merita vreodată, iar eu îl iubesc din toată inima. M-am gîndit că e mai bine să nu pomenesc nimic înainte, ca nu cumva să fi stîrnit cine știe ce discuții acasă. Te rog spune-i tatei, dragul de el. Cu multă afecțiune pentru Lavvy. Fiica dumitale, scumpă mamă, care te va iubi totdeauna

BELLA
(P. S. Rokesmith).

În fine, John Rokesmith lipi pe plic un timbru cu chipul reginei — cînd a mai arătat maiestatea-sa atît de surîzătoare ca în acea dimineață binecuvîntată ? — și pe urmă Bella puse scrisoarea la cutie, spunînd veselă :

— Acum, iubite tată, ești în siguranță, și cît vei trăi, nimeni nu se va agăța de dumneata.

La început, tatăl ei, în adîncurile tulburi ale conștiinței, departe de a se simți în siguranță, totuși, vedea pe după copacii inofensivi din parcul Greenwich femei maiestuoase stînd la pîndă și chiar i se păru că deslușește o figură impunătoare, legată la cap cu o batistă, preabine cunoscută lui, uitîndu-se sumbru în jos spre el de la o fereastră a Observatorului, de unde angajații din *Royal Astronomer* urmăreau noapte de noapte stelele care clipeau. Dar cum minutele se perindau și nici pomeneală ca doamna Wilfer să apară în carne și oase,

el mai prinse puțin curaj, așa că se îndreptă binevoitor și cu poftă de mîncare către căsuța din Blackheath, unde gustarea de dimineață îi aștepta.

O căsuță modestă, dar curată și luminoasă, iar pe fața de masă albă ca zăpada — cel mai îmbietor mic dejun! Pentru servit, ca o briză plăcută de vară, o fată tînără care zbura de colo-colo, toată în roz și numai panglici, îmbujorată la față de parcă ea se mărita, nu Bella, și totuși impunîndu-și superioritatea feminină asupra lui John și a tatălui printr-un neastîmpăr zglobiu și înveselitor, ca și cum voia să spună: „Iată unde vă e dat să ajungeți cu toții, domnilor, cînd ne face nouă plăcere să vă luăm." Tînăra sprințară era slujnica Bellei, căreia îi predă un mănunchi de chei păstrător de comori, precum: conserve, carne afumată, dulciuri, murături; trecerea lor în revistă avea să le ocupe timpul după micul dejun, cînd Bella exclamă:

— Tata trebuie să guste din toate, John dragă, ca să ne meargă bine totdeauna.

Și tatăl se trezi cu gura plină de tot soiul de provizii, încît nu mai știa ce să facă.

Apoi, toți trei făcură o splendidă plimbare, mai întîi cu trăsura, pe urmă pe jos, hoinărind prin iarba-neagră înfloritâ, cînd, de cine dau cu ochii? De același moșneag posac și ursuz, cu picioarele de lemn dispuse orizontal dinaintea lui, care părea că meditează la vicisitudinile vieții!

— Aa, iată-te din nou! — îi spuse Bella spontan, surprinsă. — Ce bătrînel simpatic ești!

La care moșneagul posac și ursuz îi răspunse:

— Azi-dimineață am fost la nuntă, frumoasa mea, și dacă nu-mi îngădui prea mult, aș vrea să-ți urez să ai parte numai de zile bune și vînt prielnic; tare aș dori să știu și mai tîrziu cum îți merge! — Apoi, ridicîndu-se cu greu pe picioarele de lemn ca să salute, cu pălăria în mînă, ca un lup-de-mare, adoptînd curtoazia unui marinar, de pe un cuirasat, cu inimă vajnică.

Era o scenă plăcută, în mijlocul cîmpului înflorit de aur, să vezi acest moșneag lup-de-mare, posac și ursuz, cum flutură pălăria cu gardini largi, spre Bella, în vreme ce părul alb și subțire îi zboară în vînt, ca și cum ea l-ar fi trimis din nou peste întinderile albastre de apă.

— Eşti un bătrîn simpatic — adăugă Bella. — Sînt atît de fericită, încît aş vrea să te pot face şi pe dumneata fericit.

— Dă-mi voie — răspunse moşneagul posac şi ursuz — să-ţi sărut mîna, frumoasa mea, şi m-ai făcut fericit!

Aşa se şi întîmplă, spre mulţumirea generală ; şi dacă moşneagul posac şi ursuz nu mergea pe două cărări în acea după-amiază, nu-i pentru că n-ar fi avut cu ce să aducă această jignire sentimentelor unor tineri înaripaţi de nădejdi.

Masa de nuntă însă a fost încununată de succes, căci mireasa şi mirele n-au pus la cale nimic altceva decît ca ospăţul să aibă loc chiar în încăperea aceluiaşi restaurant unde tatăl şi minunata femeiuşcă prînziseră cîndva împreună! Bella stătea între tatăl ei şi John, acordîndu-le în egală măsură atenţia cuvenită ; simţi totuşi nevoia (în absenţa chelnerului, înainte de masă) să-i amintească tatei că de acum încolo nu mai era minunata *lui* femeiuşcă.

— Ştiu asta foarte bine, draga mea — replică heruvimul — şi îţi redau libertatea de bunăvoie.

— De bunăvoie, domnule ? Trebuia să fi fost cu inima zdrobită.

— Aşa ar fi trebuit, draga mea, dacă mă gîndeam că te voi pierde.

— Dar ştii că nu mă pierzi, nu-i aşa, tată ? Ştii doar atît : că ai cîştigat o nouă rudă, care va ţine la dumneata şi-ţi va fi recunoscător... de dragul meu, dar şi de dragul dumitale... deopotrivă cu mine ; nu-i aşa, dragă tăticule ? Fii atent, tată! — Bella îşi puse degetul pe buze, apoi pe ale tatei, apoi din nou pe buzele ei, pe urmă pe ale soţului său. — Acum, tustrei sîntem asociaţi, dragă tată.

Sosirea mesei o întrerupse pe Bella brusc tocmai cînd să dispară în braţele lui John, cu atît mai mult cu cît serviciul se afla sub auspiciile unui domn solemn în haine negre şi cravată albă, care semăna mult mai mult cu un cleric decît clericul *însuşi* şi care părea să ocupe în biserică un rang serios superior, ca să nu spunem că urcase pînă la clopotniţă. Acest înalt demnitar, conferind în taină cu John Rokesmith pe tema vinurilor şi a punciului, înclina capul ca pentru a primi o spovedanie la ureche, după obiceiul catolic. Tot astfel, cînd John oferea vreo sugestie neconformă cu vederile lui, chipul i se înnoura, devenind dojenitor, de parcă ar fi proferat cine ştie ce penitenţă.

Dar ce masă ! Specimene din toate soiurile de peşti care înoată în mare, desigur veniţi anume aici ; şi dacă printre ei nu se puteau recunoaşte acele exemplare pestriţe din cei care în *O mie şi una de nopţi* (adevărată explicaţie ministerială în privinţa neclarităţii) au vorbit şi apoi au sărit din tigaie, asta numai din pricina că toţi căpătaseră aceeaşi culoare, fiind prăjiţi de-a valma, laolaltă cu scrumbiile. Iar bucatele, condimentate cu voie bună — articol care la Greenwich lipseşte uneori — erau grozav de gustoase ; băuturile, trase la sticle în epoca de aur, tot adunaseră de-atunci buchet şi efervescenţă.

Lucrul cel mai bun a fost că Bella, John şi heruvimul s-au înţeles să nu dezvăluie nici unui ochi de muritor, cît de cît, că e vorba de o nuntă. Acum, demnitarul inspector, arhiepiscopul de Greenwich, ştia totul aşa de bine, ca şi cum el oficiase cununia. Şi apoi, semeţia cu care cuviosia-sa intrase, fără să fi fost poftită, în înţelegerea lor, şi stăruise ca nu cumva chelnerii să afle ceva, a fost un fel de încununare triumfală a petrecerii.

Un chelner tînăr şi nevinovat, puţintel la trup şi cu picioare cam slăbănoage, încă neintrodus în şiretlicurile meseriei de chelner, cu o fire romanţioasă, se vedea prea bine, era îndrăgostit profund (poate că ar fi prea mult să adăugăm : la disperare) de o tînără care habar n-avea cîte parale face. Neprihănitul tînăr pricepînd cum stăteau treburile, nici chiar inocenţa lui nu putea da greş, îşi mărgini îndatoririle de chelner la a se uita cu admiraţie şi stăruitor, rezemat de bufet, cînd Bella nu avea nevoie de ceva, şi altminteri năpustindu-se asupra ei. Cuviosia-sa arhiepiscopul mereu îi tăia calea, dîndu-l în lături cu coatele cînd acesta izbutea să se apropie, descotorosindu-se de el prin a-i cere, lucru înjositor, să aducă nişte unt topit, şi, dacă întîmplător punea mîna pe vreo farfurie care-i trebuia, i-o smulgea, poruncindu-i să-şi ia tălpăşiţa.

— Vă rog să-l iertaţi, doamnă — spuse arhiepiscopul, pe un ton scăzut şi plin de demnitate — e un băieţandru luat de probă, dar care nu *ne* place.

Asta îl făcu pe John Rokesmith să remarce, pentru a da lucrurilor mai multă naturaleţe :

— Bella, scumpa mea, aceasta e cea mai reuşită aniversare a noastră de pînă acum, aşa încît cred că aici le vom sărbători şi pe viitor.

La care Bella, probabil cu cea mai puțin reușită încercare de a părea soție în toată legea din câte s-au văzut cîndva, răspunse :

— Într-adevăr, așa cred și eu, John dragă.

Aici, arhiepiscopul de Greenwich tuși cu demnitate ca să atragă atenția unui număr de trei dintre oficianții săi prezenți, și holbîndu-se la ei, părea să spună : „Fac apel la cinstea voastră de a crede aceste cuvinte !"

Apoi aduse desertul cu propriile lui mîini, făcînd parcă observația, pe care o adresa celor trei oaspeți : „A venit timpul cînd ne putem lipsi de prezența tinerilor ăstora, care și așa nu cunosc taina noastră" — și s-ar fi retras cu perfectă demnitate dacă nu se temea de vreun act îndrăzneț, răsărit din mintea nesăbuită a tinerelului care se afla acolo pentru probă. Acesta, găsind din păcate o floare de portocal undeva prin vestibul, se apropie pe neobservate cu floarea într-un pahărug de lichior și o așeză în dreapta Bellei. Arhiepiscopul numaidecît îl izgoni și-l excomunică, dar fapta fusese săvîrșită.

— Sper, doamnă — rosti cuviosia-sa, revenind singur — că veți avea bunătatea să treceți cu vederea fapta unui om foarte tînăr, aflat aici pur și simplu pentru probă și care niciodată nu va putea face față.

Spunînd acestea, el se înclină solemn și se retrase, iar cei trei izbucniră într-un rîs îndelungat și plin de veselie.

— N-ajută la nimic să mă ascund — zise Bella — toți și-au dat seama ; și asta, cred, tată și John dragă, trebuie să fie numai pentru că arăt atît de fericită !

Acum, soțul ei simțind necesar să ceară din partea Bellei una din acele dispariții misterioase în brațele sale, ca se supuse docilă, și adăugă cu glas înduioșat, din locul unde se ascunsese :

— Îți mai aduci aminte, tată, ce am vorbit în ziua aceea despre vapoare ?

— Da, draga mea.

— Nu-i ciudat, tată, să nu dau de nici un John în toate vapoarele alea ?

— Cîtuși de puțin, draga mea.

— Oh, tată ! Cîtuși de puțin !

— Păi, sigur, draga mea. De unde să știm noi ce oameni s-ar putea afla pe bordul vaselor care plutesc spre noi, venind de pe meleaguri necunoscute ?!

Deoarece Bella rămase mai departe invizibilă și în tăcere, tatăl ei, împotmolit la desert și vin, își dădu seama, în fine, că era timpul să plece acasă, la Holloway.

— Deși, drept să vă spun, nu mă pot smulge de aici — adăugă el — ar fi păcat să plec... fără să beau urîndu-vă la mulți ani fericiți ziua de azi!

— Ura! La mulți, mulți ani! — strigă John. — Îmi umplu paharul și pe cel al adoratei mele soții.

— Domnilor, rosti heruvimul, în pornirea lui anglo-saxonă de a-și prezenta sentimentele sub forma unui discurs, în așa fel încît să nu fie auzit de băieții care, ei între ei, pariau afară să-și vîre capul în noroi, care mai de care, pentru cîțiva gologani — domnilor... Bella și John... să vă dați lesne seama că n-am intenția de-a vă tulbura, în această ocazie, cu prea multe vorbe. De asemenea, să-nțelegeți numaidecît felul și chiar termenii acestui toast pe care-l propun în momentul de față. Domnilor... Bella și John... prilejul de față e încărcat cu atîtea sentimente, că nu mă pot încumeta să le exprim. Dar, domnilor... Bella și John... pentru că și eu iau parte aici, pentru încrederea pe care ați avut-o în mine și pentru dragostea și bunăvoința cu care ați socotit că nu vă stau în cale, deși sînt convins că altfel nu se poate, mai mult sau mai puțin, vă mulțumesc din toată inima. Domnilor... Bella și John... eu vă iubesc din suflet... fie ca pe viitor să ne-ntîlnim de multe ori ca și cu prilejul de față... adică, domnilor, Bella și John, vă urez la mulți ani fericiți ziua de astăzi!

După ce isprăvi astfel cuvîntarea, amabilul heruvim își îmbrățișă fiica și porni în goană spre vaporul ce avea să-l ducă la Londra, care tocmai se afla tras la puntea de debarcare mobilă, făcînd tot posibilul s-o farîme în bucățele. Perechea fericită însă nu voia să se despartă de el în felul ăsta, așa că, două minute înainte de îmbarcare, tinerii însurăței se și aflau acolo, privindu-l de pe chei, de sus.

— Tată dragă! — strigă Bella, făcîndu-i semn cu umbreluța de soare să se apropie și aplecîndu-se grațioasă ca să-i vorbească în șoaptă.

— Da, fetița mea.

— Te-am lovit tare rău, tată, cu pălăriuța aia groaznică?

— Aa, nici nu merită să mai vorbim, draga mea.

— Te-am ciupit de picioare, tată?

— Aa, puțin de tot, drăguța mea.

— Eşti sigur că mă ierţi pentru toate cîte ţi-am făcut, tată ? Te rog, tată, te rog iartă-mă pentru toate !

Rîzînd şi plîngînd în acelaşi timp, Bella îl ruga plină de drăgălăşenie ; atît de fermecător, de zglobiu, de firesc, încît tatăl-heruvim căpătă o expresie mieroasă, de parcă avea de-a face cu fetiţa de odinioară, şi spuse :

— Ce şoricel prostuţ este !

— Dar ai să mă ierţi pentru asta şi pentru toate celelalte... mă ierţi, da ?

— Da, scumpa mea.

— Şi nu te simţi trist şi părăsit pentru că pleci singur ; nu-i aşa, tată ?

— Domnul să te binecuvînteze ! Nu, viaţa mea !

— Adio, scumpe tată ! Adio !

— Adio, fetiţa mea ! Ia-o cu tine, dragă John. Du-o acasă !

Astfel, sprijinindu-se de braţul soţului ei, se întoarseră acasă pe un drumeag trandafiriu, pregătit generos pentru ei de soarele ajuns la asfinţit.

Da, există zile în viaţă pentru care merită să trăieşti şi să mori. Ah, ce minunat e cîntecul acela din bătrîni :

Iubirea, iubirea, iubirea
Din loc urneşte omenirea !...

Capitolul V

DESPRE MIREASA CERSETORULUI

Aerul supărător de sumbru cu care doamna Wilfer îl întîmpină pe soțul ei la întoarcerea de la nuntă bătu atît de puternic la ușa conștiinței heruvimului și totodată îi zdruncină în așa hal tăria picioarelor lui de heruvim, că starea șubredă mintală și trupească a împricinatului ar fi putut stîrni bănuieli în sufletul unor persoane mai puțin ocupate decît erau necruțătoarea și eroica doamnă, domnișoara Lavinia și acel preastimat prieten al casei, domnul George Sampson. Dar atenția celor trei fiind pe de-a-ntregul concentrată asupra faptului esențial, căsătoria, din fericire nu le mai rămăsese nimic de prisos ca să risipească și pe seama vinovatului : acestei împrejurări norocoase îi datora el salvarea, nicidecum sieși.

— R.W., nu-ntrebi nimic de fiică-ta, Bella ? — rosti doamna Wilfer, din colțul ei de onoare.

— Că bine zici, draga mea — replică el, adoptînd cît se poate de evident o atitudine de om distrat — am trecut cu vederea asta. Ce face, sau poate ar trebui să spun mai degrabă : unde este Bella ?

— Nu-i aici — îl anunță doamna Wilfer, cu brațele încrucișate.

Heruvimul abia îngăimă ceva, semănînd cu : „Aa, într-adevăr, draga mea ?"

— Nu-i aici — repetă doamna Wilfer, pe un ton sever și răspicat. — Cu un cuvînt, R. W., fiică-ta Bella nu mai există.

— Nu mai există fiică-mea Bella, dragă ?

— Nu. Fiică-ta Bella — rosti doamna Wilfer cu trufie, ca și cum n-ar fi fost copărtașă la venirea pe lume a acestei ființe, despre care pomenea dojenitor, ca de un articol de lux procurat numai și numai de bărbatu-său și în directă opoziție

cu sfatul ei — fiică-ta Bella s-a aruncat în brațele unui cerșetor.

— Cerule mare, draga mea !

— Lavinia, arată tatălui tău scrisoarea fiică-si Bella — zise doamna Wilfer, cu monotonia ei de document parlamentar, și flutură mina. — Cred că taică-tu o va socoti o dovadă neîndoioasă pentru ceea ce vreau să-i spun. Îmi închipui că taică-tu cunoaște scrisul fiică-si Bella. Dar, mai știi ?... S-ar putea să susțină că nu-i scrisul ei. Pe mine, una, nimic nu mă mai surprinde.

— Pusă la poșta din Greenwich și datată azi-dimineață — glăsui Zvăpăiata, repezindu-se la taică-său ca să-i înmîneze dovada. — Speră că mama n-o să se supere, dar s-a măritat cu domnul John Roksmith și e fericită, și n-a pomenit nimic dinainte, ca să evite discuțiile, și te rog spune-i dragului de... dumneata și cu multă afecțiune pentru... mine... tare-aș vrea să știu ce-ai fi zis dacă așa ceva făcea un alt membru necăsătorit din familie ! .

El citi secrisoarea.

— Vai de mine și de mine ! — exclamă, stins.

— Ai și pentru ce spune vai de mine și de mine ! — reluă doamna Wilfer, pe un ton profund. Încurajat, el repetă exclamația, deși nu tocmai cu succesul așteptat, căci aceasta, disprețuitoare, îi atrase atenția plină de amărăciune : — Ai mai spus asta înainte.

— Foarte curios ! Dar presupun, draga mea — sugeră heruvimul, împăturind scrisoarea după o tăcere neplăcută — că va trebui să facem ceva ! Ai avea ceva împotrivă, draga mea, dacă aș menționa că domnul John Rokesmith nu este (după cum îl cunosc) ceea ce se cheamă un cerșetor ?

— Într-adevăr ? — replică doamna Wilfer, grozav de politicoasă. — Așa să fie ? Nu știam că domnul John Rokesmith este proprietar de pămînturi la țară. Dar auzind asta, mi-ai luat o piatră de pe inimă.

— M-aș îndoi să fi *auzit* așa ceva — se împotrivi heruvimul, cu jumătate de glas.

— Mulțumesc — sări doamna Wilfer. — Va să zică, eu fac declarații mincinoase ? Fie. Dacă fiică-mea îmi sare în cap, de ce n-ar face asta și bărbat-miu ? Nu-i nimic nefiresc aici. Lucrurile merg mînă-n mînă. Bineînțeles !

Rostise aceste cuvinte cu o veselie funestă și un fior de resemnare.

Dar aici, Zvăpăiata se avîntă în luptă, tîrînd în urma ei făptura domnului George Sampson, care se împotrivea.

— Mamă — interveni tînăra domnișoară — trebuie să spun că sînt de părere că ar fi cu mult mai bine dacă ai rămîne la chestiune în loc să-i dai zor într-una cu sărit în cap, care nu-i altceva decît apă de ploaie.

— Cum ! — exclamă doamna Wilfer, încruntîndu-și sprîncenele întunecate.

— Pur și simplu apă de ploaie, mamă — replică Lavvy — și George Sampson știe acest lucru la fel ca și mine.

Doamna Wilfer încremeni deodată, pironindu-și ochii indignați asupra sărmanului George, care, împărțit între sprijinul datorat iubitei și sprijinul datorat mamei iubitei, nu dădea o mînă de ajutor nimănui, nici chiar sieși.

— Chestiunea este — continuă Lavinia — că Bella nu s-a purtat de loc ca o soră cu mine, și s-ar putea să mă compromită grozav față de George și familia lui George, fugind de-acasă și măritîndu-se în felul ăsta înjositor și degradant... cu cine știe ce îngrijitoare de biserică, presupun, presupun, drept domnișoară de onoare... cînd putea să fi avut încredere în mine și să-mi spună : „Dacă, Lavvy, socotești potrivit în situația ta de logodnică a lui George să încununezi acest eveniment important luînd parte la el, atunci, Lavvy, te rog să iei parte și să păstrezi taina, ca nu cumva să afle mama și tata." Ceea ce desigur aș fi făcut.

— Ceea ce desigur ai fi făcut ? Ingrato ! — exclamă doamna Wilfer. — Viperă !

— Dar, vă rog ! Ascultați, doamnă. Pe cuvîntul meu, nu trebuie să spuneți asta — o dojeni domnul Sampson, scuturînd cu seriozitate din cap. — Cu tot respectul pe care vi-l port, doamnă, pe cuvîntul meu, nu trebuie să folosiți vorba asta. Nu, zău, știți... un bărbat care e însuflețit de sentimente de gentleman se logodește cu o domnișoară pe care cineva (chiar din familie) o tratează drept viperă, știți, doamnă !... Supun lucrurile bunelor dumneavoastră sentimente, știți... — adăugă Sampson, ajungînd la această concluzie cam schiloadă.

Privirea nimicitoare a doamnei Wilfer adresată tînărului gentleman, ca răspuns la amestecul lui îndatoritor, era de așa natură, încît domnișoara Lavinia izbucni în plîns și-l cuprinse pe după gît, ca să-l apere.

— Mamă denaturată — țipă fata — vrei să-l distrugi pe George ! Mai bine mor eu înainte.

În brațele iubitei lui, domnul Sampson se trudea să clatine mai departe capul către doamna Wilfer și să rostească :

— Cu tot respectul pe care vi-l port, doamnă... știți... cuvîntul viperă într-adevăr nu vă face nici o cinste.

— N-o să te distrugă, George ! — strigă domnișoara Lavinia. — Mama va trebui să mă omoare întîi pe mine, și apoi are să fie satisfăcută. Ah, ah, ah ! L-am ademenit eu oare pe George din căminul lui fericit, numai ca să-l expun la toate astea ? George dragă, liberează-te ! Părăsește-mă, veșnic iubitul meu George, și lasă-mă soartei și mamei mele. Transmite cele cuvenite mătușii tale, George dragă, roag-o să nu blesteme vipera care ți-a tăiat calea și ți-a întunecat viața. Ah, ah, ah !

Tînăra domnișoară, din punct de vedere psihic abia ajunsă la vîrsta atacurilor de nervi și de care niciodată nu fusese pînă atunci chinuită, căzu pradă unei crize demne de toată atenția, care, luată drept prima ei manifestare de acest soi, era încununată de succes.

Domnul George se aplecă peste trupul ei, într-o stare de deznădejde care-l îndemnă să-i adreseze doamnei Wilfer aceste cuvinte fără noimă :

— Diavole... cu tot respectul pe care ți-l port... privește-ți opera !

Heruvimul, care își dădea seama de neputința lui, stătea și privea, frecîndu-și barba, dispus însă în general să vadă cu ochi buni acest incident, prin care, datorită însușirilor absorbante ale crizei de nervi, problema anterioară avea să fie absorbită.

— George dragă, ești teafăr ? — Iar apoi : — George, iubitule, ce s-a-ntîmplat ? Unde e mama ?

Domnul Sampson o ridică de jos cu vorbe de mîngîiere și o duse la doamna Wilfer de parcă i-ar fi înmînat acesteia

ceva ca să se mai întremeze. Gustînd cu demnitate din ceea ce i se oferea spre întremare, doamna Wilfer îi dădu un sărut pe frunte (ca și cum ar fi înghițit o stridie) ; domnișoara Lavvy, împleticindu-se pe picioare, reveni sub aripa protectoare a domnului Sampson, căruia îi spuse :

— George dragă, mi-e teamă că am fost puțin nesăbuită... dar mă simt încă foarte slăbită și se-nvîrte totul cu mine... nu-mi lăsa mîna, George !

Apoi, ea îl făcu să se frămînte grozav la răstimpuri, pentru că scotea, cînd îi era lumea mai dragă, niște sunete aducînd a sughiț și a zgomotul produs de o sticlă de sifon, care ai fi zis că o să-i sfîșie corsajul.

După ce calmul se restabili, s-ar putea menționa, printre cele mai remarcabile efecte ale acestei crize, înrîurirea morală inexplicabilă, cu un caracter înălțător, asupra domnișoarei Lavinia, doamnei Wilfer și domnului Sampson, de la care R.W. fusese cu desăvîrșire exclus, fiind un spectator neparticipant. Domnișoara Lavinia adoptă atitudinea modestă a omului care se distinge prin ceva ; doamna Wilfer — seninătatea celui care iartă și se resemnează ; domnul Sampson — aerul cuiva care se simte mai bun, purificat prin suferință. Această înrîurire se dovedi în spiritul în care reveniră la chestiunea cu pricina.

— George dragă — rosti Lavvy, cu un zîmbet melancolic după cele petrecute — sînt sigură că mama o să-i spună tatei că poate s-o anunțe pe Bella că am fi bucuroși s-o vedem pe ea și pe soțul ei.

Domnul Sampson își exprimă și el certitudinea, murmurînd cît de mult a stimat-o pe doamna Wilfer, o stimează și o va stima totdeauna. Mai cu seamă acum, adăugă el, după cele întîmplate.

— Departe de mine gîndul — declară doamna Wilfer din ungherul ei, pe un ton profund oficial — de a mă împotrivi sentimentelor vreunuia dintre copiii mei și ale unui june — domnul Sampson făcea impresia că nu prea îi place acest cuvînt — pe care fata și l-a ales. Aș putea spune că simt... ba nu, știu... că am fost dusă de nas, înșelată. Aș putea spune că simt... ba nu, știu... că am fost dată la o parte și nesocotită. Aș putea spune că simt... ba nu, știu... că după ce mi-am înfrînt repulsia față de domnul și doamna Boffin ca să-i pri-

mese sub acoperămîntul meu și să consimt ca fiică-ta Bella — aici, întorcîndu-se spre bărbatu-său — să locuiască sub al lor, ar fi fost bine dacă fiică-ta Bella — din nou întorcîndu-se spre bărbatu-său — se alegea cu anumite profituri materiale de pe urma unor cunoștințe atît de dezagreabile și de dezonorante. Aș putea spune că simt... ba nu, știu... că luîndu-l pe domnul Rokesmith de soț s-a măritat cu unul care este, în ciuda răstălmăcirilor de suprafață, un cerșetor. Și aș mai putea spune că simt ceva cu certitudine, și anume că fiică-ta Bella — iarăși întorcîndu-se spre bărbatul ei — nu face nici o cinste familiei căsătorindu-se cu un cerșetor. Eu însă îmi înăbuș simțămintele și nu mai scot nici un cuvînt despre asta.

Domnul Sampson murmură că așa se și aștepta să se petreacă lucrurile, fiind la mijloc o ființă care totdeauna a însemnat pentru familia sa o pildă și niciodată un motiv de oprobriu. Și cu atît mai mult (adăugase domnul Sampson cam confuz), și poate niciodată să nu se mai repete, ținînd seama de cele întîmplate.

Trebui să-și îngăduie libertatea de a mai spune că ceea ce despre mamă era adevărat era adevărat și despre mezină, și că niciodată n-o să poată uita sentimentul de duioșie pe care i l-a trezit în suflet purtarea amîndurora. În concluzie, el speră că nu există om cu o inimă bătînd în piept care să fi fost capabil de... ceva rămas nerostit, deoarece domnișoara Lavinia l-a întrerupt pentru că începuse să se bîlbîie.

— De accea, R.W. — spuse doamna Wilfer, reluînd firul discuției și întorcîndu-se spre soțul ei — las-o pe fiică-ta să vină cînd i-o plăcea și are să fie primită. De asemenea — după o scurtă pauză și cu o înfățișare ca și cum între timp ar fi înghițit un hap — de asemenea și bărbatul ei.

— Și te rog, tată — interveni Lavinia — să nu-i spui Bellei ce am pățit eu. N-ar sluji la nimic, iar ea și-ar putea face reproșuri.

— Scumpa mea fetiță — stărui domnul Sampson — ar trebui să afle.

— Nu, George — zise Lavinia, pe un ton hotărît de abnegație. — Nu, scumpe George, asta să rămînă îngropat în uitare.

Domnul Sampson consideră acest act drept „prea nobil".

— Nimic nu e prea nobil, scumpe George — replică Lavinia. — Și, tată, sper că vei avea grijă, dacă-ți va fi cu putință, să nu pomenești nimic față de Bella despre logodna mea cu George. S-ar putea crede că vrei să-i amintești de isprava făcută chiar de mîna ei. Și sper, tată, că vei socoti la fel de potrivit să eviți de a vorbi în prezența Bellei despre viitorul din ce în ce mai strălucit al lui George. S-ar putea crede că vrei să-i aduci reproșuri în legătură cu propria ei sărăcie. Nu vreau să uit că sînt sora ei mai mică și aș dori s-o scutesc de aceste contraste chinuitoare, care n-ar putea decît s-o rănească profund.

Domnul Sampson își exprimă credința că așa trebuie să fie purtarea îngerilor. Domnișoara Lavvy răspunse, solemn :

— Nu, scumpe George, știu prea bine că nu-s decît o ființă omenească.

Doamna Wilfer, la rîndul său, se folosi de prilej ca să mai pună ceva paie pe foc, și anume : stînd cu ochii pironiți asupra soțului ei, ca două semne negre de întrebare, parcă îl iscodea cu asprime : „Ești în stare să privești în sufletul tău ? Oare meriți tu fericirea de care ești copleșit ? Poți spune cu mîna pe conștiință că ești demn de o fiică atît de emotivă ? Nu te întreb dacă ești demn de o asemenea soție — lasă-mă pe mine deoparte — dar îți dai seama îndeajuns de bine și ești recunoscător pentru măreția morală a scenei familiale la care iei parte ?"

Aceste întrebări se dovediră a fi foarte stînjenitoare pentru R. W., care, de altminteri puțintel tulburat și de vin, era mereu hărțuit de gîndul că s-ar putea da de gol prin cine știe ce vorbe spuse la întîmplare și trădîndu-și vinovăția de complice. Dar cum incidentul luase sfîrșit — cu toate cele petrecute — și încă în condiții bune, el își găsi refugiu atipind, ceea ce doamna Wilfer socoti o imensă insultă.

— Te poți gîndi la fiică-ta Bella și să adormi ? — întrebă ea disprețuitoare.

La care el răspunse blajin :

— Da, draga mea, cred că da.

— Atunci — rosti doamna Wilfer, cu supremă indignare — te-aș sfătui, dacă mai ai puțin simț omenesc în tine, să te duci la culcare.

— Mulțumesc, draga mea — răspunse. — Cred *că-i* locul cel mai nimerit pentru mine.

Și cu aceste cuvinte nepăsătoare, se retrase bucuros.

Cîteva săptămîni mai tîrziu, soția cerșetorului (braț la braț cu cerșetorul) veni să servească ceaiul la Holloway, în urma invitației transmise prin tatăl ei. Felul în care tînăra doamnă luă cu asalt poziția inatacabilă ocupată de domnișoara Lavvy cu atîta amabilitate răsturnînd cît colo toate fortificațiile, a fost triumfal.

— Scumpă mamă — strigă Bella, dînd buzna în cameră cu o față radioasă — cum te simți, scumpă mamă? — Apoi o îmbrățișă voioasă. — Lavvy dragă, *tu* cum te simți, și George Sampson ce mai face, și cum mai merg lucrurile, și cînd o să vă căsătoriți, și ce venituri o s-aveți? Trebuie să-mi povestești despre toate astea, Lavvy dragă, numaidecît. John, iubitul meu, sărut-o pe mama și pe Lavvy și pe urmă să ne simțim cu toții ca acasă și în tihnă.

Doamna Wilfer privea cu gura căscată. La fel și domnișoara Lavinia. Aparent fără să se sinchisească și desigur fără nici un fel de ceremonie, Bella își aruncă pălăria de pe cap și se așeză să pregătească ceaiul.

— Scumpă mamă și Lavvy, amîndouă puneți zahăr, știu. Și dumneata, tată (bunul și micuțul meu-tată), nu adaugi lapte. John pune și lapte. Nici eu nu serveam cu lapte înainte de-a mă căsători, dar acum da, pentru că John bea ceaiul cu lapte. John dragă, ai sărutat-o pe mama și pe Lavvy? Aa, da! Foarte bine, John dragă, dar nu te văzusem, și de-aia te-am întrebat. Taie niște felii de pîine, John, și unge-le te rog cu unt. Mamei îi plac felii duble. Și acum trebuie să-mi spuneți, scumpă mamă și Lavvy, pe cuvînt de onoare, nu v-ați gîndit o clipă... doar o clipă... cînd v-am scris că am plecat în lumea mare, că sînt o mică mizerabilă afurisită?

Înainte ca doamna Wilfer să-și fi fluturat mănușile, soția cerșetorului reîncepu să vorbească, afectuoasă și plină de voioșie.

— Cred că v-am cam supărat, dragă mamă și Lavvy, și îmi dau seama că meritam să fiți foarte supărate. Dar, vedeți, eram o ființă atît de nepăsătoare, de fără suflet, încît v-am făcut să vă închipuiți că o să mă mărit pentru bani, însă că aș fi în stare să mă căsătoresc din dragoste aveam impresia

că n-o să mă credeți. Pentru că, vedeți, nu știați cîte lucruri bune, numai lucruri bune am învățat de la John ! De aceea am păstrat taina ; mi-era rușine de felul cum presupuneți că sînt, mă temeam că n-o să ne-nțelegem și c-o să ajungem la schimburi de cuvinte de care mai tîrziu ne-ar fi părut rău, de aceea i-am spus lui John că dacă vrea să mă ia fără mult tărăboi, s-o facă. Și pentru că a fost de acord, ne-am căsătorit la biserica din Greenwich, în prezența nimănui... ba nu, era cineva, un necunoscut, care a apărut — aici, ochii îi scînteiau și mai veseli — un invalid. Ei, și-acum, scumpă mamă și Lavvy, nu-i frumos cînd știm că nu s-au spus cuvinte de care vreunuia dintre noi să-i pară rău și că sîntem cu toții cei mai buni prieteni la cel mai plăcut ceai ? !

După ce se ridică și le sărută din nou, se strecură înapoi la scaunul ei (făcînd un mic ocol în drum, ca să se agațe de gîtul soțului ei) și vorbi iarăși mai departe.

— Și acum vreți desigur să știți, scumpă mamă și Lavvy, cum trăim și din ce trăim. Ei bine ! Locuim așadar la Blackheath, în cea mai fer-me-că-toa-re căsuță de păpuși, splen-did mobilată, și avem o slujnică tînără și pricepută, care este pe deasupra și dră-gu-ță, sîntem strîngători și ordonați, și totul merge strună, avem o sută cincizeci de lire sterline pe an și avem tot ce ne trebuie, chiar și mai mult. În fine, dacă vreți să știți părerea mea confidențială, și probabil că vreți, despre bărbatul meu, ei bine, părerea mea este... că aproape îl iubesc.

— Și dacă vreți să știți părerea mea confidențială, și probabil că vreți — spuse soțul ei, zîmbind, aflat chiar lîngă ea, fără să fi prins de veste cînd el se apropiase — despre soția mea, ei bine, părerea mea este...

Dar Bella sări în picioare și-i puse mîna peste gură.

— Oprește-te, domnule ! Nu, John dragă ! Zău ! Încă nu, te rog. Aș vrea întîi să fiu altceva și mult mai valoroasă decît o păpușă într-o casă de păpuși.

— Draga mea, dar nu ești ?

— Nu pe jumătate, nu pe sfert atît de bună cum poate într-o zi sper să mă găsești ! Întîi pune-mă la încercare prin cine știe ce stavilă. John... pune-mă în fața unei pietre de încercare... și apoi spune-le ce *anume* gîndești despre mine.

— Bine, iubita mea, îți promit.

— Așa, scumpul meu John. Și acum, nu mai spui un cuvînt, nu-i așa ?

— Și acum — repetă John, aruncînd o privire în juru-i, care exprima foarte bine admirația — nu mai spun un cuvînt !

Începu să rîdă și își lăsă obrazul pe pieptul lui ca să-i mulțumească, și spuse, uitîndu-se la ceilalți pieziș, cu ochii ei luminoși :

— Să merg mai departe, tată, mamă și Lavvy. John nici nu bănuiește... habar n-are... dar îl iubesc cu-adevărat !

Chiar și doamna Wilfer se mai destinse sub influența fiicei ei căsătorite și, în chip maiestuos, dădu de înțeles, pe departe, că dacă R. W. ar merita, ar catadicsi și ea să coboare de pe piedestalul său ca să-l mai scoată puțin dintr-ale lui. Domnișoara Lavinia, pe de altă parte, avea mari îndoieli asupra oportunității unui asemenea mod de comportament, ca nu cumva să-l răsfețe pe domnul Sampson, dacă s-ar experimenta cazul acestui tînăr. În ceea ce-l privea, pînă și R.W. avea convingerea că e tatăl uneia dintre cele mai fermecătoare fete, iar Rokesmith, — omul cel mai favorizat de soartă — părere care probabil n-ar fi fost contestată de Rokesmith dacă îi ajungea la urechi.

Tînăra pereche de însurăței plecă devreme, ca să poată merge pe jos în tihnă pînă la debarcaderul din Londra, de unde avea să ia vaporul spre Greenwich. La început, ei erau veseli și vorbăreți, dar după un timp, Bellei i se păru că soțul ei devenise puțin cam gînditor. De aceea, îl întrebă :

— John dragă, ce s-a-ntîmplat ?

— Ce să se-ntîmple, iubito ?

— N-ai vrea să-mi spui și mie — stărui Bella, privindu-l în față — la ce te gîndești ?

— Aa, nu e cine știe ce, iubita mea. Mă gîndeam dacă nu ți-ar plăcea să fiu bogat !

— Tu, bogat, John ? ! — exclamă Bella, puțin speriată.

— Adică, într-adevăr bogat. Să zicem, tot așa de bogat ca și domnul Boffin. Ți-ar plăcea ?

— Mi-ar fi aproape frică de o asemenea încercare, John dragă. Este el oare mai bun datorită averii lui ? Eram eu oare mai bună cu părticica de bogăție pe care cîndva am avut-o acolo ?

— Dar nu toți oamenii, iubito, se înrăiesc cînd ajung să fie bogați.

— Atunci, majoritatea ? — sugeră Bella, dusă pe gînduri şi ridicînd din sprîncene.

— Nici măcar majoritatea, să sperăm. Dacă tu erai bogată, de pildă, ai fi avut o mare putere să faci bine altora.

— Da, domnule, de pildă... — repetă Bella, glumind. — Dar n-aş fi slujit eu oare de această putere, de pildă ? Şi apoi, de pildă, n-aş fi avut eu totodată şi o mare putere să-mi fac rău mie ?

Rîzînd şi strîngînd-o de braţ, el răspunse :

— Dar tocmai de aceea, de pildă, te-ai fi slujit tu oare de această putere ?

— Nu ştiu — rosti Bella, scuturînd gînditoare din cap. — Sper că nu. Nu cred. Dar e aşa uşor să speri şi să crezi că nu, cînd nu eşti bogat...

— De ce nu spui, draga mea, în loc de asta, „cînd eşti sărac" ? — întrebă el, privind-o plin de seriozitate.

— De ce nu spun „cînd eşti sărac" ? Pentru că nu sînt săracă. Dragă John, nu cumva crezi că eu îmi închipui că sîntem săraci ?

— Ba da, iubito !

— Oh, John !

— Să nu mă-nţelegi greşit, drăguţa mea. Ştiu că sînt mai bogat decît oricine pe lume fiindcă te am pe tine... dar eu mă gîndesc la tine şi pentru *bincle* tău. Într-o rochie ca cea pe care-o porţi acum m-ai fermecat la început, iar în ochii mei nu există rochie în care să poţi arăta vreodată mai frumoasă, mai încîntătoare. Dar chiar astăzi ai admirat o sumedenie de toalete mai fine ; şi nu e natural ca eu să doresc să ţi le pot dărui ?

— Foarte frumos din partea ta, John, că doreşti aşa ceva ! Mă podidesc lacrimi de recunoştinţă şi plăcere auzindu-te vorbind despre asta cu atîta afecţiune. Dar n-am nevoie de asemenea toalete.

— Mai departe — continuă el. — Acum noi călcăm pe nişte străzi noroioase. Aşa de mult îţi iubesc picioruşele tale drăgălaşe, încît pur şi simplu sufăr cînd văd că te murdăreşti pe tălpile pantofilor. Nu-i natural să doreşti să poţi umbla cu trăsura ?

— E foarte frumos — zise Bella, privind în jos spre picioarele în cauză — să știu că le admiri atît de mult, John dragă, și dacă-i așa, află că-mi pare rău că port niște pantofi cu un număr mai mare. Dar nu vreau trăsură, crede-mă.

— Nu ți-ar părea bine, Bella, să ai trăsură ?

— Trăsura în sine mi-ar face pe jumătate plăcere cît dorința de-a o avea. Dragă John, dorințele tale sînt la fel de reale pentru mine ca cele din basme, care toate se îndeplineau de cum erau rostite. Dorește orice poți dori pentru femeia pe care o iubești atît de mult, și-i ca și cum totul s-ar împlini, John. Chiar mai mult decît s-ar împlini, John !

Vorbind în felul acesta nu se simțeau mai puțin fericiți, iar căminul lor nu era de aceea mai puțin atrăgător. Curînd, Bella se dovedi a fi pentru treburile gospodărești un adevărat geniu. Toți zeii iubirii și grațiile (se gîndea bărbatu-său) păreau să-i slujească, s-o ajute să facă interiorul mai atrăgător.

Viața ei conjugală se depăna în chip fericit. Toată ziua stătea singură, căci soțul ei pleca în centrul comercial după ce lua devreme gustarea de dimineață, și nu se mai întorcea decît la ora cinei. Lucra la o „firmă cu articole chinezești", îi explicase Bellei, și asta ei îi era de ajuns, nu căuta să intre în amănunte ; își închipuia lucrurile în mare : ceai, orez, mătăsuri cu mirosuri ciudate, cutii sculptate sau oameni cu ochi oblici și cozi care le cădeau pe spate, cu încălțări avînd mai multe rînduri de tălpi — totul pictat pe porțelan transparent. Totdeauna îl conducea pe soțul ei pînă la gară și apoi îl aștepta din nou la întoarcere, cochet îmbrăcată ca odinioară, poate puțin mai sobru (dar nu prea mult), cu niște rochii atît de îngrijit croite, ca și cum numai de asta s-ar fi ocupat. Dar de cum pleca John la treabă, Bella se întorcea acasă, iar rochia era pusă deoparte, și în locul ei îmbrăca un capoțel drăguț și un șorț, și după ce-și dădea părul pe spate cu amîndouă mîinile, deparcă ar fi făcut aranjamentele cele mai profesioniste de a apărea la teatru într-o scenă de nebunie, se apuca de treburile zilnice gospodărești.

Iat-o, ba cîntărind ceva, amestecînd, ba tocînd și dînd ceva prin răzătoare, ba făcînd curățenie, sau spălînd, lustruind mobila, iat-o tăind florile de vreascuri, plivindu-le de buruieni, punînd răsaduri și făcînd alte mici treburi în grădină ; pe

urmă se apuca de cusut, de cîrpit, de călcat rufe, acrisea și cîte și mai cîte asemenea dichisuri, iar mai presus de toate, ce mai studia ! Căci domnișoara Bella Wilfer, care niciodată nu fusese obișnuită să se omoare cu firea acasă, acum, ca doamna Bella Rokesmith, tot timpul era necesar să recurgă, pentru sfaturi, la un volum savant intitulat *Gospodăria britanică desăvîrșită.* Stătea și studia cu coatele pe masă și mîinile la tîmple, ca o vrăjitoare buimacă meditînd asupra magiei negre. Și asta mai ales deoarece *Gospodăria britanică desăvîrșită,* oricît de pur britanică ar fi fost, nu se exprima cîtuși de puțin într-o engleză clară, încît uneori își putea oferi instrucțiunile, cu același rezultat, și în kamciatkeză. Totdeauna în astfel de momente critice, Bella exclama deodată în gura mare : „Oh, caraghios bătrîn, ce vrei să spui aici ? Pesemne că erai beat !" Și după ce făcea această notă marginală, consulta din nou *Gospodina,* cu toate gropițele prinse în vîltoarea unor buchiseli amănunțite. Spunea, de exemplu: „Se așază pe o plită de țară"... ca și cum un general ar porunci unuia dintre supușii lui să pună mîna pe un tătar. Sau uneori dădea indicații la întîmplare : „Se pune o mînă de" ...ceva care să te dai peste cap și tot nu găsești. În asemenea cazuri de nemărginită nerozie din partea *Gospodinei,* Bella închidea cartea și o trîntea cît colo pe masă, ocărînd-o cu două-trei vorbe dulci : „Oh, gîscă bătrînă și tîmpită ! De unde să iau toate astea, ce crezi ?"

Un alt gen de studiu solicita atenția din partea doamnei Bella Rokesmith, zi de zi, cu regularitate, Mai precis : lectura ziarelor, ca să poată discuta cu John, cînd venea acasă, despre subiectele la ordinea zilei. Din dorința de a-i fi o tovarășă în toate privințele, se apucă de algebră sau de geometrie cu aceeași rîvnă, de parcă el și-ar fi împărțit inima între ea și una ori alta din aceste discipline. Era minunat cum își însușea ea știrile din lumea finanțelor, iar seara i le împărtășea lui John, radioasă, pomenind într-o doară despre mărfuri cu prețul în creștere pe piață și despre cît aur anume intrase în bancă, totul relatat pe un ton competent și grav, pînă ce o apuca un rîs copios de ea însăși și-i spunea, printre sărutări :

— Și asta numai fiindcă te iubesc, John dragă.

Ca om de afaceri, John desigur tot se interesa cît de cît despre creșterea și scăderea prețurilor, precum și de aurul

intrat în posesia băncii. Dar de scumpa lui soție se interesa nespus de mult, ca de ceva nestemat, nepreţuit, valorînd tot aurul din lume. Iar ea, însufleţită de iubirea ei şi fiind iute la minte şi cu instincte prompte, făcea progrese uluitoare în gospodărie, deşi nu şi pe tărîm sentimental. Acesta era verdictul lui John, justificîndu-se faţă de Bella că ea îşi începuse viaţa conjugală alături de cea mai afectuoasă fiinţă care poate exista.

— ...Şi eşti atît de veselă ! — spuse el, drăgăstos. — Eşti ca o rază de soare în casă.

— Sînt eu aşa cu-adevărat, John ?

— Dacă eşti într-adevăr aşa ? Da, cu certitudine. Şi mult mai mult încă.

— Ştii, John dragă — rosti Bella, şi îl prinse de un nasture de la haină — uneori, cînd şi cînd... nu rîde, John, te rog...

John n-ar fi rîs pentru nimic în lume cînd îi cerea ea să nu facă acest lucru.

— ...Mi se pare că am devenit puţin cam serioasă.

— Eşti prea mult singură, iubito ?

— Aa, nu, John ! Timpul e atît de scurt, că n-am un minut de răgaz în cursul săptămînii.

— Atunci, de ce eşti serioasă, scumpa mea ? Şi cînd anume ?

— Cînd rîd, am impresia asta — preciză Bella rîzînd, şi îşi puse capul pe umărul lui. — Nu-ţi vine să crezi, domnule, că acum mă simt serioasă ? Dar aşa este.

Din nou începu să rîdă, şi ochii i se umeziră.

— Ai vrea să fii bogată, scumpo ? — întrebă el, ca s-o mîngîie.

— Bogată, John ? ! Cum poţi pune asemenea întrebări năstrușnice ?

— Regreţi ceva, iubito ?

— Dacă regret ceva ? Nu ! — răspunse Bella, cu încredere. Apoi însă, schimbîndu-se subit, spuse între rîs şi lacrimi : — Aa, da, totuşi. O regret pe doamna Boffin.

— Şi eu la fel, îmi pare rău că ne-am despărţit. Dar poate că totul e numai vremelnic. Cine ştie, s-ar putea ca într-o bună zi s-o revezi... s-o revedem într-o bună zi.

Cu orice prilej, Bella ar fi pus incomparabil mai mult suflet discutînd acest subiect, acum însă nu-i acordă prea mare însemnătate. Se uita distrată la nasturele acela de la haina soţului ei, cînd apăru tatăl, care venea să petreacă seara împreună.

Avea un jilţ special şi un ungher special rezervat lui în toate ocaziile, unde — fără a-i subaprecia bucuriile domestice — se simţea mai la largul său decît în orice altă parte.

Totdeauna era grozav de hazliu să-i vezi pe tată şi pe fiică laolaltă ; dar în seara cu pricina, lui John i se păru că Bella pune mai multă fantezie ca oricînd, întrecîndu-se cu joaca.

— Ce băieţel cumsecade eşti — zise Bella — că ai venit pe neaşteptate, întins de la şcoală ! Şi ce mai e pe la şcoală ?

— Păi, fetiţa mea — replică heruvimul, zîmbind şi frecîndu-şi mîinile, în timp ce ea îl aşeza în jilţ — eu merg la două şcoli : cea din Mincing Lane şi academia maică-ti. La care te referi, draga mea ?

— La amîndouă.

— La amîndouă, zău ? A, drept să-ţi spun, draga mea, şi una, şi alta m-au luat cam tare astăzi, dar era şi de aşteptat. Cînd e vorba de învăţătură, nu există cale bătătorită ; şi viaţa ce-i altceva decît învăţătură ?

— Şi ce-ai să faci, copil prostuţ ce eşti, dacă înveţi lecţia pe de rost ?

— Păi, atunci, draga mea — spuse heruvimul după ce se gîndi puţin — cred c-o să dau ortul popii.

— Tare urîcios băiat — îl dojeni Bella — dacă vorbeşti despre lucruri lugubre şi pe deasupra mai eşti şi abătut !

— Bella mea dragă — se dezvinovăţi tatăl — nu-s abătut. Sînt vesel ca ciocîrlia.

Chipul lui confirma aceste cuvinte.

— Dacă ai convingerea fermă că nu dumneata eşti abătut, atunci se vede că eu sînt — spuse Bella — şi n-o să mai fiu. John dragă, ştii, trebuie să-i dăm tinerelului ăstuia masa de seară.

— Bineînţeles, scumpa mea.

— Atît a trudit şi a răstrudit la şcoală — zise Bella uitîndu-se la mîna lui şi lovindu-i-o uşurel — încît priveşte în ce hal arată. Oh, ce copilaş trudnic !

— Mi-ai luat vorba de pe limbă, draga mea — mărturisi tatăl. — Tocmai voiam să cer voie să mă spăl pe mîini.

— Poftim aici, domnule ! — strigă Bella, apucîndu-l de reverul hainei. — Poftim aici şi spală-te imediat. Dar nu se poate avea încredere că ai să faci treaba asta singur. Poftim aici, domnule !

Heruvimul, spre marea lui bucurie, a fost condus prin urmare într-un lavabou micuţ, unde Bella îl săpuni pe faţă şi-i frecă faţa, îl săpuni pe mîini şi-i frecă mîinile, îl spălă bine, îl clăti, iar apoi îl şterse cu prosopul de se făcu roşu ca sfecla pînă-n vîrful urechilor.

— Acum, domnule, urmează periatul şi pieptănatul — zise Bella preocupată. — Ţine lumina aproape, John. Închide ochii, domnule, şi dă-mi voie să te ţin de bărbie. Stai frumos şi fă ce ţi se spune !

Deoarece tatăl ei era mai mult decît dispus să se supună, Bella îi aranja părul cît se poate de artistic, i-l întindea cu peria, despărţindu-l în şuviţe pe care le răsucea pe degete, apoi le fixa la capete. Mereu se dădea puţin înapoi, vrînd să vadă mai bine efectele isprăvii ei, şi de fiecare dată cădea peste John, care o prindea cu braţul liber şi o ţinea strîns, în vreme ce heruvimul, răbdător, aştepta sfîrşitul toaletei sale.

— Aşa ! — exclamă Bella după ultimele retuşuri. — Acum arăţi ca un tînăr de lume ! Pune-ţi jacheta şi vino să iei cina.

De îndată ce heruvimul îşi îmbrăcă haina, fu condus îndărăt în ungherul lui, unde Bella aşternu masa şi-i aduse cina pe tavă.

— Stai o clipă — spuse ea — trebuie să-i păzim hăinuţele să nu se murdărească — şi numaidecît îi prinse cu mare grijă un şervet pe sub bărbie.

Cît dură cina, Bella stătu lîngă el, uneori muştruluindu-l să ţină furculiţa de coadă, ca orice copil binecrescut ; alteori tăia carnea în locul lui sau îi turna de băut.

Totul era atît de neserios, şi oricît ar fi fost ea de obişnuită să facă din bunul ei tată o jucărie, iar el să se lase pus totdeauna bucuros în asemenea postură, totuşi cu Bella se petrecea ceva nou în acest sens. Nu se putea spune că era mai puţin zglobie ori că dovedea mai puţin haz sau spontaneitate ca de obicei ; soţului ei i se părea însă că are un motiv mai profund decît şi-ar fi închipuit, în legătură cu cele spuse de

ea nu demult, și că în toate astea se ivea cînd și cînd licărul unei seriozități mocnite.

Un fapt veni să-i întărească această impresie, și anume : după ce aprinse pipa tatălui ei și-i pregăti un pahar cu grog, se așeză pe un taburet între tată și soț, cu un braț lăsat pe acesta din urmă, și era foarte liniștită. Atît de liniștită, că atunci cînd taică-său se ridică să-și ia rămas bun, ea își roti privirile, tresărind, de parcă ar fi uitat de prezența lui.

— Vrei să-l conduci tu pe tata, John ?

— Da, draga mea. Vii și tu ?

— Nu i-am mai scris lui Lizzie Hexam de cînd i-am dat de veste că am un iubit în adevăratul înțeles al cuvîntului... unul cu totul și cu totul al meu. Deseori m-am gîndit să-i spun cîtă dreptate avea cînd pretindea că citește în jăratec cum că aș trece prin foc și apă pentru el. Acum sînt dispusă, John, să-i vorbesc despre toate astea, și de aceea rămîn acasă.

— Ești obosită.

— Ba de loc, John dragă, doar atît : am chef să-i scriu lui Lizzie. Noapte bună, dragă tată. Noapte bună, dragul meu, bunul meu, blîndul meu tată !

Rămasă singură, se așeză și-i scrise lui Lizzie o scrisoare lungă. Abia o terminase, și o recitea, cînd se întoarse și soțul ei.

— Ai venit tocmai la țanc, domnule — îl întîmpină Bella. — Am de gînd să te mușt ruluiesc clasa-nții. Dar o să fie o mușt ruluială de salon. Tu iei jilțul meu după ce închid scrisoarea, iar eu o să stau pe scăunel (deși, drept să-ți spun, tu ar fi trebuit să stai pe el, ca pe un scaun al pocăinței), și curînd o să fii luat rău de tot la trei păzește.

O dată scrisoarea împăturită, sigilată și după ce scrise adresa, își șterse pana și-și curăți degetul mijlociu de cerneală, încuie pupitrul de scris și-l puse la o parte — operații făcute cu un aer grav, cu calm și luciditate, atitudine adoptată probabil de *Gospodina britanică desăvîrșită,* care desigur n-ar fi stricat totul izbucnind într-un rîs cristalin, cum a procedat Bella ; își așeză soțul în jilțul lui, iar ea luă loc pe scăunelul ei.

— Acum să vedem noi, domnule ! Ia să începem cu începutul. Cum te numești ?

Întrebare care să meargă mai direct la taina pe care o păstra față de ea nici că s-ar fi putut ! El își ascunse însă neducmerirea și taina și răspunse :

— John Rokesmith, draga mea.

— Bun băiat ! Cine ți-a dat numele ăsta ?

Muncit de bănuiala care nu-i dădea pace că trebuie să se fi trădat cumva față de ea, răspunse printr-o întrebare :

— Nașul și nașa, iubito !

— Cam așa ! — exclamă Bella. — Nu prea grozav, pentru că ai șovăit. Totuși, deoarece cunoști destul de bine lecția, te iert de rest. Acum vreau să te examinez după capul meu. John dragă, de ce ai revenit astă-seară la întrebarea pe care mi-o puseseși o dată înainte... dacă aș vrea să fiu bogată ?

Iarăși taina lui ! Se uită în jos la ea, în vreme ce ea, cu mîinile împreunate pe genunchii lui, se uita în sus la el, iar secretul era cît pe ce să fie dezvăluit, cum se întîmplă de obicei.

Pentru că nu avea nici un răspuns pregătit, mai bun lucru decît s-o îmbrățișeze nici că se putea.

— Pe scurt, dragă John — spuse Bella — ăsta e subiectul dăscălelii mele : n-am nevoie de nimic și țin neapărat să mă crezi.

— Dacă asta-i tot, atunci dăscăleala ta poate fi considerată ca și încheiată, căci te cred.

— Nu-i tot, John dragă — adăugă Bella, șovăind. — E numai primul punct. Urmează un al doilea punct groaznic și un al treilea groaznic... cum obișnuiam să-mi spun în timpul predicii pe cînd eram o foarte micuță păcătoasă la biserică.

— Să le auzim și pe acelea, scumpa mea.

— Ești tu sigur, John dragă, ești tu absolut sigur în străfundul inimii tale... ?

— Care nu-mi mai aparține — întrerupse ei.

— Nu, John, dar cheia ei o ai... Ești tu absolut sigur că acolo, în fundul inimii dăruite mie, așa cum eu ți-am dăruit-o pe a mea, nu mai există vreo amintire din vremea cînd eram ahtiată după bani ?

— Păi, dacă în mine n-ar exista amintirea timpului despre care vorbești — întrebă plin de blîndețe, cu buzele lipite de-ale ei — te-aș mai putea iubi atît de mult ca acum ? Aș mai putea eu avea cea mai frumoasă zi din calendarul vieții

mele ? Aș mai putea eu oare... ori de cîte ori îți privesc fața ta dragă, sau aud vocea ta dragă... s-o văd și s-o aud pe nobila mea apărătoare ? Cred că niciodată n-a putut să te facă așa ceva să fii serioasă, scumpo.

— Nu, John, n-a fost asta, și mai puțin încă din pricina doamnei Boffin, deși o iubesc. Stai nițel, și-o să-mi continui dăscăleala. Dă-mi voie o clipă, pentru că-mi vine să plîng de bucurie. E-așa de minunat, John dragă, să plîngi de bucurie !

Începu să plîngă de gîtul lui și, încă agățată de el, rîse puțin cînd spuse :

— Cred că sînt gata, John, pentru punctul trei.

— *Eu* în orice caz sînt gata — spuse John.

— Cred, John — continuă Bella — că tu crezi că eu cred.

— Vai, copila mea ! — exclamă soțul ei, vesel — o sumedenie de cred !

— Nu-i așa ? — făcu Bella, din nou rîzînd. — Nici eu n-am mai pomenit una ca asta ! E pur și simplu conjugarea verbului. Dar nu pot continua cu mai puțină încredere. Am să încerc iarăși. Eu cred, dragă John, că tu crezi că eu cred că avem bani cît ne trebuie și că nu ducem lipsă de nimic.

— Asta-i adevărul adevărat, Bella.

— Dar dacă banii noștri s-ar reduce într-un fel sau altul... dacă ar fi să restrîngem puțin cheltuielile pe care ni le putem permite acum... ai mai avea aceeași încredere, John, că sînt perfect mulțumită ?

— Exact aceeași încredere, iubita mea.

— Îți mulțumesc, John dragă, îți mulțumesc de mii și mii de ori. Iar eu pot să fiu ferm convinsă — vorbea cu un tremur ușor în glas — că și tu, John, te vei simți absolut mulțumit, deopotrivă. Da, da, știu acest lucru. Știind asta, pot avea siguranța că și tu vei fi așa... tu, care ești cu mult mai puternic, mai hotărît, mai înțelegător și mai generos ca mine.

— Sst ! — făcu soțul ei. — Să nu mai aud așa ceva. Aici greșești profund, deși în alte privințe ai perfectă dreptate. Dar pentru că veni vorba, trebuie să-ți aduc o veste, scumpa mea, pe care se cuvenea să ți-o fi spus mai devreme. Am motive puternice să cred cu toată convingerea că venitul nostru nu va fi niciodată mai mic decît acum.

Ea s-ar fi arătat mai interesată poate de această veste, dar revenise la studiul minuțios al nasturelui de la haina lui, care îi răpise atenția și cîteva ore mai înainte, și aproape că nici nu luă în seamă cele spuse de el.

— În fine, am ajuns la fondul chestiunii — strigă soțul ei, rîzînd — acum știu de ce erai atît de serioasă !

— Nu, dragă — spuse Bella, răsucind nasturele și scuturînd din cap — nu asta a fost cauza.

— Păi atunci, Domnul să-mi binecuvînteze nevasta, mai există și un al patrulea punct ! — exclamă John.

— Asta mi-a cam dat puțin de furcă, la fel ca și punctul doi — rosti Bella, ocupată cu nasturele — dar era cu totul alt soi de seriozitate... mai profundă, o seriozitate mai calmă, la care mă refeream eu, John dragă.

Aplecîndu-se cu fața spre ea, Bella înălță capul să-i vină în întîmpinare și duse mîna dreaptă la ochii lui și rămase astfel.

— Îți mai amintești, John, ce spunea tata în ziua nunții noastre despre vapoarele care vin spre noi de pe mări necunoscute ?

— Perfect de bine, scumpa mea !

— Cred că... printre ele... se află un vapor pe ocean... care ne aduce... ție și mie... un bebeluș, John.

Capitolul VI

UN STRIGĂT DUPĂ AJUTOR

La fabrica de hîrtie încetase lucrul peste noapte, iar drumeagurile și străzile din preajmă erau presărate cu stoluri de oameni, în drum spre casă după o zi de muncă. Bărbați, femei și copii, grupuri-grupuri, nu duceau lipsă de colorit viu, fluturîndu-și îmbrăcămintea în vîntul molcom. Amestecul de glasuri diferite și rîsete făcea o impresie înviorătoare auzului, la fel ca și volbura culorilor pentru ochi. În primplanul acestui tablou, un roi de ștrengari aruncau de zor cu pietre în pînza apei oglindind cerul purpuriu și urmăreau din priviri cum se răspîndeau rotocoalele vălurite. Așadar, în amurgul trandafiriu puteai urmări splendoarea priveliștii sporind mereu — dincolo de muncitorii rămași de curînd liberi să se întoarcă la casele lor, dincolo de fluviul argintiu, dincolo de lanurile de grîu, de un verde-închis așa de îmbelșugate, încît cei care treceau pe firul potecilor din preajmă parcă pluteau, cufundați pînă la piept, dincolo de tufăriile rînduri-rînduri și de pîlcurile de arbori, dincolo de morile de vînt de pe povîrnișuri, dincolo de zarea unde cerul părea că se întîlnește cu pămîntul, ca și cum între oameni și bolta cerească n-ar fi fost spații nemărginite.

Era sîmbătă seară, și cam atunci cîinii de țară, mult mai interesați de treburile oamenilor decît de ale propriei lor rase, sînt grozav de activi. La băcănie, la măcelărie, la cîrciumă dovedeau un spirit iscoditor plin de nesaț. Interesul lor deosebit față de cîrciumă s-ar părea că dezvăluie cine știe ce pornire latentă spre desfrîu din caracterul canin ; căci acolo se mănîncă puțin, iar ei, neavînd gust pentru bere sau mahorcă (cîinele coanei Hubbard se spune că fuma, dar probe

nu există), nu puteau fi atraşi decît prin simpatie de apucăturile deşucheate ale chefliilor. De altminteri, înăuntru se auzea scîrţîitul unei scripci îngrozitoare ; o scripcă atît de jalnică, încît o javră deşirată, cu urechea mai bună decît ceilalţi, din timp în timp, se vedea silită să dea colţul ca să chelălăie. De fiecare dată, totuşi, revenea la cîrciumă, cu îndărătnicia unui beţivan înrăit.

Mai exista în sat un fel de bîlci micuţ, groaznic de descris. Cîteva bucăţi jalnice de turtă dulce, care străbătuseră ţara în lung şi-n lat încercînd zadarnic să se aciueze, de atîta inimă rea îşi turnaseră praf în cap cu ghiotura şi din nou făceau apel la public, dintr-o baracă şontoroagă. Tot aşa şi un purcoi de nuci, alungate de multă, multă vreme din Barcelona, vorbind totuşi englezeşte, nici prea-prea, nici foarte-foarte, căci pretindeau că paisprezece dintre ele ar avea jumătate de oca. Un stereoscop, care iniţial începuse bătălia de la Waterloo, dar de atunci slujea pentru orice bătălii de mai tîrziu schimonosind nasul ducelui de Wellington, îi ispitea pe amatorii de istorie ilustrată. O femeie grasă, cu circumferinţa de mai mulţi coţi, care se hrănea probabil, în parte, cu carne de porc învechită, asociatul ei fiind un porc învăţat, îşi etala pe un afiş chipul în mărime naturală, într-o toaletă cu decolteu, aşa cum arăta cînd fusese prezentată la curte. Tot acest spectacol era urît, aşa cum este şi va fi mereu în ţara asta englezească orice vagă idee de amuzament venind de la tăietorii de lemne şi de la sacagii. Ei *nu trebuie* să amestece reumatismele cu amuzamentul, cu febră şi frisoane ori cu atîtea alte forme de răceală cîte încheieturi au ; în orice caz, nu cu distracţii după capul lor. Diferitele zgomote care se înălţau din acest loc al depravării, purtate de aerul amurgului liniştit, făceau înserarea, în orice punct unde tocmai ajungeau la răstimpuri, molcomită de depărtare, mai calmă prin contrast.

Astfel resimţi Eugene Wrayburn calmul înserării în vreme ce se plimba pe ţărmul fluviului, cu mîinile la spate.

Mergea încet, cu un pas măsurat, ca omul care aşteaptă, preocupat. Trecea printre două puncte : la un capăt o plantaţie de sălcii, iar în partea cealaltă pe lîngă nişte nuferi plutitori ; se oprea la fiecare punct şi privea, nerăbdător, în aceeaşi direcţie.

— Ce liniște ! — murmură el.

Era într-adevăr foarte liniște. Cîteva oi păşteau în lunca fluviului şi i se părea că nu mai auzise pînă atunci freamătul făcut de animalele astea cînd retezau iarba. Se opri alene şi se uită la ele.

„Trebuie să fiți destul de proaste, cred. Dar dacă sînteți îndeajuns de iscusite să treceți prin viață cît de cît spre satisfacția voastră, atunci mi-ați luat-o înainte, aşa om cum sînt eu şi oi cum sînteți voi."

Un foşnet pe ogorul de dincolo de tufărie îi atrase atenția.

„Ce-o mai fi ? — se întrebă, apropiindu-se agale de poartă şi privind pe deasupra. Nu cumva vreun patron gelos ? În regiunea asta nu prea sînt locuri prielnice pentru vînătoare ? Pe aici mai mult se pescuieşte !"

Cîmpul era proaspăt cosit ; pe pămîntul galben-verzui se mai vedeau semne de coasă şi făgaşele roților de la carele unde fusese transportat fînul. Urmărind din priviri făgaşele acestea, perspectiva se închidea în căpița de curînd ridicată într-un cotlon.

Acum, dacă s-ar duce spre claia de fîn şi i-ar da ocol ? Dar să zicem că aşa avea să facă, şi cum de altminteri nu s-a întîmplat, ce zadarnice sînt asemenea frămîntări ! Şi apoi, dacă se ducea, cu ce s-ar fi ales dînd cu ochii de un luntraş care zăcea cu fața la pămînt ?

„O pasăre în zbor spre tufărie" — a fost tot ce gîndi ; se întoarse şi-şi reluă plimbarea.

„Dacă n-aş avea atîta încredere în ea — spuse Eugene după ce făcu vreo şase tururi — mi-aş închipui că-mi trage clapa pentru a doua oară. Dar mi-a promis, şi-i o fată care se ține de vorbă."

Revenind la nuferi, o văzu venind şi se duse în întîmpinarea ei.

— Tocmai îmi spuneam, Lizzie, că sigur ai să vii, deşi întîrziaseşi.

— Ca să nu dau de bănuit, domnule Wrayburn, am fost nevoită să zăbovesc prin sat, ca şi cum n-aveam nici o treabă ; în trecere, a trebuit să stau de vorbă cu mai mulți oameni.

— Băieții şi fetele din sat sînt chiar aşa de scandalagii ? — o întrebă, şi-i luă mîna, petrecîndu-i-o pe după brațul lui.

Ea se împotrivi să meargă încet, ținînd ochii în pămînt. El îi duse mîna la buze, și ea și-o retrase binișor.

— Vrei să te plimbi alături de mine, domnule Wrayburn, dar fără să mă atingi ?

Își și furișase brațul pe după mijlocul ei.

Ea se opri locului și-i aruncă o privire gravă, imploratoare.

— Bine, bine, Lizzie ! — rosti el degajat, deși stînjenit în sinea lui. — Nu lua expresia asta de ființă nefericită și plină de reproșuri.

— Că sînt nefericită, n-am încotro, dar nu-ți aduc nici un reproș. Domnule Wrayburn, te rog din suflet, pleacă din părțile astea mîine dimineață.

— Lizzie, Lizzie, Lizzie ! — exclamă el pe un ton de dojană. — Poți să-mi aduci reproșuri, să fii oricît de nerezonabilă. De plecat, tot nu pot pleca.

— De ce nu ?

— Ah ! — exclamă Eugene, în felul lui nepăsător și deschis de a fi. — Pentru că n-ai să mă lași. Ascultă-mă ! Nici eu nu vreau să aduc reproșuri. Nu mă plîng că ai de gînd să mă ții aici. Dar așa vei face, așa vei face.

— Vezi să te plimbi alături de mine domnule Wraybum, și fără să mă atingi ? — Fiindcă din nou o prinsese de mijloc : — Vorbesc foarte serios !

— Pentru dumneata, Lizzie, fac tot ce-mi stă în putință — răspunse, vesel, și își încrucișă brațele. — Privește ! Napoleon pe insula Sfînta Elena.

— Alaltăieri seară — reluă Lizzie, fixînd asupra lui o privire imploratoare, care îl mișcă în ceea ce avea el mai bun sufletește — cînd te-am întîlnit, ieșind de la fabrică, mi-ai spus că nu te așteptai de loc să mă vezi și că porniseși la pescuit de unul singur. Era adevărat ?

— Nu — răspunse Eugene, calm — cîtuși de puțin. Mă aflam aici pentru că auzisem că aș putea da de dumneata.

— Știi cumva, domnule Wrayburn, de ce am părăsit eu Londra ?

— Mi-e teamă, Lizzie — răspunse, sincer — că ai părăsit Londra ca să scapi de mine. Nu-i măgulitor pentru amorul meu propriu, dar mă tem că tocmai din pricina asta ai făcut-o.

— Întocmai.

— Cum poți fi atît de crudă ?

— Oh, domnule Wrayburn — spuse ea, izbucnind în plîns — din partea mea e cruzimea ? Oh, domnule Wrayburn, domnule Wrayburn, faptul că te afli aici astă-seară nu-i oare o dovadă de cruzime ?

— În numele a tot ce-i bun pe lume, și asta nu înseamnă că te conjur în propriul meu nume... căci Dumnezeu știe că eu nu sînt bun... nu fi tristă !

— Cum aș putea fi altfel cînd cunosc deosebirea, prăpastia care ne separă ? Cum aș putea fi altfel cînd spunîndu-mi de ce ai venit aici mă faci să-mi fie rușine ? ! — exclamă Lizzie, acoperindu-și fața cu mîinile.

O privea pătruns cu adevărat de remușcări, de duioșie și milă. Acest sentiment nu era îndeajuns de puternic ca să-l îndemne să se sacrifice și s-o cruțe, dar era totuși puternic.

— Lizzie ! N-aș fi crezut pînă acum să existe o femeie pe lume care spunînd atît de puțin să mă emoționeze atît de mult. Dar nu mă judeca prea aspru. Nu știi ce simt pentru dumneata. Nu știi cît mă obsedează, cît mă tulbură gîndul la dumneata. Nu știi că nepăsarea asta blestemată care-mi vine în ajutor cu vîrf și îndesat în orice situație grea din viață, aici nu-mi ajută la nimic. Cred că ai ucis-o dumneata, și uneori, mai că aș vrea să mă fi ucis și pe mine o dată cu ea !

Nu fusese pregătită pentru asemenea cuvinte pătimașe, care în sufletul ei făcură să scapere, firește, scîntei de mîndrie feminină și de bucurie. Cînd te gîndești că ținea așa de mult la ea — chiar dacă nu s-ar fi căzut — și că ea avea puterea să-l emoționeze într-atît !

— Îți pare rău cînd mă vezi tristă, domnule Wrayburn ? Și mie îmi pare rău cînd te văd trist. Nu-ți aduc reproșuri... Desigur, nu-ți aduc reproșuri. Dumneata nu simți în modul în care simt eu pentru că ești cu totul altfel decît mine și pentru că privești lucrurile dintr-un alt unghi. Nu te-ai gîndit... Dar te implor să te gîndești acum, gîndește-te acum !

— La ce să mă gîndesc ? — întrebă Eugene cu amărăciune.

— Gîndește-te la mine.

— Învață-mă cum să *nu* mă gîndesc la dumneata, Lizzie, și atunci o să mă schimb radical.

— Nu asta vreau să spun. Gîndește-te la mine ca și cum aș face parte dintr-o altă lume, cu totul separată de dumneata

ca rang. Nu uita că n-am lîngă mine nici un protector, dacă nu cumva acesta există în inima dumitale nobilă. Îndeosebi dacă simți față de mine ceea ce ai simți dacă aș fi o doamnă adevărată, atunci acordă-mi respectul deplin pe care o doamnă l-ar pretinde din partea felului dumitale generos de a fi. Ce minunat, să fiu tratată ca și cum izolarea mea ar veni din pricina titlului de regină !

Ar fi fost într-adevăr o josnicie ca Eugene să rămînă nesimțitor la apelul ei. Chipul lui exprima remușcare și șovăială, cînd întrebă :

— Te-am jignit atît de mult, Lizzie ?

— Nu, nu ! Lucrurile se pot pune la punct. Nu mă refer la trecut, domnule Wrayburn, ci la prezent și viitor. Nu sîntem noi aici în clipa asta pentru că timp de două zile m-ai urmărit pas cu pas cînd atîția ochi sînt pe dumneata, încît am înțeles că această întîlnire ca pe-o salvare ?

— Din nou, nu prea măgulitor pentru amorul meu propriu... — rosti Eugene, abătut —... ba da. Da, da...

— Atunci, te implor, domnule Wrayburn, te rog, te conjur, părăsește meleagurile astea. Gîndește-te în ce situație mă pui în caz că nu pleci.

Reflectă în sinea lui o clipă sau două, apoi răspunse :

— Eu ? În ce situație te pun eu ?

— Mă pui în situația să fiu dată afară. Aici duc o viață tihnită, sînt stimată și am un post bun. Mă vei sili să părăsesc slujba așa cum am părăsit și Londra, și... dacă stărui să mă urmărești... va trebui să plec și de acolo unde-mi voi regăsi refugiu, așa cum am plecat de aici.

— Ești chiar atît de hotărîtă, Lizzie... iartă-mi expresia pe care am s-o folosesc, dar este purul adevăr... ești hotărîtă să întorci spatele celui care te iubește ?

— Da, sînt absolut hotărîtă — răspunse cu fermitate, deși cu un glas tremurat — să întorc spatele unui astfel de om. Existase o biată bătrînă care a murit aici nu demult, cu zeci de ani mai în vîrstă ca mine, și pe care am găsit-o din întîmplare, zăcînd pe pămîntul umed. S-ar putea să fi auzit despre ea.

— Cred că da — răspunse — în caz că se numea Higden.

— Da, o chema Higden. Deși era atît de slabă și bătrînă, s-a ținut de vorbă pînă-n ceasul din urmă. Înainte de a-și da sufletul, mi-a cerut să-i promit că legămîntul ei o să fie respectat după moarte, atît de fermă era în hotărîrea ei. Ceea ce a făcut

ea pot face și eu. Domnule Wrayburn, dacă aș fi crezut vreodată — dar nu cred — că poți fi atît de crud cu mine încît să mă silești să umblu din loc în loc pentru a-mi înfrînge rezistența, află că mai bine mor decît să mă dau bătută.

El își fixă privirea pe chipul ei frumos, iar chipul lui frumos se lumină de admirație, mînie, dojană laolaltă ; ea lăsă capul în jos — ea, care atîta îl iubea în taină — cu inima atît de plină, iar el, cauza dezăgăzuirii... Ea căuta să-și apere fermitatea, dar el vedea cum se topește sub ochii lui. În clipa în care se irosi și pentru prima oară el își dădu pe deplin seama de influența lui asupra ei, Lizzie, cît pe ce să cadă, îi veni în ajutor brațul lui Eugene.

— Lizzie ! Rămîi așa un moment. Răspunde-mi la întrebare. Dacă n-ar exista ceea ce dumneata numești deosebirea, prăpastia care ne separă, ai mai fi stăruit să te părăsesc ?

— Nu știu. Nu știu. Nu mă-ntreba, domnule Wrayburn. Lasă-mă să plec.

— Îți jur, Lizzie, vei pleca numaidecît. Îți jur, vei pleca singură. N-am să te însoțesc. Nu te voi urmări, dacă-mi răspunzi.

— Cum aș putea face asta, domnule Wrayburn ? Cum pot cu să-ți spun ce-aș face dacă n-ai fi ceea ce ești ?

— Dacă n-aș fi ceea ce faci dumneata din mine — interveni, schimbînd sensul vorbelor ei — tot m-ai urî și atunci ?

— Oh, domnule Wrayburn — răspunse ea, pe un ton de rugă, plîngînd — mă cunoști prea bine ca să crezi despre mine una ca asta !

— Dacă n-aș fi ceea ce faci dumneata din mine, Lizzie, ai fi tot indiferentă cu mine ?

— Oh, domnule Wrayburn — repetă ca mai înainte — mă cunoști prea bine ca să crezi despre mine și una ca asta !

Era în atitudinea întregii ei ființe — pe cînd el o sprijinea, iar ea își lăsă capul să-i atîrne — ceva care îl implora să se îndure și să n-o silească să-și dezvăluie inima. Dar nu era îndurător cu ea și o făcu să se dezvăluie.

— Dacă te cunosc prea bine ca să cred cumva (om nefericit ce sînt !) că m-ai urî, Lizzie, sau chiar că ai fi absolut indiferentă față de mine, dă-mi voie să aflu doar atît de la dumneata înainte de-a ne despărți, și anume : cum ai fi procedat în privința mea dacă mă considerai pe picior de egalitate cu dumneata ?

— Cu neputință, domnule Wrayburn. Cum să-mi închipui că ai fi pe picior de egalitate cu mine ? Dacă în minte te-aș pune pe aceeași treaptă cu mine, atunci n-ai mai putea fi dumneata însuți. Atunci mi-aș mai putea aduce aminte de seara cînd te-am văzut pentru întîia oară și cînd am ieșit din odaie fiindcă te uitai atît de atent la mine ? Sau atunci cînd noaptea se îngîna cu zorile și cînd mi-ai dat vestea că tata e mort ? Ori de serile cînd obișnuiai să vii să mă vezi în noua mea locuință ? Sau cînd ți-ai dat seama ce neinstruită eram și îți exprimaseși dorința să învăț mai departe ? Sau cînd m-am uitat lung la dumneata, mirată, și la început te-am crezut așa de bun că te ocupi atîta de mine ?

— Numai „la început" m-ai crezut așa de bun, Lizzie ? Cum mă vedeai după „la început ?" Așa de rău ?

— N-am spus asta. Nici prin gînd nu-mi trece. Dar după prima nedumerire și bucurie că eram luată în seamă de cineva atît de deosebit în comparație cu toți cei care stătuseră vreodată de vorbă cu mine, am început să simt că poate ar fi fost mai bine dacă nu te-ntîlneam niciodată.

— De ce ?

— Pentru că *erai* așa de deosebit — răspunse ea, pe un ton scăzut. — Pentru că totul era fără sens, lipsit de orice speranță... Dar nu mă mai întreba...

— La mine nu te gîndeai de loc, Lizzie ? — întrebă el totuși, puțin jignit parcă.

— Nu prea, domnule Wrayburn. Pînă astă-seară, nu prea mult.

— Ai vrea să-mi spui de ce ?

— Pînă astă-seară niciodată nu mi-am închipuit că ți-ar sluji la ceva. Dar dacă ai totuși nevoie, dacă într-adevăr simți în inima dumitale că ești cu-adevărat ceea ce ai spus chiar dumneata adineauri și că pentru noi nu există altceva în viața asta decît separarea, atunci, cerul să te ocrotească și să te binecuvînteze !

Puritatea cu care în aceste cuvinte ea dezvăluise ceva din dragostea și suferința ei făcu deocamdată o profundă impresie asupra lui. O ținea aproape ca și cum i-ar fi fost consfințită prin moarte, și o sărută o dată, parcă săruta o moartă.

— Ți-am făgăduit să nu te însoțesc, să nu vin după dumneata. Îmi dai voie să te urmăresc din priviri ? Ești atît de tulburată și începe să se-ntunece.

— Sînt obișnuită să umblu singură pe la ora asta ; de aceea, te rog, nu mă urmări.

— Îți promit. Altceva nu-ți pot făgădui astă-seară, Lizzie, doar că o să-ncerc să fac tot ce-mi va sta în puteri.

— În orice caz, domnule Wrayburn, nu există decît un singur lucru de făcut, în binele dumitale și-ntr-al meu : pleacă mîine dimineață de aici.

— Voi încerca.

Pe cînd Eugene rostea aceste cuvinte cu o voce gravă, ea îi dădu mîna, apoi și-o retrase și se îndepărtă pe țărmul fluviului.

— Oare Mortimer ar crede așa ceva ? — murmură Eugene, rămînînd un timp în locul unde ea îl părăsise. — Abia dacă mie însumi îmi vine să cred !

Făcea aluzie la faptul că pe mîna cu care el își acoperise ochii erau lacrimi. Apoi se gîndi : „Auzi, să te trezești într-o situație atît de caraghioasă !"

Ideea care îl preocupă pe urmă luă forma unor ușoare resentimente față de cauza lacrimilor.

„Și totuși, am cîștigat și o surprinzătoare putere asupra ei, oricît de serios ar lua ea lucrurile !"

Avea din nou în minte imaginea chipului și a făpturii ei, stînd cu capul plecat în timp ce o privea. Contemplînd acest tablou, i se părea că deslușește, pentru a doua oară, în ruga și în acea mărturie de slăbiciune, oarecare teamă.

„Și mă iubește. Un caracter atît de serios, trebuie că și pasional e foarte serioasă. Nu poate fi în direcția asta puternică, șovăitoare în cealaltă, și în a treia slabă. Trebuie să se supună întru totul firii ei, așa cum eu mă supun firii mele. Dacă natura mea provoacă pretutindeni chinuri și ispășiri, presupun că și cu a ei se întîmplă la fel."

Continuînd să facă investigații lăuntrice el se gîndi : „Dar dacă mă însor cu ea ? Dacă, în ciuda absurdității situației legate de preaonoratul meu tată, l-aș uimi la culme aducîndu-i vestea că m-am căsătorit cu ea, oare cum ar reacționa în înțelepciunea lui ? «Nu ți-ai luat nevastă cu bani și rang — ar spune — de frică să nu te plictisești. Este oare mai puțin probabil că te vei plictisi luîndu-ți o nevastă fără bani și fără rang ? Ești sigur de tine ? »"

Avocatul, în ciuda protestelor de ordin juridic, trebui să recunoască în sinea lui: „Temeinic raționament din partea preaonoratului meu tată! *Nu* sînt sigur de mine."

În clipele cînd, recurgînd la acest ton ușuratic, avea impresia că săvîrșește ceva nedemn și josnic, el căuta să ia apărarea fetei.

„Și totuși — mai zise Eugene — aș vrea să văd eu bărbatul (cu excepția lui Mortimer) care ar îndrăzni să-mi spună că în cazul meu n-ar fi vorba de un sentiment veritabil, sădit în sufletu-mi de frumusețea și meritele ei, fără voia mea, și că n-aș fi sincer cu ea. Grozav aș vrea să văd în seara asta bărbatul care să-mi spună acest lucru, sau orice altceva împotriva ei, căci mi s-a acrit de un anume Wrayburn care face pe supăratul și ce n-aș da să-mi ies din sărite față de altcineva! Eugene, Eugene, Eugene, urîtă treabă! Ah, ăsta-i refrenul lui Mortimer Lightwood, care în seara asta tare mai sună trist!"

Hoinărind într-una, voia să se gîndească la altceva ca să-și ocupe timpul.

„Brută, dar ce analogie există — spuse nerăbdător — între o femeie aleasă pentru tine de tatăl tău, cu răceală, și cea pe care tu însuți ai descoperit-o și de care te simți tot mai atras, din clipa cînd ai pus întîia oară ochii pe ea? Măgarule! Mai sănătos nu poți judeca?"

Dar iarăși își aminti cum tocmai acum și-a dat abia seama pe deplin de puterea lui asupra ei și cum ea și-a dezvăluit inima. Concluzia cinică la care ajunse în urma acestei aduceri aminte a fost să nu mai plece, ca să caute s-o cîștige din nou. Și iarăși refrenul: „Eugene, Eugene, Eugene, urîtă treabă!" Și „Ah, aș vrea să pot pune capăt acestui refren al lui Lightwood, care aduce a dangăt de clopot funebru."

Privind în sus, descoperi că luna nouă se înălțase pe cer, iar stelele începuseră să apară, alungînd dîrele roșii și galbene pîlpîitoare de pe fundalul albastru al acestei nopți calme de vară.

Se afla încă pe țărmul fluviului. Întorcîndu-se brusc, văzu un bărbat, care trecea atît de aproape de el, încît Eugene, mirat, se dădu îndărăt ca să înlăture o ciocnire. Bărbatul acesta ducea ceva pe umăr, care putea fi o vîslă ruptă, un căprior sau un par, și nu-l luă în seamă, ci își văzu de drum.

— Hei, omule! — strigă Eugene după el. — Ești orb?

Acesta nu-i dădu nici un răspuns ; mergea mai departe.

Eugene Wrayburn porni în sens opus, cu mîinile la spate, preocupat de proiectele lui. Trecu de oi, de poartă și ajunse atît de aproape de sat, că îi auzea zgomotele și veni în dreptul podului. Hanul unde trăsese era situat, altminteri ca și satul și fabrica, nu dincolo de fluviu, ci pe malul acesta unde se afla el. Știind totuși că celălalt țărm e mai la adăpost, și pentru că nu avea chef de zgomot și lume, trecu podul într-un pas grăbit ; se uită în sus la stelele care păreau că sînt aprinse pe cer una cîte una, se uită în jos la fluviul unde aceleași stele erau parcă aprinse în adîncurile apei. Mergînd mai departe, observă un loc de acostat la adăpostul unei sălcii și o barcă ușoară priponită printre niște țăruși. Locul acela se afla într-o umbră atît de profundă, încît se opri să se dumirească ce era acolo și apoi își văzu de drum.

Vuietul continuu al fluviului părea să pricinuiască o frămîntare asemănătoare și în gîndurile lui tulburi ; le-ar fi lăsat să se odihnească dacă putea, dar ele se învolburau ca puhoiul apei, toate îndreptîndu-se vertiginos în aceeași direcție. Ca și undele la lumina lunii, care cînd și cînd se mistuiau și apăreau străvezii în forme noi și cu un nou murmur, tot așa, frînturi din gîndurile lui se rupeau de celelalte și își vărsau veninul. „Nici vorbă să mă însor cu ea — își spuse Eugene — dar nici vorbă s-o părăsesc. Ce criză !"

Se depărtase destul de mult. Înainte de a se întoarce pe urmele pașilor lui, se opri lîngă mal să se uite în jos la noaptea oglindită în apă. Deodată, cu o pocnitură, noaptea oglindită se nărui, limbi de foc brăzdau văzduhul, iar luna și stelele căzură din cer.

Fusese oare lovit de trăsnet ? Neavînd despre ceea ce se petrecea decît o idee confuză, gînduri abia mijite, se întoarse sub loviturile care îl orbeau, zdrobindu-l, și se încăieră cu un ucigaș pe care-l prinse de legătura roșie de la gît — dacă nu cumva chiar sîngele țîșnind din vinele lui îi dăduse culoarea asta.

Eugene era zvelt, sprinten, dibaci, dar avea brațele frînte parcă, sau și le simțea amorțite, și, cu capul căzut pe spate, așa încît mai putea vedea doar cerul care se învîrtea cu el, nu fu în stare decît să se agațe de bărbatul acela. Cramponîn-

du-se de cel care-l ataca, se prăbuşi pe ţărm o dată cu el, pe urmă o nouă trosnitură, un plescăit şi totul se sfîrşi.

Şi Lizzie Hexam, alungată de zgomotul şi forfota de sîmbătă a oamenilor pe străzile răzleţe, se gîndi să se plimbe singură pe malul fluviului pînă ce avea să-şi usuce lacrimile şi putea să-şi mai vină în fire, ca nu cumva să se observe, în drum spre casă, că-i era rău ori că se simţea nefericită. Pentru că nu avea nici reproşuri să-şi facă, nici să lupte în sufletul ei cu cine ştie ce intenţii rele, se lăsă pradă farmecului paşnic al acelui ceas şi loc, resimţind o înrîurire binefăcătoare. Era dusă pe gînduri şi mai prinsese puţin curaj. Tocmai se îndrepta şi ea spre casă, cînd auzi un zgomot straniu.

O făcu să tresară, căci parcă erau nişte lovituri. Stătu locului liniştită şi ascultă. Se sperie, căci loviturile răsunau greoi, cumplit, în tăcerea nopţii. Asculta nedumerită : linişte preutindeni. Tot trăgînd cu urechea, auzi un geamăt slab şi căderea unui corp în fluviu.

Obiceiurile şi viaţa aspră de odinioară i-au slujit. Fără să-şi bată gura degeaba să strige după ajutor, cînd şi aşa n-avea cine s-o audă, alergă spre locul de unde venise zgomotul, între ea şi pod, dar mai departe decît şi-ar fi închipuit. Noaptea fiind atît de calmă, sunetele se răspîndeau pînă hăt, purtate de curentul apei.

În sfîrşit, ajunse într-un punct al malului verde, călcat mult şi proaspăt în picioare, unde dădu cu ochii de nişte aşchii de lemn şi de cîteva bucăţi de îmbrăcăminte sfîşiată. Aplecîndu-se, văzu că iarba e plină de sînge. Se duse după picăturile şi dîra de sînge şi observă stropi de sînge şi pe marginea umedă a malului. Se uită de-a lungul apei şi văzu un chip mînjit de sînge, cu faţa spre lună, luat de curent.

„Cerule îndurător, îţi mulţumesc pentru timpul de demult ! Doamne, fii binecuvîntat şi fă ca prin minune totul să se termine cu bine ! Oricine ar fi chipul acela, bărbat sau femeie, ajută mîinilor mele umile, o, Doamne, să-l salveze de la moarte şi să-l redea cui îi este drag !"

Mergea iute, hotărîtă, şi mai presus de orice, plină de dîrzenie — căci fără dîrzenie nimic n-ar fi putut face — către locul de acostare, sub salcie, unde văzu şi barca priponită printre ţăruşi.

Cu mișcări precise din mîinile ei dibace, cu practică îndelungată, cu un pas sigur și experimentat, cu o legănare din corpul ei mlădios — se și afla în barcă. O căutătură rapidă din ochii ei ageri îi arătă, chiar și prin umbra aceea deasă, că vîslele erau într-un rastel fixat de zidul de cărămizi roșii al grădinii. O clipă, și desfăcu funia din pripon, iar barca țîșni în lumina lunii ; vîslea purtată de curentul fluviului în jos, cum nici o altă femeie n-a mai vîslit în apele din Anglia.

Avea privirea ațintită peste umăr, fără să micșoreze viteza, în direcția unde plutea corpul acela. Trecu de locul încăierării — aflat departe, spre stînga, dincolo de barcă și mult îndărătul ei ; lăsă în urmă, spre dreapta, capătul uliței principale din sat, o uliță în pantă, care aproape că ajungea pînă în Tamisa ; din nou larma satului se stinse treptat. Încetini mersul privind peste tot — în vreme ce barca înainta — peste tot, peste tot, după chipul care plutea.

Acum lăsă barca în voia curentului numai și se sprijini în vîsle, știind prea bine că dacă nu vedea curînd corpul acela pe apă, însemna că se cufundase și astfel se putea întîmpla să treacă mai departe. Un ochi neexperimentat n-ar fi deslușit la lumina lunii în vecii vecilor ceea ce deslușì ea la oarecare distanță îndărăt. Descoperi corpul, gata-gata să se înece, zbătîndu-se deasupra apei și, instinctiv, răsturnat pe spate ca să poată pluti. Întocmai ca atunci cînd pentru întîia oară abia îi zărise chipul, pe care acum, din nou, abia îl zărea.

Cu un ochi ager și plină de fermitate, ea îl urmări atentă cum înaintează, pînă veni foarte aproape ; săltă vîslele din apă și se tîrî, ba în genunchi, ba pe brînci, prin partea dindărăt a bărcii. Prima dată întinse mîinile să-l prindă, dar nefiind sigură, corpul acela îi scăpă. Încă o dată, dar acum îl apucă bine de părul năclăit de sînge.

Era în nesimțire, dacă nu cumva mort chiar ; era mutilat și lăsa în apă jur împrejur dîre de un roșu întunecat. Cu neputință pentru ea să aducă în barcă acest corp inert. Se aplecă în spatele bărcii ca să-l prindă cu funia, iar strigătul înspăimîntător pe care-l scoase făcu să vuiască fluviu și maluri.

Totuși, însuflețită parcă de o forță supraomenească, fizică și morală, îl legă solid, apoi se așeză și începu să vîslească la disperare, către locul cel mai apropiat, unde apa era mică și unde ar fi putut să acosteze. Disperată, dar fără să-și piardă

cumpătul, căci știa că dacă nu izbutea să se stăpînească, totul se ducea de rîpă.

Ea trase barca la țărm. Intră în apă, îl dezlegă din funie și, adunîndu-și toate puterile, îl ridică în brațe și-l așeză în fundul bărcii. Era numai răni, niște răni îngrozitoare. Îl bandajă cu fîșii pe care le rupse din rochie, căci presupunînd că trăia încă își dădea seama că ar fi pierdut tot sîngele pînă să ajungă la hanul lui, locul cel mai apropiat unde putea căpăta asistență. După ce făcu toate astea în mare pripă, ea îl sărută pe fruntea plină de răni, privi plină de neliniște spre stele, îl binecuvîntă, iertîndu-l — „dacă avea ce să-i ierte". Abia în clipa aceea se gîndi la sine, dar și atunci numai pentru el.

„Acum, cerule îndurător, îți mulțumesc pentru trecut, căci doar astfel am izbutit, fără a pierde o clipă măcar, să pornesc barca și să mă întorc împotriva curentului ! Și fă, Doamne, ca prin sărmana de mine să se salveze de la moarte și să fie redat cuiva care-l va îndrăgi într-o zi, deși nimeni nu-l îndrăgește mai mult decît mine !"

Vîslea din greu — vîslea în disperare, dar tot fără să-și piardă cumpătul — și rareori își lua ochii de la cel din fundul bărcii. Îl așezase în așa fel încît să-i poată vedea chipul desfigurat. Era așa rău desfigurat, că maică-sa le-ar fi învelit ; în ochii ei însă era mai presus de orice desfigurare.

Barca atinse marginea peteculuí de peluză din fața hanului, povîrnită lin spre apă. Se vedeau ferestrele luminate, dar se întîmpla ca nimeni să nu fie pe afară. Înțepeni bine barca și din nou îl ridică din răsputeri, ducîndu-l pînă în han, dar fără să-l fi lăsat jos vreodată.

Se trimise după doctor, iar ea îi sprijinea capul. Pe vremuri auzise adesea povestindu-se cum că doctorul la căpătîiul unui om rănit, aflat în nesimțire, îi ridica mîna, și dacă acesta era mort i-o lăsa să cadă. Aștepta momentul ăsta groaznic cînd doctorul avea să-i ridice mîna, numai fracturi și vînătăi, și apoi i-ar fi dat drumul.

Primul care sosi dintre doctori întrebă, înainte de a începe consultul :

— Cine l-a adus aici ?

— Eu l-am adus, domnule — răspunse Lizzie, spre care toți ochii erau îndreptați.

— Dumneata, draga mea ? Dar cum ai putut ridica un om cu greutatea asta, și mai cu seamă cum l-ai cărat ?

— Cred că n-aș fi putut, în alte împrejurări ; dar de astă dată...

Doctorul se uită foarte atent la ea și cu oarecare compasiune. După ce atinse, grav, rănile de la cap și brațele fracturate, îi luă mîna.

„Oh ! Oare are s-o lase să cadă ?"

Părea nehotărît. Nu i-o reținu prea mult, ci o lăsă încet jos, luă o luminare, se uită mai îndeaproape la rănile de la cap și la pupilele ochilor. După aceea, puse luminarea la loc și din nou îi luă mîna. Cînd un alt doctor sosi, cei doi schimbară cîteva cuvinte în șoaptă, și noul-venit îi luă mîna. Nici acesta n-o lăsă să cadă brusc, ci i-o ținu o clipă, apoi o așeză ușurel.

— Aveți grijă de biata fată — spuse în cele din urmă primul doctor. — Și-a pierdut cunoștința. Nu vede și nici nu aude. Cu atît mai bine pentru ea ! Să n-o treziți, dacă se poate ; duceți-o de-aici. Sărmana fată, sărmana fată ! Trebuie să aibă o inimă surprinzător de tare, dar se prea poate să-și fi dăruit inima unui mort. Purtați-vă frumos cu ea.

Capitolul VII

MAI BINE ABEL DECÎT CAIN

La ecluza Plashwater, zorile începeau să mijească. Stelele se mai vedeau încă, dar o lumină slabă înspre soare-răsare nu părea să aparţină nopţii. Luna se culcase ; pe malurile fluviului se ridică ceaţa, prin care copacii păreau nişte năluci, iar apa — strigoiul apei. Pămîntul avea ceva fantomatic, la fel ca şi stelele palide, în vreme ce geana rece din răsărit, care nu se ştie dacă era văpaie sau culoare, de la ochiul cerului închis, putea fi asemuită cu privirea sticloasă de mort.

Poate comparaţia asta îi venise în minte luntraşului, care stătea singur pe marginea ecluzei. Oricum, într-acolo privea Bradley Headstone, cînd deodată se stîrni un vînt rece şi se pierdu cu un murmur, de parcă ar fi şoptit ceva care făcea arborii şi apa nălucă să tremure — sau îi ameninţase — căci în închipuire era posibil şi una, şi alta.

Luntraşul se întoarse şi încercă uşa de la casa ecluzei. Era închisă pe dinăuntru.

— I-o fi teamă de mine ? — mormăi, bătînd.

Rogue Riderhood se trezi numaidecît ; dădu îndată zăvorul la o parte şi-l lăsă să intre.

— Aha, domn şef, credeam că v-aţi rătăcitără ! Două nopţi aţi lipsit ! Mai-mai să-mi închipui că mi-aţi tras clapa, şi mă şi gîndeam să vă dau semnalimentele la ziar ca să vă ia urma.

La auzul acestor cuvinte, Bradley într-atît se întunecă la faţă, că Riderhood socoti de cuviinţă să-l îmbuneze cu un compliment.

— Da nu făceaţi mneavoastră una ca asta, domn şef, nu mneavoastră... — adăugă el, scuturînd hăbăuc din cap. — Că ce mi-am zis eu în sinea mea, după ce-am făcut haz de ideea

aia năstrușnică, ca de-un joc, nu glumă ? Păi, zic eu în sinea mea : Asta-i om de onoare. Iaca, taman asta mi-am zis eu în sinea mea. Asta-i de două ori om de onoare.

Foarte curios, Riderhood nu i-a pus nici o întrebare. Deschizînd ușa, se uitase la el, și acum din nou îl privea (de astă dată pe furiș), iar rezultatul a fost că nu l-a întrebat nimic.

— Pesemne că vreți să vă hodiniți puțin, domn șef, înainte de-a vă gîndi la masă — spuse Riderhood cînd oaspetele său se așeză, rezemîndu-și bărbia în mînă, cu ochii în pămînt.

Iarăși, foarte curios, Riderhood își căuta de lucru, în timp ce vorbea, punînd bura lui de mobilă în ordine, pasămite, numai ca să aibă cît de cît un motiv să nu se uite la el.

— Da, cred că ar fi mai bine să mă culc — încuviință Bradley, fără să-și schimbe poziția.

— Taman asta și cu v-aș îndemna să faceți, domn șef — îi ținu isonul Riderhood. — Da poate vi s-o fi uscat gura de sete ?

— Da. Aș vrea să beau ceva — răspunse Bradley, dar fără prea mare tragere de inimă.

Domnul Riderhood își scoase sticla, aduse un urcior cu apă și-i pregăti de băut. Apoi scutură cuvertura patului și o netezi frumos. Bradley se întinse peste ea, așa îmbrăcat cum era. Domnul Riderhood, după ce făcu remarca, nu fără poezie, că are să-i treacă os prin os cît s-o odihni noaptea pe scaunul lui de lemn, se așeză lîngă fereastră, ca mai înainte ; dar ca și mai înainte, pîndindu-l îndeaproape pe cel care dormea, pînă cînd acesta căzu într-un somn adînc. Apoi se ridică în picioare și începu să-l privească atent la lumina clară a zilei, peste tot, cu mare minuțiozitate. Ieși afară la ecluză ca să recapituleze ceea ce văzuse.

„Una din mînecі e sfîșiată de tot, mai jos de cot, iar ailantă — ruptă zdravăn la umăr. Da bine s-a mai agățat de el, de-aia cămașa-i toată numai zdrențe la gît. S-a tăvălit prin iarbă și a intrat și-n apă. Și-i plin de pete, și eu știu cu ce și de la cine. Urraa !"

Bradley dormi îndelung. Devreme, după amiază, apăru o barcă. Înaintea ei mai trecuseră și alte bărci, în amîndouă direcțiile, dar paznicul ecluzei ceruse vești numai de la aceasta, ca și cum și-ar fi făcut el un anumit calcul de timp. Cei din

barcă îi aduseră noutăți, zăbovind spre a-i da și unele amănunte.

Douăsprezece ore s-au scurs de cînd se culcase Bradley. Acum se trezise.

— N-o să-mi spui mie, bătrîne — rosti Riderhood cu o căutătură șașie spre ecluză cînd îl văzu pe Bradley că-și face apariția din casă — c-ai dormit tot timpu ăsta !

Bradley veni spre el și se așeză pe o pîrghie de lemn ; îl întrebă cît e ceasul. Riderhood îi răspunse :

— Între două și trei.

— Cînd ieși din servici ? — mai întrebă Bradley.

— Poimîine, domn șef.

— Nu mai devreme ?

— Nici o clipită mai devreme, domn șef.

Amîndouă părțile păreau să ascundă importanța acestei chestiuni.

— Nu-u... nici o clipită mai devreme, domn șef — repetă Riderhood tacticos răspunsul, prelungind o legănare negativă din cap.

— Ți-am spus că deseară plec ? — întrebă Bradley.

— Nu, domn șef — replică Riderhood, pe un ton vesel, sprinten, ca omul care avea chef de vorbă. — Asta nu mi-ați spus. Da pesemne c-ați vrut să-mi spuneți și v-a ieșit din minte. Altmintrelea, cum să mai fi avut îndoieli, domn șef, pe chestia asta ?

— Cînd soarele coboară la asfințit, am de gînd să plec.

— Atunci, cu-atît mai mult trebe să ciuguliți ceva — spuse Riderhood. — Veniți înăuntru să luați o gustărică, domn șef ?

Deoarece formalitatea de a așterne o față de masă nu era cunoscută în bîrlogul domnului Riderhood, servirea „gustării" avea loc într-o clipă ; consta pur și simplu în a aduce o strachină cît toate zilele, conținînd trei sferturi dintr-o plăcintă cu carne, și în punerea la dispoziție a două bricege, a unei stacane de pămînt și a unei sticle barosane de bere brună.

Au mîncat și au băut amîndoi, dar Riderhood mult mai vîrtos. În loc de farfurii, preacinstitul personaj tăie două bucăți triunghiulare din crusta groasă a plăcintei și le puse pe masă cu partea dinăuntru deasupra ; una în fața lui, și cealaltă în fața oaspetelui. Pe aceste blide așeză două hălci bune de plă-

cintă, așa încît fiecare bucurîndu-se de avantajul neobișnuit de a avea posibilitatea să se înfrupte din ce era pe blid și în același timp să-l și mănînce o dată cu ultima îmbucătură, iar pe deasupra, plăcerea de a urmări bucățelele de carne și sos închegat pe masa goală și de a le duce la gură, rînd pe rînd, cu lama briceagului, în caz că între timp nu le-ar fi pierdut pe drum.

Bradley Headstone era tare neîndemînatic la aceste exerciții, și Rogue observă.

— Fiți cu băgare de seamă, domn șef ! — strigă el. — O să vă tăiați la mînă !

Dar prevenirea veni prea tîrziu, căci în aceeași clipă Bradley se și crestă adînc. Și — ceea ce era și mai neplăcut — cînd îl rugă pe paznic să-l lege și se afla aproape de el în acest scop, smucind mîna de durere, îi stropi cu sînge hainele lui Riderhood.

După masă, cînd blidele rămase și fărîmele de carne și sos închegat fuseseră puse pe resturile de plăcintă, slujind drept loc unde aduna tot soiul de agonisiri, Riderhood umplu stacana cu bere și sorbi o înghițitură bună. Și acum se uita cu ochi răi la Bradley.

— Domn șef ! — spuse el răgușit, aplecîndu-se peste masă ca să-i atingă brațul. — S-a dus vestea despre mneavoastră pe fluviu în lung și-n lat.

— Ce este ?

— Cine credeți... — adăugă Riderhood, cu o clătinare din cap, ca și cum ar fi alungat îndărăt prefăcătoria, disprețuitor —... cine credeți c-a pescuit trupu ? Ghiciți.

— Nu mă prea pricep la ghicit.

— Ea l-a pescuit. Urraa ! Iar e împreună. Ea l-a pescuit.

Tremurul convulsiv al obrajilor lui Bradley Headstone și sudoarea subită care-i năpădi fața, totul dovedea cît de cumplit îl tulburase această știre. Dar nu scoase o vorbă — bună sau rea. Zîmbi numai, abătut, se ridică în picioare și, sprijinindu-se de fereastră, privea afară. Riderhood îl urmărea din ochi, descoperi petele de sînge de pe propriile lui haine și dădu de înțeles că e mai bun ghicitor chiar decît Bradley.

— Am așa mare nevoie de odihnă — spuse belferul — că m-aș culca din nou, cu voia dumitale.

— Cu plăcere, domn șef ! — fu răspunsul ospitalier al gazdei.

Se trînti în pat fără să mai aştepte altceva şi dormi pînă ce soarele coborîse la asfinţit. Cînd se trezi, pregătindu-se de drum, găsi afară gazda pe iarbă, în aşteptarea lui, lîngă poteca edeculuí, în dreptul uşii.

— Dacă va fi necesar ca eu şi dumneata să luăm legătura — spuse Bradley — mă voi întoarce. Bună seara !

— Păi, pînă una-alta... — spuse Riderhood, răsucindu-se pe călcîie. — Bună seara ! — Dar se întoarse din nou, în vreme ce celălalt pornise la drum, şi, uitîndu-se chiorîş după el, adăugă încet : — Nu te lăsam eu să pleci aşa dacă înlocuitoru meu făcea bine şi venea. Te prind eu pînă n-apuci să te-ndepărtezi o leghe.

De fapt, trebuind să fie înlocuit în seara aceea după apusul soarelui, colegul lui sosi cam într-un sfert de ceas. Şi, fără a mai întîrzia nici o clipă, împrumutînd o oră sau cam aşa ceva, pe care avea s-o recupereze faţă de schimbul său cînd îl va înlocui, Riderhood plecă întins pe urmele lui Bradley Headstone.

Se pricepea la urmărit mai bine ca Bradley. Toată viaţa nu făcuse altceva decît să stea la pîndă, să se furişeze în umbră, să adulmece urmele cuiva, să se ascundă spre a nu fi văzut — şi îşi cunoştea bine meseria. După ce părăsi ecluza, întreprinse un marş de-a dreptul forţat, că pînă să treacă a doua ecluză îl şi ajunse din urmă — adică, atît de aproape cît îi îngăduia situaţia. Urmăritul se uita deseori înapoi din mers, dar habar n-avea de celălalt. *Acesta* ştia să se slujească de teren ; ba se dădea după nişte tufişuri, ba după un zid, ştia cînd să se aplece şi cînd să se trîntească la pămînt — o sumedenie de vicleşuguri care scăpau puterii greoaie de pătrundere a nefericitului de Bradley.

Dar toate vicleşugurile sale încetară şi se opri cînd Bradley apucă pe o cărăruie înverzită, sau drumeag pentru călărit, chiar de lîngă malul fluviului, un loc singuratic, năpădit de urzici, măceşe, ruguri de mure, de la poalele unei pădurici, unde peste tot erau numai trunchiuri putrezite de la şiruri întregi de copaci doborîţi. Începu să calce peste acele trunchiuri, ba să şi mai cadă printre ele, apoi din nou se urca, aparent aşa cum un şcolar ar fi făcut, cu siguranţă însă nu cu scopurile unui şcolar, sau fără nici un scop.

— Ce-o fi avînd de gînd ? — murmură Riderhood, care, aflat într-o groapă, trăgea puțin la o parte crengile tufișului cu amîndouă mîinile. Și curînd, mișcările lui îi oferiră un răspuns nemaipomenit : — Pe sfîntul Gheorghe și pe balaur ! — strigă Riderhood. — Zău dacă nu vrea să se scalde !

Se reîntoarse, printre și peste trunchiurile de copaci, porni spre fluviu și începu să se dezbrace în iarbă. O clipă, dădu de bănuit că vrea să-și pună capăt zilelor, în așa fel încît să pară un accident.

— Dacă ăsta-ți era gîndu, atunci n-ai fi înhățat o bocceluță subțioară de printre butucii de lemn ! — mai spuse Riderhood. Se simți totuși ușurat cînd Bradley, după ce sări în apă și înotă puțin, ieși la mal. — Că nu voiam — zise cu emoție — să te fi pierdut pînă nu mai fac rost de ceva bani de pe urma ta.

Lungit la pămînt într-o altă groapă (schimbase groapa cînd Bradley își schimbase poziția) și dînd la o parte tufișul atît de puțin încît pînă și cel mai ager ochi nu l-ar fi descoperit, Rogue Riderhood îl urmări din priviri în timp ce se îmbrăca. Și iată că treptat-treptat, minunea se înfăptui — în fața lui, înveșmîntat din cap pînă-n picioare, se afla un alt bărbat, nu luntrașul.

— Aha ! — făcu Riderhood. Cam așa erai înțolit în seara aia... Așa mai vii de-acasă. Acu nu mai scapi de mine. Oi fi tu șmecher, da eu știu pe unu și mai șmecher.

După ce isprăvi cu îmbrăcatul, Bradley îngenunche în iarbă și meșteri ceva cu mîinile ; apoi se ridică din nou, cu bocceluța sub braț. Tot uitîndu-se foarte atent jur împrejur, se duse pe urmă la marginea fluviului și o azvîrli cît putu mai departe și mai fără zgomot. Abia după ce acesta porni hotărît din nou la drum, dispărînd din vedere la o meandră a fluviului, Riderhood se tîrî afară din groapă.

„Acu, să te urmăresc pas cu pas — își spuse războindu-se cu sine — ori să-ți dau drumu să-ți iei valea, iar eu să mă duc să pescuiesc." Chestiunea nefiind rezolvată, continuă urmărirea ca o măsură de prevedere, în orice caz, și din nou nu-l scăpă din ochi. „Dac-ar fi să te las de data asta — adăugă Riderhood, urmărindu-l de zor — te-aș putea eu face să vii iarăși la mine, sau aș da eu de tine într-un fel ori altu. Dacă n-ar fi să mă

duc la pescuit, aş face eu altfel... De data asta te las să-ţi iei vîlceaua şi mă duc la pescuit!"

Cu aceste cuvinte, abandonă brusc urmărirea, făcînd caleantoarsă.

Ticălosul pe care îl lăsase liber, dar nu pentru multă vreme, se îndrepta spre Londra. Bradley tresărea la cel mai mic zgomot, la fiecare chip apărut dinaintea lui şi se afla sub o vrajă care foarte adesea îl cuprinde pe cel ce face vărsare de sînge, încît nu avea nici pic de bănuieli asupra primejdiei negre care-l pîndea şi de care pînă la urmă nu se putea salva. Mereu se gîndea la Riderhood — nu-i ieşise din minte din seara cînd se întîlniseră întîmplător, pentru prima oară ; Riderhood juca însă în cugetul lui un rol foarte deosebit de cel al unui copoi. Bradley se chinuise să facă tot soiul de planuri ca să-l potrivească pe măsura lui şi să-l forţeze să intre în rol, încît i se părea de neconceput că ar fi putut juca şi un altul. Iar asta-i o altă vrajă împotriva căreia cel care face vărsare de sînge se zbate pe veci, zadarnic. Existau cincizeci de uşi pe unde destăinuirea putea pătrunde. Cu nemărginite dureri şi şiretlicuri, el ferecă şi răsferecă patruzeci şi nouă dintre ele şi nu-i în stare să vadă că a cincizecea e larg deschisă.

Pe de altă parte, se zbătea, ca sub povara unui blestem, într-o stare sufletească mai chinuitoare şi mai cumplită decît remuşcările. Nu avea remuşcări, dar răufăcătorul care ştie să ţină în frîu acea pornire nu poate scăpa de tortura lentă de a săvîrşi din nou fapta cea rea, cu urmări şi mai grave. În declaraţiile rostite în scopul de a se apăra şi puţinele mărturisiri ale criminalilor, nelipsita umbră a acestui chin este prevăzută în fiecare minciună spusă de ei. Dacă eu aş fi săvîrşit ceea ce mi se pune în spinare, îşi poate cineva închipui că făceam eu cutare şi cutare greşeală ? Dacă eu aş fi săvîrşit ceea ce mi se pune în spinare, treceam eu cu vederea cutare situaţie, de care martorul ăsta fals şi afurisit se slujeşte în chip atît de mîrşav împotriva mea ? Obsesia acelui mizerabil care mereu descoperă punctele slabe din propria lui crimă, străduindu-se să le întărească, deşi totul este iremediabil, îi agravează vinovăţia, făcînd fapta de o mie de ori mai abjectă ; această obsesie, de asemenea, poartă însă în sine pedeapsa cea mai aspră, care clipă de clipă se abate batjocoritor asupra criminalului, cu o fire mohorîtă şi fără remuşcări.

Bradley își tîra zilele mai departe, încătușat din greu de gîndul urii și al răzbunării lui, rumegînd cum anume să le satisfacă pe amîndouă cu mijloace mai bune decît cele folosite. Avea nevoie de o mai bună unealtă, locul și ceasul trebuiau mai bine alese. Halal, să lovești un om pe la spate și în întuneric, la malul apei, nu-i rău, dar trebuia din prima clipă să-l fi imobilizat, cînd colo, acesta s-a răsucit și s-a încăierat cu agresorul; și astfel, ca să termine pînă ce întîmplarea să nu-i vină întrajutor și ca să se descotorosească de el, se grăbise să-l arunce în apă, mai înainte ca viața să i se fi irosit din trup cu desăvîrșire. Ei, și acum, dacă s-ar putea să ia totul de la capăt, avea să procedeze altminteri. Să admitem că i-ar fi ținut un timp capul sub apă. Să admitem că prima lovitură era mai deplină. Să admitem că l-ar fi împușcat. să admitem că-l sugruma. Să admitem cutare, cutare și cutare. Să admitem orice, dar un lucru era absolut cu neputință : să se lepede de gîndul acela obsedant.

A doua zi, școala își deschise din nou porțile. Școlarii observau oarecare schimbare, sau cîtuși de puțin, pe chipul profesorului lor, căci totdeauna avea expresia aceea apăsătoare, chinuită. Dar în timp ce-și preda orele, mereu săvîrșea fapta și o săvîrșea mai bine. Cînd se oprea cu bucata de cretă pe tablă, înainte de a începe să scrie ceva se gîndea la locul acela... dar dacă apa ar fi fost mai adîncă și căderea mai abruptă, puțin mai în sus, ori puțin mai în josul fluviului ?... Fusese cît pe-aci să tragă o linie, două pe tablă ca să se dumerească pe sine. Mereu săvîrșea asasinatul din nou și cu mai multă grijă, în timpul rugăciunilor, al socotelilor de aritmetică, tot timpul cînd punea întrebări, cît era ziua de lungă.

Charley Hexam ajunsese acum și el profesor, la o altă școală și cu un alt director.

Era seară, și Bradley se plimba prin grădină, privit de după storuri de gingașa și micuța domnișoară Peecher, care se gîndea dacă n-ar fi fost bine să-i ofere împrumut sticluța ei cu săruri împotriva durerilor de cap, cînd Mary Ann, credincioasă și nelipsită, ridică mîna.

— Ce este, Mary Ann ?

— Dacă-mi permiteți, domșoară, tînărul domn Hexam vine în vizită la domnul Headstone.

— Foarte bine, Mary Ann.

Mary Ann iarăși ridică mîna.

— Poți spune ce ai de spus, Mary Ann.

— Domnul Headstone, domșoară, i-a făcut semn domnului Hexam să intre în casă, iar el a intrat fără să mai aștepte să vină și domnul Hexam ; acum s-a dus și *el* înăuntru, domșoară, și a închis ușa.

— Din partea mea, Mary Ann...

Din nou brațul telegrafic al lui Mary Ann se puse pe lucru.

— Ce mai este, Mary Ann ?

— Trebuie să fie destul de urît și de întuneric înăuntru, domșoară, fiindcă storurile de la salon sînt trase și nici unul, nici altul nu le ridică.

— În materie de gusturi — glăsui buna domnișoară Pecher, cu un oftat scurt și trist, pe care și-l întrerupse punînd mîna pe corsajul ei drăguț — în materie de gusturi nu încape discuție, Mary Ann.

Intrînd, Charley se opri numaidecît cînd îl văzu pe vechiul lui prieten învăluit în umbra galbenă a odăii întunecoase.

— Poftim, Hexam, poftim.

Charley înaintă către mîna care-i era întinsă ; din nou se opri pînă să i-o strîngă. Ochii grei, injectați de sînge ai profesorului, ridicîndu-se anevoie pe chipul acestuia, întîlniră privirea lui scrutătoare.

— Domnule Headstone, ce s-a-ntîmplat ?

— Ce să se-ntîmple ? Unde ?

— Domnule Headstone, ați auzit vestea ? Vestea despre omul acela, Eugene Wrayburn ? Că a fost ucis ?

— Așadar, a murit ? ! — exclamă Bradley.

În vreme ce tînărul Hexam stătea și se uita la el, acesta își trecu limba peste buze, umezindu-și-le ; privi în juru-i prin odaie, ridică ochii la fostul lui elev, apoi îi lăsă în jos.

— Am auzit despre acest act de violență — spuse Bradley, încercînd să-și stăpînească tremurul buzelor — dar nu știam cum s-a sfîrșit.

— Unde erați — rosti băiatul, făcînd un pas spre el și coborînd glasul — cînd a avut loc ? Știți ! Nu vreau să pun întrebări. Nu-mi spuneți. Dacă vă siliți să-mi faceți confidențe, domnule Headstone, eu voi declara totul, cuvînt cu cuvînt. Luați seama ! Voi declara totul și vă denunț, să știți !

Aceste cuvinte de desolidarizare păreau să-l facă să sufere profund pe nenorocitul acela. O expresie dezolată de total și

categoric abandon puse stăpînire pe el, ca o umbră vizibilă.

— E rîndul meu să vorbesc, nu al dumneavoastră — adăugă băiatul. — Dacă o faceţi cumva, e spre primejdia dumneavoastră. Vă voi pune faţă-n faţă cu egoismul dumneavoastră, domnule Headstone — un egoism pătimaş, violent şi neînfrînat — spre-a vă arăta de ce nu pot şi nu vreau să mai am de-a face cu dumneavoastră.

Se uita la tînărul Hexam de parcă ar fi aşteptat un elev să continue o lecţie ştiută de la el pe dinafară şi de care se plictisea de moarte. Dar nu mai scoase o vorbă.

— Dacă aveţi vreun amestec... nu spun de ce natură... în acest atac — reluă băiatul — ori dacă ştiţi ceva despre asta... nu spun cît de mult anume... sau dacă ştiţi cine e vinovatul... nu merg mai departe... atunci, mi-aţi făcut un rău pe care nu vi-l voi ierta niciodată. Ştiţi că v-am luat cu mine la locuinţa lui din Temple, cu care ocazie i-am spus părerea mea despre el şi m-am făcut răspunzător de părerea mea despre dumneavoastră. Ştiţi că v-am luat cu mine cînd l-am urmărit ca s-o salvez pe soră-mea şi s-o aduc la realitate ; ştiţi că mi-am permis să mă amestec împreună cu dumneavoastră în această treabă numai pentru a vă sprijini în dorinţa dumneavoastră de-a vă căsători cu soră-mea. Şi de unde ştiţi că nu m-aţi expus bănuielilor, urmărindu-vă scopul în felul dumneavoastră violent de a fi ? Asta era recunoştinţa dumneavoastră faţă de mine, domnule Headstone ?

Bradley, aşezat pe un scaun, avea privirile pironite în gol. De îndată ce tînărul Hexam tăcea, îşi întorcea ochii spre el, aşteptînd parcă să-şi continue lecţia şi s-o ducă pînă la capăt. De cum tînărul începea din nou să vorbească, Bradley recăpăta expresia aceea de împietrire.

— Voi fi deschis cu dumneavoastră, domnule Headstone — spuse tînărul Hexam, clătinînd din cap oarecum ameninţător — pentru că nu e momentul să dau impresia că n-aş şti ceea ce de fapt ştiu... cu excepţia anumitor lucruri, despre care n-ar fi prea sănătos pentru dumneavoastră să mai pomenesc. Iată la ce mă refer : dacă dumneavoastră aţi fost un bun profesor, eu am fost un bun elev. V-am făcut mare cinste, şi reputaţia mea sporită v-a slujit în aceeaşi măsură. Foarte bine atunci. Vorbind de la egal la egal, vreau să vă arăt cum v-aţi demonstrat recunoştinţa faţă de mine pentru că am făcut tot

ce mi-a stat în putință să încurajez năzuințele dumneavoastră în legătură cu soră-mea. M-ați compromis fiind văzut cu mine în încercarea de a-i dejuca planurile acestui domn Eugene Wrayburn. Asta-i primul lucru pe care l-ați făcut. Dacă bunul meu renume și desolidarizarea de dumneavoastră mă vor ajuta, domnule Headstone, să ies cu obraz curat, aceasta se va datora numai mie, nicidecum dumneavoastră. Nu vi se cuvine să vă aduc mulțumiri !

Tînărul din nou făcînd o pauză, acesta schimbă iarăși direcția privirilor.

— Am să continui, domnule Headstone, nu vă fie teamă. Voi merge pînă la capăt, și v-am spus dinainte care este capătul. Cunoașteți povestea mea. Știți tot așa de bine ca și mine că în viață am avut multe piedici de învins. M-ați auzit pomenind despre taică-meu și sînteți la curent cu un fapt, și anume : casa părintească de unde, ca să zic așa, am scăpat nu avea o faimă prea bună. Tata a murit și se putea presupune că drumul meu spre respectabilitate era destul de liber. Nu. Fiindcă de aici încolo începe soră-mea.

Vorbea atît de sigur pe sine și fără pic de culoare în obraji care să-l trădeze, ca și cînd trecutul n-ar fi avut pentru el nimic înduioșător. Și nici nu era de mirare, căci inima lui găunoasă, goală, nu *știa* ce înseamnă duioșia. Egoistul, privind îndărăt, mai vede oare altceva decît pe sine ?

— Cînd vorbesc despre soră-mea aș dori din toată inima ca dumneavoastră să n-o fi văzut niciodată, domnule Headstone. Totuși, ați văzut-o, și acum totul e zadarnic. V-am făcut destăinuiri în legătură cu ea. V-am explicat ce fel de caracter este și cum în calea strădaniei noastre de a fi cît mai respectabil punea tot felul de născociri care îți stîrneau rîsul. Dumneavoastră v-ați îndrăgostit de ea, iar eu v-am încurajat din răsputeri. Nimic n-a putut-o determina să accepte afecțiunea dumneavoastră, și astfel ne-am ciocnit de acest Eugene Wrayburn. Și acum ce-ați făcut ? Păi, ce altceva decît să-i dați sorei mele justificarea pentru atitudinea ei, de la început pînă la sfîrșit, absolut potrivnică față de dumneavoastră, iar pe mine m-ați pus într-o lumină proastă ? Și de ce-ați făcut toate astea ? Fiindcă, domnule Headstone, atît de egoist sînteți în pasiunile dumneavoastră și atît de concentrat asupra dumneavoastră, încît la mine n-ați mai catadicsit să vă gîndiți o clipă măcar.

Convingerea rece cu care tînărul îşi înjghebase şi îşi menţinea poziţia n-ar fi putut izvorî din altă meteahnă a firii omeneşti.

— Există un fapt nemaipomenit care se întîmplă în viaţa mea — continuă el, cu ochii în lacrimi acum : orice străduinţă a mea de a ajunge la respectabilitate îmi este împiedicată de cîte cineva, fără ca eu să am vreo vină ! Nu v-aţi mulţumit cu ceea ce aţi făcut şi despre care v-am vorbit, vreţi să-mi tîrîţi şi numele către oprobriul public, expunîndu-l pe-al sorei mele... — lucru pe care desigur îl veţi face, dacă bănuielile mele sînt cît de cît întemeiate... şi în măsura în care vinovăţia dumneavoastră se va dovedi, cu atît mai greu va fi pentru mine să-i împiedic pe oameni de-a mă asocia în mintea lor de dumneavoastră.

După ce îşi şterse ochii, cu un oftat, la gîndul neajunsurilor pricinuite, se îndreptă spre uşă.

— Am hotărît totuşi în sinea mea să-mi consolidez o poziţie respectabilă în societate şi să nu mă las tîrît în jos de alţii. Am terminat atît cu sora mea, cît şi cu dumneavoastră. De vreme ce atît de puţin se sinchiseşte de mine încît nici nu-i pasă dacă-mi subminează respectabilitatea, atunci n-are decît să-şi vadă de drumul ei, iar eu de-al meu. Am planuri mari şi vreau să le duc singur la îndeplinire. Domnule Headstone, nu vorbesc de ceea ce aveţi pe conştiinţă, pentru că nu ştiu. Dar orice-aţi avea, sper că veţi socoti potrivit să vă îndepărtaţi definitiv de mine, găsind o consolare în a nu lăsa să cadă decît asupra dumneavoastră întreaga vinovăţie. Sper ca nu după mulţi ani să ajung director la şcoala unde predau acum, iar directoarea fiind necăsătorită, deşi ceva mai în vîrstă ca mine, s-ar putea chiar să mă-nsor cu ea. Dacă vă aduce cît de cît o mîngîiere faptul de a cunoaşte ce am de gînd să fac pentru a rămîne cu stricteţe respectabil în societate, acestea sînt planurile care mă preocupă în momentul de faţă. În concluzie, dacă aveţi sentimentul neajunsurilor pricinuite mie şi dorinţa de a-mi prilejui unele mici satisfacţii, sper că vă veţi da seama ce viaţă respectabilă aţi fi putut duce în comparaţie cu existenţa dumneavoastră mizerabilă de astăzi.

Nu este ciudat ca nefericitul Bradley să fi pus toate astea prea mult la inimă ? Poate că se ataşase de acest băiat de-a lungul unui mare număr de ani laborioşi ; poate că în aceiaşi ani îşi uşurase truda zilnică avînd alături de el un spirit mai

viu, mai pătrunzător ca al său ; poate că acrul de familie dintre frate și soră, asemănarea la chip și voce să-l fi doborît mai cu seamă în bezna stării de decădere în care se afla ! Pentru unul sau altul din aceste motive, ori pentru toate laolaltă, de îndată ce tînărul plecă, Bradley își lăsă în pămînt capul blestemat, apoi se aruncă pe duşumea și rămase umil acolo, încovrigat, cu mîinile lipite de tîmple, care-i ardeau, chinuindu-se cumplit și fără să se desetățeze măcar printr-o singură lacrimă.

În ziua aceea, Rogue Riderhood avusese treabă la fluviu. Pescuise de zor seara trecută, dar s-a înnoptat repede și mare lucru n-a făcut. A doua zi, din nou a pescuit, de astă dată cu mai mult noroc, iar peștele îl duse la casa ecluzei din Plashwater Weir Mill Lock.

Capitolul VIII

ŞI UN PRAF DE PIPER

Croitoreasa de păpuşi n-a mai dat pe la birourile firmei *Pubsey & Comp.*, din Saint Mary. Axe, după descoperirea făcută întîmplător (aşa credea ea) privind caracterul dur şi făţarnic al domnului Riah. În timpul lucrului, deseori îl dojenea pe mişelul acela venerabil pentru trucurile şi apucăturile lui ; micile ei cumpărături şi le făcea însă în altă parte şi ducea o viaţă retrasă. După lungi frămîntări în sinea ei, hotărî să n-o pună în gardă pe Lizzie Hexam asupra bătrînului, spunîndu-şi că dezamăgirea de a-şi da singură seama de asta nu va întîrzia să aibă loc. De aceea, nu-i comunică nimic în scris prietenei sale pe această temă şi se ocupa mai cu seamă de vechea patimă a copilului ei scîrbos, în care mereu cădea, zi de zi, tot mai aprig şi mai aprig.

— Copil afurisit ce eşti — îi spunea domnişoara Wren, ameninţîndu-l cu degetul — ai să mă sileşti să te părăsesc pînă la urmă, aşa va fi ; şi-atunci o să te bîţîi de-ai să te faci fărîme şi n-are să fie nimeni să-ţi adune bucăţelele de pe jos !

În faţa profeţiei acestui sfîrşit pustiitor, afurisitul de bătrîn începea să se vaite şi să scîncească, tremurînd din toate mădularele, pînă în clipa cînd putea să-şi ia tălpăşiţa din casă şi iarăşi turna în el, cu o mînă tremurată, de trei parale rom. Dar mort de beat sau mort de viu (ajunsese la stadiul că în a doua ipostază era mai puţin viu), cu conştiinţa unei sperietori de ciori damblagii, îşi trădase agera rubedenie de şaizeci de ori cu cîte trei parale de rom, care toate s-au dus pe copcă, iar aceasta, prin agerimea ei, avea să afle mai curînd sau mai tîrziu, fără doar şi poate, ceea ce făcuse el. De aceea, ce mai calea-valea, mai punînd la socoteală starea fizică şi starea lui morală, domnul Păpuşă trăia pe roze, dar florile se veş-

tejiseră, frunzele erau complet uscate, așa că se odihnea pe un pat în care rămăseseră doar spini și cătină.

Într-o bună zi, domnișoara Wren, singură, ținînd ușa deschisă ca să mai intre răcoare, își vedea de lucru și fredona cu un glas mic și dulce un cîntecel trist, care putea trece drept cîntecul păpușii pe cale s-o îmbrace, plîngîndu-și fragilitatea cerii, care se topește lesne, cînd, pe cine zărește, stînd pe trotuar și uitîndu-se la ea ? Tocmai pe domnul Fledgeby.

— Îmi închipuiam eu că dumneata ești ! — rosti domnul Fledgeby, și urcă cele două trepte.

— Zău ? — replică domnișoara Wren. — Și eu îmi închipuiam că ești mneata, tinere. Ce coincidență ! Mneata n-ai greșit, și eu n-am greșit. Ce deștepți sîntem !

— Ce mai faci ? — adăugă Fledgeby.

— Cam ca de obicei, domle — răspunse domnișoara Wren.

— Sînt o mamă nefericită pe care o chinuie de moarte un copil rău.

Ochii mici ai lui Fledgeby se holbară larg, încît acum puteau trece drept niște ochi de mărime obișnuită, uitîndu-se la mult prea tînăra persoană despre care, presupunea el, era vorba.

— Dar mneata nu ești tată — reluă domnișoara Wren — prin urmare ce rost are să discut cu mneata chestiuni de familie ? Dar cărui fapt datorez cinstea și plăcerea de a te primi ?

— Dorinței de a ne cunoaște mai bine — răspunse domnul Fledgeby.

Domnișoara Wren, care tocmai era pe punctul să rupă firul cu dinții, se opri, uitîndu-se la el cu luare-aminte.

— De-atunci nu ne-am mai întîlnit, nu-i așa ? — o întrebă Fledgeby.

— Nu — răspunse domnișoara Wren, scurt.

— De aceea — continuă Fledgeby — m-am gîndit să stau de vorbă cu dumneata despre pezevenghiul acela de prieten al meu, fiul lui Israel.

— Aha, *el* ți-a dat adresa mea, nu-i așa ? — întrebă domnișoara Wren.

— Am aflat-o de la el — zise Fledgeby, bîlbîindu-se puțin.

— S-ar părea că-l vezi deseori — remarcă domnișoara Wren, bănuitoare și puțin pornită. — Îl vezi deseori, s-ar părea, dacă stai să te gîndești.

— Da, e-adevărat — spuse Fledgeby. — Dacă stai să te gîndești.

— Încă n-ai intervenit pe lîngă el ? — întrebă croitoreasa, aplecîndu-se peste păpuşa la care îşi exercita arta.

— Nu — zise Fledgeby, clătinînd din cap.

— Ei asta-i ! Tot timpul intervii pe lîngă el, eşti nedezlipit de el ! — rosti domnişoara Wren, ocupată cu lucrul.

— Nedezlipit de el, iată cuvîntul nimerit — glăsui Fledgeby.

Domnişoara Wren îşi vedea de treabă cu un aer de concentrare ; după un răstimp de lucru asiduu, întrebă :

— Eşti în armată ?

— Nu chiar... — răspunse Fledgeby, destul de flatat de întrebare.

— La marină ? — întrebă domnişoara Wren.

— N... nu — zise Fledgeby.

Dăduse aceste două răspunsuri negative în aşa fel încît să lase să se înţeleagă de fapt că nu făcea parte nici din una, nici din cealaltă, ci din amîndouă oarecum.

— Atunci, ce eşti mneata ? — mai întrebă domnişoara Wren.

— Sînt un gentleman, asta sînt.

— A ! — încuviinţă domnişoara Wren, schimonosindu-şi gura, în semn că se convinsese. — Da, pricep acum ! Asta explică de ce ai atîta timp să intervii. Şi cînd te gîndeşti ce gentleman bun şi prietenos trebuie să fii !

Domnul Fledgeby băgă de seamă că patina jur împrejurul unei pancarte pe care stătea scris „Primejdie" şi că era mai bine să-şi caute un alt loc.

— Să revenim la pezevenghiul pezevenghilor — zise el. — Ce are el de gînd cu prietena dumitale, fata aceea frumoasă ? Trebuie să urmărească el ceva. Ce-o fi urmărind ?

— Habar n-am, domle ! — replică domnişoara Wren, calmă.

— Nici în ruptul capului nu spune unde s-a dus — glăsui Fledgeby — şi parcă aş vrea s-o mai văd o dată. Şi ştiu că ştie unde s-a dus.

— Habar n-am, domle ! — repetă domnişoara Wren.

— Dar dumneata ştii unde s-a dus ? — se încumetă să întrebe Fledgeby.

— Habar n-am, domle, zău ! — răspunse domnişoara Wren.

Micuţa şi ciudata bărbie a croitoresei întîmpină privirea domnului Fledgeby cu o smucitură atît de derutantă, că agrea-

bilul gentleman nu mai știu un timp cum să-și reia partea lui fermecătoare din dialog. În cele din urmă, spuse :

— Domnișoară Jenny !... ăsta-i numele, dacă nu mă-nșel.

— Probabil nu te-nșeli, domle — a fost răspunsul rece al domnișoarei Wren — pentru că l-ai căpătat din sursa cea mai sigură. De la mine, știi...

— Domnișoară Jenny ! Decît să stai degeaba și să amorțești, mai bine fă ceva și fii plină de voioșiune. Merită, te asigur — mai spuse Fledgeby, făcînd ademenitor cu ochiul spre croitoreasă. — O să găsești că merită.

— Poate... — zise domnișoara Jenny, ținînd o păpușă la distanța brațului și privind critic efectul artei sale, cu foarfecele între buze și capul lăsat pe spate, de parcă acolo era centrul atenției, nu conversația — ...poate binevoiești să-mi explici tîlcul, tinere, altfel e ca și cum ai vorbi chinezește cu mine... Îți mai trebuie o idee de albastru ca garnitură, draga mea.

După ce adresă această ultimă observație frumoasei sale cliente, domnișoara Wren începu să taie cu foarfecele din niște bucăți albastre, aflate în fața ei, printre resturi de toate culorile, și să vîre ață în ac dintr-o jurubiță de ibrișin albastru.

— Așadar... — reluă Fledgeby. — Fii atentă !

— Sînt atentă, domle — răspunse domnișoara Wren, fără să arate cîtuși de puțin că face acest lucru. — Încă o idee de albastru ca garnitură, draga mea.

— Ei, așadar... — repetă Fledgeby, cam descurajat de situația în care vedea că decurge conversația. — Dacă ești atentă...

(— Albastru-deschis, dulcea mea domniță — remarcă domnișoara Wren, pe un ton vioi — este cel mai potrivit pentru tenul tău alb și buclele blonde...)

— După cum spuneam, dacă ești atentă — continuă Fledgeby — în felul ăsta, merită mai mult osteneala. Lucrurile vor merege pe ocolite și vei putea obține de la *Pubsey & Comp.* deșeurile, resturile, la un preț nominal sau chiar pe nimic.

„Aha — gîndi croitoreasa. Dar tu nu prea umbli pe ocolite, Ochi Mici, ca să nu-mi dau seama pînă la urmă că tu răspunzi de firma *Pubsey & Comp.* ! Ochi Mici, Ochi Mici, viclean mai ești !"

— Și presupun — adăugă Fledgeby — că dacă primești pe nimic cea mai mare parte a materialelor de care ai nevoie, nu-i de loc de lepădat ; ei, ce zici, domnișoară Jenny ?

— Desigur — replică croitoreasa, dînd din cap cu subînţeles, de mai multe ori — nu-i de loc de lepădat să fac bani.

— Bun — încuviinţă Fledgeby — acum răspunzi ca o fată cu scaun la cap. Eh ! Ai început să te dezmorţeşti ! Aşa că, domnişoară Jenny, îmi îngădui să fac observaţia că dumneata şi Iuda eraţi prieteni prea apropiaţi ca legătura asta să dureze. Nu poţi avea încredere într-un asemenea pungaş cum e Iuda fără să-ţi dai seama puţintel şi cîte parale face, ştii... — rosti Fledgeby cu un semn din ochi.

— Trebuie să mărturisesc — replică croitoreasa. cu ochii aplecaţi asupra lucrului — că în momentul de faţă nu mai sîntem buni prieteni.

— Ştiu că în momentul de faţă nu mai sînteţi buni prieteni — spuse Fledgeby. — Ştiu totul în direcţia asta. Aş vrea să-i iau apa de la moară lui Iuda şi să nu-l mai las să-şi vîre nasul în toate. Face ce face şi se vîră în toate !... fir-ar să fie !... Dar tocmai asta vreau eu, să nu-l mai las să-şi vîre nasul în toate celea. Asta-i din cale-afară !

Domnul Fledgeby rostise aceste cuvinte cu oarecare înflăcărare şi parapon, ca un adevărat apărător al virtuţii.

— Cum aş putea eu să-l împiedic să-şi vîre nasul în toate? — întreabă croitoreasa.

— În toate celea, ziceam eu — interveni Fledgeby.

— ...În toate celea, în orice !

— Să-ţi spun drept — reluă Fledgeby — întrebarea asta o aud cu plăcere, înseamnă că te-ai dezmorţit. Tocmai asta aşteptam de la judecata dumitale pătrunzătoare. Eh, sincer vorbind...

— Cum ? — strigă domnişoara Wren.

— Am spus „sincer vorbind" — explică domnul Fledgeby, puţin fîstîcit.

— Aaa !

— Aş fi bucuros să-i spulber planurile în legătură cu fata aceea frumoasă, prietena dumitale. A pus ceva la cale. Poţi fi sigură, Iuda a pus ceva la cale. Are un scop ; firește, scopul lui e dubios. Ei bine, oricare ar fi acest scop, e necesar ca acest scop... — spiritul oratoric al domnului Fledgeby n-avea cum să nu cadă întrucîtva în tautologie — ...de vreme ce ţine tăinuit faţă de mine locul unde a dus-o ? Nu vreau să ştiu mai mult. Şi ce vreau eu să aflu este oare mult în comparaţie cu ce ai de cîştigat ?

Domnișoara Jenny Wren, care după ultima întrerupere își îndreptase din nou ochii asupra lucrului, rămase cîteva clipe cu acul în mînă, dar fără să coasă. Apoi își reluă iute lucrul, cu o privire piezișă spre domnul Fledgeby și o smucitură din bărbie, spunînd :

— Unde locuiești ?

— În Albany, Piccadilly — răspunse Fledgeby.

— Cînd ai să fii acasă ?

— Cînd dorești.

— La ora gustării de dimineață ? — zise domnișoara Wren, în felul ei cum nu se poate mai repezit și mai scurt.

— Cel mai nimerit moment — spuse Fledgeby.

— Am să trec pe la mneata mîine, tinere. Cocoanele astea amîndouă — făcînd semn spre păpuși — au o întîlnire pe strada Bond, la zece punct. După ce le las pe ele acolo, dau o fugă pînă la mneata.

Domnișoara Jenny, cu un rîs scurt, straniu, arătă către bastonul-cîrjă, ca și cum ar fi fost echipajul ei.

— Asta mai zic și eu vioiciune ! — strigă Fledgeby, ridicîndu-se.

— Bagă de seamă ! Nu ți-am promis nimic — adăugă croitoreasa de păpuși, împungînd de două ori cu acul în văzduh, de parcă l-ar fi înțepat pe Fledgeby în amîndoi ochii.

— Nu, nu. Înțeleg — replică Fledgeby. — Trebuie pusă la punct mai întîi chestiunea deșeurilor. Are să merite osteneala, nu te teme. Bună ziua, domnișoară Jenny.

— Bună ziua, tinere.

Seducătorul Fledgeby se îndepărtă ; micuța croitoreasă își văzu de croit, de tăiat și de cusut și de tăiat și de croit, și lucra de zor, dusă pe gînduri, murmurînd tot timpul :

— Negură, negură, negură. Nu pricep nimic. Ochi Mici și vulpoiul s-au înțeles împreună ? Sau Ochi Mici și vulpoiul, unul împotriva celuilalt ? Nu pricep nimic. Sărmana mea Lizzie ! Amîndoi pun ceva la cale contra ei ? Nu pricep nimic. Oare Ochi Mici o fi *Pubsey*, iar vulpoiul *Comp.* ? Nu pricep nimic. *Pubsey* credincios lui *Comp.*, iar *Comp.* lui *Pubsey* ? *Pubsey* îl înșală pe *Comp.*, iar *Comp.* pe *Pubsey* ? Nu pricep nimic. Cum spune Ochi Mici ? „Eh, sincer vorbind !“ Ah ! Oricum ar fi, pisica tot în picioare cade, și *el* tot mincinos e. Asta-i tot ce pricep deocamdată ; dar poți să te culci pe urechea *aceea*, în Albany, Piccadilly, tinere !

Spunînd acestea, micuta croitoreasă din nou îi împunse ochii, unul după altul, şi făcînd un gest rotund în aer cu firul pe care îl înnoda abil la ac dădu impresia că ar vrea să-l şi sugrume pe deasupra.

Nu există cuvînt potrivit pentru a putea desemna chinurile suferite de domnul Păpuşă cînd în seara aceea văzu cum micuţa lui mamă stătea cufundată în gînduri şi lucra, iar ori de cîte ori îşi schimba atitudinea sau se uita spre el, se şi închipuia prins cu mîţa-n sac. De altminteri, obiceiul ei era să clatine din cap către afurisitul acela de bătrîn de fiecare dată cînd li se întîlneau privirile, iar pe el îl treceau toţi fiorii şi tremura ca varga.

În seara aceea pusese stăpînire pe el din plin, ceea ce popular se cheamă „tremurici" şi „groază", iar faptul că gemea într-una „şaizeci de cîte trei parale rom" nu a fost de natură să-i facă soarta mai bună. Crîmpeiul acesta de frază nefiind de loc înţeles ca o mărturisire, ci părînd o pretenţie pantagruelică de a mai face un chef, îi aduse noi neajunsuri, pentru că maică-sa sări la el mai aprigă decît îndeobşte, copleşindu-l cu un val de reproşuri amare.

Dar momentele grele prin care trecea domnul Păpuşă nu întîrziau să vină şi în cazul croitoresei pentru păpuşi. Oricum, a doua zi dimineaţă era în fierbere. Se duse pe strada Bond, pradă punctual cele două doamne şi apoi porunci echipajului s-o conducă la Albany. Ajunsă la uşa casei unde se afla locuinţa domnului Fledgeby, dădu de o doamnă într-un costum de călătorie, care avea în mînă — culmea — o pălărie bărbătească.

— Căutaţi pe cineva ? — întrebă doamna pe un ton aspru.

— Vreau să urc pînă la domnul Fledgeby.

— Chiar acum nu puteţi face acest lucru. E un domn la el. Îl aştept pe acest domn. Afacerea cu Fledgeby va fi curînd încheiată, şi pe urmă puteţi urca. Pînă ce domnul acesta coboară va trebui să aşteptaţi aici.

Cît timp vorbi şi după aceea, doamna stătea la pîndă între ea şi scară, pregătită parcă să i se împotrivească dacă ar fi încercat să se ducă cu tot dinadinsul. Deoarece doamna aceea părea extrem de hotărîtă, în stare s-o oprească şi cu o mînă, croitoreasa rămase liniştită locului.

— Ei bine ? De ce tragi cu urechea ? — întrebă doamna.

— Nu trag cu urechea — răspunse croitoreasa.

— Şi ce auzi ? — întrebă doamna, schimbînd tonul.

— Un zgomot ciudat venit de știu eu unde — spuse croitoreasa, cu niște priviri curioase.

— Domnul Fledgeby face un duș, poate — remarcă doamna, zîmbind.

— Și parcă cineva bate un covor.

— Covorul domnului Fledgeby, mi se pare — răspunse doamna, surîzătoare.

Domnișoara Wren se pricepea la zîmbete, fiind foarte obișnuită cu ele de la tinerele-i prietene, deși zîmbetele lor erau de proporții mai mici decît în natură. Niciodată însă nu văzuse un surîs atît de ciudat ca cel de pe chipul doamnei, care îi dilata nările într-un mod nemaipomenit, zgîrcindu-i buzele și sprîncenele. Era și un surîs de veselie, deși de un soi atît de feroce că domnișoara Wren se gîndi mai bine să nu se bucure decît astfel.

— Eh ! — făcu doamna, urmărind-o din priviri. — Acum ce mai e ?

— Sper să nu se-ntîmple nimic ! — exclamă croitoreasa.

— Unde ? — întrebă doamna.

— Știu și eu unde ? ! — rosti domnișoara Wren, uitîndu-se în jur. — Dar asemenea zgomote curioase n-am mai auzit în viața mea. Nu credeți c-ar trebui să strig pe cineva ?

— Eu cred c-ar fi mai bine să nu faci asta — replică doamna, încruntîndu-se cu subînțeles și venind mai aproape.

La acest avertisment, croitoreasa abandonă ideea și rămase mai departe locului, cu ochii la doamnă, la fel de îndîrjită precum doamna se uita la ea. Între timp, croitoreasa trăgea cu urechea, uimită, la zgomotele ciudate care încă mai continuau ; doamna asculta și ea, dar cu o răceală lipsită de orice urmă de uimire.

Îndată după aceea se auzi trîntit de uși ; apoi, un domn cu favoriți coborî scara în goană, abia trăgîndu-și răsuflarea, roșu ca para focului.

— Ai pus la punct afacerea, Alfred ? — întrebă doamna.

— Cît se poate de temeinic — răspunse domnul cu pricina, și își luă pălăria din mîinile ei.

— Poți urca la domnul Fledgeby cînd dorești — spuse doamna, dîndu-se trufașă la o parte.

— Aa ! Și puteți lua cu dumneavoastră bucățile astea trei de baston — adăugă politicos domnul — și dacă vreți, spu-

neți-i că vin de la domnul Alfred Lammle, cu complimente din partea sa la plecarea din Anglia. Domnul Alfred Lammle. Nu uitați numele, vă rog.

Cele trei bucăți rupte erau trei părți dintr-un baston solid și totodată mlădios. Domnișoara Wren le luă uimită, iar domnul repetă cu un rînjet :

— Domnul Alfred Lammle, dacă o să fiți așa de bună. Complimente la plecarea din Anglia.

Doamna și domnul porniră la drum, nepăsători, iar domnișoara Jenny cu bastonul ei cîrjă urcă scara.

„Lammle, Lammle, Lammle ! — repetă domnișoara Jenny, gîfîind, din scară în scară. Unde am mai auzit eu numele ăsta? Lammle, Lammle... Aa, știu ! Saint Mary Axe !"

Chipul ei inteligent se lumină de această nouă descoperire. Ajungînd la ușa domnului Fledgeby, trase de clopoțel. Nici un răspuns ; dar dinăuntru se auzea un zgomot, un fel de plescăit, foarte neobișnuit și greu de înțeles.

— Cerule mare ! Oare Ochi Mici se sufocă ? — strigă domnișoara Jenny.

După ce din nou trase de clopoțel și nu primi nici un răspuns, ea vru să împingă în ușa de la intrare, și atunci își dădu seama că e întredeschisă. O deschise mai mult, și cum nu se vedea nimeni, iar zgomotul ca un plescăit continua, își îngădui libertatea de a încerca o ușă interioară și deodată se trezi în fața unui spectacol nemaipomenit : domnul Fledgeby în cămașă, cu o pereche de șalvari pe el și fes, se tăvălea pe covor, de nu mai putea, tușea și strănuta de mama focului.

— Ah, Doamne sfinte !— exclamă, gîfîind, domnul Fledgeby. — Oh, ochii mei ! Puneți mîna pe hoț ! Mă înec ! Foc ! Ah, ochii mei ! Un pahar cu apă. Dă-mi un pahar cu apă. Închide ușa. Ucigașul ! Ah, Doamne sfinte !

Apoi se tăvăli mai departe, tușind și strănutînd mai abitir.

Alergînd în odaia alăturată, domnișoara Jenny luă un pahar cu apă și-l aduse domnului Fledgeby să se mai liniștească ; acesta între timp, gîfîind, tușind, strănutînd și horcăind, bău cîteva înghițituri de apă și-și lăsă istovit capul pe brațul ei.

— Ah, ochii mei ! — strigă Fledgeby, zbătîndu-se din nou. — Mi-a vîrît sare și tutun pe nas, pe gît, în beregată. Uh ! Au ! Au ! Au ! Ah—h-h-h !

Acum începu să cloncăne groaznic, cu ochii ieşiţi din cap cît cepele, de-ai fi zis că e pradă cine mai ştie cărei boleşniţe, ucigătoare în cazul orătăniilor.

— Ah, ochii mei, ce tare mă dor ! — strigă Fledgeby, şi se aruncă pe spate, zvîrcolindu-se, încît croitoreasa se retrase la perete. — Ah, ce mai ustură ! Pune-mi ceva pe spate, pe braţe, pe picioare, pe umeri... Uh ! Mi s-a aşezat în gît şi nu mai iese. Au ! Au ! Au ! Ah-h-h-h ! Uh, ce mai arde !

Acum, domnul Fledgeby sări în sus de doi coţi, apoi se aruncă pe jos, zvîrcolindu-se ca-n gură de şarpe.

Croitoreasa de păpuşi se uita la el, pînă cînd acesta se tăvăli ajungînd într-un ungher, cu tîrlicii în aer ; apoi, hotărîndu-se să-i vină în ajutor mai întîi împotriva sării şi a tutunului, îi mai dădu nişte apă şi-l bătu pe spate. Dar acest din urmă tratament n-a avut nici un fel de succes, căci îl făcu pe domnul Fledgeby să ţipe şi să se văicărească.

— Ah, ochii mei ! Nu mă atinge cu mîna ! Sînt peste tot numai băşici... ah, cum mă mai ustură !

Treptat-treptat, încetă totuşi să se mai înece şi să cloncăne, doar cînd şi cînd. Domnişoara Wren îl duse să se aşeze într-un fotoliu, unde, cu ochii lui roşii scăldaţi în lacrimi şi cu cele vreo jumătate duzină de dungi galbene de pe faţă, avea un aspect jalnic.

— Ce ţi-o fi venit, tinere, să-nghiţi sare şi tutun ?

— Nu eu am înghiţit — răspunse nefericitul tînăr. — Mi-au fost îndesate în gură.

— Cine ţi le-a îndesat ? — întrebă domnişoara Jenny.

— El, asasinul, Lammle — răspunse Fledgeby. — El mi le-a îndesat în gură, pe nas şi pe gît în jos... Au ! Au ! Au ! Ah-h-h ! Uh !...ca să mă-mpiedice să strig, şi apoi m-a luat îngrozitor la bătaie.

— Cu aşa ceva ? — întrebă domnişoara Jenny, arătîndu-i bucăţile de baston.

— Da, asta a fost arma — zise Fledgeby, privindu-le, cu aerul că le cunoaşte. — A rupt bastonul pe mine. Ah, ce mă ustură ! Dar cum ai dat de ele ?

— Cînd a coborît scara şi s-a întîlnit cu doamna pe care o lăsase jos şi care-i ţinea pălăria... — începu domnişoara Jenny.

— Ah ! — gemu domnul Fledgeby, încovoindu-se. — Îi ținea pălăria, nu-i așa ? Trebuia să-mi fi dat seama c-a avut și ea un amestec.

— Cînd a coborît scara și s-a întîlnit cu doamna care n-a vrut să mă lase sus, mi-a dat bucățile astea pentru dumneata și m-a rugat să-ți spun : „Cu complimente din partea domnului Alfred Lammle, la plecarea lui din Anglia".

Domnișoara spusese aceste cuvinte cu o bucurie atît de pizmașă și o asemenea smucitură din bărbie, care i-ar mai fi pus lui Fledgeby sare pe rană dacă din pricina durerii nu-și acoperea ochii cu mîna.

— Să chem poliția ? — întrebă domnișoara Jenny, dînd să se ducă, sprintenă, spre ușă.

— Stai ! Nu, nu te duce ! — strigă Fledgeby. — Te rog, nu te duce. Lasă mai bine să nu facem vîlvă. Vrei să fii așa de bună să-nchizi ușa ? Ah, cum mă mai ustură !

Ca mărturie pentru proporția usturimilor, domnul Fledgeby se desprinsese din jilț, împleticindu-se, și iarăși se tăvăli pe covor.

— Acum, că ușa-i închisă — spuse domnul Fledgeby, și se ridică pe picioare grijuliu, cu fesul gata să-i cadă de pe cap, iar dungile de pe față tot mai vinete — fii atît de bună și aruncă-ți o privire pe spatele și umerii mei. Trebuie să fie într-o stare înspăimîntătoare, căci n-apucasem să-mi pun halatul cînd bruta aia a dat năvală înăuntru. Taie-mi cămașa de la guler în jos ; pe masă găsești un foarfece. Ah ! — gemea domnul Fledgeby, cu mîna iarăși la cap. — Cum mă mai ustură, vai de mine !

— Aici ? — întrebă domnișoara Jenny, arătînd la spate și umeri.

— Ah, Dumnezeule, da ! — se văita Fledgeby, zvîrcolindu-se. — Și încoace ! Peste tot !

Micuța croitoreasă îi tăie cu îndemînare cămașa, lăsînd descoperit rezultatul unei ciomăgeli atît de furibunde și de zdravene, întocmai pe cît merita domnul Fledgeby.

— Nu mă mir de loc că te ustură, tinere ! — exclamă domnișoara Jenny, care în spatele lui își freca pe furiș mînuțele, și, în culmea bucuriei, îl îmboldi de cîteva ori în creștetul capului cu amîndouă degetele arătătoare.

— Ce-ai zice de niște oțet și puțină sugativă ? — întrebă chimistul Fledgeby, zvîrcolindu-se și gemînd tot timpul. — Crezi c-ar fi cazul să aplici niște sugativă înmuiată în oțet ?

— Da — răspunse domnișoara Jenny, chicotind pe înfundate. — Arată ca și cum ar trebui murat.

Domnul Fledgeby îngheță auzind cuvîntul „murat" și din nou începu să se văicărească.

— Bucătăria e imediat din vestibul — spuse el. — Acolo ai să găsești într-un sertar de la bufet sugativă, și pe un raft — o sticlă de oțet. Vrei să fii așa de bună să-mi pui niște comprese ? Totul trebuie să rămînă în taină.

— Una, două... cinci, șase. Ai nevoie de șase — îl vesti croitoreasa.

— Mă ustură berechet — se jelui domnul Fledgeby, din nou gemînd și încovoindu-se — ca pentru șaizeci.

Domnișoara Jenny, cu foarfecele în mînă, se duse la bucătărie, găsi sugativa, găsi oțetul ; tăie, abilă, șase bucăți de hîrtie și le îmbibă în oțet pentru comprese. După ce le puse toate pe masă, pregătite, cînd să le ia de acolo îi veni o idee.

„Ce-ar fi — își spuse domnișoara Jenny, rîzînd în sinea ei — să-i pun și nițel piper ? Doar cîteva fire ! Cred că pentru trucurile și apucăturile lui se cuvine să-i presar și puțin piper !"

Deoarece steaua nefastă a domnului Fledgeby hotărîse ca ea să descopere cutia de piper pe prichiciul căminului, fata se urcă pe un scaun, luă cutia și împrăștie piper pe toate compresele, cu o mînă chibzuită. Apoi reveni la domnul Fledgeby și le aplică toate pe el, iar domnul Fledgeby scotea cîte un răcnet de fiecare dată cînd i le așeza.

— Așa, tinere ! — zise croitoreasa pentru păpuși. — Acum o să te simți mai bine, sper.

S-ar părea că nu era cazul, căci în loc de răspuns, strigă :

— Ah-ah, cum mă ustură !

Domnișoara Jenny îi puse halatul persan pe umeri, îi trase fesul pieziș peste ochi și-l ajută să ajungă pînă la pat, în care se sui gemînd.

— Pentru că astăzi, tinere, noi doi nu mai putem discuta despre afaceri, și cum timpul meu e prețios — spuse apoi domnișoara Jenny — am să plec. Te simți mai bine acum ?

— Ah, vai de mine și de mine ! — strigă domnul Fledgeby. — Nu, nu mă simt bine. Ah-h-h ! Cum mă mai ustură !

În clipa cînd părăsea încăperea, domnișoara se întoarse și-l văzu pe domnul Fledgeby cum sărea și se rostogolea în pat, ca un delfin zbenguindu-se în voia valurilor. Închise apoi ușa dormitorului și toate celelalte uși și coborî scara. Ieșind din Albany ajunse pe străzi aglomerate și luă omnibuzul către Saint Mary Axe. Pe drum se sluji de toate doamnele îmbrăcate, văzute de la fereastră, după care croia și însăila în minte fel de fel de modele, făcîndu-le, fără știrea lor, manechine pentru păpușî.

Capitolul IX

DOUA POSTURI VACANTE

Lăsată de omnibuz la colțul străzii Saint Mary Axe, croitoreasa de păpuși își luă picioarele la spinare, sprijinindu-se în bastonul-cîrjă, și făcu drumul pînă la firma *Pubsey & Comp.* Afară, totul era numai soare și pace ; înăuntru — umbră și liniște. Se ascunse în vestibul. Din acest post de observație îl putea vedea prin geamul ușii pe bătrîn, care, cu ochelarii pe nas, scria ceva la masa lui de lucru.

— Buh ! — strigă croitoreasa, vîrînd capul pe ușa cu geam. — Domnul Lup e-acasă ?

Bătrînul își lepădă ochelarii și-i puse jos, încetișor, alături de el.

— A, Jenny, dumneata erai ? Credeam că m-ai dat uitării.

— În orice caz, am dat uitării lupul hapsîn din pădure — răspunse ea — dar mneata te-ai întors, mi se pare, ca un om cumsecade. Nu sînt chiar așa de sigură, pentru că lupul și mneata cam faceți schimb de piele. Vreau să-ți pun o întrebare, ca să aflu dacă ești într-adevăr omul bun, sau lupul. Îmi dai voie ?

— Da, Jenny, da.

Riah însă se uită spre ușă la gîndul ca nu cumva să apară patronul lui, pe nepusă masă.

— Ți-e teamă de vulpoi ? — rosti domnișoara Jenny. — Poți sta liniștit, că n-o să-ți fie dat acum să vezi animalul ăsta. Multe zile n-o să iasă din bîrlog.

— Ce vrei să spui, copila mea ?

— Vreau să spun, om bun — răspunse domnișoara Wren, așezîndu-se lîngă bătrîn — că vulpoiul a mîncat o chelfăneală pe cinste și dacă în clipa asta pielea și ciolanele nu-l furnică, nu-l dor și nu-l ustură, atunci să știi că niciodată n-a existat vulpe pe lume care să simtă furnicături, dureri și usturimi.

Apoi, domnișoara Jenny îi povesti ce s-a petrecut în Albany, fără să pomenească ceva despre praful de piper.

— Ei, și acum, om bun — continuă ea — aș dori să te întreb mai cu seamă ce s-a-ntîmplat de cînd l-am lăsat aici pe vulpoi. Pentru că un gînd ca o mărgică se tot dădea de-a dura în tărtăcuța asta a mea. Mai întîi de toate, mneata ești *Pubsey & Comp.*, sau unul din doi ? Te rog să-mi răspunzi pe cuvîntul dumitale de onoare.

Bătrînul clătină din cap.

— În al doilea rînd, nu-i așa că Fledgeby este atît *Pubsey*, cît și *Comp.* ?

Bătrînul răspunse dînd din cap dezgustat.

— Gîndul meu — rosti domnișoara Wren — e cît o portocală acum. Dar înainte de a se face și mai mare, dă-mi voie, om bun, să-ți urez din nou : fii binevenit !

Micuța creatură își petrecu brațele pe după gîtul bătrînului și-l sărută din toată inima.

— Te rog cu umilință să mă ierți, om bun. Îmi pare sincer rău. Trebuia să fi avut mai multă încredere în mneata. Dar știi, ce puteam eu crede dacă nu spuneai nimic ca să te aperi ? Nu vreau să folosesc asta drept scuză, dar ce puteam eu crede dacă stăteai așa de tăcut la tot ce spunea ? Era ceva urît la mijloc, nu-i așa ?

— Atît de urît, Jenny — întări bătrînul, grav — încît am să-ți spun deschis ce impresie îmi făcea toată treaba asta. Îmi era silă de mine însumi. Îmi era silă de mine pentru că mă urau datornicii și dumneata. Dar mai mult decît atît și mai rău decît atît, cu totul în afara persoanei mele... stăteam singur seara aceea în grădina mea de pe acoperiș și mă gîndeam că în felul ăsta aduceam o dezonoare credinței și neamului meu străvechi. Mă gîndeam... și pentru prima oară îmi dădeam seama că, plecînd capul la jugul pe care-l purtam de bunăvoie, subjugam întreg poporul evreu, împotriva voinței mele. Căci în ochii creștinilor, evreii nu sînt la fel ca celelalte neamuri. Lumea spune : „Ăsta-i un grec rău, dar există și greci buni. Ăsta-i un turc rău, dar există și turci buni." Nu același lucru se întîmplă cu evreii. Oamenii îi descoperă printre noi pe cei răi cu ușurință... dar la ce popor nu-i descoperi pe cei răi cu ușurință ? Ei însă îi iau pe cei mai răi drept exemple de cei mai buni, iar pe cei mai josnici dintre noi drept întruchiparea celor mai înalți. Lumea spune : „Toți evreii sînt la

fel". Dacă... făcînd ceea ce am făcut aici cu dragă inimă, fiindcă sînt recunoscător pentru trecut şi nu prea am nevoie de bani... aş fi fost creştin, aş fi putut face acest lucru fără să compromit pe nimeni în afară de mine. Dar făcînd asta ca evreu, n-aveam încotro, trebuia să-i compromit pe evrei de toate condiţiile şi din toate ţările. Ne vine cam greu, dar ăsta e adevărul. Aş vrea ca întreg poporul meu să nu uite acest lucru, deşi nu prea am dreptul să vorbesc astfel, eu, care mi-am dat atît de tîrziu seama de asta.

Croitoreasa de păpuşi îl ţinea de mînă pe bătrîn, fără să-l slăbească din ochi, cufundată în gînduri.

— Aşa îmi spuneam, stînd seara aceea în grădina mea de pe acoperiş. Şi, depănîndu-mi de mai multe ori în minte scena dureroasă din ziua aceea, îmi dădeam seama tot mai bine că bietul om a crezut povestea numaidecît, pentru că sînt evreu... că dumneata ai crezut povestea numaidecît, copila mea, pentru că sînt evreu... că povestea în sine a putut fi născocită, numai pentru că sînt evreu. Faptul că v-am avut pe voi trei lîngă mine, faţă-n faţă, chestiunea mi se prezenta limpede dinaintea ochilor ca pe o scenă de teatru. De aceea m-am simţit dator să părăsesc slujba asta. Dar, Jenny, draga mea — adăugă Riah, întrerupîndu-se pe sine însuşi — ţi-am făgăduit să-ţi ascult întrebările şi tot eu te împiedic să mi le pui.

— Dimpotrivă, om bun ; ideea mea e acum mare ca un dovleac... şi *dumneata* ştii cît de mare e-un dovleac, nu-i aşa ? Aşadar, ai renunţat la slujbă. L-ai anunţat ? — întrebă domnişoara Jenny, foarte atentă.

— Am trimis o scrisoare şefului meu. Da. În acest scop.

•

— Şi ce-a zis Mîncărilă-Zgîlţîilă-Chinuilă-Văicărilă-Scărpinilă-Usturilă ? — întrebă domnişoara Wren, nespus de bucuroasă cînd rosti acele titluri onorabile şi aducîndu-şi aminte de piper.

— Mi-a prelungit robia cu cîteva luni, slujindu-se de drepturile lui legale cînd e vorba de aşa ceva. Termenul expiră mîine. Şi de cum lua sfîrşit... nu înainte însă... aveam de gînd să mă justific faţă de Cenuşăreasa mea.

— Ideea mea a ajuns atît de uriaşă acum — strigă domnişoara Wren, ducînd mîinile la tîmple — că nici nu mai încape în ţeastă ! Ascultă, om bun ; trebuie să-ţi spun. Ochi Mici

(Văicărilă-Scărpinilă-Usturilă) nu mai poate de furie că pleci. Ochi Mici caută să se răzbune cît mai strașnic pe dumneata. Ochi Mici se gîndește la Lizzie. Ochi Mici își spune : „Aflu eu unde-a dus-o pe fata aia, și am să dau în vileag taina la care ține așa de mult". Ochi Mici crede poate „am să-i fac și eu curte", dar de asta n-aș pune mîna-n foc... de restul însă pot jura. Așadar, Ochi Mici a venit la mine, iar eu am fost la Ochi Mici. Așa stau lucrurile. Și acum, după ce crima s-a comis — mai spuse croitoreasa de păpuși, înăsprită din cap pînă-n picioare de atîta vehemență și agitînd pumnul micuț dinaintea ochilor ei — îmi pare rău că nu i-am dat cu boia de ardei iute !

Deoarece domnul Riah nu înțelegea părerile ei de rău decît în parte, bătrînul reveni la neajunsurile pricinuite lui Fledgeby și sugeră că ar trebui să se ducă numaidecît să îngrijească javra aceea chelfănită.

— Om bun, om bun ! — strigă domnișoara Wren, iritată. — Zău că-mi pierd tot cumpătul cu mneata. Crezi, pare-mi-se, în samariteanul milostiv. Cum poți fi așa nestatornic ?

— Jenny dragă — începu bătrînul, molcom — e un obicei al neamului nostru să ajutăm...

— Ah ! Ce tot îi dai zor cu neamul dumitale ? — îl întrerupse domnișoara Wren, smucind capul. — Dacă neamul dumitale n-are altceva mai bun de făcut decît să se ducă să-l ajute pe Ochi Mici, păcat că a plecat din Egipt. Și în afară de asta — adăugă ea — nici n-ar primi ajutorul dumitale, chiar dacă i l-ai oferi. Prea-i este rușine. Vrea să păstreze totul într-ascuns și să fie lăsat în pace, iar pe mneata să te țină la o parte.

Încă se mai ciorovăiau pe tema asta, cînd o umbră întunecă intrarea, iar un mesager deschise ușa cu geam și aduse o scrisoare, adresîndu-se fără nici un fel de ceremonial :

— Pentru Riah !

Spuse apoi că așteaptă răspuns.

Scrisoarea — mîzgălită cu creionul ca vai de lume, cînd la deal, cînd la vale și jur împrejur pe la colțurile îndoite — suna astfel :

Moș Riah,

Conturile dumitale sînt verificate, pleacă. Încuie biroul, șterge-o numaidecît și trimite-mi cheia prin cel care predă

scrisoarea. Pleacă. Cîine de evreu nerecunoscător ce eşti. Afară !

Croitoreasa de păpuşi descoperi încîntată în scrisul acela schimonosit al misivei urmele lui văicărilă şi usturilă de Ochi Mici. Se prăpădi de rîs şi-şi bătu joc de scrisoare, spre marea nedumerire a mesagerului, retrăgîndu-se într-un ungher tihnit al încăperii, în vreme ce bătrînul îşi strîngea lucruşoarele într-o geantă neagră. Închise după aceea obloanele de la ferestrele superioare, storurile biroului fură trase şi, însoţiţi de mesager, ieşiră pe scările din faţa casei. Acolo, domnişoara Jenny ţinînd geanta, bătrînul încuie uşa de la intrare şi înmînă cheia mesagerului, care plecă numaidecît.

— Ei bine, om bun — spuse domnişoara Wren cînd rămaseră împreună pe scări, uitîndu-se unul la celălalt. — Uite că ai ajuns şi pe drumuri !

— Aşa se pare, Jenny, şi unde mai pui, cam subit.

— Pe unde-ai să-ţi încerci norocul acum ? — întrebă domnişoara Wren.

Bătrînul zîmbi, dar se uită dezorientat în juru-i, expresie care nu rămase neobservată de croitoreasa de păpuşi.

— Adevărat, Jenny — zise el — întrebarea-i nimerită, dar e mai lesne de pus decît să-i dai un răspuns. Deoarece am experienţă însă cu cei care au fost atît de cumsecade şi au ajutat-o pe Lizzie să ia o slujbă, cred că am să-i caut şi pentru mine.

— Pe jos ? — se miră domnişoara Wren, schimbînd vorba.

— Ei da ! — încuviinţă bătrînul. — N-am bastonul cu mine ?

Tocmai pentru că avea bastonul şi arăta atît de ciudat, de aceea se cam îndoia ea că va putea rezista la drum.

— Cel mai bun lucru pe care-l ai de făcut — spuse Jenny — cel puţin deocamdată, este să vii cu mine. Nu-i nimeni acasă, doar urîciosul de copil, iar locuinţa lui Lizzie stă goală.

Cînd bătrînul îşi dădu seama că prin prezenţa lui nu stînjenea pe nimeni, acceptă bucuros. Astfel, curioasa pereche porni din nou pe străzi.

Dat fiind că urîciosul de băiat primise poruncă de la maică-sa să rămînă acasă în lipsa ei, bineînţeles că a plecat. În ultimul hal de decrepitudine morală, plecase de acasă din două motive : mai întîi, să stabilească dreptul pe care-şi

închipuia că-l are asupra negustorilor de băuturi spirtoase de a-i da pe gratis de trei parale rom, și al doilea, se ducea să prezinte domnului Eugene Wrayburn niște păreri de rău plîngărețe și să vadă cu ce s-ar mai putea alege din asta. Împleticindu-se, mînat de aceste două scopuri — amîndouă însemnau rom, singurul țel de care mai era capabil pe lume — ființa asta decăzută se tîrî pînă la piața Covent Garden, și acolo poposi în pragul unei uși, într-o criză de tremurici urmat de un atac de spasme.

Piața Covent Garden era situată absolut în afara drumului creaturii ăsteia, dar pentru el avea atracția exercitată asupra celor mai răi dintre membrii stingheri ai tagmei beților. S-ar putea să umble după tovărășia zarvei nocturne, ori poate după tovărășia ginului și a berei care curge gîrlă în rîndul cărăușilor și al tarabagiilor, sau ar putea fi tovărășia resturilor de legume, care, călcate în picioare, semănau așa de mult cu propria lor îmbrăcăminte încît să ia piața drept un mare garderob ; dar oricum ar fi, nicăieri nu găsești ca acolo atîția beți pe pragurile caselor. La lumina soarelui de dimineață te lovești mai cu seamă de femei moțăind, bete, pe care zadarnic le-ai căuta prin alte părți în Londra. Nicăieri nu mai întîlnești ziua-n amiaza mare asemenea boarfe de îmbrăcăminte veche și scîrboasă, amintind de frunza și cotorul de varză, asemenea mutre ca niște portocale stricate, asemenea ciuruceuri ale omenirii. Așadar, atracția pieței îl aduse pe domnul Păpușă într-acolo, unde avu cele două crize de tremurici și de spasme în poarta unei case și unde cîteva ore mai devreme o femeie trăsese un pui de somn ca să-i treacă aburii beției.

O ceată de țîngăi sălbatici dau totdeauna tîrcoale pe aici, tîrînd după ei bucăți de lăzi de portocale și paie încinse — Dumnezeu știe în ce cotloane le-or fi ducînd, căci n-au nici măcar acoperiș deasupra capului ! — și, urmăriți de poliție, fac pe caldarîm cu picioarele lor grele un zgomot înfundat, surd și moale, pe care autoritățile nu prea îl aud (poate tocmai din pricina asta), pe cînd dacă ar purta cizme cu carîmbi înalți ar produce un tropăit asurzitor. Țîngăii se înveseleau de tremuriciul și spasmele domnului Păpușă ca la un spectacol gratuit, se îngrămădeau jur împrejurul lui în poarta casei, îl înghionteau, țopăiau pe lîngă el, îl luau cu pietre. Așa se face că după ce se puse pe picioare și împrăștie șleahta aceea de zdrențăroși era peste tot împroșcat cu noroi și se simțea

mai rău ca oricînd. Dar nu cel mai rău, căci ducîndu-se la o cîrciumă și în toiul trebii servit cu romul lui a încercat s-o șteargă fără să plătească, dar a fost luat de guler, scotocit prin buzunare, și cum nu s-a găsit nici o lețcaie la el l-au bește lit să nu se mai țină de așa ceva pe viitor și i-au turnat o găleată cu zoi în cap. Asta i-a stîrnit o altă criză de tremurici, după care domnul Păpușă, simțindu-se în stare să facă o vizită unui prieten învățat, se îndreptă spre Temple.

Acolo, nu-l găsi decît pe tînărul Blight. Tînerelul acela plin de tact, dîndu-și seama că un asemenea meșteriu ar fi întrucîtva nepotrivit cu clientela care într-o bună zi nu va întîrzia să apară, căuta să tărăgăneze lucrurile și, îndemnat de cele mai bune intenții, îi oferi un șiling ca să ia o birjă de piață pînă acasă. Domnul Păpușă, primind șilingul, il dădu numaidecît pe „de două ori trei parale" de uneltire împotriva propriei lui vieți și „de două ori trei parale" de remușcări crîncene. Revenind cu această povară la Temple, a fost zărit cum dădea colțul și intra în curte de vigilentul tinerel, care pîndea la fereastră ; încuie îndată ușa exterioară și-l lăsă pe nenorocit să-și verse focul în tăbliile acesteia.

În măsura în care ușa îi rezista, cu atît devenea mai primejdioasă și mai de neînlăturat conspirația sîngeroasă împotriva vieții lui. Sosi poliția și recunoscînd în oamenii ei niște uneltitori, începu să zbiere răgușit, să lovească în stînga și-n dreapta furibund, cu îndîrjire, spasmodic, făcînd spume la gură. S-a trimis în mod inevitabil după ceea ce se cheamă expresiv brancardă ; a fost apoi așezat și legat pe acest umil pat, familiar uneltitorilor, o mînă de zdrențe mute și fără cunoștință, cu viața pe cale să se stingă. Tocmai cînd brancarda purtată de patru bărbați ieșea pe poarta din Temple, sărmana, micuța croitoreasă de păpuși și prietenul ei evreu treceau pe acolo.

— Ia să vedem ce se petrece — strigă croitoreasa. — Hai să mergem mai iute să ne uităm.

Micul și sprintenul baston-cîrjă nu era parcă de ajuns de iute.

— Vai, domnilor, domnilor, el îmi aparține !

— Îți aparține ? — spuse căpetenia brancardierilor, stînd locului.

— Oo, dragă domnilor, e copilul meu, care a plecat deacasă fără să fi avut voie. Sărmanul meu băiat neastîmpărat...

băiat neastîmpărat !... și nici nu mă mai recunoaște, nici nu mă mai recunoaște ? Oh, ce mă fac — strigă micuța făptură, frîngîndu-și mîinile disperată — ce mă fac dacă propriul meu copil nu mă mai recunoaște ?

Căpetenia brancardierilor se uita la bătrîn (cum era și firesc) căutînd o explicație.

— E tatăl ei beat — șopti bătrînul, în vreme ce croitoreasa pentru păpuși se aplecase peste trupul acela istovit, zadarnic încercînd să scoată de la el vreun semn de recunoaștere.

Cînd lăsă în stradă povara, Riah trase la o parte căpetenia brancardierilor și-i împărtăși impresia că omul acela e pe moarte.

— Eh, da de unde ? — răspunse.

Dar uitîndu-se mai bine, începu să fie mai puțin încrezător și își dirijă subalternii spre cea mai apropiată spițerie. A fost adus acolo ; vitrina pe dinăuntru părea un zid de fețe, care privite prin sticlele globulare roșii, verzi, albastre și de alte culori erau schimonosite în fel și chip. O lumină fantomatică de care nu mai avea nevoie stăruia asupra bestiei atît de furioase cu cîteva minute în urmă, acum de ajuns de calmă, cu un stigmat misterios scris pe față, reflectat de la una din sticlele acelea mari, ca și cum moartea l-ar fi însemnat : „Al meu".

Verdictul medical a fost mai precis și mai fără ocolișuri decît este uneori cel dat de tribunal.

— Trimiteți mai bine după ceva cu care să fie acoperit. Totul s-a terminat.

Astfel, poliția trimise să se aducă ceva pentru a-l acoperi. A fost acoperit și purtat pe străzi, iar lumea se împrăștie. Imediat în urmă mergea croitoreasa pentru păpuși, avînd fața ascunsă în pulpanele de la anteriul evreului, cu o mînă ținîndu-se de el, iar cu cealaltă sprijinindu-se în baston. A fost transportat acasă și, din pricină că scara era foarte îngustă, l-au depus în odaia de jos — băncuța de lucru dată la o parte, ca să fie mai mult loc — și acolo, printre păpușile cu priviri încremenite, zăcea domnul Păpușă, și el cu priviri încremenite.

Multor păpuși cochete trebuia croitoreasa să le facă toalete strălucitoare mai înainte ca în buzunarul ei să intre banii cu care să-și poată cumpăra cele necesare doliului pentru tatăl

său. Bătrînul Riah, aflat prin preajmă-i şi ajutînd-o în lucruri mărunte cum putea şi el, i se părea greu să înţeleagă dacă într-adevăr fata îşi dădea seama că cel decedat fusese taică-său.

— Dacă sărmanul meu băiat ar fi avut o educaţie mai bună — spunea ea — ar fi trăit mai bine. Nu că mi-aş face reproşuri. Cred că nu-i vina mea.

— Nu, nici vorbă, Jenny, sînt sigur.

— Mulţumesc, om bun. Mă bucur că te aud vorbind astfel. Dar vezi, e aşa anevoie să dai o educaţie bună unui copil cînd toată ziulica trebuie să munceşti şi iar să munceşti !. Cînd a ajuns să şomeze nu-l puteam avea tot timpul lîngă mine. Începuse să devină ursuz şi nervos şi am fost silită să-l las să umble pe străzi. Şi o dată ajuns pe străzi s-a ţinut de rele, numai de rele se ţinea cînd nu eram cu ochii pe el. Aşa se-ntîmplă adesea cu copiii !

„Prea adesea, chiar şi în cazul ăsta trist !" — gîndi bătrînul.

— Ştiu şi eu ce aş fi făcut dacă de mică nu aveam spatele atît de bolnav şi picioarele aşa de firave ! — continuă croitoreasa. — Nu rămînea decît să muncesc, aşa că am muncit. De jucat nu mă puteam juca. Dar sărmanul şi nefericitul meu băiat putea să se joace, şi asta a fost spre răul lui.

— Şi nu numai pentru el, Jenny.

— Păi !... ştiu eu, om bun... Nefericitul meu băiat a suferit mult. Era foarte, foarte bolnav uneori, iar eu îl ocăram în fel şi chip... — clătina din cap deasupra lucrului, plîngînd. — Nu ştiu dacă purtarea lui urîtă mi-a înrăutăţit mie situaţia. Oricum ar fi, hai să uităm toate astea.

— Eşti o fată bună şi răbdătoare.

— Ah, răbdătoare — răspunse ea, ridicînd din umeri — nu prea, om bun. Dacă aş fi fost răbdătoare, nu-l ocăram niciodată. Dar spui că am făcut asta spre binele lui. Şi apoi, simţeam din plin răspunderea de mamă. Am încercat cu binele, dar am dat greş. Am încercat să-l îmbunez consolîndu-l, dar şi aşa am dat greş. Am încercat cu vorba rea, dar am dat greş. Aveam datoria, ştii, să încerc totul şi să-mi iau asemenea răspundere în mîini. Dacă nu încercam totul, atunci cum rămînea cu datoria mea faţă de sărmanul băiat ?

Cu asemenea cuvinte, în cea mai mare parte rostite de fetiţa asta harnică pe un ton plin de vioiciune, munca de zi şi noapte se depăna pe nesimţite, şi pregătind un număr sufi-

cient de păpuşi elegante, le expedie, ca să-şi poată procura şi aduce în bucătărie, unde se afla bancheta ei de lucru, stofa neagră necesară în această împrejurare şi pentru a face faţă celorlalte cheltuieli.

— Ei, acum — spuse domnişoara Jenny — după ce m-am ocupat de tinerele mele prietene cu obraji trandafirii, să mă ocup puţin şi de chipul meu palid.

Asta de referea la confecţionarea propriei sale rochii, pe care pînă la urmă o puse la punct.

— Neajunsul cînd lucrezi ceva pentru tine — adăugă domnişoara Jenny, stînd în picioare pe un scaun şi privind rezultatul în oglindă — este că nu poţi cere bani pentru lucru, iar avantajul este că nu trebuie să te duci la probă. Hm ! Arată foarte bine, zău. Dacă m-ar putea vedea (oriunde ar fi) cred că s-ar simţi mulţumit.

Treburile simple le aranjă singură, apoi se adresă lui Riah :

— Intenţionez să mă duc numai eu, om bun, în trăsura mea obişnuită, iar dumneata, dacă vrei, în timp ce eu voi fi plecată, o să ai grijă de casă. Nu-i departe de aici. Şi cînd mă întorc, vom servi împreună cîte-o ceaşcă de ceai şi o să vorbim despre planurile de viitor. Ultima locuinţă pe care am fost în stare să i-o dau sărmanului şi nefericitului meu băiat este cum nu se poate mai simplă ; dar el o să accepte, pentru intenţia ca atare, presupunînd că şi-ar da seama de ceva, iar dacă nu-şi dă seama de nimic — rosti ea cu un oftat, ştergîndu-şi ochii de lacrimi — eh, atunci îi e totuna. Văd că, după cum scrie în cartea de rugăciuni, n-am adus nimic pe lumea asta cu noi şi desigur nu putem lua nimic dincolo. Asta mă consolează că nu pot închiria o sumedenie de lucruri de la antreprenorul de pompe funebre pentru sărmanul meu copil, nişte lucruri stupide, pe care dacă aş încerca să le trec prin contrabandă o dată cu el pe lumea cealaltă, la o asemenea încercare firește m-aş frînge şi ar trebui să aduc totul îndărăt. Aşa însă, n-am nimic de adus înapoi decît pe mine însămi, şi asta e ceva, căci într-o bună zi n-o să mai pot fi adusă înapoi nici *eu !*

După ce iniţial fusese purtat pe străzi, nenorocitul acela de bătrîn parcă era îngropat a doua oară. A fost dus pe umeri de jumătate duzină de bărbaţi rumeni la faţă, care se tăbîrciră cu el pînă la cimitir, precedaţi de un alt bărbat rumen la

chip, mergînd cu pompă, de parcă era polițist din Divizia M(orții) și, conducînd cortegiul, se prefăcea ceremonios că nu-și mai recunoaște amicii apropiați din urmă, la doi pași de el. Totuși, la vederea cortegiului alcătuit numai din micuța îndoliată, care abia mai șchiopăta, multă lume întorcea capul și se uita cu interes.

În sfîrșit, bucluceașul decedat a fost depus în groapă, o dată pentru totdeauna, iar cel care conducea maiestuos cortegiul se întoarse înaintea croitoresei solitare, ca și cum ea ar fi avut datoria de onoare să nu mai cunoască drumul înapoi spre casă.

Convenționalismul, Furiile acelea fiind astfel îndeplinite, el o părăsi.

— Ca să mai prind niscaiva curaj, om bun — spuse micuța creatură de cum ajunse acasă — trebuie să plîng puțin. Pentru că, știi, la urma urmelor, un copil tot copil rămîne.

Plînsul a durat mai mult decît era de așteptat, totuși pînă la urmă se despovără de lacrimi, într-un ungher întunecos: apoi, croitoreasa își făcu din nou apariția, se spălă pe față și pregăti ceaiul.

— Nu te superi, nu-i așa, dacă în timp ce luăm ceaiul o să croiesc ceva? îl întrebă binevoitoare pe bătrînul ei prieten.

— Draga mea Cenușăreasă — o dojeni prietenos bătrînul — nu vrei de loc să te-odihnești?

— Aa, ca să croiesc un model nu-i cine știe ce treabă — rosti domnișoara Jenny, începînd să și taie dintr-o hîrtie cu foarfecele ei abil. — De fapt, om bun, vreau să fac modelul cît timp îl am corect în minte.

— Asta înseamnă că l-ai văzut astăzi? — întrebă Riah.

— Da, om bun. L-am văzut chiar acum. E o sutană, asta-i. Știi, ceva ce poartă clericii — explică domnișoara Jenny, ținînd seama de faptul că el era de altă religie.

— Și ce-are-a face asta cu tine, Jenny?

— Păi, om bun — răspunse croitoreasa — trebuie să știi că noi, artiștii, care trăim de pe urma gustului și a fanteziei noastre, sîntem obligați să avem tot timpul ochii deschiși. Și știi că acum chiar am multe cheltuieli neprevăzute. Așa că mi-a venit în minte pe cînd plîngeam la mormîntul sărmanului meu băiat că ceva s-ar putea face cu un cleric.

— Ce anume? — întrebă bătrînul.

— Nu o înmormîntare, fii pe pace! — replică domnișoara Jenny, dînd din cap spre a preîntîmpina împotrivirea lui. —

Știi foarte bine că oamenilor nu le place să-i întristezi. Mi se-ntîmplă prea rar să mi se ceară să-mi îmbrac în doliu tinerele mele prietene ; adică nu în doliu de-adevăratelea. Cînd e vorba însă de doliul curții, ele sînt pur și simplu mîndre. Dar o păpușă cleric, dragul meu... cu păr negru, lucios și favoriți... care să-i unească prin căsătorie pe doi dintre tinerii mei prieteni — adăugă domnișoara Jenny, clătinînd degetul arătător — e cu totul altceva. Dacă n-o să-i vezi pe cei trei în fața altarului, în strada Bond, cît ai bate din palme, să nu-mi spui mie pe nume !

Nici nu se terminase masa, că mîinile ei iuți și iscusite și îmbrăcaseră din hîrtie alb-cafenie o păpușă în sutană de ecleziast și tocmai i-o arăta pentru a-l lămuri pe bătrînul evreu, cînd se auziră bătăi la ușa care dădea în stradă. Riah se duse să deschidă și numaidecît se întoarse conducînd un domn, pe care-l pofti să intre cu acel aer grav și curtenitor care-i stătea așa de bine.

Noul-sosit era un străin pentru croitoreasă, dar chiar în clipa cînd acesta își îndreptă ochii spre ea, ceva în atitudinea lui o făcu să-și aducă aminte de domnul Eugene Wrayburn.

— Scuzați-mă — spuse acesta — dumneavoastră sînteți croitoreasa pentru păpuși ?

— Da, domnule, eu sînt croitoreasa pentru păpuși.

— Prietena lui Lizzie Hexam ?

— Da, domnule — răspunse domnișoara Jenny, plasîndu-se numaidecît în defensivă. — Și prietena lui Lizzie Hexam.

— Iată, aici am un bilet de la ea, unde vă imploră să răspundeți la rugămintea celui care vi-l va preda, domnul Mortimer Lightwood. Întîmplător, domnul Riah știe că eu sînt domnul Mortimer Lightwood și vă va confirma asta.

Riah încuviință din cap.

— Vreți să citiți biletul ?

— E foarte scurt — spuse Jenny, mirată, după lectură.

— N-a avut vreme să scrie mai mult. Timpul era atît de prețios ! Prietenul meu drag, domnul Eugene Wrayburn, e pe moarte.

Croitoreasa își împreună mîinile și scoase un strigăt scurt de compasiune.

— E pe moarte — repetă Lightwood, înduioșat — la oarecare distanță de aici. Se stinge din pricina loviturilor primite de la un ticălos, care l-a atacat pe întuneric. Vin de la că-

pătîiul lui chiar. Este încă aproape inconştient. Într-un scurt interval de luciditate parţială, mi-am dat seama că a cerut să fiţi adusă la el. Deoarece nu mă puteam bizui că am înţeles bine sunetele nedesluşite pe care le rostise, am rugat-o şi pe Lizzie să asculte. Acum amîndoi sîntem siguri că a cerut să veniţi acolo.

Croitoreasa, cu mîinile încă împreunate, privea speriată cînd la unul, cînd la celălalt dintre cei doi oaspeţi ai săi.

— Dacă mai zăboviţi, s-ar putea să moară fără să i se fi îndeplinit ultima dorinţă... încredinţată mie... iar noi sîntem de multă vreme unul faţă de celălalt mai mult decît doi fraţi. Mi-aş pierde cumpătul încercînd să mai adaug ceva.

În cîteva clipe, pălăriuţa neagră era potrivită pe cap, iar bastonul-cîrjă — pus în funcţiune ; bunul evreu rămase singur acasă, şi croitoreasa pentru păpuşi, alături de Mortimer Lightwood, într-o diligenţă, ieşea din oraş.

Capitolul X

CROITOREASA DE PĂPUŞI DESCOPERĂ UN CUVÎNT

O odaie paşnică şi cu storurile lăsate ca să fie întuneric ; afară, sub ferestre, fluviul învolburîndu-se spre mare. În pat, zace pe spate, neajutorat, un chip de om bandajat şi legat la cap, cu cele două braţe imobile în atele, de o parte şi de alta. Două zile numai i-au fost de ajuns micuţei croitorese să se familiarizeze cu tabloul, care cu două zile în urmă fusese ocupat de amintiri dintr-un şir întreg de ani.

De cînd venise, el abia dacă făcuse vreo mişcare. Ţinea uneori ochii deschişi, alteori îi închidea. Cînd îi avea deschişi, nimic nu se putea citi în căutătura spre un singur punct, drept înainte, fără să clipească ; doar pentru o clipă se încrunta cîteodată, într-o vagă expresie de mînie sau nedumerire. Atunci, Mortimer Lightwood îi vorbea, iar cînd şi cînd părea atît de lucid, încît încerca să rostească numele prietenului său. Dar cît ai clipi, din nou îşi pierdea cunoştinţa şi nimic din spiritul lui Eugene nu mai rămînea în această carcasă zdrobită.

I s-au dat lui Jenny materialele trebuitoare muncii sale şi o măsuţă chiar la piciorul patului. Stînd acolo, cu părul bogat revărsîndu-i-se peste spătarul scaunului, ei sperau că poate avea să-i atragă atenţia lui Eugene. În acelaşi scop, cînta încetişor, cînd el deschidea ochii ori cînd îl vedea că se încruntă, capătînd expresia aceea vagă, atît de fugitivă, ca o umbră trecînd pe apă. Dar pînă atunci, încă n-o observase. Prin „ei", aici menţionat, înţelegem medicul, Lizzie, care venea totdeauna cînd era liberă, şi Lightwood, tot timpul la căpătîiul lui.

Cele două zile se făcură trei, iar din trei — patru. Pînă la urmă, absolut pe neaşteptate, el bolborosi ceva în şoaptă.

— Ce-ai spus, dragă Eugene ?

— Vrei... Mortimer...
— Ce să vreau... ?
— Să trimiți după ea ?
— Dragul meu, dar e aici.

Fără să fie cîtuși de puțin conștient de timpul îndelung scurs, el avea impresia că vorbeau mai departe împreună.

Micuța croitoreasă se ridică în picioare la marginea patului, fredonîndu-și cîntecul și dînd din cap spre el, cu vioiciune.

— Nu-ți pot da mîna, Jenny — spuse Eugene, cu un licăr în priviri, ca odinioară — dar mă bucur grozav că te văd.

Mortimer îi repetă cele spuse, căci nu-l putea înțelege decît aplecîndu-se înspre el și urmărind atent mișcările buzelor. După puțin timp, adăugă :

— Întreab-o dacă i-a văzut pe copii...

Mortimer nu înțelegea, nici chiar Jenny, dar apoi mai spuse :

— Întreab-o dacă a mirosit florile...

— Aa, știu ! — exclamă Jenny. — Acum pricep !

Atunci, Mortimer îi ceda locul, iar fata se apropie repede și, aplecîndu-se peste pat, către privirile lui mai limpezi, spuse :

— Te gîndești la șirul lung, șerpuitor și vesel de copii care veneau aducîndu-mi alinare și liniște ? Te gîndești la copiii care mă ridicau pe sus și mă făceau ușoară ca un fulg ?

Eugene zîmbi.

— Da.

— Nu i-am mai văzut de cînd mă aflu aici cu dumneata. Acum nu-i mai pot vedea. Dar acum nu prea mai am dureri.

— Era un vis frumos... — zise Eugene.

— Mi-am auzit însă păsărelele cîntînd ! — strigă micuța creatură — și am simțit în nări mireasma florilor. Da, zău, așa este ! Și ce minunat era, ce dumnezeiesc !

— Rămîi aici și dă o mînă de ajutor la îngrijirea mea — reluă Eugene, liniștit. — Aș vrea să ai visul acela și aici, înainte ca eu să mor...

Ea îi atinse buzele cu mîna și cu aceeași mînă îi umbri ochii, apoi se întoarse la lucru, fredonînd încet un cîntecel. El asculta melodia cu vădită plăcere, pînă cînd, treptat, glasul i se stinse.

— Mortimer.

— Da, dragă Eugene.

— Dacă mi-ai putea da ceva care să mă țină aici cîteva minute...

— Să te țină aici, Eugene ?

— Să mă oprească de a rătăci, nici eu nu știu unde... pentru că încep să bag de seamă că abia mi-am revenit și mă și pierd din nou... fă asta, dragă băiete !

Mortimer îi dădu unele întăritoare despre care știa că nu sînt primejdioase (aflate tot timpul la îndemînă, pregătite), și, aplecîndu-se deasupra lui încă o dată, să-l prevină, acesta tocmai continua :

— Să nu-mi spui să tac, căci trebuie să vorbesc. Dacă ai ști ce teamă îngrozitoare mă chinuie, mă hărțuie, cînd rătăcesc prin locurile acelea... unde-or fi locurile acelea nemărginite, Mortimer ? Trebuie să fie la o depărtare uriașă !

Observă pe chipul prietenului său că din nou avea să se piardă, dar după o clipă adăugă :

— Nu-ți fie teamă... n-am plecat încă. Ce-a fost ?

— Voiai să-mi spui ceva, Eugene. Sărmanul meu, dragul meu prieten ! Voiai să-i spui ceva vechiului tău prieten... celui care totdeauna te-a iubit, te-a admirat, te-a imitat, care se bizuia pe tine, care fără tine nimic nu valorează și care numai Dumnezeu știe cît ar dori să sufere în locul tău, dacă ar putea.

— Sst, sst ! făcu Eugene, uitîndu-se la el cu duioșie, în timp ce celălalt își acoperea fața cu mîna. — Nu merit. Mărturisesc, îmi place tot ce-ai spus, dar nu merit. Atacul ăsta, dragul meu Mortimer, crima asta...

Prietenul lui se aplecă peste el cu și mai mare atenție, spunînd :

— Tu și cu mine avem o bănuială.

— Mai mult decît o bănuială. Dar, Mortimer, mă bazez pe tine că, atîta timp cît zac eu aici, răufăcătorul nu va fi adus în fața justiției.

— Eugene !

— Reputația ei nepătată ar avea grav de suferit, dragul meu. Ea ar fi pedepsită, și nu el. De fapt, i-am prieinuit și așa destul rău... și mai rău, prin intențiile mele. Îți amintești despre drumul pavat cu intenții bune. Dar e făcut și cu intenții rele. Mortimer, acolo zac eu și știu acest lucru.

— Liniștește-te, dragul meu Eugene.

— Numai după ce ai să-mi făgăduiești. Dragă Mortimer... omul ăsta nu trebuie urmărit de loc. Dacă e cumva învinuit,

trebuie să-l faci să tacă și să-l salvezi. Nu te gîndi să mă răzbuni cumva ; gîndește-te numai cum să mușamalizezi lucrurile și s-o ocrotești pe ea. Ai putea să încurci situația și să distragi atenția. Ascultă ce-ți spun. N-a fost profesorul Bradley Headstone. Mă auzi ? Încă o dată : n-a fost profesorul Bradley Headstone. Mă auzi ? Îți spun a treia oară : n-a fost profesorul Bradley Headstone.

Rămase tăcut un timp, istovit. Vorbele acestea fuseseră rostite în șoaptă, cu întreruperi, nedeslușit ; dar, cu un mare efort, el se făcu pe deplin înțeles.

— Dragă băiete, acum simt că mă pierd. Oprește-mă încă o clipă, dacă poți.

Lightwood îi ajută, ridicîndu-i capul, să bea puțin vin din paharul pe care i-l duse la buze. Se mai învioră.

— Nu știu cît e de cînd s-a întîmplat... săptămîni, zile sau ore. N-are importanță. Dar ancheta a început, sînt în curs urmăriri... Vorbește ! Nu-i așa ?

— Da.

— Oprește totul... îndreaptă cercetările în altă direcție. Fă așa fel să nu se pomenească de ea. Apăr-o. Vinovatul adus în fața justiției i-ar păta numele cu venin. Lasă-l pe vinovat nepedepsit. Înainte de toate, Lizzie și reînsănătoșirea mea. Promite-mi ?

— Da, Eugene. Îți promit.

Tocmai cînd să-și întoarcă plin de recunoștință ochii spre prietenul său, își pierdu cunoștința. Ochii i se pironiseră în gol, ca mai înainte, fără nici o expresie.

Rămase în această stare ore după ore, zile și nopți în șir. Se întîmpla uneori ca după o perioadă lungă de inconștiență să stea de vorbă, calm, cu prietenul lui ; îi spunea că se simte mai bine și cerea cîte ceva. Dar pînă să-i dea ceea ce ceruse, din nou se pierdea.

Croitoreasa pentru păpuși, plină de compasiune și duioșie, îl veghea cu o rîvnă neistovită. Îi schimba cu regularitate punga de gheață sau compresele răcoritoare cu alcool de pe cap ; din cînd în cînd, își apropia urechea de pernă, ascultînd să prindă vreo vorbă, cît de slabă, ieșită de pe buzele lui în timpul leșinului. Era uimită cum putea rămîne atîtea ceasuri la căpătîiul lui, încovoiată, atentă la cel mai ușor geamăt. Pentru că nu putea mișca nici măcar o mînă, el nu era în stare să facă nici un semn cînd se simțea mai rău ; dar datorită

acestei veghi neîntrerupte (dacă nu cumva se sprijinea pe o simpatie și puteri tainice), micuța creatură ajunsese să-l înțeleagă mai bine decît Lightwood chiar. Deseori, Mortimer se întorcea spre ea, ca și cum fata ar fi fost un mijlocitor între lumea aceasta sensibilă și cel căzut în nesimțire. Ea se pricepea să-i schimbe un pansament la o rană, să-i desfacă o legătură care-i pricinuia dureri, să-i întoarcă fața, să schimbe poziția pernei — totul cu o mînă în care avea siguranță absolută și totodată o firească abilitate și gingășie, calități cîștigate, desigur, de-a lungul experienței într-o muncă de migală ; dar agerimea ei nu era mai puțin delicată.

Un cuvînt, Lizzie, îi revenea pe buze fără întrerupere. La un moment dat, în timpul stării lui grave, poate cel mai grav pentru cei care-l îngrijeau, începu să-și legene capul pe pernă, repetînd numele într-una, iute și neliniștit, cu disperarea unei minți tulburi și cu o monotonie de mecanism. Și cînd zăcea liniștit, privind în gol, îi repeta numele fără încetare, dar atunci totdeauna pe un ton înfrînat, de avertisment și oroare. Cînd Lizzie se afla lîngă el și-i atingea pieptul sau fața, adesea se oprea, și atunci știau că pentru o bucată de vreme avea să rămînă calm, cu ochii închiși, și că în clipa în care îi va deschide va fi conștient. Dar ce cruntă dezamăgire a speranței lor, trezită de tăcerea binevenită din odaie — cînd din nou își pierdea lent cunoștința, tocmai în momentele de bucurie că avea mintea lucidă !

Era groaznic să asiști la acest du-te-vino al unui înecat care iese la suprafață din adîncuri pentru ca iarăși să se cufunde. Dar treptat-treptat, schimbarea asta se furișă în sufletul lui și era teribil pentru el. Nevoia de a împărtăși ceea ce avea pe inimă, dorința indescriptibilă de a sta de vorbă cu prietenul lui și de a-i comunica ceva, într-atît îl chinuiau cînd își recăpăta cunoștința, încît aceste clipe de luciditate se scurtau în timp. La fel ca omul care ieșind la suprafață din adîncuri se duce mai iute la fund dacă se luptă cu apa, tot așa și el, zbătîndu-se disperat, se cufunda din nou.

Într-o după-amiază, pe cînd stătea liniștit, iar Lizzie, pe care n-o recunoscuse, tocmai se strecura afară din odaie, el rosti numele lui Lightwood.

— Dragul meu Eugene, sînt aici.

— Mortimer, cît o să mai dureze asta ?

Lightwood clătină din cap.

— Dar, Eugene, nu ți-e mai rău ca înainte.

— Știu însă că nu mai am nici o speranță. Mă rog totuși să dureze îndeajuns de mult să-mi poți face un ultim serviciu, iar eu să duc la îndeplinire o ultimă acțiune. Ține-mă cu tine cîteva clipe, Mortimer. Încearcă... încearcă !

Prietenul lui căută să-i vină cît putu în ajutor, îl îndemnă să creadă că e mai lucid, deși chiar atunci ochii își pierdeau expresia pe care atît de rareori o recăpătau.

— Ține-mă, dragul meu, prietene dragă, dacă poți. Nu mă lăsa să mă pierd. Îmi pierd aproape cunoștința !...

— Încă nu, încă nu. Spune-mi, dragă Eugene, ce-aș putea face ?

— Ține-mă aici doar un singur minut. Iar simt că mă pierd. Nu mă lăsa să plec. Întîi ascultă ce vreau să-ți spun. Oprește-mă... oprește-mă !

— Sărmanul meu Eugene, încearcă să fii calm.

— Asta și fac. Îmi dau toată silința. Dacă ai ști cît mă zbat ! Nu mă lăsa să-mi pierd cunoștința pînă nu-ți spun. Mai dă-mi puțin vin.

Lightwood îi apropie paharul de buze. Eugene făcu un efort ca să alunge norul care-i întuneca mintea ; privirea imploratoare a acestuia îl mișcă profund pe prietenul lui.

— Mă poți lăsa cu Jenny — rosti Eugene — în vreme ce tu stai de vorbă cu ea și-i spui ceea ce am rugat-o. Cît timp ești plecat, mă poți lăsa cu Jenny. Nu-i cine știe ce de făcut. Te întorci repede.

— Nu, nu, nu. Dar spune-mi ce trebuie să fac, Eugene !

— Mă pierd ! Nu mă poți reține.

— Spune-mi într-un cuvînt, Eugene !

Din nou își pironi privirile în gol și singurul cuvînt care-i zbură de pe buze era unul de o mie de ori repetat : Lizzie, Lizzie, Lizzie...

Dar micuța croitoreasă era vigilentă ca totdeauna în veghea ei ; acum se apropie și atinse brațul lui Lightwood, pe cînd acesta se uita în jos la prietenul lui, deznădăjduit.

— Sst ! — șopti, cu degetul la buze. — I se închid ochii. Cînd are să-i deschidă iarăși o să fie conștient. Pot să-ți dau cuvîntul pe care să i-l spui ?

— Ah, Jenny, dacă mi-ai putea da cuvîntul potrivit !

— Pot. Apleacă-te.

El se aplecă, şi ea îi şopti ceva la ureche. Îi şopti la ureche un cuvînt scurt. Lightwood tresări şi se uită la ea.

— Încearcă — îl îndemnă micuţa făptură, radioasă.

Ea se aplecă apoi deasupra bolnavului inconştient şi, pentru prima dată, îl sărută pe obraz, apoi îi sărută mîna amorţită de lîngă ea. După aceea se retrase din dreptul patului.

Vreo două ore mai tîrziu, Mortimer Lightwood îşi dădu seama că prietenul său îşi revine în simţiri, şi numaidecît, dar foarte calm, se aplecă înspre el.

— Nu vorbi, Eugene. Uită-te la mine, doar atît, şi ascultă-mă. Ai auzit ce-am spus ?

Acesta încuviinţă din cap.

— Continui din clipa în care ne-am întrerupt. Cuvîntul la care curînd aveam să ajungem... este cumva... soţie ?

— Ah, Dumnezeu să te binecuvînteze, Mortimer !

— Sst ! Nu te frămînta. Nu vorbi. Ascultă-mă, dragă Eugene. Ai să te simţi mai în pace cît timp stai aici dacă o iei pe Lizzie de soţie. Vrei ca eu să vorbesc cu ea şi să-i spun asta şi s-o rog să-ţi fie nevastă. Tu îi ceri să îngenuncheze. lîngă marginea patului şi să se mărite cu tine, ca însănătoşirea ta să fie deplină. Este, sau nu aşa ?

— Da, aşa e. Dumnezeu să te binecuvînteze. Da.

— Astfel se va întîmpla, Eugene. Poţi să te bizui pe mine. Va trebui să plec pentru cîteva ore ca să-ţi îndeplinesc dorinţele. Vezi, e inevitabil !

— Dragă prietene, spuneam eu...

— Exact. Dar atunci nu cunoşteam explicaţia. Cum crezi că am ajuns la ea ?

Privind galeş prin odaie, Eugene o văzu pe domnişoara Jenny la piciorul patului, cum se uita la el, cu coatele pe pat şi cu capul în mîini. Cînd încercă să surîdă, avu ceva din vechea lui atitudine glumeaţă.

— ...Da, într-adevăr — spuse Lightwood — descoperirea, ei îi aparţine. Fii atent, dragă Eugene ; în timp ce eu voi fi plecat, vei afla că ţi-am îndeplinit dorinţa faţă de Lizzie, prin faptul că o vei găsi aici, în locul meu de acum, de la marginea patului, şi nu te va mai părăsi. Încă un ultim cuvînt înainte de a pleca. Purtarea ta, Eugene, e aceea a unui bărbat adevărat. Şi cred, solemn, din tot sufletul, că dacă providenţa se va îndura să ni te redea, vei avea fericirea să fii lîngă o

soție nobilă, cea care ți-a salvat viața și pe care o vei iubi din inimă.

— Așa va fi, sînt sigur de asta. Dar n-o să-mi revin, Mortimer.

— Din pricina asta, Eugene, nu vei avea mai puține speranțe și nici nu vei fi mai slab.

— Nu. Așază-ți obrazul pe obrazul meu, în caz că nu voi mai fi cînd te reîntorci. Te iubesc, Mortimer. Nu-ți face griji pentru mine cîtă vreme vei lipsi. Dacă scumpa și curajoasa mea Lizzie va consimți să mă ia, sînt încredințat că o să trăiesc atît cît să mă căsătoresc, dragă băiete.

Domnișoara Jenny se pierdu cu firea cînd avu loc despărțirea între cei doi prieteni și, stînd cu spatele la pat, cu părul ei auriu drept pavăză, plînse lacrimi fierbinți, deși pe tăcute. Mortimer Lightwood nu mai întîrzie mult și plecă.

Pe cînd lumina înserării alunga umbrele greoaie ale copacilor în apă, ușa se deschise, și în odaia bolnavului intră, cu un pas ușor, o altă făptură.

— E conștient ? — întrebă micuța croitoreasă cînd acea făptură își luase culcușul pe pernă. Căci Jenny îi cedase numaidecît locul și nu putea vedea chipul bolnavului, în camera întunecată, din noua ei poziție ceva mai îndepărtată.

— E conștient, Jenny — murmură Eugene, ca pentru sine. — Își recunoaște soția.

Capitolul XI

DESCOPERIREA CROITORESEI DE PĂPUȘI ARE UN EFECT

Doamna Rokesmith lucra în camera ei mică și curată ; lîngă ea — un coș cu lucrușoare drăguțe de îmbrăcăminte, foarte asemănătoare cu cele aparținînd croitoresei de păpuși, încît s-ar fi putut crede că intenționa să-i facă domnișoarei Wren concurență. Dacă *Gospodina britanică desăvîrșită* îi oferise sfaturi practice în această direcție nu e sigur, dar mai probabil că nu, căci oracolul acela tenebros nu era nicăieri de văzut. Cert, totuși, este că doamna Rokesmith cosea cu o mînă atît de iscusită, că trebuie să fi luat lecții de la cineva. Iubirea-i în toate celea un mentor minunat, și poate că iubirea (cu tot pitorescul ei și nimic alteeva decît un degetar la îndemînă) o învățase pe doamna Rokesmith această ramură a lucrului dintr-o gospodărie.

Curînd, avea să vină și John acasă, și cum Bella dorea să isprăvească pînă la masă o capodoperă, un adevărat triumf al dibăciei ei, nu se dusese să-l ia ca de obicei. Calmă, mereu surîzătoare, își vedea de cusut făcînd un zgomot regulat ca un soi de mic ceasornic minunat, cu gropițe, din porțelan de Dresda, de cea mai bună calitate.

O bătaie în ușă și un clinchet al clopoțelului. Nu era John, altminteri ar fi zburat să-i iasă în întîmpinare. Atunci, cine să fie dacă nu John ? Bella tocmai își punea întrebarea, cînd zăpăcita aceea de slujnică dădu buzna înăuntru, spunînd :

— Domnul Lightwood !

— Vai de mine !

Bella mai avu doar timpul să arunce o batistă peste coșul de lucru, cînd domnul Lightwood se și afla în odaie, salutînd cu o plecăciune. Ceva nu era în ordine cu domnul Lightwood, pentru că părea ciudat de grav și avea o paloare bolnăvicioasă.

Făcînd o scurtă referire la epoca fericită cînd îi fusese dat s-o cunoască pe doamna Rokesmith, atunci domnişoara Wilfer, domnul Lightwood îi explică ce nu era în ordine cu el şi scopul vizitei. Venise din partea domnişoarei Lizzie Hexam, care dorea din toată inima ca doamna Rokesmith să fie de faţă la căsătoria ei.

Bella era atît de tulburată de această cerere şi de relatările lui pline de însufleţire, încît n-a existat flacon de săruri mai oportun ca bătăile în uşă ale lui John.

— Soţul meu ! — exclamă Bella. — Îl aduc aici numai-decît.

Dar asta a fost mai lesne de spus decît de făcut, căci, de îndată ce ea menţionă numele domnului Lightwood, John se opri cu mîna pe clanţa uşii.

— Vino sus, draga mea.

Bella se miră văzînd că-i năvălise sîngele în obraji şi că-şi schimbase subit atitudinea.

„Ce-o fi însemnînd asta ?" — se gîndi ea, însoţindu-l pe scări în sus.

— Acum, iubita mea — rosti John, luînd-o pe genunchi — povesteşte-mi tot.

Simplu de spus „Povesteşte-mi tot", John însă părea foarte încurcat. Cînd şi cînd, nu era de loc atent, deşi Bella îi povestea totul. Ştia că-l interesase foarte mult soarta lui Lizzie. Ce s-o fi petrecînd ?

— Mergi cu mine la oficierea căsătoriei lor, John dragă ?

— N... nu, iubita mea ; nu pot face acest lucru.

— Nu ? De ce, John ?

— Nu, draga mea, ai să te duci cu domnul Lightwood.

— Nu crezi că ar fi timpul să cobori la domnul Lightwood, dragă John ? — sugeră Bella.

— Draga mea, e aproape timpul să te duci tu ; pe mine însă te rog să mă scuzi faţă de el.

— Nu cumva vrei să spui, dragă John, că nu ţii să-l vezi ? Păi, ştie c-ai venit acasă. I-am şi spus asta.

— Îmi pare rău, dar n-am ce face. Rău-nerău, pur şi simplu n-aş putea da ochi cu el, iubita mea.

Stînd pe genunchii lui şi uitîndu-se la el nedumerită şi puţin bosumflată, Bella îşi frămînta mintea să afle ce motive putea avea John pentru purtarea lui inexplicabilă. Un motiv slab i se prezentă.

— John dragă, nu cumva eşti gelos pe domnul Lightwood ?

— Ei, scumpa mea fetiţă — replică soţul ei, izbucnind în rîs — cum aş putea fi gelos pe omul ăsta ? De ce-aş fi gelos pe el ?

— Pentru că, ştii bine, John — reluă Bella, şi mai bosumflată — deşi odinioară mă cam admira, eu n-aveam nici o vină.

— Tu ai fost de vină că te-am admirat — rosti John, mîndru de ea — şi de ce n-ar fi vina ta cînd te admira el ?... Dar eu gelos din pricina asta ! Ar trebui să-mi iau cîmpii dacă aş fi gelos pe toţi care consideră că soţia mea este frumoasă şi fermecătoare !

— Sînt puţin supărată pe tine, John dragă — zise Bella, rîzînd uşor — şi în acelaşi timp îmi face şi plăcere, pentru că eşti atît de prostuţ şi totuşi spui lucruri drăguţe, la care parcă te-ai fi gîndit dinainte. Nu umbla cu ascunzişuri, domnule. Ce cusururi ai descoperit la domnul Lightwood ?

— Nici unul, iubita mea.

— Atunci, ţi-a făcut ceva vreodată, John ?

— Nu mi-a făcut niciodată nimic, draga mea. Ştiu despre el la fel de puţin cît ştiu şi despre domnul Wrayburn ; nu mi-a făcut nimic niciodată — nici domnul Wrayburn, deopotrivă. Şi totuşi, am exact aceleaşi obiecţiuni faţă de amîndoi.

— Oh, John ! — replică Bella, de parcă l-ar fi lăsat în plata Domnului, depunînd armele. — Eşti pur şi simplu un sfinx !! Şi sfinxul însurat nu este... nu-i un soţ bun, în care să ai încredere... — adăugă Bella, aparent jignită.

— Bella, scumpa mea — spuse John Rokesmith, cu un zîmbet grav, atingîndu-i obrazul, pe cînd ea îşi lăsase ochii în jos, bosumflîndu-se din nou.

— Cu toată seriozitatea. Şi făcînd mărturisiri în camera secretă ? întrebă Bella, cu o lumină nouă pe chipul ei frumos.

— Cu toată seriozitate. Şi făcînd mărturisiri în camera secretă. Nu-ţi mai aduci aminte că mi-ai cerut să nu-ţi destăinui ce gîndesc eu despre însuşirile tale superioare pînă ce nu vei fi pusă la încercare ?

— Da, John dragă. Şi eram pe deplin sinceră, aşa cum sînt şi acum.

— Va sosi vremea, draga mea... nu sînt profet, dar vorba vine... cînd vei fi pusă la încercare. Va sosi vremea, cred, cînd

vei fi supusă unor încercări pe care nu le poți trece cu succes în ochii mei dacă n-ai absolută încredere în mine.

— Atunci, poți fi sigură de mine, John dragă, pentru că am absolută încredere în tine, acum și totdeauna, totdeauna voi avea. Nu mă judeca, John, după un lucru mărunt ca acesta. În lucruri mici sînt și eu mică... așa am fost totdeauna. Dar în lucrurile mari, sper să nu fie așa ; nu vreau să mă laud, John dragă, dar sper să nu fie așa !

John era mai convins de adevărul spuselor Bellei chiar decît ea însăși cînd simți brațele-i drăgăstoase în jurul lui. Dacă era în posesia bogățiilor Gunoierului de aur, le-ar fi pus pînă la ultima lețcaie pe fidelitatea inimii ei afectuoase și sincere, la bine și la rău.

— Acum o să cobor și plec împreună cu domnul Lightwood — spuse Bella, sărind în picioare. Ești omul cel mai neglijent, John, mai stîngaci și care se pricepe cel mai puțin din lume la împachetat, dar dacă vei fi cuminte și-mi promiți că n-ai să mai faci așa niciodată (deși habar n-am ce-ai făcut !), atunci poți să-mi strîngi ceva lucruri într-un pachețel pînă ce-mi pun eu pălăria.

Se supuse bucuros. Bella își legă pălăria pe sub bărbia cu gropiță, scoase afară cele două ochiuri ale băierilor, își trase mănușile, potrivind deget cu deget pe mînuțele ei durdulii, și, luîndu-și rămas bun, se duse jos. Nerăbdarea domnului Lightwood se domoli mult cînd o văzu gata de plecare.

— Merge și domnul Rokesmith cu noi ? — întrebă el șovăitor, cu ochii la ușă.

— Aa, uitasem ! — exclamă Bella. — Complimente din partea lui, dar e îngrozitor de umflat la față și trebuie să se așeze numaidecît în pat, bietul băiat, în așteptarea doctorului ca să-l deschidă cu lanțeta.

— Ce ciudat ! — remarcă Lightwood. — Încă nu l-am văzut pînă acum pe domnul Rokesmith, deși lucrăm amîndoi în același domeniu.

— Serios ? — se miră Bella, fără să roșească.

— Încep să cred — adăugă domnul Lightwood — că nu-mi va fi dat să-l văd niciodată.

— Lucrurile astea bizare se-ntîmplă uneori — mai spuse Bella, fără să clipească măcar — încît ai impresia că la mijloc e un soi de fatalitate. Dar sînt absolut gata, domnule Lightwood.

Plecară numaidecît, într-o trăsurică pe care Lightwood o adusese cu el din comitatul Greenwich. De la Greenwich porniră îndată spre Londra ; la Londra au aşteptat într-o gară sosirea reverendului Frank Milvey şi a soţiei lui, Margaretta, cu care Mortimer Lightwood stătuse de vorbă din vreme.

Această respectabilă pereche întîrzise din pricina unei enoriaşe bătrîne şi sinistre, adevărată pacoste pe capul lor, pe care o suportau cu o nemaipomenită blîndeţe şi bunăvoinţă, în ciuda faptului că suferea şi de un soi de nerozie cronică, de care se molipsea oricine şi orice avea cît de cît legătură cu ea. Făcea parte din congregaţia reverendului Frank Milvey şi se remarcase în acest grup de oameni prin aceea că se pornea totdeauna pe un plîns în hohote, oricît de însufleţitoare ar fi fost predica pastorului ; de altfel, îşi aplica sieşi psalmii trişti ai lui David, jeluindu-se într-un chip cît se poate de personal (cu mult îndărătul paracliserului şi al restului credincioşilor), cum că duşmanii săpau fel de fel de gropi în juru-i, anume ca să cadă în ele, şi că o omorau în bătăi cu vergele de fier. Dar văduva asta bătrînă îndeplinea acea parte a slujbei de dimineaţă şi seara ca şi cum ar fi depus o plîngere sub jurămînt, solicitînd în faţa judecătorului un mandat de arestare. Dar nu aceasta era caracteristica ei mai stînjenitoare, ci cea care lua forma unei impresii petrecîndu-se de obicei pe vreme rea şi-n zori de zi, cînd i se părea că are ceva pe inimă şi simţea neapărat nevoia ca pastorul Frank să vină s-o despovăreze. De cîte ori nu se scula omul ăsta binevoitor ca să se ducă la doamna Sprodgkin (numele discipolei), înăbuşindu-şi prin puternicul sentiment al datoriei sentimentul puternic al ridicolului pentru femeia în cauză, ştiind perfect de bine că rezultatul n-avea să fie altul decît că se va alege cu un guturai ! Totuşi, exceptînd timpul cînd se aflau între ei, rareori ar fi dat de înţeles reverendul Frank Milvey şi doamna Milvey că doamna Sprodgkin nu merita cumva cazna la care îi supunea ; dar amîndoi îndurau această caznă ca pe toate celelalte.

Enoriaşa aceasta atît de exigentă părea înzestrată cu un al şaselea simţ, şi anume : ştia totdeauna cînd vizita la pastorul Frank Milvey era mai nepotrivită, şi tocmai atunci îşi făcea cu promptitudine apariţia în vestibulul lui micuţ. De aceea, cînd pastorul Frank a făgăduit binevoitor că el şi soţia

lui îl vor însoți pe Lightwood la întoarcere, spuse, ca ceva de la sine înțeles :

Trebuie să ne grăbim, dragă Margaretta, astfel nu mai scăpăm de doamna Sprodgkin.

La care doamna Milvey, pe tonul ei răspicat și plăcut :

— Aa, *da*, căci e o încurcă-lume, Frank, și-i *atît* de pisăloagă !

Abia apucase să rostească aceste cuvinte, cînd li se și anunță că cea de care se temeau aștepta jos, gata la datorie, să i se dea un sfat într-o chestiune spirituală. Diversele puncte asupra cărora doamna Sprodgkin voia să se lămurească avînd rareori un caracter urgent (ca de pildă : cine a dat naștere cui, ori unele informații despre amoriți), în asemenea cazuri speciale, doamna Milvey recurgea la procedeul de a o momi cu cîte-un cadou alcătuit din ceai și zahăr, o bucată de pîine și unt. Aceste daruri, doamna Sprodgkin le primea, dar stăruind totuși, dintr-un simț al datoriei, să rămînă în vestibul pînă făcea o plecăciune în fața pastorului Frank, la revenirea sa.

Acesta spuse neprevăzător, în felul lui blînd de a fi :

— Ei, Sally, aici erai !

Atît i-a trebuit, că doamna Sprodgkin îl și prinse în mrejele unei sporovăieli fără sfîrșit, în legătură cu semnificația pe care o aveau în ochii ei ceaiul și zahărul devenit mirt și tămîie, iar pîinea și untul identificîndu-se cu lăcustele și mierea de pădure. După ce doamna Sprodgkin își împărtăși știrile edificatoare, domnul și doamna Milvey porniră în grabă și înfierbîntați spre gară, lăsînd-o mai departe, neclintită, în vestibul.

Tot ceea ce notăm aici este spus în cinstea acestei perechi de buni creștini, reprezentanți a sute de alte perechi de buni creștini, deopotrivă de conștiincioși și de utili, care vin cu mica lor contribuție la marea operă și nu consideră că sînt în primejdie de a-și pierde demnitatea dacă se pun la dispoziția unor ființe pe cît de flecare pe atît de incoerente.

— Am fost reținuți în ultima clipă de o persoană care avea dreptul să fie ascultată de mine — se scuză cu modestie reverendul Frank Milvey față de Lightwood.

La care, doamna Milvey adăugă, luînd apărarea pastorului, în felul ei bătăios de a-și ocroti soțul :

— Aa, da, am fost reținuți în ultima clipă. Dar cît *despre* dreptul de care ai pomenit, Frank, *trebuie* să spun că uneori

cred că ești *exagerat* de cumsecade și îngădui să se *cam* abuzeze de tine.

Bella își dădea seama, cu toate garanțiile prezentate de ea, că absența lui John va fi un prilej dezagreabil de nedumerire din partea soților Milvey, și păru puțin încurcată cînd doamna Milvey o întrebă :

— *Ce* mai face domnul Rokesmith, a plecat înaintea noastră ? Sau *vine* după noi ?

Se văzu astfel nevoită să-l expedieze din nou în pat, unde să aștepte pînă la sosirea medicului ca să-l taie încă o dată cu lanțeta, dar de astă dată Bella nu mai era la fel de sigură pe sine ca prima oară ; căci o minciună necesară spusă de două ori ajunge să fie aproape o minciună adevărată cînd nu ești obișnuit să minți.

— Vai de mine ! — exclamă doamna Milvey. — Ce *rău* îmi pare ! Cînd am mai fost pe acolo, domnul Rokesmith arătase *atîta* interes pentru Lizzie Hexam ! *Măcar* dacă știam că s-a umflat la față, i-am fi *putut* aduce ceva care să facă să nu-l mai doară, cît timp dura această *scurtă* excursie.

Ca să mai îndulcească puțin minciuna nevinovată, Bella se grăbi să precizeze că nu avea dureri.

Doamna Milvey se bucură *grozav*.

— Nu știu *cum* se face — continuă doamna Milvey — și sînt *sigură* că nici tu nu știi, Frank, dar clericii și soțiile lor s-ar părea că *pricinuiesc* fețe umflate. Ori de cîte ori mă uit la vreun copil la școală, am impresia că i se umflă fața *numaidecît*. *Nu e chip* să facă Frank cunoștință cu vreo bătrînă, că aceasta și începe să aibă dureri în obraji. Și încă ceva : pe bieții *copii* îi facem să capete guturai. Nu știu *cum* vine asta și tare aș vrea să nu mai fie așa... dar cu *cît* ne ocupăm mai mult de ei, cu *atît* ei se guturăiesc mai mult. Întocmai ca atunci cînd începe predica... Frank, uite un profesor. L-am mai văzut undeva.

Se referea la un tînăr sfios ca înfățișare, în haină și vestă de culoare neagră și pantaloni pepit. Intrase cam iritat în gară, dintr-un birou, îndată după ce Lightwood se dusese spre tren ; citea grăbit afișele și anunțurile de pe pereți. Era atent și neliniștit în legătură cu ce vorbea lumea care aștepta într-un necontenit du-te-vino. Se apropiase mai mult cam în

clipa cînd doamna Milvey pomeni de Lizzie Hexam, și de atunci, aco.o rămase, deși tot timpul cu ochii spre ușa pe care Lightwood ieșise. Stătea cu spatele către ei, cu mănuși în mîinile împreunate dinapoia lui. Acum se vedea bine că șovăie dacă să recunoască faptul că auzise referirea la el, cînd domnul Milvey i se adresă :

— Am uitat numele dumneavoastră — spuse el — dar îmi aduc aminte că v-am văzut la școala unde predați.

— Numele meu este Bradley Headstone, domnule — răspunse el, retrăgîndu-se într-un loc mai ferit.

— Nu trebuia să-l fi uitat — rosti domnul Milvey, întinzîndu-i mîna. — Sper că vă simțiți bine. Puțin cam obosit, mi-e teamă.

— Da, domnule, sînt obosit de prea multă muncă, în momentul de față numai.

— Nu v-ați refăcut în ultima vacanță ?

— Nu, domnule.

— Numai și numai muncă, fără nici un fel de destindere, domnule Headstone... în cazul dumneavoastră nu mă tem că o să vi se facă lehamite, dar dacă nu luați seama o să căpătați o astenie.

— O să caut să fiu mai atent, domnule. Aș putea să vă rog să veniți cu mine afară, pentru o clipă ?

— Bineînțeles.

Era seară, și gara — luminată din plin. Profesorul, care tot timpul nu-și luase ochii de la ușa pe unde ieșise Lightwood, trecu acum pe lîngă o alta dintr-un ungher mai îndepărtat, cu mai multă umbră, și spuse trăgîndu-și mănușile din mînă :

— Una dintre doamnele cu care sînteți, domnule, a pomenit în apropierea mea un nume pe care-l cunosc bine, aș putea spune. Numele sorei unui fost elev de-al meu. Mi-a fost elev cu mult în urmă, și muncind din greu s-a ridicat repede. Numele este Hexam. Lizzie Hexam...

Părea un om timid, căznindu-se să-și stăpînească nervii, și vorbea într-un fel foarte chinuit. Pauza dintre ultimele două propoziții a fost destul de stînjenitoare pentru cel care-l asculta.

— Da — încuviință domnul Milvey. — Tocmai ne ducem la ea.

— Mi-am închipuit, domnule. Sper că nu i s-a-ntîmplat ceva rău sorei fostului meu elev. Nu s-a abătut vreo nenorocire asupra ei, nădăjduiesc ? N-are vreun necaz, sper. N-a pierdut pe nimeni... din familie ?

Domnul Milvey se gîndi că omul acesta era foarte ciudat, că avea niște priviri sumbre, sfioase, dar îi răspunse ca de obicei, în felul lui deschis.

— Mă bucur că vă pot spune, domnule Headstone ; sora vechiului dumneavoastră elev nu a suferit nici o astfel de pierdere. Credeați că mă duc poate într-acolo ca să înmormîntez pe cineva ?

— E posibil să fi făcut, domnule, o asemenea asociere de idei, știind că sînteți pastor, dar n-am fost conștient de acest lucru... Atunci, domnule, nu pentru așa ceva vă duceți ?

Un om într-adevăr foarte ciudat, cu niște priviri ascunse, pur și simplu apăsătoare !

— Nu. De fapt — reluă domnul Milvey — dat fiind că vă interesează atît de mult sora fostului dumneavoastră elev, aș putea să vă spun că mă duc într-acolo pentru căsătorie.

Profesorul tresări și se retrase.

— Nu eu mă căsătoresc cu ea — adăugă domnul Milvey, zîmbind — pentru că eu am soție, ci ca să oficiez slujba de cununie la nunta ei.

Bradley Headstone se prinse de un stîlp dindărătul lui ; dacă domnul Milvey nu văzuse încă un om livid la față, vedea atunci.

— Sînteți foarte bolnav, domnule Headstone !

— Nu cine știe ce, domnule. O să-mi treacă foarte curînd. Am adeseori amețeli, m-am obișnuit. N-aș vrea să vă mai reții, domnule ; nu e nevoie să fiu ajutat, mulțumesc. Vă rămîn recunoscător pentru aceste minute pe care mi le-ați acordat.

Deoarece domnul Milvey nu mai avea prea mult timp la îndemînă, dădu un răspuns politicos și se întoarse în sala de așteptare ; observă că profesorul, cu pălăria în mînă, se rezemase de stîlp și trăgea din răsputeri de fularul de la gît, gata-gata să-l rupă parcă.

De aceea, reverendul Frank Milvey atrase atenția unui funcționar din gară asupra lui, spunînd :

— Este cineva afară care pare foarte bolnav și ar avea nevoie de ajutor, deși refuză să ceară.

Între timp, Lightwood avusese grijă să ia bilete ; clopoțelul sună de plecare. Își ocupară locurile, și trenul se urni din gară, cînd același funcționar alergă pe peron, uitîndu-se prin toate vagoanele.

— Aa, aici sînteți, domnule ! — spuse el, sărind pe scară ; se ținea cu coatele de rama ferestrei de la portieră, în timp ce trenul se puse în mișcare. - Persoana pe care mi-ați arătat-o a făcut o criză de nervi.

— Deduc, din cîte mi-a spus, că face deseori asemenea crize. La aer curat are să-și revină.

Avusese, după cum mărturisea funcționarul, o criză foarte rea ; mușca și lovea în jurul lui, furibund. N-ar vrea să-i dea cartea sa de vizită, deoarece el îl văzuse pentru prima oară ?

Domnul Milvey îi înmînă cartea de vizită, cu explicația că era un om cu o profesie foarte respectabilă și că-i spusese că nu se simte bine, după cum se citea și pe chipul lui.

Funcționarul luă cartea de vizită, așteptă un moment prielnic să sară, sări, și astfel incidentul luă sfîrșit.

Trenul uruise printre acoperișurile caselor, printre frînturi de ziduri de la casele dărîmate pentru a-i face mai mult loc, pe deasupra străzilor în forfotă, pe sub pămîntul rodnic, pînă ce zbură peste fluviu, țîșnind ca o bombă peste suprafața liniștită, și din nou dispăru ca și cum ar fi explodat, în trîmbe de fum, de aburi și de foc. Încă puțin, și iarăși urlă peste fluviu, ca o rachetă uriașă, privind meandrele, coturile apei cu nespus dispreț și gonind drept spre țintă, la fel ca și Timpul, căruia nu-i pasă dacă valurile vii se înalță sau cad, dacă reflectă lumini cerești sau tenebre, de produc micile lor recolte de grîne și flori, de cotesc ici ori colo, dacă sînt zgomotoase sau tăcute, tulburi sau limpezi, căci cursul lor are un unic și sigur scop final, deși izvoarele și căile lor sînt numeroase.

Apoi, urmă o cursă cu trăsura de-a lungul fluviului solemn, care se furișa în noapte așa cum totul se furișează, noapte și zi, cedînd atît de pașnic atracției acelei stînci de magnet : Eternitatea. Și cu cît se apropia de camera unde zăcea bolnav Eugene, cu atît mai mult se temeau să nu se fi

sfîrșit totul. Văzură, în fine, lumina difuză licărind la fereastra lui, și asta le dădu nădejdi, deși Lightwood tremura la gîndul : „Chiar dacă s-ar fi prăpădit, ea tot acolo avea să fie".

Dar Eugene zăcea liniștit, într-o stare de amorțeală și somnolență. Bella intră în încăpere, atrăgînd atenția cu un deget ridicat să nu se facă zgomot ; o sărută încet pe Lizzie, dar nu spuse un cuvînt. Nici unul dintre ei nu vorbi, ci se așezară cu toții la marginea patului și așteptau în tăcere.

Acum, în veghea nopții, sumedenie de întrebări o frămîntau pe Bella, țesute în volbura fluviului și vuietul trenului : ce s-o fi ascunzînd în adîncurile tainei lui John ? Cum se face că n-a fost niciodată văzut de domnul Lightwood, pe care încă îl mai ocolea ? Cînd va avea loc încercarea la care va fi supusă și prin care își va dovedi încrederea și simțul datoriei față de soțul ei, făcîndu-l să triumfe ? Căci așa se exprimase el. Trecerea ei prin această încercare urma să-l facă din toată inima pe bărbatul iubit să triumfe. În adîncul sufletului ei, Bella nu putea uita aceste cuvinte.

Tîrziu, în toiul nopții, Eugene deschise ochii. Era conștient și deodată întrebă :

— Cît să fie ceasul ? Oare Mortimer al nostru s-o fi întors ?

Lightwood, care se afla în imediata lui apropiere, răspunse el însuși :

— Da, Eugene, și totul este pregătit.

— Dragă prietene ! — replică Eugene, zîmbind. — Amîndoi îți mulțumim din inimă. Lizzie, spune-le că sînt binevenîți și că dac-aș putea, aș fi mai vorbăreț.

— Nu e nevoie — interveni domnul Milvey. — Noi știm acest lucru. Te simți mai bine, domnule Wrayburn ?

— Sînt nespus de fericit... — glăsui Eugene.

— Și în privința sănătății mai bine, sper ?

Eugene întoarse ochii spre Lizzie, semn că voia s-o cruțe, și nu dădu nici un răspuns.

Apoi se ridicară cu toții, și domnul Milvey, deschizînd cartea, începu slujba cununiei, cuvinte rar asociate de umbra morții și atît de inseparabile de iureșul vieții, de veselie, speranță, vigoare, satisfacții. Bella își aminti cît de diferit

a decurs totul la modesta ei căsătorie, atît de însorită, şi o podidi plînsul.

Copleşită de milă, doamna Milvey se porni şi ea pe plîns. Croitoreasa pentru păpuşi, cu faţa ascunsă în mîini, plîngea în cununa ei aurie de păr.

Domnul Milvey oficie slujba cu simplitatea cuvenită, citind cu voce limpede, aplecat deasupra lui Eugene, care ţinea ochii îndreptaţi spre el. Deoarece mirele nu putea mişca mîna, îi atinse degetele cu verigheta şi apoi o puse în inelarul miresei. Cînd cei doi îşi jurară credinţă, ea îşi aşeză mîna peste mîna lui şi rămaseră astfel cîteva clipe. După ceremonie, toţi părăsiră încăperea ; Lizzie îşi petrecu braţul pe sub capul lui şi îşi lăsă fruntea pe pernă lîngă el.

— Dă perdelele în lături, fetiţa mea dragă — o rugă Eugene după un timp — să putem privi ziua noastră de nuntă.

Soarele răsărea, şi primele raze pătrundeau în încăpere cînd ea se întoarse şi-l sărută pe buze.

— Fie într-un ceas bun ! — rosti Eugene.

— Fie într-un ceas bun ! — repetă Lizzie.

— Ai avut o biată nuntă, scumpa mea soţie — spuse Eugene. — Un om zdrobit nedemn, întins cît e de lung în pat şi care nu-ţi va lăsa nimic cînd vei fi văduvă tînără.

— Am avut o nuntă — răspunse ea — pentru care numai dacă mi se îngăduia să sper aş fi dat o lume întreagă.

— Tu ai făcut un sacrificiu — zise Eugene, clătinînd din cap. — Dar ţi-ai slujit cu credinţă tot tezaurul din inima ta. Singura mea justificare este că te-ai sacrificat de la început, fetiţa mea dragă !

— Nu. Este un dar pe care ţi-l fac ţie.

— E acelaşi lucru, sărmana mea Lizzie !

— Sst, sst ! Cu totul altceva.

Ochii lui erau scăldaţi în lacrimi, şi ea îl rugă să-i închidă.

— Nu — se împotrivi Eugene, iarăşi clătinînd din cap — lasă-mă să te privesc, Lizzie, cît îmi mai e cu putinţă. Nobila şi devotata mea copilă !

La aceste laude, i se umplură şi ei ochii de lacrimi. Iar cînd Eugene îşi adună toată forţa să-şi mişte puţin capul rănit ca să şi-l aşeze pe pieptul ei, lacrimile lor se amestecară.

— Lizzie... — spuse Eugene, după un timp de tăcere — cînd vezi că mă pierd din acest adăpost pe care atît de puţin îl merit, vorbeşte-mi, strigă-mi numele, şi cred că o să-mi revin.

— Da, dragă Eugene.

— Vezi ! — exclamă el, zîmbind. — Fără tine mi-aș fi pierdut din nou cunoștința !

Puțin mai tîrziu, cînd dădea semne că avea să se cufunde iarăși în nesimțire, ea spuse, cu un glas scăzut și molcom :

— Eugene, dragul meu soț.

Numaidecît, el răspunse :

— Vezi, din nou ! Uite, mă poți readuce la simțire !

Mai apoi, chiar dacă nu mai vorbea, îi dădea răspuns printr-o ușoară mișcare a capului, pe pieptul ei.

Soarele se înălțase pe cer cînd ea se desprinse ca să-i poată da întăritoarele și hrana de care avea neapărat nevoie.

Slăbiciunea extremă a unui trup numai fracturi, epavă inertă — iată ce o alarma acum ; totuși, Eugene părea să se simtă ceva mai bine.

— Ah, iubita mea Lizzie ! — spuse el, abia șoptit. — Dacă mă voi însănătoși, cum o să mă pot răscumpăra pentru tot ce-ți datorez ?

— Să nu-ți fie rușine cu mine — răspunse ea — și atunci te vei răscumpăra mai mult decît trebuie.

— Va fi nevoie de o viață întreagă, Lizzie, ca să răscumpăr totul ; mai mult decît o viață întreagă.

— Atunci, trăiește pentru asta... trăiește pentru mine, Eugene... trăiește să vezi cît de mult îmi voi da silința să mă instruiesc și să nu te fac niciodată de ris.

— Fetița mea dragă — răspunse el, pe tonul de odinioară, mai mult ca oricînd. — Dimpotrivă, mă gîndesc dacă n-ar fi mai bine să mor.

— Ar fi mai bine să mă lași cu inima zdrobită ?

— Nu asta voiam să spun, fetița mea dragă, nu la asta mă gîndeam. Iată la ce mă gîndeam. Din milă pentru mine... în halul ăsta, rănit și infirm cum sînt, faci atît de mult pentru mine... te gîndești așa de frumos la mine... mă iubești atît de mult !

— Da, numai cerul de deasupra noastră știe cît de mult te iubesc.

— Numai cerul de deasupra noastră știe cît de mult te prețuiesc pentru asta. Ei bine. Dacă voi trăi, ai să descoperi cine sînt.

— Am să descopăr că bărbatul meu este o mină de calități și energie, pe care le va folosi cît mai bine ?

— Sper acest lucru, scumpă Lizzie — spuse Eugene, dus pe gînduri, şi totuşi oarecum vesel. — Sper acest lucru. Dar nu-s destul de orgolios ca să cred asta. Cum pot crede aşa ceva, privind în urmă la tinereţea mea istovită în nimicuri, inutilă ? Sper din toată inima, dar nu-mi vine să cred. Am o puternică presimţire că trăind te-aş dezamăgi în bunele tale păreri despre mine... şi de aceea, mai bine să mor, draga mea !

Capitolul XII

UMBRA CARE TRECE

Vîntul şi marea se schimbaseră de un număr cuvenit de ori, pămîntul se rotise în jurul soarelui de un număr cuvenit de ori, iar vaporul necunoscut făcuse călătoria pe ocean în tihnă şi adusese un bebeluş cu numele de Bella. Cine era mai norocos şi mai fericit ca doamna Rokesmith, în afară de domnul John Rokesmith ?

— *Acum* ai vrea să fiu bogat, scumpo ?

— Cum poţi să-mi pui o asemenea întrebare, John dragă ? Nu sînt bogată oare ?

Acestea erau printre primele cuvinte spuse în preajma pruncului Bella în timp ce dormea. Curînd, s-a dovedit a fi o fetiţă de o uimitoare deşteptăciune, care se împotrivea din răsputeri la apropierea bunică-si, iar cînd doamna aceea o binecuvînta cu cine ştie ce atenţie, atunci numaidecît o apuca durerea de burtă.

Era ceva încîntător s-o vezi pe Bella mereu cu ochii pe pruncul ăsta, descoperindu-şi gropiţele în reproducerea aceea delicată, ca şi cum s-ar fi uitat în oglindă fără urmă de vanitate. Tatăl-heruvim tocmai făcuse observaţia, adresîndu-se soţului ei, că datorită copilului părea mai tînără ca înainte şi că-i amintea de zilele cînd avea o păpuşă favorită, căreia în timp ce o purta cu sine obişnuia să-i vorbească. Să fi cotrobăit lumea în lung şi-n lat, şi tot nu găseai un alt copil răsfăţat cu atîtea fleacuri plăcute, cu atîtea cîntece cîte spunea şi fredona Bella fetiţei ei, care să fi fost îmbrăcată şi dezbrăcată atît de des în douăzeci şi patru de ore aşa cum Bella o îmbrăca şi o dezbrăca pe a ei, ori care să fi fost ţinută ascunsă după uşă şi scoasă, de îndată ce taică-său venea acasă, să se împiedice de ea în drum, ca fetiţa asta. Într-un cuvînt :

un copil extrem de neastîmpărat, care, grație spiritului năstrușnic și inventiv al unei mame tinere și mîndre, făcea doar jumătate din șotiile puerile firești.

Copilul extrem de neastîmpărat avea vreo două-trei luni cînd Bella începu să observe un nor pe fruntea soțului ei. Cu cît îl privea mai mult, cu atît își dădea seama că expresia de îngrijorare de pe chipul lui se accentua, pricinuindu-i ei o stare de mare neliniște. Nu o dată l-a trezit pentru că vorbea prin somn ; și cu toate că nu făcuse altceva decît să-i repete numele, în mintea ei era limpede că această agitație izvora din cine știe ce griji împovărătoare. De aceea, pînă la urmă Bella își asumă dreptul de a împărți povara, purtînd și ea jumătate.

— Știi, John dragă — spuse ea, revenind veselă la convorbirea lor de mai înainte — cred că în lucruri importante te poți bizui pe mine liniștit. Și, desigur, nu dintr-o nimica toată ești tu atît de abătut. Foarte frumos din parte-ți de a încerca să-mi ascunzi că ceva te stînjenește, dar e cu neputință, John iubitule.

— E adevărat, scumpa mea, nu mă prea simt în apele mele.

— Atunci, spune-mi, domnule, din ce cauză.

John ocoli întrebarea.

„Nu-i nimic — gîndi Bella, hotărîtă. — John îmi cere să am încredere absolută în el și nu va fi dezamăgit."

Într-o zi se duse să-l întîlnească la Londra, pentru a face unele cumpărături. La capătul călătoriei îl găsi așteptînd-o și se plimbară împreună pe străzi. Era vesel, deși mereu revenea la ideea bogăției de care duceau lipsă. O întreba dacă nu i-ar plăcea să aibă cutare echipaj, care să-i aștepte pentru a-i duce acasă, o casă frumoasă, și în acest caz, ce ar dori Bella cel mai mult să găsească în casă ?

Ei bine ! Bella habar nu avea. Deoarece nu-i lipsea nimic, nu putea spune. Dar, treptat, ea a fost pusă în situația de a mărturisi că ar fi vrut să aibă pentru copilul extrem de neastîmpărat o odaie așa și așa, cum alta nu se mai pomenise. „Trebuie să fie un adevărat curcubeu de culori", pentru că era sigură că fetița observase culorile : scara avea să fie împodobită cu cele mai frumoase flori, căci fetița, fără doar și poate, remarcase florile ; și undeva mai trebuia să fie o colivie cu cele mai minunate păsărele, pentru că fetița — nu

mai începea nici cea mai mică îndoială — remarcase păsările. Atît ? Nimic altceva ? Nu, John dragă. Gusturile copilului neastîmpărat o dată satisfăcute, Bella nu se mai gîndea la nimic altceva.

Discutau mai departe pe tema asta, cînd John o întrebă :

— Cum, de pildă, nu vrei nici un fel de bijuterii pe care să le porţi tu ?

Iar Bella răspunsese, rîzînd :

— Ah, dacă ai ajuns aici, da, n-ar strica să fie pe masa de toaletă şi o casetă frumoasă, de fildeş, cu bijuterii.

Dar toate visurile astea deodată se întunecau, destrămîndu-se.

Tocmai dădeau colţul unei străzi, cînd se întîlniră cu domnul Lightwood.

Rămase locului ca împietrit văzîndu-l pe soţul Bellei, care în aceeaşi clipă schimbă feţe-feţe.

— Domnul Lightwood şi cu mine ne-am mai întîlnit pînă acum — spuse el.

— V-aţi mai întîlnit, John ? — repetă Bella pe un ton de mirare. — Domnul Lightwood spunea că nu te-a mai văzut niciodată.

— Atunci, n-am ştiut că era dumnealui — răspunse Lightwood, cam descumpănit din pricina Bellei. — Credeam că auzisem numai de... domnul Rokesmith.

Accentuă numele.

— Cînd domnul Lightwood m-a cunoscut, iubita mea — preciză John, fără să ocolească privirea lui, ci dimpotrivă uitîndu-se ţintă la el — pe atunci mă numeam Julius Handford.

Julius Handford ! Nume de care Bella de atîtea ori dăduse în ziare, mai demult, pe vremea cînd locuia în casa domnului Boffin. Julius Handford, la care se făcuse în presă un apel stăruitor să apară, iar pentru cine va aduce veşti despre el se publicase că se va oferi o recompensă !

— Aş fi evitat să pomenesc despre acest lucru în prezenţa dumitale — spuse Lightwood Bellei, politicos — dar deoarece chiar soţul dumitale a adus vorba, nu-mi rămîne decît să confirm această curioasă mărturisire. L-am cunoscut drept domnul Julius Handford, şi mai tîrziu (desigur, cu ştirea lui) mi-a fost extrem de greu să-i mai dau de urmă.

— Întocmai — recunoscu Rokesmith calm — dar scopul, interesul meu, nu era să mi se dea de urmă.

Bella se uita uimită cînd la unul, cînd la celălalt.

— Domnule Lightwood — continuă soțul ei — deoarece întîmplarea ne-a pus, în sfîrșit, față-n față... ceea ce nu-i de mirare... ar fi fost de mirare dacă, în ciuda împotrivirilor mele asidue, întîmplarea făcea să ne-ntîlnim mai devreme... vreau, doar atît, să-ți aduc aminte că ai mai trecut pe la mine și totodată să adaug că nu mi-am schimbat domiciliul.

— Domnule — replică Lightwood, cu o privire plină de subînțeles către Bella — poziția mea este într-adevăr penibilă. Sper să nu fii amestecat într-o afacere atît de sumbră, deși nu se poate să nu-ți fi dat seama că purtarea dumitale cel puțin ciudată a atras după sine suspiciuni.

— Știu asta — a fost tot ce i-a răspuns.

— Datoria mea profesională — continuă Lightwood, șovăind, din nou aruncînd o privire spre Bella — se află în profund dezacord cu sentimentele mele personale, dar nu prea știu, domnule Handford, sau domnule Rokesmith, dacă am dreptul să mă despart de dumneata aici fără o temeinică lămurire a atitudinii dumitale de la un capăt la altul.

Bella îl prinse de mînă pe soțul ei.

— Nu fi neliniștită, scumpa mea. Domnul Lightwood va vedea că are foarte bine dreptul să-și ia rămas bun de la mine aici. În orice caz — adăugă Rokesmith — va vedea că eu țin să-mi iau rămas bun de la dumnealui aici.

— Cred, domnule — spuse Lightwood — că n-ai putea tăgădui prea lesne că atunci cînd am fost la dumneata acasă, cu prilejul despre care pomeneai, te-ai ferit să dai ochi cu mine în acest scop.

— Domnule Lightwood, te asigur, nici prin gînd nu-mi trece să tăgăduiesc. Aș fi continuat să mă feresc de dumneata, în același scop, încă puțin timp, dacă nu ne-ntîlneam cu dumneata acum. Mă duc direct acasă, unde voi rămîne pînă mîine la amiază. Așadar, sper să ne cunoaștem mai bine. Bună ziua.

Lightwood rămase locului, neștiind ce să facă, dar soțul Bellei porni, trecînd pe lîngă el, la braț cu Bella ; ajunseră acasă fără să întîmpine vreun neajuns din partea cuiva.

Seara, după cină, John Rokesmith îi spuse soției lui, care își păstrase buna dispoziție :

— Și nici măcar nu mă-ntrebi, draga mea, de ce-am purtat numele acela, Julius Handford ?

— Nu, iubite John. Aș vrea să știu din toată inima, firește (ceea ce confirma și neliniștea întipărită pe chipul ei), dar o să aștept pînă-mi vei spune tu, de bunăvoie. M-ai întrebat dacă aș putea avea încredere în tine, și-ți răspund da, fără șovăire.

Că el începuse să triumfe, Bella bineînțeles observă. N-avea nevoie de o confirmare a convingerii ei, dar dacă totuși i-ar fi trebuit, ar fi dedus-o după fața lui luminoasă.

— Nu puteai să fi fost pregătită, scumpa mea, pentru o asemenea descoperire, cum că misteriosul domn Handford era una și aceeași persoană cu soțul tău ?

— Nu, John dragă, firește că nu. Dar mi-ai spus să mă pregătesc pentru a trece printr-o încercare, și eu m-am pregătit.

O trase să se cuibărească mai aproape de el și îi spuse că totul are să se termine curînd, iar adevărul va ieși la iveală.

— Și acum — continuă el — ia aminte, draga mea, la ce voi adăuga îndată. Nu mă așteaptă nici un fel de primejdie și nimeni nu s-ar putea atinge de mine ca să-mi facă vreun rău.

— Ești sigur de asta, John dragă, absolut sigur ?

— Nimeni nu s-ar putea atinge nici măcar de-un fir de păr din cap ! De altfel, n-am pricinuit nimănui neplăceri și nici n-am făcut pe cineva să sufere. Vrei să-ți jur acest lucru ?

— Nu, John ! — exclamă Bella, punîndu-i mîna pe buze, cu o expresie plină de mîndrie. — Niciodată față de mine !

— Dar împrejurările — continuă el — pe care numaidecît le voi lămuri și pot să le lămuresc au aruncat asupra mea suspiciuni dintre cele mai stranii. L-ai auzit pe domnul Lightwood vorbind despre o afacere sumbră ?

— Da, John.

— Ești pregătită să auzi limpede ce a vrut să spună ?

— Da, John.

— Iubita mea, se gîndea la uciderea lui John Harmon, soțul care-ți fusese destinat.

Bella îl apucă de braț ; inima îi zvîcnea iute în piept.

— John, tu nu poți fi bănuit ?!

— Iubita mea, s-ar putea... pentru că și sînt bănuit !

Amîndoi tăceau. Bella stătea și se uita la el ; fața și buzele ei se înălbiseră.

— Cum de-ndrăznesc una ca asta ? — strigă în cele din urmă, izbucnind într-un plîns de generoasă indignare. — Iubitul meu soţ, cum de-ndrăznesc una ca asta ?

O îmbrăţişă, iar ea îşi deschise braţele, ţinînd-o aproape de inima lui.

— Ştiind toate astea chiar, încă mai poţi avea încredere în mine, Bella ?

— Am încredere în tine, John dragă, cu toată fiinţa mea. Dacă n-aş avea încredere în tine, ar trebui să cad moartă la picioarele tale.

Triumful de pe chipul lui era într-adevăr strălucitor cînd privi în sus, întrebînd-o, cu înflăcărare, ce anume făcuse el ca să merite inima acestei făpturi atît de dragi şi de devotate. Din nou îi puse mîna pe buze.

— Sst !... făcu ea, apoi îi spuse, în felul ei firesc şi duios, că dacă toată lumea ar fi împotriva lui, ea ar fi pentru el ; că dacă toată lumea l-ar acuza, ea l-ar crede nevinovat ; că dacă ar fi de ocară în ochii tuturor, în ochii ei ar fi onorat ; şi că, bănuit cu totul şi cu totul pe nedrept, ea şi-ar putea închina viaţa ca să-l consoleze şi să sădească în sufletul fetiţei lor credinţa pe care o avea în el.

Un amurg calm şi fericit încheie acea splendidă zi. Stăteau în tihnă unul lîngă celălalt şi între timp se lăsase întunericul, cînd o voce stranie îi făcu pe amîndoi să tresară :

— Să nu se sperie doamna dacă fac lumină — spuse necunoscutul ; numaidecît se auzi un chibrit scăpărînd şi o flacără apăru în mîna cuiva.

Îndată, John Rokesmith îşi dădu seama că bătul de chibrit şi glasul aparţineau domnului inspector, pe care cîndva, în cursul acestei povestiri, l-am văzut meditînd şi acţionînd.

— Îmi îngădui libertatea — rosti domnul inspector pe un ton oficial — să fac apel la memoria domnului Julius Handford, care cu mult, mult timp în urmă mi-a lăsat numele şi adresa la noi la birou. Doamna ar avea ceva împotrivă dacă aş aprinde cele două lumînări de pe prichiciul căminului, pentru a arunca mai multă lumină asupra chestiunii ? Nu ? Mulţumesc, doamnă. Ei da, acum mai zic şi eu !

Domnul inspector, în pantaloni şi redingotă de culoare albastru-închis, încheiată pînă sus, părea un militar în retragere din Armata Regală cînd, cu batista la nas, se aplecă dinaintea doamnei Rokesmith.

— Mi-ați făcut cinstea, domnule Handford — continuă inspectorul — de a vă însemna numele și adresa dumneavoastră ; iată petecul de hîrtie pe care ați notat. Comparînd scrisul de aici cu dedicația : „Doamnei Bella Rokesmith. De la soțul ei, de ziua nașterii" — de pe foaia de titlu a acestei cărți de pe masă... ce volumaș frumos... plăcute amintiri... seamănă perfect. Aș putea sta puțin de vorbă cu dumneavoastră ?

— Desigur. Chiar aici, vă rog — răspunse.

— Păi — replică inspectorul, din nou slujindu-se de batistă — deși doamna n-ar avea nici un motiv să se alarmeze, doamnele totuși se cam sperie cînd e vorba de afaceri... pentru că sînt mai gingașe, obișnuite îndeosebi cu treburile gospodărești... și în general îmi propun ca o regulă să mă retrag din prezența doamnelor înainte de a intra în chestiuni de afaceri. Sau poate — sugeră inspectorul — doamna binevoiește să urce scara să vadă ce mai face bebelușul !

— Doamna Rokesmith... — începu soțul ei.

Dar inspectorul, luînd aceste cuvinte drept o prezentare, spuse :

— Sînt fericit, desigur, că am avut onoarea.

Apoi se aplecă, ceremonios.

— Doamna Rokesmith — reluă soțul ei — este mulțumită că n-are nici un motiv să se alarmeze, oricare ar fi chestiunea pe care doriți s-o discutați.

— Într-adevăr ? Așa este ? — se miră inspectorul. — De la sexul frumos ai numai de învățat cît trăiești ; nu există ceva care să nu poată fi îndeplinit de o doamnă cînd își pune serios în gînd acest lucru. La fel și cu nevastă-mea... Ei bine, doamnă, domnul acesta, soțul dumneavoastră, a dat loc la sumedenie de neajunsuri, care puteau fi înlăturate dacă se prezenta și aducea explicații. Păi, vedeți, dumnealui *nu* s-a prezentat să aducă explicații. În consecință, acum, că ne-ntîlnim, dînsul și cu mine, veți spune... și pe bună dreptate... că nu există motive să se alarmeze cineva dacă-i propun să se prezinte... ori, cu alte cuvinte, să vină cu mine... și să se explice.

Aceste cuvinte „să vină cu mine", inspectorul le rosti cu oarecare trufie în glas, și ochii îi străluceau de o lumină rece, oficială.

— Vreți să mă arestați ? — întrebă John Rokesmith, foarte sec.

— Ce să mai discutăm ? — replică inspectorul, pe un ton de dojană binevoitoare. — Nu-i de-ajuns că v-am propus să veniţi cu mine ?

— În ce scop ?

— Cerul să vă binecuvînteze ! — exclamă inspectorul. — Mă mir, un om cu educaţia dumneavoastră... Ce să mai discutăm ?

— De ce anume mă acuzaţi ?

— Mă mir de dumneavoastră... în faţa unei doamne... — spuse inspectorul, clătinînd din cap cu un aer de reproş. — Mă mir, cu educaţia dumneavoastră, să nu aveţi atîta delicateţe ! Ei bine, atunci, vă acuz că sînteţi amestecat în crima Harmon. Nu spun dacă înainte de a fi săvîrşită fapta, în timpul, sau după aceea. Nu spun că, ştiind despre fapta în sine, aţi avut un motiv oarecare de-a o ascunde.

— Vizita dumneavoastră nu mă surprinde. Mă aşteptam să veniţi azi după amiază.

— Nu mai spuneţi ! — se miră inspectorul. — De ce, de ce să mai lungim vorba ? Este de datoria mea să vă aduc la cunoştinţă că orice-aţi spune ar putea fi folosit împotriva dumneavoastră.

— Eu unul nu cred.

— Ascultaţi-mă pe mine — stărui inspectorul. — Acum, după ce v-am avertizat, încă mai susţineţi că v-aţi aşteptat la vizita mea azi după amiază ?

— Da. Şi vă voi spune şi mai mult decît atît dacă veniţi cu mine în camera vecină.

După ce dădu Bellei, care se înspăimîntase, un sărut liniştitor, pe buze, soţul ei (căruia inspectorul îi oferi braţul politicos) luă o lumînare şi ieşiră împreună din odaie. Stătură de vorbă o jumătate de oră încheiată. Cînd se întoarseră, inspectorul părea extrem de nedumerit.

— L-am poftit pe domnul inspector, draga mea — rosti John — să facă o plimbare cu mine, la care vei lua şi tu parte. Va servi ceva de mîncare şi de băut, dacă-mi îngădui, la invitaţia ta, în vreme ce tu îţi pui pălăria pe cap.

Domnul inspector nu vru să mănînce, dar luă un pahar cu grog. Amestecînd aceste lichide reci, începu să bea dus pe gînduri şi din cînd în cînd se trezea vorbind de unul singur, cum că aşa ceva n-a mai pomenit, că niciodată n-a fost atît de uluit şi că treaba asta e un adevărat joc, graţie că-

ruia poate vedea cîte parale face un om cu părerile lui despre sine cu tot ! De-a lungul acestor observații, nu numai o dată a izbucnit în rîs, jumătate vesel, jumătate supărat, cu aerul omului care, după multă chibzuială, ticluise o ghicitoare strașnică și-i dădea și dezlegarea.

Bella era atît de speriată de soarta lui, că nici nu cuteză să ridice ochii de jos ; își dădu totodată seama că se petrecuse o mare schimbare în atitudinea lui față de John. Purtarea acestuia din clipa cînd îi spusese „Veniți cu mine" se topise în căutături duse pe gînduri, îndelungi, spre John și ea însăși, sau uneori își trecea greoi mîna peste frunte, de parcă ar fi călcat cu fierul încrețiturile lăsate de meditările lui adînci. Cîțiva sateliți de-ai lui, care tot gravitau prin preajmă, într-ascuns, tușind și fluierînd, acum nu se mai vedeau. Inspectorul se uita la John ca și cum ar fi vrut să-i facă un serviciu care, din păcate, fusese anticipat. Oare putea înregistra mai multe amănunte dacă ar fi fost mai puțin speriată ? Bella nu știa ; totul i se părea însă inexplicabil și nici măcar n-avea în minte o idee cît de cît vagă despre adevărata stare a lucrurilor. Atenția din ce în ce mai accentuată cu care o privea inspectorul, felul șiret de a ridica din sprîncene cînd ochii li se întîlneau din întîmplare, ca și cum ar fi întrebat-o „Tot nu pricepeți ?", îi sporeau temerile și în consecință nedumerirea.

Astfel, cînd pe la ora nouă, într-o seară de iarnă, el, ea și John debarcară la Londra și, luînd o birjă de la Podul Londrei, treceau pe lîngă cheiuri și docuri presărate în vale, pe malul fluviului, și prin dreptul unor locuri stranii, Bella parcă visa. De loc nu-i venea să creadă că ea se afla acolo, nu era cîtuși de puțin în stare să prevadă ce urma să se mai întîmple ori încotro mergea și de ce. N-avea nici un fel de certitudini despre prezentul imediat, doar încredere în John, iar John părea și mai triumfător. Dar ce certitudine era asta !

În sfîrșit, coborîră dinaintea unei curți unde se afla o clădire cu un lampadar luminat și portiță de lemn. Aspectul îngrijit al casei se deosebea foarte mult de al celor din vecinătatea, explicabil prin inscripția POST DE POLIȚIE.

— Doar n-o să intrăm aici, John ? — întrebă Bella, agățîndu-se de el.

— Ba da, draga mea ; dar de bunăvoie. Vom pleca din nou, la fel de lesne, nu-ţi fie teamă.

Încăperea văruită era albă, ca odinioară, registrul continua să fie ţinut paşnic şi în ordine, ca odinioară, şi ca odinioară se auzea cineva răcnind şi lovind cu picioarele în uşa unei celule îndepărtate. Acest sanctuar nu era un loc de detenţie permanentă, ci un soi de punct de trecere pentru infractori. Patimile josnice şi viciile erau trecute în registru, înmagazinate în celule, apoi expediate cu scrisoare de trăsură, şi lăsau puţine urme.

Inspectorul puse pentru oaspeţi două scaune dinaintea focului şi comunica ceva în şoaptă cu un coleg (cu acelaşi înfăţişare de militar în retragere din Armata Regală) ; judecînd după îndeletnicirea lui din clipele acelea, putea fi luat drept un scrib în exerciţiul funcţiunii. Cînd isprăviră convorbirea, inspectorul se apropie de cămin şi, spunînd că are să plece undeva în vecinătate, şi anume la birtul Cei şase hamali veseli, să vadă ce mai e pe acolo, ieşi pe uşă. Se întoarse numaidecît, cu observaţia :

— Mai bine nici că se putea ; i-am găsit la masă, în bar, cu domnişoara Abbey.

Plecară toţi trei, împreună.

Bellei i se părea că visează încă ; se pomeni trecînd pragul unui birt plăcut, ca de pe vremuri, şi se pomeni introdusă pe furiş într-o odăiţă triunghiulară, situată cam în faţa barului din acest local. Inspectorul se ocupă de introducerea ei şi a lui John în odăiţa năstruşnică, pe furiş — denumită COSY (tihnă), după inscripţia de pe uşă — intrînd primul pe coridorul îngust, ca apoi să se întoarcă spre ei şi să le facă semn cu braţele deschise, de parcă ar fi condus două oi. Odăiţa era luminată în aşteptarea lor.

— Acum — rosti inspectorul, adresîndu-se lui John şi făcînd lampa mai mică — o să mă duc să beau un pahar cu ei, ca într-o doară, şi cînd o să pronunţ cuvîntul „identificare", atunci poate că vă arătaţi şi dumneavoastră.

John încuviinţă din cap, iar inspectorul se apropie de uşiţa barului. Din pragul întunecat al odăiţei COSY, unde se aflau în picioare Bella şi soţul ei, puteau desluşi un grup de trei persoane, stînd tihnit la masă în bar, şi puteau auzi tot ce vorbeau.

Cele trei persoane erau domnişoara Abbey şi doi musafiri bărbaţi.

— Pentru anotimpul ăsta — spuse inspectorul, adresîndu-se tuturor — prea te pătrunde frigul pîn' la oase.

— Trebuie să fie pătrunzător, domnule, ca să fie la înălţimea dumneavoastră — zise domnişoara Abbey. — Pe ce aţi mai pus mîna acum ?

— Mulţumesc pentru compliment, domnişoară Abbey, dar n-am făcut mare ispravă — răspunse inspectorul.

— Cu cine-aţi venit în COSY ? — mai întrebă domnişoara Abbey.

— Numai un domn şi nevastă-sa, domnişoară.

— Şi cine sînt ? Dacă se poate întreba fără a dăuna planurilor dumneavoastră iscusite puse la cale spre binele celor cinstiţi — rosti domnişoara Abbey, mîndră de domnul inspector ca de un geniu pe tărîm administrativ.

— Sînt străini prin partea asta a oraşului, domnişoară Abbey. Ei aşteaptă pînă ce o să cred eu de cuviinţă să-l duc pe domnul acela într-un anumit loc pentru cîteva clipe.

— Cît aşteaptă ei — stărui domnişoara Abbey — nu s-ar putea să luaţi cina cu noi ?

Inspectorul se strecură numaidecît în bar şi se aşeză în dreptul uşiţei, cu spatele spre coridor, chiar dinaintea celor doi oaspeţi.

— Eu nu iau cina decît seara tîrziu — spuse el. — De aceea, n-o să vă stînjenesc restul mesei. Dar aş servi un pahar de *flip*, dacă e *flip* în cana de lîngă sobă.

— *Flip, flip* este — răspunse domnişoara Abbey — făcut de mine, şi dacă s-ar găsi unul mai bun, tare aş vrea şi eu să ştiu unde anume !

După ce îi umplu un păhărel cu mîini ospitaliere din băutura care scotea aburi, domnişoara Abbey aşeză vasul iarăşi lîngă foc, deoarece comesenii încă nu ajunseseră atît de departe încît să ia *flip*, ci se luptau cu nişte bere blondă, tare.

— Ah-h ! — exclamă inspectorul. — Gustos mai e ! În toată poliţia nu există detectiv care să poată descoperi ceva mai bun ca băutura asta.

— Mă bucur că vă aud vorbind astfel — interveni domnişoara Abbey. — Dumneavoastră ar trebui să ştiţi dacă ar exista.

— Domnule Job Potterson — continuă inspectorul — beau în sănătatea dumneavoastră. Domnule Jacob Kibble, beau în sănătatea dumneavoastră. Sper, domnilor, că amîndoi ați călătorit bine pînă acasă.

Domnul Kibble, un bărbat unsuros și corpolent, care vorbea puțin și mînca mult, ducînd stacana de bere la buze spuse, mai mult scurt decît cu haz :

— Și eu la fel.

Domnul Job Potterson, marinar pe jumătate, cuviincios din fire, zise :

— Mulțumesc, domnule.

— Cerul să mă aibă-n paza lui ! — strigă inspectorul. — Vorbiți-mi despre meserii, domnișoară Abbey, și de felul cum lasă ele urme asupra oamenilor (un subiect pe care nimeni nu l-a atacat)... cine nu-și dă seama că fratele dumneavoastră-i chelner pe vapor ! Ochii lui strălucesc de agerime și vioiciune, e plăcut la chip, are o siguranță în mișcări, aerul omului pe care te poți bizui la nevoie, ceea ce caracterizează un adevărat chelner ! Iar domnul Kibble, nu e așa că-i tipul pasagerului din cap pînă-n picioare ? În ciuda trăsăturilor lui de comerciant, care pe oricine-ar face fericit să-i dea cinci sute de lire pe credit, nu vedeți cum seamănă și pe el sarea mării ?

— *Dumneavoastră*, poate — se împotrivi domnișoara Abbey — *eu* una nu ! Cît despre meseria de chelner, cred c-a venit vremea ca frate-miu să renunțe la ea și să ia localul ăsta în primire, căci sora lui se retrage. Dacă nu vine el, aici totul se duce de rîpă. Pentru nimic în lume nu l-aș vinde cuiva de care n-aș fi sigură că duce mai departe tipicul casei înscăunat de mine.

— Aici, domnișoară, aveți dreptate — interveni inspectorul. — Oamenii noștri nu cunosc un local mai bun ca ăsta. Dar ce zic eu ? Pe jumătate atît de bun ca localul ăsta nu cunosc oamenii noștri. Cereți unui polițist, domnule Kibble, să vă arate un local desăvîrșit, și-o să vă ducă, pîn' la cel din urmă agent, la Cei șase hamali veseli.

Domnul Kibble aprobă din cap, serios.

— Ce să mai vorbim de timpul care se strecoară printre degete de parc-ar fi un animal avînd coada unsă cu săpun, ca la serbările sătești — continuă inspectorul (din nou atacînd un subiect de care nimeni nu s-a mai atins) — zău așa !

Zău așa! Cum a mai trecut timpul de cînd domnul Job Potterson, aici de față, domnul Jacob Kibble, aici de față, și un funcționar de la poliție, aici de față, s-au întîlnit cu toții pentru prima dată într-o chestiune de identificare!

Soțul Bellei se apropie tiptil de ușița barului și rămase acolo în picioare.

— Cum a mai trecut timpul — continuă inspectorul molcom, urmărindu-i atent din ochi pe cei doi oaspeți — de cînd noi trei, cei de-acum, am luat parte la o anchetă chiar în casa asta... domnule Kibble? Vi s-a făcut rău, domnule?

Domnul Kibble, cu gura căscată de uimire, se ridică de jos clătinîndu-se; îl apucă pe Potterson de umăr și-i făcu semn spre ușiță, strigînd:

— Potterson! Ia uite! Uite colo!

Potterson sări în picioare ca ars, se dădu un pas îndărăt și exclamă:

— Cerule, apără-ne pe noi... ce-o mai fi și asta?

Soțul Bellei reveni lîngă ea, o luă în brațe (căci era îngrozită de spaima inexplicabilă a celor doi bărbați) și închise ușa de la odăiță. Se auzi apoi un iureș de voci, în care vocea inspectorului era cea mai activă; treptat, se potoli și se făcu liniște, iar inspectorul apăru din nou.

— Acum repede, domnule! — spuse el, uitîndu-se înăuntru și clipind șiret. — S-o scoatem pe doamna numaidecît de aici.

Îndată, Bella și soțul ei se și aflau sub cerul înstelat, revenind singuri la vehiculul pe care-l păstraseră să-i aștepte.

Toate astea păreau nemaipomenite și singurul lucru limpede pentru Bella era că soțul ei avea dreptate. Nu-și dădu seama cum de avea dreptate și cum de-l suspectau că ar fi greșit într-un fel sau altul. Ideea nelămurită că poate John niciodată nu adoptase cu adevărat numele de Handford și că exista o puternică asemănare între el și persoana aceea misterioasă, iată unica explicație satisfăcătoare pe care o găsea. Dar John era triumfător — de asta își dădea seama, iar pentru rest putea să aștepte.

A doua zi, cînd John veni la masă, îi spuse, stînd pe canapea lîngă Bella și micuța Bella:

— Draga mea, am să-ți dau o veste. Am părăsit firma de porțelanuri chinezești.

Deoarece asta părea să-i facă plăcere, Bella consideră că nu era nici o nenorocire.

— Într-un cuvînt, iubita mea — continuă John — vechea firmă s-a desființat, s-a dus. De acum încolo nu mă mai ocup de așa ceva.

— Atunci, ai și început să lucrezi pentru o altă firmă, John ?

— Da, scumpa mea. Mă ocup de altceva. Și încă în condiții mai bune.

Copilul neastîmpărat a fost pus numaidecît să-l felicite și, cu o mișcare dintr-un braț durduliu și pumnișorul numai pete, să spună :

— Ulaa ! De tlei oli, doamnelol și domnilol !

— Mi-e teamă, iubita mea — rosti John — că te simți foarte legată de căsuța asta.

— Ți-e teamă că mă simt legată de ea, John ? Bineînțeles că da.

— Motivul pentru care am spus că mă tem — adăugă John — este că trebuie să ne mutăm.

— Oh, John !

— Da, draga mea, trebuie să ne mutăm. Acum trebuie să avem o locuință la Londra. Pe scurt : noua mea situație prevede și o reședință pentru care nu plătesc nimic și de aceea trebuie s-o ocupăm.

— Atunci, e un chilipir, John.

— Da, draga mea, este fără îndoială un chilipir.

El se uita la ea cu niște ochi fericiți și totodată cu mult subînțeles. Asta o făcu pe micuța neastîmpărată să ridice pumnișorul numai pete și să-l întrebe pe un ton amenințător ce voia să spună.

— Iubita mea, ai spus că-i un chilipir, iar *eu* am spus că-i un chilipir. Desigur, o observație foarte nevinovată.

— Nu-ți-dau-voie — zise micuța neastîmpărată — să-lizi-de-mămica-mea-iubită.

La fiecare cuvînt își îndesa pumnișorul numai pete în obrazul lui.

Pe cînd John se apleca să-și primească pedeapsa, Bella îl întrebă dacă va fi nevoie să se mute neîntîrziat. Păi, da, desigur (spuse John), el era de părere să se mute foarte curînd. Și să-și ia și mobila cu ei, bineînțeles ? (întrebă Bella).

Aa, nu (răspunse John), de fapt casa era... într-un fel, ca să zicem așa... mobilată gata.

Auzind asta, micuța neastîmpărată reluă ofensiva și îl ceră :

— Da acolo, domle, nu există camelă pentru copii. Cum se poate asta, tată cu inimă de piatlă ?

La care, tatăl cu inimă de piatră îi spuse că există... într-un fel, ca să zicem așa, o cameră pentru copii... dacă nu, „facem noi să fie".

— Facem noi să fie ? — se miră micuța neastîmpărată, înghiontindu-l și mai și — da cine clezi că sînt eu ?

Bella o luă apoi în poală și întorcînd-o cu spatele o îmbună din sărutări.

— Chiar așa, John dragă — reluă Bella, îmbujorată fermecător din pricina efortului. — Casa asta, așa cum este ea, o să fie potrivită pentru fetița ? Asta-i întrebarea !

— Bănuiam eu că asta va fi întrebarea — răspunse — și de aceea am stabilit să vii mîine dimineață cu mine s-o vezi.

Rămaseră înțeleși așadar ca Bella să-l însoțească pînă acolo a doua zi dimineață ; John o sărută, și Bella era încîntată.

Ajungînd la Londra, ca urmare a micului lor plan, luară o birjă de piață și se îndreptară spre soare-apune. Nu numai că se îndreptau spre soare-apune, dar și către o anumită parte din acest cartier de vest căruia Bella îi întorsese spatele atunci cînd părăsise casa Boffin. Se îndreptau nu numai către o anumită parte din acest cartier, ci tocmai pe strada aceea. Și nu numai pe strada aceea, ci se opriră, în fine, chiar în fața acelei case.

— John dragă ! — strigă Bella într-un suflet, privind afară pe fereastră. — Ai văzut unde sîntem ?

— Da, iubita mea. Vizitiul ne-a condus bine.

Fără să bată ori să sune, ușa casei se deschise, și John o ajută numaidecît să coboare din trăsură. Slujitorul care ținea ușa deschisă nu-i puse nici o întrebare lui John, nici nu porni înainte sau după ei cînd începură să urce întins treptele. Doar brațul soțului ei, care o înlănțuise, ademenind-o să meargă mai departe, o împiedică pe Bella să se oprească la piciorul scării. Peste tot se vedeau flori splendide, rînduite cu mult gust.

— Oh, John ! — murmură Bella. — Ce-o mai fi însemnînd şi asta ?

— Nimic, scumpa mea, nimic. Hai să mergem mai departe.

Ceva mai sus, dădură cu ochii de o minunată colivie uriaşă cu nişte păsări tropicale zburînd înăuntru, mai strălucitor colorate decît florile. In preajmă — un bazin cu o fîntînă arteziană, cu peşti aurii şi argintii, plante de apă şi nuferi, şi fel de fel de minunăţii.

— Oh, dragul meu John ! — exclamă Bella. — Ce-o mai fi însemnînd şi asta ?

— Nimic, scumpa mea, nimic. Hai să mergem mai departe.

Au mers mai departe, pînă ce ajunseră în dreptul unei uşi. Cînd John dădu s-o deschisă, Bella îl apucă de mînă.

— Nu ştiu ce înseamnă, dar pentru mine e prea mult... Ţine-mă, John.

John o cuprinse în braţe şi împreună pătrunseră încetişor în cameră.

Priviţi ce radioşi sînt domnul şi doamna Boffin ! Priviţi cum bate din palme încîntată doamna Boffin, alergînd spre Bella, cu lacrimi de bucurie care i se preling pe faţa ei binevoitoare !

— Drăguţa mea, drăguţa mea fată ! — strigă doamna Boffin, strîngînd-o la piept. — Fetiţa mea dragă, pe care Noddy şi cu mine am văzut-o căsătorindu-se, dar n-am putut s-o felicităm, nici măcar nu i-am vorbit ! Drăguţa mea, drăguţa mea soţie a lui John şi mama copilaşului ăstuia ! Scumpa mea, frumoasa mea, comoara mea, bine-aţi venit în casa şi căminul vostru, drăguţa mea !

Capitolul XIII

GUNOIERUL DE AUR CAUTĂ SĂ ARUNCE PRAF ÎN OCHI

Dintre toate minunăţiile care o nedumeriră pe Bella în primele clipe, lucrul cel mai uluitor a fost figura radioasă a domnului Boffin. Că soţia lui se bucura sincer, din tot sufletul, ori că faţa ei exprima numai simţăminte nobile şi generoase, nimic meschin sau josnic, pentru Bella nu era o noutate. Dar ca el, cu un aer de o desăvîrşită cumsecădenie, cu obrajii lui bucălaţi şi trandafirii, să stea acolo şi să se uite la Bella şi la John, de parcă ar fi fost cine ştie ce spirit bun, zîmbind pe sub mustaţă, asta era ceva miraculos ! Căci cum arăta el cînd îl privise ultima dată, chiar în camera aceasta (era încăperea unde la despărţire Bella îi împărtăşise ceea ce gîndea despre el), ce se alesese de toate liniile întortocheate ale suspiciunii, avarităţiei şi neîncrederii care îi schimonoseau chipul atunci ?

Doamna Boffin o aşează pe Bella pe divanul încăpător şi apoi luă loc alături de ea, iar John se instală de cealaltă parte ; domnul Boffin privea radios la toţi şi la toate, vesel nevoie-mare. Pe urmă, doamna Boffin începu să rîdă în hohote, bătea din palme şi se lovea peste genunchi, legănîndu-se încoace şi-ncolo ; apoi iarăşi o apuca rîsul şi o îmbrăţişa pe Bella, legănînd-o cînd într-o parte, cînd într-alta — ambele crize de rîs durară vreme îndelungată.

— Ehei, cocoană... cocoană... — rosti în cele din urmă domnul Boffin — dacă nu deschizi tu vorba, atunci trebe alt-cineva să facă asta.

— Deschid eu vorba, dragă Noddy — replică doamna Boffin. — Numai că nu-i uşor pentru cineva să ştie cu ce să-nceapă cînd e în starea asta de fericire... Bella, draga mea... Ia spune-mi, cine-i el ?

— Cine-i el ? — repetă Bella. — Soţul meu.

— Aa ! Da spune-mi cum îl cheamă, drăguţă ! — strigă doamna Boffin.

— Rokesmith.

— Nu, nu-i aşa ! — exclamă doamna Boffin, bătînd din palme şi clătinînd din cap. — Nici poveste !

— Handford atunci — sugeră Bella.

— Nu, nu-i aşa ! — exclamă doamna Boffin, bătînd din palme şi clătinînd din cap. — Nici poveste !

— Cel puţin se numeşte oare John ? — mai spuse Bella.

— Aa ! Cred şi eu că da, drăguţă ! — strigă doamna Boffin. — Sper că da ! De atîtea şi atîtea ori l-am chemat eu pe numele ăsta de John... Da care-i ălălant nume, numele lui adevărat ? Ia să văd de ghiceşti, scumpa mea.

— Nu pot ghici — spuse Bella, întorcîndu-şi faţa palidă de la unul la celălalt.

— *Eu* pot — strigă doamna Boffin. — Şi unde mai pui, l-am şi ghicit ! Mi-a răsărit în minte ca prin minune, cum s-ar zice, într-o seară. Nu-i aşa, Noddy ?

— Da, da ! Aşa s-a-ntîmplat cu cocoana mea ! — îi ţinu isonul domnul Boffin, grozav de mîndru din pricina acestui fapt.

— Ascultă-mă pe mine ce-ţi spun, drăguţă — continuă doamna Boffin, luînd mîinile Bellei într-ale ei şi lovindu-i-le uşurel din cînd în cînd. — Era după o anumită seară cînd se simţea... după cum spunea el... dezamăgit în dragoste. Era după o seară cînd John făcuse o propunere unei anumite tinere domnişoare care-l refuzase. Era după o anumită seară cînd avea impresia că este izgonit şi luase hotărîrea să plece încotro l-o purta norocu. Era taman a doua seară. Noddy al meu avea nevoie de-un act din odaia secretarului, şi ce-i spun eu lu Noddy : „Mă duc la uşă şi-o să-l rog să mi-l dea". Zis şi făcut. Bat încetişor în uşă, da el nu m-a auzit. Mă uit înăuntru şi-l văd stînd singur-singurel, cufundat în gînduri. Cînd mă văzu — privise din întîmplare — începu să zîmbească de bucurie că am venit, apoi, într-o clipită doar, tot prafu de puşcă adunat în strat gros pe capu lui, de cînd am pus ochii pe el ca unul din cei de la Boschet, luă foc ! De prea multe ori l-am văzut stînd singur cuc, cînd era un biet copilaş, să ţi se rupă inima de milă, nu altceva ! De prea multe ori l-am văzut avînd nevoie de-o vorbă de mîn-

gîiere ca să se mai înveselească ! Prea, prea de multe ori, ca să mai cred că greşesc... şi atunci, în sfîrşit, îşi aruncă ochii spre mine. Nu, nu ! Scot un ţipăt : „Eu-mi dau seama că tu ştii că eşti John !“ şi mă ţinu să nu cad... Ei, şi-acum, dragă — adăugă doamna Boffin, întrerupîndu-se în toiul povestirii ca să surîdă cum nu se poate mai radioasă — cam cum crezi că se numeşte soţu tău ?

— Nu cumva — replică Bella, cu buze tremurînde — nu cumva Harmon ? Dar asta nu-i posibil !

— Să nu mai tremuri. De ce nu-i posibil, drăguţă, cînd atîtea lucruri e posibile ? — întrebă doamna Boffin, pe un ton domolitor.

— A fost ucis — rosti cu un suspin Bella.

— Aşa s-a crezut — spuse doamna Boffin. — Totuşi, dacă a existat vreodată cineva cu numele de John Harmon pe pămînt, atunci să ştii că braţu lu John Harmon te ţine acum de mijloc, scumpa mea. Dacă John Harmon a avut vreodată o soţie pe pămînt, soţia aceea eşti tu, fără doar şi poate. Dacă John Harmon şi soţia lui a avut vreodată un copil pe pămînt, copilu acela e negreşit ea.

Printr-o lovitură de maestru pusă la cale în taină, fetiţa neastîmpărată apăru în uşă, suspendată în aer de o mînă nevăzută. Doamna Boffin se năpusti asupra ei şi o aşeză în poala Bellei, unde atît doamna, cît şi domnul Boffin (cum s-ar zice) îi potoliră neastîmpărul într-un val de mîngîieri. Numai această apariţie o împiedică pe Bella să leşine, iar John putea să-i explice mai departe cu toată seriozitatea cum se face că ajunsese să se presupună că fusese ucis şi chiar să fie bănuit de propria lui crimă şi, de asemenea, despre ce fraudă se arăta a fi vinovat faţă de ea, fraudă pioasă de care era cu atît mai frămîntat, cu cît timpul dezvăluirii se apropia, căci poate ea nu avea să scuze motivul ce-l determinase să recurgă la acest pas.

— Dar slavă Domnului, frumoasa mea ! — exclamă doamna Boffin, întrerupîndu-l brusc, şi bătu din palme cu însufleţire. — Nu numai John era amestecat, ci noi, cu toţii.

— Încă nu pricep... — rosti Bella, privind buimacă de la unul la altul.

— Desigur că nu-nţelegi, drăguţă ! — strigă doamna Boffin. — Cum să pricepi pînă nu ţi se spune tot ? Am să-ţi povestesc eu. Aşa că pune-ţi iarăşi amîndouă mîinile între ale

mele — o îndemnă binevoitoarea făptură și o îmbrățișă — și în timp ce minunăția asta de copil îți stă pe genunchi, eu am să-ți spun povestea de la un capăt la altu. Un, doi, trei, și caii pornește. Gata ! Cînd am strigat în seara aia „Eu-mi dau seama că tu știi că ești John !"... astea a fost ezact vorbele mele, nu-i așa, John ?

— Exact vorbele dumitale — încuviință John, punîndu-și mîna peste a ei.

— Bună treabă — strigă doamna Boffin. Ține-o acolo, John. Da cum noi cu toții am avut un amestec... Noddy, vino și tu și pune mîna deasupra, peste-a lui, și nu le dăm la o parte pînă nu termin cu istorisitu.

Domnul Boffin trase un scaun mai aproape și își așeză mîna lui dreaptă, mare și arsă de soare, peste celelalte.

— Grozav ! — exclamă doamna Boffin, sărutîndu-i mîna. — Pare-ar fi o construcție de familie, nu-i așa ? Da caii a pornit. Bun ! Ei, și cînd zic în seara aia : „Eu-mi dau seama că tu știi că ești John !", atunci John m-a prins, ce-i drept, da eu nu-s povară ușoară, slavă cerului, și de-aia a fost nevoit să mă lase jos. Noddy aude zgomot și trop-trop înăuntru și cum îmi vin oarecum în fire îi zic : „Noddy, pot să-ți spun, după cum am mai spus și în seara aceea la Boscher, că, Domnu fie lăudat, ăsta-i John !" La care el icnește și deodată, bîldîbîc, se duce cu capu sub masa de scris. Asta mă dezmorțește de-a binelea și își revine și el binișor, și apoi John, cu el și cu mine, toți ne pornim pe plîns de bucurie.

— Da ! Plîngeau de bucurie, scumpa mea — interveni soțul Bellei. — Înțelegi ? Ei doi, pe care prin revenirea mea la viață urma să-i deziluzionez, deposedîndu-i de avere, ei plîngeau de bucurie !

Bella se uita tulburată la soțul ei și din nou își ațintì privirile pe chipul radios al doamnei Boffin.

— Ăsta-i adevăru, draga mea, nu-ți bate capu cu el — spuse doamna Boffin — fii atentă la mine. Buun ! Apoi ne așezăm, încet-încet spiritele se potolește și stăm la taifas. John ne spune ce disperat e în legătură cu o anumită fată frumoasă, și cum că dacă nu-l recunoșteam avea să se ducă în lumea largă să-și caute norocu și că era hotărît să nu mai iasă niciodată la iveală, că voia să ne lase nouă moștenirea, căpătată pe nedrept, pentru veecie. N-ai văzut de cînd ești un om mai speriat ca cum era atunci Noddy al meu. Căci

gîndu că putea să moştenească pe nedrept o avere, oricît de fără vina lui şi, mai mult ca atît, s-o păstreze pînă-n ceasu morţii, asta l-a făcut să devină mai alb ca varu la faţă.

— Şi tu la fel — spuse domnul Boffin.

— Nu-l lua nici pe el în seamă, drăguţa mea — continuă doamna Boffin. — Fii atentă la mine... Şi ne aşezăm la taifas despre o anumită fată frumoasă, şi Noddy îşi spune părerea cum că e o făptură drăgălaşă, dar că „poate-i puţintel răzgîiată, în chip firesc răzgîiată de împrejurări" — zicea — „da asta numai la suprafaţă", şi „pe viaţa mea — zicea — dacă inima ei nu-i din auru ăl mai curat".

— Şi tu la fel — interveni domnul Boffin.

— Nu-l lua de loc în seamă, draga mea — continuă doamna Boffin — fii atentă la mine numai. Apoi, zice John, oh, de s-ar putea convinge de asta ! Pe urmă noi amîndoi am sărit şi-am spus în aceeaşi clipă : Convinge-te !"

Tresărind, Bella se uită iute la domnul Boffin. El stătea însă dus pe gînduri şi zîmbea, cu ochii la mîna aceea mare şi brună a lui, fără să observe, ori făcîndu-se că nu observă ce se petrece în juru-i.

— „Convinge-te, John !" am zis noi — repetă doamna Boffin. — „Convinge-te şi triumfă asupra îndoielilor ; fii fericit pentru întîia oară în viaţă şi pentru tot restul vieţii tale." Asta bineînţeles l-a făcut pe John să se frămînte. Pe urmă, spuneam noi, „ce te-ar putea mulţumi ? Dacă ţi-o lua apărarea cînd ai să fii la ananghie, dacă are să se poarte cu mărinimie cînd oi fi nedreptăţit, dacă ţi-o fi credincioasă cînd ai să fii cel mai sărman şi mai părăsit, şi toate astea împotriva propriului ei interes... are să-ţi fie de ajuns ?" „De ajuns — zice John. — Asta ar însemna să mă-nalţ în al nouălea cer." „Atunci — zice Noddy al meu — pregăteşte-te de drum, John, că sînt încredinţat pînă-n pînzele albe c-ai să te-nalţi !"

Bella întîlni pentru o clipă ochii scînteietori ai domnului Boffin ; dar şi-i desprinse dintr-ai ei, îndreptîndu-şi-i din nou către mîna lui mare şi brună.

— De la-nceput i-ai fost totdeauna dragă lu Noddy ca lumina ochilor — reluă doamna Boffin, clătinînd din cap. — Da, da, aşa este ! Şi dacă eram geloasă, nu ştiu ce-ar fi trebuit să-ţi fac. Dar cum n-am fost, vai, frumoasa mea... — rosti îmbrăţişînd-o şi rîzînd cu poftă — ...am început şi eu să ţin la tine ca la lumina ochilor. Da acum caii a ajuns

să dea colțu. Buun ! Pe urmă, Noddy zice, și se pornește pe-un rîs de-l durea fălcile : „Fă așa fel, John, să fii nedreptățit și la ananghie, și dacă a ezistat vreodată slăpîn hain la suflet, de azi înainte în mine-ai să găsești un astfel de om." Și apoi, ține-te ! — strigă doamna Boffin, în culmea admirației.

— Cerule mare, pe urmă s-a pornit ! Și *cum* s-a mai pornit ! Bella, pe cît era de speriată, pe atît îi venea să rîdă totuși.

— Dar, ceru aibă-te-n paza lui — continuă doamna Boffin — să-l fi văzut atunci, în seara aia ! Cum stătea și nu se mai putea ține de rîs ! Și cum spunea „Azi m-am purtat ca un adevărat urs", și la gîndu ce brută s-a prefăcut că este, se prindea cu brațele și se mîngîia. Dar seară de seară îmi tot zicea : „Merge din ce în ce mai bine, cocoană. Ce-am spus noi de ea ? Are să iasă curată ca auru din tevatura asta. Va fi cea mai bună treabă făcută de noi vrodată." Și pe urmă, zice : „Mîine-o să fiu un urs și mai cumplit !" și se pornește pe-un rîs, că John și cu mine ne-am văzut siliți să-l batem pe spate, și ca să nu se-nece i-am dat să bea un pic de apă.

Domnul Boffin tăcea mîlc, ținînd mai departe privirile aplecate asupra mîinilor lui greoaie, cînd pomeni de el, mișcă din umeri încoace și-ncolo, de parcă i-ar fi făcut mare plăcere.

— Și uite-așa, buna și scumpa mea — reluă doamna Boffin — a venit și ziua nunții, și la cununie soțul tău ne-a ascuns în orgă, că n-a vrut să dea totu în vileag cum ne-nțelesesem la-nceput. „Nu — zice — e așa de dezinteresată și bucuroasă acum, că încă nu-mi vine să-i spun că-i bogată. Trebe să mai aștept puțintel." Apăi, cînd aștepta copilu, zice : „E-așa de fericită, minunata gospodină, că încă nu-mi vine să-i spun că-i bogată. Trebe să mai aștept puțintel." Și azi așa, mîine-așa, pînă cînd îi zic verde în față : „Uite ce, John, dacă nu hotărăști odată cînd s-o instalezi în propia ei casă, în propiu ei cămin, iar noi să ne mutăm de aici, să știi că te dau de gol". Pe urmă zice că nu vrea altceva decît să triumfle asupra tuturor așteptărilor noastre, și ca să ne-o arate-mai presus decît am fi bănuit vreodată că este ; și zice : „Trebe să mă vadă acuzat că m-am ucis pe mine însumi, și-o să vă dați seama *cît* de mare încredere are în mine și ce devotată-mi este". Buun ! Noddy și eu ne-nvoim cu asta, și-a avut dreptate, și-acum iată-ne aici, caii a ajuns la destinație și

istorisirea s-a isprăvit, și ceru să te ocrotească, frumoasa mea, și să ne ocrotească pe toți!

Fiecare își retrase mîna, iar Bella și doamna Boffin se îmbrățișară îndelung una pe alta, punînd oarecum în primejdie fetița neastîmpărată din poala maică-si, care privea cu ochi mari.

— Dar s-a terminat *oare* istorisirea? — întrebă Bella dusă pe gînduri. — Nu mai e nimic de adăugat?

— Ce-ar mai putea fi, drăguțo? — replică doamna Boffin, veselă.

— Ești sigură că n-a mai rămas nimic de spus? — stărui Bella.

— Cred că nu — rosti doamna Boffin, pusă pe șotii.

— John dragă — reluă Bella — tu te pricepi la copii, vrei să ții fetița?

După ce așeză copilul neastîmpărat în brațele lui, rostind cuvintele de mai sus, Bella se uită atentă la domnul Boffin, care se așezase la masa de lucru, unde stătea cu capul sprijinit în mînă, iar fața întoarsă în altă parte, și, căzînd liniștită în genunchi, lîngă el, cu un braț ridicat pe umărul lui, spuse:

— Iartă-mă, te rog. M-am exprimat greșit cînd mi-am luat rămas bun ultima oară. Iartă-mă. Cred că ești mai bun (nu mai rău) decît Hopkins, mai bun (nu mai rău) ca Dancer, mai bun (nu mai rău) ca Blackberry Jones, mai bun (nu mai rău) decît toți laolaltă. Te rog, încă ceva! — strigă Bella, rîzînd în hohote, în timp ce lupta să-l facă să-și întoarcă fața înveselită spre ea. — Te rog, am mai descoperit ceva despre care nu s-a pomenit nimic. Te rog, nu cred cîtuși de puțin că ești un zgripțuroi cu inimă de piatră, și, te rog, nu cred că ai fost vreodată astfel, nici o clipă măcar!

Auzind aceste cuvinte, doamna Boffin scoase un strigăt de bucurie și începu să lovească în dușumea cu picioarele, să bată din palme, legănîndu-se înainte și înapoi, ca cine știe ce membru descreierat dintr-o familie de mandarini.

— Aa, acum pricep eu, domnule! — strigă Bella. — Nu vreau ca dumneata, și nici altcineva să-mi spună restul povestirii. Eu însă pot acum s-o continui, dacă n-ai avea nimic împotrivă s-o asculți.

— Serios, draga mea? — se miră domnul Boffin. — Atunci, începe.

— Cum ? ! — strigă Bella, ținîndu-și prizonierul de haină, cu amîndouă mîinile. — Cînd ai văzut cărei scorpii mici și hrăpărețe ai dat azil, te-ai hotărît să-i arăți în ce hal banul îi poate strica pe oamenii care nu știu să-l folosească așa cum se cuvine... este ? Fără să vă pese ce crede ea despre dumneavoastră (și la urma urmelor, *asta* n-a avut nici un fel de urmări !), i-ați arătat, prin dumneavoastră, părțile detestabile ale bogăției, spunîndu-vă în sine : „Creatura asta searbădă n-o să afle niciodată adevărul prin sufletul ei firav, chiar de-ar fi să cotrobăiască o sută de ani, dar un exemplu izbitor înfățișat ei ar putea s-o facă să deschidă ochii și s-o pună pe gînduri". Iată ce v-ați spus în sine ; nu-i așa, domnule ?

— Nu mi-am spus niciodată așa ceva — declară domnul Boffin, cît se poate de bine dispus.

— Atunci, s-ar fi cuvenit să vă spuneți, domnule — replică Bella, zgîlțîindu-l de două ori și sărutîndu-l o dată. — Trebuia să vă fi gîndit la asta cu toată seriozitatea. Ați văzut că banul îmi sucise capul meu neghiob și-mi împietrea inima asta neroadă... mă făcuse hrăpăreață, calculată, obraznică, nesuferită... și dumneavoastră v-ați dat osteneala să fiți călăuza cea mai drăguță și mai amabilă care-a existat vreodată undeva, arătîndu-mi ce cale trebuia să urmez și încotro ducea. Mărturisiți numaidecît !

— John — zise domnul Boffin, radios din cap pînă-n picioare. — Sper c-o să-mi dai o mînă de ajutor să ies din încurcătura asta.

— Nu vi se îngăduie să primiți sfaturi, domnule — replică Bella. — Trebuie să vă apărați singur. Mărturisiți numaidecît !

— Ei bine, draga mea — continuă domnul Boffin — adevăru este că de atunci cînd am pus la cale micu nostru plan despre care a vorbit cocoana mea l-am întrebat pe John ce crede dacă ar fi să urmăm în general planu *așa* cum a fost prezentat. Da nu m-am esprimat nicidecum în termenii ăștia, fincă nici nu mi-ar fi venit în minte. I-am spus doar atît lu John : dacă tot m-am purtat față de el ca un urs în lege, n-ar fi mai de crezut să mă port cu toată lumea ca un urs în lege ?

— Mărturisiți în clipa asta, domnule Boffin — stărui Bella — că ați făcut acest lucru ca să mă îndrept și să devin mai bună !

— Firește, copila mea dragă — încuviință domnul Boffin — n-am făcut-o spre rău tău, poți fi sigură de asta. Și, sper, numai ca o măsură de precauție. Totuși, mai trebe menționat și că John, de îndată ce cocoana mea l-a descoperit, ne-a înștiințat pe ea și pe mine că era cu ochii pe o anumită persoană nerecunoscătoare care se cheamă Silas Wegg. În parte pentru pedepsirea lui Wegg ăsta, ca să-l prindă într-un joc foarte urît și ascuns pe care el îl pusese la cale împotriva mea, persoana cu numele de Silas Wegg am făcut-o să-mi citească tare cărțile alea (și fincă veni vorba, draga mea, nu e Blackberry Jones, ci Blewberry) cumpărate cu duiumu de tine și de mine, împreună.

Bella, care stătea încă în genunchi la picioarele domnului Boffin, pînă la urmă se așeză în capul oaselor pe jos, din ce în ce mai furată de gînduri, cu ochii asupra chipului lui radios.

— Îmi mai rămîn două lucruri pe care încă nu le pot înțelege — rosti Bella, după un răstimp de meditație. — Doamna Boffin niciodată n-a crezut cîtuși de puțin că schimbarea domnului Boffin ar fi reală, nu-i așa ? Niciodată n-ați crezut, nu-i așa ? — mai întrebă, întorcîndu-se spre ea.

— Nu ! — spuse doamna Boffin, încărcînd gestul de cea mai amplă și mai aprigă împotrivire.

— Și totuși, ați pus la inimă vorbele lui mult de tot — reluă Bella. — Îmi aduc aminte ce stînjenită erați, într-adevăr.

— Atenție, John, doamna ta are ochi ageri ! — strigă domnul Boffin, scuturînd din cap cu admirație. — Ai dreptate, drăguță. Cocoana mea de multe ori ne-a vîrît în sperieți.

— Și de ce ? — mai întrebă ea. — Cum putea face acest lucru dacă știa taina ?

— Păi, din slăbiciune — zice domnul Boffin. — Și totuși, ca să-ți spun adevăru gol-goluț, sînt de fapt mîndru de asta. Drăguță, cocoana mea are o părere atît de bună despre mine, că nu putea îndura să mă vadă și să mă audă cum mă port ca un urs în toată legea. Nu putea îndura să se ia drept bun un neadevăr, așa cum voiam eu. Așa că noi am fost tot timpu cu frica-n sîn din pricina ei.

Doamna Boffin rîse cu poftă de ea însăşi ; dar un anumit licăr din ochii ei cinstiţi, umezi de lacrimi, dădea de înţeles că nicidecum nu se lecuise de această meteahnă.

— Te asigur, draga mea — reluă domnul Boffin — că în ziua aceea vestită cînd am făcut ceea ce s-a socotit a fi cea mai mare demonstraţie a mea... mă refer la miau zice pisica, mac-mac zice raţa şi ham-ham-ham zice cîinele... te asigur, draga mea, că în ziua cu pricina, cuvintele alea reci ca piatra şi de necrezut, aşa de rău au impresionat-o pe cocoana mea în ce mă priveşte, că a trebuit s-o împiedic ca nu cumva să alerge afară după tine şi să-mi ia apărarea, spunînd că joc teatru.

Doamna Boffin rîse din nou cu poftă ; din nou îi apăru licărul acela în ochi. Nu numai cei doi complici ai săi considerau, pare-se, că în ziua aceea domnul Boffin se depăşise pe sine cînd avusese acea explozie de elocinţă plină de sarcasm, ci chiar el însuşi o socotea o lovitură de maestru.

— Pînă-n clipa aia — i se adresă el Bellei — nici prin gînd nu mi-ar fi trecut aşa ceva, drăguţă ! Cînd John a spus că ar fi atît de fericit să-ţi cîştige afecţiunea şi să pună stăpînire pe inima ta, atunci mi-a venit în minte să-i zic, întorcîndu-mă spre el : „miau face pisica, mac-mac raţa, ham-ham-ham cîinele". N-aş putea să-ţi spun cum de mi-a trăsnit prin minte aşa ceva, de unde şi pînă unde, da grozav ce mai aducea a pisălogeală, că, trebe să-ţi mărturisesc, şi pe mine m-a mirat. Şi cît pe ce să mă pun pe-un rîs în hohote văzînd ce ochi făcea John !

— Spuneai, draga mea — îi aminti doamna Boffin Bellei — c-ar mai fi ceva ce n-ai putut pricepe.

— Aa, da ! — exclamă Bella, acoperindu-şi faţa cu mîinile. — Dar asta n-o să pot pricepe cît timp voi trăi. Şi anume : cum de-a putut John să mă iubească atît cînd eu meritam aşa de puţin, şi cum se face că dumneavoastră, domnule şi doamnă Boffin, v-aţi trudit, v-aţi bătut capul cu totul dezinteresat să faceţi să fiu ceva mai bună, şi pînă la urmă să-l ajutaţi să ia o soţie atît de puţin demnă de el. Dar sînt foarte, foarte recunoscătoare.

Veni apoi rîndul lui John Harmon — de acum încolo John Harmon pentru totdeauna, niciodată John Rokesmith — s-o roage (absolut inutil) să-l ierte pentru că o înşelase şi să-i

repete într-una că îmbogăţirea s-a tot amînat numai graţie farmecului ei cuceritor, făcînd-o să rămînă într-o situaţie falsă. Urmarea a fost o sumedenie de semne de afecţiune şi bucurie din toate părţile, în toiul cărora observară că fetiţa neastîmpărată, la pieptul doamnei Boffin, părea cît se poate de nedumerită, ceea ce i-a făcut s-o declare nemaipomenit de isteaţă de-a lungul întregii tevaturi, şi fu pusă să declare în faţa doamnelor şi domnilor, fluturînd mînuţa cu pumnul îngălat (desprins cu greutate dintr-un lăibăraş extrem de scurt) :

— Am şi aflat tot de la mămica mea.

Apoi, domnul John Harmon o întrebă pe doamna Bella Harmon dacă ar dori să şi viziteze casa. Şi ce superbă casă mai era, aranjată cu mult gust ! Porniră cu toţii în alai : neastîmpărata, tot nedumerită în braţele doamnei Boffin, se afla la mijloc, iar domnul Boffin la urmă.

Pe splendida măsuţă de toaletă a Bellei se găsea o casetă de fildeş, iar în casetă — giuvaeruri cum nici nu visase ; sus la etaj — o odaie pentru copii împodobită în toate culorile curcubeului.

— A fost foarte greu — mărturisi John Harmon — să fie pus totul la punct într-un timp atît de scurt.

După vizitarea casei neastîmpărata a fost luată de cineva în primire şi puţină vreme mai apoi se auzea cum ţipă printre culorile curcubeului. Îndată, Bella se retrase din preajma domnilor, ţipetele încetară, iar pacea zîmbitoare se uni cu rămurica aceea fragedă de măslin.

— Vino, Noddy, şi uită-te înăuntru ! — îl îmbie doamna Boffin pe domnul Boffin.

Domnul Boffin se lăsă condus pe vîrfuri la uşa camerei pentru copii, privi înăuntru cu imensă satisfacţie, deşi nu văzu pe altcineva în afară de Bella, fericită şi dusă pe gînduri, stînd pe un scăunel lîngă cămin, cu fetiţa în braţele ei frumoase şi gingaşe, iar genele lungi şi delicate umbrindu-i ochii la văpaia focului.

— Nu ţi se pare, Noddy, că sufletul bătrînului Harmon şi-a găsit în sfîrşit odihna ? — rosti doamna Boffin.

— Da, cocoană.

— Şi că banii lui a început din nou să lucească, după ce a zăcut atît de îndelung în întuneric, şi că acum a început să scînteie din nou în lumina soarelui ?

— Da, cocoană.

— Ce tablou frumos și plin de speranțe... nu-i așa ?

— Da, cocoană.

Dar pentru că i se păru un moment nimerit să facă o glumă, domnul Boffin repetă observația soției lui pe un ton cît se poate de mormăit, ca un urs în toată legea :

— Un tablou frumos și plin de speranțe ? Miau, mac-mac, ham-ham-ham !

Apoi porni, tropăind, pe scări în jos, liniștit, mișcînd din umeri cu mare vioiciune.

Capitolul XIV

ŞAH MAT DAT PACTULUI PRIETENESC

Domnul şi doamna Harmon au făcut în aşa fel încît intrară în posesia numelui lor adevărat şi a casei din Londra tocmai în ziua cînd ultima haraba împovărată cu rămăşiţele celei din urmă movile ieşea pe porţile din Boschetul lui Boffin. Pe cînd se hurduca îndepărtîndu-se, domnul Wegg simţea că astfel i se ia şi lui o piatră de pe suflet şi saluta clipa fericită cînd oaia neagră, Boffin, avea să fie despuiată pînă la piele. Silas urmărea cu un ochi rapace întregul proces lent al nivelării movilelor. Dar ochi nu mai puţin rapace au urmărit cu ani în urmă ridicarea movilelor şi au cernut atent gunoaiele din care erau alcătuite. Nimic de valoare nu ieşise la iveală. Şi nici n-ar fi fost cu putinţă. Deoarece cu multă vreme înainte, bătrînul şi nemilosul temnicer de la închisoarea Harmony prefăcuse totul, pînă la ultimul fir de praf, în bani gheaţă!

Deşi dezamăgit din pricina acestui rezultat fără foloase la capătul caznei ăsteia se simtea prea deplin uşurat ca să se mai plîngă. Un reprezentant de frunte din tagma antreprenorilor gunoieri care cumpăraseră movilele, pur şi simplu scosese untul din domnul Wegg. Acesta supraveghease operaţiunile acordînd funcţionarilor lui dreptul de a executa transportul zi şi noapte la lumina naturală, la lumina felinarelor, a torţelor, oricînd dorea, şi dacă treaba ar mai fi durat mult, Silas ajungea în mormînt. Parcă n-ar fi avut nevoie să doarmă, căci, cu capul înfăşurat de-ai fi zis că-i era spart, cu o pălărie de cărbunar şi în pantaloni de catifea pînă la genunchi, ca un vîrcolac afurisit, îşi făcea apariţia la orele cele mai nepotrivite, cînd te aşteptai mai puţin. Istovit de atîta veghe, după o zi de muncă, Silas abia apuca să se vîre cu chiu cu vai în pat şi aţipea, cînd deodată perna se pornea să-i tremure în-

grozitor sub cap, vestind apropierea convoiului de harabale — escortate de demonul acela al Neliniştii — şi reînceperea lucrului. Uneori sărea ca ars în toiul nopţii, luat pe sus de atîta hărmălaie ; alteori era ţinut la post timp de patruzeci şi opt de ore, fără întrerupere. Şi cu cît prigonitorul lui stăruia să nu-şi mai bată capul, cu atît bănuielile vicleanului Wegg sporeau cum că celălalt dăduse de ceva ascuns şi că voia cu tot dinadinsul să se descotorosească de el. Atît de mult îşi zdruncinase odihna, că ducea o viaţă ca şi cum ar fi făcut rămăşag să ţină de veghe zece mii de copoi în zece mii de ceasuri, şi avea impresia că arată jalnic deoarece se afla tot timpul în picioare, niciodată nu apuca şi el să închidă măcar un ochi. Pînă la urmă ajunsese slab şi hodîrlit ca o umbră, iar piciorul de lemn părea disproporţionat şi avea un aspect înfloritor faţă de restul trupului său chinuit — s-ar fi spus că arăta chiar dolofan.

Oricum, Wegg se mîngîia la gîndul că toate neplăcerile lui ajunseseră acum la un capăt şi că mult nu mai era pînă să pună mîna pe avere. De o vreme încoace, pasămite, pielea îi ajunsese la saramură mai abitir decît a domnului Boffin, dar nu-i nimic, o să-i vină el de hac lui Boffin ! Astfel, domnul Wegg o cam slăbise cu vizitele la prietenul lui gunoierul, dat fiind că planul binevoitor pe care şi-l făcuse de a lua cît mai des masa cu el fusese dejucat de maşinaţiile celui care nu dormea niciodată. A trebuit să-i încredinţeze domnului Venus sarcina de a-l păzi pe prietenul lor gunoier, Boffin, ca el să se ocupe de Boschet pînă la istovire.

Abia cînd, în sfîrşit, movilele au fost desfiinţate, iar ultimul car părăsea curtea, domnul Wegg se gîndi să mai treacă pe la muzeul domnului Venus. Fiind seară, îl găsi pe acesta, după cum se şi aştepta, aşezat lîngă foc, dar nu înecîndu-şi în ceai spiritul prodigios, cum deopotrivă s-ar fi aşteptat.

— Ptii, aicea miroase a tihnă ! — exclamă Wegg de cum intră, stînd locului şi adulmecînd aerul, de parcă ar fi luat asta în nume de rău.

— Mă şi aflu în tihnă, domle — spuse Venus.

— Lămîie nu foloseşti la treaba mneatale, nu-i aşa ? — întrebă Wegg, adulmecînd din nou.

— Nu, domn Wegg — zise Venus. — Dacă e să folosesc lămîie, păi asta numai cînd fac băutura aia care se cheamă punciu pantofarului.

— Cum adică punciu pantofarului ? — întrebă Wegg, mai supărat ca înainte.

— Ar fi greu să vă dau raţeta, domle — răspunse Venus — fincă oricît de grijuliu aţi fi în potrivirea materialelor, depinde însă foarte mult de talentu personal şi de sufletu pe care-l pui. Da la bază stă tot ginu.

— Dintr-o sticlă olandeză-n patru colţuri ! — adăugă Wegg posomorît, şi luă lor.

— Foarte bine, domle, foarte bine ! — strigă Venus. — Vreţi să gustaţi, domle ?

— Dacă vreau ? — replică Wegg, grozav de abătut. — Păi, sigur că vreau ! Mai e vorbă, cum să nu *vrei* un păhărel cînd eşti chinuit din cale-afară de un gunoier legat la cap, care nu-ţi dă pace zi şi noapte, de-ţi vine să iei cîmpii ? Auzi, mai încape vorbă ?

— Nu vă pierdeţi cumpătu, domn Wegg... Da parcă nu steţi în apele mneavoastră.

— Ei, finc-ai adus vorba de asta, nici mneata nu eşti în apele mneatale — mormăi Wegg. — Parc-ai avea mîncărimi la limbă.

Domnul Wegg părea profund jignit, în starea de spirit în care se găsea.

— Şi te-ai mai şi tuns ! — reluă Wegg ; îi lipsea chica prăfuită, cu care se obişnuise, a acestuia.

— Da, domn Wegg. Da nu vă supăraţi şi pentru asta.

— Naiba să mă ia dacă nu te-ai îngrăşat ! — zise Wegg, în culmea nemulţumirii. — Şi după aia ce-ai de gînd să faci ?

— Păi, domn Wegg — rosti Venus, zîmbind şăgalnic — nu prea cred c-o să ghiciţi ce am de gînd să fac.

— Nici nu vreau să ghicesc — replică Wegg. Tot ce ţin să spun e că ai nimerit-o bine că împărţeala muncii a fost aşa sum a fost. Pun mîna-n foc dacă ştii *mneata* ce-nseamnă să fii stîrnit cînd te odihneşti.

— Nu, habar n-am, domle — recunoscu Venus. — Niciodată nu m-am odihnit mai bine ca acum, vă mulţumesc !

— Ah ! Mneata trebuia să fi fost în locu meu. Dacă erai în locu meu şi vreme de luni în şir te smulgeai speriat brusc din pat, din somn, de la masă, din gînduri, acuma ai fi fost şi mneata scos din circulaţie.

— Desigur, asta v-a stors de vlagă, domle Wegg — spuse Venus, privindu-i atent chipul cu un ochi de artist. — V-a stors de vlagă rău de tot, zău ! Pielea care vă acoperă oasele e-așa de galbenă și de uscată, că s-ar spune aproape c-ați venit mai degrabă să-i faceți o vizită franțuzului din ungheru ăla decît mie.

Domnul Wegg, uitîndu-se în mare silă către ungherul unde se afla francezul, părea să fi observat ceva nou acolo, ceea ce îl făcu să privească și în colțul opus, apoi să-și pună ochelarii pe nas și să cerceteze rînd pe rînd fiecare colțișor din dugheana aceea întunecoasă.

— Ia te uită, s-a făcut curățenie aici ! exclamă el.

— Da, domle Wegg. De mîna unei femei adorabile.

— Atunci, ce ai de gînd să faci curînd este, cred, să te însori ?

— Întocmai, domle.

Silas își scoase din nou ochelarii — prea revoltat de înfățișarea veselă a prietenului și asociatului său ca să mai suporte acum imaginea lui măritată — și îl întrebă :

— Cu partida aia de-odinioară ?

— Domn Wegg ! — se răsti Venus, cuprins subit de mînie. — Doamna în chestie nu-i în vîrstă.

— Voiam să spun — explică Wegg pe un ton iritat — cu persoana care la-nceput s-a împotrivit.

— Domn Wegg — reluă Venus — într-o situoație așa de delicată, trebe să vă necăjesc să-mi vorbiți desluși. Sînt unele corzi care nu trebe atinse. Nu, domle ! Nicidecum, doar dacă asta se-ntîmplă cu foarte mare luare-aminte și în chip armonios. Din asemenea corzi melodioase e făcută domșoara Pleasant Riderhood.

— Atunci, e doamna care la-nceput s-a împotrivit ? — spuse Wegg.

— Domle — replică Venus cu demnitate — încuviințez espresia modificată. Este doamna care la-nceput s-a împotrivit.

— Cînd o să aibă loc ? — întrebă Silas.

— Domle Wegg — răspunse Venus, urcîndu-i-se iarăși sîngele în cap. — Nu pot îngădui să vorbiți ca și cum ar fi la mijloc o afacere. Trebe să v-atrag atenția, domle, calm, dar cu hotărîre, să puneți întrebarea în forma cuvenită.

— Cînd anume — rectifică Wegg întrebarea, fără pic de însuflețite, stăpînindu-și proasta dispoziție, amintindu-și de

tovărășia lor și de actul aflat în custodie la Venus — cînd anume va dărui doamna mîna ălui căruia i-a și dăruit inima ?

— Domle — răspunse Venus — încuviințez din nou espresia modificată, și cu plăcere încă. Doamna va dărui mîna ălui căruia i-a și dăruit inima, lunea viitoare.

— Atunci, doamna nu se mai împotrivește ? — întrebă Silas.

— Domn Wegg — răspunse Venus — v-aș putea spune, deși cred că am făcut-o altă dată, dacă nu cumva în nenumărate rînduri...

— În nenumărate rînduri — îl întrerupse Wegg.

— ...De ce natură a fost împotrivirea doamnei — reluă Venus — fără a nesocoti vreuna din mărturisirile duioase care de atunci s-a depănat între doamna aceasta și mine, ca și cum a fost înlăturată înpotrivirea asta, datorită sprijinului binevoitor a doi pretini de-ai mei, unu cunoscut mai demult de doamna, celălalt nu. Cînd cei doi pretini ai mei mi-a făcut marele serviciu s-o caute pe domșoara Pleasant și să vadă dacă nu pot pune la cale unirea dintre mneaei și mine, m-am întrebat, domle, dacă după însurătoare m-aș mărgini numai la articularea ciolanelor de bărbați, copii și animale inferioare, domșoara Pleasant n-ar fi mai împăcată în simțirea ei de femeie care se respectă... ca o doamnă ce este... știind că nu e privită în lumina scheletului mneaei. A fost o idee fericită, domle, și a prins rădăcini.

— S-ar părea, domn Venus — făcu Wegg observația, puțin bănuitor — că ai pretini berechet ?

— Destui, domle — răspunse acesta, pe un ton calm și misterios. — Așa și-așa, domle. Destui.

— Oricum — reluă Wegg după ce-l mai privi o dată întrucîtva bănuitor — îți urez noroc. Unu își irosește averea într-un fel, altu într-alt fel. Mneata încerci cu însurătoarea. Eu aș vrea să încerc să călătoresc.

— Zău, domn Wegg ?

— O schimbare de aer, priveliști de mare și odihna mea firească sper să mă pună iar pe picioare după persecuțiile îndurate de la gunoieru legat la cap, despre care chiar acu am pomenit. Deoarece truda asta cumplită s-a isprăvit, iar movilele nu mai e, a venit ceasu să-l punem pe Boffin cu botu pe labe. Ce-ai zice, camarade, ca mîine dimineață la zece să-i venim de hac lu Boffin ?

A doua zi dimineață, domnului Venus îi convine de minune ora zece pentru a duce la îndeplinire acel excelent proiect.

— Sper că l-ai urmărit îndeaproape ? — întrebă Silas.

Domnul Venus îl ținuse strașnic sub urmărire, zi de zi.

— Ce-ar fi dacă te-ai duce chiar astă-seară să-i dai porunci din partea mea... am zis din partea mea fiindcă știe că cu mine nu se joacă el... să fie gata cu hîrtiile, socotelile și cu banii, dimineață, la ora aceea ? — rosti Wegg. — Înainte de a pleca, așa, numai de formă, și cred că n-ai nimic împotrivă (am să merg cu mneata o bucată de drum, cu toate că un picior mă lasă de oboseală), hai să ne mai uităm o dată la documentu aflat aici în păstrare.

Domnul Venus scoase documentul și totul era în ordine ; domnul Venus se angajă să-l aducă a doua zi dimineață, la întîlnirea cu domnul Wegg, în fața ușii lui Boffin, cînd orologiul o să bată de zece.

Într-un anumit punct al drumului dintre Clerkenwell și casa lui Boffin (domnul Wegg stărui să nu se mai pună cuvîntul de politețe „domnul" înaintea numelui Gunoierului de aur), cei doi asociați se despărțiră pentru noapte.

A fost o noapte foarte urîtă, după care urmă o dimineață foarte urîtă. Străzile desfundate erau neobișnuit de noroioase, de-a dreptul mizerabile, încît domnul Wegg luă o birjă pînă la locul acțiunii, pe temeiul că un om ca el care se ducea la bancă să încaseze o avere frumușică își putea permite fleacul ăsta de cheltuială.

Venus a fost punctual, și Wegg își asumă sarcina de a ciocăni la ușă și de a vorbi primul. Așadar, bătu la ușă. Ușa se deschise.

— Boffin e-acasă ?

Servitorul răspunse că *domnul* Boffin e acasă.

— O fi — adăugă Wegg — cu toate că eu nu-i spun așa.

Servitorul îi întrebă dacă erau așteptați.

— Uite, să-ți spun ceva, tinere — rosti Wegg — nici n-am nevoie de asta. La ce bun ? Nu-mi trebuie slugi, eu-l caut pe Boffin.

Au fost conduși într-o anticameră unde atotputernicul Wegg, cu pălăria pe cap, începu să fluiere, iar cu degetul arătător întoarse limbile unui ceasornic de pe prichiciul căminului pînă ce începu să bată orele. După cîteva minute fură

însoțiți la etaj, în așa-numita odaie a lui Boffin. Camera, în afară de ușa de la intrare, mai avea niște uși batante, care dădeau într-un alt șir de încăperi, utilizate la nevoie.

Aici, domnul Boffin stătea la o masă de scris, și aici domnul Wegg, după ce făcu poruncitor un semn către servitor să plece, trase un scaun și se așeză în imediata sa apropiere. Tot aici, domnul Wegg se trezi că-i zboară pălăria de pe cap, afară pe fereastră, care fusese deschisă și închisă în acest scop.

— Fii atent, să nu te porți obraznic în prezența acestui domn — spuse stăpînul mîinii care făcuse isprava — altfel te duci după pălărie.

Wegg se lovi, involuntar, cu palma peste tigva goală și se uita mirat la secretar. Pentru că el îi vorbise cu asprime în glas, venind încetișor pe ușa batantă.

— Oh ! — exclamă Wegg de îndată ce-și recăpătă graiul care i se tăiase. — Foarte bine ! Am dat ordin ca *mneata* să fii concediat. Și n-ai plecat, nu-i așa ? Oh ! O să stăm noi de vorbă și despre asta. Foarte bine !

— Nici *eu* n-am plecat — se auzi un alt glas.

Se mai strecurase cineva încetișor pe ușa batantă. Întorcînd capul, Wegg dădu cu ochii de persecutorul lui, gunoierul veșnic treaz, în carne și oase, cu pălărie de cărbunar și pantaloni de catifea pînă la genunchi. Acesta, desfăcîndu-și legătura din jurul capului spart, își dezvălui capul absolut nevătămat și un chip care era al lui Sloppy.

— Ha-ha-ha, domnilor ! — răcni Sloppy, rîzînd în hohote, grozav de satisfăcut. — Nici prin gînd nu i-a trecut că pot dormi de-a-n picioarele, așa cum făceam în atîtea rînduri cînd învîrteam la calandru în casa doamnei Higden ! El habar n-avea că obișnuiam să-i citesc doamnei Higden știrile polițienești pe mai multe voci !

Apoi, domnul Sloppy, deschizînd o gură alarmant de mare, lăsă capul pe spate și izbucni iarăși într-un rîs în hohote ; dădu la iveală un număr incalculabil de nasturi.

— Oh ! — făcu Wegg, ușor descumpănit, dar nu prea mult — unu și cu unu e doi care n-a fost dați afară, nu-i așa ? Boffin ! Numai o întrebare să-ți pun : Cine l-a îmbrăcat pe băiat în hainele astea cînd a început cărătura ? În slujba cui e tipu ăsta ?

— Mai încet ! — se burzului Sloppy, smucind capul înainte. — Mai încet cu tipu... Nu mă lua pe mine cu de-alde-astea, că *acu* te azvîrl afară pe geam !

Cu un gest din mînă, domnul Boffin îi făcu semn să se domolească și spuse :

— E-n slujba mea, Wegg.

— Oh ! În slujba mneatale, Boffin ? Foarte bine. Nu ne rămîne decît să punem condițiile, așa că mai bine să trecem la treabă. Bof-fin ! Vreau să liberezi odaia de lepădăturile-astea două.

— Cu neputință, Wegg — răspunse domnul Boffin, așezîndu-se calm la un capăt al mesei de scris, iar secretarul, calm deopotrivă, la celălalt.

— Bof-fin ! Cu neputință ? — repetă Wegg. — Chiar în dauna mneatale ?

— Nu, Wegg — se împotrivi domnul Boffin, clătinînd din cap bine dispus. — Nu, chiar în dauna mea și în orice alte condiții.

Wegg stătu puțin pe gînduri, apoi spuse :

— Domn Venus, vrei să fii așa de bun să-mi dai documentu ăla ?

— Desigur, domle — răspunse Venus, înmînîndu-i-l foarte politicos. — Poftim. Acu. că am scăpat de el, aș dori să fac o observație : nu atît de mult pentru că ar fi necesară ori că înseamnă o lecție nouă sau o descoperire, ci fincă-mi ușurează conștiința. Silas Wegg, ești un ticălos bătrîn și afurisit.

Domnul Wegg, care la politeturile celuilalt bătea tactul cu hîrtia ca și cum s-ar fi așteptat la un compliment, cînd auzi încheierea neprevăzută se opri brusc.

— Silas Wegg — continuă Venus — află că mi-am îngăduit să-l iau pe domnu Boffin ca asociat nedeclarat în treaba asta, încă dintr-o perioadă foarte timpurie, de cînd ezista firma noastră.

— Absolut adevărat — încuviință domnul Boffin — și l-am pus pe Venus la încercare făcîndu-i una sau două propuneri false : ei bine, Wegg, mi-am dat seama că în general e un om foarte cinstit.

— Așa binevoiește domnu Boffin cu îmgăduința dumisale să spună — mărturisi Venus — deși pentru cîteva ceasuri, la-nceputu istoriei ăsteia murdare, mîinile mele n-au fost

chiar așa de curate precum aș fi dorit. Da sper c-am pus repede lucrurile la punct de la un cap la altu.

— Așa ai făcut, Venus — zise domnul Boffin. — Desigur, desigur, desigur.

Venus înclina capul cu respect și recunoștință.

— Mulțumesc, domle. Vă sînt foarte îndatorat, domle, pentru tot. Pentru buna mneavoastră părere de acum, pentru felu cum m-ați primit și m-ați încurajat cînd am luat prima oară legătura cu mneavoastră și pentru înrîurirea pe care de-atunci ați avut-o cu bunăvoință pe lîngă o anumită domșoară... atît mneavoastră, cît și domnu John Harmon.

Și către acesta din urmă se înclină deopotrivă cînd pomeni de el.

Wegg ciuli urechile auzind acest nume, iar plecăciunea o privi cu niște ochi cît cepele. Un fior de ploconire începu să-i moaie atitudinea lui de fanfaron, dar din nou își concentră atenția asupra lui Venus.

— Tot restu între mneata și mine, domn Wegg — spuse Venus — se lămurește de la sine acu și poți pricepe și fără să mai adaug vreo vorbă. Da ca să înlătur orice neajuns ori greșeală care s-ar putea ivi asupra ceea ce eu socot un punct însemnat, ca să fie limpede la încheierea cunoștinței noastre, cer voie domnului Boffin și domnului John Harmon să repet observația pe care am mai avut plăcerea s-o fac : ești un ticălos bătrîn și afurisit !

— Iar tu ai înnebunit — zise Wegg, pocnind din degete. — M-aș fi lepădat dinainte de tine, dacă știam cum. Cu atît mai bine pentru mine. Pentru că știi — adăugă Wegg, adresînd următoarea observație atît domnului Boffin, cît și domnului Harmon — eu merit paralele și vreau să le și capăt. Într-un fel e foarte bine că te cărăbănești, și asta-i pe măsura unei pacoste de anatomist — făcînd semn către Venus — dar nu merge cu un om ca mine. Am venit aici să fiu cumpărat, iar prețu îl cunoașteți. Și acuma, cumpărați-mă, sau dați-mi voie să plec.

— În ce mă privește, Wegg — rosti domnul Boffin, rîzînd — eu îți dau voie să pleci.

— Bof-fin ! — răspunse Wegg, întorcîndu-se spre el cu un aer plin de severitate. — Pricep noua *mneatale* îndrăzneală. Îți *dai* arama pe față. Ți-ai luat nasu la purtare. Știind

că nu mai ai ce pierde, o faci pe grozavu. Păi, se vede asta de la o poştă, înţelegi ? Da domn Harmon e-ntr-o altă sitoaţie Ce rizică domn Harmon e o altă mîncare de peşte. Ei, am auzit eu cîte ceva în ultimu timp cum că el e domn Harmon... acu pricep eu unele aluzii despre asta pe care le-am întîlnit în ziare... şi de aia nu mă mai ocup de mneata, Bof-fin, nu meritä să-mi pierd vremea. Pe domn Harmon îl întreb dacă ştie ce scrie în hîrtia asta.

— Este un testament al răposatului meu tată, mai vechi decît cel probat de domnul Boffin (căruia dacă i te mai adresezi pe tonul de adineauri, să ştii că te fac una cu pămîntul), prin care îşi încredinţează coroanei întreaga sa avere — spuse domnul Harmon, cu exact atîta indiferenţă cît se cuvenea să aibă o dată cu atitudinea lui extrem de severă.

— Aşa e ! — strigă Wegg. — Atunci... — şi lăsîndu-şi toată greutatea trupului pe piciorul de lemn îşi răsuci capul lui pătrat foarte mult într-o parte şi clipi dintr-un ochi — atunci, te-ntreb eu pe mneata, cît valorează hîrtia asta ?

— Nimic — răspunse John Harmon.

Wegg repetă cuvîntul cu un rînjet şi tocmai se pregătea să dea un răspuns zeflemitor, cînd, spre nemărginita lui uimire, se trezi înşfăcat de guler, scuturat pînă ce-i clănţănirä dinţii în gură, împins îndărăt, poticnindu-se, într-un ungher al odăii şi pironit locului.

— Ticălosule ! — strigă John Harmon, a cărui mînă de marinar îl strîngea pe acesta ca într-o menghină.

— Mă loveşti cu capu de perete — gemu Silas, abia auzit.

— Asta şi vreau, să te lovesc cu capul de perete — replică John Harmon, procedînd ca atare, cu toată însufleţirea — şi aş da o mie de lire sterline numai să-ţi pot zbura creierii ! Ascultă, ticălosule, şi uită-te la sticla asta.

Sloppy o ridică s-o vadă mai bine.

— În sticla asta, ticălosule, se afla ultimul din numeroasele testamente făcute de tatăl meu, care s-a chinuit atît de mult pe sine şi care a fost un om atît de nefericit ! Prin acest testament, el lasă absolut totul nobilului meu binefăcător şi al tău, domnul Boffin, iar pe mine şi pe sora mea (care a şi murit atunci de durere), pur şi simplu ne reneagă, ocărîndu-ne. Sticla asta a fost găsită de binefăcătorul meu şi al tău, după ce intrase în posesia averii. Prin conţinutul ei, sticla asta l-a

întristat peste măsură, pentru că, deşi nici eu, nici soră-mea nu mai existam, lăsa o pată asupra memoriei noastre, şi domnul Boffin ştia că noi nu făcusem nimic rău în copilăria noastră nefericită ca să merităm acest oprobriu. De aceea, el a îngropat sticla în movila care-i aparţinea, şi acolo a rămas pînă cînd tu, nemernic fără pic de recunoştinţă, te-ai apucat să răscoleşti peste tot... deseori, aş spune, foarte aproape chiar. Intenţia lui era să n-o mai scoată niciodată la lumina zilei, dar se temea s-o distrugă, şi asta ca nu cumva distrugînd un document, deşi din motive atît de generoase, să încalce într-un fel legea. După ce s-a făcut descoperirea identităţii mele, domnul Boffin, încă neliniştit în legătură cu această chestiune, mi-a încredinţat, în anumite condiţii cu neputinţă de apreciat de către un cîine ca tine, întreaga taină a sticlei. I-am explicat în amănunt necesitatea de-a o dezgropa şi de a legaliza şi stabili autenticitatea documentului. La primul act ai fost de faţă, al doilea l-a făcut fără ştirea ta. Prin urmare, hîrtia care tremură în mîna ta acum, cînd te zgîlţîi... şi ce n-aş da să te zgîlţîi pînă te-ai duce pe copcă... valorează mai puţin decît dopul ăsta putrezit al sticlei, pricepi ?

Judecînd după mutra abătută a lui Silas, în vreme ce capul i se clătina înainte şi înapoi, într-un fel cît se poate de stînjenitor, el înţelegea pe deplin.

— Şi acum, ticălosule — reluă John Harmon, din nou înşfăcîndu-l marinăreşte şi ţinîndu-l în ungherul acela, la distanţa braţului — nu mai am să-ţi spun decît vreo două cuvinte, care sper că te vor chinui îndeajuns. Descoperirea ta (aşa cum ai făcut-o) a fost o adevărată surpriză, căci nimeni nu şi-ar fi închipuit c-ai să scotoceşti şi acolo. Nici noi habar n-aveam de asta dacă Venus nu vorbea cu domnul Boffin, deşi te ţineam pas cu pas sub observaţie, din prima clipă cînd am apărut eu aici, şi cu toate că Sloppy îşi făcuse ocupaţia şi desfătarea cea mai de seamă a vieţii lui în a te urmări ca propria-ţi umbră. Ascultă ce-ţi spun, nu strică să afli că noi ştiam destul de multe despre tine ca să-l convingem pe domnul Boffin să ne lase să te ducem de nas pînă-n ultima clipă posibilă, pentru ca dezamăgirea să-ţi fie cît mai greu de îndurat. Asta-i primul cuvînt, pricepi ?

John Harmon sublinie ultimele sale vorbe cu noi zgîlţîieli.

— Şi-acum, ticălosule — continuă el — sînt pe cale să termin ce aveam de spus. Chiar adineauri mi-ai dat să înţeleg că mă socoteşti posesorul averii tatălui meu... Ei bine, aşa şi este. Dar îţi închipui că asta pe baza vreunui act lăsat de tata sau datorită cine ştie cărui drept pe care l-aş avea eu ? Nu. Prin generozitatea domnului Boffin. Condiţiile puse de către domnia-sa mie, înainte de a-mi împărtăşi taina sticlei, au fost ca eu să iau averea, iar el să intre în posesia movilei lui şi nimic mai mult. Tot ce posed datorez numai şi numai dezinteresului, cinstei, duioşiei, bunăvoinţei (nu găsesc cuvintele care să mă satisfacă) domnului şi doamnei Boffin. Iar cînd eu, ştiind tot ce ştiam, am văzut un asemenea vierme spurcat ca tine că vrea să ridice capul în casa asta împotriva acestui suflet nobil, mă întreb — mai spuse John Harmon printre dinţii încleştaţi şi cu o nouă smucitură zdravănă, prinzîndu-l pe Wegg de guler — cum de am răbdat să nu-ţi sucesc gîtul, iar *capul* să ţi-l arunc pe fereastră ! Uite-aşa. Astea sînt ultimele cuvinte, pricepi ?

După ce-i dădu drumul din strînsoare, Silas duse mîna la beregată şi-şi drese glasul ; arăta ca şi cum i s-ar fi oprit un os mare în gît. O dată cu mişcarea asta din partea lui şi în ungherul lui, domnul Sloppy făcea la rîndu-i o mişcare ciudată, neinteligibilă la prima vedere. Începuse să se apropie pe lîngă zid, cu spatele spre domnul Wegg, la fel ca un hamal pe punctul să ia în cîrcă un sac de făină sau de cărbuni.

— Îmi pare rău, Wegg — zise domnul Boffin, cu obişnuita-i bunăvoinţă — că cocoana mea şi cu mine nu putem avea o părere mai bună despre tine decît cea rea pe care ne-ai silit să ne-o menţinem. Da n-aş vrea să te părăsesc, după toate cele spuse şi făcute, într-o situaţie mai proastă decît cea în care te-am găsit. De aceea, înainte de a ne despărţi, spune în cîteva cuvinte cît ar costa să-ţi instalezi o altă tarabă.

— Şi în altă parte — interveni John Harmon. — Să nu te prind în faţa ferestrelor ăstora.

— Domn Boffin — replică Wegg umil şi avar — cînd pentru prima oară mi-a fost dată cinstea să vă cunosc, aveam o colecţie de balade care era, aş putea spune, mai presus de orice preţ.

— Atunci, nu pot fi plătite — rosti John Harmon — şi ai face mai bine să nu-ncerci, domnule dragă.

— Îmi cer iertare, domn Boffin — reluă Wegg, aruncînd o privire înveninată spre cel care vorbise mai înainte — m-am adresat mneavoastră, care, dacă simţurile nu mă-nşală, mi-aţi pus o întrebare. Aveam o colecţie de balade alese pe sprîn ceană, iar în cutia de tablă se afla un stoc proaspăt de turtă dulce. Nu mai spun nimic, mai degrabă las totu să apreciaţi mneavoastră.

— Da-i greu de spus cum ar fi drept — reluă domnul Boffin stînjenit, cu mîna în buzunar — şi n-aş vrea să fac ceva nedrept, pentru că mneata te-ai purtat cu adevărat într-un chip atît de urît. Ai fost aşa de viclean şi de nerecunoscă tor ; te-am jignit cu oare cu ceva ?

— Mai eram după aia — continuă domnul Wegg, dus pe gînduri — legat şi de anumite comisioane, treabă pentru care toţi mă respecta foarte mult. Da n-aş vrea să par lacom, şi de-aia las la cheremu mneavoastră, domn Boffin.

— Pe cuvîntu meu dacă ştiu cît ar face aşa ceva — murmură Gunoierul de aur.

— Mai era tot aşa — rosti Wegg — două capre de lemn, pentru care, numai pentru ele, un irlandez (care se pricepea la capre de lemn) mi-a oferit cinci şilingi jumate... nici n-am vrut s-aud de suma asta, că aş fi pierdut... mai era un taburet, o umbrelă, un suport pentru haine şi o tavă. Da le las toate la aprecierea mneavoastră, domn Boffin.

Deoarece Gunoierul de aur părea adîncit în unele socoteli anevoioase, domnul Wegg îl ajută adăugînd şi alte articole.

— Apoi a mai fost domşoara Elizabeth, domşoru George, tani Jane şi nenea Parker. Ah ! Cînd te gîndeşti că pierzi o asemenea aripă oblăduitoare... cînd vede omu o grădină aşa frumoasă scormonită de porci, îţi vine greu, zău, să socoteşti totu în bani fără să ajungi la sume prea mari. Da eu las totu la cheremu mneavoastră, domle.

Domnul Sloppy îşi continua mişcarea ciudată, neinteligibilă la prima vedere.

— Nu e lesne, de asemenea — continuă Wegg, melancolic a spune cît de rău mi-a făcut mintal, ce mult am coborît prin lectura nesănătoasă despre zgripţuroi, în vreme ce mneavoastră şi alţii mă îndemna să cred că şi mneavoastră, domle, aţi fi unu de-alde-ăştia. Tot ce pot spune e că simţeam că mintea mi se ducea de rîpă, pe-atunci. Şi cum ai putea pune

vreun preț pe minte? Mai era și pălăria, nu demult. Da eu las totu în seama mneavoastră, domn Boffin.

— Ține! — rosti domnul Boffini. — Uite-aici, două lire.

— Nu pot lua banii ăștia, domle, dacă vreau să fiu drept față de mine.

Abia dacă rostise aceste cuvinte, cînd John Harmon ridică un deget; Sloppy, aflat acum aproape de Wegg, veni spate-n spate cu el, se opri, îl înșfăcă de gulerul hainei, dindărăt, cu amîndouă mîinile, și-l săltă în cîrcă, dibaci, ca pe-un sac de făină sau de cărbuni, după cum s-a pomenit mai înainte. În poziția aceasta, domnul Wegg făcea o mutră de deplină nemulțumire și uimire, cu nasturii deopotrivă de la vedere ca și ai lui Sloppy însuși, iar cu piciorul de lemn într-o poziție extrem de stînjenitoare. Dar numai pentru puține secunde a mai putut fi văzută mutra lui în odaie, căci Sloppy o și zbughi cu el într-un trap sprinten, coborî scara, domnul Venus avînd grijă să-i deschidă ușa de la stradă. Domnul Sloppy primise instrucțiuni să-și depună povara în drum, dar cum din întîmplare teleaga unui măturător se găsea în colțul străzii, fără stăpîn, cu scărița proptită în roată, domnul Sloppy nu se putu împotrivi ispitei de a-l hurduca pe domnul Silas Wegg peste cele aflate în cotigă. Treabă destul de anevoioasă, făcută cu deosebită îndemînare și cu un pleoscăit uriaș.

Capitolul XV

CE S-A PRINS ÎN CURSA ÎNTINSĂ

Cît de mult a pătimit Bradley Headstone în sufletul lui din seara aceea liniştită, cînd a apărut la ţărmul fluviului parcă răsărind din cenuşa luntraşului — nimeni decît el n-ar fi putut spune. Nici chiar el n-ar fi putut spune, pentru că asemenea cazne se pot simţi doar.

Mai întîi, trebuia să îndure o triplă povară : a conştiinţei pentru fapta săvîrşită, a remuşcării hăituitoare că putea s-o săvîrşească mult mai bine şi spaima ca nu cumva totul să fie dat în vileag. Piatra asta de moară îl muncea zi şi noapte. Era la fel de covîrşitoare în clipele fugare de somn, cît şi în ceasurile de veghe, cînd stătea cu ochii injectaţi în tavan. Îl tîra în jos cu o groaznică monotonie, în care clipe de varietate nu existau. Animalul de povară sau robul supraîncărcat de greutate au unele momente în care îşi mută sarcina, găsesc un scurt răgaz, chiar dacă se forţează prea tare, sporind astfel durerea muşchilor sau a membrelor. Nenorocitul de Bradley, sub presiunea atmosferei infernale în care intrase, nu putea avea nici măcar alinarea asta iluzorie.

Timpul trecea, şi nici o bănuială vizibilă nu-l urmărea : timpul trecea, iar din rapoartele asupra atacului, reînnoite cînd şi cînd în presă, începea să-şi dea seama că pe măsură ce domnul Lightwood (care acţiona ca avocat al victimei) se abătea tot mai mult de la adevăr, îndepărtîndu-se de faptele în sine, şi zelul îi scădea în chip vădit. Treptat, cauza acestei stări de lucruri începu să mijească în ochii lui Bradley. Apoi a mai fost şi întîlnirea întîmplătoare cu domnul Milvey la gară (unde deseori îşi purta paşii în ceasurile de răgaz, ca

fiind locul unde s-ar fi aflat orice veste nouă despre fapta lui, sau poate se lipea vreun afiș referitor la acest lucru) — atunci a văzut limpede ce a izbutit să facă.

Abia atunci și-a dat seama că prin încercarea lui disperată de a-i despărți pe cei doi de-a pururi a reușit să le ofere calea de a se uni. Că și-a înmuiat mîinile în sînge doar ca să ajungă o unealtă mizerabilă și neghioabă. Că Eugene Wrayburn, de dragul soției lui, l-a înlăturat, lăsîndu-l să se tîrască mai departe pe drumul lui pustiit. Se gîndi la soartă, ori la providență, sau la cine știe ce forță diriguitoare care l-ar fi înșelat, ducîndu-l de rîpă, iar în starea lui de furie demență și neputincioasă, în toiul crizei, mușca și sfîșia în stînga și-n dreapta.

Cîteva zile mai apoi, adevărul apăru și mai mult la lumină ; știrea căsătoriei i-a fost confirmată de ziare, care afirmau, dînd unele amănunte, că, deși încă în primejdie, domnul Wrayburn se simțea ceva mai bine. Bradley prefera de o mie de ori să fi fost prins și judecat sub învinuirea de crimă decît să citească rîndurile acelea, știindu-se înlăturat și cunoscînd motivul.

Da, ca să nu fie mai departe înșelat, dus de rîpă — lucru ce se putea întîmpla dacă era denunțat de Riderhood, și pedepsit de lege pentru un eșec abject, de parcă ar fi fost cine știe ce izbîndă — ziua stătea tot timpul în școală și nu se aventura să iasă decît noaptea, pe furiș, însă și atunci nu mergea decît pînă la gară. Citea cu băgare de seamă anunțurile din ziare, căuta un indiciu că Riderhood acționa în sensul amenințării la care făcuse cîndva aluzie, silindu-l astfel să aibă iarăși de-a face cu el, dar nu descoperi nimic. Deoarece îl plătise bine pentru ospitalitatea cu care fusese găzduit în casa ecluzei și știind că ăsta nu putea să scrie și nici să citească, începuse să aibă îndoieli dacă era cazul să-i fie cîtuși de puțin teamă, ori dacă va fi nevoit să se mai întîlnească vreodată.

În tot acest timp, obsesia din suflet nu-i dăduse pace, iar conștiința chinuitoare că se aruncase peste prăpastia care-i despărțea pe cei doi, slujindu-le drept punte ca ei să fie împreună, nu-l slăbise niciodată. Starea aceasta îngrozitoare îi aduse alte crize. N-ar fi putut spune cîte, sau cînd anume, dar deslușea pe fețele elevilor lui că ei îl surprinseseră în

starea aceea și că erau cuprinși de teama că o să-l apuce din nou o criză.

Era într-o zi de iarnă. Un strat subțire de zăpadă căzuse peste pervazul ferestrelor școlii ; se afla la tablă, cu creta în mînă și tocmai se pregătea să înceapă predarea, cînd, citind pe chipurile copiilor că ceva în neregulă se petrece și că par alarmați pentru el, își îndreptă ochii spre ușă, în direcția în care se uitau ei. Atunci văzu un om gîrbovit, respingător la înfățișare, stînd în mijlocul clasei, cu o legătură subsuoară. Își dădu seama că e Riderhood.

Se așeză pe un scaun adus de unul dintre copii ; avea impresia trecătoare că e în primejdie să cadă și că se schimonosise la față. De astă dată însă, criza îl cruță : se șterse la gură și se ridică în picioare.

— Îmi cer iertare, domn șef ! Cu voia mneavoastră ! — zise Riderhood și se lovi cu palma peste frunte. Începu să chicotească, uitîndu-se pieziș. — Ce-o fi aici ?

— Asta-i o școală.

— Unde tinerii învață ce e bine ? — întrebă Riderhood, dînd grav din cap. — Îmi cer iertare, domn șef ! Cu voia mneavoastră. Da cine predă în școala asta ?

— Eu.

— Mneavoastră steți dascălu învățat, nu-i așa, domn șef ?

— Da. Eu sînt dascălul.

— Grozav lucru trebe să fie — continuă Riderhood — să-i înveți pe tineri să facă ce se cuvine și ca *ei* să știe cum faceți mneavoastră asta ! Îmi cer iertare, domn șef învățat ! Cu voia mneavoastră ! Tabla aia neagră de acolo... pentru ce e ?

— E pentru desenat sau ca să scrii pe ea.

— Zăău ? ! — se miră Riderhood. — Cine-ar fi crezut, văzînd cum arată ?! *Ați* vrea să fiți așa de bun să vă scriți numele pe ea, domn șef ? — adăugă, pe un ton mieros.

Bradley șovăi o clipă, dar scrise pe tablă obișnuita semnătură, cu litere mai mari.

— Eu nu-s un învățat — spuse Riderhood, cu un ochi la clasă — da admir învățătura altora. Aș dori din toată inima să-i aud pe tinerii de aici citind numele cela de colo, unde-a fost scris.

Toți ridicară mîna. La un semn din cap al mizerabilului de profesor, pițigăiat, în cor :

— Bradley Headstone !

— Nu ! Nu se poate ! — se împotrivi Riderhood. — Ce vreţi să spuneţi ? Headstone[1] ?! Păi asta se găseşte în cimitire. Uraa, înc-o dată !

Din nou mîini ridicate, alt semn din cap, din nou se auzi corul piţigăiat :

— Bradley Headstone !

— Aha, acu viu cu de-acasă ! — exclamă Riderhood, după ce ascultă atent ; şi repetă cu glas scăzut : — Bradley. Pricep. Nume de botez. Bradley, la fel ca Roger, cum mă numesc eu. Aşa-i ? Numele de familie... Headstone, la fel ca Riderhood, care-i al meu. Nu-i aşa ?

Corul piţigăiat :

— Da.

— Nu cumva cunoaşteţi, domle-nvăţat — reluă Riderhood — o anumită persoană cam de-nălţimea şi talia mneavoastră, care pus pe cîntar ar arăta cam greutatea mneavoastră şi care răspunde la un nume cam aşa : „ălălant domn şef" ?

Deznădăjduit, dar perfect calm, deşi gura i se strîmbase rău de tot, cu ochii asupra lui Riderhood şi cu unele semne la nări că răsuflarea i se iuţise, profesorul răspunse după o pauză, cu vocea sugrumată :

— Cred că ştiu despre cine e vorba.

— Mi-nchipuiam eu că ştiţi de cine-i vorba, domle-nvăţat. Pe omu ăsta-l caut.

Bradley răspunse, uitîndu-se cu coada ochiului la elevii lui :

— Crezi cumva că-i aici ?

— Îmi cer iertare, domle-nvăţat, şi cu voia mneavoastră — rosti Riderhood, rîzînd — cum să cred eu că-i aici, cînd aici nu-i nimeni altu decît mneavoastră şi cu mine şi iezişorii ăştia pe care-i dăscăliţi ? Da omu ăsta e-ntr-o tovărăşie cum nu se poate mai bună şi-aş vrea să mă caute acolo, pe fluviu în sus, la ecluză.

— Am să-i spun.

— Credeţi c-o să vină ? — întrebă Riderhood.

— Sînt sigur că are să vină.

— Acuma, că am cuvîntu mneavoastră pentru el — continuă Riderhood — mă bizui că vine. Poate c-o să fiţi aşa de

---

[1] *Headstone* = piatră tombală.

bun, domle-învățat, să-i spuneți că dacă nu vine prea iute, îl caut eu atunci.

— Îl voi înștiința.

— Mulțumesc. După cum ziceam mai adineauri — continuă Riderhood, schimbîndu-și tonul răgușit al vocii și din nou aruncînd o privire zbanghie către elevi — cu toate că eu nu-s învățat, admir învățătura la alții, zău! Acuma, că sînt aicĭ și fincă m-am bucurat de grija mneavoastră, domn șef, nu s-ar putea, înainte de-a pleca, să pun o întrebare iezișorilor ăstora ai mneavoastră?

— Da, dacă e o întrebare legată de școală — spuse Bradley, menținîndu-și ochii întunecați asupra celuilalt și vorbind cu glas sugrumat.

— Aa, e legată de școală! — strigă Riderhood. — Fac eu așa fel, domn șef, să fie legată de școală. În ce se-mparte apele, iezișorii mei? Cîte feluri de ape există pe pămînt?

Corul pițigăiat:

— Mări, rîuri, lacuri și bălți.

— Mări, rîuri, lacuri și bălți — repetă Riderhood. — Le-au prins pe toate, domn șef! Afurisit să fiu dacă n-aș fi lăsat lacurile pe din afară, că, după cîte știu, niciodată n-am pus ochii pe vreunu. Mări, rîuri, lacuri și bălți... Da ia să vedem, iezișori, ce se prinde în mări, lacuri și bălți?

Corul pițigăiat (cu oarecare dispreț pentru întrebarea prea ușoară):

— Pește!

— Iarăși bine! — spuse Riderhood. — Da ce alteeva, iezișorii mei, se mai prinde cîteodată în rîuri?

Corul e nesigur. Un glas pițigăiat:

— Ierburi.

— Iarăși bine! — strigă Riderhood. — Da nu-i nici asta. N-o să ghiciți cît îi hău, dragii mei. Ce se mai prinde cîteodată pe lîngă pește, în rîuri?... Păi, să vă spun eu. Haine de-mbrăcat.

Bradley schimba fețe-fețe.

— Cel puțin eu, iezișorii mei — spuse Riderhood, uitîndu-se la el cu coada ochiului — asta pescuiesc uneori în rîuri. Să chiorăsc, iezișorii mei, dacă n-am prins în fluviu tocmai legătura asta pe care-o am sub braț.

Clasa îl privea pe profesor ca și cum făcea apel în fața încuietorilor neobișnuite din acest mod de examinare. Pro-

fesorul se uita la examinator de parcă ar fi vrut să-l fărîme în bucăţele.

— Îmi cer iertare, domle-nvăţat — rosti Riderhood, trecîndu-şi mîneca peste gură şi rîzînd cu poftă — nu-i drept pentru iezişori, ştiu. A fost o glumă de-a mea. Da pe sufletu meu că am scos din fluviu legătura de-aici. E un costum de luntraş. Vedeţi, l-a aruncat în apă ăl care l-a purtat, iar eu l-am dat din nou la iveală.

— De unde ştii că a fost aruncat în apă de cel care l-a purtat ? — întrebă Bradley.

— Că fincă l-am văzut — răspunse Riderhood.

Se uitară unul la altul. Retrăgîndu-şi încetişor privirile dinspre el, Bradley se întoarse cu faţa spre tablă şi şterse numele, agale.

— Mii de mulţumiri, domn profesor — zise Riderhood — că v-aţi pierdut atîta timp mneavoastră şi iezişorii cu un om care n-are altă ricomandaţie în ochii mneavoastră decît aceea că-i un om cinstit. În nădejdea că persoana de care-am vorbit şi de care aţi spus că răspundeţi c-o să vină la ecluza din susu apei, îmi iau rămas bun de la iezişori şi de la învăţatu lor profesor.

Cu aceste cuvinte, el plecă, gîrbovit, din şcoală, lăsîndu-l pe profesor să-şi continue lecţia anevoioasă cum o putea, iar pe elevi şuşotind şi urmărind din ochi figura profesorului, pînă ce avu loc criza, care de mult îl ameninţase.

După două zile, era într-o sîmbătă şi sărbătoare, Bradley se sculă în zori ca să pornească spre ecluza Plashwater Weir Mill Lock. Se sculase atît de devreme, că nu se luminase încă bine de ziuă cînd era gata de plecare. Înainte de a stinge lumînarea la care se îmbrăcase, îşi făcu un pachetel cu ceasul lui frumos de argint şi lanţul delicat şi scrise în interior, pe hîrtie : „Vă rog, păstraţi-mi aceste lucruri". Adresă apoi pachetul domnişoarei Peecher şi-l puse în colţul cel mai ferit de pe băncuţa aflată în portalul micuţ al locuinţei sale.

O dimineaţă geroasă, bîntuită de crivăţul aspru, venind dinspre răsărit. Încuie poarta de la grădină şi plecă. Ninsoarea care fulguise ferestrele clasei lui mai stăruia în văzduh, căzînd albă, iar vîntul sufla zburătăcind-o şi lăsînd totul negru în urmă. Bradley străbătuse pe jos o bună parte a Londrei, de

la răsărit înspre apus, cale de două ceasuri, şi abia atunci ziua tîrzie îşi făcu apariţia. Gustarea de dimineaţă o luă în cîrciuma neîmbietoare unde se despărţise de Riderhood cu ocazia plimbării lor nocturne. Rămase în picioare, la tejgheaua în neorînduială, şi se uită posomorît către un bărbat care se afla tocmai în locul unde stătuse Riderhood în dimineaţa aceea, devreme.

Merse toată ziua, care nu dură mult ; îl cam supărau picioarele de oboseală cînd ajunse pe poteca edeculuí de pe malul fluviului. Se lăsa întunericul. Mai avea vreo două-trei leghe pînă la ecluză şi rări puţin pasul, dar merse mai departe, fără întrerupere. Pămîntul se aşternuse acum cu un strat subţire de zăpadă. În locurile mai puţin ferite ale fluviului pluteau sloiuri, iar la adăpostul malurilor, pojghiţa de gheaţă era numai ochiuri. Nu-l preocupa altceva decît distanţa, zăpada, sloiurile de gheaţă, cînd zări, drept în faţă, licărul unei lumini de care ştia că vine de la fereastra ecluzei. Se opri din mers şi privi în jur. Doar sloiurile de gheaţă, şi zăpada, şi el, şi singura luminiţă puseseră stăpînire peste împrejurimile hîde. Dinainte-i, în depărtare, se afla locul unde dăduse acele lovituri mai mult decît inutile, ironia soartei, căci Lizzie era acum soţia lui Eugene. Dinapoia lui, în depărtare, se afla locul unde copiii, cu braţele ridicate, păreau să-l alunge în lumea demonilor, strigîndu-i numele. Între cele două locuri, acolo unde se zărea lumina, se afla omul care putea să-i ruineze viaţa, în amîndouă sensurile. Pentru el, lumea se reducea la aceste două limite.

Iuţi pasul, cu ochii pironiţi, straniu, la punctul acela luminos, făcînd din asta un reper. Cînd veni îndeajuns de aproape, razele pe care le împrăştia păreau să se concentreze înspre el şi să-l atragă. După ce bătu în uşă, într-atît îi dădură ghes picioarele, încît intră în odaie înainte să fi primit vreun răspuns.

Lumina venea de la foc şi de la o lumînare, laolaltă. Între cele două, şedea Riderhood, pe un scaun, cu picioarele în cenuşar şi pipa în gură.

Cînd musafirul îşi făcu apariţia înăuntru, el ridică privirile, dînd ursuz din cap. Musafirul coborî privirile, dînd şi el din cap. După ce-şi lepădă paltonul, oaspetele luă un scaun şi se aşeză la celălalt capăt al căminului.

— Nu fumați, parc-mi-se ? — îl întrebă Riderhood, împingînd spre el o sticlă care era pe masă.

— Nu.

Tăcură amîndoi un timp, cu ochii la foc.

— Nu-i nevoie să-ți mai spun că mă aflu aici — rosti Bradley în cele din urmă. — Cine trebuie să înceapă ?

— Eu o să-ncep — zise Riderhood — după ce isprăvesc de fumat pipa asta.

Termină foarte pe îndelete de fumat, ciocăni cenușa afară și așeză lulceaua la o parte.

— Eu o să-ncep — repetă el apoi — domn profesor Bradley Headstone, dacă vreți.

— Dacă vreau ? Vreau să știu ce dorești de la mine.

— Așa și trebe. — Riderhood se uita atent la mîinile și buzunarele lui, din spirit de precauție parcă, nu care cumva să fi adus vreo armă cu el. Acum se aplecă spre oaspetele său însă, și, curios, ridicînd cu degetul gulerul de la jileica acestuia, întrebă : — Păi, unde vi-i ceasu ?

— L-am lăsat acasă.

— Îl vreau. Da poate fi luat și după aia. Mi-a căzut cu tronc la inimă.

Drept răspuns, Bradley rîse disprețuitor.

— Îl vreau — repetă Riderhood, mai tare — și-o să-l am.

— Asta vrei să capeți de la mine, nu-i așa ?

— Nu — răspunse Riderhood, și mai tare — asta-i numai o parte din ce vreau să capăt de la mneavoastră. Vreau bani de la mneavoastră.

— Și încă ceva ?

— Și-ncă totu ! — răcni Riderhood, pe un ton foarte răspicat și mînios. — Răspundeți-mi mereu așa, și nu vă mai spun o iotă.

Bradley se uită la el.

— Nu vă mai uitați așa la mine, că nu vă mai vorbesc deloc — urlă Riderhood. — Și-n loc să vorbesc, am să las să cadă mîna asta pe mneavoastră cu toată greutatea... — lovind în masă din răsputeri — ... și vă fac praf !

— Mai departe — îl îndemnă Bradley, după ce-și umezi buzele.

— Oho ! Am să vă spun şi mai departe. Să nu vă temeţi cumva că n-o să vorbesc berechet de iute pentru mneavoastră şi că n-o să merg departe berechet pentru mneavoastră... şi fără să-mi fi spus. Uite ce, domn profesor Bradley Headstone. Puteai să-l fi făcut pe ălălant domn şef bucăţele, fără ca mie să-mi pese, doar că aş fi venit cînd şi cînd la mneata pentru vreun păhărel, două. Altminteri n-am cu mneata nici în clin, nici în mînecă ! Da cînd mi-ai copiat ţoalele şi legătura de la gît, şi cînd m-ai mînjit cu sînge după ce făcuseşi isprava aia, apăi pentru asta trebe să-mi plăteşti, şi-ncă bani grei. Dacă beleaua cădea pe capu mneata, erai gata să dai vina pe mine, nu-i aşa ? Unde alt decît la ecluza din Plashwater Weir Mill Lock există cineva îmbrăcat aşa şi-aşa ? Unde alt decît la ecluza din Plashwater Weir Mill Lock există cineva care-a avut un schimb de cuvinte cu el cînd a ajuns cu barca acolo ? Ia uită-te la paznicu de la ecluza din Plashwater Weir Mill Lock, îmbrăcat în taman ţoalele alea şi cu taman legătura aia roşie la gît, şi vezi dacă hainele lui e pătate de sînge sau ba. Da, din întîmplare e pătate de sînge. Ah, diavol viclean ce eşti !

Bradley, alb ca varul la faţă, îl privea în tăcere.

— Da n-ai fost numai mneata aşa de viclean în treaba asta — continuă Riderhood, pocnind spre el de şase ori din degete. — Şi eu am fost, cu multă vreme înainte, cu mult înainte ca mneata să-ţi fi încercat mîna stîngace, într-o vreme cînd mneata încă nu-ncepuseşi să-ţi croncăneşti dăscăleala sau mai ştiu şi eu ce făceai în şcoala aia a mneatale. Cunosc dir fir în păr cum ai pus totu la cale. Pe unde te-ai tupilat, am putut să umblu pe furiş după mneata, şi-ncă mai dibaci ca mneata. Ştiu cum ai plecat de la Londra în hainele mneatale, şi unde le-ai schimbat, şi unde le-ai ascuns. Parcă văd cum ţi-ai scos hainele din ascunzătoarea aia dintre copacii doborîţi la pămînt şi te-ai scăldat în fluviu ca să esplici oricui ar fi trecut pe-acolo de ce te-ai dezbrăcat. Parcă văd cum din luntraş ai apărut deodată ca domn profesor Bradley Headstone. Parcă văd cum ai azvîrlit legătura cu ţoalele de luntraş în fluviu, da eu am scos-o din fluviu cu un cîrlig. Am pus mîna pe ţoalele alea de luntraş, sfîrtecate ici şi colo în timpu încăie-

rării, mînjite cu verde de la iarbă și pătate cu ce a țîșnit în urma loviturilor. Am pus mîna pe ele și-am pus mîna pe mneata. Nu-mi pasă nici cît negru sub unghie de ălălant domn șef, viu sau mort, da-mi pasă mult de tot de mine. Și cum ai uneltit împotriva mea și te-ai purtat ca un diavol viclean cu mine, ai să-mi plătești pentru asta... ai să-mi plătești pentru asta... ai să-mi plătești pentru asta... ai să-mi plătești de-are să te secе la inimă !

Bradley își întoarse fața chinuită spre foc și rămase tăcut o vreme. În cele din urmă, spuse, cu un calm silit în glas și înfățișare :

— Nu poți scoate sînge din piatră, Riderhood.

— Cu toate astea, pot scoate bani de la un belfer.

— Nu poți scoate de la mine ce nu am. Nu poți smulge de la mine ce nu există. Meseria mea nu-i bănoasă. Pînă acum ai și primit de la mine mai bine de doi galbeni. Știi în cît timp am cîștigat suma asta, fără să mai pun la socoteală anii de studiu migălos ?

— Nu știu și nici nu-mi pasă. În meseria mneatale ești bine văzut. Ca să-ți scapi renumele, face să dai cu amanet tot ce ai ca lucruri de îmbrăcăminte, să vinzi din casă pînă la ultimu capăt de ață, să te-mprumuți pîn' la ultima lăscaie pe care-o poți căpăta. După ce faci asta și-mi predai suma, îți dau drumu. Nu înainte.

— Cum adică îmi dai drumul ?

— Adică, am să-ți țin tovărășie ; oriunde te duci după ce pleci de-aici. Ecluza să-și poarte singură de grijă, eu am să-ți port de grijă mneatale, o dată ce te am la mînă.

Bradley iarăși se uită la foc. Privindu-l pieziș, Riderhood luă pipa, o umplu din nou, o aprinse și începu să fumeze. Bradley își sprijini coatele pe genunchi și, cu capul în mîini, se uita absent la foc.

— Riderhood — spuse el după o tăcere îndelungată ; se sculă de pe scaun, scoase punga de bani din buzunar și o puse pe masă. — Să zicem că-ți dau asta, unde sînt toți banii pe care-i am : să zicem că-ți aduc și ceasul ; să zicem că la fiecare trimestru cînd iau salariul îți plătesc o anumită sumă.

— Să zicem nimic din toate astea — îi întoarse vorba Riderhood, scuturînd din cap în timp ce fuma. — Ai șters-o o dată, a doua oară nu mă mai păcălesc eu. Am avut destul

bucluc pînă să dau de mneata, şi nu te-aş mai fi găsit dacă nu te vedeam într-o seară furişîndu-te pe stradă ; atunci te-am urmărit pîn-acasă, în tihnă. Acum vreau să pun lucrurile la punct de la un capăt la altu.

— Riderhood, eu sînt un om care a dus o viaţă retrasă. N-am alte surse de venit în afară de meseria mea. N-am absolut nici un prieten.

— Asta-i o minciună — se împotrivi Riderhood. — Ai o pretină, după cum ştiu, bună ca un livret la o casă de economii, să nu-mi spui mie pe nume dacă nu-i aşa.

Bradley se întunecă la faţă şi apucă încetişor punga cu mîna şi o trase înapoi, în timp ce se opri să asculte ce avea de spus mai departe celălalt.

— Alaltăieri cînd am venit la mneata am nimerit într-alt loc — zise Riderhood. — M-am trezit printre nişte domşoare tinere, pe Dumnezeu meu ! Şefa lor era o profesoară. Eu zic că dînsa ţine destul de mult la mneata, domn profesor, ca să-şi vîndă tot, cît ai bate din palme, să te scoată din bucluc. Spune-i să facă asta.

Bradley holbă ochii la el atît de brusc, încît Riderhood nu prea ştia cum să ia asta şi se prefăcu a fi ocupat să scoată rotocoale de fum din lulea, pe care le destrăma cu mîna, suflîndu-le într-o parte.

— Ai vorbit cu profesoara aceea, nu-i aşa ? — întrebă Bradley, cu calmul de odinioară în glas şi atitudine, care părea silit, şi fără să-l privească.

— Puf !... Da — răspunse Riderhood ; nu mai era atent la fum. — Am vorbit cu ea. Nu i-am spus prea multe. S-a fîstîcit. cînd a văzut că pic printre tinerele domşoare (nu prea am avut eu cine ştie ce trecere la fete) şi m-a poftit într-un salonaş, în nădejdea că nu era nimic rău la mijloc. Eu îi spun : „Aa nu, nu-i nimic rău. Domn profesor e-un pretin foarte bun de-al meu." Da am văzut eu cum stă lucrurile şi că-i dă mîna.

Bradley puse punga în buzunar, apucă încheietura stîngii cu mîna dreaptă şi rămase ţeapăn, cu ochii la foc.

— Nici că s-ar putea să locuiască mai la-ndemînă — continuă Riderhood — şi cînd o să merg acasă cu mneata (cum de altfel o să se-ntîmple), eu zic să nu mai pierzi vremea şi s-o jumuleşti numaidecît. Poţi să te-nsori cu ea, după ce mneata şi cu mine ajungem la o înţelegere. E frumuşică şi

știu că n-ai putea face casă cu altcineva, după ce-ai fost așa de dezamăgit, nu de multă vreme.

Toată noaptea, Bradley n-a mai scos o vorbă. Nu și-a mai schimbat atitudinea și nici nu a slăbit din strînsoare încheietura mîinii. Stătea țeapăn dinaintea focului, ca și cum o flacără l-ar fi îmbătrînit ca prin minune ; creturile întunecate de pe chip i se adînciseră, căutătura ochilor era tot mai rătăcită, pielea — din ce în ce mai albă, de parcă fusese dat cu cenușă pe față, iar părul începuse să-i încărunțească.

Abia după ce lumina tardivă a zilei făcu ferestrele străvezii, statuia aceasta decrepită începu să se miște. Apoi se ridică încet și se așeză pe pervazul ferestrei, privind afară.

Riderhood rămase toată noaptea pe scaun. În prima parte a nopții, tot mormăise ceva, de două sau trei ori, că era cumplit de frig ; ori că focul ardea prea iute și se dusese să mai pună niște cărbuni. Dar, cum nu putu smulge de la tovarășul său nici un sunet, nici măcar un gest, se potoli după aceea. Dădu să facă unele pregătiri pentru cafea, fără nici o noimă, cînd Bradley plecă de lîngă fereastră și-și puse pe el paltonul și pălăria.

— N-ar fi mai bine să-mbucăm ceva înainte de-a porni la drum ? — spuse Riderhood. — Nu-i bine să-ngheți cu burta goală, domn profesor.

Fără să facă vreun semn că ar fi auzit, Bradley ieși din casa ecluzei. Riderhood înșfăcă o bucată de pîine de pe masă și, luînd legătura hainelor de luntraș sub braț, veni numaidecît în urma lui. Bradley o apucă spre Londra. Riderhood îl ajunse și mergea alături de el.

Cei doi bărbați se tăbîrciră, cot la cot, în tăcere, trei leghe încheiate. Deodată, Bradley se opri, făcînd calea-ntoarsă. Numaidecît, Riderhood se întoarse și el și se înapoiau, unul lîngă altul.

Bradley intră din nou în casa ecluzei. La fel făcu și Riderhood. Bradley se așeză pe pervazul ferestrei. Riderhood se încălzea la foc. După vreo oră și ceva, Bradley sări în picioare și din nou ieși afară, de astă dată însă porni în direcția opusă. Riderhood veni repede în urma lui, îl ajunse după cîțiva pași și mergea lîngă el.

De astă dată, ca și mai înainte, văzînd că nu scapă de însoțitorul lui, Bradley făcu brusc calea-ntoarsă. De astă dată,

ca și mai înainte, Riderhood se întoarse, mergînd lîngă el. Dar de astă dată, nu ca mai înainte, ei nu reveniră la casa ecluzei, căci Bradley se opri pe malul acoperit cu zăpadă, în dreptul ecluzei, și se uită în susul și-n josul fluviului. Navigația era întreruptă din pricina gerului, și cît vedeai cu ochii — o întindere pustie învești mîntată în alb și galben.

— Hei, vino, vino, domn profesor — stărui Riderhood, de lîngă el. — Degeaba te joci cu mine. Ce rost mai are ? De mine tot nu scapi, doar dacă ajungem la o-ntelegere. Mă ții de mneata pînă-n pînzele albe.

Fără să-i răspundă vreun cuvînt, Bradley trecu iute de el și porni pe podețul de lemn care ducea la porțile ecluzei.

— Păi, ce faci acu e și mai fără noimă decît ce-ai făcut mai-nainte — zise Riderhood, urmărindu-l. — Colo-i stăvilaru, și o să trebe să te-ntorci, știi...

Bradley, fără să-l ia cîtuși de puțin în seamă, se sprijini cu tot trupul de un stîlp ca și cum ar fi vrut să se odihnească și rămase așa, cu ochii lăsați în jos.

— Acu, că tot îs aici — spuse Riderhood, morocănos — o să mă slujesc de prilej ca să schimb porțile.

Porțile, care fuseseră deschise, scrîșniră, apa se năpusti în puhoi, porțile se strînseră din nou, și ecluza se găsea deocamdată închisă din toate părțile.

— Ai face mai bine să te porți ca un om cu scaun la cap, domn profesor Bradley Headstone — rosti Riderhood, trecînd pe dinaintea lui — ori de nu, o să fiu și mai aprig cînd ne-om socoti... Ah ! De-asta-mi ești tu !

Bradley îl prinsese cu brațul pe după șale. Parcă era strîns într-o chingă de fier. Se aflau la parapetul ecluzei, cam în mijloc, între cele două rînduri de porți.

— Dă-mi drumu ! — răcni Riderhood. — Dacă nu, scot custura și te lovesc unde văd cu ochii. Dă-mi drumu !

Bradley se trăgea spre marginea ecluzei. Riderhood căuta să se depărteze. A fost o luptă corp la corp înverșunată, pe viață și pe moarte, cu brațele și picioarele, Bradley îl prididi — cu spatele spre prăpastia ecluzei — și îl tot tîra îndărăt.

— Dă-mi drumu ! — zbieră Riderhood. — Stai ! Ce vrei să faci ? Nu poți să mă-neci. Nu ți-am spus că un om care a scăpat de la înec nu se mai înecă niciodată ? Pe mine nu mă poți îneca !

— Eu da ! — răspunse Bradley, disperat, cu dinții încleștați. — Sînt hotărît. Mă țin de tine, viu sau mort. Jos cu tine !

Riderhood se prăvăli pe spate în prăpastia netedă, și după el — Bradley Headstone. Cînd au fost găsiți cei doi, zăcînd sub mîl și spumă îndărătul uneia din porțile putregăioase, Riderhood îi dăduse drumul din strînsoare, pesemne în cădere, și ochii priveau încremeniți spre cer. Mai era însă țintuit în chinga lui Bradley de fier, iar niturile chingii de fier îl țineau strașnic.

Capitolul XVI

DESPRE OAMENI ŞI LUCRURI ÎN GENERAL

Prima treabă plăcută a doamnei şi domnului John Harmon a fost să pună în ordine orice lucru care nu era întru totul la focul lui, oricare ar fi fost, putea fi, ar fi putut fi sau trebuia să nu fie la locul lui cît timp chestiunea numelui lor nu fusese limpezită. Pentru cercetarea faptelor în care moartea fictivă a lui John trebuia într-un fel sau altul considerată cauza principală, folosiră un procedeu foarte amplu şi elastic. De pildă, pe croitoreasa de păpuşi au socotit-o avînd unele drepturi de a primi sprijin din partea lor, din pricina legăturii ei cu doamna Lizzie Wrayburn, din pricina legăturii doamnei Lizzie Wrayburn, la rîndul său, cu latura sumbră a acestei istorii. De aici rezultă că bătrînul Riah, ca prieten bun şi săritor la nevoie în cazul amîndurora, nu trebuia lăsat la o parte. Nici chiar inspectorul, care fusese indus în eroare şi dezlănţuise o urmărire asiduă pe o pistă falsă. În privinţa acestui funcţionar valoros, nu strica să spună că la poliţie se stîrnise un zvon cum că el i-ar fi mărturisit domnişoarei Abbey Potterson, la o stacană de flip în barul La cei şase hamali veseli, că prin revenirea la viaţă a domnului Harmon „n-a pierdut nici o lăscaie", ci, dimpotrivă, a avut numai de cîştigat, ca şi cum omul acela ar fi fost ucis mişeleşte, iar el (inspectorul) nu făcea decît să încaseze recompensa guvernamentală.

În toate acţiunile de acest fel, doamna şi domnul John Harmon au căpătat un mare sprijin din partea eminentului avocat, domnul Mortimer Lightwood, care, profesional, dăduse dovadă de o nemaipomenită rîvnă şi discreţie, că o dată treaba începută cu temeinicie era dusă pînă la capăt fără întîrziere. De aici reieşea că tînărul Blight parcă ar fi fost sub înrîurirea băuturii aceleia alcoolice de peste ocean, numită poetic Des-

chizător de ochi, căci se pomeni uitîndu-se la clienți în carne și oase, și nu pe fereastră. Promptitudinea lui Riah dovedindu-se foarte utilă pentru unele sugestii oferite în descurcarea afacerilor băneşti ale lui Eugene, Lightwood se porni cu o nețărmurită plăcere să-l atace și să-l hărțuie pe domnul Fledgeby, care, văzîndu-se în primejdie să sară în aer din pricina unor tranzacții fulminante în care se angajase și socotind că pătimise destul de pe urma ciomăgelii, se înființă cu cenușă pe cap să ceară iertate. Inofensivul Twemlow avu de profitat de pe urma situației în care intrase, deși nici n-ar fi visat așa ceva : domnul Riah devenise inexplicabil de îngăduitor, nu mai era violent, ci blînd, și îl vizitase personal în locuința lui de deasupra grajdurilor din strada Duke, St. James's, informîndu-l că urma să plătească mai departe dobînzile ca și pînă atunci, dar de atunci încolo la birourile domnului Lightwood, și cînd să plece încredințîndu-i taina că domnul John Harmon îi avansase suma de bani și devenise astfel creditor. De aceea s-a preîntîmpinat mînia sublimului Snigsworth și de aceea nu i-a mai fost dat să forăie dinaintea coloanei corintice, înălțată pe prichiciul căminului, cu și mai multă măreție morală decît îi îngăduia în mod normal constituția lui și aceea a Marii Britanii.

Prima vizită făcută de doamna Wilfer în noua locuință a cerșetorului, care se căsătorise cu fiica ei, a fost un mare eveniment. Tatăl, după care se trimise la birou chiar în ziua cînd avusese loc intrarea în posesia averii, se pierduse cu firea de uimire, dar, readus apoi la simțire, a fost purtat prin casă de urechi ca să vadă diferitele ei comori, și rămase încîntat, vrăjit. De altminteri, tatăl fu numit secretar, drept care va primi dispoziția să demisioneze numaidecît de la *Chicksey, Veneering & Stobbles*, pentru totdeauna.

Mama apăru mai tîrziu, cu mare pompă, după cum se și cuvenea. S-a trimis o trăsură pentru mama, care păși înăuntru într-o atitudine demnă de această ocazie, mai mult însoțită decît ajutată de domnișoara Lavinia — absolut îndărătnică în a recunoaște maiestatea maternă. Urma, resemnat, domnul George Sampson. În trăsură îl întîmpină doamna Wilfer, ca și cum i s-ar fi făcut cinstea să ia parte la niște funeralii de familie, apoi ea se adresă valetului cerșetorului, poruncindu-i :

— Dă-i drumul !

— Pentru numele lui Dumnezeu, mamă — spuse Lavvy, tolănindu-se pe spate în perne, cu brațele încrucișate — leagănă-te și dumneata puțin !

— Cum ? Să mă legăn ? — repetă doamna Wilfer.

— Da, mamă.

— Sper — rosti emotiva doamnă — că nu-s în stare de așa ceva.

— Asta mai mult ca sigur, mamă. Dar pentru că ne ducem să luăm masa cu propria fiică sau soră, *nu* pricep de ce trebuie să fim bătoase de parcă am avea o scîndură sub jupon.

— Nici eu nu pricep — răspunse doamna Wilfer, cu mult dispreț — cum poate o domnișoară să folosească astfel de expresii. Roșesc în locul tău.

— Mulțumesc, mamă — spuse Lavinia, căscînd — dar pot face asta și singură cînd e cazul... oricum, îți rămîn îndatorată.

Aici, domnul Sampson, din dorința de a restabili armonia, ceea ce niciodată n-a izbutit să facă, ori de cîte ori a încercat, spuse, cu un zîmbet agreabil :

— La urma urmelor, știți, doamnă, noi știm că asta există. Dar numaidecît se simți ca și cum s-ar fi dat de gol.

— Noi știm că există ! — exclamă doamna Wilfer, fulgerîndu-l din ochi.

— Zău, George — îl dojeni domnișoara Lavinia — trebuie să mărturisesc că nu înțeleg aluzia ta și cred că s-ar cădea să fii mai delicat și mai impersonal.

— Dă-i înainte ! — strigă domnul Sampson, ajuns pradă disperării cînd rosti această observație extrem de scurtă. — Haide, dă-i înainte, domnișoară Lavinia Wilfer !

— Habar n-am ce vrei să spui, George Sampson, cu expresiile dumitale de birjar — zise domnișoara Lavinia. Și nici nu doresc să aflu. Mi-e de ajuns să știu că în sufletul meu n-am de gînd să... — deoarece din nebăgare de seamă rostise o frază fără să-i prevadă sfîrșitul, domnișoara Lavinia se văzu silită să încheie cu —... n-am de gînd să-i dau înainte !

O biată încheiere, căreia tonul disprețuitor îi conferi totuși un simulacru de forță.

— Aa, da ! — exclamă domnul Sampson, cu amărăciune. — Așa e mereu. Niciodată cu...

— Dacă vrei să spui — îi tăie scurt vorba domnișoara Lavvy — că n-ai crescut încă niciodată o gazelă tînără, poți să-ți cruți osteneala, pentru că nimeni din trăsura asta n-ar crede să fi făcut așa ceva. Te cunoaștem noi prea bine. (Era lovitura de grație, pare-se.)

— Lavinia — replică domnul Sampson, foarte abătut — nu asta am vrut să spun. Eu voiam să spun că nu mă mai aștept să păstrez locul privilegiat în această familie, căreia norocul a început să-i surîdă. De ce mă duci în niște saloane splendide — adăugă domnul Sampson — cu care niciodată n-o să mă pot lua la întrecere, și-apoi să rîzi de salariul meu modest ? E frumos asta ? Se cade așa ceva ?

Maiestuoasa doamnă Wilfer se folosi de prilej și rosti cîteva observații de la înălțimea tronului său, intervenind în toiul discuției.

— Domnule Sampson — începu ea — nu-ți permit să răstălmăcești astfel bunele intenții ale unui copil de-al meu.

— Lasă-l în pace, mamă — rosti cu trufie domnișoara Lavvy. — Puțin îmi pasă ce spune sau ce face el.

— Nu-i așa, Lavinia — se împotrivi doamna Wilfer. — Asta pune în joc onoarea familiei. Dacă domnul Sampson atribuie chiar și celei mai tinere fiice a mele...

— Nu înțeleg, mamă, de ce întrebuințezi cuvîntul „chiar" — sări domnișoara Lavvy — pentru că și eu sînt la fel de importantă ca oricare altul.

— Tăcere ! — exclamă doamna Wilfer, solemn. — Repet : dacă domnul George Sampson atribuie fiicei mele mai mici anumite porniri puțin elevate, atunci el le atribuie deopotrivă și mamei fiicei mele mai mici. Mama aceasta le respinge și-i cere domnului George Sampson, ca unui tînăr de lume, să se *explice*. N-ar fi exclus să mă înșel... tot ce se poate... dar domnul George Sampson — continuă doamna Wilfer, fluturîndu-și maiestuos mănușile — se află așezat, pare-mi-se, într-un echipaj de primul rang. Domnul George Sampson, pare-mi-se, este, cu propria sa încuviințare, în drum spre o reședință pe care am putea-o denumi princiară. Domnul George Sampson, pare-mi-se, a fost poftit să participe la elevația, aș zice, pogorîtă asupra familiei din care el are ambiția, aș zice, să facă parte. Și-atunci, de unde și pînă unde tonul ăsta la domnul Sampson ?

— Doamnă — explică domnul Sampson, mai abătut ca oricînd — asta numai deoarece am sentimentul chinuitor al lipsei mele de demnitate sub raport pecuniar. Lavinia are acum rude sus-puse. Pot eu spera că va rămîne aceeaşi Lavinia de odinioară ? Şi nu e scuzabil dacă sînt sensibil cînd văd la ea tendinţa de a mă lua peste picior ?

— Domnule, dacă nu sînteţi mulţumit cu poziţia dumneavoastră — rosti Lavinia pe un ton foarte politicos — vă putem lăsa în orice loc pe care l-aţi indica vizitiului sorei mele.

— Scumpă Lavinia — spuse patetic domnul Sampson — te ador.

— Dacă nu poţi face asta în chip mai plăcut — replică tînăra domnişoară — atunci, mai bine te-ai lipsi.

— Iar pe dumneavoastră, doamnă — continuă domnul Sampson— vă respect într-o măsură, sînt convins, mai prejos decît meritele dumneavoastră, deşi deasupra nivelului obişnuit. Fii îngăduitoare, Lavinia, şi dumneavoastră, doamnă, cu un biet om care-şi dă seama de nobilul sacrificiu pe care-l faceţi pentru el, dar care aproape îşi iese din minţi — domnul Sampson se lovi peste frunte — la gîndul că va trebui să se ia la întrecere cu bogăţia şi cu influenţa.

— Cînd va trebui să te iei la întrecere cu bogăţia şi cu influenţa, ţi se va spune probabil — rosti domnişoara Lavvy — din vreme. Cel puţin, în ce *mă* priveşte.

Domnul Sampson îşi exprimă numaidecît părerea înflăcărată că asta era „mai mult decît uman" şi îngenunche la picioarele domnişoarei Lavinia.

Era un adaos neapărat necesar pentru încununarea deplinei bucurii atît a mamei, cît şi a fiicei de a-l purta pe domnul Sampson, captiv recunoscător, prin saloanele splendide despre care pomenise el, de a-l duce din încăpere în încăpere, ca pe un martor în carne şi oase al gloriei lor, pildă strălucită a condescendenţei lor. Urcînd scara, domnişoara Lavinia îi îngădui să meargă alături de ea, cu aerul că ar vrea să spună : „Indiferent de luxul care mă înconjoară, eu tot a ta sînt, George. Cît de mult o să dureze ? Asta-i altceva, dar sînt încă a ta." A mai avut şi bunăvoinţa să-i vorbească, de astă dată

cu glas tare, despre obiectele la care se uita el, neobișnuite pentru el, ca de exemplu :

— Plante exotice, George... o colivie cu păsărele, George... un ceas din bronz aurit, George...

Și așa mai departe.

Doamna Wilfer conducea parada, cu nepăsarea unei căpetenii de sălbatici care s-ar compromite în sinea sa dacă ar da cel mai slab semn de surprindere sau admirație.

Într-adevăr, purtarea acestei femei impozante de-a lungul întregii zile a fost exemplară, pentru toate femeile impozante în împrejurări asemănătoare. Ea reîmprospătă cunoștința cu domnul și doamna Boffin, ca și cum domnul și doamna Boffin spuseseră despre ea ceea ce ea a spus despre ei și ca și cum numai timpul ar mai fi putut șterge injuriile aduse. La masă, orice slujitor care se apropia de ea îl privea ca pe-un dușman de moarte, pus anume să-i ofere afronturile pe tavă, și din carafe să toarne ultragii peste simțămintele ei morale. Stătea țeapănă pe scaun, la dreapta ginerelui ei, de parcă avea bănuiala că bucatele conțineau otravă și că numai prin forța ei firească de caracter ar fi putut preîntîmpina alte primejdii funeste. Față de Bella se purta ca față de o doamnă tînără cu o situație bună pe care cu cîțiva ani în urmă o întîlnise în societate. Sub influența șampaniei fremătătoare, mai dezghețîndu-se puțin, chiar și atunci, povestind ginerelui său unele amănunte particulare despre tatăl ei, strecură în istorisire cîteva aluzii care-i înghețară pe ascultători pînă-n măduva oaselor, cum că ea a fost pentru umanitate o adevărată binecuvîntare, încă de pe cînd trăia taică-său, și de asemenea că domnul acela fusese personificarea glacială a unei rase congelate.

A fost adusă și neastîmpărata, cu ochișorii ei mari, care se pregătea în chip vădit să schițeze un surîs vag, dar cînd o văzu, deodată deveni agitată și nimeni nu-i mai putu intra în voie.

Cînd, în sfîrșit, doamna Wilfer își luă rămas bun de la gazde, avea aerul fie că se duce la eșafod, ori că-i părăsește pe cei ai casei pentru a fi numaidecît executați — în orice caz, greu de spus. John Harmon se bucură totuși grozav, și cînd rămaseră singuri îi mărturisi soției lui că niciodată naturalețea ei nu i s-a părut mai fermecător de firească decît pe acest

fundal și că deși nu contestă că e fiica tatălui ei, își va păstra totdeauna convingerea fermă că a maică-si, oricum, nu poate fi.

Vizita aceasta, după cum s-a mai spus, fusese un mare eveniment. Un alt eveniment, fără a fi mare, dar socotit remarcabil de cei ai casei, petrecut cam în aceeași perioadă, a fost prima întîlnire dintre domnul Sloppy și domnișoara Wren.

Croitoreasa pentru păpuși lucra de zor la garderoba unei păpuși, destinată neastîmpăratei, încă o dată mai mare decît fetița. Domnul Sloppy luă hotărîrea să vadă cum stau lucrurile. Zis și făcut.

— Intră, domle... — spuse domnișoara Wren, care se afla la masa ei de lucru. — Da cine ești mneata ?

Domnul Sloppy se prezentă pe sine și nasturii.

— Aa ! — exclamă Jenny. — Aa ! Chiar țineam să te cunosc. Am auzit că ești un om foarte ales.

— Chiar așa, domșoară ? — se miră Sloppy, rînjind. — Zău că-mi pare bine că te-aud spunînd asta, da de unde și pînă unde ?

— Păi, nu mneata ai zvîrlit pe unu în teleaga de gunoi ? — spuse domnișoara Wren.

— Aa, de-asta ! — strigă Sloppy. — Da, domșoară.

Își smuci capul îndărăt și rîse.

— Maică Precistă ! — exclamă domnișoara Wren, tresărind. — Nu mai căsca atît de mult gura, tinere, să nu rămîi cu ea așa într-o bună zi.

Domnul Sloppy o deschise, dacă-i posibil, și mai și, ținînd-o căscată pînă ce-i trecu rîsul.

— Vai de mine ! Parc-ai fi căpcăunu din poveste — spuse domnișoara Wren — care-a venit în Țara Vrejului de Fasole, și la cină a vrut să-l înfulece pe Jack.

— Era chipeș, domșoară ? — se interesă Sloppy.

— Nu — răspunse domnișoara Wren — slut rău.

Musafirul aruncă o privire prin odaie — care era mult mai confortabilă ca înainte — și zise :

— Frumoasă cameră, domșoară !

— Mă bucur că-ți place, domle — replică domnișoara Wren. — Da ce zici de mine ?

Se codi să răspundă, răsucind un nasture și rînjind, onestitatea domnului Sloppy fiind pusă astfel la grea încercare.

— Hai, dă-i drumu ! — îl îndemnă domnișoara Wren, glumeață. — Nu ți se pare că sînt o mică și ciudată creatură ?

Clătinînd din cap spre el, după ce rosti întrebarea, părul i se revărsă peste umeri.

— Oo ! — exclamă Sloppy, în culmea admirației. — Ce bogat, și ce culoare !

Domnișoara Wren, cu felul ei expresiv de a smuci bărbia, își văzu mai departe de lucru : nu-i displăcea efectul produs.

— Nu locuiești singură aici, nu-i așa, domșoară ? — întrebă Sloppy.

— Nu — răspunse domnișoara Wren, scurt. — Locuiesc aici cu un om ca-n basme de cumsecade.

— Cu cine... — domnul Sloppy nu prea înțelese — ... cu cine locuiești aici, domșoară ?

— Păi... — rosti domnișoara Wren mai serioasă — ... cu cel de-al doilea tată al meu. Sau, mai bine zis, cu primu meu tată. — Clătină din cap și scoase un oftat. — Dac-ai fi cunoscut un sărman copil pe care-l aveam aici — adăugă ea — m-ai înțelege. Dar cum nu l-ai cunoscut și nu mă poți înțelege, cu-atît mai bine.

— Trebe c-ai învățat vreme îndelungată — spuse Sloppy, uitîndu-se la șirul de păpuși din fața lui — pînă să ajungi să lucrezi așa frumos, domșoară, și cu atîta gust.

— N-am fost învățată nici măcar să țin acu-n mînă, tinere ! — răspunse croitoreasa, scuturînd capul îndărăt. — Am tot încercat și iar am încercat pînă cînd am nimerit cum să fac. La-nceput a mers prost de tot, dar acum e mai bine.

— Iar eu — spuse Sloppy, mustrîndu-se oarecum pe sine — am tot învățat și-am învățat, și domn Boffin a tot plătit și-a plătit pînă n-a mai putut !

— Am auzit eu ce meserie ai. Ești tîmplar de mobilă — zise domnișoara Wren.

Domnul Sloppy dădu din cap.

— Acuma, că s-a isprăvit cu movilele. Știi ce, am să-ți spun ceva, domșoară. Aș vrea să-ți lucrez ceva.

— Îți sînt foarte îndatorată. Dar ce ?

— Aș putea să-ți fac — se oferi Sloppy, rotindu-și privirile prin odaie — aș putea să-ți fac un dulap cu multe despărțituri pentru păpuși sau unu cu nenumărate sertărașe unde să ții mătăsurile, ața, petecele. Ori aș putea face un mîner, ceva pe

cinste, pentru bastonu-cîrjă de colo, dacă-i al ăluia care zici că ți-e tată.

— E-al meu — replică micuța creatură roșind pînă în vîrful urechilor, într-o clipă. — Sînt șchioapă.

Bietul Sloppy roși și el, pentru că îndărătul nasturilor lui se ascundea o fire delicată, pe care singur o făcu să vibreze. Îi spuse poate cel mai potrivit lucru pe care-l putea spune ca să repare greșeala.

— Îmi pare foarte bine că-i al dumitale, că prefer să-l împodobesc pentru mneata decît pentru oricine altu. Îmi dai voie să mă uit puțin la el ?

Domnișoara Wren tocmai se pregătea să i-l înmîneze peste masa de lucru, cînd se opri locului.

— Dar mai bine să vezi cum îl folosesc — zise, cu vioiciune. — Iată cum fac. Șontîc-șontîc, poc-poc-poc. E drăguț, nu-i așa ?

— Mi se pare mie că nu prea ai nevoie de el — rosti Sloppy.

Micuța croitoreasă se așeză din nou pe scaun și-i înmînă bastonul cu expresia aceea plăcută de pe chipul ei și zîmbind.

— Îți mulțumesc !

— Cît privește dulapu și sertarele — rosti Sloppy după ce măsură mînerul pe manșetă și apoi sprijinind bastonul încetișor pe perete — păi, asta o să fie pentru mine o adevărată plăcere. Am auzit vorbindu-se că știi să cînți o minune ; cu un cîntec m-ai plăti mai bine decît cu bani, că todeauna mi-a plăcut așa ceva... Și eu adesea am înveselit-o pe coana Higden și pe Johnny cu cîte-un cîntecel hazliu, și cu cuvinte din loc în loc : da ăsta nu-i genu dumitale, pun rămășag.

— Ești un băiat foarte cumsecade — replică croitoreasa. — Zău, foarte cumsecade băiat ești. Primesc oferta făcută... Sper că el n-o să aibă nimic împotrivă... — adăugă ea după ce stătu puțin pe gînduri, ridicînd din umeri. — ...Și dac-o să aibă, treaba lui !

— Adică-i vorba de ăl ce zici că ți-i tată, domșoară ? — întrebă Sloppy.

— Nu, nu — răspunse domnișoara Wren. — El, el, el !

— El, el, el ? — repetă Sloppy, privind în jur după el.

— El, care-o să vină să mă pețească și să se-nsoare cu

mine — precizâ domnişoara Wren. — Vai de mine, da greu mai pricepi!

— Aha, el! — spuse Sloppy, şi căzu pe gînduri, parcă puţin tulburat. — Nici nu m-am gîndit la el. Cînd are să vină, domşoară?

— Păi, sfinte Dumnezeule, de unde să ştiu eu?! Are să vină, cred, de undeva, habar n-am de unde, şi cred că are să vină într-o zi sau alta. Nu mai ştiu altceva despre el, deocamdată.

Aceasta i se păru domnului Sloppy o glumă nemaipomenit de bună; îşi smuci capul pe spate şi se prăpădea de rîs, grozav de amuzat.

Văzîndu-l că rîde în felul ăsta caraghios, croitoreasa de păpuşi se porni şi ea pe un rîs din toată inima. Aşa că amîndoi au rîs pînă n-au mai putut.

— Haide-haide! Pentru numele lui Dumnezeu, opreşte-te, căpcăunule, altfel mă-nghiţi de vie, fără ca eu să-mi dau seama. Şi pînă-n clipa de faţă încă nu mi-ai spus pentru ce-ai venit.

— Păi, am venit pentru păpuşa lu micuţa domşoară Harmon — zise Sloppy.

— Mi-am închipuit eu — rosti domnişoara Wren. — Poftim, păpuşa micuţei domşoare Harmon te aştepta. Uite-o, e-nfăşurată în hîrtie de mătase, parc-ar fi îmbrăcată din cap pînă-n picioare în bancnote nou-nouţe. Ai grijă de ea, şi hai să-ţi strîng mîna. Încă o dată, mulţumesc.

— O să am grijă de ea ca şi cum ar fi de aur — spuse Sloppy — iar eu îţi întind *amîndouă* mîinile, domşoară, şi-am să mai trec pe-aici curînd.

Dar cel mai mare eveniment dintre toate cele petrecute în noua viaţă a doamnei şi domnului John Harmon a fost vizita doamnei şi a domnului Eugene Wrayburn. Impunătorul Eugene de odinioară era acum epuizat, palid şi abătut. Mergea la braţul soţiei lui, sprijinindu-se greoi în baston. Însă din zi în zi se înzdrăvenea tot mai mult, iar doctorii spuneau că s-ar putea, cu timpul, să nu rămînă prea desfigurat. Cu adevărat mare oveniment instalarea doamnei şi a domnului Eugene Wrayburn în casa doamnei şi a domnului John Harmon, unde, în treacăt fie zis, domnul şi doamna Boffin puteau rămîne, de asemenea, cît doreau!

Doamna Bella Harmon îi împărtăşi confidenţial domnului Eugene Wrayburn că ştiuse despre afecţiunea soţiei lui încă din vremea cînd el nu-şi definise încă poziţia. Iar doamnei Bella Harmon, domnul Eugene Wrayburn îi împărtăşi confidenţial că dacă o să-i ajute Dumnezeu, ea îşi va da seama în ce măsură a izbutit să se schimbe graţie soţiei lui !

— Eu nu umblu cu vorbe mari... — spuse Eugene. — Ce om serios ar face asta ?... Am luat o hotărîre.

— Dar o să-ţi vină să crezi, Bella — interveni Lizzie, apropiindu-se şi luîndu-şi locul de îngrijitoare lîngă bolnav, căci niciodată nu se simţea bine fără ea — că în ziua cînd ne-am cununat mi-a spus că cel mai bun lucru pe care-l avea de făcut i se părea că ar fi să moară ?

— Cum însă n-am murit atunci, Lizzie — reluă Eugene — voi face un lucru mai bun, sugerat de tine, şi anume, voi trăi de dragul tău.

În aceeaşi după-amiază, pe cînd Eugene se afla în odaia lui, întins pe o canapea, veni Lightwood să stea de vorbă cu el, iar Bella o luă pe Lizzie să facă o plimbare cu trăsura.

— Numai cu forţa ai putea-o face să se urnească de-aici — spuse Eugene.

Aşa că Bella o forţă, în joacă, şi plecară.

— Dragul şi vechiul meu prieten — i se adresă Eugene lui Lightwood, strîngîndu-i mîna — mai potrivit nici că se putea să vii, căci mintea mi-e plină de gînduri şi-aş vrea să le destăinui. Mai întîi să ne ocupăm de prezent, înainte de-a trece la viitor. Preaonoratul meu tată, care-i un cavaler mai aprig decît mine şi un admirator declarat al frumuseţii, a avut amabilitatea să remarce mai deunăzi (ne-a făcut o vizită de două zile, acolo, la hanul de lîngă fluviu, şi s-a plîns rău de tot de condiţiile în care-a stat) că Lizzie ar trebui să-şi comande un portret pictat. Venind de la preaonoratul meu tată, ideea trebuie luată drept o binecuvîntare melodramatică.

— Începi să te refaci — zise Mortimer zîmbind.

— Într-adevăr, asta şi vreau — încuviinţă Eugene. — Cînd preaonoratul meu tată a rostit acele cuvinte, după care sorbi din vinul roşu de Bordeaux (cerut de el şi plătit de mine), şi adăugă : „Dragul meu fiu, de ce înghiţi toate hapurile astea ?" la el echivala cu o binecuvîntare paternă la unirea noastră.

însoțită de un potop de lacrimi. Calmul preaonoratului meu tată nu se poate măsura cu etalonul obișnuit.

— Foarte adevărat — spuse Lightwood.

— Asta-i tot ce voi mai auzi de la onoratul meu tată în acest sens — reluă Eugene — și-o să continue să umble haihui prin lume cu pălăria pe-o ureche. Căsătoria mea fiind astfel recunoscută dinaintea altarului familial, nu-mi mai fac griji în direcția asta... Altceva: tu ai făcut într-adevăr minuni pentru mine, Mortimer, mi-ai pus la punct toate dificultățile bănești, și cu o asemenea îngrijitoare lîngă mine, un adevărat înger păzitor, care să-mi ocrotească viața (încă nici acum nu-s prea puternic, vezi bine, ca să am tăria de-a mă adresa ei fără să-mi tremure glasul... nu găsesc cuvinte, Mortimer, să-ți spun cît îmi este de scumpă!), iar cu puținul ce pot spune că-mi aparține sînt mai bogat decît am fost vreodată. Era și nevoie de-așa ceva: în mîinile mele, nu se alegea nimic din mica mea avere.

— Chiar și mai rău decît nimic, eu așa cred, Eugene. Cît despre venitul meu modest (aș fi dorit din toată inima ca bunicul decît să mi-l lase mie, mai bine-l arunca în ocean!), acesta a însemnat ceva, care m-a scutit să mă apuc de altceva. Și-mi închipui că și în cazul tău a fost cam la fel.

— Vorbele tale sînt pline de înțelepciune — rosti Eugene. — Noi amîndoi sîntem niște păstori. Dacă ne apucăm de treabă, o facem cu toată seriozitatea. Hai să nu mai discutăm despre asta cîțiva ani de-acum încolo. Nu demult, Mortimer, m-am gîndit să plec împreună cu nevastă-mea într-una din colonii, și acolo să lucrez în meseria mea.

— Fără tine aș fi pierdut, Eugene, dar poate că ai dreptate.

— Nu — zise Eugene răspicat. — N-am dreptate. Greșesc!

Pusese în vorbele lui atîta vioiciune ostentativă — vecină cu mînia — încît Mortimer părea foarte mirat.

— Îți închipui poate că țeasta asta spartă a mea s-a înfierbîntat? — continuă Eugene, privindu-l de sus. — Nu, nicidecum, crede-mă. Ți-aș putea spune și eu despre muzica sănătoasă a pulsului meu ceea ce Hamlet spunea despre al lui. Sîngele-mi fierbe, dar fierbe teafăr, cînd stau să mă gîndesc! Ia ascultă! Ai vrea să mă port ca un laș față de Lizzie și să

fug pe furiș cu ea, ca și cum mi-ar fi rușine de ea ? Ce s-ar fi ales de prietenul tău pe lumea asta, Mortimer, dacă și ea se purta ca o lașă față de el, și încă într-o situație infinit mai importantă ?

— Onorabil și devotat — rosti Lightwood. — Și totuși, Eugene...

— Și totuși ce, Mortimer ?

— Și totuși, ești sigur că n-o să simți, din dragoste pentru ea, repet, din dragoste pentru ea, răceala cu care va fi primită de... lume ?

— Ah ! Tu și cu mine, mult ne mai pasă nouă de lume. Te gîndești cumva la lady Tippins ?

— Poate că da — spuse Mortimer, rîzînd și el.

— De bună seamă că da ! — replică Eugene, cu mare însuflețire. — Ne putem da după deget, putem bate în retragere, dar n-avem încotro. Totuși, nevastă-mea, Mortimer, mi-e mai aproape de inimă ca Tippins, îi datorez ceva mai mult decît i-aș datora lui Tippins și sînt mai mîndru de ea decît am fost vreodată de Tippins. De aceea, o să lupt pînă în pînzele albe cu ea și pentru ea, aici, în cîmp deschis. Dacă o ascund, sau o zbughesc pentru ea în gaură de șarpe, din lașitate, vrei să-mi spui, tu, care după ea te iubesc cel mai mult pe fața pămîntului, vrei să-mi spui ce-aș merita la drept vorbind să-mi audă urechile : că în seara aceea, cînd zăceam plin de sînge, mai mult mort decît viu, ea să mă fi întors cu piciorul și să mă fi scuipat în obrazul ăsta de om fricos și laș !

Înflăcărarea pe care o pusese în cuvintele rostite îi lumina chipul, încît părea, cel puțin în clipele acelea, că nici vorbă să fi fost vreodată desfigurat. Prietenul lui răspundea întocmai cum Eugene se și aștepta să-i răspundă, și discutară despre viitor pînă cînd reveni Lizzie.

După ce-și luă locul lîngă el, mîngîindu-l duioasă pe mîini și pe față, ea spuse :

— Eugene dragă, m-ai făcut să plec, dar trebuia să fi rămas cu tine. Ești mai încălzit, așa cum nu te-am văzut de multe zile. Ce s-a-ntîmplat ?

— Nimic — răspunse Eugene — doar că de-abia așteptam să te-ntorci.

— Și să stai de vorbă cu domnul Lightwood — zise Lizzie, adresîndu-i acestuia un zîmbet. — Nu cred că lumea să te fi tulburat într-atît.

— Ba da, iubita mea! — replică Eugene, în felul lui ușuratic de-odinioară, rîzînd și sărutînd-o. — Cred că *lumea* e de vină, totuși!

Cuvîntul ăsta îi reveni lui Mortimer Lightwood de nenumărate ori în minte pe cînd se ducea acasă, la Temple, în seara aceea, încît luă hotărîrea să dea o raită prin lume, pe care de atîta amar de vreme n-o mai văzuse!

Ultimul capitol

GURA LUMII

De aceea, primind o carte de vizită de la domnul şi doamna Veneering, prin care era rugat să le facă onoarea de a pofti la masă, domnul Mortimer Lightwood se grăbeşte să le răspundă, fericit, că onoarea este de partea lui.

Soţii Veneering trimiteau invitaţii la lume, în stînga şi-n dreapta, neobosiţi ca de obicei, şi cine dorea să mai ia o dată parte la joc nu trebuia să întîrzie, deoarece în cartea Destinului, la capitolul Insolvabili, stătea scris că săptămîna următoare Veneering va da un faliment răsunător. Da. Dat fiind că găsise cheia dezlegării marelui mister de a şti cum izbutesc oamenii să cheltuiască mai mult decît îi lasă punga şi după ce a făcut tot soiul de matrapazlîcuri în funcţia lui de legislator cu sufragiu universal, votat de alegătorii neîntinaţi din Pocket-Breaches, fapt este că săptămîna viitoare Veneering avea să accepte mandatul pentru Chiltern Hundreds, iar omul de încredere al Britanniei va vîrî în buzunar miarele de la Pocket-Breaches şi soţii Veneering se vor retrage la Calais, unde să trăiască de pe urma diamantelor doamnei Veneering (pentru care domnul Veneering ca soţ bun investise, cînd şi cînd, sume considerabile) şi să-i povestească lui Neptun şi altora cum Camera Comunelor, înainte ca Veneering să se fi retras din Parlament, era alcătuită din el şi şase sute cincizeci şi şapte dintre cei mai dragi şi vechi prieteni de pe pămînt.

De asemenea, cam în aceeaşi epocă, lumea avea să descopere că totdeauna îl desconsiderase pe Veneering, că nici-

odată nu i-a acordat încredere și că ori de cîte ori lua parte la dineurile oferite de Vennering o făcea cu inima strînsă — deși pe atunci foarte într-ascuns, pare-se, și în mod cît se poate de particular și confidențial.

Cartea despre Destinul Insolvenților de săptămîna următoare nefiind încă deschisă, la soții Veneering are loc obișnuita goană a celor care mergeau să ia masa acolo, unii cu alții și nu împreună cu ei. Iat-o pe lady Tippins. Iată-l pe Podsnap cel Mare și pe doamna Podsnap. Iată-l pe Twemlow. Iată-i pe Buffer, Boots și Brewer. Iată Furnizorul care asigură hrana pentru cinci sute de mii comeseni. Iată Președintele, care bate trei mii de leghe pe săptămînă. Iată și Geniul strălucit care i-a convertit acțiunile în suma aceea grozav de exactă de treisuteșaptezecișicinci mii lire sterline, zero șilingi, zero pence.

La numărul acestora se mai adăuga Mortimer Lightwood, venind printre ei cu aerul acela nepăsător de odinioară, întîlnit și la Eugene, din vremea cînd istorisea povestea omului venit de cine știe unde.

Cînd dădu cu ochii de infidelul ei adorator, zîna Tippins, numai prospețime, a început să țipe. Face semne desperate cu evantaiul, către cel care dăduse bir cu fugiții, să vină la ea, dar dezertorul, hotărît dinainte să nu vină, stă de vorbă cu Podsnap despre Marea Britanie. Podsnap vorbește mai departe despre Marea Britanie, și dă-i și dă-i, de parcă ar fi fost un paznic de noapte particular slujind interesele britanice, împotriva lumii întregi.

— Noi, domnule, știm ce intenții are Rusia — spune Podsnap — noi știm ce vrea Franța ; noi vedem ce urmărește America... dar știm și ce este Anglia. Asta ne e deajuns.

Totuși, cînd se servește masa, iar Lightwood ajunge pe vechiul lui loc, dinaintea doamnei Tippins, nu mai poate fi ocolită.

— Ia spune, Robinson Crusoe, atîta vreme surghiunit — i se adresează fermecătoarea doamnă după ce schimbară salutările de rigoare — cum se face că ai părăsit insula ?

— Aa, mulțumesc — răspunde Lightwood — n-a fost nici o pagubă nicăieri.

— Dar cum de i-ai părăsit pe sălbatici? — întreabă lady Tippins.

— Începuseră să se civilizeze, cînd l-am părăsit pe Juan Fernandez — spune Lightwood. — Cel puțin se mîncau unii pe alții, asta înseamnă că s-au dat pe brazdă.

— Călăule! — îi întoarce vorba tînăra și simpatica făptură. — Știi foarte bine la ce mă refer și te joci cu răbdarea mea. Povestește-mi ceva, numaidecît, despre însurăței. Ai fost la nuntă.

— Am fost, cumva? — Mortimer se prefăcc, foarte pe îndelete, că vrea să-și aducă aminte. — Aa, da, am fost!

— Cum era îmbrăcată mireasa? În costum de barcagiu?

Mortimer se întunecă la față și nu-i dă nici un răspuns.

— Sper că singură și-a condus cîrma, singură a vîslit, singură a dat la rame, singură la babord, singură la tribord, sau mai știu și eu ce termeni tehnici or mai fi existînd, către ceremonie? — continuă șăgalnica Tippins.

— Oricum ar fi procedat, ea a venit cu grație — spune Mortimer.

Lady Tippins atrage atenția generală printr-un țipăt scurt și tremurat.

— Cu grație! Ține-mă să nu leșin, Veneering. El încearcă să îndruge-n fața noastră că barcagioaica aia oribilă ar fi grațioasă!

— Scuză-mă. Nu încerc să îndrug nimic, lady Tippins — răspunde Lightwood.

Nu mai scoate o vorbă și mănîncă, aparent, cu cel mai perfect sînge rece.

— N-ai să scapi de mine în felul ăsta, pustnic morocănos ce ești! — se burzuluiește doamna Tippins. — Nu căuta să fugi de răspuns ca să-ți acoperi prietenul dumitale, pe Eugene, care s-a compromis în halul ăsta. Trebuie să-ți intre bine-n cap că lumea condamnă o asemenea situație caraghioasă. Dragă doamnă Veneering, îngăduiți întregii camere să se pronunțe, întrunindu-se un comitet, asupra acestei chestiuni.

Doamna Veneering, totdeauna încîntată de silfida asta gălăgioasă, strigă :

— O, da ! Haideţi, toată camera în comitet ! Ce minunat !

— Cei care sînt de această părere să spună da — adaugă Veneering. — Cei care se împotrivesc, nu... Da, are majoritatea.

Dar nimeni nu ia cîtuşi de puţin în seamă gluma lui.

— Acum, eu sînt preşedinta comitetului ! — strigă lady Tippins.

(— Ce plină de vervă este ! — exclamă doamna Veneering : dar nici ei nu-i dă nimeni atenţie.)

— Iar acest comitet, alcătuit din întreaga camera — continuă sprinţara — reprezintă, presupun, ceea ce se cheamă Gura lumii. Problema care se pune dinaintea comitetului este dacă un tînăr de foarte bună familie, chipeş şi cu oarecare talent face o neghiobie, sau un act de înţelepciune, căsătorindu-se cu fiica unui bărcagiu, ajunsă muncitoare în fabrică.

— Lucrurile nu stau tocmai aşa, cred eu — intervine Mortimer, cu îndărătnicie. — Chestiunea se pune : dacă un om ca cel descris de dumneata, lady Tippins, face bine, sau greşeşte, însurîndu-se cu o fată curajoasă (nu pomeneşc nimic despre frumuseţea ei), care i-a salvat viaţa, cu o minunată energie şi iscusinţă ; despre care ştie că e virtuoasă şi că are calităţi remarcabile ; pe care de mult o admiră şi care îi este profund devotată.

— Scuzaţi-mă — intervine Podsnap, cu spiritul şi gulerul de la cămaşă aproape deopotrivă de şifonate — dar fata asta totdeauna a tras la rame ?

— Nici vorbă ! Cred că uneori vîslea împreună cu tatăl ei, în aceeaşi barcă fiind.

Rumoare generală împotriva fetei.

Brewer clatină din cap.

Boots clatină din cap.

Buffer clatină din cap.

— Şi acum, domnule Lightwood — continuă domnul Podsnap, cu o indignare care face să i se ridice părul măciucă — totdeauna a fost muncitoare în fabrică ?

— Nici vorbă ! Doar acum lucrează ceva la o fabrică de hîrtie, cred.

Din nou rumoare generală.

— Vai de mine şi de mine ! — exclamă Brewer.

— Vai de mine şi de mine ! — exclamă Boots.

— Vai de mine şi de mine ! — exclamă Buffer.

Cu toţii pe un ton furtunos de protest.

— Atunci, tot ce pot *eu* spune — strigă Podsnap, şi înlătură problema cu o fluturare a braţului drept — este că mi se întoarce stomacul pe dos cînd mă gîndesc la căsătoria asta... care mă răneşte şi mă dezgustă... că mi se face pur şi simplu rău... şi că nu vreau să mai aud nimic despre asta.

(„Acum mă întreb — gîndeşte Mortimer amuzat — dacă *tu* eşti Gura lumii !")

— Bravo, bravo, bravo ! — exclamă lady Tippins. — Părerea dumitale asupra acestei *mezalianţe*, onorabilă colegă a onorabilului membru care tocmai a luat loc ?

Doamna Podsnap este de părere că în astfel de chestiuni „trebuie să existe o egalitate în rang şi avere şi că un om avînd uzanţa lumii ar trebui să-şi caute o soţie şi ea cu uzanţa lumii, capabilă să-şi joace rolul în societate... cu naturaleţe şi eleganţă de comportament... că..."

Doamna Podsnap se opri aici, vrînd să dea de înţeles, delicat, că orice bărbat ar trebui să caute o femeie fină, care să-i semene ei cît mai mult, dacă-i posibil aşa ceva.

(„Acum mă întreb — gîndeşte Mortimer — dacă *tu* eşti cumva Gura lumii !")

Lady Tippins îl trage apoi de limbă pe Furnizorul la puterea cincisutedemii.

După acest potentat, bărbatul cu pricina trebuia să-i cumpere tinerei doamne o barcă şi să-i asigure o mică rentă anuală, ca ea să poată trăi pe cont propriu. Chestiune de biftec şi bere neagră. Îi cumperi fetei o barcă. Foarte bine. Îi asiguri totodată o mică rentă anuală. Renta asta o socoteşti în lire sterline, dar de fapt e vorba de atîtea şi atîtea livre de biftec, de atîtea şi atîtea halbe de bere. Pe de o parte, fata se alege cu barca. Pe de altă parte, consumă atîtea şi atîtea livre de biftec, atîtea şi atîtea halbe de bere. Biftecurile

alea și berea aia sînt aidoma combustibilului pentru o locomotivă. Fata capătă de aici un anumit potențial de forță ca să poată vîsli barca, iar forța asta va produce bani, pe care îi adaugi la mica rentă anuală, și pînă la urmă ajungi să stabilești venitul tinerei femei. În felul acesta (i se pare Furnizorului) trebuie privită problema.

Deoarece în timpul ultimei expuneri frumoasa ademenitoare trage un pui de somn, nimeni nu are inima s-o trezească. Din fericire, se deșteaptă singură și adresează întrebarea Președintelui ambulant. Președintele poate vorbi de cazul în sine numai dacă se pune el însuși în situația asta. Dacă o asemenea fată ca cea despre care e vorba i-a salvat viața, el îi va rămîne foarte îndatorat, dar nu trebuia să se însoare cu ea, și s-ar fi cuvenit să-i găsească un post la *Electric Telegraph Office*, unde fetele se descurcă de minune.

Dar ce gîndește Geniul cu treisuteșaptezecișicinci mii de lire sterline, zero șilingi, zero pence? Nu poate dezvălui ce gîndește pînă nu întreabă dacă fata are bani.

— Nu — răspunde Lightwood cu răceală — n-are bani.

— Nebunie și gărgăuni! — iată verdictul lapidar al Geniului. — Pentru bani, omul poate să facă orice, în limitele legii. Dar pentru nimic... prostii!

Ce zice Boots?

Boots zice că n-ar fi făcut asta sub douăzeci de mii de lire sterline.

Ce zice Brewer?

Brewer zice ce zice Boots.

Ce zice Buffer?

Buffer zice că el cunoaște pe unul care s-a însurat cu o băiețiță și apoi a spălat putina.

Lady Tippins își închipuie că a strîns sufragiile întregului, comitet (nimănui, nici prin gînd nu-i trece să ceară și soților Veneering părerea), cînd, privind în jurul mesei prin lornietă, îl zărește pe domnul Twemlow cu mîna la frunte.

— Cerule mare! L-am uitat pe Twemlow al meu! Scumpul meu Twemlow! Neprețuitul meu! În ce fel votează el?

Twemlow nu pare de loc în apele lui cînd ia mîna de la frunte și răspunde:

— Eu sînt dispus să cred — spune el — că aici e vorba de sentimentele unui gentleman.

— Un gentleman care face asemenea căsătorie nu poate avea nici un fel de sentimente — se amestecă Podsnap.

— Îmi cer scuze, domnule — rostește Twemlow, mai puțin blînd ca de obicei — dar nu sînt de acord cu dumneata. Dacă sentimentele de recunoștință, de respect, de admirație, de afecțiune ale acestui domn l-au determinat să se însoare cu acea doamnă...

— Acea doamnă! — repetă Podsnap.

— Domnule — îi întoarce vorba Twemlow, și manșetele îi tremură ușor — *dumneata* repeți, repet și *eu:* acea doamnă. Cum i-ai spune dacă domnul în chestiune ar fi de față?

Deoarece întrebarea era stînjenitoare pentru Podsnap, el se mulțumește s-o înlăture cu o fluturare mută a brațului.

— Eu spun — continuă Twemlow — dacă asemenea sentimente l-au determinat pe acest gentleman să se însoare cu acea doamnă, cred că prin fapta asta este mai gentleman decît un gentleman, iar pe ea o face și mai doamnă. Cînd folosesc cuvîntul gentleman, dați-mi voie să vă spun, îl folosesc în sensul unui calificativ suprem la care trebuie să tindă orice bărbat. Sentimentele unui gentleman sînt pentru mine sacre și, mărturisesc, nu-mi vine de loc bine cînd văd că sînt luate în derîdere sau devin subiectul unei discuții generale.

— Tare aș vrea să știu dacă ruda dumitale de viță nobilă ar fi de părerea dumitale! — spune Podsnap în zeflemea.

— Dă-mi voie, domnule Podsnap — adaugă Twemlow. — S-ar putea să fie, s-ar putea să nu fie, nu știu. Dar n-aș putea să-i îngădui nici chiar lui să-mi impună punctul său de vedere într-o chestiune atît de delicată și care mă preocupă în așa mare măsură.

Ceva ca un fel de zăbranic umed parcă se lasă peste comeseni. Lady Tippins n-a fost văzută niciodată să mănînce cu atîta lăcomie și nici să fie în halul ăsta de întoarsă. Doar Mortimer se luminează la față. Se întrebase rînd pe rînd, la fiecare membru al comitetului: „Tu ești oare Gura lumii?" Dar după ce a vorbit Twemlow nu-și mai pune întrebarea

asta : se uită înspre Twemlow ca și cum i-ar fi fost recunoscător.

Cînd oaspeții se împrăștiau care-ncotro — după ce domnul și doamna Veneering avuseseră parte de cinste berechet, iar musafirii și ei, atît cît au vrut — Mortimer îl conduce pe Twemlow pînă acasă, dă cordial mîna cu el la despărțire și pornește vesel spre Temple.

Post-scriptum

ÎN LOC DE PREFAȚĂ

Cînd am conceput această povestire, prevăzusem posibilitatea unei anumite categorii de cititori și critici care aveau să presupună că mi-a fost foarte greu să ascund ceea ce atît de anevoie voiam să sugerez, și anume : că domnul John Harmon nu fusese ucis și că era domnul John Rokesmith în persoană. M-am complăcut în ideea că presupunerea putea parțial să răsară din cine știe ce ingenuitate a povestirii, și pornind de la gîndul că în interesul artei merita să dau publicului de înțeles că unui artist (oricum s-ar numi el) s-ar cuveni să i se arate încrederea că-și cunoaște meseria, mai cu seamă dacă i se acordă puțină răbdare, n-am fost de loc alarmat din pricina acestei anticipări.

Deodată însă, cea mai interesantă și mai dificilă latură a plăsmuirii mele a fost aceea de a înlătura, cît mai îndelung, bănuiala, deși mereu prezentă, asupra altei intenții ivite simultan cu incidentul cheie, și pe care pînă la urmă s-o plămădesc într-un motiv agreabil și util. Dificultatea a fost mult sporită de felul în care a apărut cartea. Era cu totul ilogic să aștepți ca numeroșii cititori urmărind desfășurarea povestirii în fragmente lunare, timp de nouăsprezece luni, să fi putut pătrunde — pînă să o aibă integral la îndemînă — legătura dintre firele ei mai delicate și întreaga tramă totdeauna dinaintea ochilor țesătorului povestirii aflat la războiul său. Totuși, sînt de părere că avantajele întrec dezavantajele și se cuvine să fie crezut lesne, ca unul care a reînviat acest mod de apariție, cu *Documentele Pickwick*, după o lungă perioadă de desuetudine, și de atunci l-a folosit fără întrerupere.

Există uneori atitudinea ciudată în țara asta de a contesta faptele cele mai banale din realitate, ca fiind neverosimile în ficțiune. De aceea, menționez aici, deși poate să nu fie cîtuși de puțin necesar, că sînt sute de cazuri de succesiune (după cum se numesc) mult mai remarcabile decît cel închipuit în această carte și că arhivele de pe lîngă *Prerogative Office* [1] gom de exemple de testatori care au făcut, au schimbat, au atacat, au dosit, au dat uitării, au anulat, au lăsat neanulate, fiecare dintre ei, testamente cu mult mai numeroase decît cele întocmite cîndva de bătrînul domn Harmon de la temnița Harmony.

De-a lungul experiențelor mele sociale, din clipa cînd doamna Betty Higden a apărut și apoi a părăsit scena, am descoperit eroi palavragii gata să se bată cu pumnii-n piept pe tema vederilor mele asupra legii pentru săraci. Prietenul meu, domnul Bounderby [2] n-a putut niciodată vedea vreo deosebire între a-i lăsa pe minerii din bazinul carbonifer exact în situația de mai înainte și a cere să fie hrăniți cu supă de țestoasă și carne de căprioară în tacîmuri de aur. Propuneri absurde de cam același soi mi s-au servit cu nemiluita să le iau în considerare, cerîndu-mi-se să sprijin Legea pentru săraci, în favoarea oricui, oriunde și oricînd. Lăsînd fleacul ăsta la o parte, am observat tendința dubioasă a eroilor ăstora de a se împărți în două tagme : unii susținînd că n-ar exista săraci atît de merituoși care să prefere moartea prin înfometare lentă și să îndure vitregia vremii, la cheremul cîtorva funcționari obîăduitori și la cheremul unor aziluri ; alții, pornind de la ideea că există astfel de săraci, neagă că ar avea vreun motiv sau justificare de a face acest lucru. Însemnările din presă, ultima dezvăluire din *THE LANCET* [3], bunul-simț și înțelepciunea oamenilor de rînd furnizează dovezi împotriva ambelor teorii. Dar, ca nu cumva punctul meu de vedere asupra Legii pentru săraci să fie greșit înțeles ori denaturat, îl voi expune. Cred că niciodată în Anglia, din vremea Stuarților, n-a mai existat o lege atît de mîrșav aplicată, o lege atît de adesea și de vădit călcată în picioare, o lege îndeobște atît de prost supravegheată.

[1] Instituție care se ocupă cu chestiuni de succesiune testamentară.
[2] Josiah Bounderby, personaj din romanul *Timpuri grele*, de Ch. Dickens.
[3] BISTURIUL.

În majoritatea cazurilor rușinoase de boală și moarte din pricina lipsurilor care zguduie omenirea și face țara de ocară, ilegalitatea merge mînă-n mînă cu neomenia — așa că fărădelegile se țin lanț.

Vineri, 9 iunie, anul curent, domnul și doamna Boffin (îmbrăcați în straiele manuscrisului ca să-i primească pe domnul și doamna Lammle la gustarea de dimineață) se găseau cu mine pe linia de cale ferată dinspre sud-est, cînd a avut loc un accident groaznic. După ce am făcut tot ce mi-a stat în putință ca să-i ajut pe ceilalți, m-am suit din nou în vagonul meu — cît pe-aci să se prăvale peste un viaduct, dar s-a înțepenit de-a curmezișul în cădere — spre a-i scoate afară pe cei doi soți demni de tot respectul. I-am găsit înnămoliți din cap pînă-n picioare, dar altminteri nevătămați. La fel s-a petrecut și cu domnișoara Bella Wilfer în ziua nunții, și cu domnul Riderhood pe cînd privea atent legătura roșie de la gîtul lui Bradley Headstone, în timp ce acesta zăcea dormind dus. Îmi dau seama cu adîncă recunoștință că niciodată nu m-aș putea afla mai aproape de tovărășia cititorilor mei de-a pururi decît atunci cînd voi fi scris, cu prețul vieții mele, cuvîntul cu care astăzi am încheiat această carte : SFÎRȘIT.

Cartea a treia. CALE LUNGĂ

I Oameni strînşi cu uşa 5
II Un prieten respectat într-o nouă lumină . . 20
III Acelaşi prieten respectat şi în alte ipostaze . . 32
IV La mulţi ani fericiţi 39
V Gunoierul de aur începe pe mîini rele . . . 53
VI Gunoierul de aur cade din lac în puţ . . . 70
VII Prietenii asociaţi, tari pe poziţie 87
VIII Sfîrşitul unei lungi călătorii 101
IX Cineva ajunge subiectul unei preziceri . . . 114
X Iscoada 133
XI Pe întuneric 149
XII Cu intenţii rele 160
XIII Cînd vrei să scapi de-un cîine zici că-i turbat şi-i faci de petrecanie 171
XIV Domnul Wegg vrea să-i pună domnului Boffin pielea pe băţ 183
XV Gunoierul de aur la mare ananghie 198
XVI Ospăţul celor trei vîrcolaci 215
XVII Un cor de societate 233

Cartea a patra. O ÎNTORSĂTURĂ

I Se întind curse 249
II Gunoierul de aur se ridică puţin 262
III Gunoierul de aur coboară din nou 274
IV O căsătorie într-ascuns 286
V Despre mireasa cerşetorului 298
VI Un strigăt după ajutor 318
VII Mai bine Abel decît Cain 333
VIII Şi un praf de piper 346
IX Două posturi vacante 359

X Croitoreasa de păpuşi descoperă un cuvînt . . 372
XI Descoperirea croitoresei de păpuşi are un efect . 380
XII Umbra care trece 394
XIII Gunoierul de aur caută să arunce praf în ochi . 410
XIV Şah mat dat pactului prietenesc 422
XV Ce s-a prins în cursa întinsă 436
XVI Despre oameni şi lucruri în general . . . 450
Ultimul capitol. Gura lumii 464
Post-scriptum. În loc de prefaţă- 473

Apărut 1973. Hîrtie tipar înalt B de 63 g/m². Coli editoriale 28,28. Coli de tipar 30. Tiraj 90 670 + 4 500. C.Z. pentru bibliotecile mici 82—31=R.

Tiparul executat sub comanda nr. 20 603 la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii", Piaţa Scînteii 1, Bucureşti, Republica Socialistă România

Vol. I-II, Lei 36

EDITURA CARTEA ROMÂNEASCĂ